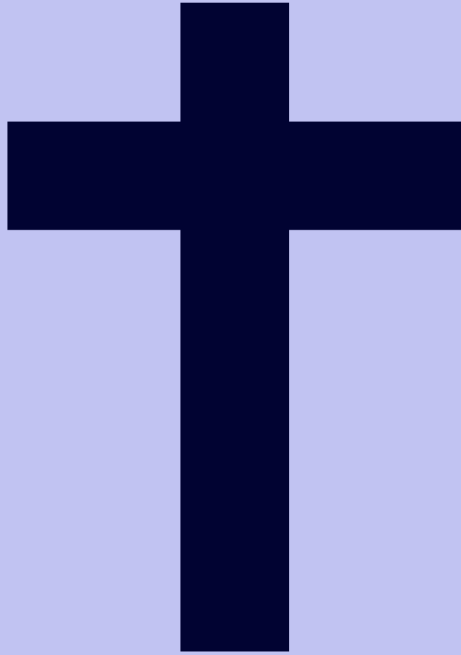

Melǎ Mékōōlē

New Testament in Akoose (CM:bss:Akoose)

Melĕ Mékᵛᵛlĕ
New Testament in Akoose (CM:bss:Akoose)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Akoose

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Akoose

bss

Cameroon

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Akoose

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
0143729f-907e-5098-b6ce-63b1629b8e48

Contents

Matyo	1
Makase	55
Lukase	88
Jone	142
Mbeltéd	180
Roma	231
1 Korinto	255
2 Korinto	278
Galesia	294
Efesus	303
Filipi	312
Kolose	318
1 Tesalonika	324
2 Tesalonika	329
1 Timoti	332
2 Timoti	339
Titus	344
Filemon	348
Hibru	350
Jemse	368
1 Petro	374
2 Petro	381
1 Jone	385
2 Jone	391
3 Jone	392
Jude	394
Mam nime mébenléd	396

Nkalanj mí bwâm míme Yesuε ngáne

Matyo

átélé

Ndibned ní kálag

Nkalanj mí bwâm ngáne Matyo átélé ríhóbe nén bán Yesuε mó adé Nsoode awě Dyöb dénhōbpē aá móṣlōm á nkōṣé te. Mbwiined ne mó dōo Dyöb dénlōnēdtē mekan míme ánhōbpē aá móṣbélé ábē bad se' bōód. Mmén nkalanj mí bwâm rídé áyāl e nkōṣé rísyāḷ.

Mekan míme Yesuε áyágté'áá békábé mó áte metón métáan. (1) Abé áde bad bé nkamlen ní Dyöb bétáṅgéné awōṅ ne mbeltéd rímāb, mekan míme mébē rímāb ne mekan míme mébenléd ne bó (E'ped 5-7); (2) Nsón míme bembapεε dyōm ne bébe bétáṅgéné abel (Eped 10); (3) Ngáne nkamlen ní Dyöb rídí (Eped 13); (4) Ngáne mod átáṅgéné Dyöb abele (Eped 18); (5) Mekan míme mébenlad ne ngáne ébēē áde Krīstāá ápεé (E'ped 24-25).

Nkabtéd ní kálag

Nchyaátén ne echyáa éche Yesu Krīstāá 1.1-2.23

Nsón míme Jōne, Ndusenε 3.1-12

Edusen ne mekágsen míme Yesuε 3.13-4.11

Nsón míme Yesuε á mbwóg e Galilia 4.12-18.35

Nsón míme Yesuε áde áhídté á Galilia ápε á Jerusalem 19.1-20.34

E'pun bé asóg ábe Yesuε á Jerusalem ne benben ne á Jerusalem 21-27

Mpuu ne alúmed áde Sáṅgwéé álúmtáá bad yāl áde ámáá apuu 28.1-20

Betaa ábe Yesuε (Luk 3.23-38)

¹ Tóngé e betaa ábe Yesu Krīstāá edíi nén. Yesuε ambíd á nchyaátén míme kōṅ Dabide, Dabide mó-'ε abíd á nchyaátén míme Abrahamε.*

² Abrahamε mó abédé sáá awě Aisige. Aisige-'ε ambé sáá awě Jakōbe, Jakōbe-'ε mó anchyáá Judaa bóobe baányan.

³ Judaa bó mwaád Tamaa, bēnchyāā Perεε ne Zeraa. Perεε ambé sáá awě Hεserōne, Hεserōne-'ε sáá awě Ramε.

⁴ Ramε mó abédé sáá awě Aminadabε, Aminadabε-'ε abédé sáá awě Nashōne. Nashōne ambé sáá awě Salmōne.

⁵ Salmōne bó mwaád, Rahabε bó-'áá bēnchyāā Boase. Boase bó mwaád Rute bēnchyāā Obεde, Obεde-'ε ambé sáá awě Jεse.

⁶ Jεse ambé sáá awě kōṅ Dabide.

Kōṅ Dabide bó Uria mwaád béchyāā Solomonε.

⁷ Solomonε ambé sáá awě Rehoboamε, Rehoboamε-'ε mó ambé sáá awě Abijaa, Abijaa ambé sáá awě Asaa.

⁸ Asaa ambé sáá awě Jehosafadε, Jehosafadε mó-'ε ambé sáá awě Joramε, Joramε mó-'ε ambé sáá awě Uzzia.

⁹ Uzzia abédé sáá awě Jotamε, Jotamε mó-'ε ambé sáá awě Ahasε. Ahasε mó-'ε ambé sáá awě Hezekaya.

¹⁰ Hezekaya-'ε ambé sáá awě Manasε. Manasε-'ε sáá awě Amōse. Amōse mó ambé sáá awě Josia.

¹¹ Josia móo anchyáá Jekonyasε bóobe baányan, á pōndé eche bad bé alonj á Israel bēnkweé nzum bonj bad bé Babilōn bésweén bó áwāb alonj.

* 1:1 Mmén nchoo rídé kōṣṅne á kálag e Dyöb e'só 5.1, 6.9, 10.1, 11.10, 27.

¹² Ade nén dēmmadté atóm, káəη ne á pónδέ echě bēnchyāā'é Yesuε, betaa ábe Yesuε bēbédéε; Jekonyasε móə ambé sáá awě Shelytεε, Shelytεε-'ε mó ambé sáá awě Zerubabεε.

¹³ Zerubabεε ambé sáá awě Abutεε, Abutεε-'ε sáá awě Elyakimε. Elyakimε-'ε ambé sáá awě Azəə.

¹⁴ Azəə abédé sáá awě Zadogε, Zadogε mó-'ε ambé sáá awě Akimε, Akimε-'ε sáá awě Eliudε.

¹⁵ Eliudε mó ambé sáá awě Elizaa. Elizaa-'ε sáá awě Matanε. Matanε mó-'ε ambé sáá awě Jakəbε.

¹⁶ Jakəbε mó abédé sáá awě Josebε. Josebε mó awónη Maria awě anchyáá Yesuε awě béchəgέé bán Krīstəə.

¹⁷ Né-əə, nyonηel ésyāəl, mbooted ne Abrahamε ápe wέε Dabidε, édé dyôm-é-nyonηel ne éniin. Mbooted ne Dabidε ápe pónδέ eche bésweéné bad bé Israel á Babilən áde bēnkweé nzum, édé dyôm-é-nyonηel ne éniin. Bootya pónδέ eche bésweēnnē bad bé Israel á Babilən áde bēnkweé nzum, káəηne á pónδέ eche béchyáá Yesuε, áde dyôm-é-nyonηel ne éniin.

*Echyáa éche Yesuε
(Luk 2.1-7)*

¹⁸ Echyáa éche Yesuε ébédé nén: Maria, nyaá awě Yesuε, ábédé ngən e mmwaád echě enkēmbíi mwenchóm. Bēnkíi mó mod nhóg awě béchəgέ'áá bán Josebε. Bonη byánán Maria ásu á e'wónηé wέε Josebε, ényīnnēd nén bán adé nkog á ngine e Edəədəη éche Esáá.

¹⁹ Josebε-'ε, ngáne ábédé mó mod a bwām, enkēndəηgέ Maria e'sōn awóged. Né-əə, abelé'áá mbonηsén áchene mó á mesəəm-té.

²⁰ A pónδέ echě nímē mewēmtēn médíi mó áte, ángel e Dyöb empií mó áde ánəηgέ nló. Angel ne enláá mó nén aá, "A-Joseb, mod á mbyaa níme Dabidε, weebáá' Maria atéd née mmwaád awónη, áyāle Edəədəη éche Esáá chəə épíidé mó bonη abé nkog.

²¹ Achyāā mwān a mwenchóm, échuu-'ε mó dīn wέé Yesuε† áyāle nén móəhūd ábē bad á mbéb-te."

²² Mmén mésyāəl mēmbēnléd álóned e'yale ábe Dyöb dénlōmēnnē nkal é'dəədəη aá,

²³ "Nyénəne', ngən e mmwaád echě eébíi mwenchóm ébē nkog, echyáá-'ε mwān a mwenchóm, béchəg-ke mó bán Emmanuεε."

Adén dīn adé nén bán, "Dyöb adé ne sé."

²⁴ Néε Josebε ásyəηgέ ásē, amběl ngáne ángel énlāā'é mó. Antéd Maria née awě mmwaád.

²⁵ Bonη káəη ne pónδέ eche Maria áchyáá mwān, Josebε enkēndyěnné mó. Josebε anchuu-'ε ane mwān dīn aá Yesuε.

2

Beləη-bé-betintine bébidé á akuu áhyε dé abε Yesuε edúbé

¹ Bēnchyāā Yesuε á dyad á Betelhεm á mbwóg e Judeya á pónδέ eche Hεrəde ábédé kəη. Bad behóg ábe bēláá'áá betintine ábíi mekan, bēmbíd á akuu,* bépē á Jerusalem. ² Ade bépédé á Jerusalem, bēnsədéd bánken, "Héé kəη e bad bé Israel, ane awě achyáádté wén ádíi? Sēnyiné tintine á akuu awě alúmte nén bán achyáádté. Nē dəə akáə bonη sépag ábe mó edúbé."

³ Adé kəη Hεrəde áwógé nē, nē dēntagéd mó á mewēmtēn-té bwāmbwam. Dēntagéd mó, átāgéd-te bad bé Jerusalem bésyāəl.

⁴ Hεrəde anlād ábe beprise bēmbáá ne bemeléede bé mbéndé bésyāəl áte. Bonη ásedté bó aáken, "Héé Ane awě Dyöb Áwógté, awě bésinéé, áchyāádté?"

† 1:21 **Yesuε**: Adén dīn ádíi bán Mod a e'soósəη.

* 2:1 **A akuu**: Pəd echě etondεε ábíidéé.

⁵ Dóo békwénténé mó bán, “Béchyāā mó á dyad á Betelhem, á mbwóg e Judeya. Nkal é'dəədəŋ antəl aá,

⁶ ‘A-bad bé Betelhem á ndəob e Juda, áden dyad áde dyad ahóg áde áde etógnén bwámbwam átínté e myad mé alon á Juda.

Ayāle mod ábid átínté echên, awě älyāgēd ábêm bad bé alon á Israel.’ ”

⁷ Née Herode áwógé nê, anchélé ábê belán-bé-betintine á kun-tê, bon ásedté bó nyaa e pónde eché tintine ne ámbídtē.

⁸ Dóo álómé bó á Betelhem aá, “Nyékag, nyétōŋ anən. Nzé nyényíné wée ane mwän áchyaádté, nyétím ámbíd nyéhye nyélaá me, ábel bon mémpē níke níbe mó edúbé.”

⁹ Ade bémáá mekan níme kŋh álánge bó awóg, bêmbootéd aké ámpē. Bon áde bénóné ámín, bényín melelem mé tintine níme bényínnē á akuu née ákagké bó á'sō. Ane tintine anké káŋh atyéem wée ane mwän áchyaádtē.

¹⁰ Anyín áde bényíné ane tintine, bénwōg menyinŋe bwámbwam.

¹¹ Bénsōl á ndáb-te. Née bésólé, bényín ane mwän bó nyan, Maria. Bémwōgē ane mwän mebóbōŋ ábe mó edúbé. Bémbídtēd mende áwed níme bénwánlédté mó, bébē-’e mó. Mmē mende mébédé gól,† mǎg mé e'lod é' bwám níme béchəgēé bán frankinsen‡ ne mía.§

¹² Née bémáá ane mwän edúbé abe, bémwōgē esú áwāb alon, bon bēmpōŋ nzii empée, ayāle Dyōb dénlāá bó á nló-te aá béetimé' ámbíd wée Herode.

Bésōbnē Yesue, békééné mó á alon á Egipto

¹³ Ade ábê belán-bé-betintine bémáá aké, ángel e Dyōb enláá Josebe á nló-te aá, “Hidé ásē, étēd anén mwän bó nyan ésoben bó, étimən bó á Egipto. Nyédye-’e áwed káŋh né nlánge nyé meé nyéhide, ayāle Herode álōm bad áhed anén mwän, áwúu mó.”

¹⁴ Mmē nkuu dēn, Josebe anhidé ásē, atéd mwän bó nyan, ákēēn bó nkuu ne nkuu, átímnád bó á Egipto.

¹⁵ Áwed dóo bendyē’ē káŋh ne pónde eche Herode áwédé. Nén dēmbenléd álóned e'yale ábe Dyōb dénlōmēnnē nkal é'dəədəŋ aá, “Nlébpé awem Mwän meé ábid á alon á Egipto.”

Béwúu e'ched é' bán á Betelhem

¹⁶ Ade Herode ásōŋténé nén aá belán-bé-betintine bē bédógé mó, anlŋh bwámbwam. Anlóm éche sánze á Betelhem ne ene pəd e mbwóg esyāál, aá béwúu bán bé baachóm bésyāál ábe béepede mwě rílaán. Ambel nê átŋŋen ne pónde eche belán-bé-betintine bēnlāá-’é mó bán bēnkōlē tintine awě anlúméd echyāá éche Yesue anyín.

¹⁷ Nén dēmbenléd álóned e'yale ábe Dyōb dénlōmēnnē nkal é'dəədəŋ Jeremayaa. Jeremayaa anhób aá,

¹⁸ “Bad bénwōg e'saad ne awé á ngine áde ábidé'áá á Rama, áde Rashede áchye’ē ábe bán. Bélénté'áá mó awé, bon eékobpe aléned ayāle nén bán bémmad mó awé.”

Josebe, Maria, ne Yesue bébidé á Egipto bétim á Nazaret

¹⁹ Ámbíd e kwéed eche Herode, ángel e Dyōb empií Josebe á nló-te áde ámbēē abé á Egipto, élāngē mó nén aá,

²⁰ “Téd awōŋ mmwaád bó mwän, nyétime ámbíd á alon á Israel. Herode ne ábē bad ábe bēhédé'áá ane mwän awúu bémáá awé.”

²¹ Née Josebe áwógé nê, anlad yāl, atéd Maria bó mwän, bósbōo bétim ámbíd á alon á Israel.

²² Bon áde Josebe áwógé bán Achelausé atédé atii dé nkamlen áde sáá, kŋh Herode á mbwóg e Judeya, ambán atim ámbíd áwed. Ángel e Dyōb enhyě mó mekan mémpēe aláa á nló-te. Nê dēmbēl, á mbwóg e Galilia dóo ántímmé aké.

† **2:11 Gól:** Edii ekii éche édé nkun bwámbwam éche élúmte bán Yesue adé kŋh. ‡ **2:11 Frankinsen:** Abédé dyōg áde bébagné Dyōb mende. § **2:11 Mía:** Mébédéé dyōg áde bēnabndté ndim.

²³ Ankĕ alon̄ á dyad ámbáá ahóg áde béchágé'áá bán Nazaret. Nén dĕmbenléd álóned e'yale ábe Dyöb dénlōmēnnē bekal bé'dǎədǎn̄ t̄n̄gēne Yesue aá, "Abyēēn nēe Mod a Nazaret."

3

Nkalan̄ n̄ime Jōne, Ndusenē (Mak 1.1-8; Luk 3.1-18; Jōn 1.19-28)

¹ Etūn é pōndé ámbīd enē, Jōne, Ndusenē ambīd nkal é'dǎədǎn̄ a Dyöb. Akalé'áá eyale é Dyöb á ehyánge á Judeya, álāngē bad aá,

² "Nyétēde abel dé mbéb áyāle nēn nkamlēn rí Dyöb rídé benben."

³ Jōne mó abédé mod awē nkal é'dǎədǎn̄ Yesayaa áhóbé'áá, áde ánhōbpē aá, "Ehāngé ébīde' á ehyánge bán, 'Nyéboṅsen epe éche Sāngwēé. Nyétii echē nzii.' "

⁴ Jōne ahágé'áá mbóté éche bébēnlé nyon̄ éche ébīdé á yāl e kamēl.* Awáá'áá ngóá a ngob e nyam. E'chuu ne bengóméé bōó bébédé ndyééd echē.

⁵ Bad bébīde-'áá á Jerusalem, ne m̄m̄n̄í myad mé mbwóg e Judeya esyāól ne á melon̄ mémpēe n̄ime mébédé á nkæg mé edīb é mbáá é Jodan, békag wēe Jōne.

⁶ Nēe bēmpaléé m̄m̄āb mbéb áte, Jōne ádusen bō á edīb é Jodan.

⁷ Bon̄ áde Jōne ányíné nēe Befarisia ne Besadusia béhúé' é ábel bon̄ ádusen bō, anláá bō aá, "Píí é nyǎ chén! Nzéé m̄m̄m̄ó alāngé nyé aá nkáásé rí Dyöb r̄húé' bon̄ aléb-pe nyé aá nyékúme abāngé?"

⁸ Nyéke nyébele mam n̄ime m̄lūm̄ēd nēn bán nyētēdté ádēn abé dé mbéb.

⁹ Nyéewémtán nēn bán nzé nyēhóbé bán, nyédé bán ábe Abrahamē, nyéekudté nkógsen rí Dyöb. Bon̄ r̄lāa nyé nēn mēé, Dyöb áhele ábenléd m̄m̄ēn meláá átimēd mó bán ábe Abrahamē.

¹⁰ Bōób-pōó ehón émáá anaa á nkan̄ m̄ mel. Né-óó, bwel ké é'héé ábe béēchyāā' e'pum é' bwām, békweł bō bébwém-me bō á muú-te.

¹¹ Ndusan nyé bōób ne mendīb álúmed nēn bán nyēhǎnléné áden abé dé mbéb. Bon̄ mod ampée ahúé', awē atómé me. Meékwognedéé ké ápém n̄ime metámbé. Ádusen nyé ne Edǎədǎn̄ éche Esáá, ádusen-ne nyé ne muú.

¹² Awánlé échē epeben á ekáá, ábel nēn, ápeb n̄ime menyán ám̄n. Nzé amadé, ālād mbum é bwām áte, ákōō chó. Bon̄ ālād e'pōá, ahyáád bō á ebonde é muú éche éēdīmē'."

Bédúséné Yesue (Mak 1.9-11; Luk 3.21-22)

¹³ Bōób-pōó, Yesue ambīd á mbwóg e Galilia, áke wēe Jōne á edīb é Jodan ábel nēn Jōne ádusen mó.

¹⁴ Bon̄ Jōne anwanén mó mewēmtēn ahǎn̄lēn, áhōbē nēn aá, "Nēe édíí bán wē-eé wembé edusan me, chán étímé abé éche wēwe éhyagké áwēm wēé r̄dusen wē?"

¹⁵ Bon̄ Yesue ankwentén mó aá, "Mwē ébē nē bōób ábel nēn débēl mam mésyāāl bwām ngāne Dyöb áhedéé." Né-óó, Jōne ankwentén mó adusen.

¹⁶ Melemlem mé pōndé n̄ime Jōne ámáá Yesue adusen, Yesue ansyāó á mendīb-te. Dóo ngob e dyöb énédnédé, bon̄ ányínē nēe Edǎədǎn̄ é Dyöb ébīdé ádyöb ésudé ásē nēe élāā, étyéém-me mó á nló m̄n. ¹⁷ Ehób chó-'é ámpē ébīde ádyöb nēn, "Awem Mwān a nlém nēn, awógte me menyin̄ge bwāmbwam."

4

Satanē akǎgé Yesue (Mak 1.12-13; Luk 4.1-13)

¹ Ambīd e pōndé, Edǎədǎn̄ é Dyöb êntimén Yesue á ehyánge ábel nēn Satanē ákæg mó.

* **3:4 Kamēl:** Edii nyam echē edé nēe nyag echē bébenladté á ehyánge ápém nted.

² Yesue andid yäl nzaa á mekáne-tê móom mé e'pun méniin. Ambíd e ene pónidé nzaa ewagé'áá mó.

³ Dóo Satane ápedé bonj álangé mó aá, “Nzé We-éé edé Mwän a Dyöb, kamlén nímén meláá métim e'wéle.”

⁴ Bonj Yesue antimtén mó aá, “Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, ‘Saké ndyééd chēmpen edide moonyonj á alongé. Bonj eyale téé éche Dyöb áhóbé, chóo édídé moonyonj á alongé.’ ”

⁵ Dóo Satane ákééné Yesue á Jerusalem, dyad áde ásáá bonj átyēmān mó á nzonje e Ndáb-e-Dyöb mín,

⁶ álangé mó aá, “Nzé we-éé edé Mwän a Dyöb, éheb á bwéle-mín hén éhún á ndoob, áyāle éténlédé á kálag e Dyöb nén bán,

‘Dyöb dékamlén éche ángel ásáb we, épēm-me we ámín ábel weébōmē ekuu á aláá.’ ”

⁷ Yesue-’e antimtén mó aá, “Bonj kálag e Dyöb ehóbé ámpē nén aá, ‘Weékāgē Sāngwéé ádonj Dyöb áte.’ ”

⁸ Satane antéd Yesue ámpē, búmō bétyéém á mbōod mín, bonj álūmtē mó melonj mé nkōjsé mésyāal ne nhon rísyāal níme rídé áwēd-te.

⁹ Dóo álangéé mó aá, “Měbě we ábén bwēm é’syāal nzé ebwógké me mebóbónj bonj ébāg-ke me edúbé.”

¹⁰ Dóo Yesue álangéé mó aá, “Syóá me á díd-te, a-Satan! Eténlédé nén bán,

‘Ebwógke’ Sāngwéé ádonj Dyöb mebóbónj, ébage-’e mó edúbé. Mwēnpen-naá étāngéne ábele.’ ”

¹¹ Né-óó, Satane antédé Yesue, ákē. Ángel êmpě, éwónjén Yesue.

*Yesue abootédé níme nsón á Galilia
(Mak 1.14-15; Luk 4.14-15)*

¹² Ene pónidé bēnhē Jōne, Ndusene á mbwōg. Ade Yesue áwógé nē, antīm ámbíd á mbwóg e Galilia.

¹³ Anhidé á dyad á Nazaret, áke ádyēē á dyad á Kapenahum. Kapenahum abédé á nkag mé edib-é-nzab é Galilia, á abwóg á hōm á túmbé e Zebulōn ne e Naftali.

¹⁴ Yesue ankě á Kapenahum álóned mekan níme nkal é’dáádān Yesayaa ánhōbpē aá,

¹⁵ “A-mbwóg e Zebulōn, a-mbwóg e Naftali, ntinned ne edib é nkwe, á múde mé edib rí Jodan, Galilia mbwóg eché bad ábe béesě bad bé Israel bédyēē’.

¹⁶ Bad ábe bébédé á ehíntén-tê békúde e’nyínen bé ekíde;

Bad ábe bébédé á nsal rí sonj békúde e’sósonj.”

¹⁷ Bootya pónidé eché Yesue ánkeé á Galilia ambootéd eyale é Dyöb akal áhōbē nén aá, “Nyéhānlen abé dé mbéb, áyāle nkamlen rí Dyöb rídé benben.”

*Yesue apwédé bembapēe bé’sō
(Mak 1.16-20; Luk 5.1-11)*

¹⁸ Epun ehóg Yesue akagé’áá á nkin mé edib-é-nzab é Galilia. Annyín bán bé baachóm bébe; Simōne awē béchágé’áá bán Petro, bó mwānyan Andreyā nēe bébwémēé mbínzé. Bébédēe bekób-bé-súu.

¹⁹ Dóo álangéé bó aá “Nyéhíde me. Ngáne nyékóbeé súu bōob, meýāgēd nyé ngáne nyétēdtē bad nlém á abum áhíd me.”

²⁰ Abwōg-ábwōg bēntédé échab mbínzé, béhídē-’e mó.

²¹ Nēe bésídtē á’sō, Yesue annyín bán bé baachóm bēmpēe bébe; Jemse bó mwānyan Jōne, bán ábe Zebediē. Bōobe sáá bēmbē á bōle-tē, bébwémé’áá échab mbínzé. Hē dóo Yesue áchēnléé bó bad bébe aá béhíde mó.

²² Abwōg-ábwōg bēntédé sáá ne bōle, béhídē-’e Yesue.

*Yesue ayágté’áá, áchōjté-’e bad
(Luk 6.17-19)*

²³ Yesue akagé'áá myad mésyāāl á alon̄ á Galilia áyāgtē eyale é Dyöb á ndáb é mekáne, ákalé-'ε nkalan̄ mí bwām mé nkamlen̄ ní Dyöb. Achon̄té'áá bad bé nkole bésyāāl ne nyaa e nkole téé echē émbē áfintē echāb.

²⁴ Né-ǎǎ mekan míme Yesue ábélé'áá nwógnádtáá á mbwóg e Siria esyāál. Nê dēnkān̄ bad bépééné'áá bad bé nkole bésyāāl áwē. Bépééné'áá bad áwē ábe békónlé'áá nkole ne mewε nyaa ne nyaa. Bad ábe e'dáádān̄ bé mbéb bēmbēē áte, bad ábe béhúne ekikíd, ne bad ábe bēwédé epεd, Yesue áchon̄té ábē bad bésyāāl.

²⁵ Nê dēnkān̄, ndun e mod ehídé'áá Yesue. Bad bēbídé'áá melon̄ bootya á Galilia ne mbwóg e Myad Dyóm, Jerusalem, Judeya, ne pεd echē edé á múde mé edíb é Jodan mímíní.

5

Yesue ayágté bad á ekone m̄n

¹ Ade Yesue ányíné ene ndun e mod, anchágé é ekone m̄n, ádyēē ásē. Ahed-taá ábē bembapεε bétané mó

² bon̄ ábootéd bó ayáged, áhōbē aá,

³ “Nnam m̄bē ne bad ábe bédé atóg á edáádān̄-tē áyāle bédé ásē e nkamlen̄ mí m̄n.

⁴ Nnam ne bad ábe bélebe', áyāle Dyöb déwōgēd bó menyinge ámpē.

⁵ Nnam ne bad ábe bēpwítédé, áyāle nkōnsé r̄syāāl mébē m̄māb.

⁶ Nnam m̄bē ne bad ábe bédé nzaa ne píd ábel mam míme Dyöb áhedéé aá mébenled, áyāle Dyöb dékōdéd bó.

⁷ Nnam ne bad ábe bēwóge bad bēmpēe ngol, áyāle Dyöb dōmpē déwōg bó ngol.

⁸ Nnam ne bad ábe békénlé nlém á abum, áyāle bényín Dyöb.

⁹ Nnam ne bad ábe békóme nsan̄, áyāle Dyöb déchag bó ábē bān.

¹⁰ Nnam ne bad ábe békude metake áyāle bēbeléé mam míme Dyöb áhedéé. Bédé ásē e nkamlen̄ mí m̄n.

¹¹ Nnam m̄bē ne nyé ábe bad bésyāá'é, nyé ábe bétagtéé, bēbānē nyé e'bébtéd é' mam áyāl, bēbídé-'ε nyé mbón̄ é metóm áyāl, á d̄n̄ ádēm.

¹² Nyéwóge bwām, nyébé-'ε menyinge áyāle nsábe míme nyékudté ádyöb r̄chábé ám̄n. Nén d̄ǎǎ bad bétágté'áá bekal bé'dáádān̄ bé' b̄ǎǎd.

Nkwē míme m̄bódé e'nyin, ne etrukán̄ éche békōngé

(Mak 9.50; Luk 14.34-35)

¹³ “Nyédé etógnén á alon̄gé á bad bé nkōnsé ngáne nkwē r̄díí etógnén áyāle ndyééd. Bon̄ nzé nkwē m̄bódé alan̄ chán béhele-se bényínéd mó ámpē? Méesaá d̄yam dé abelen̄ ámpē. Né-ǎǎ, apim d̄ǎǎ bēpiméé, bad békōgtáád mó ám̄n.

¹⁴ Nyéé nyédé nēngáne etrukán̄ álúmed bad bé nkōnsé bésyāāl nzii e Dyöb. Dyad áde álón̄néde á ekone m̄n déesǎǎméé.

¹⁵ Mod eémāā-'áá etrukán̄ achod se ákōō chó á ebwōg-sé, bon̄ abelé ákēlē chó ám̄n, ábel nēn ényínte kenzéé awē adé á ndáb-te ekíde.

¹⁶ Nyémpē nyépepe', melemlem néε etrukán̄. Nzé bad bényíné nsón̄ mí bwām míme nyébeléé, bēken Dyöb, awēn Titéε awē adé ám̄n.

Ayáged áde Yesue t̄n̄gēne mbéndé

¹⁷ “Nyéewémtán̄ nēn bán mpedé á nkōnsé ábóded mbéndé éche Mosεε ne mekan míme bekal bé'dáádān̄ bēyágté nyé. Meépedéé ábóded mó, bon̄ mpedé álóned mó.

¹⁸ Ne mbále nlānge nyé nēn méé, káān̄ ne á asóg dé nkon̄ ní sé ne mí m̄n, ké mwāmp̄in mé eyale nhóg awē atēnlédé á mbéndé e Dyöb eéhidtéé ásē káān̄ né mésyāāl mélóné.*

¹⁹ Né-ǎǎ, kenzéé awē abóó mbéndé póg áfintē échē mbéndé é Dyöb, ké ene echē bēwémténé bán eesaá etógnén, áyāgtē-'ε bad bēmpēe aá bēbel melemlem, ene ndín e

* 5:18 Né mésyāāl mélóné káa adé ayáge ásyāāl alóné.

mod ɛbɛ ndimtɛne átíntê e bad ábe bédé ásɛ e nkamlɛn mí mín. Boŋ kénzɛɛ awɛ abɛle ngáne mbéndé éhóbé, áyāgtɛ-'ɛ bad bémpeɛ ábɛl melemlɛm, ábɛ etógnɛn bwámbwam átíntê e bad ábe bédé ásɛ e nkamlɛn mí mín.

²⁰ Né-ɔ́, nlânge nyé nɛn mɛɛ, ɛsebán abɛle á Dyɔb ádɛn átómé áde Befarisia ne bemeléede bé mbéndé, né nyémpɛ nyéesónlé á nkamlɛn mí mín mbéd.”

*Ayáged áde Yesue tângene melingá
(Luk 12.57-59)*

²¹ Yesue ambád ahób aá, “Nyêwógé nɛn bán bɛnlāá bad bé' bɔ́d bán, ‘Mod eewúé mod. Kénzɛɛ awɛ awúú mod, bétāngɛné mɔ́ akáad.’

²² Boŋ nlânge nyé nɛn mɛɛ, kénzɛɛ awɛ alíjnɛ† mwānyan bétāngɛné mɔ́ akáad. Kénzɛɛ awɛ ásyāŋ mwānyan bɛpɛɛn mɔ́ á kóte e bad bémháá békáád mɔ́. Kénzɛɛ-'ɛ awɛ áchəg mwānyan aá, ‘Edimdim é chɔm chɛn’, bɛhɛle bɛbwém mɔ́ á dŭ-á-muú.

²³ Né-ɔ́, nzé ekag á menyán mé mɛndɛ ákɛ dé abɛ Dyɔb mɛndɛ, boŋ ekāmtɛné nɛn wɛɛ nyé mod nyêwánlɛné kəkɔ́,

²⁴ ɛbānɛ nímōŋ mɛndɛ ásɛ á'sɔ́ é' menyán mé mɛndɛ. ɛsɛbe ékɛ ɛbɛl nsan ne ane mod boŋ ɛtīm ámbíd ékɛ ɛbɛ mɛndɛ.

²⁵ Nzé mod ahɛde wɛ akɛ dé asómɛn á kóte, bɛl káŋ nyúmɔ́ nyépe á nchemtɛn byánán nyéɛpɛ á kóte. ɛsebɛ nê, ahɛlɛsɛ asómɛn wɛ á kóte. Kóte-'ɛ ɛbɛɛ wɛ á mekáá mé plúse, plúse chɔ-'ɛ éhɛ wɛ á mbwəg.

²⁶ Ne mbále, nlânge wɛ mɛɛ, wɛéhɛlɛɛ-sɛ ebíd á ndáb e mbwəg-tê wê káŋ né etwedé ádōŋ alúm ásyāɛl.

Ayáged áde Yesue tângene akáb dé mesón

²⁷ “Nyêwógé ngáne béhóbé nɛn bán, ‘Nyéekábé mesón á ndáb e'wóngé.’

²⁸ Boŋ nlânge nyé nɛn mɛɛ, kénzɛɛ awɛ anɔné mmwáád boŋ awémɛtɛn aá né mōnnaŋnéd mɔ́, amaá asón akáb ne ane mmwáád áwe nlém-tê.

²⁹ Nzé ádonŋ díd ábɛlte wɛ mbéb, ehúd dɔ́, ɛpim. Edé mboŋ ábód dɔ́, tómaa bó ábwém echoŋ yál esyáál á dŭ-á-muú.

³⁰ Melemlɛm nê, nzé échoŋ ekáá ɛbɛlte wɛ mbéb, esél chɔ́, ɛpim chɔ́. Edé mboŋ ábód chɔ́ tómaa bó ábwém echoŋ yál esyáál á dŭ-á-muú.

*Ayáged áde Yesue tângene abóo-dé-e'wóngé
(Mat 19.9; Mak 10.11-12; Luk 16.18)*

³¹ “Kálag e Dyɔb ehóbé ámpɛ nɛn, ‘Kénzɛɛ awɛ anané mwaád á e'wóngé atāngɛné ábe mɔ́ apab áde álúmte nɛn bán anané mɔ́ á e'wóngé.’

³² Boŋ nlânge nyé nɛn mɛɛ, nzé mod anané mwaád á e'wóngé ɛsebán ane mmwáád akábé asón, boŋ ane mmwáád akií mod ampée awóŋ, né nchóm awɛ anané mɔ́ á e'wóngé mɔ́ atímté mɔ́ mmwáád awɛ akábe' mesón. Kénzɛɛ-'ɛ awɛ awóó mmwáád awɛ bɛnáné á e'wóngé né mómpɛ akábé asón.

Ayáged áde Yesue tângene amwé dé melɛ

³³ “Nyêwógé nɛn bán bɛnlāá bad bé' bɔ́d bán, ‘Mod eemwág melɛ ngɛn, boŋ nzé mod amwédé melɛ atāngɛné ábɛl dyam áde ámwéɛné melɛ á'sɔ́ é Dyɔb.’

³⁴ Boŋ nlânge nyé nɛn mɛɛ, nyéemwág melɛ ké mehóg. Nyéemwág melɛ á dŋn dé nkamlɛn mí mín, áyāle áhed dɔ́ Dyɔb áwóó e'dii bé nkamlɛn.

³⁵ Nyéemwág-kɛ á dŋn dé nkōŋsé, áyāle áhed dɔ́ Dyɔb ásúmɛ mekuu. Nyéɛbɛnlád-tɛ ké dŋn á dyad á Jerusalem, áyāle ádíi dyad áde kŋn embáá.

³⁶ Nyéemwág melɛ ké á dŋn dé nló nímɛn, áyāle nyééhɛlɛɛ ké mbum e esid póg ahəŋlɛn áwɛn nló, ápúbed ké'ɛ áhínɛd chɔ́.

† 5:22 Kénzɛɛ awɛ alíjnɛ; donje á kálag áwóó kénzɛɛ awɛ alíi ngɛn.

³⁷ Bonj nzé ehóbé wéé mábéle dyam, ehób wéé, ‘Ée, mǎbel dó.’ Ké-’ε wéé, ‘Aáy, méebenlé.’ Kéchéé éche ébádé áhed né ébídé wéé Satanε.

Ayáged áde Yesuε tâηgene akun-á-yǎl
(Luk 6.29-30)

³⁸ “Nyêwógé ngáne béhóbé nén bán, ‘Nzé mod atúbé mod dǐd, bétúb mómpē dǐd. Nzé mod ahúde-’ε mod ason, béhúd mómpē ason.’

³⁹ Bonj nlânge nyé nén mǎé, nzé mod abelé wε mbéb, éched yǎl. Nzé mod abómé wε abén á akǎg ahóg, ékunnéd mó ádíníí ámpē.

⁴⁰ Nzé mod ahede wε asómēn á kóte ákobēn wε nímōη nkobe, ébag mó kááη ne echoη sǔte.

⁴¹ Nzé mod anyágté wε aá ékēēn mó máyl mehóg, ékēēn mó máyl mébe.

⁴² Kénzée awě achómé wε chǒm, béeé mó. Nzé mod ahóbé-’ε aá, ébál mó chǒm éche éwóó, ebál mó.

Ayáged áde Yesuε tâηgene bad bé ekoyí
(Luk 6.27-28, 32-36)

⁴³ “Nyêwógé ngáne béhóbé bán, ‘Edāη mwǎnyon, ékǎǎ-’ε mod awě akǎǎ wε.’

⁴⁴ Bonj nlânge nyé nén mǎé, nyédāη bad ábe békóó nyé, nyékánnad-tε ábe bétagte nyé.

⁴⁵ Nzé nyêbelé nê, né nyéēbē bán ábe Titée awēn awě adé ámīn. Alóme’ enyēn ne mbúú wéé bad bé mbéb ne bé bwām nyaa póg.

⁴⁶ Nzé edǎá bad ábe bédǎá wε bēnpēn, nê déepiinédte wε nsábe ké nhóg. Kááηne besaad-bé-tááε bómpē bébele melemlē.

⁴⁷ Nzé elēnte’ ábōη bad bēnpēn né ebele melemlē ngáne kénzée ampée ábeleé. Kááηne bad ábe béesē bad bé Israel bébele nê.

⁴⁸ Né-ǎǎ, mbeltéd nímēn ntāηgéné née ntyéémé bwām, nēηgáne mbeltéd nīme awēn Titée awě adé ámīn.

6

Ayáged áde Yesuε tâηgene áwóηgen bad

¹ “Nyétéd pǎndé! Nyéēbēlē nsón ní Dyǒb ábel bonj bad bényīn nyé. Nzé nyêbele nê, né nyéekudte nsábe wéé awēn Titée awě adé á nkamlēn mí mín.

² “Né-ǎǎ, nzé ebage mod chǒm éche átógnéné, weékūmē nkāη nēηgáne bad ábe bédoge yǎl. Békume nkāη á ndáb é mekáne ne á dyad-tē wéé bad bédíí, ábel bonj bényīn bó. Ne mbále nlânge nyé mǎé, bémáá nímab nsábe nīsyāāl akud.

³ Bonj nzé ebage mod chǒm éche átógnéné, weēbēlē’-sε ké awonj wēn awě étómténé adāη abíí.

⁴ Nê débēl mod ké nhóg éebíí’é chǒm éche ébágé mó. Dyǒb, awonj Titée awě anyīne mam nīme mébenled á e’koηnéd-te móǎsābē wε.

Ayáged áde Yesuε tâηgene mekáne
(Luk 11.2-4)

⁵ “Nzé nyékāne’, nyéekánné’ née bedog-badé, ábe nzé békāne’ bédǎǎ atyéem á ndáb é mekáne ne á mbom, ábel bonj bad bényīn bó. Ne mbále nlânge nyé nén mǎé, bémáá nímāb nsábe nīsyāāl akud.

⁶ Bonj pēn, nzé mod akāne’, asól áwē ton-tē, ádíb ekob, bonj ákānnē wéé eche sáη Dyǒbe awě mod éenyīnēē. Ene pǎndé awóη Titée awě anyīne’ mam nīme médé á e’koηnéd-te áśābē wε.

⁷ Nzé nyékāne’, nyéebádnán e’yale mbád ne mbád, ngáne bad ábe béesē bad bé Israel bébeleé. Bébeleé béwēmtān bán Dyǒb déwōg bó mekáne áyāle bébúdé e’yale áte.

⁸ Nyéebág née bó, áyāle Dyǒb, awēn Titée, amaá abii chǒm éche nyétógnéné byánán nyéēsédéd mó.

⁹ Né-ǎǎ, enén nyaa e mekáne chǎǎ nyétāηgéné akáne,

Dyöb, Titée awêd, awě adé ámín,
edúbé ébê ne ádonj dñn.

¹⁰ Mmōη nkamlen ríhye rítêd etál.

Bad bé nkōηsé bébel mekan níme éhedeé, ngáne ébenlaadté ámín.

¹¹ Bag sé echad ndyéed e epun e bñn ê' chii.*

¹² Lagsén sé nímed mbéb, ngáne sémpē sélagsanné mod téé awě abelé sé mbéb.

¹³ Weémwāg-se sêhún á mekagsen-tê, bonj húd sé á mekáá mé Satan.†

¹⁴ Nzé nyêlagsan bad mewusé níme bébénlé nyé, né Dyöb Titée awên awě áde ámín mómpe álagsén nyé.

¹⁵ Bonj nzé nyéelagsán bad, né ké Dyöb awên Titée éelagsénné nyé.

Ayáged adě Yesue

t̄ηgene adid á yäl nzaa á mekáne-té

¹⁶ “Nzé edide yäl nzaa á mekáne-tê, weésudné' ngáne bedog-badé bébeléé. Béchemte' e'só á nló ábel bonj bad béchem bán bédide yäl nzaa á mekáne-tê. Ne mbále, nlânge nyé nén meé bémáá nímbāb nsábe rísyāal akud.

¹⁷ Bonj nzé edide yäl nzaa á mekáne-tê, éwōbē e'só, ésēdē-ε nló áte.

¹⁸ Bēl nê, ábel bonj bad béchemé bán edide yäl nzaa á mekáne-tê, étōmēé awōη Titée awě mod éenyīnēē. Anyíne' mam níme méde á e'koηéd-te, mó-'aá āsābē wε.

Ayáged áde Yesue

t̄ηgene awōη á bwēm

(Luk 12.33-34)

¹⁹ “Nyéekoηád yäl nhon á nkōηsé wén, wée síi ne ngag bébēbēdtē, bechīb-pe ámpē bébóó ndáb, béchīb.

²⁰ Bonj nyékoo nímbēn nhon wée síi ne ngag bébēbēdtē, bechīb-pe ámpē béebóó'é ndáb se béchīb.

²¹ Nyébíi bán wée nhon níbāgkē mod, áhed dōo nlém-me níbāgkē mó.

²² “Díd dōo áde ngáne etrukán é yäl e mod. Nzé díd ákénlé wε áte, echoη yäl esyāal chómpē ebélé ekélé.

²³ Nzé déekēnle, yäl chómpē ēlōn wε áte ne ehíntén. Né-ōó, nzé chōm éche ényínte nyé ekíde étíme abé chōm éche étímté nyé á ehíntén-tê, né échē ehíntén échē nyébēē áte étōmtēn ngíne abé.

²⁴ “Modmod eéhēlēē-se abé mbāledε a bewōη bébe. Alūmēd nhóg edaηge tómaa aníníi, ké'ε átímbēn nhóg, abāη-'ε aníníi áyāl. Weéhēlēē-se ebé mbāledε a bad bébe abé ahóg. Weéhēlēē-se ebé mbāledε a Dyöb se ebé-'ε mbāledε a mōné.

²⁵ “Né-ōó, nlânge nyé nén meé nyéētāgē áte á alongé, se nyéhābē nén bán cheé nyédyēē, ké'ε nzé-chómé nyémwēē, ké'ε cheé nyéwāā'ē á yäl. Eesaá mbále bán alongé átómé ndyéed-ε? Yäl-le ámpē eesaá etógnén tómaa mbóté-yε?

²⁶ Nyénōne menon, méēwēnēē bwēm, méēpādēē, méēwōo-'áa hōm áde békoηgēé medyé. Kénê, Dyöb awên Titée awě adé ámín adídte mó! Nyéebíi'é bán nyéde etógnén bwāmbwam tómaa menon-ε?

²⁷ Nzé-módé áwen tíntē ahele átāg áte káāη, abád ké epun ehóg áwē alongé?‡

²⁸ Cheé-ō ékáá bonj nyétagé áte áyāle mbóté éche nyéwāā'é? Nyénōne' mbonja éche édé á mehín-te ngáne ékwogēé. Eebeléé ntū, éebaηgēé mesaη.

²⁹ Nlânge nyé nén meé, ké kāη Solomone ne nímbē nhon rísyāal eewāā'aá mbóté éche épédé échén mbonja ké póg e'bonj.

³⁰ Nzé Dyöb áheleεe áwāādtē e'sum ábē é'bāg chii bonj chān béhé bó á dū, né éetómmé nyé awāad né-yε? Chān adúbe ádíi nyé mwāmpīn nén?

* **6:11** Bag sé ndyéed e epun e bñn ê' chii káa ndyéed e epun e bñn é' chān. † **6:13** Donje á kálag dé'sō abádé bán Nkamlen, ngíne ne ehúmé bédii ábōη á ngíndé ne á ngíndé. ‡ **6:27** Abád ké epun ehóg áwē alongé káa áchab tómaa ngáne ádíi.

³¹ Né-ɔ́ nyéētāgē áte bán, ‘Cheé sédyēē? Cheé sémwēē?’ Ké-’ε bán, ‘Cheé séwāā’-é?’

³² Bad ábe béese bad bé Israel bóo béchyεε’ ákud échén ndín é bwēm. Awên Titée awě adé ámín abíí aá nyétógnéné ábén bwēm é’syāā.

³³ Bon nyésebe nyé nyéhéd mam mé nkamlén rí Dyöb tómaa mam mésyāā, nyébele-’ε ngáne Dyöb áhedné nyé. Nzé nyébele nê, né Dyöb débě nyé ábíníí bwēm é’syāā.

³⁴ Né-ɔ́ nyéētāgē áte áyāle epun ê’ chän. Epun ê’ chän chèn éwōñ mímē metake níme mékwognéd chό. Epun téé éwóó mímē metake.

7

Ayáged áde Yesue

tāngene bad ábe békáadte baáb

(Luk 6.37-38, 41-42)

¹ “Mod eekáádté waáb. Nzé ekáádté wën, né Dyöb dómpē dékáād wε.

² Nyaa eché ekáádté wën, chό Dyöb dómpē dékáádtē wε. Melemlem mé nhəgtéd níme ébénlédé móo Dyöb dómpē débénlédté.

³ Cheé ékáá bon éwāmsān mwă púuted anyín á díd áwēn, ésebán ehεle nkəg níme rídé mmōñ á díd anyín?

⁴ Chán ehεle-se eláá mwānyon wεé ámwε móhūd mó púuted á díd, áde nkəg rídí mmōñ á díd?

⁵ Á-edog-bad! Sébé éhūd nkəg níme rídé mmōñ á díd, dóo wétōñ’-é púuted eché edé mwānyon á díd anyín, bon ehúd-te chό.

⁶ Weetédé mam mé Dyöb se ébē mbwé, áyāle ékunnéd wε yāl ékūm-me wε. Weebwémme nguú échōñ ngεse áyāle édyantéd chό ámín.

Hédén Dyöb kéchéé éche éhédé

(Luk 11.9-13)

⁷ “Hédén Dyöb, ábē wε. Héd, Dyöb débēl enyín, kūm ekob, Dyöb dédibnéd wε.

⁸ Áyāle kénzée awě ahédné Dyöb, ákūd, awě ahédé-’ε, ányín. Kénzée-’ε awě akumé ekob, Dyöb dédibnéd mó.

⁹ Sáa-a-mwān ahéé mwān áhedénné ewεle, bon ábe mó aláá?

¹⁰ Ké-’ε nyé ahéé mwān áhedénné súu, bon ábe mó nyă?

¹¹ Nzé e’bébtéd é’ bad née nyé nyébage áben bán kase é bwēm, tógtén-naá echén Sán awě adé ámín? Chán-nō éebaá bad ábe behédné mó kase é bwēm?

¹² Né-ɔ́, kéchéé éche édáá wεé bad bébel áwōñ, ébel chό áwāb. Nén dóo mbéndé e Dyöb ne bekal-bé-e’-dāádəñ ékoo’-é ayáged.”

Nzii e alongé áde déemaá’

elélé áte

(Luk 13.24)

¹³ Yesue ambád aá, “Bwεé á ekob éche échíné áte, áyāle ekob éche ékag á dū-á-muú ékálé áte, nzii eched-te etánlédé, bad ábe bébwag-kε áhed bébúú áte.

¹⁴ Bon ekob é nzii e alongé áde déemaá’ edé mwāmpín. Nzii-’ε eché etime áwed elélé abwε áte. Nguse é bad chό ébwag-kε áhed.

Bekal-bé-e’-dāádəñ bé metóm

(Luk 6.43-44)

¹⁵ “Nyétéd pónde ne bekal-bé-e’-dāádəñ bé metóm. Bélúmte byánán bépweédtédé née ndyōñ ní mbód, bon áwab nlém-té bédé ebébtéd née ngə.

¹⁶ Nyéēchem bó á mbéltéd mímāb. Mewāñ méchyáa e’pum é’ besabé-yε? Ké-’ε mekôd méchyáa’ e’pum é’ mánğəle-yε?

¹⁷ Melemlem-’aá bwel ké é’héé ábe é’kwoge’ bwām, é’chyáa-’ε e’pum é’ bwām. Bon ké é’héé ábe béekwəgé’ bwām, béēchyāā-’-é e’pum é’ bwām.

¹⁸ Bwɛl é' bwâm béehelée' e'pum bé mbéb achyáa. Bwɛl bé mbéb-pe béehelée' e'pum é' bwâm achyáa.

¹⁹ Bwɛl ké é'hée ábe béechyāā' e'pum é' bwâm, nwóó-nzag äkwɛl bó, abwém bó á dü.

²⁰ Né-ɔ́, nyéɛbīi bekal-bé-e'dáádəŋ bé metóm á mbɛltéd mímāb.

Bad ábe béhíde Yesuε
ne nlém mibe
(Luk 13.25-27)

²¹ “Saké mod téé awě achəgtaad me aá, ‘A-Sán, A-Sán,’ əsəl á nkamlən mí mín. Bad ábe bébele ngáne echem Sán awě adé ámín áhednɛé bó, bóo bəsəl.

²² Ade epun é nkáásé mé asóg épeé, bad híin bəpě awēm, bəlāngē me bán, ‘A-Sán, A-Sán, ngómē səkānlé'áá bad mam míme Dyəb álómné'áá sé aá mɛbɛnléd, á dīn ádōŋ, sébɛnléd-te ádoŋ dīn ábided bad e'dáádəŋ bé mbéb áte, sébelé-'ε menyáké híin!’

²³ Héé mɛláā' é bó mɛé, ‘Meebii' é me nyé. Nyésyəə me á dīd-te! E'bébtéd é' bad ngēn!’ ”

Belón-bé-ndáb bébe:
a debyéé ne a eyókél
(Luk 6.47-49)

²⁴ Yesuε ambád ámpē aá, “Né-ɔ́, mod téé awě awógé ábēm e'yale bén, boŋ ábelé-'ε ngáne é'hóbéé, ádíi néε mod a mekínzé awě alóo ndáb á ebēn é aláá mín ábel boŋ éwúu ásē.

²⁵ Ambíd e nê, mbúú e ngíne enchá, e'díb é'lóne, ekukud-te étóm wée ene ndáb émbēē, boŋ enkənkweé, áyāle enlónnéd á aláá mín.

²⁶ Boŋ kenzéé awě awógé ábēm e'yale bén, boŋ eébele ngáne é'hóbéé, ádíi nêngáne eyókél é mod éche élóo eche ndáb á nsíi mín.

²⁷ Ambíd e nê, mbúú e ngíne enchó, e'díb é'lóne, ekukud-te étóm wée ene ndáb émbēē. Ene ndáb enkwé. Enkúme émād-te ahɛnted áte.”

Kunze eche Yesuε awóó áyáged

²⁸ Ade Yesuε amáá mímén mésyāāl ahób, amute áde áwóglánnáá mó démbē menyáké bwāmbwam áyāle nyaa eché áyágté'áá.

²⁹ Ayágté'áá bó néε mod awě nzé ahóbé, né émáá. Eeyágté'aá, nêngáne bemeléede bé mbéndé.

8

Yesuε achōŋté mod
awě meləŋ mékóbé

(Mak 1.40-45; Luk 5.12-16)

¹ Yesuε ansūd á ekone sé. Ade ápédé é ekone sé ndun e mod ehídé'áá mó.

² Hê dóo mod nhóg awě meləŋ mékóbé ápédé áwē boŋ ábwōgē mebóbóŋ ne edúbé ésyāāl, áhōbē nén aá, “A-Sán, nzé edəá ehɛle ébəl me nsán.”*

³ Dóo Yesuε ábídte ekáá, ábānē mó á yəl boŋ álāngē mó aá, “Ndəá, sán!” Abwōg-ábwōg mímé meləŋ mēmáá ane mod á yəl.

⁴ Dóo Yesuε álāngéé mó aá, “Weelāngé modmod dyam áde ábénlédé, boŋ kě élúmed yəl wée prise, ásimen wε. Ebag-ke mendε ngáne mbéndé e Mosεε éhɛdɛé, álúmed bad wεé mósāā.”

Yesuε achōŋté mbələde
a mod ambáá a sánze
(Luk 7.1-10)

⁵ Ambíd e nê, Yesuε ankě á dyad á Kapenahum. Néε ápédé áwed, mod ambáá a sánze é Roma ambé awě akamlaan mbwókɛl e sánze. Ane mod anhye mó achán, áhōbē

* **8:2** Mmén nteltéd níde á Kálag e Levitikus eped dyóm ne é'láán nchoo móom méniin ne rítáan ápe nchoo móom méniin ne ntóób (Lev 13.45-46).

⁶ aá “A-Sán, awêm mbàledε eedyε’ε bwâm, adé á anon de nkole á ndáb. Eéhēlēē ahide ásē. Atage bwâmbwam.”

⁷ Yesuε anláá mó aá, “Meépě, níchōōd-te mó.”

⁸ Dóo mod ambáá a sánze ne átímtanné Yesuε aá, “A-Sán, mmēn meékwognedεé ákob wε nken áwēm ndáb, bon hób ké eyale, awêm mbàledε ádyεé bwâm.

⁹ Mmēn ndii mod awě adé ásē e nkamlen, mmēn-ne nwóó sánze éche ríkamlané. Nlânge póg mēé, ‘Kăg’, ékăg-ke nê dēn, empée mēé ‘Hyăg’, éhyăg-ke né dēn. Nzé nlânge awêm mbàledε mēé, ‘Bēl échén’, ábelé-’ε né dēn.”

¹⁰ Ade Yesuε áwógé nê, yăl enkóm mó áte. Dóo álângeé bad ábe behídé’áá mó aá, “Ne mbále, nlânge nyé mēé, meényīnēē mod a alon á Israel ké nhóg awě awóó nyaa e adúbe eché anén nken-e-mod áwóó.

¹¹ Nlânge-’ε nyé nēn mēé pónde eché ngande ébēē á nkamlen ní Dyōb, bad híin ábe bēnkētāngén abé áhed bēbíd á akuu ne á mbəŋ abé á ngande nchoo ne betaa, Abrahamε, Aisigε ne Jakōbe.

¹² Bon bēbídēd bad ábe bēntāngēn abé á nkamlen ní Dyōb á ebwóg-te, bēbwém bó á ehíntén-tē. Áhed-taá béchyε’ε bēdyăg-ke meson á nsəl.”

¹³ Dóo Yesuε álângeé ane mod á sánze aá, “Súé’ á ndáb, ébenled ngáne édúbpé.” Melemlem mé pónde mbàledε awě ane mod ambáá a sánze andyě bwâm.

*Yesuε achōŋtē ekud é bad
(Mak 1.29-34; Luk 4.38-41)*

¹⁴ Adě Yesuε ápédé á ndáb wēε Petro, antán Petro mwaád nyaá á anon dé nkole, ahéb dēnsog mó.

¹⁵ Néε Yesuε áchōŋgé mó á ekáá, ahéb ámāā mó. Anhidé ásē, ákōb-pe Yesuε nken.

¹⁶ Ene ngukél bad bēmpēn bad híin wēε Yesuε, ábe e’dăódəŋ bé mbéb bēmbēē áte. Yesuε ambenléd abē e’yale bé nsəl abidéd abē e’dăódəŋ bé mbéb, áchōōd-te bad bésyāāl ábe békónlé’áá.

¹⁷ Yesuε ambēl nímēn mésyāāl álóned e’yale ábe Dyōb dénlōmēnnē nkal é’dăódəŋ Yesayaa nēn aá, “Ankobén syānē nkole rísyāāl ne nímēd metake.”

*Bad ábe bēmpōn Yesuε ahíd
(Luk 9.57-62)*

¹⁸ Ade Yesuε ányíné ngáne ndun e mod élāŋnédé mó, anláá abē bembapεε aá bóbōó bétíme á pεd e edib-é-nzab eníní.

¹⁹ Hē dóo meléede a mbéndé nhóg ápédé áwē bon áhōbē aá, “A-meléed, mēhíd wε kēhéé áde ékagké.”

²⁰ Yesuε antímtén mó aá, “E’bubwóg é’wóó ábab e’lóm wēε bésóléé, menən-ne ámpē méwóó nímab mūm, bon Mwăn-a-Moonyon eewóó’ε hōm ádē ábánnεé nló.”

²¹ Dóo mod ampée awě mómpē ahídé’áá Yesuε álângeé mó aá, “A-Sán, mwě, rísébe ríke rílime echem sán.”

²² Dóo Yesuε átímtanné mó aá, “Hídé mε, chené ndim ní bad mēn rílime nímāb ndim.”

*Yesuε ahóódtē ekukud
(Mak 4.35-41; Luk 8.22-25)*

²³ Ene pónde dóo Yesuε ásólé á bōle-tē ne abē bembapεε bon bēbwōgē ekε.

²⁴ Adě bépédé á edib-te, dóo ekukud é ngíne ébóótédé atóm. Embē ngíne nyaa eché káŋne bōle bēmpōnné asú ásē á mendib-te. A pónde eched Yesuε akúné’áá.

²⁵ Hé-’áá bembapεε bényeméé mó ásē bon bēlāŋgē mó bán, “A-Sán, sōn, wōŋgēn, pón syānē dewág-ōō!”

²⁶ Yesuε ankwentén bó aá, “Cheé ékáá bon nyéwōgē mbwóg? Cheé ékáá bon ádēn adúbe abé mwāmpīn nēn?” Dóo átyéémé ámīn, bon ákamlán ekukud éche étómé’áá, ne edib

éche éhódé'áá áte. Abwōg-ábwōg ekukud énsēle, edīb ámpē éche éhódé'áá áte énsōg ahod.

²⁷ Yǎl enkóm bembapεε áte bwāmbwam áde bényíné nê, bésēdté bánken, “Ebál é mod éhéé chén éche káōñ ne ekukud ne mendīb bévógnεé?”

Yesue achōñté bad bébe
ábε e'dáádəñ bé mbéb bém̄bēē áte
(Mak 5.1-20; Luk 8.26-39)

²⁸ Ade Yesue ne ábē bembapεε bépédé á múde mé edib-é-nzab nímíníí, á mbwóg e bad bé Gerasin, bad bébe ábe bém̄bíd á soóbadε bém̄bomén mós. E'dáádəñ bé mbéb bém̄bē ábē bad bébe áte. Abē bad bém̄bē ngan̄len nyaa echē mod ké nhóg échue'áá ene nzii abwε.

²⁹ Anyín áde bényíné Yesue, bēmbootéd abón bán, “A-Mwǎn a Dyōb, cheé syáné déwónné? Epedé hén ákógsen sé áde pónde éēpēdēē-yε?”

³⁰ Esog é nguú chó-'ε ébédé benben ne áhed, édyāg medyé.

³¹ Héε ábē e'dáádəñ bé mbéb é'cháa-'ε Yesue bán, “Sēbíí bán wēbídēd sé, bon̄ tēdē sésōl á esog é nguú-tē éche édé híníí nê.”

³² Dós Yesue ákamlanné ábē e'dáádəñ bé mbéb áá, “Nyébíd!” Abíd áde ábē e'dáádəñ bé mbéb é'bídé ábē bad áte, bēnsōl nguú chē áte. Abwōg-ábwōg, échē esog é nguú émpādē ásē, ényagté' á eláá é nkin mé edib-é-nzab, éhún á edib-tē, éwé-'ε.

³³ Ben̄on bé nguú béntōm mehélé á dyad-tē, békag békánlé bad dyam áde ábénlédé ne ábē bad ábe e'dáádəñ bé mbéb bém̄bēē áte.

³⁴ Awóg áde ábē bad bé dyad bévógé nê, bém̄pādē ásē áke dé atán Yesue. Néε bényíné mós, bēnchāñ mós bán, áhide áwab mbwóg.

9

Yesue achōñté mod
awē awédé eped
(Mak 2.1-12; Luk 5.17-26)

¹ Ambíd e ene pónde, Yesue ansól á bōle-tē ámpē, áchābē edib-é-nzab, átīm ámbíd awē dyad wēε ádyéé'áá.

² Ape áde Yesue ápédé awē dyad, bad behóg bēmpεén mod á mekále m̄n awē awédé eped. Ade Yesue ányíné adúbe áde ábē bad, anláá ane mod awē awédé eped áá, “A-mwǎn, weewógé mbwóg, nlagséné wε mbéb.”

³ Hē dós don̄ge dé bemeléde bé mbéndé bényon̄gεé áte bán, “Anén mod asyáa Dyōb!”

⁴ Yesue anchēm bós mewēmtēn áte. Héε ásedtéé bós aáken, “Cheé ékáá bon̄ nyēwón̄ nímén mewēmtēn mé mbéb áte?”

⁵ Ahéé adé dyam ásad, áhób wεé, ‘Nlagséné wε mbéb,’ káa áhób wεé, ‘Syáá ásē, ébooted akε?’

⁶ Bon̄ mēlūmēd nyé mēé Mwǎn-a-Moonyon̄ awóó kunze á nkōñsé álagsen mbéb.” Héε álāngεé ane mod awē awédé eped áá, “Syáá ásē, étēd nímōñ mekále, ésúé' á ndáb.”

⁷ Dós ane mod áhídté ásē bon̄ ásūē-'ε á ndáb.

⁸ Mbwóg ménkōb bad ábe bényīn ngáne ádén akan ábénlédé. Bébootéd-tε Dyōb akēn áde ábágé baányon̄ kunze ábel échén ndín é mam.

Yesue achénlé Matyo
áhíd mós
(Mak 2.13-17; Luk 5.27-32)

⁹ Ambíd enē Yesue ansyáá áde abwóg á hōm. Ade ákagké nê, annyín mod awē béchágé'áá bán, Matyo. Matyo andyεé ásē á ndáb eche ásāñté'áá tááε áte. Héε Yesue álāngεé mós nēn áá, “Hídé mε.” Dós Matyo átyéémé ám̄n, bon̄ áhídē-'ε mós.

10 Ambíd e pónde Yesue ankě á ndáb wée Matyo* ádyé ndyéed. Ekud é besaad bé tááse né bad bé mbéb bémpee bémpe bédyēēn Yesue ne ábē bembapēē áhed.

11 Née donje dé Befarisia bényiné ngáne Yesue ádyééné échē ndín é bad, bēnsēdéd ábē bembapēē bánken, “Cheé ékáá boŋ awēn meléede ádyāg ndyéed ne besaad bé tááse ne bebel bé mbéb bémpee?”

12 Dóo Yesue ákwēntanné bó aá, “Bad ábe bédyēē bwām béetógnēnē mod-a-bwēl. Bad ábe bēkonle’ bóo bétógnēné mod-a-bwēl.

13 Nyéke nyéhēd áte ábel nyēsōhtēn ábēn e’yale ábe é’ténlédé á kálag e Dyōb nēn bán, ‘Chōm éche níhēdnēé bad édií nlém ní ngōl, saké mendē.’ Meépedēé á nkōjsé áchéle bad ábe békóbnédé á’sō é’ Dyōb, boŋ mpedé áyāle bad bé mbéb.”

Nsēdtéd t̄h̄gēne ádid yāl nzaa

á mekáne-tē

(Mak 2.18-22; Luk 5.33-39)

14 Hē dóo bembapēē ábe Jōne, Ndusēne bépédé wée Yesue boŋ bēsedté mó bánken, “Cheé ékáá boŋ sé ne Befarisia sédidé yāl nzaa á mekáne-tē, boŋ ábōŋ bembapēē pen bédidé?”

15 Yesue ankwētén bó ne ngan aá, “Chán bad ábe bélébpé á ngande e e’wóngé béhele bélebe’ áde bédíí ne mod awē akudé sómbé? Béehelēé. Boŋ epun épě éche békobénné bó mod awē akudé sómbé. Echē epun dóo bēdidté yāl nzaa á mekáne-tē.

16 Nyébíí nēn bán, nzé mod anabpe’ mbóté, eetédéé eped é abad ékōlē se ánabnéd nchun mí mbóté, áyāle nzé échē eped é abad ékōlē ébótédé abób áte ébelé éhabnéd abad dé nchun. Nē ábele’ échē epōn é mbóté ékale’ áte tómaa ngáne énsēbēē abé.

17 Melemlem nēngáne mod éētēdēē mīm mékōlē se ápen mó á nchun mé ntyág ní ngob e nyam. Áyāle nzé abelé nē, né mīm méhōd kóŋ ntyág ní’yéd? Mīm mémād asyōge, ntyág-ke ámpē mbéb. Boŋ bétédéé mīm mékōlē béhé á ntyág mékōlē-te. Nē ábele’ mīm mébé bwām, ntyág-ke ámpē mbé bwām.”

Yesue apuúdté ngōndéré póg

echē enwé

(Mak 5.21-43; Luk 8.40-56)

18 Ade Yesue álāngēé bad mīmén mekan, mod a nkamlēn nhóg ampě áwē abwóg mebóbōŋ ne edúbé ésyāāl, áhōbē nēn aá, “Awem mwān a mmwaád awédé bōob nēn dēn, hyāg ébān mó ekáá á yāl ábel nēn ápuu.”

19 Né-óo Yesue ampádé ásē ne ábē bembapēē bēhidē ane mod.

20 Ade békagké nē, mmwaád nhóg ambé awē anwōŋ nkole míme mekií mébídé’áá mó á yāl pónde ésyāāl. Mmē nkole mbédé mó á yāl á etūn é dyōm-a-mwé ne mbē. Héé ane mmwaád ábídé Yesue á mbíd, ásitán mó mesó mé nkobe míme ánwāā’é.

21 Ambel nē áyāle ánwalé mewēmtēn aá, nzé mósiténé mīmē nkobe, aá né móodyéé bwām.

22 Dóo Yesue ákúnnédé boŋ anyín ane mmwaád. Anyín áde ányíné mó dóo álāngēé mó aá, “A-mwān-a-mmwaád, adúbe ádōŋ ádíde wē bwām.” Abwōg-ábwōg ane mmwaád andyēé bwām.

23 Yesue ampě á ndáb echē ane mod a nkamlēn. Ade ásólé á ndáb-te, antán ndun e mod ebele ntōgag ní ngíne ne bad ábe bétóo e’lōŋ, békōnē-’ē nkōŋgé ní kwéed.

24 Dóo Yesue áhóbeé aá, “Nyé moosyāāl nyébíd á ebwóg, áyāle anēn mwān-a-mmwaád eewédéé, akúne kúnén.” Héé bó moosyāāl bēbótédé mó awōo.

25 Boŋ áde ene ndun e mod émáá abíd á ebwóg dóo Yesue ásólé á toŋ echē bēnnaádté ane mwān. Née Yesue áchéngé mó á ekáá, apádé-’ē ásē ábwōg-ábwōg.

26 Adén akan dēnkanléd ene pēd e alōŋ esyāāl.

Yesue achōŋté bad bé ndīm bébe

* 9:10 Ndáb wée Matyo káa ndáb eche Yesue.

²⁷ Née Yesue áhídté ádê abwóg á hõm, bad bébe ábe bēnkwx̄ ndím behídé'áá mó ámbíd, bélebpe-’ε e’saad bán, “A-Mwān a mbyaa míme Dabide, wóg sé ngal.”

²⁸ Ade Yesue ásólé á ndáb-te, ábê bad bébe ábe bēnkwx̄ ndím bēntān mó. Dóo Yesue ásedteé bó aá, “Nyédúbpé nēn bán nhele mbel nyēnyīnen-ε?” Bēnkwentēn mó bán, “Eε. A-Sāj, sēdúbpé.”

²⁹ Dóo Yesue ábáné bó mekáá á mīd, boŋ áhōbē nēn aá, “Nyēwóo adúbe bán nyēnyīnen, né-ǎó ébenled ngáne nyédúbpé.”

³⁰ Abwōg-ábwōg bébootéd-te anyīnen. Boŋ Yesue asím bó etúu áte, álāngē bó aá, “Nyéelāngé mod ké nhóg ádén dyam áde ábénlédé.”

³¹ Boŋ ké nê, née bébidé áhed, bēmbē békēēn nkalan enε ped é alon ésyāāl ngáne Yesue ábélé menyáké.

Yesue achōŋté mod awē eehóbe’áá dyam

³² Née ábê bad bébe ábe bēnkwx̄ ndím ábe Yesue áchōŋté behídté, bad bēmpεén mod wée Yesue awē ankwē ebóbé áyāle edáádəŋ é mbéb émbē mó áte.

³³ Boŋ áde Yesue áamáá ane mod échē edáádəŋ é mbéb abided áte, ambootéd dyam ahób. Nēn dénkōbēd ndun e mod echē ebédé áhed menyáké, behōbē-’ε bán, “Dyam née ádén déēbēnlédēē á Israel mbéd.”

³⁴ Boŋ Befarisia pen behōbē nēn bán, ahele bad e’dáádəŋ bé mbéb ahúd áte áyāle kəŋ e e’dáádəŋ bé mbéb chóo ebage mó ngīne ábel nê.

Yesue awógé bad ngal

³⁵ Né-ǎó Yesue akagé’áá myad mésyāāl, mémbáá ne mésad ene ped e alon, áyāgtē eyale é Dyōb á ndáb é mekáne, ákalé-’ε nkalan mí bwām mé nkamlēn rí Dyōb. Yesue achōŋté’áá bad bé nkole bésyāāl ne nyaa é nkole ésyāāl éche émbē áfínté echáb.

³⁶ Ade Yesue ányīné ndun e mod, ngal enlóg mó á nlém-tē bwāmbwam áyāle echáb. Ambé bó ngal áyāle bétágé’áá áte, béēwóo-’ε nwōŋgen. Bēmbē née rídyəŋ mí mbód míme méēwōo nnən.

³⁷ Dóo álāngεé ábē bembapεε aá, “Nzag echyáá bwāmbwam, bwēm é’hednaad apád, boŋ bepád béebuu’é áte.

³⁸ Né-ǎó, nyékāne nēn bán nwóo-nzag álōm bepád.”

10

Bembapεε bé nlomag dyóm ne bébe

(Mak 3.13-19; Luk 6.12-16)

¹ Ambíd e nê Yesue anlād ábē bembapεε dyóm ne bébe áte. Ambε bó kunze ábided bad e’dáádəŋ bé mbéb áte, áhood bad bé nkole ne nyaa é nkole ésyāāl.

² Mīn míme bembapεε bé nlomag dyóm ne bébe ábe Yesue mōmēn: A’só, Simōne awē béchágé’áá bán Petro ne mwānyəŋ Andreyā. Jemse bó mwānyəŋ Jōne, bán ábe Zebēdiε,

³ Filibε ne Batolomyo, Tōmasε ne Matyo nsaad-a-tááε, Jemse mwān awē Alfōse, ne Tadiosε,

⁴ Simōne awē ambé á epepé é kán e alon, ne Judas Iskariōde awē antīm Yesue asóm.

Yesue alāngé bembapεε bé nlomag ngáne bébenlé míme nsōn

(Mak 6.7-13; Luk 9.1-6)

⁵ Abê bad dyóm ne bébe bóo Yesue ánlōmmē. Anláá bó aá, “Nyéekāg á myad míme méesē myad mé alon á Israel, nyéekāg-ke dyad ké ahóg á alon á Samaria.

⁶ Boŋ nyékag wée bad bé Israel. Bédé née rídyəŋ mí mbód míme mbóó.

⁷ Nyékag, ngáne nyékagké, nyéhəŋte nēn bán, ‘Nkamlēn mí mín rídé benben.’

⁸ Nyéchoŋte bad bé nkole, nyépuudte bad ábe béwédé, nyéchoŋte bad ábe békonle nkole mé meləŋ ábel bésāŋ, nyébídte-’ε bad e’dəədəŋ bé mbéb áte. Mbagé nyé ngíne ábel nímén mésyāāl, meéhədneé nyé nsábe. Né-ɔ́ nyémpē nyéke nyébele melemlem nyéehədne bad nsábe.

⁹ Nyéewánlé mənē ké nhóg áyāl.

¹⁰ Nyéewánlé ekwe, ké’ε mbóté ébe áyāl. Nyéewánlé metámbé, ké’ε ntóŋ. Áyāle mod a nsón atəŋgéné ndyééd akud wée mod awě ábenlé nsón.

¹¹ Nzé nyésólé dyad ké ahée, nyéhəd mod awě akwənténé nyé nken akob, nyédyéé áwe ndáb káəŋ ne pónde éche nyéhídtéé áde dyad.

¹² Ndáb ké ehée echē nyésólé áte, nyélēléd bad ábe bédé áwəd-te nén bán, ‘Nsaŋ núbē ne nyé.’

¹³ Nzé bad ábe bédé áwəd-te békóbé nyé nken, nímēn meləntən mé nsaŋ ní Dyöb núbē ne bó. Boŋ nzé béekobe nyé nken, nímēn meləntən rísú ne nyé.

¹⁴ Boŋ nzé nyépedé ndáb ké’ε dyad ké áhéé, boŋ béekwəntene nyé awóglən, nyékūd ebumbú á mekuu áde nyéhídtéé áhed, álúmed nén bán, Dyöb déekobéé bó.

¹⁵ Ne mbále, nlāŋge nyé nén meé á Epun é Nkáásé, nkógsen níme myad mé Sodom ne Gomora bényínnē mébē mwāmpin tómaa níme bad ábe bédé áde dyad.”

*Metake níme
bembapεε békudté
á dín áde Yesue*

(Mak 13.9-13; Luk 21.12-17)

¹⁶ Yesue ambád aá, “Nyénəne’, nlóme nyé née ndyəŋ ní mbód átinté e ngə. Né-ɔ́ nyébē mekínzé née nyə, nyépwítted-te née élā.

¹⁷ Nyétéd pónde, áyāle bad bébē ábe békéén nyé á kóte, bəswādtəd nyé e’tangú áwab ndáb é mekáne.

¹⁸ Áyāl e echēm bépéén nyé á’sō é’ benkamləne ne é’ kəŋ. Bébéł nē ábel nyékale bó nkalaŋ ní bwām, nyékale-’ε bad ábe béesě bad bé Israel.

¹⁹ Nzé bépééné nyé ké ahée ákáad nyé, mod eétāgē’ áte áyāle chōm-ée áhəbpē ké’ε ngáne áhəbpē chó. Ade pónde épeé, chōm ébē éche áhəbpē.

²⁰ E’yale ábe áhəbpē béebáá ábē, bēhūū ne Edəədəŋ éche eche Sāŋ awě áhəbpē mó.

²¹ Mod ábe mwānyan á mekáá mé bad bəmpēe ábel béwúu mó. Séε mwān ámpē ábēl melemlem ne mwān. Mwān ákunnén sáá ne nyan yāl ábēl béwúu-’ε bó.

²² Mod asyāál ákóó nyé, áyāl echēm, boŋ kénzéé awě ákaán nímē metake nlém káəŋ ne a asóg, ákūd e’soosəŋ.

²³ Nzé bétágté nyé á dyad ahóg, nyényəged nyéke ádiní. Ne mbále, nlāŋge nyé nén meé, nyéepaá nsón amad á myad mé aloŋ á Israel mésyāāl, boŋ Mwān-a-Moonyon ápag.

²⁴ Mwān-a-ayáge eetóméé mod awě ayágte mó. Mbəledε-’ε eetóméé eche sāŋ.

²⁵ Né-ɔ́ mwān-a-ayáge eetəŋgenéé née áhedéé edúbé éche étómé éche mod awě ayágte mó. Mbəledε-’ε ámpē eetəŋgenéé née áhedéé edúbé éche étómé éche eche sāŋ. Nzé béchúúde sáá-a-mbwóg bán Belzεbulε, né béchúú bad ábe bédé áwe ndáb mīn níme mébébé tómaa nē.

*Mod awě bétəŋgéné abāŋ
(Luk 12.2-7)*

²⁶ “Né-ɔ́ nyéebáá’ moonyon. Áyāle dyaŋdyam déesaá á e’koŋnéd-te áde déebíd áwed. Ké ahóg-ke déesaá, áde ásóómé boŋ bán déebyéénné.

²⁷ Mam mésyāāl níme nlāŋgéé nyé á ehíntén-tē, nyéhəb mó á e’nyínən bé ekide. Mésyāāl-łe níme nyéwógé á kun-tē, nyékal mó á nhéné.

²⁸ Nyéewógé mbwóg ne moonyon awě ahele awúú ekob é yāl, boŋ eéhēlē’ edəədəŋ awúú. Boŋ nyébáa Dyöb áde áhele ábēbéd ekob é yāl, abēbéd-te edəədəŋ á dü-á-muú.

²⁹ Eesaá mbále nén bán, bésóme' ndun ébe áyāle kábpe póg-ε? Ké nê, ké póg eehúnéé á ndaab ésebé á nkwenten míme echen Sáŋ Dyöbe.

³⁰ Boŋ ne nyé, Dyöb ábíí káŋne mesoŋgé mé e'sid ábe é'dé nyé á nló.

³¹ Né-ᵛó, nyéewógé mbwóg, nyédé etógnén tómaa ndun, ké êmbuú ké áte.

Abid Yesue mbón,
ké'ε ábāŋ mó áyāl
(Luk 12.8-9)

³² “Kénzée awě äbīd me mbón á'sō é' baányon, me-ε mēbīd mó mbón á'sō wée echem Sáŋ awě adé ámīn.

³³ Boŋ kénzée-ε awě äbāŋ me áyāl á'sō é' baányon, me-ε mēbāŋ mó áyāl á'sō wée echem Sáŋ awě adé ámīn.

Yesue aá ngabén chōo
mápééné átínté e baányon
(Luk 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ “Nyéewémtán nén bán, nhyedé á nkōŋsé āpeen nsāŋ. Aáy, meépedéé āpeen nsāŋ, boŋ ngabén.

³⁵ Mpedé ákón mwān a mwenchóm átāŋgen sáá, mwān a mmwāád átāŋgen nyaá, mmwāád-te átāŋgen nyāŋ-kálé.

³⁶ Bad bé ekoyí bé mod bēbīd áwe ndáb-te dēn.

³⁷ “Kénzée awě adāá nyaá ké'ε sáá tómaa me eékwognedéé awēm mbapεε abé. Kénzée-ε awě adāá awe mwān a mwenchóm ké'ε awe mwān a mmwāád tómaa me, eékwognedéé awēm mbapεε abé.

³⁸ Kénzée-ε awě éepém adē awōg se áhīdnē me, eékwognedéé ábē awēm mbapεε.

³⁹ Kénzée awě ahede adē alongé asoŋ, äbōd dō. Boŋ kénzée-ε awě äbōd adē alongé áyāle echēm, äkud alongé áde déemaá'.

Nsábe ní Dyöb ne bad
ábe békobe' ábē bembāledε
(Mak 9.41)

⁴⁰ “Kénzée awě akobé nyé nken, né me-εé ákóbé nken. Kénzée-ε awě akobé me nken né echem Sáŋ awě alómé me móᵛó ákóbé nken.

⁴¹ Kénzée awě akobé nkal é'dāádāŋ nken áyāle ádíí nkal é'dāádāŋ, äkud nsábe mé nkal é'dāádāŋ. Kénzée-ε awě akobé mod awě asáá nken áyāle ásáá, äkud nsábe míme mod awě asáá.

⁴² Ne mbále, nlāŋge nyé nén meé, kénzée awě abagé ké mendīb mámwé ngēn wée anén nhóg awě ahíde me, ké ane awě eébude etógnén abé, atāŋgéné nēe ákúdé nsábe ní Dyöb.”

11

Jōne, Ndusene alómé
ábē bembapεε wée Yesue
(Luk 7.18-35)

¹ Ade Yesue ámáá ábē bembapεε dyōm ne bébe nímén mésyāāl alyágtēn, anhidé adé abwóg á hōm áke déyáged ne ákal eyale é Dyöb á myad míme mébédé benben ne áhed.

² Ene pónde Jōne, Ndusene ambé á mbwōg. Ade áwógé mam mésyāāl míme Krīstāe ábélé'áá, anlóm ábē bembapεε áwē.

³ Anhób aá béseded mó bánken, mó adé ane awě Dyöb áhóbé aá móᵛlōm-ε, ngé bésine' mod ampée?

⁴ Héε Yesue átímtanné bó aá, “Nyétime' ámbīd, nyéke nyéláa Jōne mekan míme nyéwógé ne míme nyényínné dīd.

⁵ Nyéláa mó bán, bad ábe bēnkwe ndim bényinne', ábe bésyágtáá, békag bwâm, ábe meləŋ ménkōbpē, bésáá. Abe bēnkwe ndóg béwōgne', ábe bēnwē, bēpuude', nkalaní mwâm-me ámpē níkalte' wéé betóótōkē bé bad.

⁶ Nnam mbê-'ε ne kénzée awē eéhəŋlɛne nlém á abum tɛŋgene me."

Yesue ahóbé tɛŋgene

Jɔne Ndusene

⁷ Ade bembapεε ábē Jɔne bétiméé ámbíd nê, dɔɔ Yesue ábóótédé ndun e mod echē embé áhed akale tɛŋgene Jɔne. Ansedéd bó aáken, "Póndé echē nyémbídtē áke dētán Jɔne á ehyáŋge, cheé nyéwēmtēnnē bán nyéenyín? Apab á chyaá áde epub éságtεé-yε?"

⁸ Cheé nyénkonǵé abíd áke dé anyín? Mod awē ahédé mbóté echē ébóó bwāmbwam-ε? Bad ábe bēhāg échē ndín é mbóté bédyεε dásō á ndáb é kəŋ.

⁹ Nyéláa me, cheé nyémbídtē áke dényín. Nkal é'dəádəŋ móɔ nyénkéé anyín-ε? Nê dēn! Ne mbále nláŋge nyé méé, nyényíné mod awē atómé nkal é'dəádəŋ.

¹⁰ Jɔne mó adé ane awē bēhóbé'áá áde bétélé e'yale ábe Dyōb áhóbé aá, 'Nɔné', nlóme nímēm mésénze míme mésēbē wε á'sō, áboŋsen wε nzii.'

¹¹ Ne mbále, nláŋge nyé nén méé, mod ké nhóg awē abídé á abum dé mmwáád eetóméé Jɔne, Ndusene. Boŋ ké nê, mod awē adé ndimten áyāle bad ábe bédé á nkamlɛn ní mín, adé etógnén tómaa Jɔne.

¹² Bootya ne póndé echē Jɔne, Ndusene ábóótédé nkalaní Dyōb akal kááŋ ne epub é'chii, nkamlɛn ní mín níkude metake híin á mekáá mé bad, e'wanǵe é' bad-te é'kume nímé nkamlɛn nzum.*

¹³ Mbéndé ne bekal é'dəádəŋ bēhóbé tɛŋgene nímé nkamlɛn kááŋ ne póndé echē Jɔne.

¹⁴ Né-ɔɔ, nzé nyébōŋséné échab ehób adúbe, Jɔne mó adé ane awē bēhóbé'áá áde bēnhōpē bán, Elaijaa ahúe'.

¹⁵ Kénzée awē awóó metúu áwóge'.

¹⁶ "Boŋ cheé méhəgténné nyonǵel e'chii? Enén nyonǵel edii nēŋgáne bēndem ábe bédyée á dyad-tē, boŋ bēlēbpē nhóg ne aníní,

¹⁷ bán, 'Sétónǵé nyé e'lon,

boŋ nyéeságeé.

Sékónné nyé nkáŋgé ní kwééd,

boŋ ké nê nyéelēbēē.'

¹⁸ Ayāle, Jɔne abédé, eéyake'aá ndyééd adyé, eemwáge'aá-'ε mím, bēhōbē bán, 'Edəádəŋ é mbéb édé mó áte.'

¹⁹ Mwān-a-Moonyon apedé, ádyāg ndyééd, ámwāg-ke mím, bēhóbe bán, 'Nyénóne mó, adáá ndyééd bwāmbwam. Mmwé-mímε ngēn, awonεne belad bé tááε ne bebel bé mbéb.' Boŋ kááŋ ne á asóg, mam míme mébenléd mélūméd nén bán, debyée á Dyōb átəŋgéné."

Myad míme bad bēnkēndúbéé Yesue

(Luk 10.13-15)

²⁰ Bad ábe bēbédé á myad míme Yesue ámbenlé ekud é menyáké áte bēnkēnhəŋlɛnné ádab abé dé mbéb. Né-ɔɔ Yesue ambootéd bó akáne áte,

²¹ áhōbē aá, "A-bad bé Korazin, ébēēn nyé ebébtéd! Ebēēn nyémpē ebébtéd á-bad bé Betsaida! Ayāle nzé émbē bán, ndəle é mekan éche Dyōb ábélé áwēn myad, mēmbenléd nê á dyad á Tirε ne dyad á Sidon, né bēnwāā melebe se etún, bēmwagtéd-te mbúbú áyāl álúmed nén bán, bēhəŋlɛné ádab abé dé mbéb.

²² Mbále, nláŋge nyé nén méé, á mbwε mé nkáásé, nkáá míme bad bé Tirε ne bé Sidon mébē mwāmpīn tómaa mímēn.

* **11:12** E'wanǵe é' bad-te é'kume nímé nkamlɛn nzum káa nípag ne ewanǵe.

²³ Nyé bad bé Kapenahum ámpē, nyêwêmtan bán, nyêmaá ape ádyōb, bonj bésudéd nyé káŋse ásē á dù-á-muú. Nzé menyáké míme Dyōb ábélé áwēn dyad mēmbenléd á Sodom† né ádē dyad ádíi ádé chii.

²⁴ Bonj ne mbále nlánge nyé nén mēé á mbwε mé nkáásé Dyōb délūmēd ngol ne bad bé Sodom tómaa ne nyé.”

*Yesue alébpē bad áá,
béhyag áwē
(Luk 10.21-22)*

²⁵ Ene Póndé Yesue anhób áá, “A-Tê, Sánḡwéé a nkoŋ ní mín ne ní sé, nságnen níbê ne wε, áyāle elúmté mpín ní bēndem mam míme ébáné bad bé debyéé ne bad bé nsōŋten.

²⁶ Εε, A-Tê, nê dēn dōó édáá wεé ébenled.”

²⁷ Dōó ábádéé áá, “Echem Sánḡ ebagé mekan mésyāāl áwem mekáá. Mod ké nhóg eékoŋtéé mwān abíi ésebé Dyōb Titéé. Mod ké nhóg-ke ámpē eebíi’é ngáne Titéé ákóŋté abé ésebé mwān, ne kénzée awē mwān ádáá áá mólúmed mó.

²⁸ “Nyéhyag áwēm, nyé bad bésyāāl ábe nyékómé nted míme nídelé apém, mēbε nyé nkóme-áte.

²⁹ Nyékwēnten áhíd mímēm mekuu, nyéyáḡke-’ε awēm, áyāle mpwiítédé, nchií-’ε nlém á abum. Nyéhyag, nyéēkud nkóme-áte.

³⁰ Ayāle ayáged ádēm déelēléé áte, nted nímmēm-mε méedeléé.”

12

*Atón dé Mbwε-mé-nkóme-áte
(Mak 2.23-28; Luk 6.1-5)*

¹ Mwāmpin ní póndé ámbíd e nê, Yesue ne ábē bembapεε bétómé’áá á nzag é ngun-tê.* Nén ábédé á mbwε-mé-nkóme-áte. Nzaa ewagáá ábē bembapεε. Né-óó bēmbootéd e’sóg é’ ngun apád, bépáke’, bédyág.

² Befarisia bényin nê, dōó béléngéé Yesue bán, “Nōné’, ábōŋ bembapεε bébele dyam áde mbéndé éebagéé kunze abel á mbwε-mé-nkóme-áte.”†

³ Dōó Yesue átimtanné bó áá, “Nédē nyéēláá’é mbéd á kálag e Dyōb dyam áde kōŋ Dabide ámbenlé áde nzaa ékóbé mó ne ábē bad-ε?

⁴ Eténlédé nén bán, ansól á Ndáb-e-Dyōb mó ne bad ábe bēnwōón mó, bédyé e’wεle ábe é’bédé ndε e Dyōb, ábe eched mbéndé eébagéé mod ké nhóg kunze ádyé. Ké bad ábe bēnwōón mó bēnkētāŋgēnné adyé. Beprisε bēnpren bóó bēntāŋgēn adyé.

⁵ Káa nyéēláá’é á mbéndé eche Mosεε nén bán, mbwε-mé-nkóme-áte téé, beprisε bé Ndáb-e-Dyōb békweg mbéndé e mbwε-mé-nkóme-áte áyāle nsón míme bébeléé bonj ké nê, nê déesaá mbéb á’sō é’ Dyōb-ε?

⁶ Nlánge nyé nén mēé dyam ádé hén bōob áde ádé etógnén tómaa Ndáb-e-Dyōb.

⁷ Eténlédé ngáne Dyōb áhóbé áá ‘Chōm éche ríhednεé bad édii nlém ní ngol saké abε dé mendε.’ Nzé nyénkoŋ ábén e’yale asōŋten né nyéēhēlēε-εε nyéchəgé bad bán, bédé bebel bé mbéb áde bébeléé mbéb.

⁸ Nyébíi-óó nén bán Mwān-a-Moonyon awóó nkamlen káŋne ámín e mbwε-mé-nkóme-áte.”

*Yesue achōŋté mod
awē ekáá éwédé
(Mak 3.1-6; Luk 6.6-11)*

⁹ Ámbíd e póndé, Yesue anhidé hê, áke asól á ndáb e mekáne.

† 11:23 Dyōb démbēbēd dyad á Sodom áyāle ébēbtéd éche émbē áwed. * 12:1 Echē ngun ébédé nyaa e ngun eche bébenléé e’wεle. † 12:2 Bad bēnkētāŋgēnné nsón abel á mbwε-mé-nkóme-áte. Ne Befarisia, apád ádē bembapεε bépádé’áá ngun ébédéé néε abel dé nsón.

10 Mod abédé áhed awě ekáá éwédé. Bad behóg ábe béhédé'áá Yesuε awusé akóben, bēnsédéd mó bánken, “Echəd mbéndé ebagé kunze ádid mod bwâm á mbwε-mé-nkóme-áte-yε?”

11 Dóo ásedtεé bó aáken, “Nyé ahée nímē mpəm mí mbód méhūnnē á echóg-te á mbwε-mé-nkóme-áte boŋ eékag mó ahúd?”

12 Nzé nyéhele-se nyébel nê ne mbód ngên, tógténnē moonyoŋ awě adé etógnén tómaa mbód. Né-óó, mbéndé eesaá nén bán mod eébēlē bwâm á mbwε-mé-nkóme-áte.”

13 Dóo álângeé ane mod awě ekáá énwēē aá, “Sálé ekáá áte.” Asále áde ane mod ásánlé ekáá áte, ekáá êndyεé mó bwâm ámpē née échíníí.

14 Ade nén ábénlédé, Befarisia bémbíd á ndáb e mekáne, bébootéd Yesuε aháge, áwúu mó.

Yesuε, mbaledε awě Dyōb ápwédé

15 Yesuε ambíí aá béhægke mó. Nê dēmbēl anhidé ádē abwóg á hōm. Ade áhídté, ndun e mod enhíd mó, anchoód-te bad bé nkole bésyāāl.

16 Boŋ ansím bó etúu áte aá béélāngē bad nyaa e mod eche módíí.

17 Ambel nén álóned e'yale ábe Dyōb dénlōmēnnē nkal é'dáádəŋ Yesayaa aá,

18 “Nyénəne', awēm mbaledε nén awě nřpwédé,

ndəə mó nwógne-'ε mó menyīnge.

Mēlōm échēm edəádəŋ ébē ne mó.

Abídēd mbakú echē etyéémé átíntē e bad ábe béesě bad bé Israel.

19 Eebeléé nswəŋ ne bad, éetəgé-'aá.

Béewóg-kaá mó ehób á dyad-tē.

20 Eekógédté ngen echē enəgké, éedíméd-taá etrukánj éche éhede adím.

Abel nén kóəŋ né mbeltéd mí bwâm múmó nřtédé etál.

21 A dīn ádē dóo bad ábe béesě bad bé Israel bésúmmé nlém.”

Bad bán Yesuε abenlaad ngine eche Belzebule

(Mak 3.20-30; Luk 11.14-23)

22 Dóo bépééné mod wéε Yesuε, awě ankwě ndím, ákwē-'ε ebóbé áyāle edəádəŋ é mbéb émbē mó áte. Yesuε anchoód mó. Ambootéd anyínen, áhōbē-'ε akan.

23 Ade bad bésyāāl bényiné nê, yāl enkóm bó áte bwámbwam. Bēn ne bēn bēmbootéd ahób nén bán, “Ehele-se ébé né anén mod adíi mwān a mbyaa níme Dabidε awě bésineé-yōō?”

24 Boŋ áde Befarisia béwógé nê, bēnhōb bán, “Saá ngine eche Belzebule awě akamlan e'dəádəŋ bé mbéb chóo ábenlaadté ábíded bad e'dəádəŋ bé mbéb áte-yε?”

25 Yesuε ambíí nímāb mewēmten, né-óó, anláá bó aá, “Alonj ké ahée áde ákábne áte, boŋ nchemtən méesě, débēb. Dyad ké áhée-'ε, ké'ε abum á ndáb áde ákábne áte, boŋ nchemtən-ne méesě, déētyēēmē.

26 Né-óó, nzé Satanε awanne Satanε, né awanne eche yāl. Chán-nō nímē nkamlen méhenlé atyéem?

27 Nzé ngine eche Belzebule chóo mibenladté ábíded bad e'dəádəŋ bé mbéb áte, né ngine eche nzéé-'ō ábēn bad ábe bėbídté e'dəádəŋ bé mbéb bėbenladté? Bēn bóo bėkwid nyé nkáá.

28 Boŋ ngáne édíí nén bán ngine e Edəádəŋ é Dyōb chóo mibenladté ábíded bad e'dəádəŋ bé mbéb áte, nê álūmte nén bán nkamlen ní Dyōb nřpédé átíntē echēn.

29 “Mod eéhēlē-se asól á ndáb e mod a ngine se adūm ábē bwēm ésebán asébpé mó ahanj. Amaa-'áa mó ahanj boŋ atéd ábē bwēm é'syāāl.

30 “Kénzée awě éesě ne mε, né atāŋgan mε. Kénzée-'ε awě eewōŋgán mε álad, né apáa páán.

³¹ Né-ɔ́, nlânge nyé mɛé, Dyõb délagsén bad mbéb ké ríhée míme bébélé ne nzyáŋ ké ehée eche bésyáá Dyõb. Boŋ kénzée awě ahóbé e'bébtéd é' mekan tâŋgene Edáádəŋ éche Esáá éekudté alagsen.

³² Dyõb délagsén kénzée awě ahóbé eyale é mbéb tâŋgene Mwän-a-Moonyon, boŋ déelagsénne kénzée awě ahóbé eyale é mbéb tâŋgene Edáádəŋ éche Esáá, ken bɔɔb ké'ε á pónDé eché ehúε'.

*A epum dɔɔ bécheméé bwel
(Luk 6.43-45)*

³³ “Nzé epum é' bwel ébóó, né bwel ábe é'chyáá éché epum bómpē é'bóó. Nzé epum é bwel ébébé, né bwel ábe é'chyáá éché epum bómpē é'bébé. Ayāle á epum dɔɔ bécheméé bwel.

³⁴ Píi e nyə chén! Chán nyéhéleé-se nyéhób mekan mé bwâm, áde nyé bèn nyédíi mbéb? Mam míme ríloné mod á nlém-tê, mó-'áá mébíde mó á nsəl.

³⁵ Mod a bwâm abele bwâm áyāle é'bíde mó á nlém-tê wée bwâm é'kónnéde. Mod a mbéb-pe abele mbéb áyāle mbíde mó á nlém-tê wée mbéb ríkónnéde.

³⁶ Nlânge nyé nén mɛé, á mbwε míme Dyõb dékāadtē bad bé nkõŋsé, mod téé ábē nzəm eché enkəŋ boŋ ahób ekúkú é eyale téé éché ámbíde dtē á nsəl.

³⁷ Né-ɔ́, kéchéé éche wénhōbpē chɔɔ ékǎŋ boŋ ésūū nzəm káa ékwε nkáá.”

*Béhédné Yesuε e'chemléd
(Mak 8.11-12; Luk 11.29-32)*

³⁸ Dɔɔ donge dé bemeléde bé mbéndé ne Befarisia bélângeé Yesuε nén bán “A-meléed, sêhede nén bán élúmed sé e'chemléd ábe é'lúmte nén bán echoŋ ngíne ehúú ne Dyõb.”

³⁹ Yesuε antimtén bó aá, “Échén ebébtéd é nyonŋel, nyéhédēē Dyõb awógen, nyéhede-ε e'chemléd bé menyáké! Boŋ nyéekudté nzése e'chemléd bé menyáké ábe nkal é'dáádəŋ Jonaa.

⁴⁰ Jonaa ambé e'pun é'láán á abum á súu e mbáá-tê. Melemlem dɔɔ Mwän-a-Moonyon ábēē á ndɔɔb-sé e'pun é'láán.

⁴¹ A mbwε mé nkáásé, bad bé Ninivε bényemé á soŋ-tê nchoo ne enén nyonŋel e bad. Bétyēem mbón eché ékwid enén nyonŋel e bad nkáá, áyāle áde Jonaa ákánlé'áá bad bé Ninivε eyale é Dyõb, bēntédé abel dé mbéb. Boŋ mod adé hén bɔɔb awě atómé Jonaa, boŋ nyéewóglánné mó.

⁴² A mbwε mé nkáásé, mmwáád awě akamlánnáá alon á Sɛba, ányemé á soŋ-tê, nchoo ne nyonŋel e bad bé' chii, átyēem mbón eché ékwid bó nkáá. Békwé nkáá áyāle áde Solomone áyágté'áá, ane mmwáád ambíd se nchabnede wée nkõŋsé rísógé áhyε dé awóglen mam mé debyéé míme Solomone áyágté'áá. Boŋ chii nén mod adé hén awě atómé Solomone.”

*Nzé edáádəŋ é mbéb
étimé mod á yǎl ámpē
(Luk 11.24-26)*

⁴³ Yesuε ambád ahób aá, “Nzé edáádəŋ é mbéb ébíde mod áte, ébelé ébwāgē á ehyánge áhed abwóg áde ékōmméé áte. Nzé éekude,

⁴⁴ ébelé éhób aá, ‘Mǎtīm ámbíd á ndáb eche mémbídtē áte.’ Apε áde épagké ébelé étán née chōmchōm éesaá á ndáb-te, née ndáb ésáá áte ne née bénábpé-ε chó áte.

⁴⁵ Héε ékagké bɔɔb, éke épēēn e'dáádəŋ bé mbéb bémpēe saámbé ábe é'dé ebébtéd tómaa mwēn, boŋ é'hyε é'sól ane mod áte, é'bwóg-ke e'dii áhed. Enε pónDé, ane mod abág ebébtéd tómaa ngáne ánsēbēē abé. Né-ɔ́, nê dɔɔ ébenlédté ne nyonŋel e ebébtéd e'chii.”

*Túmbé eche Yesuε
(Mak 3.31-35; Luk 8.19-21)*

⁴⁶ Ade Yesue álângeé bad nímén mekan, nyaá ne Yesue baányan bêmpe bétyéém á ebwóg-te. Béhéde'áá Yesue ábel bon bóbōó békal.

⁴⁷ Hê dóo mod nhóg álângeé Yesue áá nyaá ne baányan bépédé, bésine mó ebwóg-te, ákalen mó.†

⁴⁸ Héé átímténé ane mod áá, “Nzéé adé echēm nyan, benzéé-'ε bédé bānned?”

⁴⁹ Hê dóo Yesue ányítanné ábē bembapεε ekáá bon áhōbē áá, “Echēm nyan ne bānned bóo bēn!

⁵⁰ Kénzéé awě abele mam míme awēm Titée awě adé ámīn áhedeé adii mwānned abé-'ε echēm nyan.”

13

Ngan e mbál-e-bū

(Mak 4.1-9; Luk 8.4-8)

¹ Mmê mbwε mēn ámbíd e nê, Yesue ámbíd á ndáb-te wée ámbēē, áke ádyēē ásē á nkin mé edib-é-nzab é Galilia, áyáged bad.

² Bad ábe bêmpe áhed béntōmtēn abuu áte. Nê dēnkān ansól á bōle-tē, ádyēē ásē áyáged bó. Abē bad bésyāēl bétyēēm á nkin bēwōglān mó.

³ Abēnládtáá ngan áyáged bó mekan híin. Ankalé bó ngan áá, “Nkwel-é-nzag nhóg ankě mbál asob á nzag-tē.

⁴ Ade ásobεé mó nê, donge dénhūn á nzii-tē, menōn mēmpě, mémad mó asōmted.

⁵ Donge dénhūn á meláá-tē wée ndōob énkēmbuú'ε áte. Enwāmsēn abíd ásē ngáne ndōob énkēnchabpé ásē áhed.

⁶ Bon née enyen é ngine épédé, énhyaād abē bwēm é'wé-'ε, áyāle nkan ménkēnsónlé bó á ndōob-tē bwām.

⁷ Mbál mémpēe ménhūn wée mekōd médíí. Née mekōd mē mékwógé, mékán akwog áde ábē bwēm.

⁸ Bon donge dé mbál démpēe dénhūn á ndōob e bwām. Mmēn mbál mémbíd ásē bwām, ríchyáá-'ε bwāmbwam. Donge dé e'sóg dénwālē mbwókel é mbum, donge móom ntóob, ábíní-'ε móom meláán.”

⁹ Ade Yesue ámadé nê, ámbád áte áá, “Kénzéé awě awóó metúu áwóge'.”

Nzom echě ekáá bon Yesue

ábenláád ngan áyáged bad

(Mak 4.10-12; Luk 8.9-10)

¹⁰ Ámbíd e nê, bembapεε ábe Yesue bêmpe mó benben bon bésēdté mó bánken, “Cheé ekáá bon ébenláád ngan áyáged bad?”

¹¹ Yesue ankwentén bó áá, “Dyōb ábágé nyé kunze ábíi kun é nkamlen mí mín, bon ene kunze eébagnedé ne bad bēmpēe.

¹² Kénzéé awě awóó nsōnten ní kun é nkamlen mí mín, Dyōb débād mó nímē nsōnten abe, ábel nēn átōmtēn awóŋ. Bon kénzéé awě eewóo, Dyōb dékobén mó ké mwā nsōnten awě áwóo.

¹³ Nzom echě ekáá bon ríkanlé bad ngan edii áyāle bényíne', bon béecheméé, bēwóge', bon bēēsōjtānnē.

¹⁴ Nēn álōnte e'yale ábe Dyōb dénlōmēnnē nkal é'dāōdān Yesayaa áá, 'Nyéēwōg awóg-ne-awóg bon nyéesōjtēnnē, nyéēnyīn, anyīn ne anyīn bon nyéechemmé.

¹⁵ Nhóbe nēn áyāle ábēn bad bēhéléé dyam ayáge ámpē.

Békólé metúu, béléde-'ε mīd. Bēwógké, bēenyīn-naá dyamdyam.

Nzé énkēmbé nê, né bényīn, bēchēm-'ε.

Né bēwōgēn metúu, nlém nímāb-pe rísōnten.

Nzé bēbélé-'ε nê, né bētimén me, né mēchoód-te bó.' ”

† 12:47 Donge á kálag dé e'só déewóó'ε nímén nchoo.

16 Hée Yesue ábádée ábē bembapεε aláa aá, “Nsimé rídé ne nyé áyāle nyényíne’ mam míme nyényíneé, nyéwōgē-’ε mam míme nyéwógεé.

17 Ne mbále, nlánge nyé nén mεé, bekal-bé-e’ dǎádǎn ne bad bé Dyōb híin bēnwānén ányín mekan míme nyényíne ne áwóg mekan míme nyéwógé boŋ bēnkényínné, bēnkēnwóg-kaá.

Yesue atóké ngan e nwén-é-mbál
(Mak 4.13-20; Luk 8.11-15)

18 “Bǎǎb-pǎǎ nyésǎnten ngáne enén ngan e nwén-é-mbál édíí.

19 Nzé mod awóge eyale tǎngene nkamlen mí mín, boŋ eesǎntene chó, Satanε abelé áhyε, ahúd mó chó á nlém-tê. Echén ndín é bad édii nēngáne mbál míme ríhúné á nzii-tê.

20 Mbál míme ménhūn á meláá-te rílúmte bad ábe békobe’ eyale é Dyōb ne menyinge ábwǎg-ábwǎg áde bėwógé chó.

21 Boŋ échē eyale éēwēnnāādtē bó á nlém-tê. Bédúbpe chó á esóŋ é pónde boŋ nzé ndutul ne metake bėpėdé áyāle échē eyale, bėdol yǎl ámbíd.

22 Mbál míme ríhúné á mekǎd-te rílúmte bad ábe bėwóge eyale é Dyōb, boŋ kǎŋ ne á asóg, mpúlé mé nkǎnsé ne adǎn dé abud á bwēm awóŋ ákǎŋ bó nlém áte. Nê ábele’, bėehelée áhǎŋlen ábel mam mé bwām.

23 Mbál míme mǎ-’ε méntǎn kǎse e ndǎǎb rílúmte bad ábe bėwóge eyale é Dyōb boŋ bėsóŋtǎn-ne chó. Abén bad bėbele kǎse é mekan nēngáne e’sóg é’ ngun ábe é’wánlé mesóŋgé mé mbum é ngun mbwókεl móom ntóób, ne móom meláán.”

Ngan e mesison

24 Yesue ankalé ene ndun e mod ngan empée aá, “Nkamlen mí mín rídé nēngáne mod awē awéné kunze é mbál áwē nzag-tê,

25 boŋ ámbíd e nê, nkuu nhóg áde bad bémáá akún, mod a ekǎyí awē ane mod nhóg, anké á nzag e ngun-tê wē, awén mbál mé mesison

26 Ade ngun chē ébótédé akwog, dǎǎ bad bényíne bán mesison mómpē mékwoge’ áwēd-te.

27 Bembǎledε ábe ane nwóó-nzag bēmpǎ áwē, bésedté mó bánken, ‘A-Sǎŋ, éesaá mbále bán, mbál ní ngun mí bwām móǎ wénwēnnē á nzag-tê-ye? Chán ébénlédé boŋ mesison mékwóg áwēd-te?’

28 Dǎǎ ákwentanné bó aá, ‘Mod a ekǎyí awēm nhóg mó awéné míme mesison.’ Abé bembǎledε bēnsédéd mó bánken, ‘Séke séhub mesison mé ásē-ye?’

29 Ankwentén bó ámpē aá, ‘Aáy. Nyéehübē’, áyāle nzé nyéhóbé bán nyéhube’, nyéehübén bóǎbe ngun.

30 Nyémwε ngun bóǎbe mesison bėkwoge’ kǎŋ ne áde pónde épεé eche bėpǎdtē chó. Ene pónde dǎǎ meláá’ é bepád mεé, bésébe bėhúd mesison, bėlad mó áte boŋ bėhyáád mó. Ámbíd e nê, dǎǎ bėpǎdtē ngun, bėbānē chó áwēm etág-te.’ ”

Ngan e mbál-e-bū
(Mak 4.30-32; Luk 13.18-19)

31 Yesue ankalé ene ndun e mod ngan empée aá, “Nkamlen mí mín rídé nēngáne mbál-e-bū echē mod átédé boŋ awén áwē nzag-tê.

32 Mbál-e-bū edé mwǎmpín bwāmbwam nzé bėhǎgténé chó ne mbál mémpē. Boŋ nzé ekwogé, ekǎle’ tǎmaa mεl mėsad mėsýāǎl. Menǎn méhyag-ke mũm alón á ngen-tê.”

Ngan e esulten
(Luk 13.20-21)

33 Yesue ambé ákālē bó ngan empée aá, “Nkamlen mí mín rídé nēngáne esulten éche mmwáád ámuúnédé asii á pǎn é mbumé ní ngun éláán kǎŋ ésułe.”

*Nzɔm echě ekáá boŋ Yesue
ábenláád ngan*

(Mak 4.33-34)

³⁴ Yesue aběnládtáá ngan áyáged bad. Eeyágte'áá dyamdyam ésebán aběnlédé ngan.

³⁵ Ambel nén álóned e'yale ábe nkal e'dáádəŋ ánhōbpē nén aá,
“Měbenléd ngan nzé nhóbe wée bad. Měyāgēd bó mam míme bėnkėmbíí'ė bootya á
mbooted mé nkōŋsé.”

Yesue atógké ngan e mesison

³⁶ Yesue antedé ene ndun e mod, áke asól á ndáb-te. Ahed dɔɔ ábē bembapεε bétané
mó, boŋ bėlāŋgē mó bán, “Tógnéd sé ngan e mesison.”

³⁷ Yesue antimtén bó aá, “Mod awě anwén míme mbál mí bwām adii Mwän-a-Moonyon.

³⁸ Nzag edii nkōŋsé. Mbál mí bwām rídii bad ábe bédé ásē e nkamlɛn ní Dyōb. Mesison
médii bad ábe Satane.

³⁹ Mod a ekoyí awě ane nwóó-nzag-ke, awě anwén mesison áwē nzag-tê mó adé Satane.
Póndé eche bėpádeé ngun chó edé asóg dé nkōŋsé. Bepád bé ngun-ne bėdii ángel.

⁴⁰ Ngáne bėladéé mesison áte boŋ bėhyáád mó, melemlen nē dɔɔ ébēē ne bad ábe
Satane, nzé nkōŋsé nípedé á asóg.

⁴¹ Mwän-a-Moonyon álōm éche ángel áhúd bad ábe bėbɛlte bad bėmpēe mbėb, ne bad
bėsyāāl ábe bėbɛle mbėb.

⁴² Bėbwēm bó á dū-á-muú, áhed-taá bėchyé'ė, bėdyāg-ke meson á nsəl.

⁴³ Ene póndé bad ábe bėmběl-le ngáne Dyōb áhedéé, bėpené' nēe enyen á nkamlɛn wée
echab Sáj. Mod ké ahée awě awóó metúu, áwóge'.”

Ngan tēŋgene Nkamlɛn mí mín

Ngan e nhon míme mēnkoŋnéd

⁴⁴ Yesue ambád ngan empée aá, “Nkamlɛn mí mín rídé nēŋgáne nhon míme mēnkoŋnéd
á nzag-tê, boŋ nēe mod nhóg ádíbté mó, akútén mó. Menyīŋge míme ámbēē mēnkəŋ anke
bwēm é'syāāl ábe ánwōŋgē asóm, ábel nén áke áchan ene nzag.

Ngan e aláá dé etógnén

⁴⁵ “Nkamlɛn mí mín rídé nhəgtén ámpē nēŋgáne mod a nyonŋé awě ahédé'áá meláá mé
etógnén míme rídé nkun bwāmbwam míme áchanéé.

⁴⁶ Anyín áde anyíné aláá áde átómténé abon bwāmbwam, áde bėsóméé, ankě ábē
bwēm é'syāāl asóm, áchān-ne dɔɔ.”

Ngan e mbinzé

⁴⁷ Yesue ankāl ngan empée aá, “Nkamlɛn mí mín rídé nēŋgáne mbínzé eche bėkób-bė-
súu bėbwémé á edíb-te boŋ bėkób nyaa é súu ésyāāl.

⁴⁸ Ade mbínzé émáá alón, bēndōl chó á nkin, bėdyēē ásē ábɔn súu áte. Eche ěmboŋ
adyé bėnhē chó á melonŋé-te. Eche chó-'e énkėmboŋ adyé, bėmpīm.

⁴⁹ Né-ɔɔ enén ngan elúmte ngáne asóg dé nkōŋsé débēē. Dyōb dēlōm éche ángel áhúd
bad bé mbėb átíntē e bad ábe bėsáá.

⁵⁰ Bėbwēm ábē bad á dū-á-muú. Ahed-taá bėchyé'ė bėdyāg-ke meson á nsəl.”

Ayáge dékōlē ne dé nchun

⁵¹ Yesue ansedéd ábē bembapεε ké bėsóŋténé nímén mam. Bėnkwentén mó bán
bėsóŋténé.

⁵² Né-ɔɔ Yesue anláá bó aá, “Meléede a mbéndé ké ahée awě ayáŋké tēŋgene nkamlɛn
mí mín adii nēŋgáne nwóó-ndáb awě abídte bwēm bé ekóólé ne bé nchun wée ákoŋgeé
bwēm.”

*Bad bé Nazarət bėekobéé Yesue
(Mak 6.1-6; Luk 4.16-30)*

⁵³ Ade Yesue áamá ayáged ne ngan, anhidé adê abwóg á hõm,

⁵⁴ asú ámbíd áwe dyad wée ámbídtē. Awed ayágté'áá bad á ndáb e mekáne. Bad ábe bēnwōg ngáne ayágtéé, yǎl enkóm bó áte bwámbwam. Bésēdté bánken, “Héé múmó ákúdé enén ndín e debyéé? Chán múmó ámwagké-'e mímén menyáké mésyāāl abel?”

⁵⁵ Kíné saá mwān a kápéntaa adíi-yē? Saá Maria achyáá mó-yē? Kíné saá Jemse, Josebe, Simōne ne Judase bóo bédé baányan-ē?

⁵⁶ Baányan bé bebaád bésyāāl-le ámpē béedyé'é á dyad-tē hén ne syánē-yē? Héé ákúdé enén ndín e debyéé? Héé ákúdé enén nyaa e ngíne échē ábenléé mímé menyáké?”

⁵⁷ Né-ǎó, bēnkǎó Yesue. Anláá bó aá, “Nkal e'dǎádǎn awóó' edúbé hõm ásyāāl étóméé áwē dyad ne áwe túmbé.”

⁵⁸ Ngáne bēnkēndúbéé Yesue, enkēmbenlé menyáké hiin áhed.

14

Kwééd echē Jōne Ndusene (Mak 6.14-29; Luk 9.7-9)

¹ Ene pónDé Herōde awē akamlánnáá alon á Galilia anwóg mam míme Yesue ábélé'áá.

² Dǎó álāngéé ábē bembāledē aá, “Anén mod, Yesue, adíi Jōne, Ndusene awē ammad awē bon apuúdé. Néé ákǎá bon awón ngíne ábel mímén menyáké mésyāāl.”

³ Herōde anhób nē áyāle anlóm bad aá békōb Jōne, béhan mó, béhé-'e mó á mbwōg. Ambel nén áyāle mwaád, Herodyase, awē mwānyan Filibe ánsēbēē awón.

⁴ Herōde anhē Jōne, Ndusene á mbwōg áyāle Jōne anláá mó nén aá, “Weewóó'ē kunze áwón Herodyase, mmwaád awē mwānyon.”

⁵ Kénéé Herōde áhéde'áá Jōne, Ndusene awúu, abédé mbwóg ne bad bé Israel. Bad bé Israel bēndúbē bán Jōne adíi nkal é'dǎádǎn.

⁶ Bon Herōde antím Jōne awúu. Nén dēmbenléd epun-éé Herōde ábélé'áá ngande áwēmtēn epun-éé áchyāádtē. Echē epun mwān-a-mmwaád awē Herodyase anság esáke á'sō é' bad bésyāāl. Nén dénwōgēd Herōde menyīnge bwámbwam.

⁷ Nén dēmbēl ambe mó akag. Anhób nén aá, “Mmwág melē nén, mēbē wē kéchéé éche éhedéé.”

⁸ Nyaá anláá mó chõm éche átāngéné sáá aheden. Né-ǎó anláá Herōde aá, “Bǎg me nló míme Jōne, Ndusene á taplēt-te hén bǎob.”

⁹ Nén dénwōgēd kǎn Herōde ndutul bon ngáne ámmadté melē amwé á'sō wée ábē beken, ambeé kunze aá béhyene nló míme Jōne ábe ane mwān-a-mmwaád.

¹⁰ Né-ǎó anlóm bad á ndáb e mbwōg ásél Jōne nló.

¹¹ Bēmpēén nló mímed á taplēt-te, bēbē ane mwān-a-mmwaád, mó-'e ábe nyaa.

¹² Ámbíd e nē bembapēé ábe Jōne bēnkē á ndáb e mbwōg bétéd mó ndim béke bélíme, bon béke bēlāngē Yesue dyam áde ábēnlédé.

Yesue adíté ndun e mod (Mak 6.30-44; Luk 9.10-17; Jōn 6.1-14)

¹³ Ade Yesue áwógé dyam áde ábēnlédé ne Jōne, ansól á bǎle-tē áke á abwóg á hõm wée ábédé mwēmpēn. Bon áde bad bēwógé bán Yesue amaá ake á bǎle-tē, bēnchené mímāb myad békēēn mekuu áhíd mó ámbíd.

¹⁴ Ade Yesue ábídé á bǎle-tē, bon anyín ndun e mod, antómtén bó ngǎl abé, ámād-te bó nkole.

¹⁵ Ade bīn é'bóótédé ahín, ábē bembapēé bēmpē áwē, bēhōbē nén bán, “Hén adé á etūn-tē, pónDé emaa-'e atóm bwámbwam. Láá ábén bad bétíme' á myad-tē míme médé benben, ábel béchan ndyééd eche bēdyēē.”

¹⁶ Dǎó Yesue átimtanné bó aá, “Béētāngēnéé ake. Nyébó nyébe bó chõm éche bēdyēē.”

¹⁷ Dǎó bēhóbéé bán, “Sēwóó e'wēle étāan ne súu ébe chēmpēn.” ¹⁸ Yesue aá, “Nyéhyene'.”

19 Ade ábē bembapεε bépéénédé mó chό, anláá ene ndun e mod aá bédyεε ásē á nkæákæ mīn. Hê dóo Yesue awánlé ábê e'wεle é'táan ne échê súu ébe á mekáá bon ánóné ámīn ásāgnān Dyöb. Ankabtéd bó áte, bon ábagé ábē bembapεε aá békabe ene ndun e mod.

20 Bad bésyāāl béndyē ene ndyééd békód, élyāg-ke ásē. Néε béládé echē elyāgé ásē, enlón e'lón dyóm ne é'βε.

21 Mesonǵé mé bad míme méndyē ene ndyééd mémbe ké e'kálé é'táan. Mmê mesonǵé mé bad mébéde-ε baachóm. Bénkêntónǵé bebaád ne bēndem.

*Yesue akii á mendib-mīn
(Mak 6.45-52; Jōn 6.15-21)*

22 Ambid e nê, Yesue anláá ábē bembapεε aá, bésól á bǎle-tê, békag á'sō á múde mé edib-é-nzab mímíní, bon álāngē-'ε ene ndun e mod aá bésūē' áwab mendáb.

23 Ade moosyāál amáá akε, Yesue anchágé á ekone mīn ákáne. Ade ehíntén émáá akwε, ambé abé áhed mwēmpεn.

24 Enén pónde Yesue ábē bembapεε bēnchab bǎle abéen átíntê e edib-é-nzab. Bǎle étágé'áá, béehεle'aá akε á'sō áyāle epub é ngíne émbid bó á'sō-te.

25 Epǵg é mbwεmbwε Yesue ankē á mendib mīn atán bó.

26 Ade bembapεε bényíné mod akag á mendib mīn, bēnəñnéd, bélébé-'ε esaád ne mbwóg n ngíne, béhōbē-'ε nén bán, "Nwú móo rídé."

27 Abwōg-ábwōg Yesue anláá bó aá, "Nlém méēhūnē nyé, mε-εé ndé. Nyéebáá'."

28 Dóo Petro álāngéé mó aá, "A-Sán, nzé édé bán mmōn-εé edé, láá mε ríke á mendib mīn mίpe wéε édíí nê."

29 Yesue anláá mó aá, "Hyāg." Dóo Petro ábidé á bǎle-tê ábootéd-te akε á mendib-mīn ápe wéε Yesue.

30 Bon áde ányíné ngáne epub é ngíne étómεé, mbwóg ménkōb mó, ábootéd-te asú ásē á mendib-te. Dóo álébpé esaád aá, "A-Sán sōn, wónǵén mε!"

31 Melemlem mé pónde Yesue ansād ekáá, acháá-'ε mó, áhōbē aá, "Chán adúbe ádíí wε mwāmpīn nén, cheé ékásá bon nlém nhūnē wε?"

32 Néε Yesue bó Petro bésólé á bǎle-tê, epub énsōg atóm.

33 Ade nén ábénlédé, ábíní bembapεε ábe bémbe á bǎle-tê bēmbεé Yesue edúbé, béhōbē-'ε nén bán, "Ne mbále, edii Mwān a Dyöb."

34 Néε béchápé edib-é-nzab, bēmpē á múde mímíní, á mbwóg e Genesarεt.

35 Ade bad ábe bémbe ádé abwóg á hōm béchémé Yesue, bénlōm bad bán bépεen bad bé nkole bésyāāl ábe bēbéde ene pεd e alon.

36 Bad ábe bēmpéén bad bé nkole wéε Yesue béchāñ mó bán ámwε bad bé nkole bésiten ké mesó mé mbóté mímē. Né-ó bad bé nkole bésyāāl ábe bēnsitén míme mesó mé mbóté béndyεé bwām.

15

*Ayáged á bad bé' bód
(Mak 7.1-13)*

1 Ambid e nê Befarisia ne bemeléde bé mbéndé bémbid á Jerusalem, bétān Yesue, bésēdté mó bánken,

2 "Cheé ékásá bon ábōñ bembapεε bééhídē' ayáge áde ábēd betaa bétédnéde sé? Béewobpéé mekáá nyaa echē éhεdnεé bon bédyē ndyééd."

3 Yesue ankwentén bó aá, "Cheé ékásá bon nyémpē nyéehídé' ngáne mbéndé e Dyöb éhóbεé aá débεl, á etútú éche nyéhídεé ayáge ádēn dēn?"

4 Dyöb áhóbé aá, 'Béé sóo ne nyon edúbé.' Ahób-pe ámpē aá, 'Kéznéé awē ahóbé sáá ké'ε nyaa dyam dé mbéb áyāl bétāñgéné bεwúú mó.'

5 Bon nyé, nyéyágte nén bán, nzé mod awóó chōm éche ántāñgēnē sáá ké'ε nyaa awōñgen bon álāngé bó aá móōbε Dyöb chό,

⁶ né éesaá nén bán atánǵéné sáá bó nyan* ch́ edúbé abεεn. Abel áde mod ábélé nê, né nyéetédéé eyale é Dyöb néε dyam á etútú éche nyéhídéé ayáge ádēn.

⁷ Nyé bedog-badé! Nkal é'dáádəŋ Yesayaa antánǵén áde ánhöbpē ne e'yale ábe Dyöb dénłōmēnnē mó tǵngene nyé aá,

⁸ 'Abēn bad bébage με edúbé é nsəl ngēn, boŋ nímab nlém méesaá áwēm.

⁹ Edúbé éche bébageε με éesaá dyamdyam, áyāle béyágte bad áhíd mbéndé é baányon byánán édíi mbéndé é Dyöb.' ”

*Mam níme mébele boŋ
mod eesáá' á'sō é' Dyöb
(Mak 7.14-23)*

¹⁰ Héε Yesue áchēnléé ene ndun e mod boŋ álāngē bó aá, “Nyéwóglεn, nyésōŋtεn-ne με!

¹¹ Saké chōm éche ékag mod á nsəl ébele boŋ mod eesáá' á'sō é' Dyöb, boŋ chōm éche ébide mó á nsəl ch́ó ébele' boŋ eesáá.”

¹² Ade áhóbé nê, d́ó abē bembapεε bépédé mó benben boŋ bésedté mó bánken, “Ebíi nén wεé dyam áde móhóbé ábébté Befarisia nlém á abum-ε?”

¹³ Yesue ankwεntén bó aá, “Bwεl téé ábe awēm Titée awē adé ámīn éewéneé, béhüb bó ásē.”

¹⁴ Nyéchene bó. Bédii bad bé ndím ábe bélúmte bad bé ndím bémpēe nzii. Nzé mod awē akwedé ndím atōmne mod a ndím ampée, búmō béhūn á echóg-te.

¹⁵ Petro anláá mó aá, “Tógnéd sé enén ngan.”

¹⁶ Héε Yesue álāngéé bó aá, “Kóəŋ ne' b́əəb, ké nyémpē nyéēsōŋténéé-yε?”

¹⁷ Nyéenyínéé nén bán, chōm ké ehéé éche mod ádyédé, ésóléé mó á nsəl, étim á abum-tē, boŋ ébidte mó á yǎl-ε?

¹⁸ Boŋ mam níme mod áhóbéé mbíde mó se á nlém-tē. Mmén mam mó-'aá mébele mod boŋ eesáá' á'sō é' Dyöb.

¹⁹ Ayāle á nlém-tē d́ó mewēmten mé mbéb méhúé' é níme mékəə boŋ ábelé mam mé mbéb nēŋgáne, ewúεn, akáb dé mesón á ndáb e e'wóŋgé, echíb, abíd á mbóŋ é metóm, ne mehóben á mbíd.

²⁰ Mmén mam móó mébele boŋ mod eesáá' á'sō Dyöb. Boŋ saké adyé á ndyééd áde éewobpéé mekáá ngáne béhedéé, débēl boŋ eesáá.”

*Adúbe áde mmwaád a Kanahan
(Mak 7.24-30)*

²¹ Ambíd e pónde, Yesue anhidé áde abwóg á hōm átīm á pεd e mbwóg echē enchiitén myad mé Tirε ne Sidōn.

²² Hê d́ó mmwaád a Kana nhóg awē adyéé'áá áde abwóg á hōm ápééne awé áwē boŋ áhōbē nén aá “A-Sáŋ, Mwǎn a mbyaa níme Dabidε, sōn wóg με ngəl! Awem mwǎn a mmwaád atage bwám bwam, áyāle edáádəŋ é mbéb édé mó áte.”

²³ Boŋ Yesue ekēntimténne mó dyamdyam. Hê d́ó abē bembapεε bétáneé mó, boŋ béchāā mó nén bán “Láá anén mmwaád wεé ákag áyāle ahídne syánē ntəgag ámbíd.”

²⁴ D́ó Yesue ákwεntanné bó aá, “Bad bé Israel ábe bédé néε ndyəŋ ní mbód níme mbóó bóó Dyöb álómé με awōŋgen.”

²⁵ Néε ane mmwaád áwóge nê, ankwε Yesue á mekuu, boŋ áchāā mó aá, “A-Sáŋ, wóŋgen με.”

²⁶ D́ó Yesue ákwεntanné aá, “Eesaá bwám átéd ndyééd e bǎnbǎn boŋ ebwémé mbwé.”

²⁷ D́ó ane mmwaád átimtanné mó aá, “Nê dēn A-Sáŋ, boŋ kóəŋne mbwé édyāg púuted é medyé éche ábab bésáá béhúnté.”

²⁸ Hê d́ó Yesue ákwεntanné mó aá, “A-mwǎn-a-mmwaád, ewóó adúbe ámbáá. Ebenled ngáne éhedéé.” Melemlem mé pónde, ane mmwaád awe mwǎn-a-mmwaád andyéé bwám.

* 15:6 Sáa bó nyan; donje á kálag dé e'só déewóó' é bó nyan.

Yesue achõjté ndun e mod

²⁹ Yesue anhidé adê abwóg á hõm, ápõŋ á nkæg mé edib-é-nzab é Galilia. Ankě adyεε ásē á ekone mîn.

³⁰ Ndun e mod empě áwē. Bépééné'áá bad ábe bésyógté'áá, ábe bēnkwe ndím, ábe mekuu ménwēē, e'bóbé ne ekud é bad bé nkole bempēe. Bébánné'áá ábē bad bésyāā́l á'sō wée Yesue, áchōōd-tε bó.

³¹ Menyáké ménkōb ene ndun e mod áde bényíné née bad ábe béēhōbe'áá akan née béhōbēé akan. Abe mekuu ménwēē béntyēēm bwám, ábe bésyógté'áá békag bwám. Abe bēnkwe ndím bényinne'. Békene Dyōb á bad bé Israel.

*Yesue adidté ndun e mod**(Mak 8.1-10)*

³² Yesue anchélé ábē bembapεε, álāŋgē bó nén áá, “Ndé enén ndun e mod ngol áyāle békébē ne me e'pun é'láán, béēwōo-'áá chõm éche bedyákē bōob. Meéhēdēē meé béhide hén ne nzaa, áyāle béhele se béhún ásē á nzii.”

³³ Dóo ábē bembapεε bē bésedtéé mó nén bán, “Héé syánē dékudté ndyééd á ehyāŋge-tē hén echě ěkwōg enén ndun e mod?”

³⁴ Yesue ansédéd bó aáken, “E'wεle é'tāŋ nyéwóó?” Bēnkwentén bán, “E'wεle saámbé ne nguse é súu ésad.”

³⁵ Dóo Yesue álāŋgé ene ndun e mod áá bedyεε ásē á ndōob-tē.

³⁶ Héé átédé ábē e'wεle saámbé ne échē súu, ásāgnān Dyōb, ákabtáád bó áte, ábagé ábē bembapεε, bó-'ε békabpé ene ndun e mod.

³⁷ Bad bésyāā́l bēndyē ene ndyééd, békód-tε, kááj élyāg-ke ásē. Echě enlyāg ásē enlón e'lóŋ saámbé.

³⁸ Mesonjé mé bad míme méndyē ene ndyééd mébédé e'kálé é'niin. Mmē mesonjé mé bad mébédéε baachóm, bēnkéntónjé bebaád ne bēndem.

³⁹ Héé Yesue álāŋgéé ene ndun e mod áá bésūē' áwab mendáb. Ade amáá bó aláa nē, ansól á bōle-tē, áke á mbwóg e Magadan.

16*Béhédné Yesue e'chemléd é' menyáké**(Mak 8.11-13; Luk 12.54-56)*

¹ Ambíd e nē, Befarisia ne Besadusia bēnkě wée Yesue ákæg mó. Bēnlāā mó bán álúmed bó e'chemléd ábe é'húú ádyōb.

² Dóo Yesue álāŋgéé bó áá, “Nzé ngukél epedé, nyéhóbe bán, 'Abobe áyage amín, nē álúmte bán bñn béboŋ chán.' ”

³ Nzé bñn é'sāŋgé-'ε, nyéhóbe bán, 'Abobe áyage amín, bñn-ne é'wábpé, nē álúmte bán mbúú échā.' Nyébíe' bñn aláŋ amín, ngáne bēbēē, boŋ nyéhēlēē mam míme mébenlad chii achem.*

⁴ Echén ebébtéd é nyonjεl, nyéhēdēē Dyōb awógen, nyéhede-'ε e'chemléd bé menyáké! Boŋ nyéekudté nzése e'chemléd bé menyáké ábe nkal é'dáádāŋ Jonaa bēnpen.” Dóo átédté bó, boŋ ákag.

*Esulten éche Befarisia ne Besadusia**(Mak 8.14-21)*

⁵ Yesue ne ábē bembapεε bēnchabé edib é nzab amín, boŋ bembapεε bēnchatén e'wεle awále áyā́l.

⁶ Yesue anláá bó áá, “Nyétéd pónidé ne esulten éche Befarisia ne Besadusia.”

* **16:3** Donje á kálag déēwóó'ε e'yale ábē Yesue ngáne é'ténlédé á nchoo 2 ne 3.

⁷ Hée ábē bembapεε bēn ne bēn bébóótédé ahób bán, “Ahóbé nê áyāle syāā deewānleé e’wεle áyāl.”

⁸ Yesue ambíi chōm-ée békálé. Dóo ásedtεé bó aáken, “Cheé nyé bēn ne bēn nyéhóbεé áyāle e’wεle ábe nyéewō’é? Chán adúbe adíi nyé mwāmpīn nén?

⁹ Kááh ne’ bōob, nyéesónténé-ε? Nyēmaá achaten ngáne méndīdēē e’kálé e’ bad é’táan ne e’wεle é’táan. Ámbīd echē bémáá ene ndyééd adyé, e’lónj é’táj echē enlyǎg ásē énlōnnē?

¹⁰ Nyéchāténé kááh ne adíde áde méndīdēē e’kálé é’ bad é’niin ne e’wεle saámbé. Ámbīd echē bómpē bémáá adyé, echē enlyǎg ásē chó-’ε enlón e’lónj é’táj?

¹¹ Ade nlanjé nyé mée nyétédεn esultεn póndé, saké ewεle chēn chóo ríhóbé’áá. Nyétéd póndé ne esultεn é Befarisia ne Besadusia.”

¹² Dóo bembapεε bétimé asóntεn bán saké esultεn éche bébenleé ewεle chóo Yesue ahóbé’áá aá bétédεn póndé bonj ayáged áde Befarisia ne Besadusia býágté’áá dóo ákónté’áá ahób.

*Petro adé Yesue mój
adé Ane-awě-Béwógté
(Mak 8.27-30; Luk 9.18-21)*

¹³ Yesue ankě á mbwóg e Kaisaria Filipi. Ade ápédé áwed, dóo ásedtεé ábē bembapεε aáken, “Nzé-módé bad bó béhóbεé bán Mwān-a-Moonyonj adé?”

¹⁴ Béntimtén mój bán, “Donje á bad béhóbε bán edii Jonε Ndusεne, bémpē bán Elaijaa, ábíní-’ε bán Jeremayaa ké’ε nkal é’dáádεnj nhóg ampée.”

¹⁵ Hée Yesue ásedtεé bó aáken, “Bonj nyébēn-ne, nzé-módé nyéhóbεé bán ndé?”

¹⁶ Simōn Petro ankwentén aá, “Wε-εé edé Ane-awě-Béwógté, Mwān a Dyōb áde ádé á alongé.”

¹⁷ Yesue antimtén aá, “Nnam ndé ne wε, a-Simōn, mwān awě Jonaa. Saké moonyonj álánjé wε nê, bonj echem Sáj awě adé ámīn móo ahóbté wε.

¹⁸ Né-ǎ a-Petro nlanje wε,† wεé edé ndim-e-aláá. Ámīn e ene ndim e aláá dóo mélōngē nímēm mwembé. Ké ngīne e kwééd éhεnlé nímē mwembé ahóbed ásē.

¹⁹ Awōnj dóo mébéé mekii mé nkamlεn mí mín. Kéchéé éche ébéné á nkōjsé, né ébénédé ámīn. Kéchéé-’ε éche ébágé kunze a nkōjsé, né ébágnédé kunze ámīn.”

*Yesue ahóbé tǎngene
nīmē metake ne echē kwééd
(Mak 8.31-9.1; Luk 9.22-27)*

²⁰ Hée Yesue ásíméé ábē bembapεε etúu áte nén bééhōbē bán móo módé Ane-awě-Béwógté.

²¹ Bootya ene póndé, Yesue ambootéd ábē bembapεε alúmed áte aá mótǎngēnē akε á Jerusalem. Áwed-taá mókudté metake híin á mekáá mé bad bémáá, beprise bémáá ne bemeléede bé mbéndé. Aá béwū mój, bonj e’pun ábe é’lónténé é’láán móspuú.

²² Dóo Petro átímné Yesue á nkæg bonj ákægé átimed mó áte, áhōbē nén aá, “A-Sáj, Dyōb déekwenténné mbéd aá nén ábenled ne wε.”

²³ Hée Yesue ákúnnédé bonj áhōbē wéε Petro aá “Hidé me á’sō-te, a-Satan! Cheé ékáá’é me ábel mewémtεn mé Dyōb? Ehóbε nê ne mewémtεn mé moonyonj saké mé Dyōb.”

²⁴ Dóo Yesue álánjéé ábē bembapεε aá, “Kéznéé awě awémténé me ahíd, atánjégné ásob yǎl méndīb, ápēm áde awog, bonj áhíde me.

²⁵ Áyāle kéznéé awě ahεde áde alongé asonj, ábōd dó. Kéznéé-’ε awě ábōd áde alongé áyāl echēm, ákud dó.

²⁶ Nsyáj ríhéé mod ákudté nzé akudé nkōjsé nisyāal bonj abóde áde alongé? Ké-’ε, cheé mod áhεleε ábe ákōde áde alongé?

† 16:18 **Petro:** á ehób é Grikia adíi ndim e aláá.

²⁷ Nlânge nyé nímén mekan áyāle Mwǎn-a-Moonyon ǎpě ne ehúmé éche eche Sán nchoo ne éche ángel. Ene pónde dǒo ákǒgsēnnē ké'ε ánamédte kénzée tângene chǒm éche ámbenlé.

²⁸ Ne mbále nlânge nyé nén mée donge á bad áfinté echên béenyínenné kwééd dǐd ésebán bényine née Mwǎn-a-Moonyon ǎpééné nímē nkamlen á nkǒnsé."

17

Yǎl ehǎnléné Yesue

(Mak 9.2-13; Luk 9.28-36)

¹ Ambǐd e epun ntóob Yesue ankeén Petro ne Jemse bó mwǎnyan Jǒne á mbǒod echě echabé ámǐn. Bēnpēn-éé bémbē áhed.

² Dǒo ábē bembapēe bényíné née áhǎnléné, e'só é'pené mó á nló nēngáne enyēn. Mbóté chǒ-'ε épūbē mó féréd émwaá-'ε áte.

³ Abwǒg-ábwǒg, ábē bembapēe bényín née Mosee ne Elaijaa bébídé tǎléd, bóobe Yesue békale'.

⁴ Dǒo Petro álângeé Yesue aá, "A-Sán, ébóó ngáne syáā dédíi hén. Nzé edáá, mǎlōn e'bem é'láán, échōn, éche Mosee ne éche Elaijaa."

⁵ Eépedéé ké amad á nsal bon mbag echě ekine áte ékūtān bó. Héε béwógéé ehób ébide á mbag-tē nén, "Awem Mwǎn a nlém nén, awógte me menyinge. Nyéwógne mó."

⁶ Ade ábē bembapēe béwógé échē ehób, bémbwǒg mebóbó, bésōn-'ε e'só ásē ne mbwǒg ní ngíne.

⁷ Dǒo Yesue ǎpédé wée bémbēē bon ábānē bó ekáá á yǎl, áhǒbē aá, "Nyéhíde ásē, nyéebáá'."

⁸ Ade bényéné nló ámǐn, bényín Yesue mwēnpēn.

⁹ Ade bóbbō bésudeé á mbǒod mǐn nē, dǒo Yesue ásíméé bó etúu áte áhóbē' aá, "Nyéelánge modmod dyamdyam áde nyényíné káon ne á pónde echě Dyǒb dépuúdté Mwǎn-a-Moonyon á kwééd."

¹⁰ Héε ábē bembapēe bésēdtéé mó bánken, "Cheé ekáá bon bemeléde bé mbéndé béhóbé nén bán Elaijaa atángeéné asébe dé ape bon Ane-awě-Béwógte ǎpě?"

¹¹ Yesue antimtén bó aá, "Ne mbále, Elaijaa atángeéné asébe dé ape, atíi-'ε mam mésyāāl.

¹² Bon nlânge nyé nén mée Elaijaa ammād ape, bon bad bēnkēnchemmé mó, bēmbēl-le mó ngáne bēndāngé. Melemlem né-'aá Mwǎn-a-Moonyon átagké áwab mekáá."

¹³ Enén pónde dǒo ábē bembapēe bésōntēnnē nén bán Jǒne, Ndusenē móo áhóbéé.

Yesue achǒnté mwǎn a mwēnchóm

awě edáádān é mbéb émbēē áte

(Mak 9.14-29; Luk 9.37-43a)

¹⁴ Ade Yesue ne ábē bembapēe bétímé ámbǐd ámpē bon bétān ndun e mod, mod nhóg ampě áwē, akóg mebóbó, bon áhǒbē nén aá,

¹⁵ "A-Sán sōn, wóg awem mwǎn ngǎl. Awem mwǎn a mwēnchóm akonle nkole mé ekikíd, atage bwámbwam. Ayǒgké ahún káon ne á muú-te ne á mendǐb-te.

¹⁶ Mempēén mó wée ábōn bembapēe, bon béeheléé mó ahood."

¹⁷ Dǒo Yesue átimtanné aá, "Wáā! Nyé bad bé' chii, mbeltéd nímēn méētyéeméé, nyéewóo-'áa adúbe. Chán mépéé nyé adyēn hén-ēē? Chán mépéé nyé awesen-ē? Hyenáád me mwǎn awed hén."

¹⁸ Dǒo Yesue ákamlanné edáádān é mbéb éche étágté'áá ane mwǎn aá ébǐd, bon ébǐd-te. Abwǒg-ábwǒg ane mwǎn áchōn-'ε.

¹⁹ Ambǐd e pónde bembapēe ábe Yesue béntān mó, bon bésēdté mó á kun-tē nén bánken, "Cheé ênkǎn bon sēnkēnhēl échē edáádān é mbéb abided?"

²⁰ Dóo Yesue átímtanné bó aá, “Ayāle adúbe ádé nyé mwämpin. Ne mbále nlânge nyé nén mēé, nzé nyêwóó adúbe áde ádé mwämpin nêngáne mbál-e-bũ, né nyéekamlén échén ekone bán éhide hén, étim híní, étim-me nê dên. Dyam ké ahóg déetómmé nyé áte.

²¹ Nyêhēle-se nyêbíded enén ndín e edəádəŋ é mbéb nzé nyékāne, nyédidé-’ε yǎl nzaa á mekáne-tê.”*

*Yesue ahóbé ampē
ngáne bad béwūū’ é mó*

(Mak 9.30-32; Luk 9.43b-45)

²² Yesue ne ábē bembapēe bēnladén áte hōm ahóg á mbwóg e Galilia. Héε álângeé bó aá, “Bébéé Mwān-a-Moonyon á mekáá mé baányon. Bó-’aá béwūū mó.

²³ Bon Dyöb dépuúd mó ámbíd e e’pun é’láán.” Ade bembapēe béwógé nê, bēnwōg ndutul bwāmbwam.

Yesue asāngé tááse e Ndáb-e-Dyöb

²⁴ Yesue ne ábē bembapēe bēmpě á dyad á Kapenahum. Ahed dóo bad ábe bésānté’áá tááse e Ndáb-e-Dyöb bétáné Petro bon bésēdté mó bánken, “Kíné awen meléede eésāngé tááse e Ndáb-e-Dyöb-e?”

²⁵ Petro antímtén bó aá, “Asāngé’.” Ade Petro ásólé á ndáb sólén, eépedéé dyam ahób bon Yesue ásēdté mó aá, “A-Simōn, chán ényíné ádén akan? Benzébádé kñ é nkōŋsé ésaŋté e’sāngé ké’ε tááse? Bān bé alon-ε, ngé beken?”†

²⁶ Petro ákwentén aá, “Beken.” Yesue aá, “Nê álúmte nén bán, bán bé alon bēetāŋgenéé asaa.

²⁷ Bon ké nê, ábel nén deéliné ábē bad ábe bésānte tááse, ké ébwēm e’chōb á edib-é-nzab-tê. Súu eche wēsēbēē akób, éne de chó nsəl áte, wētān mōné míme mékwog sóo tááse asaŋned áwēd-te. Téd mó, ésaŋned sóo.”

18

*Nzéé atómténé mod ambáá
abé d’sō é’ Dyöb?*

(Mak 9.33-37; Luk 9.46-48)

¹ Eebeméé áte ámbíd e nê, bembapēe ábe Yesue bēmpě áwē, bésēdēd mó bánken, “Nzé- módé-’ε atómténé mod ambáá abé á nkamlén mí mín?”

² Hê dóo Yesue áchénlé mwēndem nhóg, áttídē mó áwab títē,

³ bon áhōb aá, “Ne mbále nlânge nyé nén mēé ésebán mod ahñléné ádē alongé bon abé nêngáne anén mwān, eéhēlēē-se asól á nkamlén mí mín.

⁴ Né-óó, kénzée awē asūdté yǎl nêngáne anén mwān né móo atómténé mod ambáá abé áttítē e bad ábe bédé ásē e nkamlén mí mín.

⁵ Kénzée awē akobé enén ndín e mwān á dīn ádēm, né akobé mē.

⁶ Bon kénzée awē abēlté enén ndín e mwēndem awē adúbpé mē mbéb, émbē mbon né bēntāó ene ndín e mod sāŋkalaa a aláá á nkñ, bon bēhúnéd-te mó wēε edib é nkwē étómténé achab ásē.

⁷ E’bēb é’ yǎl áte ne nkōŋsé áyāle mekáŋsen míme mébelte bad mbéb. Mekāŋsen métāŋgéné ape, bon e’bēb é’ yǎl áte ne mod awē abēlté mod ampée mbéb.

⁸ Nzé échon ekáá ké’ε ekuu ébelte wε mbéb, esél chó, épim. Edé mbon wε ákud alongé ne eped é yǎl tómaa wε áwōŋ mekáá mébe ké’ε mekuu mébe bon bēbwēm wε á muú míme méédīmē’.

⁹ Melemlem nzé ádon did ábelte wε mbéb, ehúd dó, épim. Edé mbon wε ákud alongé ne did ahóg tómaa wε áwōŋ mīd mébe bon bēbwēm wε á dū-á-muú.

*Ngan e rídyōŋ mí mbód míme mémbōō
(Luk 15.3-7)*

* 17:21 Donje á kálag dé e’só déewóó’ é mímén nchoo. † 17:25 Ene pōndé beken bóo bésāngé’áá tááse é kñ.

10 “Nyényin nén bán nyéetédéé mímén mpín mí bán ké nhóg nkòhéd, bán méesaá etógnén. Nlânge nyé nén mée ángel éche énoné’ bó ébâg á’sò ábe echem Sán awě adé amin áhóbe bó.*

12 Chán nyényiné adén dya? Nzé mod awóó mbwókel é ndyoh mí mbód, boḡ nhóg mbóó, ngómē átedé mímíní móom mé ndyoh mí mbód abog ne abog wée bédyákē medyé á ekone mín áke dé ahead mímē nhóg míme mbóó?

13 Ne mbále nlânge nyé nén mée, nzé adibte-’é mó abelé awógén mó menyinḡe tómaa mímíní móom abog ne abog míme ménkēmbóó.

14 Melemlem nê dóó echen† Sán awě adé amin éhedéé aá ké mpín mí mwéndem née mímén mbóó.

Mwānyon awě abēnlé we awusé

15 “Nzé mwānyon abēnlé we awusé, tán mó wée nyúmō bad bébe bēnpēn nyedíí, échu mó dó aláa. Nzé achemé adē awusé, né nyé mwānyon nyētimé ásē.‡

16 Boḡ nzé eékwentene aá mópānné we, etéd mod ampée nhóg ké’ε bébe ékēēn áwē, ábel nén, ‘Mbéb ké nhéé míme éhóbe wée abelé we míbyēn ne mbón ébe ké’ε éláán.’§

17 Nzé eékobe kóhne chōm-ésé échē mboḡ éhóbe, épēēn mó á mwembé. Nzé eékwentene ké bó awóglēn, etéd mó née mod awě eedúbpe áyāl e míme nsōhēn káa nēḡgáne nsaad-a-tááse.*

Yesuε aá bembapεε bēwóó ngine ákàḡ ne ábe dyaḡ kunze

18 “Ne mbále, nlânge nyé nén mée, kéchéé éche nyébéné á nkōḡsé ébēnnédé amin. Kéchéé-’ε éche nyébágé kunze á nkōḡsé, ébágnédé kunze amin.

19 Nlânge nyé ampē nén mée, nzé nyé bad bébe nyēchēmténé áyāle kéchéé boḡ nyēhedé chó á mekáne-tē, echem Sán awě adé amin ábē nyé chó.

20 Ayāle wée bad bébe ké’ε beláán beládné áwēm dīn, mémpē ndé áwab tīntē.”

Ngan e mod-a-nsón a kàḡ awě enkēnlagсэн waáb

21 Hē dóó Petro ápédé wée Yesuε, boḡ ásedté mó aá “A-Sán, nzé mwānned abenle me awusé pónde téé, ngen étāḡ rítāḡgné mó alagsen? Kóhse ngen saámbé-ye?”

22 Dóó Yesuε átimtanné mó aá, “Nlânge nyé nén mée, saké ngen saámbé, boḡ móom mé ngen saámbé ne saámbé.†

23 Nê dóó edíí á nkamlēn mí mín. Dyōb ákamlanné nēḡgáne kàḡ póg echē echēnlé bad ábe bébele nsón ásē échē, ánon mōné míme bó ké ahéé bēwánlé mó.

24 Abooted áde ábóótédé ánon mōné míme ábē bad bēwánlé mó, dóó bad bēpēénédé mó mod nhóg awě anwálé mó nkúú mí mōné.

25 Ane mod enkēnhēnlé adē alúm atwε, né-óó kàḡ enhób aá bēsôm mó nchoo ne mwaád ne bán nēḡgáne betāḡ, bēsôm-me bwēm é’syāāl ábe áwóó. Mmē mōné mébē ásaábe áde alúm.

26 Ane mod ankwē kàḡ á mekuu, áchāā mó aá, ‘Béé me pónde, mētwē ádoḡ alúm ásyāāl.’

27 Kàḡ enwóg mó ngāl, anchené mó aá ákag, álagsēn-ne adē alúm.

28 Née ane mod áhídté hē, ambomén waáb awě mómpē abelé’áá nsón ásē e kàḡ. Waáb ne anwálé mó mwā mōné awě énkēmbuú áte. Dóó átólé waáb á mengōgíd, aá ásaábe mó mímē mōné.

29 Waáb ankwε mó á mekuu, áchāā mó aá, ábe mó pónde aá, móōsābē mó adē alúm.

* **18:10** Donḡe á kálag dé’sò ábáde nchoo 11: Nyébli nén bán Mwān-a-Moonyon apedé áson bad ábe bēbóó. † **18:14** Echen: donḡe á kálag dé’sò áwóó echem. ‡ **18:15** Abēnlé we awusé: donḡe á kálag dé e’sò áwóó abelé awusé. § **18:16** Nén átēnlédé á kálag e Dyōb, Diateronomi: 19.15. * **18:17** Bad bé Israel bēndūbē nén bán besaad bé tááse bóó bētómténé bad bé mbéb abé, bán béesl-laá á nkamlēn mí mín. † **18:22** Móom mé ngen saámbé ne saámbé: donḡe á kálag dé e’sò áwóó móom mé ngen saámbé ngen saámbé.

³⁰ Ane mod enkênlagsénné waáb, anhé mó á mbwəg aá kóəj né asábpé áde alúm bon bēbīdéd mó.

³¹ Ade bad ábe bēbédé áhed ábe bómpē bēbélé'áá nsón ásē e kəj bényíné dyam áde ábénlédé, bēnlīj bwāmbwam. Bēnkě kəj dyam ásyāəl áde ábénlédé aláa.

³² Né-əó, kəj enchélé ane mod, álāngē mó aá, 'Ekúkú é ləə nén! Menlagnsén wε alúm áde wénwālēē mε áyāle wencháj mε.

³³ Cheé ékáá bon weewóge wěn ngəl melemlem nēngáne mε-'ε ménwōgkē wε ngəl?'

³⁴ Kəj énlij bwāmbwam, né-əó anlóm ane mod á mbwəg aá bēwóged mó ndutul. Aá ábē-'ε á mbwəg kóəj né asábpé áde alúm ásyāəl."

³⁵ Né-əó, Yesuε ansógtén nén aá, "Nê dōó Titée Dyöbε awě adé ámīn ábēnlé. Nzé weélagse ne mwānyon ne nímōj nlém řisyāəl, né Dyöb dékōgsēn wε ngáne ene kəj énkōgsēnnē ane mod."

19

Ayáged təngene anan dé mmwaád á e'wóngé (Mak 10.1-12)

¹ Ade Yesuε áamáá nímén mekan ahób, anhidé á Galilia áke á mbwóg e Judeya, áchābē á pəd e edīb é Jodan eníní.

² Ndun e mod enhíd mó áwed, áchōōd-tε bad bé nkole.

³ Donje á Befarisia bémpě áwē ákəg mó. Bēnsédéd mó bánken, "Mbéndé echéd ebagé kunze nén bán, mod ánan awě mwaád áyāle nyaa e nzəm ké ehée-yε?"

⁴ Yesuε ankwentén bó aáken, "Nyēlálá'é á kálag e Dyöb nén bán á mbooted, Dyöb dēnhəg bó mmwaád ne mwenchóm-ε?"

⁵ Dyöb á hóbpe aá, "Ayāle né-əó, mwenchóm ätedé sáá ne nyan abé ne mwaád, bon búmō bad bébε bétīm mod nhóg.

⁶ Né-əó, búmō béesaá ámpē bad bébε, bon bédii mod nhóg. Né-əó, échě Dyöb áládé, modmod eepáá'."

⁷ Hē dōó ábē Befarisia bésēdtéé mó bánken, "Nzé édé nê, cheé-ō énkəj bon Mosεε ábagé bad kunze aá, mod ábε mwaád kálag échě elúmte nén bán, e'wóngé é'máá bon ánan mó."

⁸ Dōó Yesuε álāngéé bó aá, "Mosεε ambəg nyé enén kunze áyāle nyēlélé nlém á abum. Enkēmbáá nē á mbooted mé nkōjsé.

⁹ Né-əó, nlānge nyé nén mēé, mod ké ahée awě anané mwaád ésebán ane mmwaád akábé asón, nzé ene ndín e mod awóó mmwaád ampée, né akábé asón."

¹⁰ Hē dōó ábē bembapεε bēlāngéé mó bán, "Nzé nén dōó mekan mé mmwaád ne nchóm médii, né éesaá nsyəj áwóŋ mmwaád."

¹¹ Yesuε antimtén bó aá, "Saké mod ásyāəl ahele ákob ádén ayáged. Bon dékobnéd ne bad ábe Dyöb ábágé dō.

¹² Nyēbíi nén bán, nzəm édé hiin échě ékáá bon bad béewōō bebaád. Behóg bédé ábe béchyááténé nê. Bēmpēe-'ε bédé nê áyāle bad bēbélé bó nê. Abíní-'ε, bēbélé yəl nê ábel bon bēbel nsón mé nkamlēn ři Dyöb. Kénzée awě ahele ádén ayáge akob, ákob dō."

Yesuε anāmté bēndem (Mak 10.13-16; Luk 18.15-17)

¹³ Bad bēmpεēn bēndem wē Yesuε nén bán ábán bó ekáá á nló, ákānned-tε bó. Abē bembapεε bēnkānē ábe bad áte.

¹⁴ Bon Yesuε anláá bó aá, "Nyétēde bēndem béhyag áwēm, nyéekáá bó, áyāle nén, nyaa é bad née bó chōó éwóó nkamlēn ři mín."

¹⁵ Né-əó, Yesuε ambán ábē bán ekáá á nló. Ambīd e nê, anhidé áhed.

*Nhən mí bad
ne nkamlen ní Dyǒb*

(Mak 10.17-31; Luk 18.18-30)

¹⁶ Póndé póg mod nhóg ampě wée Yesue, ásedté mó aáken, “A-meléed, dyam á bwâm áhéé nítáŋgéné abel, ábel nén níkud alongé áde déemaá?”

¹⁷ Héé Yesue ákwentanné mó aá, “Chán éhééé ésedté me dyam áde áde dyam á bwâm? Mod nhóg mwēnpēn mó adé awě adé mod a bwâm. Kongé’ mbéndé é Dyǒb nzé ehede we mókud alongé áde déemaá’.”

¹⁸ Dóo ane mod ásedtéé mó aáken, “Mbéndé éhéé?” Yesue ankwentén mó aá, “Weewúé’ mod, weekábé asón á ndáb e’wóngé, weechíbé’, weebíde mbónj e metóm,

¹⁹ bée sóó ne nyonj edúbé, édəŋ-’e mwānyonj nēŋgáne echonj yǎl.”

²⁰ Héé ene kódemod élanjéé Yesue aá, “Nhíde échén mbéndé ésyāāl; cheé émpēe éhedne me abel.”

²¹ Yesue antimtén mó aá, “Nzé ehede wée móowóo awusé á yǎl ké ahóg, kǎg ésóm bwēm é’syāāl ábe éwóó, étéd nímé məné ébe betóótókē bé bad. Nzé ebélé nê, wěkūd nhən ádyǒb. Ene póndé éhye éhíde me.

²² Ade ene kódemod áwógé nê, anwóg mbéb áte bwāmbwam áhídē-’e áyāle ambé nhən bwāmbwam.”

²³ Héé Yesue álanjéé ábē bembapēe aá, “Ne mbále nlanje nyé nén meé élél áte nhən mí mod ásol á nkamlen ní Dyǒb.

²⁴ Nlāa nyé ámpē nén meé édé mwān a akan sánkalaa a nyam née Kamēl áponj á epən é ndənde tómaa nhən mí mod ásol á nkamlen ní Dyǒb.”

²⁵ Ade bembapēe béwógé nén, yǎl enkóm bó áte bwāmbwam. Bēnsédéd bánken, “Nzée-’ə ahēle ákud e’sóosonj?”

²⁶ Héé Yesue ánóné bó chóonj bonj áhōbē aá, “Ne baányonj nén déehééé se ábenléd bonj ne Dyǒb dyamdyam déeléléé áte.”

²⁷ Héé Petro áhóbéé aá, “Nəné’, sētēdté chōm ésyāāl áhíd we, cheé-’ə ébē nímēd nsyónj.”

²⁸ Héé Yesue álanjéé bó aá, “Ne mbále, nlanje nyé nén meé, póndé eché Mwān-a-Moonyonj ádyé’é á atii dé nkamlen ne éche ehúmé ésyāāl á nkōnsé míme níhúé’, nyé bad dyóm ne bébe ábe béhíde me nyémpē nyéēdyéé á metii mé nkamlen, nyékaādtē metúmbé mé Israel dyóm ne mébe.

²⁹ Kénzée-’e awě atēdté éche ndáb, baányan, sáá, nyaá, bǎn, ne eche mbwóg áyāl echēm, ákud chó mbwókēl e ngen, ákūd-te alongé áde déemaá’.

³⁰ Bonj bad híin ábe bédé á’sō bəəb bélyəg mbíd, híin-ne ábe bēnlyəg mbíd bébē á’sō.”

20

Ngan e bad bé nsón

¹ Hê dóo Yesue ákaléé ngan aá, “Nhóbe nê áyāle nkamlen mí mín rídé nhəgtén nēŋgáne nwóo-nzag nhóg awě ambíd á ndáb epəg é mbwembwe áke dé ahed bad ábe ásābēē, ábel nsón áwē nzag-tê.

² Bóəbəo bēmpě á nchemtēn áyāle nsábe mé epun é bīn bonj álómé bó áwē nzag-tê.

³ Ane nwóo-nzag antīm ámbíd ámpē á dyad-tē á ngónj abog. Antán bad bé nsón bēmpēe áhed. Bentyēēm ngēn, bébele’aá chōmchōm.

⁴ Héé álanjéé bó aá, ‘Nyémpē nyéke nyébel nsón áwēm nzag-tê, mēsābē nyé nsábe míme níkwógnédé.’

⁵ Né-’ə, bēnkě. Ambēl melemlem mé dyam á kəd, ne á ngónj éláán.

⁶ Dyam ngónj étáan née ane mod átímé á dyad-tē ámpē, antán bad bé nsón ábe bómpē bentyēēm, bébele’aá dyamdyam. Héé ásedtéé bó aá, ‘Cheé nyébébtéé epun é bīn ésyāāl hén ngēn áde nyébeléé dyamdyam.’

7 Bēnkwentén mós nén bán, ‘Modmod eetédé sé á nsón.’ Héé ane mod álāngéé bó aá, ‘Nyémpē nyékag-kóó nyébel nsón áwēm nzag-tê.’

8 “Ade ngukél épédé, ane nwóó-nzag anláá awě mod awě anone ábē bad bé nsón aá, álad bad bé nsón áte, ásábe bó. Aá, ábooted ne bad ábe bédímténé ape, ásōg-ke ne ábe bésébpé ape.

9 Ambéé bad ábe bēmbootéd nsón á ngāñ étáan nsábe mé epun é bīn

10 Ade bad ábe bénsēbē nsón abooted bépédé ákob nsábe, bēnwēmten bán, békud nsábe míme rítómé mí bad ábe bēmbootéd nsón á ngāñ étáan. Boñ bómpē bēnkūđ melemlen mé nsábe.

11 Ade békóbé mōné míme bēmbéé bó, bēmbootéd anyoo áte.

12 Béhōbē bán, ‘Ábén bad bēbéle nsón háwa póg chēmpen, ké nê, esábpé bó melemlen néé sé ábe sēbelé nsón epun é bīn ésyāal ne enyen é ngíne.’

13 Nwóó-nzag antímtén ábē bad nhóg aá, ‘Amūē, meédogéé nyé. Eesaá mbále bán dentí bán mēbe nyé nsábe mé nsón mé epun é bīn-ε?

14 Nyékob-póó mīmēn mōné, nyékag. Mmēn-εé ntíídé mēé mēsābē anén mod awě adímténé ape melemlen ngáne rísábpé’áá wēmpē.

15 Meewóó’ε kunze ábenled mīmēm mōné ngáne rídáá-ye? Cheé ekáá boñ nyébēbtē nlém á abum áyāle ábēm e’boñ bé nlém?”

16 Yesue ansógtén ene ngan aá, “Né-óó, bé’sō bétīm bé mbíd, bé mbíd-te bétīm bé e’só.”

*Yesue ahóbé ngen echē elónténé
eláán ngáne bēwūū’ε mós*

(Mak 10.32-34; Luk 18.31-34)

17 Yesue ne ábē bembapεε békágé’áá á akuu á Jerusalem. Ade békagké nê dóó áchágé bó á nkæg, boñ álāngē bó á kun-tê aá,

18 “Pón nyébíi bán dekag á Jerusalem, áwed-taá bēbéé Mwān-a-Moonyon á mekáá mé beprise bēmbáá ne bemeléede bé mbéndé. Bó-’ε bēbéé mbakú bán atāngéné awé.

19 Bēbe mós á mekáá mé bad ábe béesē bad bé Israel. Bó-’ε bēwōódé mós, bēswādtāād mós e’tanjú, bēbōmē-’ε mós á awōg. Boñ ámbíd e e’pun é’láán Dyōb dépuúd mós.”

Nyē-mwān ahēdte bán metii

(Mak 10.35-45)

20 Ámbíd e pónde dóó Zēbedie mwaád ápédé wēé Yesue ne ábē bán bé baachóm bébe, abwóg mebóbón, ácháā-’ε Yesue aá ábele mós dyam.

21 Yesue ansédéd mós aáken, “Cheé éhédeé?” Dóó ákwentanné mós aá, “Bāg me akag nén wēé, pónde eche wēbēē á nkamlēn, ábēm bán bēn bébe bēdyéé wē á nkæg, nhóg ekáá émbáá, aníní-’ε á ekáá é emwēd.”

22 Héé Yesue ákwentanné bó aá, “Nyéebii’ε chōm éche nyésēdtéé. Nyéēhēl metuné míme mēpēmme apēm-ε?” Bēnkwentén bán bēhēl.

23 Dóó Yesue álāngéé bó aá, “Ne mbále, nyéēpēm boñ meewóó’ε kunze ápwēd mod awě ádyéé me á ekáá é mbáá ké’ε á ekáá é emwēd. Ábē e’tál é’díi e’tál ábe é’bágnédé ne bad ábe echem Sāñ ánábnédé bó.”

24 Ade ábíní bembapεε dyóm bēwógé nê, bēnliín ábē baányan bébe.

25 Né-óó Yesue anlad bó áte, boñ álāngē bó aá, “Nyébíi nén bán, benkamlēne ne bad bēmbáá bé nkōjsé bēbenlad ngíne ákamlēn bad ábe bédé ásē echáb.

26 Boñ éetāngēneé abé nê átíntē echēn. Kénzēé awě ahēde aá móbē mod ambáá átíntē echēn, atāngéné abé mbālede awēn.

27 Kénzēé-’ε awě ábē mod a’só átíntē echēn, atāngéné abé awēn ntāñ.

28 Melemlen néé Mwān-a-Moonyon eépedéé aá bad bēbenle mós, boñ apedé ábele bad, ábe-’ε ádē alonjú ákōde bad híin.”

*Yesuε achōḡtē bad bébe
ábe bēnkwe ndim*

(Mak 10.46-52; Luk 18.35-43)

²⁹ Ade Yesuε ne ábē bembapεε béhidteé á Dyad á Jeriko, ndun e mod ehídé'áá mó.

³⁰ Ene pónde-’ó bad bébe ábe bēnkwe ndim bēndyeé á nkæg ní nzii. Ade béwógé bán, Yesuε atóme’, bēmbootéd abón bán, “A-Mwän a mbyaa míme Dabide, wóg sé ngól!”

³¹ Ndun e mod echē embé áhed enkáné bó áte bán bédib nsəl. Boḡ bó-’ε bēmbādnēn abón ne ngíne bán, “A-Mwän a mbyaa míme Dabide, a-Sán, wóg sé ngól!”

³² Yesuε antyéem, achélé bó boḡ ásədté bó aáken, “Cheé nyéhedeé bán, míbele nyé?”

³³ Bēnkwentén bán, “A-Sán, sēhede bán, ébel sényínen.”

³⁴ Yesuε anwóg bó ngól, né-’ó ambán bó mekáá á mīd. Abwōg-ábwōg bēmbootéd anyínen, béhīde-’ε mó.

21

Yesuε asólé á Jerusalem née kâḡ

(Mak 11.1-11; Luk 19.28-40; Jōn 12.12-19)

¹ Ade Yesuε ne ábē bembapεε békwógé ape á Jerusalem, née bépédé á dyad á Betpeg á ekone é menzab Yesuε anlóm bembapεε bébe á’sō.

² Anláá bó nén aá, “Nyékag á dyad áde áde nyé á’sō nê. Nzé nyésólé sólén, nyéētán née bétāḡgé ésel ne mwän ánkæg. Nyéhune bó nyéhyiinad me.

³ Nzé mod asēdté nyé aáken, cheé ékáá boḡ nyéhunne’, nyéláá mó bán Sāḡgwéé* atógnéné bó. Nzé nyéhóbé nê, ábwōg-ábwōg ane mod áchennéd nyé.”

⁴ Nén dēmbēnléd álóned e’yale ábe Dyōb dénlōmēnnē nkal é’dəádəḡ aá,

⁵ “Aláa dyad á Zayōn aá,

Nyénoḡne’, echēn kâḡ ehyag áwēn,
asūdté yäl, adiídé ésel, etum é nchóm a ésel.”

⁶ Né-’ó ábē bembapεε bēnkē bēbēl-le ngáne Yesuε ánlyāgtēnnē bó.

⁷ Bēmpεén échē ésel ne mwän, bétéd échab mbóté, bétal chó ámīn, boḡ Yesuε ádiide’.

⁸ Ekuḡ é bad bēntäl échab mbóté á nzii-tê, ábíní-’ε bésēlē’ e’kikag é’ mīí, bétalé’ á nzii-tê.

⁹ Ndun e mod echē ekágé’áá mó á’sō ne echē ehídé’áá mó ámbīd bēmbootéd abón bán, “Hosána, mekenag mébē ne mwän a mbya míme Dabide.

Nnam míbē ne ane awē apedé á dīn áde Sāḡgwéé.

Hosána, mekenag ne Dyōb áde áde se ámīn!”

¹⁰ Née Yesuε asólé á Jerusalem nén sólén, bad bésyāāl bēpuutéd, bésədté-’ε bánken, “Nzée ne?”

¹¹ Dóó ene ndun e mod ékwentanné bán, “Yesuε mó adé, nkal é’dəádəḡ a dyad á Nazareḡ á mbwóg e Galilia.”

*Yesuε anané bekáb bé nyōḡgé
á Ndáb-e-Dyōb*

(Mak 11.15-19; Luk 19.45-48; Jōn 2.13-22)

¹² Ámbīd e nê, Yesuε anke asól á Ndáb-e-Dyōb. Annän bad bésyāāl ábe békábé’áá dyōn áwēd-te. Ankuné betébele ábe bad bépēnlé’áá mōné ámīn mekuu ámīn, ákūnē-’ε metii nímé bad ábe bésómmé’áá mbəḡgé mekuu ámīn.

¹³ Anláá-’ε bó aá, “Eténlédé nén bán, Dyōb áhóbé aá, ‘Echem ndáb etāḡgné achəḡned bán ndáb e mekáne.’ Boḡ nyétimté chó, ‘mbwōg mé bechīb!’ ”

¹⁴ Bad ábe bēnkwe ndim ne bad ábe mekuu ménwēē ábe bēmbē áhed bēmpē áwē, ádiḡd-te bó bwām.

* **21:3** Sāḡgwéé: káa nwōḡ.

15 Boŋ áde beprise bémbáá ne bemeléede bé mbéndé bényíné menyáké míme Yesue ábélé, boŋ béwóg-ke e'saad ábe bëndem bebónéé á Ndáb-e-Dyöb bán, "Mekenag mébê ne mwän a mbyaa míme Dabide," bënliŋ bwâmbwam.

16 Bênsedéd Yesue bánken, "Ewóge chöm-ée ábê bán behóbéé-yé?" Yesue ankwentén bó aá, "Ee, nwóge'. Nyéelāā' é mbéd á kálag e Dyöb nén bán, Dyöb ábónséné e'ched é' bëndem ne é' bán bé nkóál ábe mó mekenag mé bwám-ε?"

17 Ambíd e nê Yesue antedé bó á Jerusalem áke ánāā á dyad á Betani.

Yesue ne alín á ngəl
(Mak 11.12-14, 20-24)

18 Epog é mbwembwe áde átimeé ámbíd á Jerusalem nzaa enkób mó.

19 Ade ákagké nê annyín alín á ngəl. Ankě áhed, boŋ enkényínné epum ké ehóg áwedé-mín étóméé byaa. Héé Yesue álângeé ábê bwel aá, "Wéechyáá' é epum ámpê mbéd." Abwög-ábwög bwel bényéle.

20 Ade ábê bembapee bényíné nê, yäl enkóm bó áte bwâmbwam. Héé bésedtéé bánken, "Chán ádēn alín á ngəl ámwédé ayéle á mehélé-te nén-ē?"

21 Yesue ankwentén aá, "Ne mbále nlânge nyé nén mée, nzé nyêdúbpé ne nlém rísyāā, né saké dyam áde mbélé ábén bwel áyäl dēmpen nyébenlé. Boŋ né nyêhele-se nyéláá káŋne enén mbōōd nén bán, 'Hidé hén, éke ébwēm yäl á edib é nkwě-te,' ébenléd-te nê dēn.

22 Nzé nyêwóó adúbe bán, kéchéé éche nyéhédné Dyöb á mekáne-tê nyééküd, né nzé nyéhédé nyééküd."

Nsedtéđ tâŋene kunze eche Yesue
(Mak 11.27-33; Luk 20.1-8)

23 Yesue ansól á Ndáb-e-Dyöb, áyāgtē bad. Ade áyāgtéé nê, dōo beprise bémbáá ne bad bémbáá bé Israel bepédé áwē, bésedté mó bánken, "Kunze ehéé éwóó ábel mímén mekan? Nzé-módé abagé-'ε we ene kunze?"

24 Yesue antimtén bó aá, "Me ámpê mēsedéd nyé dyam ahóg. Nzé nyékwěnténé dó né me-'ε mēlāā nyé kunze echē níwóó ábel mímén mekan.

25 Edusen éche Jōne ádúsánnáá bad héé émbídtē? Embíd ne Dyöb-ε ngé ne baányon?" Bēn ne bēn bémbootéd apentēn bán, "Nzé dehóbé nén bán, 'Jōne echē kunze enhúú ne Dyöb,' né ásedéd syánē aáken, 'Cheé-ō enkāŋ boŋ nyénkéndúbé mó?"

26 Boŋ nzé dehóbé bán, 'Echē kunze ehúú ne baányon,' né échén ekud é mod ébel syánē mbéb áyāle bad bésyāā béndübē bán Jōne abédéé nkal é'dāōdāŋ."

27 Né-ōó bēnkwentén Yesue bán, "Séebii' é." Mó-'ε antimtén bó aá, "Né ké me-'ε ámpê méeláá' é nyé kunze echē níwóó ábel mímén mekan."

Ngan e bán bé baachóm bébe

28 Yesue ambé ásedéd beprise bémbáá ne bad bémbáá bé dyad aáken, "Chán nyényíné ádēn akan tâŋene enén ngan? Mod nhóg abédé awē anchyáá bán bé baachóm bébe. Héé ákíí mwän ambáá aláa aá, 'A-mwän, kě ébel nsón á nzag-tê chii.'

29 Mwän antimtén mó aá móōkaá. Boŋ ámbíd e pónđé anhəŋlén mewēmten, áke.

30 Dōo ane mod ákíí wée mwän asad, aláá-'ε mómpē melelem mé dyam. Anén mwän antimtén sáá aá, 'A-Sán, mēkě' boŋ eékii."

31 Héé Yesue ásedtéé beprise bémbáá aáken, "Atíntē ábén bán bébe, ahéé ambēl ngáne sáá áhédé'áá?" Bēnkwentén mó bán, "Ambáá." Né-ōó, Yesue anláá bó aá, "Ne mbále, nlânge nyé nén mée, besaad-bé-tááse ne bekwalee bédé asól á nkamlen ní Dyöb tómaa nyé.†

† 21:31 Baá mbáá bé Israel béndübē nén bán bekwalee ne besaad-bé-tááse béesónlé á nkamlen ní mín.

³² Nhóbe nén, áyāle Jone, Ndusene ampě, alúméd nyé nzii echě etyéémé, nyénkëndúbéé mó, boŋ besaad-bé-tááse ne bekwalēe béndúbē. Ké née nyénnyīn-naá nē, nyénkēnhəŋlěnné, nyénkëndúbé-'áá mó."

Ngan e bebel bé nsón ntéd
(Mak 12.1-12; Luk 20.9-19)

³³ Yesue anláá bó aá, "Nyéwóglēn ngan empée. Nwóó-nzag nhóg abédé awě ankwěl nzag e e'pum é' mel ábe bébenléé mīm. Ankág chó, ábel bwāl wée béminéé ábē e'pum é' mel ábel mīm, alón-'e ebem áwēd-te wée bédyēē' é ânōn nzag áte. Ambéé ene nzag wée bad ábe bóbōō békāb mbote áte, ákē á alon dēmpēe.

³⁴ Adě pónđé épédé eche bėpadéé e'pum, ane nwóó-nzag anlóm ábē bembəledē wée ábē bebel-bé-nsón ákobe mó áđē asii dé e'pum.

³⁵ Hée ábē bebel-bé-nsón békóbé ábē bembəledē, bėwanné' nhóg, bėwūē' ampée, aníní-'e bėwūēnē meláá.

³⁶ Ambíd é pónđé ane nwóó-nzag anlóm bembəledē bėmpēe ábe bėmbuú áte tómaa ábíní. Ábē bebel-bé-nsón bėmběl ábē bembəledē melemlē ngáne bėmbēnlé bé'sō.

³⁷ Ambíd e pónđé anlóm awe mwān áwāb, ne mewēmtēn nén bėbéé mó edúbé.

³⁸ Boŋ áde bebel-bé-nsón bėnyíné ane mwān née áhúé' é, dōó bó bēn ne bēn bėhóbéé nén bán, 'Ndyé-a-mbwóg nén, nyéhyag! Dėwúu mó, ábel nén, eche mbwóg ésuuned syánē.'

³⁹ Hē dōó békóbé mó, bėbídēn mó á nzag-tē, boŋ bėwúú-'e mó."

⁴⁰ Hée Yesue ásedtēé ábē bad bėmbáá bé dyad ne beprise bėmbáá aá, "Bōōb-pōó, nzé nwóó-nzag ne apedé, cheé ábenlé ábē bebel-bé-nsón?"

⁴¹ Hē dōó bėkwēntanné bán, "Awūū ábē e'bėbtéd é' bad e'bėbtéd é kwééd, ábē-'e ene nzag wée bebel-bé-nsón bėmpēe ábe bėbē mó áđē asii á mbote nzé pónđé epedé eche bėpádeé e'pum."

⁴² Yesue anláá bó ámpē aá, "Nyéēlāā-'é mbēd wée eyale é Dyōb éhóbé nén bán, 'Aláá áđē belón-bé-ndáb bēnchenéé dōó átímé aláá dé etógnén abé. Sāŋgwéé mō ambel nén, édé-'e syánē menyáké.'

⁴³ Né-óó nlāŋge nyé nén mēé, bėkobén nyé etál éche nyéwóó née bad bé nkamlēn rí Dyōb, bėbē wée bad ábe bėbēle' ngáne Dyōb áhēdeé."‡

⁴⁵ Ade beprise bėmbáá ne Befarisia bėwógé échén ngan éche Yesue ákálé, bēnchem bán, bōó ákanléé chó.

⁴⁶ Né-óó bėhédé'áá mó akób, boŋ bėmbāŋ abel nē, áyāle bėnyīn bán, ene ndun e mod nyíné'áá Yesue née nkal é'dəódəŋ.

22

Ngan e ngande e e'wóngé
(Luk 14.15-24)

¹ Yesue ambé ábenléd ngan ámpē ákalēn ábē bad. Anhób aá,

² "Nkamlēn mí mín rídé nēŋgáne kēŋ póg echě enláá ábē bembəledē aá bėboŋsen ngande e e'wóngé ábe awé mwān a mwēnchóm.

³ Ene kēŋ-'e anlóm ábē bembəledē aá bėke bėchəg bad ábe álėbpé áyāle ene ngande, boŋ ábē bad bėnkēnkwenténné ape.

⁴ Hée álóméé bembəledē bėmpēe aá bėláa bad ábe mólėbpé nén bán, 'Nyēbí nén bán, mmaá nyag ne e'lem ábe é'bóó yāl awúu. Chōm ésyāēl-ē édé mboŋsén, nyéhyag-koó á ngande.'

⁵ Boŋ ké nē ábē bad ábe bēnlēbēē bėnkēntédte mīmē nlėbtéd née dyam. Mod tée ahídé'áá mīmē ntii ámbíd. Behóg bēnkē áwāb nzag-tē, ábíní bėhídē mīmab nsón mēmpēe ámbíd.

‡ 21:43 Doŋge á kálag dé'sō ábáde nchoo 44: *Mod ké ahéé awě alúmé áđē aláá ámīn ábōgtéd áte. Boŋ ane awě déhūntédte ámīn, ányogtéd áte.*

⁶ Abíníí-'ε bénkōb ábê bembāledε, bēbōm bō, bēwūú-'ε bō.

⁷ Ene k̄n̄ enl̄n̄ bwāmbwam. Né-ṓ, anlóm éche sánze. Néε épédé, éwūū bad ábe bēnwūū ábê bembāledε, éhyāād-tε ábê bad dyad.

⁸ Dóo álāngεé ábē bembāledε bémpēe aá, 'Ngande e e'wóngé emaa mbonṣén abé, bon bad ábe r̄lébpe béekwognedεé chō abé ásē.

⁹ Bōob-pṓ, nyékag á mbom ní nzii á dyad-tê, nyéchéle bad bésyāāl ábe bényíné bán, béhyag á ngande.'

¹⁰ Né-ṓ ábê bembāledε bēnkē á dyad-tê, bēlād bad bésyāāl ábe bényinnē, ken mod a bwām ké'ε mod a mbéb, káá n̄dáb e ngande enlóg áte.

¹¹ "K̄n̄ emp̄ á ndáb-te ân̄n bad ábe bépédé á ngande. Ade ápédé anyín mod awē enkēnhé asan̄ áde ántāngēnnē ahé á ngande e e'wóngé.

¹² Héε ásεdtéé mó aá, 'Amúē, chán émwédé ape hén áde wéēhēdεé asan̄ á ngande e e'wóngé.' Bon̄ ane mod enkēnhóbpé dyamdyam.

¹³ Dóo k̄n̄ élan̄gεé ábē bembāledε ábe béchāgté'áá beken aá, 'Nyéhan̄ mó mekáá ne mekuu, nyébwēm mó á ebwóg, á ehintén-tê. Ahed-taá béchyε'ε, bēdyāg-kε meson̄ á nsəl.'

¹⁴ Héε Yesuε ásógtεé enén ngan ne e'yale nén aá, "Dyōb áchēnle' bad híin ábē ásē e nkamlen mímē, bon̄ nguse chō épwednéd."

*Yesuε ne asaa á táásε
(Mak 12.13-17; Luk 20.20-26)*

¹⁵ Ebédé pónde póg echē Befarisia bēnkεé mbom, áhāge Yesuε, ábel békóben mó awusé tēngene e'yale ábe bēbīd mó á nsəl.

¹⁶ Bēnlóm ábāb bembapεε nchoo ne bad bé epepé éche Hεrōdε wéε Yesuε. Néε bépédé awē, bēlan̄gē mó nén bán, "A-meléed, sēbíí nén bán, ekale mbále. Sēbíí-'ε ámpē nén bán, ayáge ádōn̄ tēngene mbéndé e Dyōb áde mbále. Mewēmten mé bad ne e'só é' mbōm é' bad béehānlánné ádōn̄ ayáged.

¹⁷ Láá-'ε sé ngáne ényíné ádén akan. Mbéndé eche syánē ehóbe nén bán désan̄ge' táásε wéε Kaisεε, k̄n̄ e Roma-yε?"

¹⁸ Bon̄ Yesuε ambíí mímab mewēmten mé mbéb. Né-ṓ ansédéd bō aáken, "Nyé bedog-badé, cheé nyéhāgkεé mε?"

¹⁹ Nyélúmed mε mōné míme bésan̄nadté táásε eched." Bēmpiinéd mó mōné mé ekii.

²⁰ Dóo ásédté bō aáken, "Edíidin̄gε éche nzéé chén? D̄in̄ áde nzéé-'ε dén?"

²¹ Bēnkwen̄tén mó bán, "Ábe Kaisεε." Dóo álāngεé bō aá, "Nyébag-kṓ Kaisεε éche édé éche Kaisεε, nyébag-kε Dyōb éche édé é Dyōb."

²² Ade bēwógé nē, yāl enkóm bō áte. Né-ṓ bēnhidé áhed, békē-'ε.

*Ayáged áde Yesuε
tēngene mpuu ámbīd e kwééd
(Mak 12.18-27; Luk 20.27-40)*

²³ Echē epun chēn don̄ge á Besadusia bēmp̄ε wéε Yesuε. Besadusia bēndūbē bán mpuu méesaá ámbīd e kwééd.

²⁴ Dóo bēhóbεé bán, "A-meléed, mbéndé e Mosεε ehóbe nén bán, 'Nzé mod awóó mmwaád bon̄ awédé áde bō ane mmwaád bépedεé mwān awále, mwānyan̄ a abum ahóg atāngéné ane nkúd awón̄, ábel bon̄ d̄in̄ áde mwānyan̄ déēbōō'.

²⁵ Bōob-pṓ, bad bēbédé hén mod saámbé ábe bēmbīd abum ahóg. Mod a'só anwón̄ mmwaád, bon̄ awé áde bō mmwaád ne bépedεé bán awále, né-ṓ mwānyan̄ awē anhíd mó anlyāgnéd ane nkúd a mmwaád.

²⁶ Ane mómpē anwé áde bō ane mmwaád bépedεé bán awále. Melemlem mé dyam mēmbenléd ne awē alónténé bēlāán, káá n̄ bēbōm bō mod saámbé.

²⁷ Káá n̄ne á asóg ane mmwaád mómpē anwé.

²⁸ Bɔɔb-pɔɔ á pɔndé e mpuu, mmwaád awě nzéé ane mmwaád áchəgnédte áyāle bó moosyā́l saámbé bənwōŋ mós?”

²⁹ Yesue antimtén bó aá, “Nyépane’ áyāle nyéesōŋtenéé chōm éche eyale é Dyōb éhóbéé, nyéesōŋtené-’ε ngáne ngíne e Dyōb ésógé abé.

³⁰ Ayāle pɔndé echě bad bəpuú’ é ámbíd e kwééd mewōŋgé méebáá ámpē. Bad bəbē nēŋgáne ángel éche édé ámīn, bəewōŋnéé.

³¹ Nyéeláá’ é mbéd dyam áde Dyōb ahóbé áwēn tŋgene mpuu-yε? Dyōb ahóbé tŋgene ábəd betaa aá,

³² ‘Mε-εé ndé Dyōb áde Abrahamε, Aisige ne Jakɔbe.’ Dyōb ádíi Dyōb á bad ábe bédé á alongé, saké Dyōb á bad ábe bəwédé.”

³³ Ade ene ndun e mod echě embé áhed éwógé nê, bəmbē menyáké bwāmbwam tŋgene ayáged áde Yesue.

*Mbéndé ébe éche étómténé
etógnén abé*

(Mak 12.28-34; Luk 10.25-28)

³⁴ Ade Befarisia bəwógé bán nkwenten níme Yesue ámbéé Besadusia mēmbəl bəehεle dyamdyam ahób, bēnladén áte.

³⁵ Hê dɔɔ bó mod nhóg awě abédé meléede a mbéndé, áhyédé Yesue akəg, ásedte mós aá,

³⁶ “A-meléed, áfinté mbéndé ésyā́l, ehéé etómténé etógnén abé?”

³⁷ Yesue ankwentén bó aá, “Etŋgéné édəŋ Sánḡwéé ádon Dyōb ne nímon nlem rísyā́l, ne échon edáədəŋ ésyā́l, édəŋ-’ε mós ne nímōŋ mewēmten mésyā́l.

³⁸ Enén mbéndé chō etómténé etógnén abé, ebé-’ε mbéndé e’só.

³⁹ Mbéndé echě elónténé ébe echě chōmpē edé etógnén melemlen nēŋgáne e’só edii nén ‘Edəŋ mwānyonŋ ngáne édáá echon yəl.’

⁴⁰ Echén mbéndé ébe chō éwánlé mbéndé éche Mosεε ésyā́l ne mekan níme bekal-bé-e’dáədəŋ bəyágté.”

*Nsedted tŋgene
Ane-awě-Bəwógté*

(Mak 12.35-37; Luk 20.41-44)

⁴¹ Hê dɔɔ Yesue ásedteé ábē Befarisia ábe bēnladén áte aá,

⁴² “Chán nyéwēmtanné tŋgene Ane-awě-Bəwógté? A mbyaa níme nzéé áhúú?” Hée bəkwénténé mós bán, “Abídé á mbyaa níme kəŋ Dabidε.”

⁴³ Yesue ansédéd bó aá, “Cheé-ō enkəŋ bon Dabidε áde Edáədəŋ é Dyōb élyágté mós áchəgké mós aá, ‘A-Sán,’ áde ahóbé aá,

⁴⁴ ‘Sán Dyōbe anláá awēm Sánḡwéé aá,

Dyéé áwēm ekáá émbáá,

káəŋ ne á pɔndé echě mébenlé bon ékəgtéd ábōŋ bad bé ekəyí ámīn ne mekuu.’

⁴⁵ Néε Dabidε mwēn ásébpé mós achəg aá, Sánḡwéé, chán-nō Ane-awě-Bəwógté áhεléé abé awe mwān?”

⁴⁶ Bós modmod bənkēhēnlé mós dyamdyam akwenten. Bootya échē epun bənkēnchu’ é mós dyamdyam aseded ámpē.

23

*Elébé tŋgene bemeléede
bé mbéndé ne Befarisia*

(Mak 12.38-39; Luk 11.43, 46, 20.45-46)

¹ Ámbíd e nê, dɔɔ Yesue álāŋgéé ene ndun e mod ne ábē bembapεε aá,

² “Bemeléede bé mbéndé ne Befarisia bóó bétédé etál éche Mosεε bɔɔb áyáged bad.

³ Né-ɔɔ, nyétŋgéné bó awóglen nyébelé-’ε mekan mésyā́l níme bəlāŋgéé nyé, bon nyéébēlé’ mekan níme bəbeléé, áyāle bəbeléé mekan níme bəhóbéé.

⁴ Békáa' e'deltéd bé nted, bépêmtad bad, boŋ béesaá mboŋsén âbán ké ekáá âwóngen bó âpém mós.

⁵ Kéchéé éche bébeleé, bébele chó âbel boŋ bad bényín bó. Békálte' bán bé ntyág ábe béhágkē nchoo mé e'yale e' Dyöb áte, boŋ bétāā á mbəm ne á mekáá, béchabte e'túd* ábe béwáá' é á mengombe mín bwāmbwam. ⁶ Bédəə e'tál bé edúbé adyεε á hōm á ngande, bédāŋ-'ε metii mé edúbé adyεε á ndáb é mekáne.

⁷ Bédəə bán, bad béente bó ne edúbé ésyāāl á dyon-tē, bédāŋ-'ε bán, bad béchəge bó bán, 'A-meléed.'

⁸ Boŋ nyé, nyéemwāg-se béchəgé nyé bán, 'Meléede.' Ayāle meléede nhóg mós nyéwóó, baányan bó-'áá nyédíí.

⁹ Nyéechāgē-'ε mod ké nhóg á nkōŋsé wén bán Titéε áyāle nyéwóó-'ε Titéε nhóg, awên Titéε awě adé ámin.

¹⁰ Nyéemwāg-ke se béchəgé nyé bán, 'Sāŋgwéé' áyāle nyéwóó Sāŋgwéé nhóg, Ane-awě-Béwógté.

¹¹ Mod awě adé ambáá átíntē e echên atāŋgéné abé mbaledε awên.

¹² Kénzée awě achágté yāl, Dyöb désudéd mós, kénzée-'ε awě asüdté yāl, Dyöb déchāgēd mós."

Yesue aselé bad bé medogké

(Mak 12.40; Luk 11.39-42, 44, 52, 20.47)

¹³ Dós Yesue áhóbéé áá, "Ebēēn nyé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia ebébtéd, nyé bad bé medogké! Nyédibe' ekob é nkamlen mí mín âbel boŋ bad béēsōlē'. Nyé bēn nyéesóléé, nyéemwāg-kaá bán bad bémpēe ábe béhede asól bésōl.†

¹⁵ Ebēēn nyé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia ebébtéd, nyé bad bé medogké. Nyékag meloŋ ne meloŋ âbel boŋ mod nhóg átímen nyé. Boŋ nzé amaá nyé atímen, nyébelé nyébébed mós nyaa echě ákwógnédé ákud nkógsen á dū-á-muú míme nítómé mímēn ngen ébe.

¹⁶ "Ebēēn nyé ebébtéd nyé bad ábe békwédé ndím, boŋ bélyāgtē bad bémpēe. Nyéyágte bán, 'Nzé mod amwédé melě á dñn á Ndáb-e-Dyöb, né nê déesaá dyam, boŋ nzé mod amwédé melě á dñn á bwēm é' gól ábe é'dé áwēd-te, átāŋgéné ábel dyam áde ámwééné melě.'

¹⁷ E'yókéł é' bad bēn, nyékwedé ndím! Cheé étómténé etógnén abé, gól-le, ngé Ndáb-e-Dyöb echě ebelé boŋ gól ebé chōm éche ésáá á'sō é' Dyöb?

¹⁸ Nyéyágte' ámpē bán, 'Nzé mod amwédé melě á dñn dé menyán mé mendε, né nê déesaá dyam. Boŋ nzé mod amwédé melě á dñn dé mendε míme médé á menyán mín, átāŋgéné ábel dyam áde ámwééné melě.'

¹⁹ Bad bé ndím bēn! Cheé étómténé etógnén abé, mendε ngé menyán míme mébélé boŋ míme mendε mébé chōm éche ésáá á'sō é' Dyöb?

²⁰ Né-ós kénzée awě amwédé melě á dñn dé menyán mé mendε, né amwédé míme melě á dñn dé menyán ne mendε ké méhéé míme médé áwēd-mín.

²¹ Kénzée-'ε awě amwédé melě á dñn á Ndáb-e-Dyöb, né amwédé míme melě a dñn á Ndáb-e-Dyöb ne á dñn á Dyöb áde ádyεε' áwēd-te.

²² Kénzée-'ε ámpē awě amwédé melě á dñn dé nkoŋ mí mín né amwédé melě á dñn dé atii dé nkamlen ní Dyöb ne á dñn á Dyöb áde ádíídé áde atii.

²³ "Ebēēn nyé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia ebébtéd, nyé bad bé medogké! Nyébage Dyöb akab ahóg átíntē e mekab dyōm, ké dé mekúle míme béchāmnéé ndyééd néé mínt, díł ne kúmin.‡ Boŋ nyéehédeé nló áte âbel ndín é mekan éche mbéndé éhóbé

* **23:5 Etúd:** Béwáá'áá e'túd álúmed bán bébenle Dyöb. † **23:13** Donje á kálag dé'só ábádé nchoo 14: *Ebēēn nyé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia ebébtéd, nyé bad bé medogké. Nyélūmtan yāl ne ntōŋ-ntōŋ mé mekáne, nyédumé-'ε mbwóg é bekúd. Né-ós, nyéékud nkógsen míme ríchábé ámin.* ‡ **23:23 Mínt, díł ne kúmin:** bédíí byaá ábē bébēnládtáá áchám ndyééd.

aá nyébele'. Nyéēsaá mbále ne Dyöb, nyéewóó'é nlém ní ngəl, nyéedúbpe-'áa Dyöb. Nyêntánġén mímén mésyāäl abel, ésebán nyêchəbte' mímíní.

²⁴ Nyé bad ábe békwédé ndím bon belyāgtē bad bēmpēe. Nyébude' mekan míme méesē etógnén ahíd ámbíd. Nyêhúde' púuted á mendíb míme nyémwāgkē-te, bon nyêtedte mbinde émbáá éche édé áwēd-te.

²⁵ “Ebēēn nyé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia ebébtéd, nyé bad bé medogké! Nyêwobpe mbwendé ne dīse ámbíd e ebwóg, bon medyé míme médé áwēd-te médii medyé míme nyékúdné ndumbán ne ngoód.

²⁶ Nyé Befarisia, bad bé ndím bén! Nyésébe nyêwobe mbwendé ne dīse áte, káəne mbíd e ebwóg chómpē əsān.

²⁷ “Medim ne nyé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia, nyé bad bé medogké! Nyêdii née son éche bépúbté. Ekine' áte ámbíd e ebwóg bon e'hid ne e'boó bé ndim mí bad bóó é'lóné áwēd-te.

²⁸ Melemem nê dóo nyényínnadté á'sō é' bad née bad ábe bésáá bon áte nyêlóné ne edogké ne mbéb.

*Dyöb dékəgsēn bemeléede
bé mbéndé ne Befarisia
(Luk 11.47-51)*

²⁹ “Medim ne nyé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia, nyé bad bé medogké! Nyêlloo' son é bekal-bé-e'dəədəŋ bwám, nyêlonjté-'e mebon míme bad ábe bésáá.

³⁰ Nyékag, nyêhóbe-'e bán, 'Nzé sēmbé á pónde echē ábēd betaa, né sēnkēnlaténné bó áde bēnwū' é bekal-bé-e'dəədəŋ áte.'

³¹ Nê dēn álúmte nēn bán nyēnkwentēn nēn bán nyêbídé á mbyaa míme bad ábe bēwúe' bekal-bé-e'dəədəŋ.

³² Nyékag-kóó á'sō nyémad nsón míme ábēn betaa bēmbootédté.

³³ Nyə chén! Etəd é píi ngēn. Chán nyémwēé nkəgsēn ní dū-á-muú abame?

³⁴ Né-óó, mēlōmē nyé bekal-bé-e'dəədəŋ ne bad bé debyéé ne bemeléede. Nyéwūū donġe, nyébōmē-'e bó á awəg. Nyéswādtéd donġe e'tanġú á ndáb é mekáne. Abíní-'e nyénané myad ne myad.

³⁵ Awúu áde nyéwúe' é bó débēl Dyöb ákəgsēn nyé áyāle mekii mé bad ábe bésáá bésyāäl ábe nyéwúú eben á nkəŋsé, bootya kwééd eche Abelē awē bēwúú ngēn, əpē kwééd echē Zakariyaa, mwān awē Berekayaa. Zakariyaa awē nyéwúú átíntē e Ndáb-e-Dyöb ne hōm áde bēbagēé mendē.

³⁶ Ne mbále nlāŋge nyé nēn meé, enēn nyonġel chóó ěkūd nkəgsēn áyāle échén kwééd ésyāäl.

*Yesue adé ngəl
ne bad bé Jerusalem
(Luk 13.34-35)*

³⁷ “Wóowó! A-bad bé Jerusalem, nyéwúe bekal-bé-e'dəədəŋ, nyéwúēnē-'e bad meláá ábe Dyöb álómé! Nkēnwān áte ngen ne ngen álad nyé áte nēnġáne nyaá-kúb ákútanné bān, bon nyéehédéé etól!

³⁸ Nyénəne', Dyöb détedé echen ndáb, modmod éebáá-'áá áwēd-te.

³⁹ A mbále, nlāŋge nyé nēn meé, nyéenyínénné me dīd ámpē káəne ne á pónde eche nyéēhōbpē bán, 'Nnam ne ane awē apedé á dīn á Sāŋgú.' ”

24

*Mbooted mé metake
(Mak 13.1-2; Luk 21.5-6)*

¹ Ámbíd e nê, Yesue anhidé á Ndáb-e-Dyöb. Ade ákagké nê, dóo ábē bembapēé bétáné mó, bon bēlāŋgē mó bán ánəne nyaa eche bēlloo Ndáb-e-Dyöb.

² Hée Yesue ákwentanné bó aá, “Ngáne nyényíneé ábê bwēm é’syāāl nê, ne mbále, nlânge nyé nén mēé pónde épě echě aláá ké ahóg déelyəgké ámin e waáb. Bépāntēd mésyāāl áte.”

³ Ankě á Ekone é Menzab ádyēē ásē. Hée ábē bembapεε bétané mó wée bébédé bēnpen boŋ bésēdté mó bán, “Láá sé pónde echě nímén mekan mésyāāl mébenlédté. E’chemléd é’hée bélūmēd epε échōŋ ne asóg dé nkōŋsé?”

⁴ Yesue antimtén bó nén aá, “Nyétēd pónde nén modmod eédōgē nyé.

⁵ Bad híin bépě bán bóó bédé Ane-awě-Béwógté. Bédōg-ke bad híin.

⁶ Nyéewōgē ngáne nzum éwantéé, nyéewōgē-’ε nzunze é nzum. Boŋ nyé modmod nyéēnāā’. Mmén mekan mésyāāl métāŋgéné abenled, boŋ saké móó mélūmēd bán asóg áamáá apε.

⁷ Aloŋ ahóg détyēēmēn ádíníí nzum. Nkamlen nhóg-ke rítyēēmēn nímíníí. Nzaa ēbē, ndəəb-pe eénəŋnéd ásē mebwóg ne mebwóg.

⁸ Echén ndutul ésyāāl ēbē nēŋgáne mewε mé’sō níme mmwaád áwógeé nzé ahede achyáa.

⁹ Ene pónde békōb nyé, bébe nyé á mekáá mé bad ábe békōgsēn nyé, béwúú-’ε nyé. Melon mésyāāl mékóó nyé áyāle dīn ádēm.

¹⁰ “Bad híin béewōŋgé adúbe ámpē. Bébeé nhóg ne aníníí á mekáá mé bad ábe békóó bó. Bó bēn-ne békóón.

¹¹ Bekal bé’dəədəŋ bé metóm híin bēbīd, bédōg-ke ekud é bad áhíd bó.

¹² E’béb bé nlém á abum bēchāgē, né-óó edəŋge é bad híin ésūd.

¹³ Boŋ kénzēé awě ákaán nímē metake nlém kóóŋ ne á asóg, ákūd e’soósoŋ.

¹⁴ Mmén nkalan mí bwām tāŋgene nkamlen ní Dyōb mékanléd nkōŋsé áte rísyāāl ábel boŋ melon mésyāāl méwóg. Ene pónde dóó asóg dépeé.

E’bébtéd é’ mekan ábe bépě

(Mak 13.14-23; Luk 21.20-24)

¹⁵ “Nyéēnyīn néε ekúkú é akan éche épεene e’sōn á’sō é Dyōb ébenlédé á Ndáb-e-Dyōb á hōm áde ásáá * ngáne nkal é’dəədəŋ Daniēle ánhōbpē aá ébenléd. (Nyé ábe nyēláa’ nímén mekan nyésōŋten mó bwām.)

¹⁶ Nzé nyényíneé nê, bad ábe bédé á Judeya bétōm mehélé, béke bésəəm á e’kone mín.

¹⁷ Mod awě adé á nnoŋ rí ndáb mín eétoŋné asud áke déted chōm éche édé mó á ndáb-te.

¹⁸ Mod awě mó-’ε ámpē adé á nzag-tê, eétimē ámbīd á ndáb áke déted sóte.

¹⁹ Ebē ebébtéd ne bebaád ábe bēbē nkog ne ábe bémwāŋtē nímē mesú.

²⁰ Nyékānne nén bán ádē abāŋgé détanē nyé á pónde e nkóg áde ahéb ádíí ngíne bwāmbwam, ké’ε á mbwε-mé-nkóme-áte.

²¹ Ayāle ndəŋge echě ēbē ene pónde ēbē ndín echě eébenlédé mbēd bootya nkōŋsé níbootede kóóŋ ne epun é’chii. Dyamdyam néε ádē déebenléd-taá ámpē mbēd.

²² Dyōb áamáá ábē e’pun é’ metake asél áte. Nzé énkēmbé nê, né modmod éechōŋgé. Boŋ á etútú é bad ábe ápwédé, ásel ábē e’pun áte.

²³ Ene pónde nzé mod alāŋgé nyé aá, ‘Nyénəne’, Ane-awě-Béwógté mó nén’ káa aá, ‘Móníníí,’ nyéedúbpé’.

²⁴ Ayāle bad híin bēbīdē’ ábe bēkalé metóm nén bán, bóó bédé Ane awě Dyōb Awógté. Bekal bé’dəədəŋ bé metóm ámpē bēbīd. Bébelé menyáké mé ngíne, bélūmtē-’ε e’chemléd híin. Bébel nén ábel boŋ bédog kóóŋne bad ábe Dyōb ápwédé, nzé nzii edé ádog bó.

²⁵ Nyénəne’, nlânge nyé nímén mekan á’sō é’ pónde.

²⁶ Né-óó nzé bad bélāŋgé nyé nén bán, ‘Nyénəne’ adé á ehyāŋge,’ nyéekāg áwed. Káa nzé bélāŋgé nyé bán, ‘Nyénəne’, adé á toŋ-tê hén,’ nyéedúbpé’.

* **24:15 Hōm adē asaá:** ádíí hōm ádē bébageé Dyōb edúbé ne wée bad béndūbēē bán, Edəədəŋ éche Esáá édé.

²⁷ Epe éche Mwǎn-a-Moonyonj ébē melemlen nêḡgáne emwēdmwēd étóméé á akuu ne á mbəḡj.

²⁸ Ké héé wéε ndim mbāgkē dōo benhəgnəné bēladnēé.

Epe é Mwǎn-a-Moonyonj

ne asóg dé nkōḡsé

(Mak 13.24-27; Luk 21.25-28)

²⁹ “Áde pōndé e ndəḡge ne étōmmē tómén, etondεε ákwε ehintén, ḡəḡn-ne esóg apen. Betintine bēbīd ámīn, bēhūn ásē, ḡíne-’ε éche édé ámīn éḡəḡnéd á e’đii.

³⁰ Ene pōndé dōo nyényīnnē nēε e’chemléd é’ Mwǎn-a-Moonyonj é’bīdé ámīn. Hē dōo metúmbé mé nkōḡsé mésyāāl mébootédté achii ne mbwóg. Bad bényīn nēε Mwǎn-a-Moonyonj áhúε’ é á mbag mīn, ne ḡum, ne ehúmé ésyāāl.

³¹ Esaád é elonj émbáá éwōḡnéd. Ene pōndé əlōm éche áḡel á metōḡgé mé nkōḡsé mésyāāl méniin, əlad ábē bad áte ábe Dyōb ápwédé, bootya atōḡgé dé nkōḡsé áhóg əpe áđíní.

³² “Nyétéd eláḡsén wéε alín á ḡəḡ. Nzé ḡen ébōótédé byaá békōlē abided, nyēbele nyēbīí bán nchoḡj rídé benben.

³³ Melemlen nzé nyényīné mímén mekan mésyāāl mébenlad, nyēbīi nén bán, Mwǎn-a-Moonyonj akwogé əpe,† adé-’ε benben.

³⁴ Ne mbále, nlāḡge nyé nén mēé, enén nyonḡel e bad éemaá’ é káəḡ né mímén mekan mésyāāl mébenlédé.

³⁵ Nkoḡj mī mīn ne nkōḡsé bēmaá, boḡj ábēm e’yale bēbē abé ne abé.

Modmod eebii’ é epun

éche Mwǎn-a-Moonyonj əpé

(Mak 13.32-37; Luk 17.26-30, 34-36)

³⁶ “Modmod eebii’ é epun pen ké’ε pōndé echē mímén mam mébenlédte. Ké áḡel éche édé ámīn éebii’ é, ké mwǎn ámpē eebii’ é.‡ Titéε mwēmpen mó abii pōndé eche mímén mekan mébenlédte.

³⁷ Melemlen ḡáne émbēε á pōndé eche Noa, nē dōo ébēε pōndé echē Mwǎn-a-Moonyonj əpé.

³⁸ Ayāle á pōndé eched, byánán mendīb mé mbúú mélōn á nkōḡsé-te bad bēdyágé’ áá bwēm, bémwāg-ke, bebaád ne baachóm bēwōḡne, káəḡ ne mbwε níme Noa ásólé á bōle é’mbáá-te.

³⁹ Bénkēmbii’ é dyam áde ábenlad, káəḡ ne pōndé eche mendīb mé mbúú mélōnné, méhóód-te bó. Melemlen nē dōo ébenlédte á pōndé echē Mwǎn-a-Moonyonj əpé.

⁴⁰ Bad bēε bēbelé nsón á nzag-tē, Dyōb átéd nhóg, átēdē aníní.

⁴¹ Bebaád bēε békəgé medyé, Dyōb átéd nhóg, áchēnē aníní.

⁴² Né-ōó nyétéd pōndé ayāle nyéebii’ é epun éche awen Sáḡḡwéé əpéé ámpē.

⁴³ Boḡj nyēbīi nén bán, nzé nwóó-ndáb abyéé’ áá pōndé eche nchīb əpéé nkuu, né ádyéé epin əḡəḡ ndáb. Né enkēmwaá áá nchīb ábóó mó ndáb.

⁴⁴ Né-ōó nyémpē nyétəḡḡéné mboḡsén abé, ayāle Mwǎn-a-Moonyonj əpē á pōndé echē nyéekamtenéé.

Mbāledε a bwām ne mbāledε a mbéb

(Luk 12.41-48)

⁴⁵ “Né-ōó, nyé mod té ábē nēε mbāledε awē awóó debyéé, awē abεle-’ε mam níme eche sáḡ aláḡgé mó áá ábel. Mó adé mbāledε awē eche sáḡ ábánné áá ákamlen bembāledε ábíní, anyín-ne nén áá békúdé echab ndyééd pōndé echē etəḡḡéné.

⁴⁶ Nnam mébē ne ane mbāledε awē eche sáḡ áhūū’ é, boḡj atán nēḡgáne ábeléé mam níme ánlyəḡtēnnē mó.

† 24:33 *Mwǎn-a-Moonyonj akwogé əpe káa pōndé ekwogé əpe.* ‡ 24:36 *Ké mwǎn-ne ámpē eebii’ é: donḡe á kálag déewóó’ é ábén e’yale.*

⁴⁷ Ne mbále nlânge nyé nén meé, ane mbaledε eche sán ābané bwēm é'syāāl ábe áwóó áwe mekáá aá ákamlan.

⁴⁸ Bon nzé ane mbaledε adé mbaledε a mbéb, bon ahóbé áwe nlém-tê aá, 'Ebēm áte bon echem sán āhūu.'

⁴⁹ Né-ᵛᵛ aboótédé ábíníí bembaledε ábe bédé ásē echē awanen, ádyāg bwēm, ámwāg-ke mīm ne be-mmwé-mīmε.

⁵⁰ Bon ane mbaledε eche sán āhūu epun éche éewēmtεnεé ne á pón dé echē énkēmbíí'é aá āhūu.

⁵¹ Ane mbaledε eche sán ākōgsēn mó hēén. Akōgsēn mó melemlem ngáne ánkōgsēnnē bedog-badé, áhed dō-'aá áchyε'ε' bon ádyāg-ke meson á nsəl."

25

Ngan e ngōndéré dyōm

¹ Yesue ambenléd ngan empée, áhābē nén aá, "Pón dé eche Mwān-a-Moonyon ápéé, nkamlen mí mín mébē nēngáne ngōndéré dyōm éche éntéd ábab e'trúkán áke dé asin mod awē akude sómbé áke délyáged mó.

² Atinté echē ngōndéré dyōm, étáan émbē eyókél, étáan-ne énwōn debyéé.

³ Abe bémbē eyókél bēnwālē e'trúkán bon bēnkēnwáléé dyōg dé etrúkán áde ákwógnédé.

⁴ Bon ábe bēnwōn debyéé bēnwalé ábab e'trúkán ne dyōg démpēe á e'píd te.

⁵ Mod awē akudé'áá sómbé enkēnkobéé ape, né-ᵛᵛ e'chá é'tágté'áá bó, békún-ne.

⁶ Melúde mé nkuu dōo esaád ébídé bán, 'Mod awē akude sómbé mó ahúe' nén! Nyéhyag-kōo nyétân mó.'

⁷ Dōo échē ngōndéré dyōm ésyāngé ásē, échágéd ábab e'trúkán.

⁸ Héε éche ébédé eyókél élanγγéé éche énwōn debyéé bán, 'Nyéwōngεn se ádēn dyōg dé etrúkán áyāle e'trúkán ábēd é'dímme'.'

⁹ Ngōndéré éche énwōn debyéé entimtén bó nén bán, 'Aáy! Dyōg áde séwóó déekwogké syánē moosyāál. Nyéke nyéchan ádēn wéε bésóméé.'

¹⁰ Né-ᵛᵛ, ngōndéré chē énkē dyōg dé etrúkán achan. Ade békíí nē, dōo mod awē akude sómbé ápédé. Echē ngōndéré é debyéé étáan éche émbē mbonjsén bóōbōo bēnkē bésól á ndáb e ngande e e'wōngé bédīb-pe ekob.

¹¹ Ambíd e pón dé dōo échíníí ngōndéré épédé bon bélébpé bán, 'A-Sán dibnéd sé ekob!'

¹² Dōo mod awē akude sómbé átimtanné bó aá, 'Ne mbále, nlânge nyé nén meé meebíí'é nyé.' "

¹³ Héε Yesue ásogtéé ene ngan nén aá, "Nyétéd pón dé áyāle nyéebíí'ε pón dé eche Mwān-a-Moonyon ápéé."

Ngan e bembaledε béléán ábe bēnlyāgnēdtē ngáb (Luk 19.11-27)

¹⁴ Yesue ambád ámpē aá, "Ene pón dé nkamlen mīmín mébē nēngáne mod nhóg awē anlédé eke ake, bon achélé ábē bembaledε alyóg eche ngáb áwāb mekáá.

¹⁵ Ambε bó mod té tāngεne echē ngude. Ambε nhóg e'kálé é' kábpe é'táan, ábe aníníí e'kálé é'be, ábe-'ε aníníí ekálé ehóg. Amaá-'aá bó abε bon ákag.

¹⁶ Mbaledε awē ankūd e'kálé é'táan antéd nímē melemlem mé pón dé áke akábén nyongé, ákudé' e'kálé é'táan bēmpēe néε nsyān.

¹⁷ Awē mómpē ankūd e'kálé é'be ambēl melemlem ákūd-te e'kálé bēmpēe é'be néε nsyān.

¹⁸ Bon mbaledε awē ankūd ekálé ehóg ankē echóg alím, atéd nímē mōné míme awē sāngwéé ámbéé mó, ákóó mó áwēd-te.

19 “Etûn é pónde ámbîd enê, sánġwéé awě ábê bembaledε anhúu, bóḡbōḡ bélúmtén áte ngáne bó mod téé ábénlédé nímē mōné.

20 Mbaledε awě ámbéé e'kálé é' kábpe é'taan ampě wéε eche sán, áhōbē nén aá, ‘A-Sán, wembě me e'kálé é'taan ábe ménkābēnnē nyonġé boŋ ríkud e'kálé é'taan bémpēe nēε nsyáŋ, mōómén.’

21 Dóḡ eche sán élanġeé mó aá, ‘Nê ábóó, edíi mbaledε a bwâm, edé mod a mbále, ebélé bwâm. Ngáne éhéle nsonġé rísad alyáged, měbě we nsonġé ríbáá ályáged. Hyăġ-kó, déwōg menyinġe.’

22 “Mbaledε awě bēmbéé e'kálé é' kábpe é'be mó-ε ampě, áhōbē nén aá, ‘A-Sán, wembě me e'kálé é'be ábē ménkābēnnē nyonġé boŋ ríkud e'kálé é'be bémpēe nēε nsyáŋ, mōómén.’

23 Dóḡ echab sán álânġeé mómpē aá, ‘Ebélé dyam áde ábóó, edíi mbaledε a bwâm. Ngáne éhéle nsonġé rísad alyáged, měbě we nsonġé ríbáá ályáged. Hyăġ-kó, déwōg menyinġe.’

24 Dóḡ ane-ε awě bēmbéé ekálé é' kábpe ehóg ápédé boŋ áhōbē nén aá, ‘A-Sán, mbíi mēé edíi mod awě alélé áte. Ehúde' wéε wéewéneé, épādē-ε wéε wéesobeé.

25 Menwóg mbwóg, né-ḡḡ, menġé nímōŋ mōné alíme á ndḡḡb-tê. Mmōŋ mōné móḡ rídé, mó-ε we mén.’

26 “Héε echab sán álânġeé mó aá ‘A-ebébtéd ne ewōmwōm é mbaledε! Wembíi wéé ndíi mod awě ahúde' wéε éewéneé, wéé mpáde-ε wéε méesobeé.

27 Cheé-ḡ ênkāŋ boŋ weehéde nímēm mōné á ndáb eche békonġeé mōné ábel nén á ehúu échēm rítan nēε ríchyáá mōné mémpēe ámín?’

28 Dóḡ ane mod álânġeé bembaledε bémpēe aá, ‘Nyékoben mó nímē mōné nyébe wéε mod awě awóó e'kálé é' kábpe dyōm.

29 Kénzéé awě awóó, Dyōb débād mó abε, ábūd-te awóŋ bwámbwam. Boŋ ane awě mó-ε eewóó, Dyōb dékobén mó káŋne mwāmpín awě awóó.

30 Né-ḡḡ anén mbaledε awě eésě dyam dé abenled, bébwēm mó á ebwóg-te, á ehíntén-tê. Ahed-taá áchyéé'é, ádyāġ-ke mesoŋ á nsəl.' ”

Mbakú e asóg

31 Yesue ambád ahób ámpē aá, “A pónde echě Mwän-a-Moonyoŋ ápéé nēε kâŋ ne ángel é Dyōb ésyāāl ádyéé á atii dé nkamlen ákáad bad.

32 Bad bésyāāl a nkōŋsé béladén áte áwē e'só. Ene pónde ákab bó áte moŋge mébe melemlem nêŋgáne nnōn-a-mbód ákabéé éche mbód áte, ábānē rídyoŋ rí mbód ped póg, ábānē-ε tón é mbód échíníi eped.

33 Nê dóḡ ene kâŋ ébanéé bad ábe bésáá á ekáá émbáá, ábānē-ε bad ábe béesaá á ekáá é emwēd.

34 Ade nén débēnlédté, álāā bad ábe bédé mó á ekáá émbáá aá, ‘Nyéhyag, nyé bad ábe echem Sán ánámte! Nyéhyε nyékob nnam mé nkamlen rí Dyōb nime ábōŋséné nyé bootya pónde eche áhágé nkōŋsé.

35 Nyéékūd nímén nnam áyāle áde nzaa ékóbé me, nyēmbéé me chōm éche méndyēē. Ade píd ékóbé me nyēnhé me mendíb mémwē. Ade mpédé-ε nken, nyēnkōb me bwâm.

36 Ade ménkēnwōŋ'é chōm éche ríwáa'é, nyēmbě me mbóté. Ade ménkēndyě'é bwâm, nyēntōġén me. Ade ríbédé-ε á mbwōg, nyēnhyě me anōn.’

37 Héε bad ábe bésáá békwenténné mó bán, ‘A-Sán pónde ehéé sénnýinnē we ne nzaa boŋ sébē we ndyééd, káa áde píd ékóbé we boŋ sébē we mendíb?

38 Pónde ehéé-áá sénnýinnē we boŋ sékōb we nken áwēd mendáb, ké'ε sébē we mbóté áde wéewóó'é chōm éche éhāġkē?

39 Pónde ehéé wénkēndyεé'é bwâm, boŋ sétōġēn we, ké-ε séhyē sénōn we áde édíi á mbwōg?’

40 Héε ene kâŋ étimtanné bó aá, ‘Ne mbále, nlânġe nyé mēé, pónde ké ehéé echě nyēmbēnlé nê ne mwānned ké ahéé, ké awě eésě etóġnén, né mēé nyēmbelée.’

⁴¹ “Hé-’aá álāā’ é bad ábe bédé mó á ekáá é emwɛd aá, ‘Nyésyæ me á dīd-te, nyé ábe nyékudé nkógsen ní Dyõb. Nyékag á dū-á-muú míme méēdīmē’, míme Dyõb ábõnséné áyāl e Devæle ne éche ángel.

⁴² Nzaa ewagé’áá me bon nyênkêmbaá me chõm éche nídyágkē. Ade píd énkõbpē me, nyênkêháá me mendíb.

⁴³ Mbédé nken, bon nyênkênkobpē me áwɛn mendáb. Ade ménkênwõngé chõm éche níwáa’ é, nyênkêmbaá me mbóté. Ade ménkëndyε’ é bwám, mbé-’ε á mbwõg nyéētõgne’ áá me.’

⁴⁴ Hê dóo békwenénné mó bán, ‘A-Sán, pónde ehéé sennyinné née nzaa, ké’ε píd ékóbé wε, ké’ε née édíí nken, ké’ε áde wéewóó’ é chõm éche éwáa’ é, ké’ε ádē ékonléé, ké’ε édíí á mbwõg bon séewõngene wε?’

⁴⁵ Héε ene kân étimtanné bó aá, ‘Ne mbále, nlânge nyé meé, pónde ké ehéé eché nyênkênwõngénné ábén bad ké ahéé awē eebéde etõgnén, me-εé nyênkênwõngénné.’

⁴⁶ Abén bó-aá békē ákud nkógsen míme méemaá’. Bad ábe bésáá-’ε békē á alongé ádē déemaá’.”

26

Bad bémbáá bé Israel béhagke Yesue áwúu mó

(Mak 14.1-2; Luk 22.1-2; Jõn 11.45-53)

¹ Ade Yesue áamáá míme mam mésyā́l ayáged, dóo álângeé ábē bembapεε aá,

² “Nyèbíí nén bán, ámbíd e e’pun é’be Ngande e Nnyíme-ámín èbē. Echê epun dóo bébéé Mwän-a-Moonyon á mekáá mé bad ábe bébomé mó á awõg.”

³ Beprise bémbáá ne bad bémbáá bé dyad bēmbõm á ndáb wée Kaifase, prise ambáámbáa.

⁴ Ahead dóo bébélé’áá ntii ákób Yesue á mesõm-tê, áwúu mó.

⁵ Bon bénhõb bán, “Deébēlē nê á mbwε ní ngande, áyāle nén bad bépεén epuutéd.”

Mmwaád nhóg awõgte Yesue á dyad á Betani

(Mak 14.3-9; Jõn 12.1-8)

⁶ Yesue ambé á Betani á ndáb wée Simõne awē akékolé nkole mé meløn.

⁷ Ade ádyágkē ndyééd nê, dóo mmwaád nhóg ápédé áwē ne apom á dyõg dé elod é bwám áde dēnlēl nkun, ásyõg mó dó á nló.

⁸ Née ábē bembapεε bénýiné nê, bénlīn, bésedte-’ε bánken, “Cheé ékáá bon anén mmwaád ábēbtē, enén nyaa e dyõg?

⁹ Béhéle’áá se bésóm ádén dyõg nkun mbáá, bēwõngén betóótõkē bé bad.”

¹⁰ Yesue ambíí mam míme ábē bembapεε béhóbé’áá. Né-õó anláá bó aá, “Cheé nyétagtéé anén mmwaád? Dyam ádē ábénlé me átómténé abon.

¹¹ Betóótõkē bé bad bébē ne nyé pónde ésyā́l, bon me pen méebáá ne nyé pónde ésyā́l.

¹² Asyõgé me ádén dyõg á nló ábonɛsen me áyāle níme nímmém.

¹³ Ne mbále, nlânge nyé nén meé kéhéé ádē nímmén nkalan ní bwám mékanlédté nkõnsé áte nísyā́l, béhõb dyam ádē anén mmwaád ábéle, ákamten mó.”

Judasε akwënténé Yesue asóm

(Mak 14.10-11; Luk 22.3-6)

¹⁴ Ámbíd e nê, mbapεε nhóg átínté e dyõm ne bébe ábe Yesue, awē béchágé’áá bán, Judas Iskariõde ankē beprise bémbáá atán.

¹⁵ Héε ásedtéé bó aá, “Cheé nyébéé me nzé mbagé Yesue áwɛn mekáá ábel nyékób mó?” Dóo betóó móom mé káppe meláán bon bébagé mó.

¹⁶ Bootya ene pónde dóo ábóótédé nzii ahead ásóm mó áwāb.

Yesue ne ábē bembapεε bétómté
Ngande e Nnyíme ámīn

(Mak 14.12-21; Luk 22.7-13, 21-23; Jōn 13.21-30)

¹⁷ Bɔɔb-pɔɔ, pónǎde e Ngande e Ewεle-é-Ngēn empě. A epun é'sō é ngande, bembapεε ábē Yesue béntān mó, bésedte mó bánken, “Héé wédǎngé wεé sébonşen wε ndyééd e Nnyíme-ámīn?”

¹⁸ Dóo Yesue álóméé bó á dyad-tê wéε mod nhóg aá, béléa mó bán meléede ahóbé nén aá, “Echem pónǎde emaá apε. Awōn ndáb dóo syáábe ábēm bembapεε sédyēē ndyééd e ngande e Nnyíme-ámīn.”

¹⁹ Né-ɔɔ bembapεε bēmbēl ngáne Yesue ánlāā'é bó, bēmbonşén-ne ndyééd e Ngande e Nnyíme-ámīn.

²⁰ Ene ngukél Yesue ne ábē bembapεε bēndyεé ásē, bédyāg ene ndyééd.

²¹ A ndyééd mīn wê, dóo Yesue álāngεé bó aá, “Ne mbále, nlāngε nyé nén mεé nyé mod nhóg ábē mε á mekáá mé bad bé ekóyí.”

²² Nén dénwōgēd bembapεε ndutul bwāmbwam. Bēmbootéd mó asεded nhóg ámbīd aníníí, bán, “A-Sán, ndúbpe mεé saké mε.”

²³ Dóo Yesue átímtanné bó aá, “Mod awě súmō séētǎdé ewεle á dīse-tê atǎde ahóg mósōm mε.

²⁴ Mwǎn-a-Moonyon áwē ngáne éténlédé, bon medim ne ane mod awě ášōm mó. Ebágé'áá bwām ne ane mod nzé bēnkēntǎgen mó achyáa.”

²⁵ Héε Judase awě ankwentén Yesue asóm ásεdteé mó aá, “A-meléed, mε-yε?” Héε Yesue átímtanné mó aá, “Ngáne éhóbé.”

Ndyééd e Sǎngú

(Mak 14.22-26; Luk 22.14-20; 1 Kɔr 11.23-25)

²⁶ Ade bédyákē ndyééd nê, dóo Yesue átédé ewεle, ásāgnān Dyōb, bon ákabtaád áte, ábagé ábē bembapεε áhōbē nén aá, “Nyékob, nyédyê, echem yǎl nén.”

²⁷ Ámbīd e nê, antéd mbwendé mí mīm, ásāgnān Dyōb, ábagé bó, bon áhōbē nén aá, “Nyé moosyǎl nyémwê.

²⁸ Mmēm mekií mômén. Mmén mekií médii melě mékǎlē. Mmén mekií mésyógké á nló mí bad híin, ábel nén Dyōb álagsen bó mbéb.

²⁹ Nlāngε nyé nén mεé, méemwáá nímén mīm ámpē káón ne epun éche mémwēē mó ekóólé ne nyé á nkamlen nímē echem Sán.”

³⁰ Bēnkōn nkǎngé mé nságnen. Néε bémáá akón, bēnkě á Ekone é menzab.

Yesue ahóbé ngáne

Petro ábāngē mó áyāl

(Mak 14.27-31; Luk 22.31-34; Jōn 13.36-38)

³¹ Ade bépédé á ekone mīn, dóo Yesue álāngεé ábē bembapεε aá, “Nkuu nén dēn, nyé baásyǎāl nyéēnyǎgéd, nyétēdē mε. Nyéēnyǎgéd, áyāle dyam áde débenléd ne mε. Eténlédé nén bán, ‘Měwūū nnōn-a-mbód, éche mbód ésyǎāl épǎntéd áte.

³² Bon áde echem Sán ápuúdté mε, měkě á'sō á Galilia, áwed-taá nyétānnē mε.’ ”

³³ Ade Yesue áamáá ahób nê, dóo Petro áhóbéé aá, “Ké moosyǎal ambán wε áyāl, mε pen méetedéé wε mbéd.”

³⁴ Dóo Yesue átímtanné mó aá, “A-Petro, nílaa wε mεé, nchóm-a-kúb adēhób aá mótō' nkuu nén, wēbān mε áyāl ngen éláán.”

³⁵ Dóo Petro ábádtéé mó áte aá, “Ké nkón mósó bésēlēē mε, méebāngé wε áyāl mbéd.” Ábíníí bembapεε bésyǎāl bómpē bēnhōb melemlen.

Yesue akánné á Getsemani

(Mak 14.32-42; Luk 22.39-46)

³⁶ Ámbīd e nê, Yesue ne ábē bembapεε bēnkě á abwóg á hōm áde béchágé'áá bán Getsemani. Ade bépédé, Yesue anláá bó aá bédyεε áhed, aá mós'ε mósíidte' á'sō, ákáne.

³⁷ Ade ákagké, ankeén Petro ne bǎn ábe Zebedie bébe. Ndənge ne metake híin bébédé mǎ á nlém-té.

³⁸ Dóo álǎngeé bó aá, “Ndənge echě edé me á nlém ehele-se ewúú me. Nyélyəg hén, nyédyeεn me epin.”

³⁹ Dóo Yesue ásidté á’sǒ ámpē boŋ ábwēmē yǎl ásē. Ankúden ásē, ákǎnnē aá, “A-Tê, nzé ébǒhnedé we, ékǒbēn me nímén metuné. Boŋ ké nê, bǎl ngáne ébǒhnedé we, saké ngáne ébǒhnedé me.”

⁴⁰ Ade amáá akáne, antím ámbid wée ábê bembapeε beláán. Antán née békúneé, boŋ álǎngē Petro aá, “Cheé ékáá boŋ nyéēhele awεsen ádyeεn me epin ké háwa póg?

⁴¹ Nyédyeε epin, nyékǎnne ábel nén Dyǒb déemwǎg-se mekagsen mépiinéd nyé. Nlém nǐdǎá, boŋ ekob é yǎl édé mbwǎg.”

⁴² Yesue anke akáne ámpē, áhǒbē nén, aá, “A-Tê, nzé édé nén bán, weéhēlēε-se ékǒbēn me nímén nted mé metuné, ésebán mpémé mǎ, ábel ngáne ébǒhnedé we.”

⁴³ Née átimé ámbid ámpē, antán née ábê bembapeε bédii békúneé áyǎle e’chá bém̄ bó á dǐd bwám̄bwam.

⁴⁴ Yesue antím ámbid á mekáne ámpē ngen éche élonťéne éláán, áhǒbē melemlem mé e’yale.

⁴⁵ Hê dóo Yesue átimé ámbid ámpē wée ábê bembapeε, boŋ álǎngē bó aá, “Nyélyəgé nyékúne’, nyékǒmme-’ε nyé áte-yε? Nyénǎne’, pǒndé-’aá epedé nén eche bébēé Mwǎn-a-Moonyoŋ á mekáá mé bad bé mbéb.

⁴⁶ Nyépáde ásē dékag. Nyénǎne’, mod awě akií me ntúré mǎ ahúé’ nén.”

Békóbé Yesue

(Mak 14.43-50; Luk 22.47-53; Jǎn 18.3-12)

⁴⁷ Ehǒb éepedéé Yesue amaa á nsal boŋ Judase ápag. Judase, mbapeε nhóg áťinté e bembapeε dyǒm-ne-bébe ábe Yesue, ámpē ne amute ádé dénwalē nkwáté ne mbid. Bepriε bém̄báá ne bad bém̄báá bé Israel bóo bēnlǒm ábê bad.

⁴⁸ Ntúré awě Yesue amad bó e’chemléd abε aá, “Kéznéé awě méhēē tǎl, né mod awě nyéhēdeé mǎne, nyékǒb mǎ.”

⁴⁹ Née Judase ápedé pēén, atóm-me wée Yesue, álēlēd mǎ aá, “A-meléed, nsan nǐbê ne we.” Ahé-’ε mǎ tǎl.

⁵⁰ Yesue antimtén mǎ aá, “Amúē, wéebeléé chǒm éche éhyédé abel-ε?”* Hê dóo ábê bad bésídté á’sǒ, boŋ békǒbē’ Yesue, bēwéd-te mǎ acháá.

⁵¹ Hê dóo mod nhóg áťinté e bad ábe bém̄bē ne Yesue ádólé nkwáté á abám, née átómté mǎ boŋ asél-le ntǎŋ awě priε ambáám̄báa etúu.

⁵² Dóo Yesue álǎngeé ane mod aá, “Timéd nǐmon nkwáté á abám. Kéznéé awě awanne nkwáté, nkwáté mǎo bēwūēnnē mǎ.

⁵³ Weebí’ é nén wéé nzé nhědné echem Sǎŋ nwǒŋgen, wéé né ábwǎg-ábwǎg, ǎlǒmē me e’choŋ ne e’choŋ é ángel áwǒŋgen me-yε?

⁵⁴ Boŋ nzé mbelé nê, né chán-nǎ kǎlag e Dyǒb echě ehǒbé nén aá, nén átǎngéné abenled élonnē?”

⁵⁵ Héε Yesue álǎngeé ádé amute aá, “Nchǐb mǎo nǐdí awě nyéhyédé akǒb ne mbid ne nkwáté-yε? Epun téé mbédé á Ndáb-e-Dyǒb, n’yǎgtē bad, boŋ nyéekóbe me.

⁵⁶ Boŋ nímén mésyǎl mébēnlédé áloned mam nǐme bekal bé’dǎádəŋ bétélé á kǎlag e Dyǒb.” Hê dóo bembapeε bésyǎl bétédte mǎ, boŋ bétómé mehélé.

Bépéneé Yesue á kǒte

(Mak 14.53-65; Luk 22.54-55, 63-71; Jǎn 18.13-14, 19-24)

⁵⁷ Hê dóo bad ábe bēnkǒb Yesue békééneé mǎ á ndáb wée Kaifase awě ambé Priε Ambáám̄báa. Ahead dóo bemeléede bé mbéndé ne bad bém̄báá bé Israel bém̄pēe bēnladénné áte.

* **26:50** Amúē, wéebeléé chǒm éche éhyédé abel-ε? Káa, Amúē, cheé éhyédé abel hén?

⁵⁸ Ade békεεnέé Yesuε nê, Petro ahídé'áá mó ámbíd mwă etûn káəη béπε nchiiten ne eyáde éche Kaifase. Néε ápédé áhed ansól á eyáde-tê, ádyε ásē ne benɔn bé Ndáb-e-Dyöb, ábel nén ányín ngáne nkáásé nime Yesuε mészögkē.

⁵⁹ Bəəb-pəə, beprise bémbáá ne bad bé káánsel bésyāal béhédé'áá bad ábe bébíd mbón é metóm á nló wéε Yesuε ábel nén béwúu mó.

⁶⁰ Ké nēηgáne ekud é bad énhyě mbón é metóm abíd áwe nló, bénkēnkóbénné mó awusé ké ahóg. Káəη ne á asóg, dóo mbón ébe ébídé, éhōbē nén bán,

⁶¹ “Anén mod anhób aá, móhele móbōōtēd Ndáb-e-Dyöb aá mólōη-’ε chó ámbíd ámpē áfíntē e e’pun é’láán.”

⁶² Ade Prise Ambáámbáa éwógé nê, dóo átyéémé ámīn boη ásedté Yesuε aáken, “Weewóo’ε dyamdyam áhób tēηgene dyam áde ábén bad béhóbé wε á yāl-ε?”

⁶³ Boη Yesuε enkēnkədənné mó. Hê dóo Prise Ambáámbáa álāηgēé mó ámpē aá, “Ne melě á đīn á Dyöb áde áde á alonjé, láá sé mbále, wε-εé edé Ane-awě-Béwógté, Mwăn a Dyöb-ε?”

⁶⁴ Hê dóo Yesuε ákwentanné mó aá, “Ngáne éhóbé.” Yesuε ambád-te ámpē aá, “A mbále, nlāηge nyé nén meé bootya enén pónde, nyéēnyín néε Mwăn-a-Moonyoη ádyéé á ekáá émbáá é Dyöb a Ngum. Nyéēnyín-ne néε ádyéé á mbag mīn, ásudéé á nkōηsé.”

⁶⁵ Dóo Prise Ambáámbáa ányábé mbóté álúmed nén aá mólíí, boη álāηgē bad bé kóte aá, “Asyáá Dyöb! Mbón éhéé émpēe déhedé? Nyé baásyāal nyéwógé bəəb ngáne ásyáá Dyöb!”

⁶⁶ Dóo ásedtéé bó aáken, “Chán nyéwémténé?” Héε békwénténé bán, “Akwedé nkáá, atāηgéné-’ε awé.”

⁶⁷ Dóo donje á bad bébóótédé mó meléed asobted á’sō, bébəmé-’ε mó. Abíníí-’ε bébəmé mó mebén,

⁶⁸ béhóbé-’ε bán, “A-mod awě ahóbé aá móo módē Krístəə, láá-’ε sé mod awě abəmé wε.”

Petro abáá Yesuε áyāl

(Mak 14.66-72; Luk 22.56-62; Jōn 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Ene pónde Petro andyεé ásē á eyáde é kóte-tê. Hê dóo ngəndéε e mbəledε póg épédé áwē, boη éhōbē aá, “Wε nén, edé nhóg awě awōηné’áá Yesuε, ane mod awě abídé á mbwóg e Galilia.”

⁷⁰ Boη Petro antāη á’sō wéε ábē bad bésyāal, ákwentén aá, “Meebíí’ε dyam áde éhóbéé.”

⁷¹ Ade ámáá ahób nê, antīm á mmwε mé eyáde é kóte. Áhed dóo mbəledε a ngəndéε ampée ányíné mó, boη álāηgē bad ábe bébédé áhed aá, “Anén mod abédé ne Yesuε, mod a dyad á Nazaret.”

⁷² Boη Petro antāη ámpē, áhōbē nén aá, “Mmwág melě nén meé meebíí’ε me ane mod.”

⁷³ Eebeméé áte, bad ábe béntyēēm áhed bēmpě wéε Petro, boη béhōbē nén bán, “Etáa ngēn, edé nhóg awě ahídé’áá ane mod. Mbwéd e ehób echōη epanle wε áte, nén ebídé á mbwóg e Galilia.”

⁷⁴ Dóo Petro ámwākē melě aá, “Dyöb ákógsen me nzé nkale metóm! Meebíí’ε ane mod!” Ade ámáá ahób nê hóbén, nchóm-a-kúb antōη.

⁷⁵ Dóo Petro ákámtnéé ehób éche Yesuε ánlāā’ε mó aá, “Nchóm-a-kúb adēhób aá mótōo’, wěbāη me áyāl ngen éláán.” Dóo Petro ábídé á ebwóg-te, boη ábānlē awé. Anchíí bwāmbwam.

27

Békééné Yesuε wéε Payledε

(Mak 15.1; Luk 23.1-2; Jōn 18.28-32)

¹ Néε bīn é’sánjé sánjén, beprise bémbáá ne bad bémbáá bé Israel bésyāal bēmbóótéd Yesuε ahəge ngáne béwūū’ε mó.

² Bênanḡ mós, bébāg-ke mós á mekáá wée Payledε awě k̄n e alonḡ á Roma êmbanée áá ákamlan bad bé mbwóg e Judeya á pónde eched.

Kwééd eche Judasε
(Mbel 1.18-19)

³ Ade Judasε, ntúré awě Yesuε ányíne nén áá kóte ebagé mbakú nén bán béwúu Yesuε, ambé ngəl ne awusé áde ábélé. Nê dênk̄n, antéd móom mé kábpe méláán níme beprise bémbáá ne bad bémbáá bé Israel bêmbéé mós, áke átímtéd bó ámbíd.

⁴ Anhób áá, “Mbelé mbéb áke mod ntúré awě eébele dyamdyam, awě béwū-’áá bəəb ngên.” Dóo bétímtanné mós bán, “Cheé séwóó abel ne nê? Nê ánəne wε.”

⁵ Née Judasε áwógé nê, ambwémé bó nímé móom mé kábpe méláán ásē wée bémbéé á Ndáb-e-Dyöb. Née ámáá abwém, ámbíd áke ápan yəl.

⁶ Beprise bémbáá bēnlād nímé mənē áte, bēhōbē nén bán, “Mmén mənē rídii mənē mé eben. Né-əó, mbéndé eébagéé kunze nén bán déladtən nímén mənē ne mənē rí Ndáb-e-Dyöb.”

⁷ Ade bémáá ahəgtən t̄ngene nímé mənē, bēntēd mós, bēchānēn etúú éche ébédé etúú é mod nhóg awě atumé’áá mbeé. Bēnchan chós, álime beken.

⁸ Nê dóo ákásá bon káən ne’ chii, bēchəgé échē etúú bán, Etúú é Mekii.

⁹ Nén, dēmbenléd álóned e’yale ábe nkal é’daədən Jeremayaa ánhōbpē áá, “Bētēd móom mé kábpe méláán níme rídé nsongé ní mənē níme donge á bad bé Israel bēnkwenténne ásábe áwe nló,

¹⁰ bēbēnléd áchanen etúú éche ntumé-mbeé. Nén dóo Dyöb dénlaā’ é me áá, mbel.”

Payledε akáádté Yesuε
(Mak 15.2-5; Luk 23.3-5; J̄on 18.33-38)

¹¹ Enén pónde-əó Yesuε antyéém á nkáásé á’sō wée Payledε awě akámlánáá mbwóg e Juda. Payledε ansədéd mós áá, “Wée edé k̄n e bad bé Israel-ε?” Yesuε antímtén mós áá, “Ngáne éhóbé.”

¹² Bon áde beprise bémbáá ne bad bémbáá bé Israel bēnhōbpē mós mam áyāl, enkēnhōbpē dyamdyam.

¹³ Né-əó Payledε ansədéd mós ááken, “Weewógéé nímén mam mésyāəl níme ábén bad bēhōbéé wε áyāl-ε?”

¹⁴ Bon ké nê, Yesuε enkēnhōbpé ké eyale, nê-’ε dēnkōmēd Payledε yəl áte bwāmbwam.

Mbakú e kwééd eche Yesuε
(Mak 15.6-15; Luk 23.13-25; J̄on 18.39-19.16)

¹⁵ Bəəb-pəó, mwě téé nzé Ngande e Nnyíme-ámin empě, Payledε ammentén mod a mbwóg nhóg abided á mbwóg. Ane mod abágé’áá mod ké ahée awě bad bé dyad bēmpwēdté.

¹⁶ Ene pónde mod a mbwóg nhóg ambé awě bēchágé’áá bán Barabasε. Ane mod ambyéen bwāmbwam áyāle e’bébtéd é’ mekan ábe ábélé’áá.

¹⁷ Né-əó áde ndun e mod éládné áte á ndáb wée Payledε, ansədéd bó áá, “Nzé-módé nyéhedeé bán mbíded, Barabasε ké’ε Yesuε awě bēchəgéé bán Kr̄stəə?”

¹⁸ Ambel nén áyāle ambíi bwām áá prise ambáá ne baámbáá bēbágé Yesuε áwe mekáá áyāle kónjí embé bó áte.

¹⁹ Ade Payledε ádyée á atii wée akáádté’áá bad, mwaád anlómé mós nsəl áá, “Weewóó dyamdyam ábel ne mbakú eche ane mod awě eébele dyamdyam, áyāle nnəngé mós nló nkúu níme rítómé nén níme rítágté me bwāmbwam.”

²⁰ Beprise bémbáá ne bad bémbáá bé Israel bēnsəl ábē bad áte nén bán béléá Payledε ábided dásō Barabasε bon ábe mbakú nén béwúu Yesuε.

²¹ Né-əó, áde Payledε ásédte ábē bad áá, “Áyāle ábén bad bēbε, ahée nyéhedeé bán, mbíded?” Bó moosyāəl bēnkwentén bán, “Barabasε!”

²² Dóo Payledε ásεdteé bó ámpē aá, “Chán-nō nyéhεdεé bōob bán nibel ne Yesue awě béchagεé bán Krístəə?” Dóo békwentanné bán, “Bébome mó á awog!”

²³ Héε Payledε ásεdteé bó ámpē aá, “Ayāle chán? Ebébtéd éhéé ábélé?” Bonj bēnnabé abón bán, “Bomé mó á awog.”

²⁴ Ade Payledε ányíné aá mósēhēlēē se mósēhēlén ábē bad mewēmten tēngene mbakú eche Yesue, ábán nén aá, ábē bad bépεεne’ mpuutéd, dóo átédé mendib bonj áwobpé mekáá áwab e’só, áhōbē-’ε aá, “Mekáá mésáá me áyāle kwééd eche anén mod. Nē ánone nyé bēn.”

²⁵ Héε ene ndun e mod ékwentanné bán, “Sēkwěnténé. Mmē mekií mébē áwεd nló, nchoo ne nímēd nchyáátén!”

²⁶ Né-óó, Payledε ambídtéd bó Barabase. Ambě kunze aá, sánze ébom Yesue, bonj béke bébome-’ε mó á awog.

*Sánze éwélé Yesue
(Mak 15.16-20; Jōn 19.2-3)*

²⁷ Sánze éche Payledε éntēd Yesue, ékēēn mó á eyáde é nkamlene, bēlād-te baáb ábiníí bésyāāl áte áhed.

²⁸ Béhūd mó mbóté áyāl, béhé mó mengombe nime n’yage’ nime n’wágné mengombe mé kēh.

²⁹ Béntēd ngen é mechə, bēlóó mó ekóté éche émbē néε ekóté é kēh, béhé mó chó á nló. Béhē mó ntónj á ekáá é mbáá te, bébwōgkē-’ε mó mebóbónj áwεl mó. Béhóbé’áá nén bán, “Edúbé ébē ne wε, a-kēh e bad bé Israel!”

³⁰ Dóo bébóótédé mó meléed asob á yāl, bonj bētēdē nímē ntónj, bébomé mó á nló.

³¹ Ade bémáá mó awεl, béhūd mó nímē mengombe á yāl, bétimēd éche mbóté. Néε bémádé nē, bēnkēēn mó áke dé ábome mó á awog.

*Bébómmé Yesue á awog
(Mak 15.21-32; Luk 23.26-43; Jōn 19.17-27)*

³² Ade békagké nē, néε échē sánze ébīdēnnē Yesue á dyad-tē, dóo bébómmé mod awě ambíd á dyad á Sirine awě béchágé’áá bán Simōne. Héε békóbé mó, bonj bépēmtē mó awog áde Yesue bán áhídne mó dó ámbid.

³³ Dóo bépédé hōm áde béchágé’áá bán, Golgota, awě adé nén bán, “Hōm dé Ebōngél é Nló.”

³⁴ Áhed, bēmbě Yesue mīm nímē béhédé achəchə áte. Bonj ádē áwógléné mó á nsal, enkēnkwenténné amwé.

³⁵ Ade bémáá mó abome á awog bēnsīd mbambú ákab éche mbóté.

³⁶ Néε bémáá mó mbóté akab, bēndyεé áhed ánōn mó.

³⁷ Bētēl echē nōm e kwééd á abámbé nén bán, “Yesue móo nén, kēh e bad bé Israel.” Béntēd áde abámbé, bébōmē áwe nló-mín.

³⁸ Bēmbomé bechīb bébe á awog nchoo ne Yesue, nhóg á pεd e ekáá émbáá, aníníí-’ε á pεd e ekáá é emwεd.

³⁹ Bad ábe bétómé’áá nzii benben ne áhed bébómé’áá nló bébwēmme-’ε mó nzyōh

⁴⁰ bán, “Wenhób wεé mósēbōōtéd Ndáb-e-Dyōb, wεé mólōh-’ε chó ámpē áfintē e e’pun é’lāán. Nzé wε-εé edé Mwān a Dyōb, sōh echonj yāl, ésud ásē á awog hē.”

⁴¹ Bepriε bēmbáá, bemeléede bé mbéndé ne bad bēmbáá bé Israel bómpē bēwélé’áá mó, bēhōbē bán,

⁴² “Achōhté’áá bad, bōob eéheleé yāl awōhgen. Nzé ne mbále mōdé kēh e alonj á Israel, ásud-tóó á awog hē bōob. Hē dóo sédūbēē bán mōdé Ane-awě-Béwógté.

⁴³ Adúbpe áá Dyōb áde ne mó, áá módē-’ε Mwān a Dyōb. Ahá! Dyōb áwōhgen-nóó mó bōob dényín.”

⁴⁴ Kóáh ne bechīb ábe bēmboméé á awog nchoo ne Yesue bómpē bésyóó’áá Yesue.

Yesuε awédé
(Mak 15.33-41; Luk 23.44-49; Jɔn 19.28-30)

⁴⁵ Ade bɪn é'pédé kəd, ehíntén ênkwě hõm ásyā́l kááj ne ngáj éláán.

⁴⁶ Dóó Yesuε álébpé esaád aá, “Elí, Elí, lámá sábatāni,” awě adé nén bán, “A-Dyõb ádêm, a-Dyõb ádêm, cheé ékáj bonj étédé mε?”

⁴⁷ Née donje á bad ábe bémbē benben béwógé nê, bénhõb bán, “Achênle Elaijaa aá áhyε áwõngεn mó.”

⁴⁸ Abwõg-ábwõg bó mod nhóg annyágéd, antéd kuchá, ásõm á ntón, átõdē á ebéntéd é mím tē, bonj áhāg mó á nsal aá ámwê.

⁴⁹ Abíníí-’ε béhõbē nén bán, “Nyémwε, dényín nzé Elaijaa áhyε mó awõngεn.”

⁵⁰ Hê dóó Yesuε álébpé esaád ámpē bonj ámyě-’ε nlém.

⁵¹ Ene pónde chèn abad áde dênkáb Ndáb-e-Dyõb áte, dēnsalé áte e’pəd é’be bootya ámín kááj ne ásē. Ndõb ennə̀néd, meláá mésanlé áte,

⁵² soj énednad. Ekud é bad bé Dyõb ábe bēmmad awé bēmpuú,

⁵³ bébíd á soj-tē. Ambíd e pónde áde Yesuε ámáá apuu, bēnkě á dyad tē á Jerusalem. A dyad tē wê, ekud é bad ényín bó.

⁵⁴ Née mod ambáá a sánze ne sánze éche éóné’áá Yesuε bényiné née ndõb éné̀nédé, bényín-ne mekan mésyā́l níme mébénlédé, mbwóg ménkõb bó bwámbwam, béhõbē-’ε nén bán, “Ne mbále, anén mod abédéε Mwán a Dyõb.”

⁵⁵ Ekud é bebaád éche êmbootéd Yesuε ahíd ámbíd se á Galilia, béwõngān-ne mó, béntyēēm etún, bēnə̀né mekan mésyā́l níme mébenlad.

⁵⁶ Atíntē e ábē bebaád, Maria Magdalεε, Maria awě abédé nyaá awě Jemεε bó Joseb, ne nyaá awě bán ábe Zεbediε bémbē áhed.

Nlime níme Yesuε
(Mak 15.42-47; Luk 23.50-56; Jɔn 19.38-42)

⁵⁷ Née ngukél épédé, nhon mí mod nhóg níme béchágé’áá bán Josebε mēmpě. Ane mod abédéε mod a dyad á Arimatia. Mómpē abédé nhóg awě ahídé-’áá Yesuε.

⁵⁸ Ankě wée Payledε aá ábe mó kunze átéd ndim níme Yesuε. Payledε ambě kunze nén aá bébe mó ndim níme Yesuε.

⁵⁹ Josebε antéd ndim níme Yesuε, ákāān mó mbóm e ekóólé,

⁶⁰ alímé mó á soj eche bépwógé á eláá-tē. Ene soj ebédé-’ε soj e ekóólé echě Josebε mwèn ánwõngē. Ambíd e nê, antínéd aláá ámbáá akó́lén nsal ní soj, ákē-’ε mó.

⁶¹ Maria Magdalεε ne Maria awě anchyáá Jemεε bó Joseb, bēnlyǎg bédyēē á nkæg ní soj.

Payledε alómé sánze
ánən soj eche Yesuε

⁶² Née bɪn é’sángé, nê démbē á Mbwε-mé-nkóme-áte, beprise bémbáá ne Befarisia bēnladén, béke bényín Payledε,

⁶³ bēlāngē mó nén bán, “A-sáj, sēkamtan nén bán áde nkal a metómε ne ábédé ámín, anhób aá mósopuú ámbíd e e’pun é’láán.

⁶⁴ Né-ó tóméd akale nén, wεé bēnə̀ne’ echě soj bwām, kááj ne e’pun é’láán ábel nén bonj ábē bambapεε béehelé nímē ndim achíb se bēlāngē bad bán apuúdé. Né nén débē metóm níme ríchábé ámín tómaa níme ásébpé akal.”

⁶⁵ Dóó Payledε álāngéé bó aá, “Nyétéd sánze ánən soj bwām, ábel nén dyamdyam déebenlad.”

⁶⁶ Hée békíí, bonj béhāg e’chem á aláá áde démbē á nsal ní soj, ábel nén bēbii nzé mod aně́té, bétédē-’ε sánze áhed ábel bonj bééchíbē’ Yesuε ndim.

28

*Yesue apuúdé**(Mak 16.1-10; Luk 24.1-12; Jɔn 20.1-10)*

¹ Ambíd e mbwε-mé-nkóme-áte, á epun é'sò é sôndé,* epɔg é mbwεmbwε, Maria Magdalene ne Maria awě anchyáá Jemse bó Joseb, bēnkě sonj eche Yesue anɔn.

² Esám-éékōmtēnē, ndɔɔb ennəɲnéd, ángel e Dyɔb ebíd ámín épe. Entínéd ádē aláá ádē démbē á nsal ní sonj, éđíi-’ε dó ámín.

³ E'só é'péné'áá ene ángel áte nées emwεdmwεd, mbóté-'ε épūbē mó féréd.

⁴ Mbwóg ménkōb sánze éche énoné'áá ene sonj. Nê dēnkǎɲ bēnnəɲnéd, békwe ásē, bēbé nées ndim mí bad.

⁵ Hées ángel élanǵéé ábē bebaád aá, “Nyéebáá'. Mbíi mεé Yesue awě bēmboméé á awɔg móo nyéhyédé anɔn.

⁶ Eésáá hén. Apuúdé ngáne ánlāá'ε nyé aá ébenléd. Nyéhyε nyénɔn wées bēnnaádté mó.

⁷ Nyékag-kǎɔ mehélé bɔɔb, nyéláa ábē bembapεε bán, apuúdé, amaá-'ε akε á'sò á Galilia, áwed-taá bényínē mó. Nyééchatán dyam áde rílanǵé nyé.”

⁸ Né-ɔɔ, bēnhidnéd mehélé áhed, ké nées bēbédé mbwóg, menyinǵe mémbe bó áte. Bēnnyəǵéd áke déláa bembapεε ábe Yesue dyam áde ábénlédé.

⁹ Ade ábē bebaád békagké nê, dɔɔ Yesue átáné bó taléd, bonj áhōbē aá, “Nlěnté nyé.” Bēmpě áwē, békóbén mó á mekuu ábe mó edúbé.

¹⁰ Hées Yesue álanǵéé bó aá, “Nyéebáá'. Nyéke nyéláa ábēm bembapεε ábe bédé nées ábēm baányan nén bán, békag á Galilia. Awed dɔɔ bényínē mε.”

Sánze éhóbé dyam áde ábénlédé

¹¹ Ngáne ábē bebaád békagké aláa bembapεε ábe Yesue dyam áde ábénlédé, donǵe á sánze áde ánoné'áá sonj eche Yesue dēnkě á dyad-tê áke dé aláa beprise bémháá chǔm esyāál eche ébénlédé áde ángel épédé.

¹² Beprise bémháá ne bad bémháá bé Israel bēmbǔm átti ngáne bēbenlé. Nées bémháá átti, bēmbě éché sánze nsonǵé ní mǎné nime ríchábé ámín.

¹³ Béláá-'ε bó bán bēhōb bán, “Yesue ábē bembapεε bēnhyε mó ndim achib nkuu áde nyékúnéé.

¹⁴ Nzé Payledε awógé, né séēbēl adúbé nén aá awusé déesaá ádēn. Nê débēl nyéesónlé á ndutul-té.”

¹⁵ Né-ɔɔ éche sánze ênkōb nímé mǎné, bēbēl-le ngáne bēnlāá'ε bó. Kóáɲ ne' chii, bad bé Israel bédii békale nímé nkalanj.

*Yesue apuúdé ábe bembapεε**(Mak 16.14-18; Luk 24.36-49; Jɔn 20.19-23; Mbεl 1.6-8)*

¹⁶ Bɔɔb-pɔɔ, bembapεε dyǔm-ne-nhóg ábe Yesue bēnkě á ekone-mín á Galilia wées ánlēbēé aá békε.

¹⁷ Anyín áde bényíné mó, bēmbε mó edúbé, kénée bó donǵe á bad bēnkēnkonǵé adúbe nén bán Yesue mwēn-εé akǔnté abé.

¹⁸ Hées Yesue ásídté bó benben, bonj álanǵé bó aá, “Kunze esyāál ebǎǵnédé mε, ádyōb ne á nkǔɲ rísé.

¹⁹ Nyékag melonj mé nkǔɲsé mésyāál, nyébele bad ábēm bembapεε. Nyédusan-ne bó á đin áde Titéé, á đin á Mwǎn ne á đin dé Edǎɔdǎɲ éche Esáá.

²⁰ Nyéyǎgte-'ε bó áhíd mekan mésyāál nime rísóǵténé nyé. Nyébii nén bán mēbē-'ε ne nyé kóáɲ ne á asóǵ dé nkǔɲsé.”

* 28:1 Nédé á Sôndé.

Nkalanj mí bwâm míme Yesuε ngáne

Makose átélé Ndibned n kálag

Nkalanj mí bwâm ngáne Makose átélé ríhóbe tângene Yesu Krístəə, Mwän a Dyöb. Nlúmté Yesuε ngáne mod awě abele mekan, awón-’ε kunze ábel míme mekan. Ene kunze enyínnédé áyāl e mekan míme áyágté’áá ne míme ábélé’áá. Yesuε ahóbé aá móō módē Mwän-a-Moonyon awě ampě, ábe ádē alongé, ábel bonj bad békud alagsen dé mbéb.

A kálag tê wén, Makose ábídté mekan áwed míme Yesuε ábélé’áá tómaa míme áhóbé’áá ne míme áyágté’áá. Ahóbe ngáne Jone áhángé epe éche Yesuε, ahób tângene edusen éche Yesuε, ahób-pe mekagsen míme Yesuε ánkudté. Asóged, alúmté áte ngáne bēmboméé Yesuε á awog ne ngáne ámpuú’é. Nyaa édé ébe éche enén kálag ésógé, élúmté-’ε nén bán saké Makose atelé chó.

Nkabted n kálag

Mbooted mé nkalanj mí bwâm 1.1-13

Nsón míme Yesuε á Galilia 1.14-9.50

Nsón míme Yesuε áde áhídté a Galilia ápe á Jerusalem 10.1-52

E’pun bé asóg ábe Yesuε á Jerusalem ne benben ne Jerusalem 11-13

Akáad áde békáádté Yesuε ne kwééd eche áwédé 14-15

Mpuu míme Yesuε 16.1-8

Alúmed áde Sánkwéé alúmté yäl ámbíd e mpuu ne mpume míme 16.9-20

Ehángé éche Jone, Ndusene

(Mat 3.1-12; Luk 3.1-18; Jon 1.19-28)

¹ Nkalanj mí bwâm míme Yesu Krístəə Mwän a Dyöb mômén.

² Mbóótédé ngáne nkal é’dəádəŋ Yesayaa ántenlé aá,

“Dyöb ahóbé aá,

‘Nóné’, nlóme míme mészene míme mészēbē we á’sō,
ábonŋsen we nzii.’

³ Móbelé’ ehángé á ehyánge nén,

‘Nyébonŋsen epe éche Sánkwéé. Nyétii echē nzii.’ ”

⁴ Né-óō Jone ampě á ehyánge, ádusén bad, ákalé-’ε eyale é Dyöb aá, “Nyétede abel dé mbéb, nyékud edusen ábel bonj Dyöb álagsen nyé mbéb.”

⁵ Bad bēbídé’áá á mbwóg e Judeya esyáál ne á dyad á Jerusalem, békag áwē áwóglen mó. Néé bēmpaléé míme mbéb áte Jone ádusén bó á edíb é Jodan.

⁶ Jone ahágé’áá mbóte éche bēbénlé nyon éche ébídé á yäl e kamēl.* Awáá’áá ngóó a ngob e nyam. E’chuu ne bengóméé bóó ádyágé’áá.

⁷ Ahánté’áá aá, “Mod ápe ámbíd echēm awě atómé me. Meékwognedéé ké ábwaam ásē áhune míme nkəəd mé metámbe.

⁸ Ndusan nyé ne mendíb, bonj ádusén nyé ne Edəádəŋ éche Esáá.”

Yesuε akudé edusen ne mekagsen

(Mat 3.13-4.11; Luk 3.21-22, 4.1-13)

⁹ Mmē mesú Yesuε ámbíd á dyad á Nazaret á mbwóg e Galilia ápe wée Jone. Jone andusén mó a edíb é Jodan.

¹⁰ Ade Yesuε ábídeé á edíb-te dōó ányíne néé ngob e dyöb énednadté. Edəádəŋ é Dyöb émbíd ádyöb, ésud mó á nló mín néé élē.

* **1:6** Bēbénládtáá nyon é nyam eche béchagéé bán Kamēl ábel mbóte. Mbóte échē ébáge’áá kunze é mbóte.

11 Héé ehób ébídéé ádyōb nén, “Edíi awem mwän a nlém awě rídáá bwâmbwam. Ndé menyinje ne wε.”

12 Abwōg-ábwōg échē Edāádāη ênkid Yesue á ehyänge.

13 Andyéé áwed móom mé e’pun méniin, Satane ákagé mó. Nyam échē ékaa’ ébédé áwed, ángel-le éwōηgān mó.

Yesue apwédé bembapεε bé’sō

(Mat 4.12-22; Luk 4.14-15, 5.1-11)

14 Ambíd e pónde bēnhē Jōne á mbwōg. Ade bémáá mó ahé á mbwōg, Yesue ampě á mbwōg e Galilia ákalé nkalanj mí bwām ní Dyōb, áhōbē nén,

15 “Pónde epedé, nkamlen ní Dyōb rídé benben. Nyé mod téé áhəη|en ádē abé dé mbéb, nyédúbe-’ε nkalanj mí bwām.”

16 Ade Yesue ábamméé nkin mé edib-é-nzab é Galilia annyín Simōne bó mwānyan Andreyā, née bébwéméé mbínzé. Bébédeé bekób-bé-súu.

17 Héé Yesue álāηgēé bó aá, “Nyéhíde με. Ngáne nyékóbeé súu bōob, μεέyāgēd nyé ngáne nyétēdtē bad nlém á abum áhíd με.”

18 Abwōg-ábwōg bēntedé échab mbínzé, béhídē-’ε mó.

19 Née ákíí mwā etūn, annyín bān ábe Zebēdiε, Jemse bó mwānyan Jōne á bōle-tē née bébwéméé mbínzé.

20 Anyín ádē ányíné bó, anchélé bó. Bēntedé echab sáj Zebēdiε ne bad bé nsón á bōle-tē béhídē Yesue.

Yesue abidté mod edāádāη é mbéb áte

(Luk 4.31-37)

21 Yesue ne ábē bembapεε béniin bēnkě á dyad á Kapenahum. Adē mbwε-mé-nkóme-áte nípedé, Yesue ankě asól á ndáb e mekáne, ábootéd bad ayáged.

22 Nyaa eche áyágté’áá enkóméd bad yāl áte bwâmbwam áyāle ayágté’áá née mod awě nzé ahóbé né émáá. Eeyágté’áá nēηgáne bemeléede bé mbéndé.

23 Héé mod nhóg awě edāádāη é mbéb émbēē áte ápedé taléd, ábōnē aá,

24 “A-Yesu, mod a Nazaret, cheé syáné déwōηné? Ehyedé sé awúu-yε? Mbíí wε bwām. Edíi mod awě Dyōb álómé, awě asáá.”

25 Héé Yesue ákānnéé échē edāádāη é mbéb áte aá, “Lám, bíd ane mod áte!”

26 Dóó échē edāádāη é mbéb éságté ane mod áte ngíne-ngíne, éhé-’ε esaád é ngíne, boη ébíd-tε mó áte.

27 Menyáké ménkōb ábē bad bwâmbwam. Bésēdté nhóg ne aníníí bánken, “Nzé-dyámé dén! Ayáged dékōlē dén-ε? Anén mod awóó ngíne ákamlen e’dāádāη bé mbéb, é’wōgnē-’ε mó!”

28 Nén dēmbēl nkalanj níme Yesue ménkanléd mbwōg e Galilia esyāól.

Yesue achōηté ekud é bad

(Mat 8.14-17; Luk 4.38-41)

29 Née béhídté á ndáb e mekáne hidtén, Yesue nchoo ne Jemse bó Jōn bēnkě á ndáb eche Simōne bó Andreyā.

30 Simōne mwaád nyaá ambé á anōη dé nkole, ahéb dēnsog mó. Ade Yesue ápedé pεén, bēnlāā mó tēηgene nkole níme ane mmwaád.

31 Dóó ákíí wée ane mmwaád ábédé, boη áchēηgē mó á ekáá, awōηgēn mó ásyā ásē. Ahéb dēmmaá mó, ákōb-pε bó nken.

32 Ene ngukél áde enyεn émáá asud, bad bēmpεén bad bé nkole bésyāāl ne bad bésyāāl ábe e’dāádāη bé mbéb bēmbēē áte wée Yesue.

33 Bad bé dyad bésyāāl bēnkanjén mmwε ndáb níme Simōne.

³⁴ Yesue anchoód bad híin ábe békónlé'áá nkole nyaa ne nyaa, abídéd-te bad e'dáádəŋ bé mbéb híin áte. Eémwage'aá pen aá ábê e'dáádəŋ bé mbéb é'hôb dyamdiam áyāle bémbíi mod awě ádíí.

Yesue akalé nkalanj mí bwám á Galilia

(Luk 4.42-44)

³⁵ Epog é mbwembwe áde bín béékēnlēē, Yesue anhidé ásē, áhídē á dyad-tē, áke á ahánjé á hóm, ákānne'.

³⁶ Simone ne bad ábe bóbōó bémbē, bēmbóotéd Yesue ahed.

³⁷ Bédíbté-'aá mó, dōó bēlānjgēé mó bán, "Moosyāól ahede we!"

³⁸ Yesue anláá bó aá, "Dékag hóm démpēe. Dékag á myad níme rídé benben ábel bonj níkal nkalanj mí bwám áwed ámpē, áyāle níme nkalanj móó níkáá bonj nípē á nkōŋsé."

³⁹ Né-ōó, ankě mbwóg e Galilia esyāól, ákalé nkalanj mí bwám á ndáb é mekáne, ábídtē-'e bad e'dáádəŋ bé mbéb áte.

Yesue achōjté mod awě meləj mékóbé

(Mat 8.1-4; Luk 5.12-16)

⁴⁰ Mod nhóg awě meləj mékóbé ampě wée Yesue, abwóg mebóbónj, áchāā mó aá áwōŋgen mó. Anhób aá, "Nzé edáá ehēle ébēl me nsánj."

⁴¹ Ngəl enkonned Yesue. Dōó ábídté ekáá, ábānē mó á yəl, bonj álānjgē mó aá, "Ndəó, sánj!"

⁴² Abwóg-ábwóg níme meləj mēmmaá ane mod á yəl, áchōŋ-'e.

⁴³ Yesue anláá mó aá ákag, asím-me mó etúu áte aá,

⁴⁴ "Nāné', weelānjgē modmod dyam áde ábēnlédé, bonj kě élúmed yəl wée prise, ásimen we. Ebag-ke mende ngáne mbéndé e Mosēe éhēdeé, álúmed bad wēé mósāā."

⁴⁵ Bonj ké nē, áde ane mod abídé, ankě, áke ákalé mó níme nkalanj hóm ásyāól. Ankal mó bwámbwam nyaa eche Yesue éhēle'aá dyad ké ahóg asól ámpē á ntálé. Antīm ádyéé' á mehánjgē wée bad béesaá. Ké nē, bad bēbíde' mebwóg mésyāól béhyāg áwē.

2

Yesue achōjté mod awě awédé eped

(Mat 9.1-8; Luk 5.17-26)

¹ Néé nguse é e'pun étómé, Yesue ansú ámbid á Kapenahum. Bad bēnwōg bán ahúú.

² Eked é bad énkūmēn áwe ndáb nyaa echē etól éēbēdeé á ndáb-te, ké á mmwe. Yesue akānlé'áá bó eyale é Dyōb.

³ Héé dōó bad béniin bēpēné mod awě awédé eped.

⁴ Bonj ngáne ndun e mod émbēē áhed, bēnkēnhēnlé mó apēen wée Yesue ábédé. Né-ōó, bēchāgē á ndáb mín, bēnēde nnəj ní ndáb á nló mín wée Yesue ántyēmmē. Ade bémáá nnəj anede, bēnsudtēn ane mod ebúm éche ánaa' é ámín wée Yesue ámbēē.

⁵ Ade Yesue ányíne adúbe áde ábe bad bēwóó áte anláá ane mod awě awédé eped aá, "A-mwān, nłāgséné we mbéb." ⁶ Donje dé bemeléede bé mbéndé ábe bēndyēé ásē áhed bēmbóotéd anyoo áte á nlém-tē bán,

⁷ "Chán anén mod áhēlé se áhōbē' enén ndín e akan? Asyāó Dyōb. Nzéé ahēlese álagsén mbéb ésebán Dyōb dēmpēn?"

⁸ Abwóg-ábwóg Yesue anchēm bó mewēmtēn. Héé ásedtēé bó aáken, "Cheé ékáá bonj nyéwōō' enén ndín e mewēmtēn?"

⁹ Ahéé áde dyam ásad, naa áhób wēé 'Nłāgséné we mbéb,' káa áhób wēé, 'Syāó ásē, étéd échōŋ ebúm ébooted áke?"

¹⁰ Bonj, mēlūmēd nyé nēn mēé Mwān-a-Moonyonj awóó kunze á nkōŋsé álagsēn mbéb." Dōó álānjgēé ane mod awě awédé eped aá,

¹¹ "Nłānjge we nēn, syāó ásē, étéd échōŋ ebúm, ésúé' á ndáb."

12 Hê dên wée moosyál ánōnēé mó nê, ane mod anhidé ásē, atéd éche ebúm ábootéd-te akε. Yäl enkóm bó áte bwámbwam, békēnē Dyöb, béhābē bán, “Séenyīnēé sé enén ndín e dyam mbéd!”

*Yesue achénlé Leviε
(Mat 9.9-13; Luk 5.27-32)*

13 Ambīd e nê, Yesue antīm ambīd ámpē á nkin mé edib-é-nzab é Galilia. Ndun e mod empē áwē, ábootéd-te bó ayáged.

14 Ade átóméé á nzii, annyīn nlad-é-tááse nhóg awě béchágé’áá bán Leviε, mwān awě Alpasεε. Leviε andyεé ásē á ndáb eché ákóbé’áá tááse áte. Héε Yesue álāngεé mó aá, “Hídé mε.” Dóo Leviε átyéémé ámīn bonj áhīdē-’ε mó.

15 Ambīd e pónDé Yesue adyágé’áá ndyééd á ndáb wée Leviε. Ekud é besaad bé tááse ne bad bé mbéb bémpēe béhídé’áá mó. Bóbōō bēndyεé á tébele ne ábē bembapεε.

16 Ade donje dé bemeléede bé mbéndé ábe bébédé Befarisia bényīné Yesue ádyāg ndyééd ne ábē bad bé mbéb, ne besaad bé tááse, dóo bésεdteé ábē bembapεε bánken, “Cheé ékáká bonj ádyāg ndyééd ne échē ndín é bad?”

17 Ade Yesue áwógé nê, anláá bó aá, “Bad ábe bédyεé bwām béētógnεnēé mod-a-bwεl. Bad ábe békōnle’ bōō bétógnéné mod-a-bwεl. Meépedεé á nkōjsé áchéle bad ábe békóbnédé á’sō é’ Dyöb, bonj mpedé áyāle bad bé mbéb.”

*Nsēdtéd tāngene adid á yäl
nzaa á mekáne-té
(Mat 9.14-17; Luk 5.33-39)*

18 PónDé póg ebédé, bembapεε ábe Jōne, Ndusεne ne Befarisia bēndīd yäl nzaa á mekáne-té. Dóo bad behóg bépédé wée Yesue bonj bésεdte mó bánken, “Cheé ékáká bonj bembapεε ábe Jōne, Ndusεne ne ábe Befarisia bédidé yäl nzaa á mekáne-té bonj ábōn pen bēdidé?”

19 Yesue ankwentén bó ne ngan aá, “Chán bad ábe bélébpé á ngande e e’wóngé, béhele bédidé yäl nzaa á mekáne-té áde mod awě akude sómbé ádíi adé ne bó? Bēdidéé, béētāngεnēé yäl nzaa adid á mekáne-té pónDé eché mod awě akude sómbé ádíi ne bó.

20 Bonj epun épē éche békobénné bó mod awě akude sómbé. Echē epun dóo bēdidté yäl nzaa á mekáne-té.

21 Nyēbíi nēn bán nzé mod anabpe’ mbóté, eetédéé epεd é abad ékōōlē se ánabnéd nchun mí mbóté. Ayāle nzé échē epεd é abad ébóótédé abób áte ébelé éhabnéd abad dé nchun. Nê ábele’, échē epōn ékale’ áte tómaa ngáne énsēbēē abé.

22 Melemlem nēngáne mod éētēdēē mīm mékōōlē se ahé mó á nchun mé ntyág,* se ápen. Ayāle nzé abelé nê, né mīm méhōd káōn ntyág rýéd, mīm mémād asyōge ntyág-kε ámpē níbéb. Bonj bétédéé mīm mékōōlē, béhé á ntyág mékōōlē-te.”

*Nsēdtéd tāngene
Mbwε-mé-nkóme-áte
(Mat 12.1-8; Luk 6.1-5)*

23 Mbwε-mé-nkóme-áte nhóg Yesue átómé’áá á nzag e ngun-té. Ambé ne ábē bembapεε. Ade békagké nê, dóo ábē bembapεε bēbóótédé e’sóg é’ ngun apád.

24 Héε Befarisia bēlāngεé Yesue bán, “Nōné’, cheé ékáká bonj ábōn bembapεε bébele dyam áde mbéndé éebagéé kunze ábel á mbwε-mé-nkóme-áte?”

25 Yesue antimtén bó aá, “Nédē nyéelāā’é mbéd á kálag e Dyöb dyam ádē kān Dabidε ámbenlé ádē bétógé chōm éche bédyágkē ne ádē nzaa ékóbé mó ne ábē bad-ε?”

26 Ansól á Ndáb-e-Dyöb á pónDé eché Abyataa ábédé prisε ambáámbáa. Andyé e’wεle ábe é’bédé ndε e Dyöb. Bonj echεd mbéndé éebagéé mod ké nhóg kunze ádyē ábē e’wεle étóméé Prisε. Mwēn andyé ábē-’ε káōnne bad ábe bēnwōón mó donje.”

* 2:22 Ntyág nímě bēbénlé ngob e nyam móo bēbénládtáá pónDé eched.

²⁷ Dóo Yesue á sógtéé aá, “Dyöb dénsēbē moonyon ahəg, bon átīdē epun éche békōmmēē áte. Enkēnsébéé epun atīi bon áhəgē moonyon aá ákōmme áte éché epun.

²⁸ Né-óó, Mwän-a-Moonyon awóó nkamlēn káōne ámīn e mbwē-mé-nkóme-áte.”

3

Yesue achōjté mod

awě ekáá éwédé

(Mat 12.9-14; Luk 6.6-11)

¹ Héé Yesue átímé ámbīd á ndáb e mekáne. Mod abédé áhed awě ekáá éwédé.

² Bad behóg ábe bēbédé áhed bēhédé’áá Yesue awusé akóben. Né-óó bēnóné’áá Yesue chodchod, ányīn nzé áđīd ane mod bwām á mbwē-mé-nkóme-áte.

³ Héé Yesue álāngéé ane mod aá, “Hyě étyéem á’sō hén!”

⁴ Dóo Yesue ásedtéé ábē bad aáken, “Nyéláa me ké édé mbéndé ábel mbon á mbwē-mé-nkóme-áte, káa ábel mbéb. Edé mbéndé áson alongé á mod, káa áwúu mós?” Bon bēnkēnhóbpe dyamdyam.

⁵ Anwóg ndutul á nlém-tē bwāmbwam áyāle ábāb e’lel bé nlém á abum. Héé ánóné bós ne melingá, bon álāngē ane mod aá, “Sálé ekáá áte.” Asále áde ane mod ásánlé ekáá áte, ekáá éndyéé mós bwām ámpē.

⁶ Héé Befarisia bēbīdé á ndáb e mekáne, bon békē bētānē bad bé epepé éche Herōde, ábwōg-ábwōg bóbō bēhəgké Yesue áwúu mós.

Ndun e mod ehidé

Yesue á edib é Galilia

⁷ Yesue ne ábē bembapēē bēnhidé békē á edib é Galilia. Ndun e mod enhíd mós áwed. Ábē bad bēmbīd á mbwōg e Galilia, á Judeya,

⁸ á Jerusalem, á mbwōg e Idumeya, á mbwōg echē edé échíníí eped é Jodan, ne á myad míme médé benben ne myad mémbáá mé Tirē ne Sidōn. Ábēn bad bēpágé’áá wéé Yesue áyāle bēnwōg mam míme ábélé’áá.

⁹ Bad bēmbuú áte nyaa echē echabé ámīn. Né-óó, Yesue anláá ábē bembapēē aá bēbonšen bōle ábel bon bad bēekānán mós.

¹⁰ Ammād ekud é bad ahood, né-óó bad bésyāēl bēmpēē ábe békónlé’áá bēbuné apē wéé ádíí, ásitēn mós ábel bon bédyēē bwām.

¹¹ Póndé tēé echē e’dāōdān bé mbéb ábe é’bédé bad áte bēnyīnnē mós, é’bélé’áá bad ábe é’díí áte bēhūnē ásē, é’bōnē-’e bán, “Wē-éé edé Mwän a Dyöb!”

¹² Yesue ansím bós etúu áte aá bēlāngē bad nyaa e mod eche módíí.

Yesue apwédé bembapēē

dyōm ne bébe

(Mat 10.1-4; Luk 6.12-16)

¹³ Héé Yesue áchəgké á ekone mín, áchēnlē bad ábe áhédé’áá, bon bēpāg áwē.

¹⁴ Dóo ápwédé bad dyōm ne bébe ábē ne mós, áchəgé bós aá bembapēē bé nlómag ábe álōmmē-’e ákal eyale é Dyöb.

¹⁵ Ambəg-ke bós ngīne ábīded bad e’dāōdān bé mbéb áte.

¹⁶ Ábē bad dyōm ne bébe bēbédéé: Simōne awe Yesue ánchuu’é mbən aá Petro;

¹⁷ Jemse bós mwānyan Jōne, bán ábe Zēbediē, (ábe Yesue ánchuu’é mbən aá Bwanegēse, awě adé bán, Bán bé ngīn.)

¹⁸ Andreya bós Filibē, Batolomyo, Matyo, Tōmasē, Jemse mwän awě Alfōse, Tadiose, Simōne awě ambé á epepé é kán e alon,

¹⁹ ne Judas Iskariōde awě antīm Yesue asóm.

Béchəgé Yesue bán Belzebule

(Mat 12.22-32; Luk 11.14-23, 12.10)

²⁰ Hée Yesue átímé á dyad. Ekud é bad ênkaán ámpē nyaa echě Yesue ne ábē bembapere bénkênwóngé pónde ádyé ndyééd.

²¹ Ade Yesue baányan bégwógé nê, bènķě mó ahed, átéd mó áswên mó á ndáb áyāle bad béhóbé'áá nén bán, “Nló méésáa'é mó áte.”

²² Donje dé bemeléede bé mbéndé ábe bémbíđ á Jerusalem béhóbé'áá bán, “Belzebule adé mó áte. Ene kâñ e e'dáádəñ bé mbéb chō ebagé mó ngíne ábíded bad e'dáádəñ bé mbéb áte.”

²³ Hée Yesue áchénlé bó boñ ákanlé bó ngan aáken, “Chán Satanε áhēle se abíded Satanε?”

²⁴ Nzé bad bé alon ahóg békábné áte, boñ nchemtén méesě, áđé alon déehelée atyéem.

²⁵ Nzé abum á ndáb-pe ákábné áte, boñ nchemtén méesě, áđé abum á ndáb déehelée atyéem.

²⁶ Né-óó, nzé nkamlen rí Satan ríkábné áte, boñ bèn ne bèn bėwane, rímé nkamlen méebemmé, mékwě, mǐpē-'ε ásōg.

²⁷ Né dóo mod eéhēlē se asól á ndáb e ngíne-e-mod se áđum ábē bwēm ésebán asébpé mó ahan. Amaa-'áa mó ahan, boñ atéd ábē bwēm é'syāāl.

²⁸ Ne mbále nlānge nyé nén meé Dyōb délagsén bán bé baányon mbéb rísyāāl ríme bėbélé káñne nzyāñ ké ehée echě bėbídté á nsal.

²⁹ Boñ kénzée awě ahóbé e'bėbtéd é' mekan tñgene Edáádəñ éche Esáá, éekudté alagsen mbéd. Abelé mbéb ríme méewóo alagsen.”

³⁰ Yesue anhób nén áyāle bad béhóbé'áá bán, “Edáádəñ é mbéb édé mó áte.”

Yesue nyaá ne baányan

(Mat 12.46-50; Luk 8.19-21)

³¹ Hée Yesue nyaá ne Yesue baányan bėpédé, bėtyéem é ebwóg-te, boñ bėlōmē mó achəg.

³² Ndun e mod enlāñned Yesue. Bėndyee ásē. Dóo bėlāngéé mó bán, “Echōñ nyon ne baányon bėdé á ebwóg-te bėhede wε.”

³³ Hée Yesue ásēdtée bó aáken, “Nzée adé echēm nyan, benzée-'ε bėdé bāñned?”

³⁴ Dóo Yesue ánəné bad ábe bėlāñnedé mó nê, boñ áhōbē' áá, “Echēm nyan ne bāñned bóo bėn!

³⁵ Kénzée awě abele mam ríme Dyōb áhēdeé adii mwāñned, abé-'ε echēm nyan.”

4

Ngan e mbál-e-bū

(Mat 13.1-9; Luk 8.4-8)

¹ Yesue ambootéd bad ayáged ámpē á nkəg mé edib é Galilia. Bad ábe bėnlāñned mó bėntōmtēn abuu áte, nê dėmběl asól á bōle-tē ádyēē áwēd-te. Abē bōle bėmbē á edib-tē. Ene ndun e mod chō-'ε enlyəg á nkin mé edib.

² Aběnládtáá ngan áyáged bó mekan híin. Ankalé bó ngan aá,

³ “Nyéwóglēn! Nkwel-é-nzag nhóg ankě mbál asob á nzag-tē.

⁴ Ade ásobéé mó nê, donje dénhūn á nzii-tē, menəñ mēmpě mémad mó asōmted.

⁵ Donje dénhūn á meláá-tē wée ndəob énkēmbuú'é áte. Enwāmsēn abíd ásē ngáne ndəob énkēnchabpé ásē.

⁶ Boñ née enyən é ngíne épédé énhyaād ábē bwēm é'wé-'ε, áyāle nkan ménkənsónlé bó á ndəob-tē bwām.

⁷ Mbál mēmpēe ménhūn wée mekōd médíí. Née mekōd mé mékwógé, mékəñ akwog áde ábē bwēm, nê ábel bėnkēnchyáá'é.

⁸ Boñ donje dé mbál dénhūn á ndəob e bwām. Mmén mbál mémbíd ásē bwām, ríkwōg, ríchyáá-'ε. Donje dé e'sóg dénwālē móom mé mbum meláán, donje móom ntóob, ábíní-'ε, mbwókēl.”

⁹ Yesue ansogéd enén ngan aá, “Kéńzée awě awóó metúu, áwóge’.”

Nzom echě ekáá boŋ Yesue ákalé ngan

(Mat 13.10-17; Luk 8.9-10)

¹⁰ Ade Yesue ályógé mwěmpen, ábē bembapεε dyōm ne bébε ne bad ábe bémbē ne mó, bénlāā mó bán átógned bó échē ngan.

¹¹ Héε Yesue álāngéé bó aá, “Dyōb ábágé nyé kunze ábíi kun e nkamlen nímē, boŋ ne bad bémpēe abele aá béwóge’ nímén mekan mésyāāl dásō á ngan-tē.

¹² Abelé nē, ábel boŋ,

ké bényīnē ké nyínén, béechemé,

ké béwōgē ké wógén béēsōntān áyāle

nzé básōnténé né bétimén Dyōb, békūd-te alagsen dé mbéb.”

Yesue atógké ngan e nsob a mbál-e-bū

(Mat 13.18-23; Luk 8.11-15)

¹³ Dóo Yesue ásedtéé bó aáken, “Nédē nyéesōnteneé enén ngan-ε? Nzé nyéesōntene chó chán-nō nyémwéé échíníi ngan asōnten?”

¹⁴ Nsob-a-mbál awéne eyale é Dyōb.

¹⁵ Donje á bad bédé nēngáne mbál níme ríhúné á nzii-tē. Nzé béwóge’ eyale é Dyōb ábwōg-ábwōg Satanε abelé áhyε ahúd bó chó á nlém-tē.

¹⁶ Abíníi bédé nēngáne mbál níme ríhúné á meláá-tē. Béwóge’ eyale é Dyōb, ábwōg-ábwōg békōb-πε chó ne menyiŋge.

¹⁷ Boŋ échē eyale éewēnnāadtē bó á nlém-tē, bédúbpe-’ε chó dásō á esōŋ é pónidé. Né-ó, nzé ndutul ne metake bépédé áyāle échē eyale bédol yāl ámbíd ábwōg-ábwōg.

¹⁸ Abíníi-’ε bédíi nēε mbál níme ríhúné á mekōd-te. Bédíi bad ábe béwóge’ eyale é Dyōb,

¹⁹ boŋ mpúlé mé nkōŋsé ne adāŋ dé abud á bwēm awóŋ, ne ahed á bwēm bémpēe ákán bó nlém áte nyaa echě béehelée e’pum achyāa.

²⁰ Boŋ bad ábe bédé nēngáne mbál níme ríhúné á ndōob echě eboó yāl, bédíi bad ábe béwóge’ eyale é Dyōb, békōb-πε chó, béchyāā-’ε e’sóg ábe é’wánlé mesōŋgé mé mbum móom meláán, móom ntóob ne mbwókel.”

Nzé béchódé etrukán béekōŋgéé chó

(Luk 8.16-18)

²¹ Héε Yesue ásedtéé ene ndun e mod aáken, “Mod asónléε etrukán échē ámáá achod á ndáb-te, ábānē chó á ebwōg-sé ké’ε á anōŋ sé-yε? Saá á atii dé etrukán mín dōo ábelé ábānē chó?”

²² Chōm ké éhéé éche ékōŋnéde ébíd á enyεn. Ké éhéé-’ε éche békúténé bédibé chó.

²³ Kéńzée awě awóó metúu, áwóge’.

²⁴ “Nyétōŋ chōm-εε nyéwógeé anōn áte bwām! Melemlem mé nhəgtéd níme ébénlédé wée wēn móo Dyōb dōmpē débenlédte, ábenléd-te mó tómaa ngáne wēmbenlédte wée wēn.

²⁵ Kéńzée awě awóó nsōnten ní kun é nkamlen mí mín, Dyōb débād mó nímē nsōnten abε. Ane awě mó-’ε eewóo, Dyōb dékōbén mó káŋne mwāmpīn awě awóó.”

Ngan e mbál-e-bū

²⁶ Yesue ambé áhóbe aá, “Nkamlen ní Dyōb rídii nēngáne mod awě akii mbál-e-bū asob á nzag-tē,

²⁷ átīm ámbíd á ndáb, nkuu ákūne’, mūte ábelé níme nsón. Ene pónidé esyāál, mbál ébide áse, ékwōge’ ésebán abíε’ ngáne nē ábenladté.

²⁸ Ndōob chēn-εε ebele boŋ bwēm é’kwogé’, é’chyāā-’ε e’pum. Nlóm ní byaá móo rísēbpe abíd, ámbíd e pónidé mbwéem káŋne ásoŋ, e’sóg bómpē é’bíd.

²⁹ Boŋ nzé e’sóg é’máá awúu, ábwōg-ábwōg ane mod abelé atéd páá áke dé apád áyāle pónidé echě bēpadéé epedé.”

*Ngan e mbál n̄me r̄ich̄iné**(Mat 13.31-32, 34; Luk 13.18-19)*

³⁰ Hée Yesue áhóbéé ámpē aáken, “Cheé déhéleé-se déhəgtén nkamlen ní Dyöb-ē? Ngan ehéé débenlédté echē ēlūmēd ngáne n̄mē nkamlen r̄díí-yē?”

³¹ N̄díí n̄ngáne mbwé e mbál-e-bū echē mod átédé boŋ ásob á nzag-tē. Mbál-e-bū edé mwāmp̄in bwāmbwam nzé béhəgténé ch́ó ne mbál mém̄pēe n̄me r̄dé á nkōŋsé.

³² Boŋ nzé ékwógé, ékale’ tómaa e’sum* é’syāāl, éwóo-’ε ngen éche men̄on méhyagké m̄m̄ alóŋ áte.”

³³ Yesue akānlé’áá bad eyale é Dyöb, ábenláád ekud é ngan émp̄ēe n̄ngáne échén. Akānlé’áá bó nyaa echē bésōŋtēnnē.

³⁴ Eékanle’áá bó áde éebenlédeé ngan, boŋ nzé anlyəg mwēmp̄en ne ábe bembap̄ee aláá bó mam mésyāāl n̄me échē ngan éhóbéé.

*Yesue ahóódté ekukud**(Mat 8.23-27; Luk 8.22-25)*

³⁵ Echē epun dēn ngukél, d́óo Yesue álāngéé ábē bembap̄ee aá, “Syāā déchabe p̄ed e edib en̄íní.”

³⁶ Hée ábē bembap̄ee béchénné ene ndun e mod boŋ bésōlē á b̄lē-tē wée Yesue ámbēē boŋ békéené mó. Myəle mém̄pēe mém̄bē áhed.

³⁷ Abwōg-ábwōg d́óo ekukud é ngine ébóótédé atóm, boŋ mendíb mésōlē á b̄lē-tē nyaa echē b̄lē bēmp̄onné asú á mendíb sé.

³⁸ Yesue ambé á b̄lē-tē á p̄ed e mbíd. Annaá ásē ábānē nló á mbōŋgé m̄n, ákūne’. Hée bényeméé mó ásē, boŋ bēlāŋgē mó bánken, “A meléed, weewóo’ε wε pónédé ée syānē dédíí á kwééd-te-yē?”

³⁹ Hée Yesue átyéémé ám̄n boŋ akānnē échē ekukud áte aá éh́óo, aláá-’ε mendíb aá mésud. Ekukud énsōg awan, ekíde-’ε éh́óótéd áte.

⁴⁰ Hée Yesue ásedtēé bó aáken, “Cheé éḱáá boŋ nyéwōgē mbwóg? Nyéewóo’ε adúbe ḱáŋ ne b́óob-ε?”

⁴¹ Boŋ mbwóg ménkōb bó bwāmbwam, bésēdté nhóg ne aníní bánken, “Ebál e mod ehéé chén éche ḱáŋne ekukud ne mendíb b́ewógneé?”

5*Yesue achōŋté mod awe**awóó e’ d́áádəŋ bé mbéb**(Mat 8.28-34; Luk 8.26-39)*

¹ Yesue ne ábē bembap̄ee bēmp̄ē á p̄ed e edib en̄íní, á mbwóg e Gerasin.

² Ade Yesue ábíde á b̄lē-tē bídén, ambomén mod awē abíde á soóbadε. Edáádəŋ é mbéb émbē ane mod áte.

³ A soóbadε d́óo ádyéé’áá. Modmod enkēnh̄enlé mó abane á mehaŋ ámpē, ké ne bengōbēngōbē.

⁴ Ayāle ngen ne ngen, béháá’áá mó ne e’pwōg ne bengōbēngōbē boŋ ké nē aselé’áá bengōbēngōbē áh̄entéd-te e’pwōg bē áte. Antómtén ngine awón nyaa echē modmod éeh̄ele’áá mó abwōge.

⁵ Atamnádtáá á soóbadε ne á e’kone-tē nkuu ne m̄ute, ábōnē e’saád ákweltáád-te yāl ne meláá.

⁶ Ane mod abédé mwā etún áde ányíné Yesue. Hée ányágté mehélé, boŋ ábwōgē mebóbōŋ áwē e’só-te,

⁷ ábōnē esaád é ngine, áh̄ōbē aá, “A-Yesu, Mwān a Dyöb á Ngum, cheé sóo déwōŋné? Ncháa wε á d̄n̄ á Dyöb m̄éé weekógsán m̄ε.”

* **4:32** B̄an bé mel n̄é n̄dón.

⁸ Ane mod anhób nê áyāle Yesue anláá edaðəŋ é mbéb aá, “A-edəəŋ é mbéb, bíd ane mod áte!”

⁹ Dóo Yesue ásedtée mó aáken, “Chán dĩn ádíi wε?” Ankwentén aá, “Dĩn ádíi me bán Amudtεε, áyāle sēbuú áte.”

¹⁰ Ambé áchāā Yesue aá eénānē’ ábē e’daəŋ bé mbéb ene mbwóg.

¹¹ Bəəb-pəə, sánkalaa a esəg é nguú chó-’ε ébédé benben ne áhed, édyāg medyé á mbám mé ekone.

¹² Héε ábē e’daəŋ bé mbéb é’cháa’ε Yesue bán, “Lóm sé á nguú-tē wē, émwe sésəl chό áte.”

¹³ Héε Yesue ábágé bó kunze boŋ é’bídē ane mod áte. Abíd áde é’bídé ane mod áte é’sālē échē nguú áte. Echē esəg ébédé dyam e’kálé é’ nguú é’be. Abwəg-ábwəg échē esəg émpādē ásē, ényəgté’ á eláá é nkin mé edib-é-nzab, éhún á edib-tē, éhó-’ε.

¹⁴ Benən bé nguú béntōm mehélé á dyad-tē ne á mebwóg míme médé benben, ákale bad dyam áde ábénlédé. Abē bad bémbíđ áke dényĩn.

¹⁵ Ade bépédé wεε Yesue boŋ bényĩn ane mod awē ndun e e’daəŋ bé mbéb émbēē áte, néε ádyéé ásē, ahédé-’ε bwēm á yəl bwām, adyéé-’ε sen, mbwóg ménkōb bó.

¹⁶ Bad ábe bényĩn áde dyam bénlāā ábē bad ngáne émbenlédte ne ane mod awē e’daəŋ bé mbéb bémbéē áte. Bénlāā-’ε bó dyam áde ábénlédé ne échē esəg é nguú.

¹⁷ Héε ábē bad bəbóótédé Yesue achán bán ásyəə áwab mbwóg.

¹⁸ Ade Yesue ásóléé á bəle-tē, ane mod awē e’daəŋ bé mbéb bémbéē áte nê anchán mó aá búmō békag.

¹⁹ Boŋ Yesue enkēnkwenténne. Anláá mó aá, “Súé’ áwōŋ dyad, éke éláa áboŋ bad ndale e dyam eche Sánwéé ábénlé wε ne ngáne ápédé wε ngəl awóg.”

²⁰ Hē dóo ane mod áhídté boŋ ákag á mbwóg e Dekapolis.* Akanlé mod té dyam áde Yesue ábénlé mó. Bad bésyāəl ábe bēnwōg, yəl enkóm bé áte bwāmbwam.

*Yesue achōŋté mmwaád nhóg,
ápūūd-tε Jairose mwān*

(Mat 9.18-26; Luk 8.40-56)

²¹ Yesue antĩm ámbíd á pəd e edib eníní ne bəle. Ade ápédé á nkin nímíní, ndun e mod enkaŋnén áhed.

²² Dóo mod nhóg awē akamlan ndáb e mekáne awē béchágé’áá bán Jairose ápédé áhed. Anyín áde anyíné Yesue, ankwē ásē áwe mekuu.

²³ Ne mechánge mé ngíne áhōbē aá, “Awem mwān a mmwaád awág. Sōn, hyē ébān mó ekáá á yəl, ábel nēn ádyεε bwām, ábē-’ε á alongé.”

²⁴ Héε Yesue áhídé mó. Ekuđ é bad éhídé’áá Yesue nyaa echē bēnkaŋnénne mó.

²⁵ Mmwaád nhóg-ke ambé áhed awē anwōŋ nkole míme mekií mébíde’áá mó á yəl pónde ésyāəl. Mmē nkole mbédé mó á yəl á etún é dyōm-a-mwé ne mbε.

²⁶ Atagé híin á mekáá mé bad bé e’bó, abébed-tε ngáb esyāəl echē ánwōŋgē, boŋ ké nē enkēndyé’ε bwām, nkole mbādē bádén.

²⁷ Anén mmwaád anwóg mam míme Yesue ábélé’áá, dóo ábíde mó ámbíd áfintē ene ndun e mod boŋ ásitán mó nkobe.

²⁸ Ayāle anhób áwe nlém-tē aá nzé mósiténé ké nímē nkobe, né móodyéé bwām.

²⁹ Asiten áde ane mmwaád ásiténé Yesue nkobe, mekií míme mébíde’áá mó á yəl ménsēlē, awóg-ke á yəl aá móchoó.

³⁰ Abwəg-ábwəg Yesue ambii aá ngíne ebídé mó á yəl. Hē dóo ákúnnédé áfintē ene ndun e mod, boŋ ásedtē aáken, “Nzée asiténé me nkobe?”

³¹ Dóo ábē bembapεε bėkwentanné mó bánken, “Néε ényíneé bad bėkáŋné wε á yəl nēn ésedtē’ wεé ken nzée asiténé wε-yε?”

³² Ké nē, Yesue ambé ánōné’ ekíde ányín mod awē asiténé mó.

* **5:20 Dekapolis:** adii mbwóg e myad dyōm.

³³ Héε ane mmwaád ábóótédé anəŋ ne mbwóg áde ányíne chòm-éε ébénlédé mó. Dóo ápédé wéε Yesuε bon akwag mó á mekuu, álāŋgē mó mbále esyáál.

³⁴ Héε Yesuε álāŋgēé mó aá, “A mwān-a-mmwaád, adúbe ádōŋ ádíde wε bwām. Kāg ne nsan. Ndutul echōŋ chό-’ε émaa.”

³⁵ Ade Yesuε áhóbéé nē, dóo bad behóg ábe bébíde á ndáb wéε Jairuse bélāŋgēé Jairuse bán, “Awoŋ mwān amaá mó awé. Cheé étagnéé Meléede ataged?”

³⁶ Bon Yesuε enkéntédté dyam áde behóbé néε dyam. Héε álāŋgēé ane mod a nkamlen aá, “Weewógé mbwóg! Dúbé dúbpén.”

³⁷ Yesuε enkēmmwéé aá mod ampée áhíd mó étōmεé Petro ne Jemse bó mwānyan Jōne.

³⁸ Ade bépédé á ndáb wéε Jairuse dóo ányíne mpuuté, awóg-ke mewé mé ngíne níme bad béchyé’.

³⁹ Héε ásólé á ndáb-te bon áse dté bó aáken, “Cheé ékáá bon nyébelé’ nímén mpuuté, nyéchyé-’ε mewé? Ane mwān eewédeé, akúne kúnén.”

⁴⁰ Bon bēmbóótéd mó awōo. Ambídéd bó mod asyáál á ebwóg-te. Antéd ane mwān sáá bó nyan ne ábē bembapεε béláán, bésāl á toŋ echē ane mwān ámbēé áte.

⁴¹ Héε Yesuε áchāŋgē ane mwān á ekáá, bon álāŋgē mó aá, “Talíta kúm,” (awě adé bán, “A-mwān a ngōndéε, nlāŋge wε meé, hidé ásē.”)

⁴² Ane mwān anhidé ásē ábwōg-ábwōg, ábootéd-te akε. (Abédé dyóm á mwě ne mβε.) Yāl enkóm bó áte híin áde nén ábénlédé.

⁴³ Héε Yesuε ásíméé bó etúu áte aá béēlāŋgē modmod dyam áde ábénlédé, aláá-’ε bó aá béβε ane mwān ndyééd.

6

Bad bé Nazarεt béekobéé Yesuε (Mat 13.53-58; Luk 4.16-30)

¹ Yesuε anhidé áde hōm, asú áwē dyad nchoo ne ábē bembapεε.

² Néε mbwε-mé-nkóme-áte nípédé, ambootéd ayáged á ndáb e mekáne. Bad híin bémbē áhed. Ade béwógé áde ayáge yāl enkóm bó áte. Bésédté bánken, “Héé mó ábídné nímén mésyāāl-ē? Ndín e debyéé éhéé bébágé mó nén? Chán ámwagké nímén menyáké abel-é?”

³ Kíne saá kápéntaa ádíi-yε? Saá mwān awě Maria nén-ε? Kíne saá Jemse, Josebe, Judase ne Simōne bóo bédé baányan-ε? Baányan bé bebaád básyāāl-le ámpē béedyéé’ ádyad-té hén ne syánē-yε?” Né-óó, bēnkóó Yesuε.

⁴ Dóo álāŋgēé bó aá, “Nkal e’daádəŋ awóo’ edúbé hōm ásyāāl étómεé áwē dyad, áwē túmbé-te ne áwē abum á ndáb.”

⁵ Eéhééé menyáké ké mehóg abel áhed, étómεé nguse é bad bé nkole ábe ábáné mekáá á yāl, bédyēē-’ε bwām.

⁶ Yāl enkóm mó áte bwāmbwam ne adúbe áde bad bēnkēnwóngé.

Yesuε alómé bembapεε dyóm ne béβε (Mat 10.5-15; Luk 9.1-6)

Dóo Yesuε ákíi á myad mésad níme médé benben, áyāgtē bad.

⁷ Anchélé ábē bembapεε dyóm ne béβε. Anlād bó áte, alóm bó béβε ne béβε. Ambě-’ε bó kunze ábíded bad e’daádəŋ bé mbéb áte.

⁸ Anlyágtén bó aá, “Nyéewánlé chōmchōm á kε étómεé ntōŋ. Nyéewánlé ndyééd ké’ε ekwε, mod eesóó-’ε mōné á mesó mé abad.

⁹ Nyéhē metámbe bon nyéewánlé mbóté éβε.”

¹⁰ Ambád aá, “Ndáb ké ehéé echē ekobé nyé nyédyēē áhed káŋ ne pónde echē nyéhídtéé áde dyad.

¹¹ Nzé nyépedé dyad áde béekobéé nyé, káa béekwεntεnεé nyé awóglen, nyétēdē dó, nyékūd-te ebumbú á mekuu, álúmed nén bán échab ebébtéd éno ne bēn.”

12 Né-ɔ́, bēnkě bēkalé' eyale é Dyōb bán bad bétede ádab abé dé mbéb.

13 Bém̄bīdēd bad e'daádəŋ bé mbéb híin áte, bēwōgtē bad bé nkole híin ne dyōg dé menzab, bēchōōd b́.

Kwééd echě Jone, Ndusene

(Mat 14.1-12; Luk 9.7-9)

14 Bɔɔb-pɔ́, Herode anwóg mam mésyāal míme Yesue ábélé'áá. Ayāle mam mé bwām míme Yesue ábélé'áá mēmbēl ambyēen hōm ásyāal. Donje á bad bēhóbé'áá bán, "Jone, Ndusene apuúde. Néé ákásá bon awón ngine ábel mímén menyáké mésyāal."

15 Bēmpēe bēhōbē bán, "Elaijaa ḿɔ́de." Abíní-'e bán, "Adii nkal e'daádəŋ nēŋgáne nhóg átínté e bekal bé'daádəŋ ábe bēmbē se' b́ɔ́d."

16 Ade Herode áwógé nê anhób aá, "Jone, Ndusene awē mēmbenlé bon bésēl nló ḿɔ́de. Atimé ámbīd á alongé."

17 Herode anhób nê áyāle anlóm bad aá békōb Jone, béhan ḿ, bēhé-'e ḿ á mbwōg. Ambel nén áyāle Herodyase, mwaád awē mwānyan, Filibe ánsēbēē awón, anwón ḿ.

18 Jone alāngé'áá Herode pónde téé aá, "Weewóo' é kunze áwón Herodyase, mmwaád awē mwānyon."

19 Né-ɔ́, Herodyase anhíi Jone pél á nlém-tē, áhedé-'e aá ḿwúu ḿ. Bon Herode ambēl enkēnhenlé.

20 Herode ambé mbwóg áte tēŋgene Jone áyāle ambíi aá adii mod a bwām awē asáá. Né-ɔ́ akāŋgé ḿ bwām, ábel bon dyam dé mbéb déebenlád ḿ. Adá'áá ḿ awóglen kénée édii bán pónde téé nze anwóglén ḿ, atagé'áá áte á mewēmtēn-tē bwāmbwam.

21 Kóŋne á asóg, Herodyase ankūd nzii echě áhedé'áá. Nén ábédé epun-ée Herode ábélé'áá ngande áwēmtēn epun-ée ánychyāadtē. A ngande wē, Herode anlébé ábē bad bēmbáá bé ngómena, bad bēmbáá bé sánze, ne kase é bad é mbwōg á Galilia.

22 Echē epun mwān a mmwaád awē Herodyase anhyē aság esáke. Nê dénwōgēd Herode ne ábē beken menyīŋge. Né-ɔ́, Kāŋ Herode ansedéd ane mwān a mmwaád aáken, "Cheé édáá wée míbe we? Mēbē we kéchéé échě éhedéé."

23 Nén dēmbēl ammwé melē, alāngē ḿ aá, "Mmwág melē mēé, mēbēé we kéchéé éche éhedéé. Ké eped é mbwóg échēm échě nkamlanné."

24 Né-ɔ́ ane mwān ankē nyaá aseded aáken, "Cheé méhedénné ḿ?" Dóo nyaá átímténé ḿ aá, "Hedén ḿ nló míme Jone, Ndusene."

25 Héé ane mwān átímé ámbīd ábwōg-ábwōg wée kāŋ, bon alāngē ḿ aá, "Bāg me nló míme Jone, Ndusene á taplēt-te hén bɔɔb."

26 Nén dénwōgēd kāŋ Herode ndutul bwāmbwam, bon ngáne ámmadté melē amwé á'sō wée ábē beken, enkēnhenlé ḿ nló míme Jone abáan.

27 Héé álómé sánze póg aá épēen nló míme Jone. Ene sánze enkē á ndáb e mbwōg, esél Jone nló,

28 épēen míme nló á taplēt-te, ábē ane mwān a mmwaád. Ane mwān a mmwaád ḿ-'e ábe nyaá.

29 Ade Jone ábe bembapēe bēwógé nê, bēmpē, bétéd ḿ ndim, bēke bélime.

Yesue aditē e'kálé é' bad é'taan

(Mat 14.13-21; Luk 9.10-17; Jon 6.1-14)

30 Bembapēe bé nlomag ábe Yesue ánlōmmē bēnhūu bétán ḿ béléá-'e ḿ mekan mésyāal míme bēbélé ne míme bēyágtē.

31 Ekud é bad épágé'áá wée Yesue ne ábē bembapēe bétímé-'e ámbīd nyaa echě Yesue ne ábē bembapēe benkēnwōngé etál ádyé ké ndyééd. Dóo Yesue alāngéé ábē bembapēe aá, "Syáá détim á ahāŋgé á hōm. Bon nyékóme áte mwāmpīn."

32 Hē dóo bésélé á bōle-tē, bon bétímé' á ahāŋgé á hōm.

³³ Ekud é bad ényin áde békagké, bēnchēm-me bó ábwōg-ábwōg. Abē bad bēmbid myad ne myad, békēēn mekuu, bēnyāgēd á'sō ne mekuu, bésébé ape wée Yesue ne abē bembapēē békágé'áá.

³⁴ Ade Yesue ábidé á bōle-tē bon anyin ene ndun e mod, antómtén bó ngal abé áyāle bēbédé née rdyōn ní mbód míme méēwōo nnōn. Né-ō ambootéd bó ekud é mekan ayéged.

³⁵ Ade bin é'boótédé ahín, abē bembapēē bēmpě áwē, bēhōbē nēn bán, “Hén adé á etūn-tē, pónde emaa'-e atóm bwāmbwam.

³⁶ Láá abén bad bétimé' á myad-tē míme médé benben, ábel bēn béchan medyé míme bēdyēē.”

³⁷ Bon Yesue antimtén bó aá, “Nyé bó nyébe bó chōm éche bēdyēē.” Héé bésēdteé mó bánken, “Ehede wée séke séchan e'wēle é' mbwókēl é kábpe ébe,* sébe bó, bēdyē-yē?”

³⁸ Héé ásedteé bó aáken, “E'wēle é'tān nyéwóó? Nyéke nyēnōn.” Ade bémáá anōn dōo bēlāngēé mó bán, “E'wēle é'dé é'tān ne sūu ébe.”

³⁹ Héé Yesue álāngēé abē bembapēē aá bēbel bad, békaben áte monje ne monje bēdyēē á nkāókāē mīn.

⁴⁰ Né-ō abe bad bēndyēé ásē, donje á monje, mbwókēl é bad, donje'-e móom mé bad métān.

⁴¹ Hē dōo Yesue átédé abē e'wēle é'tān ne échē sūu ébe, ánōné amīn, ásāgnān Dyōb, ákabtáád bó áte, bon ábagé abē bembapēē aá békabpe ene ndun e mod. Ankabé'-e abē bad káōne échē sūu ébe.

⁴² Moosyāál andyé, akód-te.

⁴³ Bembapēē bēnlād e'wēle ne sūu éche ēnyāg ásē, enlōn e'lōn dyōm ne é'be.

⁴⁴ Mesōngé mé baachóm abe bēndyē ene ndyēéd mémbē e'kálé é'tān.

*Yesue akii á mendib mīn
(Mat 14.22-33; Jōn 6.15-21)*

⁴⁵ Melemlem mé pónde Yesue anláá abē bembapēē aá bēsōl á bōle-tē, békag á'sō á Betsaida, á múde mé edib-é-nzab nímíní. Ade békagké nē, anláá ene ndun e mod aá bēsūē' áwab mendáb.

⁴⁶ Ade Yesue amáá bó alyágtēn, anchágé á ekone mīn, ákáne.

⁴⁷ Néē ngukél épédé, Yesue abē bembapēē bēmbēēn bōle átíntē e edib, Yesue'-e abé á nkin mwēnpēn.

⁴⁸ Annyin aá abē bembapēē bétage ákēēn bōle áyāle epub é ngīne émbid bó á'sō-te. Né-ō, dyam-ēē adé epōg-ne-ngwa ankě bó atán, ákag á mendib mīn. Ahedé'áá aá mótōm bó amīn.

⁴⁹ Bon anyin áde bēnyiné akag á mendib mīn, bēnwēmtēn bán nwú móo rídé. Héé bēboótédé abōn.

⁵⁰ Bēbóné'áá áyāle áde bēnyiné mó, mbwóg ménkōb bó moosyāál bwāmbwam. Abwōg-ábwōg Yesue anláá bó aá, “Nlém méēhūnē nyé, mēé ndé. Nyéebáá'.”

⁵¹ Héé ásólé á bōle-tē wée bēmbēē, epub-pe énsōg atóm. Yāl enkóm abe bembapēē áte bwāmbwam.

⁵² Yāl enkóm bó áte áyāle bēnkēnsōntēnné chōm-ēē menyáké míme ámbēnlé ádíde e'kálé é' bad é'tān rílūmteé. Bēnkēnhēnlé'-e achem.

*Yesue achōjté bad
bé nkole á Genesaret
(Mat 14.34-36)*

⁵³ Néé bēcháppe edib-é-nzab, bēmpě á múde nímíní, á mbwóg e Genesaret. Ahed-taá bēntāá'-é bōle.

⁵⁴ Bēbidé'-aá á bōle-tē bídēn bad bēchēm-me Yesue.

* **6:37 Mbwókēl é kabpe ébe:** ébédé nsábe ní mod nhóg áyāle ngōn waam.

⁵⁵ Héε bényágté mbwóg áte esyā́l bépēmē bad bé nkole á mekále mîn, békēné' hõm téé áde bēnwōgkē bán Yesue adé.

⁵⁶ Hõm téé-'ε áde Yesue ánkéé, á myad mémháá ne mésad, ne wée bad bélóó á nzag-tê, bad bépééné'áá bad bé nkole wée bad bēbúdé aladen á dyad-tê ákáb nyongé. Néε bēmpēnné bó, bécháā mós bán ámwε bad bé nkole bésiten ké mesó mé mbóté nímē. Né-óó bad bé nkole bésyā́l ábe bēnsitén míme mesó mé mbóté bēndyéé bwām.

7

Ayáged dé betaa

(Mat 15.1-9)

¹ Befarisia ne donje dé bemeléede bé mbéndé ábe bémíid á Jerusalem bēnlə̀néd Yesue áwóglen mós.

² Bényiín bán donje dé bembapεε ábe Yesue bēdyág medyé ne mekáá mé mbinde, nédē béewoppe'áá mekáá nyaa echē Befarisia bēhóbεé bán bétā̀ngéné awobe.

³ Befarisia ne bad bé Israel ábe bēlyágé ásē bésyā́l bēhídē ayáge áde bēnkudté wée ábāb betaa. Béedyā̀gkē ndyééd ésebán bēwóbpé mekáá nyaa echē etā̀ngéné.

⁴ Póndé echē mod ábídéé á dyon-tē, eedyā̀gkē chõmchõm ésebán asébpé yāl awobe. Mbéndé édé-'ε ámpē híin echē bēhídéé, nēngāne awobe á bwēm bwām. Bwēm nēngāne kōb, mbeé, kúmbe é e'kii, ne bwēm néε mebendé.

⁵ Héε Befarisia ne bemeléede bé mbéndé bésēdtéé Yesue bánken, “Cheé ékáá bon ábõn bembapεε béēhídé' ayáge áde ábēd betaa bétēdnédé sé? Bēdyág ndyééd áde béewopεε mekáá nyaa echē éhēdnadté.”

⁶ Yesue antimtén bós áá, “Nkal é'dā́də̀n Yesayaa antā̀ngén áde ánhōbpē ne e'yale ábe Dyõb dénlōmēnnē mós tā̀ngene nyé bedog-badé, ngāne étēnlédé nēn, 'Ábēn bad bēbage mε edúbé é nsəl ngēn, bon mímab nlém méesaá áwēm.

⁷ Edúbé éche bēbageé mε éesaá dyamdyam, áyāle bēyágte bad áhíd mbéndé é baányon byánán édii mbéndé é Dyõb.’

⁸ Nyētēdté mbéndé é Dyõb bon pen nyéhíde ayáge á baányon.”

⁹ Héε Yesue ábádéé áá, “Nyēbenlad mwane áte de mbéndé é Dyõb ábel nēn nyéhíde ayáge ádēn dēn.

¹⁰ Mosεε ahóbé áá, ‘Béé sóó ne nyon edúbé.’ Ahób-pe ámpē áá, ‘Kéznéé awē ahóbé sáá ké'ε nyaá dyam dé mbéb áyāl bétā̀ngéné bēwúú mós.’

¹¹ Bon nyēyágte nēn bán nzé mod awóó chõm éche antā̀ngēnnē sáá ké'ε nyaá awõngen bon ahóbé áá, ‘Echēn chõm édé Kóban,’ (Nē adé bán édii chõm é Dyõb),

¹² né eewóó'ε nzom áwõngen sáá ké'ε nyaá.

¹³ Né-óó, ádē ayáge áde nyébageé bad ábélé nyéetédéé eyale é Dyõb néε dyam. Mam médé-'ε ámpē híin néε nímén míme nyébeléé.”

Mam míme mébele bon

mod eesáá' á'sō é Dyõb

(Mat 15.10-20)

¹⁴ Héε Yesue áchēnléé ene ndun e mod bon álā̀ngē bós áá, “Nyéwóglen, nyésõntēn-ne mε.

¹⁵ Chõmchõm éesaá éche ébide á ebwóg bon néε ésólé mod áte ébel mós abé mbinde á'sō é Dyõb. Bon chõm echē ébide mod áte chóó ébele bon abé mbinde á'sō é Dyõb.”*

¹⁷ Yesue anchené ene ndun e mod, asól á ndáb-te. Dóó ábē bembapεε bépédé bon bēlā̀ngē mós bán átā̀nled bós ene ngan.

¹⁸ Héε Yesue ákwēntanné bós ááken, “Nyémpē nyéesõntā̀nné-yε? Nyéenyíinéé nēn bán kéchéé éche ésólé mod áte, éche ébide á mbíd e ebwóg, ébeléé-se mod abé mbinde á'sō é Dyõb-ε?”

* **7:15** Donje á kálag dé'só ábádé nchoo 16: “Kéznéé awē awóó metulu áwóg.”

¹⁹ Ngáne ésóléé mod áte, éepagké mó á nlém-tê. Ebelé ésud mó dásō á abum-tê ébíd-te.” (Yesue anhób nê álúmed nén aá ndyééd ké ehéé eboó adyé.)

²⁰ Ambád aá, “Chõm échě ébídé mod áte chõó ébele bon eesáá’ á’sõ é Dyõb.

²¹ Ayāle, á nlém mí mod-tê dõó mewēmtēn mé mbéb nēngáne akáb dé mesón, echīb, ne ewúen bébídéé. Mmē mewēmtēn mōó mébelte mod mbéb.

²² Akáb dé mesón á ndáb e’wóngé, abé dé metog, ne abel á mam mé mbéb mémpēe nēngáne edogké, ábel mbinde é mekan, akón á bad, akal á bad metóm áyāl, abé á kúmbe ne abel dé e’yókél é’ mekan.

²³ Mmén mam mé mbéb mésyāāl mébídé mod á nlém-tê mébelé-’ε mod eesáá’ á’sõ é Dyõb.”

Adúbe dé nken-a-mmwaád (Mat 15.21-28)

²⁴ Dõó Yesue ásyāngé bon ákäg á eped é mbwóg echě enchiitén myad mé Tirē ne Sidon. Héé ásólé ndáb póg, eéhede’aa-’ε aá modmod ábíi aá módē áwēd-te. Ké nê bémbē bébíi.

²⁵ Néé mmwaád nhóg awě edāádān é mbéb ébédé awe mwān a mmwaád áte áwógé bán Yesue adé áhed, ampě ákwē-’ε mó á mekuu.

²⁶ Ane mmwaád abédéé mmwaád a alon á Grikiá awě béchyáá á ped e mbwóg e Siria echě béchágé bán Fonisia. Héé ácháa’é Yesue aá ábíded mwān échě edāádān é mbéb áte.

²⁷ Bon Yesue ankwentén mó aá, “Sé sébe sédide bēndem. Eesáá bwām átéd ndyééd e bánbán ábwēme mbwé.”

²⁸ Ane mmwaád ankwentén aá, “Nê dēn a-Sān, bon káāne mbwé echě edyéé á tébele-sé ebelé edyé púuted é medyé éche bēndem béhúnté.”

²⁹ Dõó Yesue álāngéé mó aá, “Ayāle échén ehób éche éhóbé nén, ehēle ésūē wε á ndáb. Edāádān é mbéb éche ébédé awon mwān áte étédte mó.”

³⁰ Né-óó, ane mmwaád ansú á ndáb, atán nēngáne mwān ánāngé á anon mín. Echě edāádān é mbéb émmād mó atede.

Yesue achõjté mod awě eewógne’áá, eehóbé’áá-’ε dyam bwām

³¹ Héé Yesue áhídté á mbwóg e Tirē, átimé á Sidon á ped e edib é Galilia, átimnád á ped e mbwóg e Myad Dyóm.

³² Bad behóg bēmpēén mod áwē awě eewógne’áá, eehóbé’áá-’ε dyam bwām. Abé bad bēnchān Yesue bán ábán ane mod ekáá á yāl.

³³ Héé Yesue áhídnédé mó wēe ene ndun e mod édíi bon átimēn mó á ahāngé á hõm. Ansóléd memii á metúu míme ane mod, ásob meléed bon ásitén mó echém.

³⁴ Héé Yesue ánóné ámīn, áheeméd áte, bon áhōbē aá, “Efáta,” nê ádé nén bán, “Dibnéd.”

³⁵ Abwōg-ábwōg, ane mod ábootéd-te awógen, echém étyéém mó á nsal, ábootéd-te dyam ahób bwām.

³⁶ Héé Yesue ásímeé bó etúu áte aá béētúbpé modmod ádén akan dīn. Bon pónde téé echě áhóbé aá béehóbé’, bó-’ε bēnabpé bó ahób hóbén.

³⁷ Bad bésyāāl ábe bēnwōg, yāl enkóm bó áte nyaa echě echabé ámīn bwāmbwam. Béhóbé’áá bán, “Abele’ mam mésyāāl bwām. Abele káāne bad bé ndóg bēwógne’, ábele-’ε e’bóbé é’hōbē dyam.”

8

Yesue adídté e’kálé é’ bad é’niin (Mat 15.32-39)

¹ Mmē mesú mēn ndun e mod empée empě wēe Yesue. Ngáne bēnkēnwóngé chõm-éé bédyágkē, Yesue anchélé ábē bembapēe, álāngē bó aá,

2 “Ndé enén ndun e mod ngal áyāle békébē ne me e’pun é’láán, béēwóo-’aa chōm éche bédyákē bōob.

3 Nzé nsúúténé bó nzaa bōob, né bēhūn ásē á nzii áyāle bó donje á bad béchábé abíd.”

4 Héé ábē bembapεε bétimtanné mó bánken, “Héé mod áhele ákud ndyééd á ehyánge-tê hén echē ěkwōg ábēn bad adyé-yε?”

5 Yesue ansedéd bó aáken, “E’wεle é’tān nyéwóó?” Bēnkwentén bán, “E’wεle saámbé.”

6 Dóo álāngεé ene ndun e mod aá bédyεε ásē á ndōob-tê. Héé átédé ábē e’wεle saámbé, ásāgnān Dyōb, ákabtád bó áte, ábagé ábē bembapεε, bó-ε békabpé ene ndun e mod.

7 Bēnwōn-’ε baá nguse bé súu ésad. Yesue annaméd chōmpē. Amaá-’aá chó anamed, ábagé bembapεε aá békabe bad.

8 Bad béndyē ene ndyééd, békód-te, káān ēlyāg-ke ásē. Echē enlyāg ásē enlón e’lōn saámbé.

9 Mesōngé mé bad míme méndyē ene ndyééd mébédé dyam e’kálé é’niin. Yesue ansúúd ábē bad áwab mendáb.

10 Asúúté-’aá bó súútén, asól-le mó á bōle-tê ne ábē bembapεε, békē-’ε á mbwóg e Dalmanuta.

Befarisia bēhēde’ e’chemléd

(Mat 12.38-42; 16.1-4)

11 Befarisia bēmpĕ wēε Yesue bébootéd mó apentēn, bēhēdné mó e’chemléd ábe é’húú ádyōb. Bébélé’áá nê ákag mó.

12 Héé Yesue áhéémédé áte, boŋ áhōbē aáken, “Cheé ékáá boŋ nyōngel e’chii éhédé e’chemléd? Ne mbále, nlāngε nyé nén meé, nyōngel e’chii éekudté e’chemléd ké’ ehóg.”

13 Héé áchénné bó, boŋ ásōlē á bōle-tê, átimé á pēd e edib eníní.

Esulten é Befarisia

(Mat 16.5-12)

14 Bōob-pōó, áde bembapεε ábe Yesue bésólé á bōle-tê, bēnchatén e’wεle awále áyāl. Ewεle ehóg chēmpēn chóo bēnlyāgnédte á bōle-tê.

15 Héé Yesue álāngεé bó aá, “Nyétéd pōndé ne esulten é Befarisia ne éche Herōde.”

16 Dóo békaleé bēn ne bēn bán, “Ahóbé nê áyāle deewānléé e’wεle áyāl.”

17 Yesue ambii chōm éche bēhōbēé, hēε ásēdtéé bó aáken, “Cheé nyéhōbēé áyāle e’wεle ábe nyéewōó’é? Káān ne’ bōob nyéebíí’é ké’ε nyéesōŋtēnεé-yε? Chán nyélélé nlém á abum nén?”

18 Nyéwóó mīd, nyéenyínnéé-yε? Nyéwóó-’ε metúu nyéewógnéé-yε? Káāne bōob nyéekamtánné-yε?

19 Ade mēnkabpé e’wεle é’tān ádíde e’kálé é’ bad é’tān, e’lōn é’tān e’wεle ábe bēnlyāg ásē ábe nyēnladté bēnlōnnē?” Bēnkwentén mó bán, “Dyōm ne é’be.”

20 Ambád bó asēded ámpē aá, “Ade mēnkabpé-’ε ewεle saámbé ádíde e’kálé é’ bad é’niin, e’lōn é’tān e’wεle ábe bēnlyāg ásē ábe nyēnladté bēnlōnnē?” Bēnkwentén mó bán, “E’lōn saámbé.”

21 Ambád bó asēded aáken, “Boŋ ké nê nyéesōŋtēnεé-yε?”

Yesue achōŋté mod awē akwedé ndím

22 Yesue ne ábē bembapεε bēmpĕ á Betsaida. Ahed dóo bad behóg bépééné mod awē akwedé ndím áwē, boŋ béchāā mó bán ábán mó ekáá á yāl.

23 Yesue ancháó ane mod á ekáá, áhidnéd mó á dyad-tê wē. Ansob mó meléed á mīd, abán mó mekáá á yāl, boŋ ásēdté mó aáken, “Enyíne chōmchōm-ε?” 24 Héé ane mod ánóné ámīn boŋ áhōbē aá, “Nnyíne bad boŋ bēnyínnad nēngáne mel míme mékag.”

25 Héé Yesue ábáné mó mekáá á mīd ámpē. Dóo ane mod ákídté anōn, mīd méndibnéd mó, ábootéd-te anyínen bwām.

26 Yesue ansúúd mó á ndáb, áhōbē aá, “Wētōgné-’ε asól ádyad-tê ámpē.”

Yesue mó adé Ane-awě-Béwógté
(Mat 16.13-20; Luk 9.18-21)

²⁷ Yesue ne ábē bembapεε békágé'áá á myad míme médé á mbwóg e Kaisaria Filipi. Bépédé-'áá á nzii wê, dóo ásedtεé bó aáken, "Nzé-módé bad bó béhóbeé bán ndé?"

²⁸ Héε békwentanné bán, "Donge á bad béhóbe bán edii Jone Ndusεε, bémpεe bán Elaijaa, ábíní-'ε bán nkal é'dáádəŋ nhóg."

²⁹ Dóo ásedtεé bó ámpē aáken, "Bon nyébēn-ne nzé-módé nyéhóbeé bán ndé?" Héε Petro ákwentanné mó aá, "Wéé edé Ane-awě-Béwógté."

³⁰ Ade Petro amaá-'áá ahób nê, Yesue ansím bó etúu áte aá béēlāngē modmod nyaa e mod echē módíí.

Yesue ahóbé t̄ŋgεne metake míme
ákudté ne kwééd echē áwēē
(Mat 16.21-28; Luk 9.22-27)

³¹ Yesue ambootéd ábē bembapεε ayáged, áhóbē aá, "Mwǎn-a-Moonyon at̄ŋgéné ákūd metake híin. Bad bémháá bé dyad, beprisε bémháá ne bemeléede bé mbéndé bēbāŋ-'ε mó á yǎl. Béwūū mó, bon e'pun ábe é'lónténé é'láán, ápuú."

³² Yesue anhób ádén dyam nyaa echē énkēnkonjédté bó mbále ké póg. Héε Petro átímné Yesue á nkəg, bon ákəgé átimed mó áte.

³³ Bon Yesue ankuné, ánōn ábē bembapεε. Dóo ákánne Petro áte aá, "Hidé me á'sō-te, a-Satan! Mmon mewēmtεn méesaá mewēmtεn mé Dyōb, médii mewēmtεn mé moonyon."

³⁴ Dóo Yesue áchénlé ene ndun e mod ne ábē bembapεε, bon álāngē bó aá, "Kéznéé awē adáá me ahíd, ásob yǎl mendíb, ápēm-me ádē awōg ahíde me.

³⁵ Ayāle kéznéé awē ahede ádē alongé ason ábōd dó. Kéznéé-'ε awē abódé ádē alongé ayāle echēm ne ayāle mímén nkalanj mí bwām né ákud alongé áde déemaá'.

³⁶ Nsyóáŋ ríhéé mod ákudté nzé akudé nkōjsé rísyāēl bon abódé ádē alongé.

³⁷ Cheé mod áhelεε ábe ákōde ádē alongé?

³⁸ Kéznéé awē ákwāgēn me ne ábēm e'yale á nyongel e'chii echē ehídne Dyōb nlém níbe, abé-'ε ebébtéd, Mwǎn-a-Moonyon mó ámpē ákwāgēn mó á pónde echē ápéé ne ángel echē ésaá ne ehúmé éche Saa."

9

¹ Héε álāngéé bó aá, "Ne mbále, nlāngε nyé nēn meé, donge á bad átíntē echēn béenyínénné kwééd díid áde bényínéé néε nkamlεn rí Dyōb rípedé ne ngine."

Yǎl ehǎŋléné Yesue
(Mat 17.1-13; Luk 9.28-36)

² Ambid e epun ntóob Yesue ankéén Petro, Jemε ne Jone á mbōod echē echabé ámín. Bēmpεn-εé bémbeé áhed. Awāb e'só-te hē dóo ábē bembapεε bényíné néε Yesue áhǎŋléné.

³ Mbóté éche ánhēē épené áte, épūbē-'ε féréd. Épúbé'áá nyaa echē modmod á nkōjsé éehelée-se apúbed.

⁴ Héε bényíné Mosεε ne Elaijaa bēbídé tǎléd, bóobe Yesue békale'.

⁵ Dóo Petro álāngéé Yesue aá, "A meléed, ébóó ngáne syāá dédíí hén. Délōŋ e'bem é'láán, échōŋ, éche Mosεε ne éche Elaijaa."

⁶ Petro enkēmbíí'ε chōm éche áhóbéé ayāle mbwóg rí ngine míme mémbeé bóobe baáb á yǎl.

⁷ Hē dóo mbag ékúténé bó bon ehób-pe ébidē' á mbag-tē wē nēn, "Awem Mwǎn a nlém nēn, nyéwógne mó."

⁸ Abwōg-ábwōg dóo bēnóné ekide bon béenyíne modmod ampée nzése Yesue.

⁹ Ade bésudéé á mbōod mín nē, Yesue ansím bó etúu áte, álāngē bó aá, "Nyéelāngé modmod dyam áde nyényíné káŋ ne á pónde echē Mwǎn-a-Moonyon ápuú'ε."

¹⁰ Né-ōó, ábē bembapεε bēnkoó áde dyam ne bēn, bésédte yǎl chōm-εε mpuu rídíí.

11 Héε bésedteé Yesue bánken, “Cheé ékáá boŋ bemeléede bé mbéndé behóbé nén bán Elaijaa atəŋgéné asébe dé ape boŋ Ane-awě-Béwógté äpě?”

12 Dóo átímtanné bó aá, “Ne mbále Elaijaa atəŋgéné asébe dé ape atíí-’ε mam mésyāā. Cheé-ō ékáá boŋ étenléd á kálag e Dyōb nén bán Mwān-a-Moonyoŋ äküđ metake híin, bad bébāŋ-’ε mó á yāl?”

13 Boŋ nlānge nyé nén meé Elaijaa ammäđ ape, bēmběl-le mó ngáne bēndəŋgé. Nē dénlōnēd mam míme mēntenléd áyāl e echē.”

*Yesue achōŋté mwān
awě edəádəŋ é mbéb étəgtéé*

(Mat 17.14-21; Luk 9.37-43a)

14 Ade bépédé wée ábíníí bembapεε bébédé, béntān nēε ndun e mod éləŋnéde bó. Bemeléede bé mbéndé bépéntānnáá ne bó.

15 Anyín áde ábē bad bényíné Yesue, menyáké ménkōb bó bwāmbwam. Bēnnyəgéd áwē áləled mó.

16 Héε Yesue ásedteé ábē bembapεε aáken, “Cheé nyāābōo nyépentanné?”

17 Dóo mod nhóg átínté e ene ndun e mod ákwentanné aá, “A-meléed, mpeéne awēm mwān a mwēnchóm áwōŋ áyāle edəádəŋ é mbéb édé mó áte, ébélé eehóbéé-’ε dyam.

18 Nzé ékóbé mó, ébelé éhūnēd mó ásē, mehod-te mébídé mó á nsəl. Ene pōndé ádyāg mesoŋ á nsəl, anámén-ne. Nlāngé-’ε ábōŋ bembapεε meé bébided mó chó áte boŋ béeheléé.”

19 Dóo Yesue ákwentanné aá, “Wáā, nyé bad bé’ chii, nyéewóó’ε adúbé. Chán mépéé nyé adyēn hén-ēē? Chán mépéé nyé awesén-é? Hyenáád me mwān awed.”

20 Dóo bépíínédé mó ane mwān. Anyín áde échē edəádəŋ é mbéb ényíné Yesue, énsōg ane mwān, éhūnēd mó ásē, áhəŋlād á ndəəb, mehod-te mébídē mó á nsəl.

21 Héε Yesue ásedteé sáá aáken, “A etūn é pōndé éhéé ákétagké nén?” Dóo sáá ákwentanné aá, “Bootya se á mwēndemé.

22 Eyógké mó ahúned á muú-te ne á mendíb-te áwúu mó. Boŋ nzé dyam áde áde éhələé-se ébel, ewóg sé ngəl, ewōŋgén sé.”

23 Héε Yesue átímténé mó aá, “Wéé nzé dyam áde áde níhələé se mbəl-ε? Chōm ésyāā éhələ ébenled ne mod awě awóó adúbe.”

24 Abwōg-ábwōg dóo ane mwān sáá ákánté ehób ámīn aá, “Ndúbpe, wōŋgén adúbe ádēm áde déekwognede.”

25 Ndun e mod enyəgté’áá áladēn áte áhed. Ade Yesue ányíné nē, ankáné échē edəádəŋ é mbéb áte aá, “A-edəádəŋ é ndóg ne é ebóbé, nkamlan wε meé ébíd mó áte, weesólé-’ε mó áte ámpē.”

26 Echē edəádəŋ élébpé-’áá esaád, éságéd ane mwān ne ngíne, ébíd-te. Ane mwān antīm nēε ndim mí mod káəŋ doŋge á bad behōbē bán, “Awédé.”

27 Boŋ nēε Yesue áchōŋgé mó á ekáá, átíídē mó ámīn, ane mwān atyéém-me.

28 Yesue ansól á ndáb-te. Héε ábē bembapεε bésedteé mó á kun-tē, bánken, “Cheé ênkəŋ boŋ sēnkēnhěl échē edəádəŋ é mbéb abided?”

29 Ankwentén bó aá, “Mekáne mwēmpēn móo méhələ mébídéd enén ndín e edəádəŋ.”

Yesue ahóbé ámpē təŋgene eche kwééd

(Mat 17.22-23; Luk 9.43b-45)

30 Yesue ne ábē bembapεε behídté-’áá hē, bépōŋ á mbwóg é Galilia. Enkēnmwáá aá modmod ábíí wée módíí,

31 áyāle ayəgté’áá ábē bembapεε aá, “Bébé Mwān-a-Moonyoŋ á mekáá mé baányoŋ. Bó-’áá béwūū mó. Nzé bémáá-’ε mó awúu äpuú ámbíd e epun é’láán.”

32 Boŋ ábē bembapεε béenkēnsóŋténné chōm éche ánhōbpē, bébáá’áá-’ε mó aseded.

Nzéé atómténé mod ambáá abé?

(Mat 18.1-5; Luk 9.46-48)

³³ Yesue ne abē bembapεε bēmpě á Kapenahum. Ade bépédé, bénsōl á ndáb-te. Dóo Yesue áseɔtεé bó aáken, “Cheé nyéswántánnáá á nzii bwéed?”

³⁴ Bon bénkēnhóbpé dyamdyam áyāle bēn ne bēn bépéntánnáá t̄ngene mod awě atómténé mod ambáá abé át̄inté echáb.

³⁵ Héε Yesue ádyéé ásē, áchagé abē bembapεε dyóm ne bébe bon álāngē bó aá, “Kéznéé awě ahede mod a mbáá abé, at̄ngéné abé ndimtene, abé-’ε mbaledε a moosyáál.”

³⁶ Hē dóo átédé mwěndem bon át̄idē mó áwab t̄inté. Dóo abwáádé ane mwān, bon áhōbē aá,

³⁷ “Kéznéé awě akobé enén ndín e mwān á d̄in ádēm, né akobé mε. Kéznéé-’ε awě akobé mε, eékobéé mmēn-pen. Akobé káŋne ane awě alómé mε.”

*Kéznéé awě eet̄ngán syánē,
né adé ne syánē*

(Luk 9.49-50)

³⁸ Jone anláá Yesue aá, “A meléed sēnyín mod abídte bad e’déad̄en bé mbéb áte á d̄in ádōn, sēnláá-’ε mó bán ásōg abel nē, áyāle eesaá mod a echon éche syánē.”

³⁹ Bon Yesue anláá bó aá, “Nyéelāngé mó bán ásōg abel nē. Mod ké nhóg eesaá awě āmad menyáké abel á d̄in ádēm, bon ámbid e pónDé áhōbē mε mam mé mbéb á yāl.

⁴⁰ Ayāle, kéznéé awě eet̄ngán syánē né adé ne syánē.

⁴¹ Ne mbále, nlānge nyé nén mεé, kéznéé awě abagé nyé ké kōb e mendib āmwé á d̄in ádēm, áyāle nyédíí bad bé Kr̄isto, at̄ngéné míme nsábe akud.

Mek̄agsen níme mébelte bad mbéb

(Mat 18.6-9; Luk 17.1-2)

⁴² “Kéznéé awě abělté enén ndín e mwěndem echē edúbpé mε mbéb, ébē mbon át̄əə mó s̄nkalaa aláá á nk̄n, bēhúnéd-te mó á edib é nkwě.

⁴³ Nzé échon ekáá ébelte wε mbéb, esél chó, épim. Edé mbon wε ákud alongé áde déemaá’ ne eped é yāl tómaa wε áwón mekáá mébe bon bébwém wε á d̄ū-á-muú.*

⁴⁵ Nzé échon ekuu ébelte wε mbéb, esél chó, épim. Edé wε mbon ákud alongé áde déemaá’ ne eped é yāl tómaa wε áwón mekuu mébe, bon bébwém wε á d̄ū-á-muú.†

⁴⁷ Nzé ádon d̄id ábelte wε mbéb, ehúd dó, épim. Edé mbon wε ásól á nkaml̄en ní Dyōb ne d̄id ahóg tómaa wε áwón m̄id mébe bon bébwém wε á d̄ū-á-muú.

⁴⁸ Ahed, ‘e’kuu abē é’dyāg bad béewāgkē, muú nímed-te méēd̄imēē.’

⁴⁹ “Muú ményāā mod ké ahéé á yāl ngáne nk̄wě nínyāngéé á ndyééd-te.

⁵⁰ Nkwě mbóó, bon nzé mbódé alan, chán béhele-se bényínéd mó ámpē? Nyényine’ nés nk̄wě, nyédyεε-’ε ne nsan ne nhóg ne aníníí.”

10

*Ayáged t̄ngene anan
dé mmwadd á e’wóngé*

(Mat 19.1-12; Luk 16.18)

¹ Yesue anhidé ádē abwóg á hōm, ampōn á mbwóg e Judeya, áchābē á ped e edib é Jodan eníníí. Ndun e mod epagé’áá áwē, áyāgtē-’ε bó ngáne ámenténné bó ayáged.

² Befarisia bēmpě áwē ákag mó. Bēnsedéd mó bánken, “Eched mbéndé chóchó ebagé kunze nén mod ānan mwaád á e’wóngé-yε?”

³ Héε Yesue át̄imtanné bó aáken, “Chán mbéndé eche Mosεε ékaléé?”

⁴ Bēnk̄wēt̄én bán, “Mbéndé echē Mosεε ebagé kunze nén, mod ábe mwaád kálag echē elúmtē nén bán, e’wóngé é’máá bon ānan mó.”

* **9:43** Donje á kálag dé’só abádé nchoo 44: *Ahed, e’kuu abē é’dyāg bad béewāgkē, muú nímed-te méēd̄imēē.* † **9:45** Donje á kálag dé’só abádé nchoo 46: *Ahed, e’kuu abē é’dyāg bad béewāgkē, muú nímed-te méēd̄imēē.*

⁵ Héε Yesue álāngéé bó aá, “E’lél bé nlém á abum ábēn bóó bēmbēl boŋ Mosεε áβε nyé échén mbéndé.

⁶ Boŋ se á mbooted, áde Dyöb áhágé bad, anhäg mmwaád bó mwENCHÓM.

⁷ ‘Né-ǎó, mwENCHÓM átédé sáá ne nyan, abé ne mwaád.

⁸ Búmō bad béβε bétīm mod nhóg.’ Né-ǎó, béesaá ámpē bad béβε, boŋ bédii mod nhóg.

⁹ Né-ǎó, échē Dyöb áládé, modmod eepáá’.”

¹⁰ Ade bétīmé ámbíd á ndáb-te, Yesue ábē bembapεε bēnsédéd mó tēngene dyam áde áhóbé.

¹¹ Héε Yesue álāngéé bó aá, “Kéznéé awě anané mwaád boŋ awóŋ mmwaád ampée né akábé asón.

¹² Nzé mmwaád-te atědté nchóm boŋ awóó mod ampée, né akábé asón.”

Yesue anāmté bēndem

(Mat 19.13-15; Luk 18.15-17)

¹³ Bad bépééné’áá bēndem wée Yesue bán ábān bó ekáá á yǎl ánamed bó. Boŋ ábē bembapεε bēnkānē ábē bad áte.

¹⁴ Ade Yesue ányíne nē, anlīŋ, aláá-’ε ábē bembapεε aá, “Nyétede bēndem béhyag áwēm. Nyéekáá bó áyāle nēn nyaa e bad née bó chóó éwóó nkamlēn ní Dyöb.

¹⁵ Ne mbále nlānge nyé nēn mée, kéznéé awě eékobe nkamlēn ní Dyöb nēngáne mwēndem, éesónlé áwēd-te.”

¹⁶ Héε Yesue áládé ábē bán áte, ábānē bó mekáá á nló nhógē-nhógē, ánamté-’ε bó.

Nhōn ní bad ne nkamlēn ní Dyöb

(Mat 19.16-30; Luk 18.18-30)

¹⁷ Ade Yesue ábwógké eke ámpē, dóó mod nhóg ányágté áwē, ábwóg mebóbóŋ áwē e’só-te, boŋ ásedté mó aá, “A-meléed a bwām, dyam áhéé ntāngéné abel, ábel nēn níkud alongé áde déemaá?”

¹⁸ Héε Yesue ásedtéé mó aáken, “Cheé ékáá boŋ échāgé me meléede a bwām? Mod ké nhóg éesaá mod a bwām étōmēé Dyöb dēmpen.

¹⁹ Ebíí mbéndé éche éhóbe bán, ‘Weewúé’ mod, weekábé asón á ndáb e’wóŋgé, weechíbé’, weebídé mbóŋ e metóm, weédōgē bad, bée sóó ne nyon edúbé.’ ”

²⁰ Héε ane mod áhóbéé aá, “A meléed, nhídé échén mbéndé ésyā́l bootya se á mwēndemé.”

²¹ Héε Yesue ánōnéé mó chóóŋ ne nlém mé edānge, boŋ álāngē mó aá, “Dyam ahóg áhedne wε. Käg, ésóm bwēm é’syā́l ábe éwóó, étéd nímé mōné, éβε betóótōkē bé bad. Nzé ebelé nē, wěkūd nhōn ádyöb. Ene pónDé éhye éhíde me.”

²² Ade ane mod áwógé nē ansudén, asú-’ε ne ndutul á nlém-tē áyāle ambé nhōn bwāmbwam.

²³ Héε Yesue ákúnné mīd wée ábē bembapεε boŋ álāngē bó aá, “Elél áte bwāmbwam behōn bé bad ásól á nkamlēn ní Dyöb.”

²⁴ E’yale áβε Yesue bēnkōmēd ábē bembapεε yǎl áte. Ambád ahób ámpē aá, “A-baányan élélé áte bwāmbwam ásól á nkamlēn ní Dyöb!

²⁵ Edé mwān e akan sánkalaa a nyam née Kamēl āpoŋ á epōn é ndānde tómaa nhōn ní mod ásól á nkamlēn ní Dyöb.”

²⁶ Ade bembapεε béwógé nē yǎl enkóm bó áte bwāmbwam. Héε bēn ne bēn béhóbéé bánken, “Nzéé-’ō ahele ákud e’soosōŋ?”

²⁷ Héε Yesue ánōnéé bó chóóŋ, boŋ áhōbē aá, “Ne baányon nēn déeheléé se abenled, boŋ ne Dyöb dyamdyam déeleléé áte.”

²⁸ Héε Petro áhóbéé aá, “Nōné’, sētědté chōm ésyā́l áhíd wε.”

²⁹ Dóó Yesue áhóbéé aá, “Ne mbále, nlānge nyé nēn mée, kéznéé awě atědté eche ndáb, baányan, nyaá, sáá, bán ne eche mbwógé áyāl echēm, ne áyāl e nkalan ní bwām,

³⁰ äküd tómaa ne nê á alongé dé' chii. Aküd ndáb, baányan, bán, ne mbwóg mbwókæl é ngen. Aküd-te kóáñne metake á ðin áðem. Aküd-te alongé áde déemaa' á pónde éché ehúé'

³¹ Bon bad híin ábe bédé á'sō bəəb bélyəg mbíd, híin-ne ábe bényəg mbíd bébē á'sō."

*Yesue ahóbé ngen éche elónténé
élaán ngáne béwūú' é mó*

(Mat 20.17-19; Luk 18.31-34)

³² Yesue ne ábē bembapεε békágé'áá á akuu á Jerusalem, mó-'áá antómén bó. Yäl enkóm ábē bembapεε áte bwámbwam, mbwóg-ke níkób bad ábe béhíde'áá bó. Ade békagké nê, dóo Yesue átímné ábē bembapεε á nkəg ámpē bon álāngē bó mam níme mébenléd ne mó.

³³ Héε áhóbéé áá, "Pón nyébíi bán dekag á Jerusalem, áwed-taá bébéé Mwän-a-Moonyon á mekáá mé beprise bémbáá ne bemeléede bé mbéndé. Bó-'ε bébě mbakú bán atəngéné awé, bébě-'ε mó á mekáá mé bad ábe béesě bad bé alon á Israel.

³⁴ Béwelé mó, bésobtád mó meléed á yäl, béswādtāad mó e'tanǵú, béwúú-'ε mó. Bon ámbíd e e'pun é'láán äpuú."

Jemse bó Jonε béhede' e'tál

(Mat 20.20-28)

³⁵ Ámbíd e nê Jemse bó Jon, bán ábe Zebediε bēmpě wée Yesue. Ade bépédé, bēnlāā mó bán, "A meléed, dyam áde áde séhedεé bán ébele sé."

³⁶ Héε Yesue ásedtεé bó aáken, "Cheé nyéhεdeé bán mbεle nyé."

³⁷ Dóo béhóbéé bán, "Séhεde bán áde wédyéé' é áðon atii dé nkamlen, émwe sédyεε we á nkəg, nhóg á ekáá émbáá aníní-'ε á ekáá é emwεd."

³⁸ Héε Yesue ákwentanné bó áá, "Nyéebii' é chöm éche nyésedtεé. Nyééhěl metuné níme mépēmme apém-ε? Nyééhěl edusen é metuné éche mékudté akud-ε?"

³⁹ Dóo békwentanné mó bán béhěl. Héε Yesue álāngεé bó áá, "Nyéēpēm metuné níme mépēmme, nyééküd edusen é metuné éché mékudté,

⁴⁰ bon meewó' é kunze äpwεd mod awě ädyéé me á ekáá é mbáá ké'ε á ekáá é emwεd. Dyöb dóo débě nímmé metii wée bad ábe ánábndé mó."

⁴¹ Ade ábíní bembapεε dyöm béwógé dyam áde Jemse bó Jon bésédté, bēnlíin bó bwámbwam.

⁴² Héε Yesue áchəgεé bó moosyáál benben bon álāngē bó áá, "Nyébíi nén bán bad ábe bébyééné née benkamlεε bé nkönse ne bad bémbáá bé dyad, bébenlad ngíne ákamlen bad ábe bédé ásē echáb.

⁴³ Bon éetəngεεé abé nê átínté echên. Kénzée awě ahεde áá móbē mod ambáá átínté echên, atəngéné abé mbəlede awên.

⁴⁴ Kénzée-'ε awě ábē mod á'só átínté echên, atəngéné abé ntāñ a moosyáál.

⁴⁵ Ayāle ké Mwän-a-Moonyon eépedéé áá bad bébenle mó, bon apedé ábele bad, ábe-'ε áde alongé ákəde bad híin."

*Yesue achōñté mod
awě ankwε ndím*

(Mat 20.29-34; Luk 18.35-43)

⁴⁶ Yesue ne ábē bembapεε bēmpě á dyad á Jeriko. Ndun e mod ehíde'áá bó. Ade bémadté dyad áte nê, dóo bétáné mod nhóg awě béchágé'áá bán Batimuse. Batimuse abédé-'εé mwän awě Timause. Ankwε ndím. Andyéé á nkəg ní nzii, áchōmē bwēm.

⁴⁷ Ade áwógé bán Yesue a dyad á Nazaret móo atóme' nê, ambootéd abón, áhōbē áá, "A-Yesu, Mwän a mbyaa níme Dabidε, wóg me ngəl!"

⁴⁸ Bad híin békánné'áá mó áte, bēlāngē-'ε mó bán ádib nsəl. Bon mó-'ε ambé ábōnē áá, "A-Mwän a Dabid, wóg me ngəl!"

⁴⁹ Héε Yesue átyéémé bon áhōbē áá, "Nyéchéle mó." Dóo béchénlé, bēlāngē mó bán, "Weétāgē áte. Tyéém ámín achênle we."

⁵⁰ Hée ane mod ábwémé kóte wíníí, apádé ásē, ápäg-ke wée Yesue.

⁵¹ Hée Yesue ásēdtéé mó aáken, “Cheé éhedéé wée mbēle we?” Ane mod anhób aá, “Ameléed, nhede mée rínyínen ámpē.”

⁵² Hée Yesue álāngéé mó aá, “Kāg, adúbe ádōñ ádíde we bwām.” Abwōg-ábwōg ambootéd anyínen, áhídē-’ε Yesue.

11

Yesue asólé á Jerusalem née kâñ

(Mat 21.1-11; Luk 19.28-40; Jōn 12.12-19)

¹ Ade Yesue ne ábē bembapεε békwoógé ape á Jerusalem, benben ne myad mé Betpeg ne Betani á Ekone é Menzab, anlóm ábē bembapεε bébe á’sō,

² álāngē bó aá, “Nyékag á dyad áde áde nyé á’sō nê. Nzé nyêsólé sólén nyéētán née bétāngé etum é nchóm a ésel awě mod éedīidēē mbēd. Nyéhune mó, nyéhyεene’.

³ Nzé mod asēdté nyé aáken, ‘Cheé ékásá bon nyébelé nén?’ Nyéláa mó bán, ‘Sāngwée atógnéné chό, álōm-me chό ámbíd ábwōg-ábwōg.’ ”

⁴ Hée békíí bon bétānē’ etum é nchóm a ésel éche bétāngé á mmwe-ń-nzii bon béhunné’.

⁵ Hée bad ábe bentyēem benben ne áhed bésēdtéé bó bánken, “Cheé nyébeléé nê, nyéhunne échē ésel-ε?”

⁶ Bembapεε bēntimtén bó ngáne Yesue ánhōbpē aá behōb. Dóo ábē bad-te bétēdté bó bán békag.

⁷ Bēmpēn échē ésel wée Yesue, bétal chό échab mbóté ámín bon mó-’ε ádiidé’.

⁸ Bad hiin bēntāl échab mbóté á nzii-tē ábe mó edúbé, ábiníí-’ε bésēlē’ e’kikag é’ mií, bétalé’ á nzii-tē.

⁹ Bad ábe békágé’áá mó á’sō ne ábe behídé’áá mó ámbíd behágé’áá e’saad bán, “Hosána, Mekεnag!

Nnam mbē ne ane awě apedé á dñn áde Sāngwéeé.

¹⁰ Nnam mbē ne nkamlen míme echēd sāj Dabide, míme ríhúé’.

Hosána, Mekεnag ne Dyōb áde áde se ámín!”

¹¹ Yesue apedé-’áá á Jerusalem, asól á Ndáb-e-Dyōb. Ansimén ekíde ésyāāl. Ngáne pónde émmadté atóm, antīm ámbíd á Betani ne ábē bembapεε dyōm ne bébe.

Yesue abagé alín á ngəl ebómán

(Mat 21.18-19)

¹² Chān é’bíníí áde behúé’é á Betani, nzaa enkób Yesue.

¹³ Annyín alín á ngəl nchabnede ne byaá ámín. Dóo ákíí áhed ányín nzé móhele se mókud e’pum áwedé-mín. Ade apédé áhed enkētánné epum ké ehóg étōmēé byaá áyāle enén pónde eebédeé pónde echē ngəl échyáa’ é’pum. ¹⁴ Hée álāngéé ábē bwel aá, “Wéechyáá’ é’ epum ámpē mbēd.” Abē bembapεε bēnwōg áde Yesue áhóbé nê.

Yesue anané bekáb bé nyongé

á Ndáb-e-Dyōb

(Mat 21.12-17; Luk 19.45-48; Jōn 2.13-22)

¹⁵ Yesue ne ábē bembapεε bēmpē á Jerusalem. Ade bépédé, ansól á Ndáb-e-Dyōb, ábootéd-te bad ábe békábé’áá dyōn áwēd-te ananted. Ankuné betébele ábe bad bépénlé’áá mōné ámín mekuu ámín, ákūnē-’ε metii míme bad ábe bésómmé’áá mbəngé mekuu ámín.

¹⁶ Enkēmmwaa-’ε aá modmod átómēn chōm é nyongé ké ehóg á eyáde é Ndáb-e-Dyōb-te.

¹⁷ Hée áyágtéé bó, áhōbē aá, “Eesaá mbále bán éténlédé nén bán, ‘Echem ndáb échəgnéd bán ndáb e mekáne e melonj mésyāāl-ε?’ Bon nyētímté chό mbwōg mé bechíb!”

18 Beprisε bémbáá ne bemeléede bé mbéndé bénwōg áde Yesuε áhóbé nê, bébootéd-te nzii ahed áwúu mó. Boη bémbē mbwóg áyāle ndun e mod esyā́l echē embé áhed émbē menyáké ne mekan míme áyágté'áá.

19 Ade ngukél épédé Yesuε ne ábē bembapεε bēnhidé á dyad-tē wē.

Ayáged tâηgene alín á ngəl ádē dénwē
(Mat 21.20-22)

20 Mbwεmbwε, áde bétiméé ámbíd, bényin ádē alín á ngəl ngáne áwédé kááηne á nkaη.

21 Héε Petro ákámtné dyam áde Yesuε ámbenlé, boη álāηgē mó aá, “A-Sán, nōnē’, alín á ngəl áde wēmbéé ebómán áwédé.”

22 Héε Yesuε ákwentanné aá, “Nyédúbe Dyōb ne nlém rísyā́l.

23 Ne mbále, nlāηge nyé nén meé, kénzée awē álāā enén mbōod aá, ‘Hidé ásē, éhūn á edíb é nkwē-te’ boη adúbé ne nlém rísyā́l aá dyam áde móhóbéé débēnléd ésebán apide’, né débēnléd.

24 Né-ōó, nlāηge nyé meé kéchéé éche mod ásédté Dyōb á mekáne-tē, boη adúbe nén aá móokud chó, ákūd-te chó.

25 Póndé ké ehéé échē étyéémé wεé mókannε’, nzé ewánléné mod meliηgá, élagsen mó, ábel nén awōη Titée awē adé ámín mó-’ε ámpē alagsen wε rímonη mbéb.”*

Héε kunze eche Yesuε ébidé?
(Mat 21.23-27; Luk 20.1-8)

27 Yesuε ne ábē bembapεε bēmpē á Jerusalem ámpē. Ahyómmé’áá á Ndáb-e-Dyōb-te. Hē dōo beprisε bémbáá, bemeléede bé mbéndé ne bad bémbáá bé dyad bépédé áwē.

28 Dōo bésedteé mó bánken, “Kunze ehéé éwóó ábel rímén mekan? Nzé-módé abagé-’ε wε ene kunze?”

29 Yesuε ankwentén bó aá, “Méésedéd nyé dyam ahóg. Nzé nyēkwēnténé dō, né me-’ε mēlāā nyé kunze echē ríwóó ábel rímén mekan.

30 Nzée ambē Jōne kunze ádusen bad? Dyōb-ε ngé baányonη?”

31 Bēn ne bēn bēmbootéd apenten bánken, “Nzé dehóbé nén bán ‘Jōne echē kunze enhúú ne Dyōb,’ né ásedéd syánē aáken, ‘Cheé-ō enkāη boη nyénkéndúbé mó?’

32 Boη nzé dehóbé bán, ‘Echē kunze ehúú ne baányonη?’ ” (Béwógé’áá bad mbwóg áyāle bad bésyā́l bēndúbé bán Jōne abédeé nkal é’ dāódāη.)

33 Né-ōó, bēnkwentén Yesuε bán, “Séebíí’ε.” Yesuε mó-’ε antimtné bó aá, “Né ké me-’ε ámpē méeláá’ε nyé kunze echē ríwóó ábel rímén mekan.”

12

Ngan e bebel-bé-nsón
ábe bébébé nlém á abum
(Mat 21.33-46; Luk 20.9-19)

1 Héε Yesuε ábóótédé ngan abenled ákalen bó. Anhób aá, “Mod nhóg ankwēl nzag e e’pum é’ mēl ábe bébenléé mīm. Ankág chó, ábel bwāl wεε béminéé ábē e’pum é’ mēl ábel mīm, alōη-’ε ebem wεε bédyεε’ε áwēd-te ánan menōn. Ambē ene nzag wεε bad ábe bóbóo békāb mbote áte, ákē á alōη démpēe. 2 Néε póndé épédé echē bépádeé e’pum, ane nwóo-nzag anlóm awē mbaledε wεε ábē bebel-bé-nsón ákobe mó áde asii dé e’pum.

3 Héε ábē bebel-bé-nsón békóbé ane mbaledε, béwānēn mó, bésúúd-te mó ámbíd ne mekáá mé ngēn.

4 Dōo ane nwóo-nzag álómé mbaledε ampée. Bénlōgēn mó á nló, béwógéd-te mó e’són.

5 Nwóo-nzag ambé alóm mbaledε ampée, ábē bad bēnwūū ane ámpē. Bēmbēl melemem ne ekud émpēe, bēbōmé donje, béwūē-’ε ábíníí.

* 11:25 Donje á kálag dé’só ábádé nchoo 26: “Nzé nyēlagsán bad bēmpēe mbéb, ké awēn Titée awē adé ámín éelagsénne nyé rímēn mbéb.”

6 Mod awë anlyəg mó alóm abédée awe mwän-a-mwəenchóm awë ândəngé bwâmbwam. Káəhne á asóg, dáo álóméé ane mwän ne mewəmtən nén aá, ‘Ngáne ádíí awem mwän, bébē mó edúbé.’

7 Bonj áde ábē bebel-bé-nsón bényíné née ane mwän áhúé’é, dáo bən ne bən béhóbéé bán, ‘Ndyé-a-mbwóg nén, nyéhyag déwúu mó ábel nén eche mbwóg ésuuned syánē.’

8 Héé békóbé mó, béwūē’ mó, bébwém-me mó ndim ámbíd e e’ké.”

9 Héé Yesue ásedtéé aáken, “Bəəb-pəó, cheé nwóó-nzag ábenlé ábē bebel-bé-nsón? Apě awúú bó, ábē-’ε ene nzag wée bebel-bé-nsón bəmpēe.

10 Eyale é Dyöb éhóbe nén aá, ‘Aláá áde belón-bé-ndáb bənchenséé, dáo átímé aláá dé etógnén abé.

11 Səngwée mó abelé nén, édé-’ε syánē menyáké á díd-te. Nyéeláá’é nê-yε?”

12 Né-əó, bad bémbáá bé Israel béhéde’áá Yesue akób áyāle bémbíi bán áyāle echáb dáo ákálé enén ngan. Bonj bémbē mbwóg áyāl e ene ndun e mod embé áhed. Né-əó bəntédé mó béke.

Nsedtéđ tângene asaa á tááse
(Mat 22.15-22; Luk 20.20-26)

13 Bənlóm Befarisia ne bad bé epepé éche Hērəde áke dé aseded Yesue dyam ábel nén békóben mó awusé.

14 Héé bəpédé áwē bonj belāngē mó nén bán, “A meléed, sēbíi nén bán ekale mbále. Weékwognádté modmod. Weebáá-’ε bad mesó mé mbəm. Bonj ekonje bad mam mé Dyöb ayáged. Mbéndé eche syánē ehóbe nén bán désange’ tááse wée Kaisεε, kəh e Roma-yε?”

15 Bonj Yesue anchəm mímb medogké, héé ásedtéé aá, “Cheé nyékəgεé me. Nyéhyiined me məné mé ekii ínən mó.”

16 Héé bəpééné məné mímed bonj ásedtéé aáken, “Ediídngε éche nzéé chén, dín áde nzéé-’ε dén?” Bənkwentén mó bán, “Abe Kaisεε.”

17 Dáo álāngéé bó aá, “Nyébag-kəó Kaisεε éche édé éche Kaisεε, nyébag-kε Dyöb éche édé é Dyöb.” Ade bəwógé nê, yəl enkóm bó áte.

Nsedtéđ tângene mpuu
(Mat 22.23-33; Luk 20.27-40)

18 Besadusia bəmpě wée Yesue. Béndübē bán mpuu méesaá ámbíd e kwééd. Dáo béhóbéé bán,

19 “A-meléed, mbéndé e Mosεε ehóbe nén bán, ‘Nzé mod awóó mmwaád bonj awédé áde bó ane mmwaád bépedéé mwän awále, mwānyan a abum ahóg atəngéné ane nkúd awónj ábel bonj dín áde mwānyan déəbəó’.

20 Bəəb-pəó, bad bəbédé mod saámbé ábe bémbíd abum ahóg. Mod a’só anwónj mmwaád bonj awé áde bó mmwaád ne bépedéé bán awále.

21 Mwānyan awë anhíd mó anwónj ane nkúd a mmwaád. Mómpē awé áde bó ane mmwaád bépedéé bán awále. Melemlem mé dyam mēmbenléd ne awë alónténé béláán.

22 Káəh bó mod saámbé asyəál bənwōh ane mmwaád bəwé-’ε, áde bépedéé mwän awále. Káəhne á asóg ane mmwaád mómpē anwé.

23 Bəəb-pəó á pónde e mpuu, mmwaád awë nzéé ane mmwaád áchəgnédté áyāle bó moosyəál saámbé bənwōh mó?”

24 Héé Yesue átimtanné bó aá, “Nyépane’ áyāle nyéesōhtεnéé chəm éche eyale é Dyöb éhóbéé, nyéesōhtεnéé-’ε ngáne ngíne e Dyöb ésógé abé.

25 Pónde éché bad bəpuú’é ámbíd e kwééd, mewónjgé méebáá ámpē. Bad bəbē nēhngáne ángel éche édé ámín, bəewónnéé.

26 Bəəb-pəó, tângene mpuu, kíné nyéeláá’é á kálag e Mosεε á epepé éché éhóbe áyāle mwā bwel awë ahyáá’áá-yε? Áhed, éténlédé bán áde Dyöb álāngéé Mosεε tângene Abrahamε,

Aisige ne Jakobe ábe bêmmad awé, Dyöb dénhōb aá, ‘Mée ndé Dyöb áde Abrahamε, Aisige ne Jakobe.’

²⁷ Nê álúmte nén bán bédé á alongé. Dyöb ádíi Dyöb á bad ábe bédé á alongé, saké Dyöb á bad ábe bewardé. Nyêpane’ bwámbwam.”

Mbéndé ébe éche étómténé etógnén abé

(Mat 22.34-40; Luk 10.25-28)

²⁸ Meléede a mbéndé nhóg awě ambé áhed anwóg chōm éche béhóbéé. Adě anyíné aá Yesue abagé Besadusia nkwentēn ní bwām, ansedéd Yesue aá, “A meléed, áfinté e mbéndé esyāāl, mbéndé ehéé etómténé etógnén abé?”

²⁹ Yesue ankwentēn mós aá, “Mbéndé echě etómténé etógnén abé edíi mbéndé echě ehóbe nén aá, ‘A-bad bé Israel nyéwóglēn: Sánygwéé ádéd Dyöb, mwěmpēn-éé adé Sánygwéé.

³⁰ Edəñ Sánygwéé ádonj Dyöb ne nímonj nlém rísyāāl, ne échonj edəádəñ esyāāl, ne nímonj mewēmtēn mésyāāl, édəñ-’ε mós ne echonj ngine esyāāl.’

³¹ Echě elonténé ébe echě chōmpē edé etógnén, edíi echě ehóbe nén aá, ‘Edəñ mwānyonj nēngáne édás echonj yāl.’ Mbéndé empée eesaá echě etómténé etógnén abé nēngáne échén ébe.”

³² Héε ane meléede a mbéndé álāngéé Yesue aá, “A-meléed etāngéné. Ekalé mbále wεé Dyöb ádíi ahóg, Dyöb démpēe déesaá-’ε étóméé mwěmpēn.

³³ Mod ádəñ-’ε mós ne nímmē nlém rísyāāl, ne nímmē mewēmtēn mésyāāl, ne eche ngine esyāāl, ádəñ-’ε mwānyonj ngáne ádás eche yāl, atómténé etógnén abε tómaa ábe Dyöb mende níme béhyāntéé ne mende mémpēe.”

³⁴ Ade Yesue anyíné aá ane meléede a mbéndé ahóbné debyéé, anláá mós aá, “Nkamlen ní Dyöb méechabnedéé wε yāl.” Ambíd enê modmod enkēnchū’é Yesue dyamdyam aseded ámpē.

Nsədtéd tāngene Ane-awě-Béwógté

(Mat 22.41-46; Luk 20.41-44)

³⁵ Yesue ayágté’áá á Ndáb-e-Dyöb. Ahead dós ahóbeé aáken, “Chán bemeléede bé mbéndé béhele béhōbē bán Ane-awě-Béwógté abídé á mbyaa níme kəñ Dabidε?

³⁶ Dabidε mwēn anhób áde Edəádəñ éche Esáá émbēē mós áte aá, ‘Sāñ Dyöbε anláá awēm Sánygwéé aá,

Dyεé áwēm ekáá émbáá

káəñ ne á pónde echě mébenlé bonj

ékəgtéd ábōñ bad bé ekəyí ámīn ne mekuu.’

³⁷ Néε Dabidε mwēn ásébpé mós achəg aá Sánygwéé, chán-nō Ane-awě-Béwógté áhεléé abé awe mwān?”

Elébé tāngene bemeléede bé mbéndé

(Mat 23.1-36; Luk 20.45-47)

Ndun e mod ewóglānnáá Yesue áhed ne menyīnge bwámbwam.

³⁸ Ade ayágtéé bó anhób aá, “Nyétéd pónde ne bemeléede bé mbéndé, bédəə’ mengombe níme ríchábé ahyómēn áte. Bédəə-’ε bán bad bélénte bó ne edúbé esyāāl á mebwóg néε á dyən-tē nê.

³⁹ Bédəə-’ε metii mé edúbé adyεε á ndáb é mekáne, bédəñ-’ε e’tál bé edúbé á hōm á ngande.

⁴⁰ Bédume’ mbwóg é bekúd, bédogné-’ε bad ntónj-ntónj mé mekáne. Békúd nkógsen níme ríchábé ámīn.”

Mende mé nkúd a mmwáád

(Luk 21.1-4)

⁴¹ Yesue andyεé benben ne ntyóg níme béhágé’áá mənέ mé mende áte á Ndáb-e-Dyöb, ánoné’ ngáne bad béhāgkē mənέ áwēd-te. Ekud é behon bé bad béhágé’áá ekud é mənέ.

⁴² Dóo ntógétōke a nkúd a mmwaád ápédé, bonj áhāg mōné mé ekii níme ndé ké bedálee bébe.

⁴³ Héε Yesue áchágé ábē bembapεε benben bonj álāngē bó aá, “Ne mbále, nlānge nyé meé, nímén ntógétōke mé mmwaád níhédé mōné tómaa ábén behon bé bad bésyāāl.

⁴⁴ Mōné níme ábē bad béhédé, ndii mōné níme níchóbé bó ásē, bonj anén mmwaád ne atóg áde ádíí, ahédé mōné nsyāāl níme áwóó, nsyāāl níme ámbēē atognan yāl.”

13

*Yesue ahóbé ad
bépāntēd Ndáb-e-Dyōb*

(Mat 24.1-2; Luk 21.5-6)

¹ Yesue ambíd á Ndáb-e-Dyōb. Ade ábídεé nê dóo awē mbapεε nhóg álāngεé mó aá, “Ameléed nōné’, meláá ne nlóntéd ní Ndáb-e-Dyōb mén níbóó bwāmbwam.”

² Yesue ankwentén mó aá, “Enyíne’ échén ngíne é nlóntéd-ε? Aláá ké ahóg déelyagké ámín e waáb, bépāntēd mó áte mésyāāl.”

*E’bébtéd é’ mekan ábe bébenléd
(Mat 24.3-14; Luk 21.7-19)*

³ Yesue ankε adyεε á ekone é Menzab mín. Echē Ekone ébédé á müde ní Ndáb-e-Dyōb. Ahed dóo Petro, Jεne ne Andreyā bépédé bonj bēlāngē mó wée bóbbō benpen bébédé bán,

⁴ “Láá sé pónde echē nímén mam mébenlédte, éláa-’ε sé e’chemléd ábe bēlūmēd bán pónde echē mébenlédte epedé.”

⁵ Yesue anláá bó aá, “Nyétéd pónde nyéēm wāg-ke se modmod ádog nyé.

⁶ Bad híin bépē á dīn ádēm béhōbē bán, ‘Mε-εé ndé Ane-awē-Béwógté.’ Bédōg-ke bad híin.

⁷ Nzé nyēwógé bán nzum éwante’ kéε nyēwógé nzunze é nzum, nyéētāgē áte. Nén átāngéné abenled, bonj nê déélūmtēē nén bán asóg amáá apε.

⁸ Alonj ahóg détyēmēn ádíníí nzum. Nkamlen nhóg-ke nítyēmēn nímíníí. Ndōob eénāñéd mebwóg ne mebwóg, nzaa-’ε ēbē. Nén débē nēngāne mewε mé’sō níme mmwaád áwógεé nzé ahede achyáa.

⁹ Nzé nímén mam mébóótédé-’ε abenled, nyétédεn yāl pónde áyāle békōb nyé, bébe nyé á mekáá mé bad bé kóte. Béwanén nyé á ndáb é mekáne, nyétyém-mε á nkáásé á’sō é’ benkamlεne ne kāñ é bad á yāl echēm. Nén débēnléd ábel nyékale bó nkalanj ní bwām.

¹⁰ Bétāngéné nēε bésébpé nkalanj ní bwām akal melonj mé nkōñsé áte mésyāāl, bonj asóg dépē.

¹¹ Nzé békóbé-’ε nyé bonj bépééné nyé á kóte, nyéētāgē áte, áyāle dyam áde nyéhōbpē. Nzé ene pónde epedé, nyéhōb kéchéé echē ébagnéd nyé, áyāle dyam áde nyéhōbpē débíd ne Edáádāñ éche Esáá saké ne nyé.

¹² Bad bébagé baányanj á mekáá mé bad bēmpēe áwúu bó. Besáá-bé-bān bēbēl melemem ne ábab bán. Bán-ne ámpē békunnén besáá bóobe benyáá yāl ábel bēwúu bó.

¹³ Moosyāál ākōó nyé áyāl e dīn ádēm. Bonj kēnzéé awē ākaán nímē metake nlém kōāñ ne á asóg, ākūd e’sósonj.”

Dyam dé ébébtéd

(Mat 24.15-28; Luk 21.20-24)

¹⁴ “Nyéenyín nēε ekúkú é akan éche épεene e’sōn á’sō é’ Dyōb édíí wée énkēntāngénné abé.” (Nyé ábe nyēláá’ nímén mekan nyésōñten mó bwām.) “Nzé nyényíné nê, bad ábē bédé á Judeya bétōm mehélé, béke bésōom á e’kone mín.

¹⁵ Mod awē adé á nnonj ní ndáb mín eétōgné akε á ndáb-te átéd chōmchōm.

¹⁶ Mod awē mó-’ε adé á nzag-tē, eétimē ámbíd átéd eche sóte.

17 Ebē ebébtéd ne bebaád ábe bēbē nkog ne ábe bémwānjtē nímê mesú.

18 Nyékānne nén bán, nén déebenlád ne nyé á pónké e nkog áde ahéb ádíí ngíne bwāmbwam,

19 áyāle ndənge echē ēbē ábē e'pun, ēbē ndín echē eébéde mbéd bootya Dyōb áhəge nkōjsé apɛ epun é'chii. Dyamdyam née ádé déebenlád-taá ámpē mbéd.

20 Boŋ Sāngwéé amaá ábē e'pun é' metake asél áte. Nzé énkēmbé nê, né modmod éechonjé. Boŋ á etútú é bad ábe ápwéde, asélé ábē e'pun áte.

21 Ene pónké nzé mod alánjé nyé aá, 'Nyénəne', Ane-awě-Béwógté mōnén' káa, 'Nəné' mōníníí, 'nyéedúbpé'.

22 Bad híin bēbíd, bó mod té ákalé metóm aá mōo módē Ane-awě-Béwógté. Bekal bédáəŋ bē metóm ámpē bēbíd. Bébelé menyáké, bēlūmtē-ε e'chemléd híin. Bébel nén ábel boŋ bédog bad ábe Dyōb ápwéde, nzé nzii edé ádog bó.

23 Nyétéd pónké. Nlānjé nyé nímén mam mésyāal á'sō é' pónké.

Epe é Mwān-a-Moonyon

ne asóg dé nkōjsé

(Mat 24.29-31; Luk 21.25-28)

24 "Ábē e'pun-ne, áde pónké e ndənge ne étómmé tómén 'etondεε ákwε ehíntén, ngən-ne esóg apɛn,

25 betintine bēbíd ámín bēhūn ásē,

ngíne-ε éche édé ámín énəjnéd á e'dii.'

26 Ene pónké dōo bényinnē née Mwān-a-Moonyon áhúé' é á mbag-té ne ngum ne ehúmé é ngíne.

27 Alōm éche ángel á metónjé mé nkōjsé mésyāal méniin, álad bad ábe Dyōb ápwéde áte, bootya atónjé dé nkōjsé ahóg apɛ ádííníí.

Yesue aá bad bétéd

elānsén ne alín á ngəl

28 "Nyétéd elānsén ne alín á ngəl. Nzé ngen ébóótédé byaá békōlē abided, nyēbele nyēbíí bán nchoŋ ídé benben.

29 Melemlem nzé nyényíné nímén mekan mésyāal mébenlad, nyébíi nén bán, Mwān-a-Moonyon akwogé apɛ, adé-ε benben.

30 Ne mbále, nlānge nyé nén méé, enén nyonjgel e bad éđii ebé ámín boŋ nímén mekan mésyāal mébenlád.

31 Nkoŋ mí mín ne nkōjsé bémaá boŋ ábēm e'yale bēbē abé ne abé.

Modmod eebii' é epun

éche Mwān-a-Moonyon apéé

(Mat 24.36-44)

32 "Modmod eebii' é epun pen ké'ε pónké echē nímén mam mébenlédté. Ké ángel éche édé ámín éebii' é, ké Mwān ámpē eebii' é. Titée mwəmpɛn mó abíí pónké eche nímén mekan mébenlédté.

33 Nyétéd pónké, nyéboŋsɛn, áyāle nyéebii' é áde ene pónké épéé.

34 Ebē nēngáne mod awě anlédé ekε akε, boŋ alyágnéd ábē bembəledε ndáb, ábe nhóg-téé míme nsón, aláá-ε mod awě anəne' mmwε mé e'ké aá ábele nsón bwám.

35 Né-əó, nyétéd pónké áyāle nyéebii' é pónké echē Sāngwéé a ndáb apéé. Ahεle apē ngukél, ké'ε melúde, ké'ε epəg é mbwεmbwε, ké'ε mbwεmbwε.

36 Nzé apedé taléd eetəngɛnɛé née átáné née nyékúnéé.

37 Né-əó, saké nyé bēnpɛn rílanjɛé ádén dyam boŋ nlānge moosyāal méé, 'Nyétéd pónké.'

„

14

Béhagke Yesue

(Mat 26.1-5; Luk 22.1-2; Jɔn 11.45-53)

¹ Enlyǎg e'pun é'be, Ngande e Nnyíme-ámín ne e Ewele-é-Ngên ápe áte. Beprise bémbáá ne bemeléede bé mbéndé behágé'áá mwane ákób Yesue á mesɔɔm-tê, áwúu mó.

² Boŋ bēnhōb bán, “Deébēlē nê á mbwe ní ngande áyāle né bad bēpēén epuutéd.”

Béwógté Yesue á Betani

(Mat 26.6-13; Jɔn 12.1-8)

³ Yesue ambé á Betani á ndáb wée Simone awě ankwě nkole mé meləŋ. Ade ádyágkē ndyééd nê, dɔɔ mmwaád nhóg ápedé ne apom á dyǎg dé elod é bwám áde dēnlēl nkun bwāmbwam. Adē dyǎg bēbēnlé dɔ nād. Hē dɔɔ ákógté nló mé epom boŋ ásyɔgé Yesue áde dyǎg á nló.

⁴ Boŋ donje á bad ábe bēbédé áhed bēnlīŋ bwāmbwam, bésēdté nhóg ne aníní bánken, “Cheé ékáá boŋ anén mmwaád ábēbtē' enén ndín e dyǎg?”

⁵ Béhélé'áá-se bésóm ádén dyǎg nkun níme ríchábé ámín, bétéd níme mənē bēbē betóótókē bé bad.” Né-ɔɔ, bēnhōbēn ane mmwaád bwāmbwam.

⁶ Boŋ Yesue anláá bó aá, “Nyéchene mó. Cheé nyétagtēé mó? Abēnlé me kase e dyam echē eboó bwāmbwam.

⁷ Betóótókē bé bad bēbē ne nyé pónde ésyāā, pónde ké ehé echē nyédáá-'e bó awōŋgen nyēhele nyēwóngén bó, me pen méebáá ne nyé pónde ésyāā.

⁸ Abelé wée mekáá mēpédé mó. Asyɔgé me dyǎg á nló áboŋsen níme nímem á'sō 'e' pónde.

⁹ Ne mbále, nlāŋge nyé nén meé, kéhéé áde nkalaŋ mí bwám mékanlédté nkōŋsé áte nisyāā, bēhōb dyam áde anén mmwaád ábélé ákamten mó.”

Judase akwenténé Yesue asóm

(Mat 26.14-16; Luk 22.3-6)

¹⁰ Ambīd e nê, mbapee nhóg átíntē e bembapee dyōm ne bébe awě béchágé'áá bán Judas Iskariode ankě beprise bémbáá atán ábel boŋ ásóm Yesue áwāb.

¹¹ Beprise bémbáá bēmbē menyiŋge ne dyam áde Judase anlāā' é bó, bēhōb-pe bán bēbē mó mənē. Né-ɔɔ, Judase ambootéd nzii ahead ásóm Yesue.

Yesue ne abē bembapee bedyédé

Ndyééd e Nnyíme-ámín

(Mat 26.17-25; Luk 22.7-14, 21-23; Jɔn 13.21-30)

¹² Bɔɔb-pɔɔ pónde e ngande e Ewele-é-Ngên empě. Mbwe mé'sō áde bēwúē'áá bán bé ndyɔŋ ní mbód áboŋsen ndyééd e Nnyíme-ámín, bembapee ábe Yesue bēntān Yesue, bésēdté mó bánken, “Héé wédəŋgé wéé séboŋsen we ndyééd e Nnyíme-ámín?”

¹³ Dɔɔ Yesue álóméé bembapee bébe ne nlyágtén nén aá, “Nyékag á dyad-tê, mod ábomén nyé awě apémé apom dé mendib, nyéhíde mó.

¹⁴ Nzé nyēpedé, nyéláa nwóó-ndáb bán, ‘Meléede ahóbé aáken, Héé toŋ e beken édíf echē módyēē ndyééd e Nnyíme-ámín áte ne ábē bembapee?’

¹⁵ Alūméd nyé toŋ echē ekalé áte echē bémáá aboŋsen, bénábpé-'e áte. Ene toŋ edé ámín á ndáb-te. Nyéboŋsen syāā ndyééd áhed.”

¹⁶ Héé ábē bembapee bēhídté boŋ békăg á dyad-tê. Bēntān mekan mésyāā ngáne Yesue anlāā' é bó, bēmbōŋsén-ne ndyééd e ngande e Nnyíme-ámín.

¹⁷ Néé ngukél épédé Yesue ne ábē bembapee dyōm ne bébe bēmpě áhed.

¹⁸ Bedyágé'áá ndyééd á tébele. Pónde echē bedyákē ndyééd nê, dɔɔ Yesue áhóbéé aá, “Nlāŋge nyé nén meé, nyé mod nhóg ábě me á mekáá mé bad bé ekoyí, nyé nhóg awě adyāg ndyééd ne me.”

19 Nén dēmbēl bembapεε bēnsudén bwāmbwam. Bēmbootéd mó asēded nhóg ámbīd e aníní bán, “Ndúbpé mēé saké mε.”

20 Dóo átímtanné bó aá, “Mod nhóg áfínté nyé bad dyôm-ne-bébe, mod awě sūmō séētōdé ewele á dīse-tē atōde ahóg.

21 Mwān-a-Moonyon āwē ngáne éténlédé bon medim ne ane mod awě āsōm mó. Ebágáá bwām ne ane mod nzé bēnkētōgen mó achyáa.”

Ndyééd echē Sāngwéé

(*Mat 26.26-30; Luk 22.14-20; 1 Kor 11.23-25*)

22 Ade Yesuε ne ábē bembapεε bēdyákē ndyééd nē, dóo átédé ewele, ásāgnān Dyōb, bon ákabtáád áte, ábagé ábē bembapεε áhōbē aá, “Nyékob nén, yāl echēm nén.”

23 Ámbīd e nē, antéd mbwendé mí mīm, ásāgnān Dyōb, ábagé bó. Bó moosyāál-le bémwág.

24 Dóo Yesuε álāngεé bó aá, “Mmēm mekií mōmén míme nisyógké á nló mí bad híin. Mmén mekií médíi mekií mé melē mékōlē.

25 Ne mbále, nlānge nyé nén mēé, méemwáá mímén mīm ámpē káōn ne epun éche mémwēē mó ekóólé á nkamlen ní Dyōb.”

26 Bēnkōn nkāngé mé nságnen. Néε bémáá akón, bēnkě á Ekone é Menzab.

Yesuε ahóbé ngáne

Petro dbāngē mó á yāl

(*Mat 26.31-35; Luk 22.31-34; Jon 13.36-38*)

27 Yesuε anláá ábē bembapεε aá, “Nyé baasyāāl nyéēnyāgéd, nyétēdē mε. Ayāle éténlédé á kálag e Dyōb nén bán,

‘Měwūū nnōn-a-mbód, mbód ésyāāl épāntéd áte.’ ”

28 Dóo Yesuε áhóbéé aá, “Bon áde ápuúdté mε, mēkě á’sō á Galilia áwed-taá nyétānnē mε.”

29 Dóo Petro áhóbéé aá, “Ké moosyāāl annyāgéd átēdē wε, mε pen méetēdēé wε.”

30 Dóo Yesuε álāngεé Petro aá, “Ne mbále, nlānge wε mēé, nkuu nén dēn, nchóm-a-kúb adēhób aá mótoō’ ngen ébe wēbān mε á yāl ngen éláán.”

31 Héε Petro ábádtéé mó áte aá, “Ké nkān móo bésēlēē mε, méebāngé wε áyāl mbéd.” Bembapεε ábíníi bésyāāl bómpē bēnhōb melemlen.

Yesuε akánné á Getsemani

(*Mat 26.36-46; Luk 22.39-46*)

32 Ámbīd e nē Yesuε ne ábē bembapεε bēnkě á abwóg á hōm áde béchágé’áá bán Getsemani. Ade bépédé Yesuε anláá bó aá, “Nyédyεε hén, mε-’ε níke níkáne.”

33 Ankéén Petro, Jemse ne Jonε ákáne. Ndānge ne metake híin bēmpíi mó á nlém-tē.

34 Dóo álāngεé bó aá, “Ndānge echē edé mε á nlém, ehēle-se ewúú mε. Nyélyāg hén, nyédyεεn mε epin.”

35 Ansídé á’sō, abwém yāl ásē, bon ákāne’ aá nzé nzii edé echē ene póndé e metake ehēlé se ébāmē mó, ébame.

36 Anhób aá, “A-Tē, Titée, ehēle ébel kéchéé. Kobén mε mímén metuné. Bon ké nē, bēl ngáne ébōjnédé wε, saké ngáne ébōjnédé mε.”

37 Ade áamáá akáne, antīm ámbīd wéε ábē bembapεε béléáán. Antán néε békúneé. Dóo álāngεé Petro aá, “A-Simōn, ekúne-’ε? Cheé ékóá bon weéhele awεsen ádyεεn mε epin ké háwa póg?

38 Nyédyεε epin, nyékāne-’ε ábel nén Dyōb déemwäg-se mekágsen mépiinéd nyé. Nlém nídáá ábel bon ekob é yāl edé mbwóg.”

39 Antīm ámbīd ámpē, áke akáne melemlen ngáne ánsēbēē akáne.

40 Ade átímé ámbīd ámpē, antán néε békúneé áyāle e’chó bémbe bó á díid bwāmbwam. Né-ó bēnkēmbíi’ é chōm éche bēlāngεé mó.

⁴¹ Ade átímé ámbid ngen éche élonťéné élaán dǒo álângeé bó aá, “Nyélyagé nyékúne’ nyékómme-’ε nyé áte-ye? Nê ákwógé! Póndé epedé echě bébéé Mwän-a-Moonyon á mekáá mé bad bé mbéb.

⁴² Nyépáde áse dékag. Nyénǎne’, mod awě akii me ntúré mó ahúé’ nén.”

Békóbé Yesue

(Mat 26.47-56; Luk 22.47-53; Jǎn 18.3-12)

⁴³ Ehǒb éepedéé Yesue amaa á nsǎl bon Judase ápag. Judase abédéé mbapεε nhóg áfinté e bembapεε dyǒm-ne-bébe ábe Yesue. Ampě ne ndun e mod. Abé bad bēnwālē nkwaté ne mbid. Beprise bēmbáá, bemeléede bé mbéndé ne bad bēmbáá bé Israel bóo bēnlǒm bó.

⁴⁴ Bǒǒb-pǒǒ, ntúré awe Yesue ammad bó e’chemléd abε aá, “Kéznéé awě méhēē tǎl, né mod awě nyéhedeé mǎne. Nyékǒb mó, nyéchǎǎ-’ε mó bwām bon nyékeene mó.”

⁴⁵ Judase apedé-’aá pεén, átǒmē-’ε wéε Yesue. Anhǒb aá, “A-meléed.” Ahé-’ε mó tǎl.

⁴⁶ Héε ábē bad békóbé Yesue, bēwéd-te mó achǎǎ.

⁴⁷ Dǒo mod nhóg áfinté e bad ábe bēmbē ne Yesue ádólé nkwaté á abám, née átómté mó, asél-le ntǎn awě prise ambáámbáa etúu.

⁴⁸ Héε Yesue ásedtéé bó aá, “Nchǐb móǒ nǐdǐ awě nyépééné nkwaté ne mbid ahyε dé akǒb-ε?”

⁴⁹ Epun téé mbédé á Ndáb-e-Dyǒb ne nyé, n’iyǎgtē bad, nyéekóbe me. Bon e’yale é’ kálag e Dyǒb é’tǎngéné alón.”

⁵⁰ Hē dǒo bembapεε bésyǎǎl bétédte mó, bon bétómé mehélé.

⁵¹ Kódemod póg ebédé áhed, éhǐdē Yesue ámbid. Anwáá dásǒ esǒn é abad chēmpen. Abé bad bēnkǎg bán békǒb mó,

⁵² bon antóm mehélé ne nsǒb, áchennéd-te bó échē esǒn é abad.

Békáádté Yesue

(Mat 26.57-68; Luk 22.54-55, 63-71; Jǎn 18.13-14, 19-24)

⁵³ Bad ábe bēnkǒb Yesue bēnkéén mó wéε Prise Ambáámbáa. Beprise bēmbáá, bad bēmbáá bé Israel ne bemeléede bé mbéndé bēmpě bēlādēn áhed.

⁵⁴ Ade békεεnéé Yesue nē, Petro ahídé’áá mó ámbid mwǎ etún kǎǎn asól á eyáde éche prise ambáámbáa. Andyéé áhed ne benǎn bé Ndáb-e-Dyǒb, áwālē muu.

⁵⁵ Bǒǒb-pǒǒ, beprise bēmbáá ne bad bé kǎánsel bésyǎǎl bēhédé’áá bad ábe bēbǐd mbǒn é metóm á nló wéε Yesue ábel nén bēwúu mó, bon bēnkēnkudté ké nhóg.

⁵⁶ Ekud é bad émbid mó mbǒn é metóm á yǎl, bon bēébédéé nsǎl nhóg.

⁵⁷ Héε donge á bad bétyéémé ámin, bon bēbǐdē mó mbǒn é metóm bán,

⁵⁸ “Sénwóg née áhǒbē aá, ‘Měbootéd enén Ndáb-e-Dyǒb echě baányon bēlǒó, nlǒn empée, áfinté e e’pun é’láán echě bēlǒnneé mekáá.’ ” ⁵⁹ Bon ké nē, échab mbǒn é metóm énkēmbáá nsǎl nhóg.

⁶⁰ Dǒo prise ambáámbáa átyéémé ámin áfinté e bad bé kǎánsel, bon ásedtéé Yesue aáken, “Weewóó’é dyamdyam ahǒb tǎngene dyam ádě ábén bad bēhǒbē wε á yǎl-ε?”

⁶¹ Bon Yesue andyéé mó ngēn, enkēnkobéé dyamdyam. Dǒo ene prise ambáámbáa ésedtéé mó ámpē aá, “Wε-εé edé Ane-awě-Béwógté, Mwän awě Dyǒb áde bad bēbagéé edúbé-ye?”

⁶² Héε Yesue ákwεntanné aá, “Méé ndé, nyéēnyǐn-ne ngáne Mwän-a-Moonyon ádyéé á ekáá émbáá é Dyǒb a Ngum. Nyéēnyǐn-ne née áhúé’é á mbag-té ámin.”

⁶³ Héε prise ambáámbáa ányábé mbóté álúmed nén aá mólií, bon áhǒbē aá, “Mbǒn éhéé émpēe déhedeé?”

⁶⁴ Nyēwógé née ásyǎǎ’é Dyǒb. Cheé nyéhǒbē á yǎl eché?” Héε bó moosyǎǎl bēhǒbēé bán atǎngéné awé.

⁶⁵ Donje á bad bêmbootéd mó meléed asob á yǎl, békūtān mó mīd, bébōmé mó, bélāngē-’é mó bán, “Láá-’é sé mod awě abōmé wε.” Dóo bembaledε bétédé mó, bonj bébootéd-te mó abōmted.

Petro abáá Yesue á yǎl

(Mat 26.69-75; Luk 22.56-62; Jōn 18.15-18, 25-27)

⁶⁶ Wée Petro ádyéé ásē nê á eyáde-tê, dóo mbaledε nhóg a mmwaád awě prise ambáambáa ápédé.

⁶⁷ Annyín Petro awále muú. Dóo ásímné mó bonj álāngē mó aá, “Wémpē wembé ne Yesue awě abídé á Nazaret.”

⁶⁸ Bonj Petro ambánj éché ehób á yǎl, aá, “Meebíi’é, meesónjtan-naá chōm éche éhóbéé.” Amaá-aá ahób nê abíd-te á mmwε. Ene póndé chēn nchóm-a-kúb antónj. *

⁶⁹ Dóo ane mbaledε ányíné mó ámpē bonj ábootéd bad ábe bébédé benben aláa aá, “Anén mod adé nhóg awě mómpē ahídé’áá Yesue.”

⁷⁰ Bonj Petro ambánj á yǎl ámpē. Eebeméé áte ámpē dóo bad ábe béntyēēm áhed béléngéé Petro bán, “Mbále chó edé. Edé nhóg awě ahídé’áá Yesue, áyāle ebídé á Galilia.”

⁷¹ Bonj Petro ambootéd yǎl ebómán abε ámwāg-ke melě aá, “Meebíi’é anén mod awě nyétúbéé dīn nê.”

⁷² Melemlem mé póndé nchóm-a-kúb antónj ngen éché élónténé ébe. Héε Petro ákámtné chōm éche Yesue ánlāā’é mó aá, “Nchóm-a-kúb adéhób aá mótōo’ ngen ébe wěbān me á yǎl ngen éláán.” Héε Petro ábánlé awě, ábooted-te achii.

15

Payledε akáádté Yesue

(Mat 27.1-2, 11-14; Luk 23.1-5; Jōn 18.28-38)

¹ Bīn é sánjé-’aá sánjén, beprise bémháá, bad bémháá bé Israel, bemeléede bé mbéndé ne bad bé káánsel embáá e bad bé Israel békób mbom. Bēnhāj Yesue, bébāg-ke mó á mekáá wée Payledε.

² Héε Payledε ásedtéé mó aáken, “Wε-εé edé kēn e bad bé Israel-ε?” Yesue ankwentén mó aá, “Ngáne éhóbé.”

³ Beprise bémháá bémhān mó ekud é mekan á yǎl.

⁴ Héε Payledε ásedtéé mó ámpē aá, “Weewóó’é dyamdyam áhób-ε? Mmōn wógé’ ekud é mekan éché béhóbéé wε á yǎl.”

⁵ Bonj Yesue enkēnhóbpe dyamdyam. Nê dénkōmēd Payledε yǎl áte.

Bán Yesue atāngéné awé

(Mat 27.15-26; Luk 23.13-25; Jōn 18.39-19.16)

⁶ Bōob-pōó, émbē nēn bán á Ngande e Nnyíme-ámīn, Payledε ammentén mod a mbwōg nhóg abided á mbwōg. Ane mod abágé’áá mod ké ahéé awě bad bēnhédénné mó.

⁷ Ene póndé mod nhóg ambé á mbwōg awě béchágé’áá bán Barabase. Abédé ne bad ábe béntyēēmēn nkamlēn ní Roma.

⁸ Dóo ndun e mod épédé wée Payledε, bonj béléngē mó bán ábel ngáne áménténé bó abele.

⁹ Héε ásedtéé bó aáken, “Nyēhede’ bán, mbídted nyé kēn e bad bé Israel-ε?”

¹⁰ Abii áde ámbīi’é aá kónjí edé beprise bémháá áte á yǎl wée Yesue, dóo dēnkāj bonj ásedēd bó nē.

¹¹ Bonj beprise bémháá békóné’áá ábē bad bán béléa Payledε bán ábídted bó dāsō Barabase.

¹² Payledε ansédéd bó ámpē aá, “Chán-nō nyēhedeé bán níbel ne mod awě nyéchagéé bán kēn e bad bé Israel?”

* **14:68** Donje á kálag dé’só déewóó’é Ene póndé chēn nchóm-a-kúb antónj.

13 Dóo bélebpéé e'saad bán, "Bomé mó á awog."

14 Héé Payledé ásedtéé bó aaken, "Ayāle chán? Ebébtéd éhéé ábélé?" Bonj bēnnabé abón bán, "Bomé mó á awog."

15 Né-óó, ngáne Payledé áhéde'áá aá mókóded ábê bad mewēmtēn, ambídtéd bó Barabase. Ambě kunze aá, sánze ébom Yesue, bonj béke bébome-'é mó á awog.

Sánze éwélé Yesue

(Mat 27.27-31; Jōn 19.2-3)

16 Sánze éntēd Yesue, békēēn mó á eyáde é nkamlēnē, bēlād-tē baáb ábíníí áte áhed.

17 Bēnwāād mó mengombe níme méyāge' níme méwāgné mengombe mé k̄n, bēlōn-'é ekóté é mechā, bēhé mó á nló. 18 Dóo bébóótédé mó awel, bēlenté mó bán, "A-k̄n e bad bé Israel, edúbé ébê ne wē!"

19 Bébómé'áá mó ntōn á nló, bésobtád mó meléed á yāl, bēbwōgkē-'é mó mebóbōn āwel mó.

20 Ade bémáá mó awel, bēnhūd mó nímē mengombe á yāl, bētīmēd mó éche mbóté chēn á yāl. Néé bémádé nē, bēnkēēn mó áke dēbome mó á awog.

Bébómmé Yesue á awog

(Mat 27.32-44; Luk 23.26-43; Jōn 19.17-27)

21 Ade békagké nē, dóo bébómmé mod awē ambíd á dyad á Sirinē. Dīn démbē mó bán Simōnē. Simōnē abédéé sáá awē Alesandaa bó Refuse. Simōnē atómé'áá ásol á dyad-tē. Dóo békóbé mó bonj bēnyāgtē mó bán ápēm awog áde Yesue.

22 Dóo bēpédé hōm áde béchágé'áá bán, Golgota, awē adé nēn bán, "Hōm dé Ebōngél é Nló."

23 Áhed bēmbě Yesue mīm níme bēládténé ne bwel ábe béchāgéé bán mía* bán ámwē, bonj enkēnkwenťénné amwé.

24 Bēmbomé Yesue á awog. Bēnsíd mbambú ákab éche mbóté.

25 Mbwembwē á ngān abog dóo bébómmé mó á awog.

26 Chōm éche bēntenlé á awog áwe nló mīn álúmed nzom echě bébómmédé mó á awog émbē nēn bán, "K̄n e bad bé Israel."

27 Bēmbomé-'é bechīb bébe bómpē á awog, nhóg á pēd e ekáá émbáá eche Yesue, aníníí-'é á pēd e ekáá é emwēd.†

29 Bad ábe bétómé'áá nzii bēnben ne áhed bébómé'áá nló, bēbwēmē-'é mó nzyān bán, "Ahā! Wenhób wēé módbōōtēd Ndáb-e-Dyōb, wēé mólōn-'é chó ámpē átíntē e e'pun é'láán.

30 Sōn-ō echon yāl bōob, ésud áse á awog."

31 Melemem nē dóo beprise bēmbáá ne bemeléede bé mbéndé bēwélé'áá mó. Bēn ne bēn bēhóbé'áá bán, "Achōnté'áá bad, bōob eéheleé eche yāl awōngēn.

32 Mó awē ahóbé aá móo módē Ane-awē-Béwógté, aá móo módē-'é k̄n e bad bé Israel ásud-tóó áse á awog hē bōob, dényīn ábel dédúbe." Abē bechīb ábe bēmboméé á awog nchoo ne Yesue bómpē bésyáá'áá mó.

Kwééd eche Yesue

(Mat 27.45-56; Luk 23.44-49; Jōn 19.28-30)

33 Ade kād épédé, ehíntēn ēnkwe hōm ásyāāl, káōn ne á ngān éláán.

34 Ade ngān éláán épédé, Yesue anlébé esaad aá, "Elí, Elí, lámá sábatāni." Nēn adé nēn bán, "A-Dyōb ádēm, a-Dyōb ádēm, cheé ekáá bonj étēdté mē?"

35 Néé donje á bad ábe bēmbē bēnben bēwóge nē, bēnhōb bán, "Nyéwóge', achēnle Elaijaa aá áhye áwōngēn mó."

* 15:23 *Mia*: mébédéé bwel ábē bad bébēnládtáá ásudēd mewē. † 15:27 Donje á kálag dé'só ábádé nchoo 28: *Adé nēn ábēnlédé, e'yale abē é'ténlédé á kálag é Dyōb bēnlōn. Eténlédé nēn bán, 'Bēntōn mómpē á nchoo mé bebel bé mbéb.'*

³⁶ Héε mod nhóg anyágté bonj átédé kuchá, átədté' á ebéntéd é m̄im-tê, ásəmé' á ntón bonj áhāg mó á nsəl aá ámwê. Anhób aá, “Nyémwε dényín nzé Elaijaa áhyε mó asudéd á awəg.”

³⁷ Héε Yesuε álébpé esaád bonj ámīē-'ε nlém.

³⁸ Ene póndé chēn abad áde dēnkāb Ndáb é Dyōb áte, dēnsalé áte e'ped é'βε bootya ámīn káəñj ápē-'ε ásē.

³⁹ Adē mod ambáá a sánze awē antyéem Yesuε á'sō-te ânən mó anyíné ngáne Yesuε áwédé,‡ anhób aá, “Ne mbále, anén mod abédéε Mwān a Dyōb.”

⁴⁰ Bebaád behóg bómpē bémbē nchabnede bēnəne' mekan mésyāəl míme mébenlad. Atínté e ábē bebaád, Maria Magdalεne, Salomε ne Maria awē achyáá Jemse asad bó Joseb, bémbē áhed.

⁴¹ Abén bebaád behídé'áá Yesuε áde ámbēē á Galilia, bēwōngān-ne mó. Ekud é bebaád émpēe éche bóbəə bēmpē á Jerusalem chómpē émpē áhed.

Nlíme míme Yesuε

(Mat 27.57-61; Luk 23.50-56; Jōn 19.38-42)

⁴²⁻⁴³ Mod nhóg abédé awē béchágé'áá bán Joseβε. Ambíd á dyad á Arimatia. Anén mod abédéε mod e edúbé a káansəl embáá e bad bé Israel. Mómpē asiné'áá póndé echē nkamlen ní Dyōb mépéé. Ngáne émbēē mbwε mé mbonjén (nédē áde mbwε-mé-nkóme-áte rílyágé née chān), héε ákáá nlém, bonj ápag wéε Payledε benben ne ngukél, álāngē mó aá áβε mó ndim míme Yesuε.

⁴⁴ Ade Payledε áwógé bán Yesuε amaá awé, yəl enkóm mó áte. Héε álómé ane mod a mbáá a sánze achəg bonj ásedté mó ké Yesuε amaá awé.

⁴⁵ Ade ene sánze élāngē mó aá Yesuε awédé, dōo ákwénténé aá Joseβε átéd míme ndim.

⁴⁶ Joseβε anchān mbóm. Antéd Yesuε ndim, ákān mó ene mbóm, alímé-'ε mó á soj-tē echē bépwógé aláá áte. Ambíd ene, antínéd aláá á mbáá ákólen nsəl ní soj.

⁴⁷ Maria Magdalεne ne Maria awē anchyáá Joseε bēnóné'áá wéε bélimméé Yesuε.

16

Yesuε apuúdé

(Mat 28.1-8; Luk 24.1-12; Jōn 20.1-10)

¹ Ambíd e mbwε-mé-nkóme-áte Maria Magdalεne, Maria awē achyáá Jemse ne Salomε, bēnchān dyəg dé elod é bwām áke dé awóged ndim míme Yesuε.

² Mbwεmbwε mé epun é'sō é Sōndé áde enyεn étúbéé dōo békíí á soj.

³ Ade békagké, dōo bésedteé nhóg ne aníní bánken, “Nzéé áhūdē syánē aláá á nsəl ní soj?”

⁴ Dōo bésádé dīd, bonj bényínē bán bémáá áde aláá ahúd. Aláá áded dēnkəl bwāmbwam.

⁵ Héε bésólé á soj-tē, bonj bényínē kódemod edyεé á nkəg á ped e ekáá émbáá. Anhé megombe míme mépúbe'. Nén dēnkōbéd bó mbwóg bwāmbwam.

⁶ Héε ene kódemod élāngéé bó aá, “Nyéebáá', mbíí mεé nyēhede' Yesuε, mod a Nazaret awē bēmboméé á awəg. Apuúdé, eesaá hén. Nyénəne wéε bēnnaádté mó.

⁷ Nyékag-kəó bəəb nyéláa ábē bembapεε, tanje Petro, bán Yesuε apuúdé, 'Akag-ke á'sō á Galilia. Awed-taá nyényinnē mó ngáne ánlāā' é nyé.' ”

⁸ Héε bēbóótédé anəñ ne menyáké míme bényíné. Bēmbíd á soj-tē bébootéd-tε anyəged. Béélāngε-'áa modmod dyamdyam áyāle mbwóg ménkōb bó.

Nyaa póg echē

Kálag e Makose ésógé*

16.9-20

‡ 15:39 Awédé: Donje á kálag dé'só áwóó alébpé esaad, awé-'ε.

* 16:8 Donje á kálag dé'só déewóó' é nchoo 9-20.

Yesuɛ alúmté Maria Magdalɛnɛ yǎl
(Mat 28.9-10; Jɔn 20.11-18)

⁹ Ade Yesuɛ áamáá apuu, epɔg é mbwembwɛ é epun é'sō é Sôndé, Maria Magdalɛnɛ móo ánsɛbɛɛ yǎl alúmed. Anén mmwaád móo Yesuɛ ámbídéd̄tɛ e'dáádəŋ bé mbéb saámbé áte.

¹⁰ Héɛ ane mmwaád ákíí boŋ álāŋgē bad ábe bóɔbɛ Yesuɛ bébágé'áá. Antán néɛ béchye'ɛ kwééd eche Yesuɛ.

¹¹ Boŋ áde béwógé bán Yesuɛ adé á alongé, bán ane mmwaád anyíné-'ɛ mó, bɛnkɛndúbéé.

Yesuɛ alúmté ábɛ bad bébɛ yǎl
(Luk 24.13-35)

¹² Ámbíd e pónDé Yesuɛ anlúméd yǎl wɛɛ ábɛ bad bémpɛɛ bébɛ áde bébídɛɛ á dyad-tɛ. Boŋ enén ngen anlúméd yǎl nyaa émpɛɛ.

¹³ Héɛ ábɛ bad bétímé ámbíd, békɛ bɛláá baáb ábíníí. Boŋ ké nê, baáb bɛ bɛnkɛndúbéé.

Yesuɛ alúmté ábɛ bembapɛɛ
dyôm ne nhóg yǎl

(Mat 28.16-20; Luk 24.36-49; Jɔn 20.19-23; Mbɛl 1.6-8)

¹⁴ Ámbíd e pónDé Yesuɛ anlúméd yǎl wɛɛ ábɛ bembapɛɛ dyôm-ne-nhóg áde bédyágkɛ ndyééd. Bɛnkɛndúbéé bad ábe béhɔb bán bényíné mó áde áamáá apuu. Né-ɔó, ankáné bó áte áá béwóó'ɛ adúbe, áá bɛlélé-'ɛ nlém á abum.

¹⁵ Anláá bó áá, “Nyékag nkõŋsɛ áte rísyāāl, nyékanle bad bésyāāl nkalan mí bwām.

¹⁶ Kéznéé awɛ adúbpɛ boŋ bédusén-ne mó ákūd e'choóchoŋ, boŋ kénzɛé awɛ eedúbpɛ ákūd nkóŋɛn.

¹⁷ Bad ábe bédúbpɛ béwõŋ ngine ábɛl mam mé menyáké: bɛbídtɛ bad e'dáádəŋ bé mbéb áte á dín ádɛm; béhɔbɛ-'ɛ mehɔb mékɔāālɛ.

¹⁸ Békõbɛn nyā mekáá, ébɛnlé bó dyamdyam. Ké bémwɛ-'ɛ ké e'wɛ, ábɛ e'wɛ bébɛnlé bó dyamdyam. Bébān bad bé nkole mekáá á yǎl, bad bé nkole bɛ bédyɛɛ-'ɛ bwām.”

Yesuɛ apūmmé
(Luk 24.50-53; Mbɛl 1.9-11)

¹⁹ Ade Sāŋgú Yesuɛ áamáá bó nímén mekan aláa, dɔó Dyõb ábɛlé boŋ ápūmɛ ámín. Andyɛé Dyõb á ekáá émbáá.

²⁰ Héɛ bembapɛɛ bɛbíde, boŋ békɛ bɛkalé Eyale é Dyõb hõm tɛé. Sāŋgwéé ambé ne bó, ábɛ-'ɛ bó ngine ábɛl mekan mé menyáké, álúmed nén áá chõm éche béhɔbɛɛ édɛ mbáale.

Nyaa empɛɛ echɛ kálag e Makɔsɛ ésoágé†

16.9-10

[(9) Héɛ ábɛ bebaád békíí, boŋ bɛlāŋgē Petro ne bad ábe bémbɛ ne mó mekan mɛsyāāl níme bɛnlyāgtɛnnɛ bó, bɛsɛlɛ mó esõŋ-esõŋ. (10) Néɛ nê átómé, Yesuɛ mwɛn anlóm bad nkõŋsɛ áte rísyāāl ákal nkalan mí bwām. Mmɛ nkalan mí bwām níme rísáá, méehəŋlānné. Mmɛ nkalan rídii nkalan tɛŋgene alongé áde dɛbɛ á ngíndé ne á ngíndé.]

† 16:20 Donje á kálag dé'só ábádé ádén asóg á kálag ámbíd e nchoo 8.

Nkalanj mí bwám míme Yesue ngáne

Lukase
átélé

Ndibned n kálag

Nkalanj mí bwám míme Yesue ngáne Lukase átélé rílúmte Yesue ngáne Nsoode awě Dyöb dénhöbpē aá mósłōmē bad bé Israel. Lukase ahóbé aá Edəəđəŋ é Dyöb chós épwédé Yesue ápeen nkalanj mí bwám wée betóótōkē bé bad. Mmén nkalanj núbude ahób tŋgene e'boŋ bé nlém ábe Yesue álúmteé bad. A mbooted menyinge ményinnédé áde ehəŋgé ébídé tŋgene epe éche Yesue, ményinnéd-te á asóg áde Yesue ápúmmé ádyöb. Mekan míme Lukase ákóó awéd áte médii: mekáne, Edəəđəŋ éche Esáá, mekan míme bebaád bébélé áfínté e nsón míme Yesue ne alagsen áde Dyöb álagsanné bad mbéb.

Lukase abádé mekan áte wén míme médé áyāl e mímén nkalanj mí bwám dēmpen (Nŋn e'ped é'be ne ntóób á nkabtéd).

Nkabtéd n kálag

Ndibned 1.1-4

Echyáa éche Jəne, Ndusene ne éche Yesue 1.5-2.52

Nsón míme Jəne, Ndusene 3.1-20

Edusen ne mekəgsen míme Yesue 3.21-4.13

Nsón míme Yesue á Galilia 4.14-9.50

Nsón míme Yesue áde ahídté á Galilia ápe á Jerusalem 9.51-19.27

E'pun bé asóg ábe Yesue á Jerusalem ne benben ne á Jerusalem 19.28-21.38

Akáad áde békáádté Yesue ne eche kwééd 22-23

Mpuu míme Səŋgwéé, alúmed áde ánlúmēdtē bad yāl ne míme mpume 24.1-53

¹ A-Tiofilos, mod a edúbé, ekud é bad ékétéd pónde átel mekan ásē, míme mébénlédé áfínté e' syánē.

² Bételé melemlen ngáne dénwōgkē wée bad ábe bənyīnēn mó dīd se á mbooted, békálé-'e Eyale é Dyöb.

³ Né-ós, ntóó mímén mekan ahed áte se á mbooted, nnyíne-'e nén meé ébóó mémpē rítéd pónde, rítele we mekan ásē ahóg-ahógē.

⁴ Nén débēl wééchem mbále tŋgene mekan míme éamáá abii.

Angel epíidé Sakaria

⁵ A pónde eche Herəde abédé kəŋ e Judeya, mod nhóg ambé bán Sakaria. Sakaria abédée prise á nchoo míme Abiyaa. Mwaád ambé đin bán Elisabete. Mó ámpē abédée ngəŋ e túmbé eche Arəne.

⁶ Alongé áde bó mwaád dēmbē bwám á'sō é' Dyöb. Béhíde'áá mbéndé éche Səŋgwéé ésyāł.

⁷ Boŋ bənkənwáléé mwān ké nhóg áyāle Elisabete abédé ekəm. Bó bad bébe bēmmäd-te achun.

⁸ Bəəb-pəó, áde pónde e nsón e nchoo míme beprise míme Sakaria bó épédé áte, ankē nsón míme prise abel á Ndáb-e-Dyöb epun ehóg.

⁹ Mó-'aá bēmpwēdté ásol á Ndáb-e-Dyöb ábele Səŋgwéé, áhyáad e'twé, ngáne nsón míme prise ríhédnádtaá.

¹⁰ Ade áhyāntéé e'twé, ndun e mod embé ámbid e ebwóg, békāne'.

¹¹ Hē dós ángel e Səŋgú epíidé mó, etyéém mó á ped e ekáá émbáá benben ne menyán mé e'twé.

¹² Anyín áde Sakaria ányíne ángel, yāl enkóm mó áte, mbwóg ménkōb-pe mó bwāmbwam.

13 Dóo ángel élanḡeé mó aá, “A-Sakaria, weebáá’. Dyöb áwógé we mekáne. Né-óó, awöŋ mwaád Elisabete, áchyāā mwān. Echuu ane mwān dīn weé Jōne.

14 Anén mwān āwōgēd we menyīnge. Ndun e mod ámpē ēwōg menyīnge é echyāá échē.

15 Ebē nē áyāle ane mwān ābē ndāle a mod á’sō é’ Sāḡgú. Eetāḡgeḡeé nēe ámwāgkē mīm míme méwag, káa chōm ké échē éwúú áte. Edāádəŋ éche Esáá élōn mó áte se á ncháátén.

16 Atiméd bad bé Israel nlém ámbīd wēe Sāḡgwēé awē adé ádab Dyöb.

17 Abē á’sō boŋ Sāḡgwēé ápag. Awōŋ-’e edāádəŋ ne ḡíne melemlen ḡáne nkal é’dāádəŋ Elaijaa a’bōód ánwōḡgē. Achēd bad nlém á abum, ábel bad bōobe bán bétim ásē. Abēl bad ábe béwúéné Dyöb nló áte, béhəŋlén, béwōŋ debyéé nēe bad ábe bétyéeme á’sō é’ Dyöb. Né-’aá ábonsénné epe éche Sāḡgwēé.”

18 Sakaria ansédéd ángel aá, “Cheé élūmte me nēn bán ádén akan áde éhóbé débēnléd? Mmēn mmaá achun. Awēm mwaád-te ámpē amaá kōd atóm.”

19 Dóo ángel étimtanné mó aá, “Ndīfī Gabriēle, mēsénze míme mébēnle Dyöb nsón. Dyöb álómé me áwōŋ, álāa we mīmén nlébtéd ní bwām.

20 Bōob-pōó, ḡáne wēédūbpēé dyam áde ríhóbé, wēkwē ebóbé káəŋ ne pōndé echē mam mésyāāl míme rílánḡé we mélōnnē. Mekan mésyāāl mébēnléd-te á pōndé echē métāḡgéné abēnléd.”

21 Ene pōndé esyāál bad bésíné’áá Sakaria ámbīd ebwōg, bényāḡe’ chōm éche ékáá boŋ ápē abem á Ndáb-e-Dyöb-te nē.

22 Ade ábídé áwed, eéhele’áá dyamdyam ahób áwāb. Dóo béchémé nēn bán, anyíné ndóg á Ndáb-e-Dyöb. Mekáá móo álúmtánnáá bō, ésebán ahele dyam ahób.

23 Pōndé e nsón echē Sakaria emaá-’aá áte, asú á ndáb.

24 Ámbīd e pōndé mwaád ambé nkog. Ankoó yāl á ndáb-te á etūn é ḡəŋ étáan.

25 Anhób aá “Káəŋ ne á asóg Sāḡgwēé abēnlé me ádén. Awógé me ḡəŋ, ahúdé-’e me e’sōn áyāl átíntē e ábēm bad.”

Ángel epīdē Maria

26-27 Adē dyēm áde Elisabete ádíí ḡəŋ ntóob, Dyöb dénlōm ángel Gabriēle á dyad á Nazaret, á aloŋ á Galilia, wēe ḡəndére póg bán Maria. Maria enkēmbíí’ē mwēnchóm. Mod ankií mó awe béchāḡé’áá bán Josebe. Josebe ambīd á túmbé echē Kāŋ Dabidē.

28 Ade ángel étané Maria enhób aá, “A-Maria, nsəŋ níbē ne we! Edīfī mmwaád awē akudé mende ne Dyöb. Titēe Dyöbe adé ne we.”

29 Nēn dēntagéd Maria á mewēmtēn-tē bwāmbwam. Akōḡláádtáá á nlém-tē ábíi chōm éche ene nyaa e melēntēn éhele élūmte’.

30 Dóo ene ángel élanḡeé mó aá, “A-Maria! Weebáá’, nsimé ní Dyöb rídé ne we.

31 Ebíi wēé, móóbē nkog. Wēchyāā mwān a mwēnchóm. Echuu mó dīn weé Yesue.

32 Ane mwān ābē ndāle a mod. Béchāḡ mó bán, Mwān a Dyöb á Ngum. Titēe Dyöbe mwēn ābē mó atii dé nkamlēn áde sáá ambáá Dabidē.

33 Mó ákamlén abum á ndáb áde Jakōbe á ḡíndé ne á ḡíndé. Nkamlēn míme méewōḡḡé asóg.”

34 Hée Maria ásedtéé ángel ne aáken, “Chán ríhele nchyáá mwān áde méebīí’ē mwēnchóm?”

35 Ene ángel enkwentén mó aá, “Edāádəŋ éche Esáá epīí we. Ngum e Dyöb ékūdtēn we. Né-óó, mwān awē asáá, awē wēchyāā’é, áchəḡnéd bán Mwān a Dyöb.

36 Bíi wēé, Elisabete, mwānyoŋ a túmbé póg, mómpē adé nkog á e’chun-tē. Mó awē bēnhōbpē bán adé ekōm, adé dyēm bōob ḡəŋ ntóob.

37 Edé nē áyāle dyamdyam déesaá áde átómé Dyöb áte.”

38 Hée Maria áhóbéé aá, “Ndīfī mbəlede awe Sāḡgwēé. Ebē ne me ḡáne éhóbé.” Dóo ene ángel étédté mó boŋ ekag.

Maria akií wēe Elisabete

39 Mmê mesú mën, Maria anläd yäl ne mehél mésyāäl, ákē á dyad á Juda ahóg áde áde á e'kone-tê.

40 Ade ápédé áwed, ansól á ndáb echë Sakaria, álēlēd Elisabete.

41 Awóg áde Elisabete áwógé Maria níme melentēn, mwän anhóbnéd Elisabete á abum-tê. Edaðəŋ éche Esáá êmpií mó.

42 Dó-'aá álângeé Maria ne esaád é ngíne nén aá, “Nnam mbê ne wε átíntê bebaád bésyāäl. Nnam mbê ne mwän awe wéchyā'é.

43 Chán ébénlédé éche mεmε ríkúdé échén edúbé? Chán nyaá awe Sánḡwéé áhele áhyε áwêm-é?

44 Awóg áde ríwógé nímōŋ melentēn, mwän ahóbté mε yäl á abum-tê ne menyinḡe.

45 Dyöb ánámte wε áyāle edúbpé nén wεé, dyam áde Sánḡwéé álánḡé wε débénléd.”

Ngase echë Maria

46 Héε Maria áhóbeé aá,

“Nkēmte Sánḡwéé ne nlém nímēm rísyāäl,

47 edaðəŋ échēm ámpē éwógne Dyöb menyinḡe. Mó adé awêm mod a e'soosōŋ.

48 Ayāle achemé mε awë ndé awe mwä mbəledε ngên. Bootya bəəb, áke á'sō, nyongel e bad téé ēhəb bán, rídé mmwaád awë Dyöb ánámte.

49 Dyöb á Ngum abēnlé mε ndəle a akan. Mó adé ane awë asáá.

50 Ngəl echë ēbē nyongel ne nyongel e bad téé, ámīn e kénzēé awë abage mó edúbé.

51 Abelé ndəle a akan ne éche ekáá chēn. Apuúdtédé bad ábe bédé kúmbe mewēmtēn áte.

52 Ahúdé benklεε áwāb metii mé nkamlēn, boŋ achágté bad ábe bésúdté yäl.

53 Akódté bad ábe bétagne nzaa ne kase é bwēm, boŋ anané bad ábe bébúdé awóŋ áá bésūε' ne mekáá mé ngên.

54-55 Akämténé álóned akag áde ámbéé ábēd betaa, bootya Abrahamε ne nímē mbyaa rísyāäl káəŋ ne á ngíndé. Né-əó, awóŋgéné ábē bembəledε, bad bé Israel.”

56 Ámbíd e nê, Maria andyεén Elisabete ngōn éláán, boŋ ásūε' ámbíd.

Echyáa éche Jōne Ndusene

57 Ámbíd e pónDé, e'wε é' mwän bénkōb Elisabete. Anchyáá mwän a mwεnchóm.

58 Túmbé echë ne bad ábe bóbəó bédyéé'áá abwóg ahóg, bénsōŋtēn nén bán Sánḡwéé ábagé mó sánkalaa a nsimé, bómpē bėwóg menyinḡe.

59 Mbwε mé asōŋ-á-yäl (ámbíd e e'pun waam) áde béhyédé mwän ayag, bėhédé'áá mó dīn áde sáá achuu bán Sakaria.

60 Dóə nyaá áhóbeé aá, “Aáy! Dīn débēē mó bán Jōne.”

61 Héε bétimtanné mó bán, “Modmod eesaá áwōŋ túmbé-te awë awóó áde dīn.”

62 Né-əó bēnhəgtén Sakaria á mekáá mīn áhed áte ngáne ádáə mwän dīn achuu.

63 Héε áhágténé ne mekáá aá bėpiined mó abámbé. Antēl áhed aá, “Dīn ádíí mó bán Jōne.” Anyín áde bad bėnyíné nê, menyáké mékōb bó.

64 Abwōḡ-ábwōḡ, ehób énsālē mó á nsəl, ábootéd-te dyam ahób ámpē, ákēmtē-'ε Dyöb.

65 Nén dénkōbēd bad bésyāäl ábe bėbédé áhed mbwóg, bėkεεné nkalaŋ hōm ásyāäl á myad mé e'kone á aloŋ á Judeya.

66 Mod téé awë anwóg ádén akan, ankoó dó á nlém-tê. Bésēdté bánken, “Ebál é mod éhéé anén mwän ábēε-yēé?” Bésēdté'áá nê áyāle bėmbīí nén bán Dyöb áde ne ane mwän.

Ngase echë Sakaria

67 Bəəb-pəó, Edaðəŋ éche Esáá êmpií sée mwän, Sakaria. Héε ábóótédé mam ahóbtēd, ahóbeé aá,

68 “Mekεnag mébê ne Sánḡwéé, Dyöb á bad bé Israel.

Békεn Dyöb áyāle ahyedé ábē bad anyen ásē, akōdté-'ε bó.

69 Akwōgté ngum a mod á abum á ndáb áde awë mbəledε Dabidε, móəchoód syánē.

- 70 Se' bōd ansón bekal bé'dā́dān, alóm bó aá béhób bán,
 71 Mōsōn syánē á mekáá mé bad bé ekoyí ábe syánē, ne bad ábe békóó syánē.
 72 Nê dōó Dyōb álúmteé ngal eche ánhī' é ábēd betaa akag. Né-'aá akámténé míme melě,
 73 nédē melě míme ámmwēē ne awēd sáá ambáá Abrahamε.
 74 Anhób aá mōsmadté syánē asonj á mekáá mé bad bé ekoyí ábe syánē,
 bonj déhel mó abele ésebán debáa'.
 75 Dέbenlé mó pónde eched ne nlém míme rísáá ne mbeltéd míme rídé ngáne Dyōb áhedeé,
 á alongé ádēd ásyā́l.
 76 Wε-óó, a-mwān, béchǎg wε bán nkal é'dā́dān awě Dyōb á Ngum.
 Wε-'aá wēsēbē Sǎngwéé á'sō, ábon̄sen mó nzii echě ábwéé áte.
 77 Wěběl ábē bad bébíí nén bán, Dyōb áchónjté bó áyāle álágséné bó mítab mbéb.
 78 Nén débēnléd áyāle ngal e Dyōb ne ábē e'bonj bé nlém.
 Ene ngal chó-'aá ékǎn e'nyínen bé ekíde ábē é'bídé ámín e'piinéd syánē e'soósonj.
 79 Né-óó bad ábe bédé á ehíntén-tē, ne á nsəl rí sonj, békūd e'nyínen bé e'kíde.
 Syánē-ε deékūd debyéé áde álúmte syánē nzii echě epeene alongé dé nsanj."
 80 Jonε ankwōg, edā́dān é Dyōb ébē-ε mó ngíne. Andyě é ehyánge kááj ne á pónde eche
 ábóódtédé eyale é Dyōb akal á ntálé wéε bad bé Israel.

2

Yesue achyáádté á Betlhem

(Mat 1.18-25)

- 1 Mmē mesú-óó Agōstuse, Kaisεε a Roma antóméd mbéndé aá, moosyā́l awě adé ásē e
 míme nkamlen, áke átelēn dīn.
 2 Nén débē tóngé e bad e'só. A pónde eched Kirinuse mó ambé nló mé alonj á Siria.
 3 Mod téé ankě áwē dyad ábel bonj bétel mó dīn ásē.
 4 Né-óó Josebε mómpe anhidé á dyad á Nazaret á Galilia, achágé á Betlhem, dyad áde
 Kǎn Dabidε á Judeya, áyāle ambíd á mbyaa míme Dabidε.
 5 Ankě nē ábel bétōn bó Maria, ngōndεε eche ánkíí'ε. Maria mó-ε ambé nkoj.
 6 A Betlhem wē dō-'aá achád akóbé Maria.
 7 Anchyáá mwān a mwēnchóm awě átúbné abum. Ankaán mó e'ped bé mebad, ánaād-
 te mó á ebwōg eche bédídtéé e'lém áte, ngáne etál éebédeé á ndáb e beken.

Angel építidé benon bé mbód

- 8 Apēd eched, benon bé mbód bēnóné-'aá échāb echonj é' mbód á hōm dé medyé nkuu.
 9 Angel e Sǎngú empií bó táléd, ehúmé é Sǎngú élā́néd bó. Mbwóg ménkōb bó.
 10 Héε ángel élā́ngéé bó aá, "Nyéebáá', mpiínédé nyé kase e nkalanj echě éwōgēd bad
 bésyā́l menyīnge bwāmbwam.
 11 Nyébii bán, epun é'chii, Nsoode awēn achyáádté á dyad áde Kǎn Dabidε. Mó adé Ane
 awě Dyōb Awógté. Mó adé Sǎngwéé.
 12 E'chemléd ábe míbagéé nyé é'dii bán, nyéētān mwān awe békā́né e'ped bé mebad
 ngáne ánā́ngé á ebwōg eche bédídtéé e'lém áte."
 13 Melemlem mé pónde echonj é ángel émbid eníníí ángel á nkag táléd, ékené Dyōb bán,
 14 "Ehúmé ébē ne Dyōb áde áde se ámín, nsanj-ε míbē ne baányonj ábe ábágé nsimé á
 nkō̄nsé!"
 15 Ambíd e nē, échē ángel énsū ámín. Héε benon bé mbód bēlā́ngéé nhóg ne aníníí bán,
 "Syā́a dékag á Betlhem, déke dényín áde akan áde Dyōb á Ngum álúmte syánē áte aá
 ábēnlédé."
 16 Dō-'aá békíí á mehélé-te, bonj bédíbté Maria bó Joseb ne nkáál mí mwān néε rínā́ngé á
 ebwōg eche bédídtéé e'lém áte.
 17 Bémáá-'aá anyín nē, dōó bēbóódtédé nkalanj akal ngáne ángel énlā́' é bó tǎngene ane
 mwān.

18 Bad bésyāāl ábe bénwōg nê, menyáké ménkōb bó.

19 Maria ankoó nímén mam mésyāāl á nlém-tê, ádolé mó áte.

20 Héε benən bé mbód bétímé ámbíd, békēmtē Dyōb, békēné-’ε mó áyāle mam mésyāāl níme béwógé, boŋ bényínén-ne dīd nēngáne bénlāā’ é bó.

21 Ámbíd e e’pun waam, mbwε níme béyagεé mwān, bēnchuu mó dīn bán Yesuε. Adé dīn dóo ángel émmadté mó achəg boŋ nyaá ābē dyēm.

Bépééné Yesuε á Ndáb-e-Dyōb

22 Bəəb-pəó, mbéndé e Mosεε ehedáá bán, ámbíd e echyáa béβε mendε áwobe nyě mwān bó sée mwān. Ade bémádé nê, Maria bó Joseb bēnkēén mwān á Jerusalem álúmed mó á’sō é’ Sánjú.

23 Bēnkē nê nchoo ne ngáne éténlédé á mbéndé e Sánjú bán, Mwān a mwēnchóm téé awě bétúbne abum, béβε mó á mekáá mé Dyōb.

24 Bēnkē nê káəŋne áβε mendε ne álóned mbéndé e Sánjú echě ehóbé bán mod áβε bé élāā béβε káa mbəŋgé ésad éβε.

25 A Jerusalem wê, mod ambé bán Simione. Ane mod anwōŋ abé áde atəŋgéné á’sō é’ Dyōb, ákoŋgé-’ε mbéndé é Dyōb. Edəádəŋ éche Esáá émbē ne mó. Asiné’áá póndé echě Dyōb désoŋgé alonŋé á bad bé Israel.

26 Edəádəŋ éche Esáá émməd-tε mó alúmed nén aá, éewáá ésebán ányíne Ane awě Sánjúwéé Áwógté.

27 Edəádəŋ éche Esáá émbēl Simione ankē á Ndáb-e-Dyōb. Dóo Maria ne Joseb bépééné awab mwān Yesuε áhed, ngáne mbéndé éhédé’áá.

28 Simione ankobén bó mwān, abwáá mó, boŋ ákēmtē Dyōb nén aá,

29 “A-Sánjú, ngáne élónté ádōŋ akag, téd-tō mε, níkag ne nsəŋ.

30-31 Ayāle mīd nímēm rínyíne awōŋ mod a e’soosōŋ awe ébōŋséné wéé moosyāāl ányín.

32 Abē e’nyínen bé ekíde ábe bēbēl bad ábe béesě bad bé Israel ábíi wε, əpεén-ne edúbé wéé ábōŋ bad bé Israel.”

33 Joseβε ne Maria bém̄bē menyáké áwóg mam níme bēhóbé təŋgene awab mwān.

34 Héε Simione ánámte bó, boŋ álāŋgē Maria aá, “Nəné’, anén mwān awě nyényíneé nén, Dyōb dóo álómé mó. Abēl bad behóg békud ebébtéd, ábíní-’ε békūd e’soosōŋ á lonŋ á Israel. Abē nēngáne e’chemléd é’ Dyōb, boŋ ekud é bad étti mó ámín, bétəŋgān mó.

35 A póndé eched mod téé níme mbeltéd mēn mébídēd níme mewēmtεn áwed. Héε ndutul ésoŋgé wε á nlém néε nkwaté.”

36-37 Nkal é’dəádəŋ a mmwaád nhóg abédé, dīn démbē mó bán Anaa, mwān awe Panuεε awě abíde á túmbé e Aσεε. Anaa anchūn bwāmbwam. Bó nchóm bēndyεé mwě saámbé á e’wōŋgé, boŋ ályāgē mó akúd káəŋ ne á móom mé mwé waam ne mwě ríniin. Eésyəŋge’áá á Ndáb-e-Dyōb. Akánné’áá nkuu ne mūte, ádidé-’ε yāl nzaa á mekáne-té.

38 Ade Maria bó Joseb bépééné Yesuε á Ndáb-e-Dyōb pεenén, Anaa ambé áhed. Héε ábóótédé Dyōb akεn, ákanlé-’ε bad nkalanŋ təŋgene ane mwān. Abē bad bēbédéε bad ábe bésíné’áá póndé eche Dyōb déwəbēé dyad á Jerusalem. Anláá bó nyaa e mod echě ane mwān ábē.

Joseβε bó Maria bétimné mwān ámbíd á Nazaret

39 Ade Maria bó Joseb bémádné mam mésyāāl ngáne mbéndé e Sánjú éhédé’áá, bēntīm áwāb dyad á Nazaret á lonŋ á Galilia.

40 Ene póndé mwān mó-’ε ákwogé’, áwūē’ áte, debyéé ákwogé mó, nsimé ní Dyōb mó-’ε níhídé mó.

Yesuε akii á Ndáb-e-Dyōb

41 Bəəb-pəó, émbē bán, mwě téé Yesuε sáá bó nyanŋ békágé’áá á Jerusalem áyāle Ngande e Nnyíme-ámín.

⁴² Ade Yesue ápedé dyôm á mwé ne níbe, bóbō bēnkě á ngande ngáne êmmenténné abé.

⁴³ Ngande emaa-'áá bon nyaá bó sán bésūē' á dyad. Yesue anlyăg ámbid á Jerusalem ésebán bēbíí.

⁴⁴ Mewēmtēn mémbe bó nēn bán, adé á ehoŋ éche ésúé'áá. Bon áde békékeé bootya mbwembwe káŋ ne ngukél, dōo bēbóótédé mó ahed, bésēdtē mó wée bad bé túmbé ne bad ábe bóbō bébyééné.

⁴⁵ Anyín áde béenyíneé mó, bēntīm ámbid á Jerusalem áhed mó áwed.

⁴⁶ Alōntēn e'pun é'láán dōo bétímé mó adibed á Ndáb-e-Dyōb. Andyéé átíntē e bemeléede, áwōglān bó, ásedtē-'e bó mam.

⁴⁷ Mod téé awé anwóg mam níme Yesue áhóbé'áá, ambé menyáké áyāle nsōhtēn níme ánwōngē ne nyaa echē ákwéntánnáá bó.

⁴⁸ Ade nyaá bó sán bényíneé mó, yāl enkóm bó áte. Dōo nyaá ásedtēé mó aá, "A-mwān, chán-nō ébéle sé nēn? Sé sōŋ sēkómé we ahed, sétagé-'e áte."

⁴⁹ Bon Yesue ankwentēn bó aá, "Cheé ékóá bon nyéhédé me? Nyénkēmbíí'é bán, ntāŋgéné abé á ndáb echē echem Sāŋ-e?"

⁵⁰ Bēnkēnhēnlé dyam áde áhóbé asōhtēn.

⁵¹ Ámbid e nē, dōo Yesue áhídé nyaá bó sán, bon bóbō bésūē' á Nazaret. Enkēnwúénné bó nló áte. Nyaá-'e ankoó nímén mekan mésyāāl á nlém-tē.

⁵² Ngáne Yesue ákwógé'áá, debyéé dōmpē ákwógé'áá mó. Nsimé ní Dyōb ne ní baányon ríhídé mó.

3

Jōne, Ndusenē aboŋsan nzii

(Mat 3.1-12; Mak 1.1-8; Jōn 1.19-28)

¹⁻² A pōndé echē nkamlēne Tiberiose, ákēbēē Kaisēe a Roma áyāle dyôm á mwē ne rítáan, Dyōb dénlōm Jōne mwān awe Sakaria ne nlébtéd á ehyāŋge wée ábédé. Ene pōndé-'e dōo Pontus Payledé mó-'e ábédé Nkamlēne á Judeya, Herōde ákamlán alon á Galilia, mwānyan Filibe-'e ákamlán alon á Ituria ne alon á Trakoniti. Bon Lisania mó-'e akamlánnáá alon á Abilēne. Mmē mesú mēn-naá Anase bó Kaifase bēbédé beprise bēmbáámbáa.

³ Jōne abwágé'áá mebwóg mésyāāl níme mélāŋnéde edib é Jodan. Akag ákalé eyale é Dyōb nēn aá, "Nyéte de abel dé mbéb, nyékud edusen ábel bon Dyōb álagsen nyé mbéb."

⁴ Nēn dénlōnēd chōm-ēe étēnlédé á kálag echē nkal é'dáádāŋ Yesayaa bán,

"Ehāŋgé ébídé á ehyāŋge bán,

nyéboŋsen epe éche Sāŋgwéé.

Nyétii echē nzii.

⁵ Nyélóned nhog té.

Nyésuded mbōd ne ekone té.

Nyétii mebwóg níme méhyómé.

Nyétaled mebwóg níme médé pwōgléd pwōgled.

⁶ Abel bon moonyon asyāāl anyín ngáne Dyōb ásoo'é alongé á bad."

⁷ Ndun e mod empě wée Jōne bēhédé bán, ádusen bó. Mó-'e ásedtē bó aáken, "Píí é nyě chén! Nzéé múmó alāŋgé nyé aá nkáásé ní Dyōb ríhúe' bon aléb-pe nyé aá nyékúme abāŋgé?"

⁸ Nyéchyáa e'pum ábe é'lūmte bán nyētdé abel dé mbéb, tómaa áhób áwen nlém-tē bán, 'nyédé bán ábe Abrahame, nyéekudté nkógsen ní Dyōb.' Bon rílaa nyé nēn mēé, Dyōb áhele ábenléd nímén meláá átimēd mó bán ábe Abrahame.

⁹ Bōb-pōó, ehón émáá anaa á nkaŋ ní mēl. Né-ōó, bwel ké é'héé ábe bēēchyāā' e'pum é' bwām, bēkwel bó, bēbwém-me bó á muú-te."

¹⁰ Hē dōo, bad bésēdtēé mó bánken, "Chán-nō sébenlé bōb?"

11 Jone antimtén bó aá, “Mod awě awóó mbóté ébe, ábe póg wée ane awě eewóo chõmchõm. Ane awě mó-’ε awóó ndyééd, ákabe bad ábe béewóo.”

12 Belad bé tááse ábe bómpē bēnhyě edusen akud bēnsedéd mó bán, “A-meléed, cheé sébenlé?”

13 Antimtén bó aá, “Nyéēsanté tááse tómaa ngáne betíídé.”

14 Nguse é sónze chó-’ε ēnsedéd mó bánken, “Chán-náa sé, sébel chán?” Jone ankwentén aá, “Nyéēkobné bad mōné. Nyéebáné-’ε bad mekan áyāl ngēn, boŋ nyébê menyinge ne chõm-ée nyékudéé nēe nsábe.”

15 Bōob-pōó, bad ábe bébéde áhed, nímab mewēmtēn mēmbootéd acháge ne e’lyág bé nlém, békōglád á nlém-tē nzé édé bán Jone mó adé Ane-awě-Béwógté.

16 Héε Jone átimtanné bó moosyáál aá, “Ndusan nyé bōob ne mendib, boŋ mod ahúε’ awě atómé me. Meékwognedéé áhune ké nímē nkōod mé metámbé. Adusén nyé ne Edāádāŋ éche Esáá, ádusén-ne nyé ne muú.

17 Awánlé échē epeben á ekáá, ábel nén, ápeb níme menyán ámín. Nzé amadé, áład mbum é bwám áte, ákōō chó. Boŋ áład e’pōá, ahyáád bó á ebonde é muú éche éédimē’.”

18 Né-óó Jone alébé’áá bad ne ekud é póle émpēe, ákanlé-’ε bó nkalanŋ ní bwám.

19 Jone anhób kóōŋne wée nkamlēne Herōde aá, abelé mbéb ngáne áwóó Herodyase, mwaád awě mwānyāŋ, nchoo ne e’bébtéd bé mekan bémpēe ábe ámbenlé.

20 Abád-te áyāle nímē mbéb rísyāāl Herōde anhé Jone á mbwōg.

Bédúséné Yesue

(Mat 3.13-17; Mak 1.9-11)

21 Bōob-pōó, áde Jone ámáá ekud é bad adusen, Yesue mó ámpē ampě aá ádusen mó. Ade ámáá mó adusen, ábwōg-ábwōg ankáné. Ade ákánneé nē dōo ngob e dyōb énédnédé.

22 Hé-’aá Edāádāŋ éche Esáá ébidé ngáne élāā, boŋ ésudé mó á nló mín. Ehób chómpē émbid ádyōb nén, “Edii awem mwān a nlém awě rídáá bwāmbwam. Ndé menyinge ne we.”

Abum á ndáb áde Yesue

(Mat 1.1-17)

23 Yesue ambé dyan móom mé mwě méláán boŋ ábootád níme nsón. Bad bényíné’áá mó nēe mwān awě Josebe. Josebe ambé mwān awe Eliε. Eliε ambé

24 mwān awe Matate. Matate ambé mwān awe Leviε. Leviε abédé mwān awe Melekyε. Melekyε ambé mwān awe Janne. Janne ambé mwān awe Josebe.

25 Josebe abédé mwān awe Matatya. Matatya ambé mwān awe Amōse. Amōse abédé mwān awe Nahumε. Nahumε ambé mwān awe Esilyε. Esilyε ambé mwān awe Nagaya.

26 Nagaya abédé mwān awe Maate. Maate ambé mwān awe Matatya. Matatya ambé mwān awe Simene. Simene ambé mwān awe Joseke. Joseke ambé mwān awe Jodaa.

27 Jodaa abédé mwān awe Joanane. Joanane ambé mwān awe Resa. Resa ambé mwān awe Serubabele. Serubabele ambé mwān awe Salatyε. Salatyε ambé mwān awe Nerie.

28 Nerie ambé mwān awe Melki. Melki ambé mwān awe Adie. Adie ambé mwān awe Kosame. Kosame ambé mwān awe Elamadame. Elamadame ambé mwān awe Ere.

29 Ere ambé mwān awe Josua. Josua ambé mwān awe Elesaa. Elesaa ambé mwān awe Jorime. Jorime ambé mwān awe Matate. Matate ambé mwān awe Leviε.

30 Leviε ambé mwān awe Simione. Simione ambé mwān awe Judaa. Judaa ambé mwān awe Josebe. Josebe ambé mwān awe Joname. Joname ambé mwān awe Elyakime.

31 Elyakime ambé mwān awe Meleya. Meleya ambé mwān awe Mena. Mena ambé mwān awe Matate. Matate ambé mwān awe Natanε. Natanε ambé mwān awe Dabide. Dabide

32 mwān awe Jese. Jese mwān awe Obede. Obede ambé mwān awe Boase. Boase ambé mwān awe Salmonε. Salmone ambé mwān awe Nasonε. Nasonε

³³ ambé mwän awe Aminadabe. Aminadabe ambé mwän awe Ademinε. Ademinε ambé mwän awe Areniε. Areniε ambé mwän awe Hεserɔne. Hεserɔne ambé mwän awe Pεrese. Pεrese ambé mwän awe Judaa.

³⁴ Judaa ambé mwän awe Jakɔbe. Jakɔbe ambé mwän awe Aisige. Aisige ambé mwän awe Abrahamε. Abrahamε ambé mwän awe Tera. Tera ambé mwän awe Nahɔ. Nahɔ

³⁵ ambé mwän awe Seruge. Seruge ambé mwän awe Rewεε. Rewεε ambé mwän awe Pelεge. Pelεge ambé mwän awe Ebεε. Ebεε ambé mwän awe Sela. Sela

³⁶ ambé mwän awe Kananε. Kananε ambé mwän awe Apasade. Apasade ambé mwän awe Semε. Semε ambé mwän awe Noa. Noa ambé mwän awe Lamεke.

³⁷ Lamεke ambé mwän awe Metusela. Metusela ambé mwän awe Henɔke. Henɔke ambé mwän awe Jarεde. Jarεde ambé mwän awe Mehalεle. Mehalεle ambé mwän awe Kenanε. Kenanε

³⁸ ambé mwän awe Enose. Enose ambé mwän awe Seta. Seta abédé mwän awe Adame. Adame-’ε abédé mwän a Dyɔb.

4

Satanε akəgé Yesue

(Mat 4.1-11; Mak 1.12-13)

¹ Bɔɔb-pɔɔ, áde Yesue abidé á edib é Jodan, anlón ne Edəəðəŋ éche Esáá. Entimén mó á ehyanġe.

² Andyéé áwed móom mé e’pun méniin, Devəle ákəgé mó. Mmé mesú mésyāāl enkəndyáá chǒmchǒm. Ambid e né-ɔɔ nzaa ewagáá mó.

³ Dɔɔ Devəle álāŋġéé mó aá, “Nzé wε-εé edé Mwän a Dyɔb, kamlén ádén aláá wεé, átim ewele.”

⁴ Yesue antimtén mó aá, “Eténlédé á kálag e Dyɔb nén bán, ‘Saké ndyééd chěmpen edide moonyon á alongé.’ ”

⁵ Héε Devəle ákééné mó á ekone mīn, álūmtē mó melonġ mé nkǒŋsé mésyāāl áyāle mwă esonġ é pónde.

⁶ Dɔɔ álāŋġéé mó aá, “Nɔné’, bėbágé me nkamlen ámīn e ábén bwēm é’syāāl. Nwóó-’ε kunze ábe mod ké ahée awe řdáá abε. Měbě wε mó.

⁷ Né-ɔɔ nzé ebagé me edúbé, né wée ewóó ábén bwēm é’syāāl.”

⁸ Yesue antimtén mó aá “Eténlédé nén bán, ‘Ebwógke’ Sāŋgwéeé ádonġ Dyɔb mebólónġ, ébage-’ε mó edúbé. Mwěnpən-naá étāŋġéné abele.’ ”

⁹ Héε Satanε ákééné Yesue á Jerusalem. Atyēēmān mó á nzonġe e Ndáb-e-Dyɔb mīn, bonġ álāŋġē mó aá, “Nzé wε-εé edé mwän a Dyɔb, éheb á bwεle-mīn hén, éhūn á ndɔɔb.

¹⁰ Eténlédé á kálag e Dyɔb nén bán,

‘Dyɔb dékamlén éche áŋġel ásb wε,’

¹¹ ‘épēm-me wε ámīn, ábel nén weébōmē ekuu á aláá.’ ”

¹² Yesue-’ε antimtén mó aá, “Kálag e Dyɔb ehóbe nén aá,

‘Weékāġē Sāŋgwéeé, ádonġ Dyɔb áte.’ ”

¹³ Devəle amaá-’aá mó akəġ áte menzii mésyāāl, bonġ áhidte’, áhāġ mó mwă etál.

Yesue aboótédé nsón á Galilia

(Mat 4.12-17; Mak 1.14-15)

¹⁴ Yesue antīm ámbid á Galilia. Edəəðəŋ éche Esáá émbē ne mó, dīn dó-’ε ákanlád mó mbwóg áte ésyāāl.

¹⁵ Ayáġté’áá bad áwab ndáb é mekáne, moosyāál ákēmtē mó.

Bad bé Nazaret bėekobéé Yesue

(Mat 13.53-58; Mak 6.1-6)

¹⁶ Ade ápédé á Nazaret wée ákwógé, ansól á ndáb e mekáne á Mbwe-mé-nkóme-áte, ngáne ámmenténné abel. Dɔɔ átyéémé ámīn, álāŋġ epεd.

17 Bémbě mó nhibe ní kálag é metelag míme nkal é'daádəŋ Yesayaa. Anhuné chó áte, ákūnē epeɗ éche éhóbe nén bán,

18 “Edaádəŋ éche Sáŋgwéé édé ne me, áyāle Dyöb ápwédé me aá, mbel eháŋgé é nkaləŋ ní bwám wée betóótōkē bé bad.

Alómné me eháŋgé aá, bad ábe bédé á mehaŋgé, béhide á mehaŋgé, aá, bad ábe békwédé ndím, bényīnēn

aá, bad ábē békude metuné á mekáá mé baáb, nhúd bó á metuné-te

19 aá mbel-le eháŋgé nén meé pónde epeɗe echē Dyöb álūmtéé bad ŋəl.”

20 Amaá-aá aláŋ, ádib kálag áte, ábag chó ámbíd wée mod awē anəne ndáb e mekáne. Ankē ádyēé áse, mīd mésyāəl ménəné mó.

21 Dóo álāŋgéé bó aá, “Echén epeɗ éche nyéwógé, élóné epun é'chii.”

22 Moosyāəl ankéméd mó, menyáké mékób bó áyāle kəse e póle echē ebídáá mó á nsəl, bésədté' bánken, “Kíné saá mwān awē Josebe mó nén-ε?”

23 Yesue ambád bó aláa aá, “Mbíí meé, nyéēkalé me ngan bán, ‘A mod a bwel, choód yəl.’ Nyéēlāā-ε me bán, mekan míme nyéwógé bán mbelé á dyad á Kapenahum bán, mbel-láa mó áwēm dyad-tē hén.”

24 “Nláa nyé nén meé, nkal é'daádəŋ eewóó' é edúbé áwē dyad.

25 Nyébii-óó nén bán, á pónde eche Elaijaa, mbúú eechódéé áyāle mwē ríláán ne epeɗ. Nê dēmběl sáŋkalaa a nzaa ambé alon áte ásyāəl. Bekúd híin bémbe á mbwóg e Israel hén ene pónde.

26 Boŋ Dyöb dénkēnlómmé Elaijaa áwāb. Anlóm mó dásō á alon á Sidən á dyad á Sarefa wée nkúd a mmwaád ampée.

27 A pónde echē nkal é'daádəŋ Elisha ámpē ndun e mod e meləŋ embé á Israel. Boŋ Elisha enkēnsáádté mod a meləŋ ké nhóg awē ambíd á alon á Israel. Namanε, mod awē ambíd á alon á Siria móo ánsāádté.”

28 Ade bad ábe bémbe á ndáb e mekáne béwógé-ε nê, ekaŋ énkōb bó áte.

29 Héε bepádté áse, béhé mó abum ámīn, békēēn mó á asóg á dyad. Ngáne bénlōŋgē á ekone mīn, bēntimén mó á mbám mé ekone ábel bétined mó á ekone sé.

30 Boŋ ansam bó áfintē, ákē-ε mó.

Mod awē edaádəŋ é mbéb émbēé áte

(Mak 1.21-28)

31 Yesue ansyogé á dyad á Kapenahum á mbwóg e Galilia, ábootéd ayáged á mbwe-mé-nkóme-áte.

32 Nyaa eche áyágté'áá enkóméd bad yəl áte bwāmbwam áyāle ábē e'yale bémbe ŋíne.

33 A ndáb e mekáne wée áyágté'áá, mod ambé awē edaádəŋ é mbéb ékamlánnáá. Héε ábóótédé abón aá,

34 “Bób! A-Yesu, mod a Nazaret, cheé syánē déwóŋné? Ehyedé sé awúu-yε? Mbíí we bwám. Edfí mod awē Dyöb álómé, awē asáá.”

35 Dóo Yesue ákánne échē edaádəŋ é mbéb áte aá, “Lám, bíd ane mod áte!” Héε ébómé ane mod áse áfintē bad, boŋ ébíde mó á yəl, ésebán élógné mó.

36 Menyáké ménkōb moosyāəl, bésədtē nhóg ne aníní bánken, “Nyaa e nhóbtéd ehéé nén-ε? Chán mod ákamlánné e'daádəŋ bé mbéb ne kúmbe esyāəl, é'wōgnē-ε mó?”

37 Dīn dēnkē mó mbwóg áte esyāəl áyāle mekan míme ábélé'áá.

Yesue achōŋté ekud é bad

(Mat 8.14-17; Mak 1.29-34)

38 Ade Yesue áhídté á ndáb e mekáne, ankē á ndáb wée Siməne. Antán néε Siməne mwaád nyaá ákonléé, ahéb ámbáá dēnsog mó. Bēnchāŋ Yesue bán, ádid mó bwám.

39 Dóo Yesue ásídté mó á nkəg, awúlén áse, aláa ahéb áded aá, átede mó. Abwōg-ábwōg ahéb dēmmaá mó á yəl, ásyāō áse, ákōb-pe bó nken.

⁴⁰ Bəəb-pəó, áde enyən ébóótédé asud, bad bésyāāl ábe bēnwōŋ bad bé nkole ábe békónlé'áá nkole nyaa ne nyaa bēmpēén bó áwē. Ambán nhóg téé ekáá ámīn, ádidé bó bwām.

⁴¹ E'dəədəŋ bé mbéb bómpē é'bidē ekud é bad á yāl, é'bōnē' bán, "Edii mwān a Dyōb!" Ankáné bó áte, eémwage'aá-'ε aá bēhōb akan, áyāle bēmbii bán, adii Ane awē Dyōb Awógté.

*Yesue akalé nkalaŋ ní bwām
á ndáb é mekáne é bad bé Israel
(Mak 1.35-39)*

⁴² Mbwembwε pírib, Yesue ansyəó á dyad-tē, ákē á ahəŋgé á hōm. Bad bēmbóótéd mós ahəd. Ade bédíbté mós, bēnkēnháá mós etál ákε hōm.

⁴³ Dóó áləŋgeé bó aá, "Ntəŋgéne áke á myad mémpēe, ábel nēn rílaa bómpē nkalaŋ ní bwām təŋgene nkamlen ní Dyōb. Mmēn nkalaŋ mós ríkáá boŋ Dyōb álōmē me."

⁴⁴ Né-óó akalé'áá nkalaŋ ní bwām á ndáb é mekáne é mbwóg é Judeya.

5

*Yesue apwədə bembapεε
(Mat 4.18-22; Mak 1.16-20)*

¹ Mbwε nhóg Yesue antyéém á nkin mé edib é Genesaret. Bad bēnləŋned mós áwóg eyale é Dyōb.

² Héε ányíne bétəŋgé myəle mébe á nkin. Bekób-bé-súu bēnkēmbáá áwəd-te. Bəwópé'áá échab mbínzé.

³ Dóó ásólé á bəle ábe Siməne, aláá mós aá, ásyəŋned mós á nkin. Adyεé-'aá á bəle-tē, boŋ ábootéd bad ayəged.

⁴ Ade ámadé nē, anláá Siməne aá, "Kéén bəle wéε ndib edíí, boŋ nyébwēm mbínzé."

⁵ Siməne antimtén mós aá, "A-Səŋ, səkəbwēm mbínzé nkuu rísyāāl, séékōbēē chōmchōm! Boŋ məbəl ngáne éhóbé."

⁶ Dóó bəbwémé mbínzé. Bēnkōb ndun e súu káəŋ mbínzé éhəpé'.

⁷ Bēnlēbē baáb ábe bēbédé á bəle ábíní bán bēhyε bəwōŋgen bó. Ade baáb bépédé, myəle mésyāāl mébe ménlōn ne súu káəŋ mébootéd asú ásē.

⁸ Ade Siməne Petro ányíne nē, ankwε Yesue á mekuu, áhōbē aá, "A Səŋgú, sōn! Syəó wéε rídíí áyāle ndíí mbelé-mbéb."

⁹ Siməne anhób nē áyāle émbē bóobε baáb menyáké bwāmbwam ányín ndun e súu eche békóbé.

¹⁰ Menyáké ménkōb káəŋne Jemse bó Jōn, bán ábe Zεbediε, ábe bēmbē á echoŋ é akób á súu. Héε Yesue áləŋgeé Siməne aá, "Weebáá'. Bootya chii nyéētédé bad nlém á abum áhíd me." ¹¹ Ade bépééné nímaab myəle á nkin, bēntədé chōm ésyāāl áhed, bébootéd-te Yesue ahíd.

*Yesue achōŋté mod awē meləŋ mékóbé
(Mat 8.1-4; Mak 1.40-45)*

¹² Mbwε nhóg Yesue abédé dyad ahóg. Mod awē meləŋ mékóbé yāl esyəál ampə áwē. Anyín áde ányíne Yesue, ankwε mós á mekuu, ácháā mós aá, "A-Səŋ, nzé edəó ehεle ébəl me nsáŋ."

¹³ Dóó Yesue ábidté ekáá, ábānē mós á yāl boŋ áləŋgē mós aá, "Ndəó, səŋ!" Abwōg-ábwōg nímmé meləŋ mēmmaá ane mod á yāl.

¹⁴ Yesue anláá mós aá, eeləŋgé modmod, aláá-'ε mós aá, "Kəg élúmed yāl wéε priε, ásimen wε. Ebag-kε mendε ngáne mbéndé e Mosεε éhεdεé álúmed bad wéé mósāā."

¹⁵ Ké nēŋgáne Yesue ánkəŋgē mós aá eeləŋgé mod, dīn démbē ákag mós mbwóg áte esyəál áyāle nímmé mbeltéd. Nē dēmbəl ndun e mod éladné mós á nkəg, áwóg chōm éche áhóbéé, ne ábel ádid bó bwām.

16 Boŋ nze pónde empě mó, ayǒgké'áá atim á ahǎngé, ákáne.

Yesue achǒŋtė mod awě awédė eped

(Mat 9.1-8; Mak 2.1-12)

17 Mbwe nhóg ámpě Yesue ayǎgté'áá bad. Befarisia ne bemeléede bé mbéndé bémbē áhed. Bémbīd dyad ne dyad téé á mbwóg é Galilia ne Judeya, káǎŋne á Jerusalem. Ngum e Dyǒb empií mó, ádid bad bé nkole bwám.

18 Dó-'áá bad behóg bėpėnėé mod á mekále mīn awě awédė eped. Béhédé'áá nzii echė bėsǎnlėé mó á ndáb-te, ánaad mó á'sō-te wée Yesue.

19 Bénkėnkudtė etál áyǎle ndun e mod enlón áhed. Dóo bėchǎgké á ndáb mīn. Dóo bėnédtė nnǎŋ, bėsudéd ane mod bóobė mekále á etále-tė á'sō-te wée Yesue.

20 Ade Yesue ányínė adúbe ádė ábe bad bėwóó áte anláá ane mod awě awédė eped áá, “Amúē, nłagsėné wė mbėb.”

21 Dóo bemeléede bé mbéndé ne Befarisia bėbóótėdé anyoo áte bánken, “Ebál é mod ehée ésyǎǎ Dyǒb nén? Nzée ahele se áłagsėn mbėb ésebán Dyǒb dėmpen?”

22 Yesue anchem bó mewėmten áte. Héé ásedtėé bó aáken, “Cheé ékǎá boŋ nyėwōō' enén ndín e mewėmten?”

23 Ahée adé dyam ásad, áhób wée, ‘Nłagsėné wė mbėb,’ káa áhób wée, ‘Syǎá áse, ébooted akė?’

24 Boŋ mǎlūmėd nyé meé, Mwǎn-a-Moonyon awóó kunze áłagsen mbėb á nkǒŋsé.” Héé álǎŋgėé ane mod awě awédė eped áá, “Nłǎŋge wė nén meé, syǎá áse, étėd mīmǎŋ mekále, éśúé' á ndáb.”

25 Abwǎg-ábwǎg ane mod anhidé áse áfíntė e bad, atéd mīmė mekále, ásūē-'e mó á ndáb, ákag ákėmtė Dyǒb.

26 Menyákė ménkǒb moosyǎál awě ambé áhed. Héé bėbóótėdé Dyǒb aken ne mbwóg áte bán, “Sėnyínė akan dé menyákė chii nén.”

Yesue achėnlė Levi

(Mat 9.9-13; Mak 2.13-17)

27 Ambīd e nē Yesue ansyǎǎ áhed. Ade ákagké nē, annyín nsaad-a-tááse nhóg bán Leviė. Leviė andyėé áse á ndáb echė ákóbáá tááse áte. Héé Yesue álǎŋgėé mó nén áá, “Hídė me.”

28 Dóo Leviė átyėémė ámīn, áchėnė chǒm ésyǎǎl áhídē-'e mó.

29 Bóob-pǎó, Leviė anchǎg sǎŋkalaa a ngande áwe ndáb á dīn áde Yesue. Besaad bé tááse híin ne bad bėmpėe bémbē áhed.

30 Héé Befarisia ne ábāb bemeléede bé mbéndé bėnyonǧėé áte wée Yesue ábē bem-bapėe, bėsėdtė bó bánken, “Cheé ékǎá boŋ nyǎábe besaad bé tááse ne bebėl bé mbėb bėmpėe nyėdyǎg ndyėéd, nyé mwǎg-kė mīm hǒm ahóg?”

31 Yesue antimtén bó ne ngan áá, “Bad ábe bėdyėé bwám bėetǒgnėnėé mod-a-bwėl. Bad ábe bėkonle' bóo bėtǒgnėné mod a bwėl.

32 Nyėbii nén bán, meėpedėé áchėle bad ábe bėkǒbnėdé á'sō é' Dyǒb, boŋ mpedė áchėle bebėl bé mbėb meé bėsǒg mbėb abėl.”

Nsedtėd tǎŋgėne

adid á yǎl nzaa á mekáne-tė

(Mat 9.14-17; Mak 2.18-22)

33 Befarisia bėmbād ahób bán, “Bembapėe ábe Jǎne bėmėntėné yǎl nzaa adid á mekáne-tė. Melemlem né-'áá Befarisia ábāb bembapėe bómpė bėbėléé. Cheé ékǎá boŋ ábǎŋ bėdyǎg ndyėéd, bėmwǎg-kė mīm?”

34 Yesue ankweńtén bó ne ngan áá, “Chán bad ábe bėlébpė á ngande e e'wǎngė bėhele bėdídė yǎl nzaa á mekáne-tė áde mod awě akude sǒmbė ádii adé ne bó?”

35 Boŋ epun épě éche bėkóbėnnė bó mod awě akude sǒmbė. Echė epun dóo bėdídė yǎl nzaa á mekáne-tė.”

³⁶ Yesue anláá bó ngan aá, nzé mod ahóbe aá, mónabpe' mbóté, eeséléé eped é abad áyāle mbóté ekóólé bonj ánabnáád mbóté e nchun. Nzé abelé nê, né asalé mbóté ekóólé. Ké eped ékōōlē-’ε éetāngánné ne mbóté e nchun.

³⁷ Melemlem nēngáne mod éētēdēē mīm mékōōlē se ahé mó á nchun mé ntyág, se ápen. Ayāle nzé abelé nê, né mīm méhōd kóáñ ntyág rýéd, mīm mémād asyāge, ntyág-ke ámpē mbéb.

³⁸ Bétāngéné béhé mīm mékōōlē á apom dékōōlē.

³⁹ Bad ábe bó-’ε bémwāg mīm, béemaá’ε mīm mé nchun amwé se béhéde mékōōlē. Bébele béhób bán, “Saa mé nchun móō mébóó-yε?”

6

Nsedté tāngene Abel dé nsón

á mbwe-mé-nkóme-áte

(Mat 12.1-8; Mak 2.23-28)

¹ Mbwe nhóg Yesue ne ábē bembapεε bétómé’áá á nzag e ngun-tê. Nén démbē á mbwe-mé-nkóme-áte. Abē bembapεε bēmbotéd e’sóg é’ ngun apád, bépāgke’, bedyág.

² Nguse é Befarisia bényíné-’aá nê, bonj bésēdté bó bánken, “Cheé ekáá bonj nyébelé akan áde mbéndé éebagéé kunze ábel á mbwe-mé-nkóme-áte?”

³ Héε Yesue mó-’ε ásedtéé bó aáken, “Nédē nyéeláá’ε á kálag e Dyōb dyam áde kñ Dabide ámbenlé áde nzaa ekóbé mó ne ábē bad-ε?”

⁴ Ansól á Ndáb-e-Dyōb mó ne bad ábe bēnwōón mó, atéd e’wεle ábe é’bédé ndε e Dyōb, adyé. Bonj echēd mbéndé eebagéé mod ké nhóg kunze ádyē ábē e’wεle étōmεé prise. Mwēn andyé, ábē-’ε kóáñne bad ábe bēnwōón mó donge.”

⁵ Yesue ambádé bó áte aá, “Mwān-a-Moonyon awóó nkamlēn kóáñne ámīn e mbwe-mé-nkóme-áte.”

Yesue achōhté mod awē ekáá éwédé

(Mat 12.9-14; Mak 3.1-6)

⁶ Epun émpēe Yesue ankē á ndáb e mekáne. Ambootéd bad ayáged. Nén ámpē démbē á mbwe-mé-nkóme-áte. Mod nhóg-ke ambé áhed awē ekáá émbáá éwédé.

⁷ Bemeléede bé mbéndé ne Befarisia bēnóné’áá mó chodchod, ányín nzé áđđid ane mod bwām á mbwe-mé-nkóme-áte, ábel nén békóben mó awusé.

⁸ Yesue mó-’ε anchēm bó mewēmtēn áte. Héε Yesue álāngεé ane mod aá, “Hyē étyéem áfínté hén.” Ane mod anwógén mó.

⁹ Dóō Yesue ásedtéé bad aá, “Nyéláa me ké édé mbéndé ábel mbonj á mbwe-mé-nkóme-áte, káa ábel mbéb. Edé mbéndé ásonj alongé á mod, káa áwúu mó?”

¹⁰ Ahóbe nê, anōne-’ε bad á mesó. Dóō álāngεé ane mod aá, “Sálé ekáá áte.” Asále áde ane mod ásánlé ekáá áte, ekáá éndyεé mó bwām ámpē.

¹¹ Nén dénkōbēd Befarisia ne bemeléede bé mbéndé ekanj áte, béhāgké mó ápid mó mekáá.

Yesue apwεdé bembapεε bé

nlómag dyōm ne bébe

(Mat 10.1-4; Mak 3.13-19)

¹² Ámbid e póndé Yesue ankē á ekone mīn ákáne. Ankáné nkūu rísyāēl kóáñ ne mbwεmbwε.

¹³ Bonj áde bīn é’kénlé, anchélé ábē bembapεε, ápwεdé dyōm ne bébe áwab tínté, áchāgé bó aá, bembapεε bé nlómag. Abē bembapεε bé nlómag bēbédéε,

¹⁴ Simōne awe ámbāgké đīn aá, Petro, bó mwānyāñ Andreyā, Simōne, Jakōbe, Jōne, Filibe, Batolomyo,

¹⁵ Matyo, Tōmasε, Jemse mwān awē Alfōse, Simōne mod a kán,

¹⁶ Judasε, mwān awē Jemse ne Judas Iskariōde awē antīm Yesue asóm.

*Yesue ayágté, achōjté-'e ndun e mod
(Mat 4.23-25)*

¹⁷ Dóo bóobe bembapεε bésyógké á ekone sé, bépag á hōm áde átánlé. Béntān bembapεε bémpēe híin ne ndun e mod áhed. Ene ndun e mod embíd á mbwóg e Judeya-tē esyáál, á Jerusalem, káñne á myad mé Tirε ne Sidōn á nkin mé edíb é nkwě.

¹⁸ Bēmpě nē áwóg Yesue eche póle, ne ábel nēn ádid bad ábe bēkonle bwām. Adidé'áá bad ábe edáádəñ bé mbéb é'tágté'áá bómpē bwām.

¹⁹ Mod téé ahedáá aá mó nsidtén mó ngáne émbēē bán, ngíne ebídé'áá mó á yǎl echě edidé'áá bad bwām.

*Mekan mé nnam ne mé medim
(Mat 5.1-12)*

²⁰ Héε ábóótédé ábē bembapεε akalēn aá,

“Nnam míbē ne nyé betóótōkē bé bad áyāle nyédé ásē e nkamlēn rí Dyōb.

²¹ Nnam míbē ne nyé ábe nyédé nzaa bóob, áyāle Dyōb dékōdēd nyé.

Nnam míbē ne nyé ábe nyélebe bóob áyāle nyééwóó.

²² Nnam míbē ne nyé nzé édé bán ngáne nyéhídεé Mwān-a-Moonyon, bad békóó nyé, bébáa nyé á yǎl, bésyáá nyé, béchəge-'ε nyé mīn mé mbéb.

²³ Nyéwóge bwām, nyébwεen ámīn rímé mbwε, áyāle nsábe ríme nyékudté ádyōb ríchábé ámīn. Melemlem nē dóo besáá bé' bóod bómpē bésyáá'áá bekal bé'dáádəñ.

²⁴ Bon édé ngəl ne nyé ábe nyédé nhon, áyāle nyēmaá echēn ndε akud.

²⁵ Edé ngəl ne nyé ábe nyékódé bóob, áyāle pónde ěpě echě nyétaké nzaa.

Edé ngəl ne nyé ábe nyéwóo bóob, áyāle nyéélēb, nyéchīi-'ε.

²⁶ Edé ngəl ne nyé nzé moosyáál ákēnte nyé. Nē dóo ábāb besáá békémtáá bekal bé'dáádəñ bé metóm.

*Nyédəñ bad ábe békóó nyé
(Mat 5.38-48, 7.12a)*

²⁷ “Bon nlanje nyé ábe nyéwóglan mε hén bóob mée, nyédəñ bad ábe béhede nyé kəkóo, nyébenle-'ε bad ábe békóó nyé mbon.

²⁸ Nyénamed bad ábe bésyāñtad nyé, nyékānnad-tε bad ábe bébele nyé nhel mé mekan.

²⁹ Nzé mod abomé wε abén á akəg, ékunnéd mó ádiníí ámpē. Nzé mod akōbné wε rímōñ nkobe, weebāñné mó ké echorñ sóte.

³⁰ Kénzée awě achómé wε chōm, bée mó. Mod ké ahée-'ε awě adumné wε bwēm, weéhεdné mó bó ámbíd.

³¹ Kéchée éche édáá wée bad bébel áwōñ, ébel chó áwāb.

³² “Nzé nyédáá bad ábe bédáá nyé bēnpēn, né mekenag méhéé nyékudté ne nē? Kááñne bebel bé mbéb bómpē bédáá bad ábe bédáá bó.

³³ Nzé nyébele mbon dásō wée bad ábe bébenle nyé mbon bēnpēn, né nsyāñ ríhéé nyékudté ne nē? Kááñne bebel bé mbéb bómpē bébele nē.

³⁴ Nzé édé nēn bán bad ábe nyélyágé nlém bán bómpē bébāl nyé bwēm bēnpēn bóo nyébálee bwēm, né nsyááñ ríhéé nyékudté ne nē. Ké bebel bé mbéb bébále baáb ngáne bébí bán bómpē bébāl bó melemlem.

³⁵ Bon nyédəñ bad ábe béhede nyé kəkóo, nyébenle-'ε bó mbon. Nyébále-'ε bad bwēm ésebán nyésine dyamdyam ámbíd e nē. Nē déběł Dyōb ábe nyé nsábe ríme ríchábé á mīn, nyéchəgnéd-tε bán, bán bé Dyōb á Ngum. Nyébíi-'ε bán, Dyōb áde ngəl ne bad ábe béésāgnān Dyōb, ne ábe bébébé nlém.

³⁶ Nyéwōñ nlém rí ngəl melemlem ngáne awēn Titée áwóó nlém rí ngəl.

*Nyaa echě bad bébidté mbakú
(Mat 7.1-5)*

³⁷ “Nyéekáádté bad, boŋ Dyöb dómpē déékāādtē nyé. Nyéehóbé bad, boŋ Dyöb dómpē déēhōbē nyé. Nyélagsan bad boŋ Dyöb dómpē álagsan nyé.

³⁸ Nyébage bad, boŋ Dyöb dómpē ábage nyé. Akab áde nyékudté, békīn dó, bépuméd-te dó ámīn, kááŋ ásyogke, boŋ bépémtéd nyé. Melemlem mé nhəgtéd níme ébēnlédé móo Dyöb dómpē débēnlédte.”

³⁹ Yesue ankalé bó ngan aáken, “Mod awě akwedé ndím ahele alyágéd waáb mod a ndím-ε? Bó bad bébe béehúnné ebíi-ye?”

⁴⁰ Mwān-a-ayáge eetóméé mod awě ayágte mó, boŋ kénzée awě amadé ayáge áte, abelé abé ndágke eche awe meléede.

⁴¹ “Cheé ékáá boŋ éwāmsān mwā púuted anyín á dīd á wēn, ésebān ehele nkog níme rídé emōŋ á dīd anyín?”

⁴² Chán éhele-se eláá mwānyoŋ wéé, ‘Amúē, mwě, ríhúd wε mwā púuted á dīd’, áde wéenyīnēē nkog níme rídé mmōn á dīd? A-bedog-bad! Sébé éhúd nkog níme rídé mmōn á dīd, dóo wétōŋ’ é púuted eché edé mwānyoŋ á dīd anyín, boŋ ehúd-te chó.

A epum dóo bécheméé bwel
(Mat 7.16-20, 12.33-35)

⁴³ “Alín á bwel á bwām déebelée-se áchyáá e’pum bé mbéb. Alín á bwel dé mbéb-pe déēchyāā’ é e’pum é’ bwām.

⁴⁴ A epum é bwel dóo bécheméé alín á bwel. Ebyééné bwām bán, béēpādēē ngun á yāl e mbísaŋ káa besabé á yāl e mewāŋ.

⁴⁵ Mod a bwām abele bwām áyāle é’bīde mó á nlém-tē wéé bwām ékōŋnéde. Mod a mbéb-pe abele mbéb áyāle níbīde mó á nlém-tē wéé mbéb nkōŋnéde. Edé nē áyāle, mam níme rílóné mod á nlém-tē, mó-’aá mébīde mó á nsəl.

Belōŋ bé ndáb bébe
(Mat 7.24-27)

⁴⁶ “Chán nyéchəgéé me pónde téé bán, ‘A-Sāŋ, A-Sāŋ,’ boŋ nyéēbēlē dyam áde rílanŋgéé nyé?”

⁴⁷ Mod téé awě apedé áwem, awě awógé ábēm e’yale, boŋ ábelé-’ε ngáne ríhóbéé, mēhəgtén nyé nyaa e mod eché ákóó abé.

⁴⁸ Adé néé nlōŋ-a-ndáb, awě anlímé mekon mé ndáb se ásē, ásūmē ene ndáb eláá mīn. Edīb énlōnē, éból mó á ndáb-te ne ngine, boŋ énkēnhēnlé chó apāŋ, áyāle ambíí chó alōŋ.

⁴⁹ Boŋ kénzée awě awóge ábēm e’yale boŋ eébele ngáne é’hóbéé adíi nēŋgáne mod awě anlōŋ ndáb ésebān asumme chó. Ade edīb ébólé mó á ndáb-te, ene ndáb enkwě melemlem mé pónde, epáá-’ε nyaa eche ekamé ahəgtēn.”

7

Yesue achōŋté mbəledé
awě mod ambáá a sánze
(Mat 8.5-13)

¹ Bad bésyāāl bēnwōg nímén mekan níme Yesue áhóbé’áá. Ade amáá mó ahób, anké á dyad á Kapenahum.

² A dyad-tē wē, mod ambáá a sánze é Roma ambé awě akamlan mbwókēl e sánze. Awě mbəledé nhóg awě ándəŋgé ákónlé’áá kááŋ áhedé awé.

³ Néé ane mod ambáá a sánze áwógé Yesue dúu, anlóm belyágéd bé dyad aá béchēnled mó Yesue, áhyε áhood awě mbəledé.

⁴ Bépédé-’aá wéé Yesue, boŋ béchāá mó ne nlém nhóg bán, “Hyě éhébe ane mod. Adii mod awě atəŋgéné nímoŋ nhébe akud.

⁵ Adəá ádēd alōŋ á bad, alōŋgé-’ε syánē ndáb e mékáne.”

⁶ Yesue anwoón bó. Boŋ áde ákwógé apɛ á ndáb wée ane mod ambáá a sánze, dóo mod ambáá a sánze ne álómé baáb wée Yesue ámpē aá, béléa mó bán, “A-Sán, weétagtē wē yǎl, mmēn meékwognedéé ákob wē nken áwēm ndáb.

⁷ Nén ábélé menkēnhenlé ké apɛ áwoŋ e’só. Boŋ ké eyale chíó wénhōbpē, awēm mbəlede ádyéé bwām.

⁸ Mmēn ndii mod awē adé ásē e nkamlɛn, mmēn-ne nwóó sánze éche ríkamlanné. Nlânge póg mēé, ‘Kǎg’, ékǎg-ke nê dēn. Nlânge empée mēé ‘Hyǎg’, éhyǎg-ke nê dēn. Nzé nlânge awēm mbəlede mēé, ‘Běl échén’, ábélé-’e nê dēn.”

⁹ Ade Yesue áwógé nê, yǎl enkóm mó áte. Héé ákúnné e’só wée echoŋ é bad éche éhídé’áá mó, álánge bó aá, “Ne mbále, nlânge nyé mēé, meényīnēē mod á alon á Israel ké nhóg awē awóó nyaa e adúbe echē anén nken-e-mod áwóó.”

¹⁰ Atim áde bad ábe bēnlōmmē bétímé ámbíd á ndáb, bēntān nēŋgāne ane mbəlede ámáá bwām adyēe.

Yesue apuúdté nkúd a mmwaád mwǎn

¹¹ Eebeméé áte* Yesue ankě á dyad áde béchəgēé bán Nain. Abē bembapēe bémbē ne mó ne echoŋ é bad.

¹² Ade ápédé benben ne mmwē rí dyad, bad bémbídēn ndim rí mod ríme mémbe mpom rí mwǎn ríme nyaá. Nyaá abédé nkúd a mmwaád. Ndun e mod echē embíd á dyad-tê, embé ne mó.

¹³ Ade Sánjú Yesue ányíné ane mmwaád, ankóbtén mó etyəg. Dóo álângeé mó aá, “Lénéd awé!”

¹⁴ Ansidé á’sō, ásitén mekále ríme bēmpēmme ndim rí mod ámīn. Bepém béntyéem. Héé áhóbéé aá, “A-kódemod, nlânge wē nén mēé, syəó ásē.”

¹⁵ Dóo ane kódemod echē anwé ésyǎŋgé ásē, boŋ ébootáád dyam ahób. Héé Yesue ábágé mó wée nyaá.

¹⁶ Mbwóg ménkōb moosyǎál, békēmtē Dyōb bán, “Nkal é’dəádəŋ ambáá abídé áwed tíntē,” béhōbē-’e bán “Dyōb ápíídé ábē bad!”

¹⁷ Mmēn nkalaŋ tǎŋgene Yesue ménwōgnēd mbwóg e Judeya áte esyǎál ne meloŋ ríme médé benben.

Jōne, Ndusene alómé ábē bembapēe wée Yesue (Mat 11.2-19)

¹⁸ Bembapēe ábe Jōne bómpē bēnwōg rímén mam. Héé békíí mó aláa.

¹⁹ Dóo átédé bébe, alómé bó wée Yesue, aá béseded mó nén bán, “Wē-éé edé ane awē Dyōb áhóbé aá móǎlōm-ε, ngé sébê sésine’ mod ampée?”

²⁰ Abē bad bēpédé-’aá wée Yesue, bēlāŋgē mó bán, “Jōne, Ndusene alómé sé áwōŋ aáken, ‘Wē-éé edé ane awē Dyōb áhóbé aá móǎlōm-ε, ngé sébê sésine’ mod ampée?”

²¹ Póndé eche bēpédé áhed nê, adidé’áá ekud é bad bwām ábe bétágnáá nkole nyaa ne nyaa, ábe bēnkúd medim ne bad ábe e’dəádəŋ bé mbéb é’bédé áte. Amběl bad híin ábe bēnkwě ndím bényinne’.

²² Héé átímtanné Jōne ábē bembapēe aá, “Nyétime’ ámbíd, nyéke nyéláa Jōne mekan ríme nyényinné díd ne ríme nyéwógé. Nyéláa mó bán, bad ábe bēnkwě ndím bényinne’, ábe bésyágté’áá békag bwām, ábe meləŋ ménkōbpē bésáá.† Abe bēnkwě ndóg bēwógne’, ábe bēnwē, bēpuude’, nkalaŋ rí bwām-me ámpē ríkálte’ wée betóótōkē bé bad.

²³ Nnam ríbê-’e ne kenzéé awē éhəŋlɛne nlém á abum tǎŋgene mē.”

Yesue alánge bad nyaa e mod echē Jōne ádii

* **7:11 Eebeméé áte:** Donje á kálag dé’só éwóó: *Née bin é’sǎŋgé.* † **7:22 Asaad á yǎl:** Nzé meləŋ ménkōb mod bétédé’áá mó née mod awē eesáa. Bébéné’áá mó bán eesíté wée bad bédíí.

24 Ade mésénze míme Jone mímáá atim ámbíd, Yesue ambootéd ndun e mod echè embé áhed akale tñgēne Jone. Ansédéd bó aáken “Póndé echè nyémbídtē áke dé atán Jone á ehýánge, cheé nyéwēmtēnnē bán nyéenyín? Apab á chyaá áde epub éságtéé-yé?”

25 Cheé nyénkéé anən? Mod awě ahédé kase é mesan-ε? Nyébii nēn bán, bad ábe bēwáá' kase é mesan, bon bétagné-'é yǎl, bédyεε dásō á ndáb é kñh.

26 Cheé-ō nyénkéé anyín? Nkal é'dæádəñ mōō nyénkéé anyín-ε? Nê dēn! Ne mbále, nlānge nyé mēé, nyényíné mod awě atómé nkal é'dæádəñ.

27 Jone mó adé ane awě bēhóbé'áá áde bétélé e'yale ábe Dyōb áhóbé áá, 'Nōné', nlóme nímēm mésénze míme mésēbē wε á'sō, ábonşen wε nzii.'

28 A mbále mod ké nhóg awě abidé á abum dé mmwaád eetóméé Jone. Bon ké nê, mod awě adé ndimten átíntē e bad ábe bédé á nkamlēn ní Dyōb, adé etógnén tómaa Jone.”

29 (Bad bésyāal ábe bēnwōg chōm éche Yesue áhóbé, kñhne besaad bé tááε bēnkwentén bán ntii ní Dyōb ntñngéné, áyāle bēnkūd edusen éche Jone.)

30 Bon Befarisia ne bemeléede bé mbéndé bēnchīm yǎl kñhne ntii ní Dyōb áyāle bēmbāñ edusen éche Jone akob.)

31 Yesue ambád ahób aáken, “Cheé méhəgtēnné nyonjel é bad e'chii? Chán bēn békóó abé?”

32 Bédii nēngáne bēndem ábe bédyéé á dyad-tē, bon bēlēbpē nhóg ne aníní bán, 'Sétóngé nyé e'lon, bon nyéeságéé. Sēkónné nyé nkñngé ní kwééd, bon ké nê nyēechyē'é awé.'

33 Ade Jone, Ndusenε ápedé, eéyake'áá ndyééd adyé, eemwáge'áá-'ε mīm. Nyébootéd ahób bán, 'Edæádəñ é mbéb édé mó áte!'

34 Mwān-a-Moonyon apedé, ádyāg ndyééd, á mwāg-ke mīm, nyéhōbē bán, 'Nyénóne mó, adáá ndyééd bwāmbwam. Mmwé mīmε ngēn, awonēne belad bé tááε ne bebel bé mbéb.'

35 Bon káñ ne á asóg, mod téé awě abíí dyam abelé ahób áá, nzii e Dyōb etñngéné.”

Mmwaád awě bēlágséné mbéb

36 Farisia nhóg anlébé Yesue áá ahyε ádyē ndyééd áwe ndáb. Ade ápedé áwed, andyεé ásē, ádyé ndyééd.

37 Mmwaád nhóg mó-'ε abédé á dyad-tē wē, awě abédé mbélé-mbéb. Awóg áde áwógé bán Yesue adyāg ndyééd á ndáb e Farisia, ampεén apom á dyōg dé elod é bwām áhed.

38 Anyogén ásē benben ne mekuu míme Yesue, ábootéd achii, ásəbté' mó mekuu ne mésəd. Ampíné mó mekuu ne échē esid é nló, ámwāā mó mekuu álúmed edúbé, anyōnlé-'ε mó mekuu ne ádé dyōg dé elod é bwām.

39 Anyín áde ane Farisia anyíné nê, anhób áwe nlém-tē áá, “Nzé nkal é'dæádəñ mōō anén mod ánkongé abé, né abágé'áá abíé' nyaa e mmwaád eche anén mmwaád awě akidtan mó ádíí ne abé áde áwóó, né abíí-'ε nēn áá anén mmwaád adii mbélé-mbéb.”

40 Héε Yesue álāngéé mó nēn áá, “A-Simōn ndəó wε mwā póle aláa.” Farisia ne ankwentén áá, “A-meléed, cheé édé? Kǎg á'sō, éláa mε.”

41 Dōō Yesue áhóbéé áá, “Mod nhóg abédé awě abálé'áá bad ngáb. Ane mod akálé'áá bad bébe melúm. Akálé'áá nhóg móom mé e'kálé métáan, aníní-'ε e'kálé étáan.

42 Bó modmod bēnkēnhēnlé atuε. Né-ōō anlagsén bó mod téé áde alúm. Bəob-pəó, áyāle bó bad bébe, nzé-módé édúbpé wéé áttōmtēn mó adəñ?”

43 Simōne antimtén mó áá, “Ndúbpé mēé, ane awě alúm déntōmtēnnē achab ámín.” Dōō Yesue áhóbéé áá, “Etñngéné.”

44 Dōō ákunneé wéε ane mmwaád, bon álāngē Simōne áá, “Enyíne anén mmwaád-ε? Ade rísólé áwōñ ndáb, wēnkēmbaá mε mendíb wéé ríwobned mekuu. Bon anén mmwaád asánté mε mekuu ne nímē mésəd, apíné-'ε mó ne échē esid.‡

‡ 7:44 A mbwóg e bad bé Israel, nzé mod akobé'áá mod nken, antñngén mó mendíb abε áwobe mekuu, ahé mó tēl, awógéd-tε mó dyōg á nló.

⁴⁵ Wenkênháá me tâl, boŋ taa mensól hén, eesógéé me mekuu anyɔle.

⁴⁶ Wenkênwógédte me dyɔg á nló ákob me nken, boŋ awógté me dyɔg dé elod é bwâm á mekuu.

⁴⁷ Edəŋge é ngine éche anén mmwaád álúmté, édé nhəgtén ne alagsen áde ákúdé áyāle ekud é mekan mé mbéb éche ábélé. Mod-te awě béebudéé mbéb alagsen, eébūdēē edəŋge alúmed.”

⁴⁸ Héé Yesue álāŋgeé mmwaád ne aá, “Ekudé alagsen dé mbéb áyāle mbéb nímōŋ nisyā́l.”

⁴⁹ Bad ábe bóbōɔ bédyágé’áá ndyééd bēnsédéd yāl bánken, “Ebál é mod éhéé chén éche éwóó kəŋne kunze álagsen mbéb?”

⁵⁰ Yesue anláá mmwaád ne aá, “Adúbe áde éwóó áchóŋté wε, kǎg ne nsəŋ.”

8

Nguse é bebaád éhide Yesue

¹ Ambíd e nê Yesue ambootéd ake myad ne myad, mémbáá ne mésad. Akagé’áá, ákalé’ nkalaŋ ní bwâm mé nkamlen ní Dyōb. Akééné’áá ábē bembapεε dyóm-ne-bébe.

² Bebaád ábe e’dǎádəŋ bé mbéb bém̄bēē áte ne ábe békónlé’áá nkole mémpēe, boŋ áchōōd bó, bómpē bém̄bē á echon. Abē bebaád bēbédéε, Maria mmwaád a dyad á Matala awě ánhūdte e’dǎádəŋ bé mbéb saámbé á yāl,

³ Joanaa, mmwaád awe Kusa, mod awě abédé nló áyāle bembəledε ábe Herode, Susanaa ne ekud é bebaád bém̄pēe. Abē bebaád bēbénlǎdtáá ábab bwēm bēn, bétəgnán Yesue ne ábē bembapεε.

Ngan e mbál-e-bū

(Mat 13.1-9; Mak 4.1-9)

⁴ Ekud é bad émbíd dyad ne dyad téé áhye dé anyín Yesue. Ade béléádné áte nê bəɔb, ankalé bó ngan nén aá,

⁵ “Nkwel-é-nzag nhóg ankě mbál asob á nzag-tē. Ade ásobéé mó nê, donge dénhūn á nzii-tē, betóm bé nzii bémad mó akəgted ám̄n, menən mómpē mémad mó as̄m̄ted. ⁶ Donge dé mbál dénhūn á eláá m̄n. Mmē ménkōb, boŋ ménhyēlē áde méepedéé akwog, ngáne edíí bán ndəɔb e eláá m̄n eékonjéé mendíb.

⁷ Donge ámpē dénhūn wéε mekôd médíí. Néε bóbōɔ békwoḡē, mekôd ménkəŋ ábē bwēm.

⁸ Mbál mémpēe méntān ndəɔb e bwâm. Mēnkwoḡ, níchyáá-’ε bwāmbwam. Donge dé e’sóg dénwālē mbwókεl é mbum.” Ade Yesue ámadé nê, ambád áte aá, “Kénzéé awě awóó metúu áwóge’.”

Chōm éche ékǎá boŋ Yesue ákalé’ ngan

(Mat 13.10-17; Mak 4.10-12)

⁹ Ambíd e pónDé, Yesue ábē bembapεε bēnlāā mó bán, átógned bó ene ngan.

¹⁰ Héé álāŋgeé bó nén aá, “Dyōb ábágé nyé kunze ábíi kun é nkamlen ní Dyōb. Boŋ bad ábe bélyágé ásē, bēwōḡ chó néε ngan ábēl nén, bényíne’, boŋ béecheméé, bēwóge’, boŋ béēsōŋtānnē.

Yesue atóḡké ngan e nwén-é-mbál

(Mat 13.18-23; Mak 4.13-20)

¹¹ “Bəɔb-pɔɔ, nítógned nyé ene ngan. Mbál nídíi Eyale é Dyōb.

¹² Mbál níme ménhūn á nzii-tē nílūmte bad ábe bēwóge eyale é Dyōb, boŋ ámbíd e pónDé Devəle áhye ahúd bó chó á nlém-tē, ábēl nén bēédūbpē Dyōb se békūd e’sóson.

¹³ Mbál níme ríhúné á meláá-tê rílúmte bad ábe, nzé béwógé Eyale é Dyöb, békobe chó ne menyinge, bonj échê eyale éewënnádtê bó á nlém-tê. Bédúbpe Dyöb á esónj é póndé bonj á póndé e mekágsen bédol yál ámbíd.

¹⁴ Mbál níme ríhúné á mekôd-te, rílúmte bad ábe béwógé Eyale é Dyöb, bonj kááj ne á asóg, mpúlé mé nkôjsé, abud á bwëm awónj, ne menyinge mé nkôjsé ríkánj bó nlém áte. Nê ákæá', béehelélé kase é e'pum achyáa.

¹⁵ Mbál níme mó-'ε méntān kase e ndoob, rílúmte bad ábe béwógé Eyale é Dyöb ne nlém rísyāal, békōō-'ε chó á nlém-tê. Nê ábele' béwesān kááj béchyáá e'pum.

Nzé béchódé etrukánj, béekongéé chó
(Mat 4.21-25)

¹⁶ “Modmod eémāá'ε etrukánj achod se ákōō chó á ebwōg-sé, káa atíbed chó á anōj sé. Abelé ákēlē chó dāsō ámīn, ábel bonj kénzée awě asóle á ndáb, ányíne ekíde.

¹⁷ Dyam tée áde ádé á e'konéd-te débíd á nhéné. Kéchée-'ε éche énsōóm á e'konéd ébyēen, ébíd-te á enyen.

¹⁸ Né-óó, nyétéd póndé ngáne nyéwóglanné. Kénzée awě awóó nsōjten ní kun é nkamlen mí mín, Dyöb débād mó rímé nsōjten abe. Ane awě mó-'ε eewóo, ábōd ké éche áwémtné aá mówōō.”

Túmbé eche Yesue
(Mat 12.46-50; Mak 3.31-35)

¹⁹ Bōob-pōó, áde Yesue nyaá ne baányanj béhyédé mó anyín, bénkēnhēnlé mó ape benben, áyāle etál éebēdēé ngáne ndun e mod ēnlājnédte mó.

²⁰ Dōo bad bélānjéé mó bán, “Pón nyoó bōobe baányonj bétyéémé á ebwōg, béhede-'ε we anyín.”

²¹ Héé Yesue átimtanné bó nēn aá, “Bad ábe béwógé eyale é Dyöb, bébelé-'ε ngáne échē eyale éhóbēé, bōō bédé awem nyaá ne ábēm baányanj.”

Yesue ahóódté ekukud
(Mat 8.23-27; Mak 4.35-41)

²² Mbwe nhóg Yesue ansól á bōle-tê ne ábē bembapēe, aláá bó aá, “Syāá déchabe ped e edib eníní.” Dōo bébwógké eke.

²³ A eke-tê wē, e'chó bēnkōb Yesue. Hē dōo ekukud étané bó átíntē e edib. Mendíb ménsōl bó á bōle-tê kááj, mam mébéén bó ebébtéd.

²⁴ Héé békíí Yesue anyem ásē bonj bélānjē mó bán, “A-Sán, a-Sán, pón syānē dewág-ōō!” Dōo ányémmé ásē, ákānnē ekukud éched áte, éhóó-'ε. Edib éche éhódé'áá áte chómpē énsōg ahod.

²⁵ Dōo ásedtēé bó aáken, “Nédē nyéedúbpéé me-yε?” Nēn dénkōbéd bó mbwōg, yál-le enkóm bó áte bwāmbwam bésēdté nhóg ne aníní bánken, “Ebál é mod éhéé chēn, éche ékamlan káájne ekukud ne mendíb, kááj béwōgnē-'ε mó?”

Yesue achōjté mod a Gerasin
awě e'dāádānj bé mbéb bēmbēē áte
(Mat 8.28-34; Mak 5.1-20)

²⁶ Yesue ne ábē bembapēe bēnchabé edib, bootya á Galilia, bēpē á múde rímíní, á mbwōg e Gerasin.*

²⁷ Ade ábídé á nkin ambomén mod a dyad nhóg awě e'dāádānj bé mbéb bēmbēē áte. Ebédé etūn é póndé áde ane mod ééháge'áá mbóté. Eédyεε'áá ké á ndáb-te, nzése á soóbadε.

²⁸ Anyín áde ányíne Yesue, ankwě mó á mekuu ne esaád á nsal, ábōnē aá, “A-Yesu, Mwān a Dyöb á Ngum, cheé sóo déwōjné? Sōn, weekógsán me.”

* **8:26 Gerasin:** Donje á kálag dé'só áwóó *Gadara*, émpēe-'ε éwóó *Gεεsa*.

29 Nê démbē áde Yesue ámáá e'dáádəŋ bé mbéb akamlən aá, é'bíd mó áte. Ngen ne ngen, nzé e'dáádəŋ bé mbéb bénsəl mó áte, ké á mehanjé dáo ámbēē, apádtádtáá bengəbengəbē ábe béhéde mó á mekuu ne mekáá, boŋ edáádəŋ é mbéb ékεεné mó á ehyánje.

30 Yesue ansedéd mó aáken, “Chán đín ádíí wε?” Ankwentén aá, “Amutεε.” Anhób nēŋgáne e'dáádəŋ bé mbéb híin bénsōnlē mó áte.

31 E'dáádəŋ bé mbéb ábed é'cháá'áá Yesue bán, eehúnté bó á echóg échē éewóo asóg,†

32 Esog é nguu ébedé áhed édyāg medyé á mbám mé ekone. Dáo ábē e'dáádəŋ é'cháá'é Yesue bán átebe bésəl ké á esog é nguu-tē. Dáo Yesue ábágé bó kunze.

33 Abíd áde e'dáádəŋ bé mbéb bē é'bídé ane mod áte, bénsəl échē nguu áte. Dáo nguu éwúbpe ásē, ényəgté' á e'láá bé nkin mé edib, éhún á edib-tē, éhó'-ε.

34 Ade benən bé nguu bényíné nē, béntōm mehélé, békag békánlé bad nkalaŋ á dyad-tē ne á mebwóg míme médé benben.

35 Awóg áde bad béwógé-'áá nē, bébwógé'-ε ásē áke dényín dyam áde ábénléde. Bépédé-'áá wéε Yesue ámbēē, bényín ane mod awē ánhúdtē e'dáádəŋ bé mbéb áte ngáne ádyéé mó á akéb, ahédé mbóté á yəl, ádyēē'-ε bwām. Dáo mbwóg ríkóbé bó.

36 Bad ábe bényínən đíd bēnkálé bó ngáne Yesue áchóŋté ane mod.

37 Héε bad bé mbwóg e Gerasin bəlánje Yesue bán ásyəə áwāb ndəəb, áyāle mbwóg ní ngíne ménkōb bó. Dáo ásolé mó á bōle-tē, boŋ ásūē'.

38 Mod awē bēnhúdtē e'dáádəŋ bé mbéb áte anchánj mó aá búmō békag, boŋ Yesue antiméd mó ámbíd aá,

39 “Timé' áwōŋ dyad, éke ékanle bad ndəle a dyam echē Dyōb ábénlé wε.” Ane mod ansú á dyad, ákag, ákanle mod téé dyam áde Yesue ábénlé mó.

*Yesue apuidté ngəndéré póg
áchōd-tε mmwaád ampée
(Mat 1.18-25)*

40 Ade Yesue áhúú, ndun e mod enhyε mó aságnen ne menyínje ngáne émbēē bán bésíné'áá mó.

41 Héε mod nhóg awē béchógé'áá bán Jairuse ápédé áwē. Jairuse abédé nhóg áfínté benkamlənε á ndáb e mekáne. Ankwε Yesue á mekuu, ácháā mó aá, áhyε áwe ndáb. Aá

42 míme mpəm mí mwän a mmwaád ríhede awé.

Ade Yesue ákagké áwed, bad bēnləŋnéd mó.

43 Mmwaád nhóg ámbé áhed awē akōnlé'áá nkole míme mekií mébidé'áá mó á yəl pónde ésyāəl. Mmē nkole mbédé mó á yəl á etùn é dyōm-a-mwé ne mbε ésebán modmod ahεle mó bwām adid.‡

44 Héε ábidé Yesue ámbíd, boŋ ásitén Yesue mesó mé nkobe míme ánwā'é. Abwōg-ábwōg mekií ménsōg mó abíd á yəl.

45 Dáo Yesue ásedtéé aáken, “Nzé-módé asidténe me?” Modmod enkēnkwenténné. Dáo Petro áhóbéé aá, “A-Sán, ngómē ndun e mod eləŋnéde wε, káəŋ békəŋnéne'-ε wε.”

46 Boŋ ké nē Yesue anhób aá, “Mod akidténe me, áyāle nwógé ngáne ngíne ebídé me á yəl.”

47 Ade ane mmwaád ányíné nē bəəb aá móšhεléé yəl akoo, ámbíd Yesue á'sō. Anəə'áá ne mbwóg. Ankwε mó á mekuu. Héε áhóbéé á'sō wéε bad bésyāəl chōm éche ékáá boŋ ásitén mó, ne ngáne módyéé bwām melemlen mé pónde.

48 Dáo Yesue áhóbéé aá, “A-mwän-a-mmwaád, adúbe ádōŋ ádíde wε bwām. Kəg ne nsaŋ.”

49 A pónde eche Yesue áhóbéé nē, dáo mod awē bəlómé wéε Jairuse ápédé boŋ áhōbē nén aá, “Weétogné wε Meléede ataged. Awoŋ mwän amaá mó awé.”

† 8:31 **Ebit:** Mewəmtən mémbe bad bán e'dáádəŋ bé mbéb bēbē á mbwōg á ndib e ebíí káəŋ né echab pónde e nkógsen epedé. ‡ 8:43 Donje á kálag dé'só ébádé bán: *Ammád chōm ésyāəl éche ánwōŋgə abébed wéε bad bé mεl.*

⁵⁰ Yesue awógé-'áá nê, bonj álāngē Jairuse áá, “Weewógé mbwóg! Dúbé dúbpén, né mwān ādyéé wε bwām.”

⁵¹ Ade Yesue ápédé wée Jairuse áwe ndáb, enkênháá etál áá, mod ampée áhíd mó á ndáb-te éetóméé Petro, Jone ne Jemse, nchoo ne ane mwān sáá bó nyan.

⁵² Bad béchyé'áá, bélebé-'ε. Yesue anláá bó nén áá, “Nyéēchyēē'. Ane mwān eewédeé, akúne kúnén.”

⁵³ Bad bêmbootéd mó awōō, ngáne bém̄bī'ε bán amaá awé.

⁵⁴ Héε Yesue áchāngé mó ekáá, bonj áchāgé mó áá, “A-mwān, páde áse.”

⁵⁵ Dóō edāēdān étímé mó á yāl, apáde-'ε áse ábwōg-ábwōg. Yesue anláá bó áá, bébe mó ndyééd, ádyê.

⁵⁶ Yāl enkóm nyaá bó sāj áte bwāmbwam, bonj Yesue anláá bó áá, béekanlé modmod dyam áde ábénlédé.

9

Yesue alómé bembapεε dyôm-ne-bébe (Mat 10.5-15; Mak 6.7-13)

¹ Yesue anchélé ábē bembapεε dyôm ne bébe abwóg ahóg. Ambag bó ngíne ne kunze áhúd bad e'dāēdān bé mbéb áte, ne ámad nkole nyaa ne nyaa.

² Anlóm bó áá, béke békale nkalanj mé nkamlen ní Dyōb, béchojte-'ε bad.

³ Dóō álāngéé bó nén áá, “Nyéewánlé chōmchōm á ekε, ké ntōj, ké ekwε, ké ndyééd káa ngáb, modmod eewánlé-'ε mbóté ébe.

⁴ Ndáb ké ehéé echē nyésólé áte, nyédyεε áwēd-te káēj ne mbwε níme nyésyāngéé.

⁵ Dyad ké áhéé-'ε áde béekobéé nyé nken, nyétēdē dó, nyékūd-te ebumbú á mekuu álúmed nén bán échab ebébtéd éno ne bēn.”

⁶ Héε bembapεε bébwógké áse, békāg dyad ne dyad téé, békalé nkalanj ní bwām, bédidé-'ε bad bwām hōm ne hōm téé.

Herōde atage áte

(Mat 14.1-12; Mak 6.14-29)

⁷ Bōōb-pōō Herōde awē akamlánnáá alonj á Galilia anwóg mam mésyāāl níme mēmbenléd. Mewēmten métágé'áá mó áte áyāle bad behóg béhóbé'áá bán, Jone apuúde,

⁸ ábiníí bán, Elaijaa atimé ámbīd á nkōjsé, bēmpēe-'ε bán, nkal é'dāēdān nhóg a'bōód mó atimé ámbīd á alonjé.

⁹ Herōde anhób áá, “Mēmbel bésēl Jone nló. Nzéé ampée níwógéé bán abele nímén mekan?” Nê dēmbēl ádān áá mónyín ane Yesue.

Yesue adíté ndun e mod

(Mat 14.13-21; Mak 6.30-44; Jon 6.1-14)

¹⁰ Ade bembapεε bé nlomag béhúú ámbīd, bēnlāā Yesue mam níme bébélé. Héε átédé bó bonj átimné bó á ahāngé á hōm á dyad á Betsaida.

¹¹ Ade amute á bad áwógé nê, dénhíd mó áwed, káēj bétán mó. Ankob bó bwām, ákanlé bó póle e nkamlen ní Dyōb, áchojté-'ε bad ábe béhéde'áá bwām adyεε.

¹² Ade ngukél épédé dóō bembapεε bēlāngε Yesue bán, “Chené ábén bad, bétimé' á myad-tē níme médé benben, ábel béhed ndyééd ne hōm áde bēnaá'ε. Ndyééd eésáá hén, e'noj-'ε béesaá wée dédíí nén.”

¹³ Héε Yesue álāngéé bembapεε áá, “Nyé bó nyébe bó chōm éche bēdyēē.” Dóō béhóbé bán, “Sēwóó e'wεle é'táan ne súu ébe. Ene ndyééd eéhēlēē bad bésyāāl akwog.”

¹⁴ Mesonjé mé bad ábe bébédé áhed mēmbē e'kálé é'táan. Bonj Yesue anláá ábē bembapεε áá, “Nyélad bad áte, nyékab bó bonj akab téé ábē móom mé bad métáan.”

¹⁵ Bēnkāb bad áte ngáne ánhōbpē.

¹⁶ Héε Yesue átédé ábē e'wεle é'táan ne échē súu ébe, ákabé áte, ásāgnān Dyōb bonj ábagé bembapεε áá békabpe bad.

17 Bad bésyāāl bēndyē, békód-tē káān ene ndyééd élyāg ásē, eche bēládé áte e'lón dyōm ne é'be.

Nzé-módé Yesue mwēn ákóó abé?
(Mat 16.13-28; Mak 8.27-9.1)

18 Mbwe nhóg Yesue anchíb yāl áke dé akáne. Bembapere bēnpen bóó bēmbē áhed. Ansedéd bó aáken, “Nzé-módé bad bó bēhóbeé bán ndé?”

19 Bēntimtén mó bán, “Donge á bad bēhóbe bán, edii Jone Ndusene. Denge áhōbē bán, Elaijaa, bēmpēe bán, nkal é'dáádān a'boód atimé ámbīd á alongé.”

20 Dóo Yesue áhōbēé aá, “Bon nyébēn-ne, nzé-módé nyéhóbeé bán ndé?” Dóo Petro áhōbēé aá, “Edii Ane Awē Dyōb Awógté.”

21 Héé ásiméé bó etúu áte, álāngē-'e bó aá béepanlé áte.

22 Ambád aá, “Mwān-a-Moonyon atāngéné ákūd metake hiin, bad bēmbáá bóobe beprise bēmbáá ne bemeléede bé mbéndé bēbān-'e mó á yāl. Bēwūū mó, bon e'pun ábe é'lónténé é'láán, āpuú.”

23 Anláá moosyāal áhed aá, “Kéznéé awē adáá me ahíd ásob yāl mendīb, ápēm áde awog mbwe téé, bon áhíde me.

24 Ayāle kéznéé awē ahede áde alongé ason, ābōd dó. Kéznéé-'e awē abódé áde alongé ayāl echēm, ákūd alongé áde déemaá'.

25 Nsyáān ríhéé mod ákudté nzé akudé nkōnsé rísyāal bon abóó, ké'e abódé échē edáádān.

26 Kéznéé awē ákwāgēn me ne ábēm e'yale, Mwān-a-Moonyon mómpē ákwāgēn mó á pónde échē ápéé ne ehúmé échē, nédē ehúmé é Sān ne ángel éche ésaá.

27 Bon á mbále, baahóg bédé nló ámīn boob, béenyínénné kwééd dīd, áde béēsēbpeé nkamlēn ní Dyōb anyín.”

Yāl ehānléné Yesue
(Mat 17.1-8; Mak 9.2-8)

28 Néé émádé ké e'pun waam, áde Yesue amáá ahób nē, ankeén Petro bó Jone ne Jemse á ekone mīn akáne.

29 Ade ákánneé nē, e'só bēnhānlén mó á nló, nkobe nīmē mó-'e nípúbé féréd, nīmwaá-'e áte.

30-31 Abwōg-ábwōg bad bébe, Mosere ne Elaijaa, bēmbīdēn ehúmé é ngum, bébootéd mó akalēn. Békálé'áá ngáne álōnēdtē ntii ní Dyōb tāngene kwééd eche áwēē á Jerusalem.

32 E'chó bēnlōn Petro ne baáb á dīd. Ade békábnédé bényīn ehúmé échē ne bad bébe áhed.

33 Ade ábē bad bébe bētedtéé Yesue, dóo Petro álāngéé mó aá, “A-Sān, ébóó ngáne syāā dédíí hén. Délōn e'bem é'láán, échōn, éche Mosere ne éche Elaijaa.” Anhób nē ésebán abíí chōm éche áhōbēé.

34 Éepedéé ké amad á nsal, bon mbag ébīd, ékúdtén bó. Nén dénkōbēd bó mbwóg.

35 Héé bēwógé ehób ébīde á mbag-tē nēn, “Mwān awēm mó nēn. Móo nīpwédé. Nyéwógne mó.”

36 Emáá-'aá ahób nē dóo bényíné Yesue mwēnpen. Bénkoó ádēn akan ésebán bēkanle modmod dó.

Yesue achōnté kódemod
échē edáádān é mbéb émbēē áte
(Mat 17.14-18; Mak 9.14-27)

37 Ade bīn é'sāngé, Yesue bóobe bembapere bēnsūd á ekone-sé. Ndun e mod ehye mó abomen.

38 Héé mod nhóg á echoñ é bad-tē wē álēbpeé mó aá, “A-meléed, sōn, ncháá' we méé, énon awem mwān á dīd. Adii me mpom ní mwān.

39 Edáádān é mbéb étagte mó. Nzé échāngé-'e mó, abelé abón esaád, ahún ásē, ánúadé káān mehod mébīdē mó á nsal. Elédte mó achene, né émáá mó yāl áched áte.

⁴⁰ Mempoén mó wée ábōŋ bembapεε, ncháj bó mée, bébided mó edáádəŋ é mbéb ché áte, boŋ béehelée.”

⁴¹ Dóo Yesue átímtanné aá, “Wáā, nyé bad bé’ chii, mbeltéd nímēn méētyéemée, nyéewóo-’áa adúbe. Chán mápée nyé adyεen boŋ nyédúbé mε? Hyεené awoŋ mwän hén.”

⁴² Ade ane mwän áhúé’é nê, edáádəŋ é mbéb éched émpíi ane mwän, ébəm mó ásē, ánúadé. Dóo Yesue ákänné échê edáádəŋ é mbéb áte, ádíid ane mwän bwām, ábāg-ke mó wée sáá.

⁴³ Menyáké ménkōb moosyáál, ányín ndəle a akan awě Dyōb ábélé.

Yesue akänlé eche kwéed ngan ámpē

(Mat 17.22-23; Mak 9.30-32)

Ade bad bélyágé bényágéé nê, áyāle chōm éche ébénlédé, Yesue anláá bembapεε nén aá,

⁴⁴ “Nyésōŋgtεn dyam áde níhedeé nyé aláa bwām. Bébé Mwän-a-Moonyoŋ á mekáá mé baányoŋ.”

⁴⁵ Boŋ ábē bembapεε béenkēnsóŋténne chōm éche ánhōbpē. Embē née ngan echē elélé bó atóge, bébáá’áá-’ε mó aseded.

*Nzéé atómténé mod
ambáá abé á’sō é’ Dyōb?*

(Mat 18.1-5; Mak 9.33-37)

⁴⁶ Bembapεε bēmbootéd aswanŋtεn tēŋene mod awě atómténé mod ambáá abé áwab tínté.

⁴⁷ Yesue anchēm bó mewēmtεn áte. Antéd mwāmpīn ní mwēndem, ápēēn mó áwe akéb.

⁴⁸ Dóo álāŋgée bó nén aá, “Kénzéé awě akobé anén mwän á dīn ádēm, né akobé mε. Kénzéé-’ε awě akobé mε, né akobé ane awě alómé mε. Né-óó, ane awě adé mwāmpīn áwen tínté, né mó atómé mod ambáá abé.”

Mod awě adé awōŋ

(Mak 9.38-40)

⁴⁹ Jōne anhób aá, “A-Sán, sēnnyín mod abídte bad e’dáádəŋ bé mbéb áte á dīn ádōŋ, sēnláá-’ε mó bán ásōg abel nê, áyāle eésáá ne syánē.”

⁵⁰ Dóo Yesue álāŋgée bó aá, “Nyéelāŋgé mó bán ásōg abel nê. Kénzéé awě eetāŋgán syánē né adé ne syánē.”

Bébáá Yesue nken akob

⁵¹ Bəəb-póó, pónde eche Yesue ántāŋgēnē ake ádyōb embootéd apε. Né-óó, ammad atíi aá, móttāŋgēnē ake á Jerusalem.

⁵² Hé-’áá álómé mésénze á’sō. Mēnkě á mwā dyad a Samaria nhóg, ábele mó mboŋsén.

⁵³ Boŋ áde ápédé áwed bad bé dyad bēnkēnkobpé mó nken áyāle á Jerusalem dóo ákágé’áá.*

⁵⁴ Ade bembapεε, Jεmε bó Jōn bényíné nê, dóo bésédte Yesue bánken, “A-Sán, edáá wée séchéle muú ádyōb, níhyε níhyáad bó-yε?”†

⁵⁵ Boŋ Yesue ankuné áwāb, ákänné bó áte.‡

⁵⁶ Héε bóbbōó békíi á dyad démpēe.

Bad dbe bēmpoŋ Yesue ahíd

(Mat 8.19-22)

* **9:53** Alon á Samaria démbē átínté meloŋ mé Galilia ne Judeya. Boŋ bad bé Israel bēnkēnkobpé bad bé Samaria née baányoŋ. Né-óó bad bé Samaria béekwεntannaá bad bé Israel ábe bébídé’áá á Galilia nken akob nze békágé’áá ngande achog á Jerusalem. † **9:54** Donje á kálag é’só ébáde bán: *nēŋgáne Elaijaa ámbenlé.* ‡ **9:55** Donje á kálag dé’só ébáde bán: *anhób-pe aá, “Nyéebíi’ε edáádəŋ éche ékamlan nyé. Mwän-a-Moonyoŋ eépedéé áwíu bad, apedé dásō ásoŋ bó.”*

⁵⁷ Ade békagké nê, mod nhóg anláá Yesue aá, “Měhīd wε kéhéé áde ékagké.”

⁵⁸ Δόω Yesue átímtanné mó aá, “E’bubwóg é’wóó ábab e’lóm wée bésóléé, menon-ne ámpē méwóó nímab mūm, boŋ Mwān-a-Moonyon eewóó’é hōm áde ábannéé nló.”

⁵⁹ Yesue anláá mod ampée aá, “Hyǎg, éhíde me.” Boŋ ane mod antímtén mó aá, “A-Sán, mwě, rísébe ríke rílime echem sánj.”

⁶⁰ Yesue anláá mó aá, “Mwě ndim rílimme nímāb ndim mí bad. Boŋ wε, éhedne bán, éke ékanle bad nkalanj mé nkamlen rí Dyōb.”

⁶¹ Mod ampée anláá Yesue aá, “A Sánjú, měhīd wε, boŋ mwě, rísébe ríke rílyágtēn echem ndáb.”

⁶² Boŋ Yesue anláá mó aá, “Kéznéé awě aboótédé hōm alii, boŋ ánóné’ ámbīd, eékwognedéé ábel nsón ásē e nkamlen rí Dyōb.”

10

Yesue alómé bembapεε móom saámbé ne bébe

¹ Ámbīd e nê, Sánjwéé ampwěd bembapεε bémpēe móom saámbé ne bébe.* Anlóm bó á’sō bébe bébe dyad téé ne hōm téé áde ámbīi’ é aá móspě.

² Anláá bó aá, “Nzag echyáá bwāmbwam, bwēm é’hednad apád, boŋ bepád béebuu’ é áte. Né-óó, nyékāne nén bán, nwóó-nzag álóm bepád.

³ Nyékag-kóó, boŋ nyébīi bán nlóme nyé néε rídyōŋ mí mbód áfínté e ngā.

⁴ Nyéewánlé ekwε é ngáb á yǎl, ké ekwε empée, káa metámbé. Nyéēbwāg-kε mod aleled á nzii.

⁵ Ndáb ké ehéé eche nyésōnlē, nyéleled bó nén bán, ‘Nsanj mībē ne nyé.’

⁶ Nzé mod a nsanj adé áhed, né nímēn nsanj mébē ne mó. Nzé eésě, né métimén nyé bēn.

⁷ Ndáb ké ehéé eche nyésólé, nyédyēē áhed. Nyéēpenlād ndáb áte. Nyékob-pε kéchéé éche bébagéé nyé ádyé káa ámwé, áyāle mod a nsón atánjéné néε ákudéé míme nsábe.

⁸ Dyad ké ahéé áde nyépédé áte, boŋ békob nyé nken, nyédyē kéchéé éche bébágé nyé.

⁹ Nyédide bad bé nkole bwām, nyélaa-’ε bó nén bán, ‘Nkamlen rí Dyōb mípédé nyé benben.’

¹⁰ Boŋ dyad ké ahéé áde béekobéé nyé nken, nyéke á ntém nzii, nyéhāb nén bán,

¹¹ ‘Ké échén ebumbú éche émbē sé á mekuu, sēkudté nyé chó, boŋ ké nê nyébīi bán nkamlen rí Dyōb ríde benben.’

¹² Nlānge nyé mēé, á epun é nkáásé, nkógsen míme dyad á Sodom dényīnnē mébē mwāmpīn tómaa míme bad ábe bédé áde dyad áte békudté.

Edé ngāl ne bad ábe béekunne mbīd

(Mat 11.20-24)

¹³ “A-bad bé Korazin, ébēēn nyé ebébtéd! Ebēēn nyémpē ebébtéd á-bad bé Betsaida! Áyāle nzé émbē bán, ndāle é mekan éche Dyōb ábéle áwēn myad, émbēnléd nê á dyad á Tíre ne dyad á Sidōn, né bēnwāā melebe se etūn, bémwagtéd-tε mbúmbú áyāl álúmed nén bán, béhánjéné ádad abé dé mbéb.

¹⁴ Boŋ mbwε mé nkáásé, nkáá míme bad bé Tíre ne bé Sidōn mébē mwāmpīn tómaa nímēn.

¹⁵ Nyé bad bé Kapenahum ámpē, nyēwēmtan bán, nyēmaá apε ádyōb, boŋ bésudéd nyé kánj se ásē á dū-á-muú.”

¹⁶ Héε álāngeé bembapεε nén aá, “Kéznéé awě awógné nyé, né awógné me, boŋ kéznéé awě abáá nyé á yǎl, né abáá kánjne me. Kéznéé-’ε awě abáá me á yǎl, né abáá kánjne ane awě alómé me á yǎl.”

* **10:1** *Móom saámbé ne bébe*: Donje á kálag dé’só áwóó: *móom saámbé*.

*Bembapεε Móom saámbé
ne béβε béhúú ámbíd*

¹⁷ Ade bembapεε móom saámbé ne béβε ábe Yesuε ánlōmmē béhúú ámbíd, bénlāá mó ne menyinje mésyāāl bán, “A-Sán, káηne e’dáádəη bé mbéb bēnsudéd yāl áwəd e’só, atúb áde sétúbé wε dīn.”

¹⁸ Dóo Yesuε áhóbéé aá, “Nnyíné Satanε ahúné ádyōb nēηgáne emwεdmwεd.

¹⁹ Mbagé nyé kunze ádyaa nyă bóbβε bengaabobe bé mpwεn ámīn, ne átóm ngīne esyāāl eche Satanε áte, Satanε ne ane awě akóó syánē. Dyamdyam déebεnlé nyé.

²⁰ Boη ké nē ámpē, menyinje míme nyéwógεé méēbāg nén bán, áyāle e’dáádəη éwógné nyé, boη pεn nyéwóg menyinje dásō nén bán, mīn méténlédé nyé ádyōb.”

*Yesuε awógé menyinje
(Mat 11.25-27, 13.16-17)*

²¹ Abwōg-ábwōg Edáádəη éche Esáá† énwōgēd mó menyinje bwāmbwam, ahób aá, “A-Tê, Sánwéé a nkoη ní sé ne mí mín, nságnεn mbê ne wε áyāle elúmté mpín ní bēndem mam míme ébáηné bad bé debyéé ne bad bé nsōηten. Εε, a-Tê, nē dēn dóo édáá wεé, ébεnléd.

²² Nlāa nyé mεé, Echem Sán ebagé mekan mésyāāl áwēm mekáá. Mod ké nhóg eékoηtεé mwān abíi ésebé Dyōb Titéε. Mod ké nhóg-ke ámpē eebíi’ é ngáne Titéε ákóηté abé ésebé mwān, ne kénzεé awě mwān ádáá aá mólúmed mó.”

²³ Héε ákúnné wéε bembapεε, boη álāηgē bó á kun-té nén aá, “Nsimé ne bad ábe bényíne’ mekan míme nyényínεé nén!

²⁴ A mbále nlāηge nyé nén mεé, bekal-bé-e’dáádəη híin ne káη é bad híin bēnwánεn ányín mekan míme nyényíné ne áwóg mekan míme nyéwógé boη bénkēnyínné, bénkēnwóg-kaá.”

Ngan e mod a Samaria awě aboó nlém

²⁵ Bóob-póó meléede a mbéndé anhyě Yesuε akəg áte aá, “A-meléed, cheé mébεnlé boη níkūd alongé áde déemaá?”

²⁶ Yesuε antímtén mó aá, “Chán éténlédé á kálag e mbéndé. Cheé éláá áwēd-te?”

²⁷ Meléede a mbéndé ankwεntén aá, “ ‘Etáηgéné bán édəη Sánwéé áđōη Dyōb ne nlém nīsyāāl, ne edáádəη ésyāāl, ne ngīne esyāāl, ne mewēmten mésyāāl.’ ‘Edəη-ε mwānyoη nēηgáne echoη yāl.’ ”

²⁸ Yesuε anláá mó aá, “Ebíi akwεntεn. Nzé ebεlé áned, né wěkūd alongé áde déemaá”

²⁹ Ngáne ane mod áhédé’áá aá mósuud yāl nzəm, ansédéd aáken, “Nzé béchəgεé wēn nē?”

³⁰ Atímtεn mó, Yesuε ankāl ngan aá, “Mod a Israel nhóg akagé’áá eke, ámbíd á Jerusalem, átimé á Jeriko. Ade ápédé á etūn-tê, bechīb bénkōb mó, békōbēn mó chōm ésyāāl éche ánwālēē. Bēmbōmtéd mó kááη áhédé awé. Dóo béchénné mó á nkəg ní nzii.

³¹ Prise póg chómpē esyōgkε’áá melemlem mé nzii. Dóo átáné ane mod. Ambamé nkəg ní nzii mímíní.

³² Mod a túmbé e Levi awě abεlé’áá nsón á Ndáb-e-Dyōb‡ awě mómpē ampě áhed, boη anyín mó, ambamé melemlem.

³³ Boη mod a Samaria nhóg awe atómé’áá ene nzii, ampě áhed. (Bad bé Samaria bóbβε bad bé Israel béechemtannaá.) Ade ányíné mó, anwóg mó ngəl,

³⁴ ákē áhed, ahé mó mel á sii-tê, ákaη chó, boη ápēmē mó á ésel mīn. Apεéné-’aá mó á dyad-tê, boη ásōnlē mó á ndáb e beken, ábōηgē mó. ³⁵ Néε bīn é’sáηgε ahúd e’kálé é’táan, ábag nwóó ndáb aá, “Téd nén, étəgnan anén mod, kéchéé émpēe éche wébēbēdtē, mētímtéd wε ámbíd á ehúu.’ ”

³⁶ Héε Yesuε áse dtéé ane meléede a mbéndé aáken, “Atínté e ábê bad béláán ábe bēntān ane mod awě bechīb bēnlōgēnnē, ahéé anlúmed aá módē waáb?”

† 10:21 Donje á kálag dé’só áwóó Edáádəη éche Esáá; émpēe bán, échē edáádəη. ‡ 10:32 Mod a túmbé e Levi: Dyōb dēmpwēd enén túmbé ábεl nsón á Ndáb-e-Dyōb. Bēwōηgánnáá príse ánabe Ndáb-e-Dyōb áte ne áboηsεn ntíi ní mende.

³⁷ Meléede a mbéndé ankwentén aá, “Ane awě anwóg mó ngól.” Héé Yesue álângeé mó aá, “Käg-kō, wěmpē ébele’ melemlem.”

Mataa bō Maria békóbé Yesue nken

³⁸ Yesue ne ábē bembapēē bēmpě mwă dyad nhóg. Mmwaád nhóg awe béchágé’áá bán Mataa ankōb bō nken.

³⁹ Ane mmwaád mwănyan abédé đın bán Maria. Maria anhyě Yesue adyēē á nkag, áwóg mekan míme áyágté’áá.

⁴⁰ Bōη Mataa anhágen áte ne nsón ní ndáb-te. Dóo áhyédé Yesue aláa aá, “A-Sángú, weenyínéé nén wēé, awem mwănyan atědnédé mmēmpēn nsón nisyāāl-ε? Láá mó wēé, áhyē áwōngēn me.”

⁴¹ Bōη Yesue antimtén mó aá “A-Mata, nlém nítage wē áte áyāle ekud é mekan.

⁴² Bōη dyam ádé ahóg áde ákóó etógnén abé. Maria apwēdé dó, ádé-ε bwâm. Meéhēlēē-’aá se mbel se békōbēn mó dó.”

11

Ayáged dé mekáne

(Mat 6.9-13, 7.7-11)

¹ Mbwe nhóg Yesue ambé hōm, ákânne’. Ade áamáá akáne awě mbapēē nhóg anláá mó aá, “A-Sán, yágéd sé ngáne békânneé ngáne Jōne án’yāgēdtē ábē bembapēē.”

² Yesue anláá bō aá, “Nzé nyēhede akáne, nyéhōb bán, ‘A-Tē, edúbé ébē ne ádon đın. Mmon nkamlēn nhyē nítéd etál.

³ Bāg sé echēd ndyééd e epun é bīn* mbwe téé.

⁴ Lagsén sé nímēd mbéb,

áyāle sémpē sēlagsan mod téé awě apānné sé, weémwāg se sēhún á mekágsen-tē.’ ”

⁵ Dóo áhóbēé aá, “Nzé ewóó wěn, bōη ekii áwē melúde wēé, ‘Amúē, bál me e’wēle é’láán hē,

⁶ sōn, nkúde nken awě achabé abíd, awem nsón-a-echoη apedé áwēm. Meewóo-’áa chōm-éē níchágtanné mó.’

⁷ Bōη ane wěn mó-ε atímténé wē á ndáb-te aá, ‘Weétagté me. Mmaá me ekob adib, syāābe ábēm bán sēmaá anaa ásē. Méehēnlé apáde ásē ábē wē chōmchōm.’

⁸ Nlāa nyé á mbále meé, saké ké echoη éche nyédíí, chōo épād mó ásē. Bōη abádnēn áde wēbādnēnē wěn, dóo dékǎη bōη apádé ásē, ábē wē kéchéé éche éhēdéé.

⁹ Nlānge nyé nén meé, hēdén Dyōb, ábē wē. Hēd, Dyōb débēl enyín, kūm ekob, Dyōb dédibnéd wē.

¹⁰ Ayāle kénzēé awě ahēdné Dyōb, ákūd, awě ahēdé-ε, ānyīn. Kénzēé-ε awě akumé ekob, Dyōb dédibnéd mó.

¹¹ Nyé besáá bé bán, nyé ahéé mwăn áhēdēnné súu, bōη mó-ε átimé ébagé mó nyă?

¹² Káa nzé ahēdné wē akii á kúb, bōη wē-ε étimé ébagé mó ngabobe a mpwēn?

¹³ Nzé e’bébtéd é’ bad née nyé nyébage áben bán kase é bwēm, tógtén-naá echen Sán awě adé ámīn? Chán-nō éebaá bad Edāōdāη éche Esáá ábe bēhédné mó chó.”

Yesue eesad nlatén ne kâη e e’daōdāη bé mbéb

(Mat 12.22-30; Mak 3.20-27)

¹⁴ Epun ehóg, Yesue abídté’áá mod edāōdāη é mbéb áte éche ênkwíd ane mod ebóbé. Ade éamáá mó abíd áte, ane mod ambootéd dyam ahób. Nén, dénkōbēd ndun e mod echē ebédé áhed menyáké bwāmbwam.

¹⁵ Bōη nguse é bad énhōb bán “Belzebule, kâη e e’daōdāη bé mbéb móo abage mó ngíne ábíded bad e’daōdāη bé mbéb áte.”

* **11:3** Ndyééd e epun é bīn; káa ndyééd e epun éche éhúé’.

¹⁶ Bémpeē ábe behédé'áá mó akəg áte bēnhōb bán, álúmed bó e'chemléd ábe é'húú ádyōb.

¹⁷ Mó-'ε ambíi mímāb mewēmtēn, né-ṵ, anlāá bó aá, “Alon ké ahéé áde ákábne áte, bon nchemtēn méesē, débēb. Abum á ndáb áde nchemtēn-ne méesē, dōmpē dépāntēd áte.

¹⁸ Nzé édé bán, nkamlēn míme Satanε ríkábne áte, chán-nō méhēnlé atyéem? Nhóbe nē áyāle nyēhóbé bán, mbídte' bad e'dáádəŋ bé mbéb áte ne ngíne echē Belzεbulε.

¹⁹ Nzé ngíne eche Belzεbulε chōo mbēnladté ábided bad e'dáádəŋ bé mbéb áte, né ngíne eche nzéé-ṵ ábēn bad ábe bēbídte e'dáádəŋ bé mbéb bēbēnladté? Bēn bóo békwid nyé nkáá.

²⁰ Bon ngáne edíi nēn bán ngíne e Dyōb chōo mbēnladté ábided bad e'dáádəŋ bé mbéb áte, nē álúmte nēn bán nkamlēn ní Dyōb nípédé átíntē echēn.

²¹ Nzé ngíne e mod ebōŋséné yāl, enəne ádē dyad, échē chōm ké ehóg éekagké hōm.

²² Bon nzé mod awē atómé mó ngíne, abulé mó áte, abwōgké-'ε mó, abelé ákōbēn bwēm ábe áwannéé nzum, ákabtéd-te bwēm ábe ákōbné mó.

²³ Né-ṵ, kénzēé awē eesē ne me, né atāŋgan me. Ane awē eewōŋgán me álad, apáa páán.

Nzé edáádəŋ é mbéb étimé mod á yāl ámpē

(Mat 12.43-45)

²⁴ “Nzé edáádəŋ é mbéb ébided mod áte, ébelé ébwāgē á ehyanje áhed abwóg áde ákōmméé áte. Nzé éekude, ébelé éhób aá, ‘Mētīm ámbíd á ndáb eche mémbídte áte.’

²⁵ Ape áde épagké-'ε, ébelé étán nēe ndáb ésáá áte, bénábpé-'ε chō áte.

²⁶ Héé ékagké bōob, éke épēēn e'dáádəŋ bé mbéb bémpeē saámbe ábe é'dé ebébtéd tómaa mwēn, bon é'hye é'sál ane mod áte, é'bwóg-ke e'dii áhed. Akēn eched, ane mod abāg ebébtéd tómaa ngáne ánsēbēē abé.”

Menyinge mé mbále

²⁷ Bōob-pōó áde Yesuε áhóbé nē, mmwaád nhóg átíntē e bad, ankánéd ehób ámin aá, “Nnam mbē ne abum áde áchyáá wε, ne abii áde ámwānté wε.”

²⁸ Yesuε anhób aá, “Nnam mébē dásō né bad ábe bēwóge' Eyale é Dyōb, bēbelé-'ε ngáne éhóbéé.”

Bad bé' chii béehīdēē e'chemléd dīd

(Mat 12.38-42)

²⁹ Amute á bad dēmbootéd akəl. Héé Yesuε áhóbéé nēn aá, “Nyongel e'chii edíi nyongel e e'bébtéd é' bad. Béhede e'chemléd bé menyáké anyín, bon béekudté, nzése e'chemléd bé menyáké ábē Jonaa.

³⁰ Nyaa eche Jonaa ámbēē nēe e'chemléd wéε bad bé Ninivε, chōo Mwān-a-Moonyon ábēē wéε enén nyongel e bad.

³¹ A Mbwε mé Nkáásé, mmwaád awē akamlánnáá alon á Seba, ányemé á son-tē, nchoo ne nyongel e bad bé e'chii. Abíd mbōŋ echē ékwid bó nkáá. Békwe nkáá áyāle ambíd se nchabnede wéε nkōŋsé ísógé, áhye déwóglēn mam mé debyéé míme Solomonε áyágté'áá. Bon chii nēn mod adé hén awē atómé Solomonε.

³² A Mbwε mé Nkáásé bad bé Ninivε bēnyemé á son-tē nchoo ne enén nyongel e bad. Bēbíd mbōŋ echē ékwid enén nyongel e bad nkáá, áyāle bad bé Ninivε bēntédé mímab mbéb áde Jonaa ánkáléé bó Eyale é Dyōb. Bon chii nēn mod adé hén awē atómé Jonaa.

E'nyīnēn bé ekide é' yāl e mod

(Mat 5.15, 6.22-23)

³³ “Modmod eémāá'é etrukán achod se ákōo chō káa akúdtēn chō † á ebwōg-sé. Bon abelé ákēlē chō dásō ámin, ábel bon kénzēé awē asóle á ndáb, ányinne ekide.

³⁴ Dīd dōo ádé ngáne etrukán é yāl e mod. Nzé dīd ákēnlé wε áte, echon yāl esyāál chōmpē ebélé ekélé. Bon nzé déékēnle, yāl chōmpē ebélé elón wε ne ehíntēn.

† 11:33 Donje á kálag dé'só éewóó'é káa akúdtēn chō.

³⁵ Né-ṣó, nyêtóo, âbel chõm éche ényĩnte nyé ekíde, éetimé abé chõm éche étimte' nyé á ehintén-tê.

³⁶ Nzé édé bán echor yäl esyáäl elóné ne e'nyínen bé ekíde, ésebán ehintén édé abwóg ké ahóg, né yäl ãmwaá áte, melemlen ngáne etrukánj épentéé ekíde."

Yesue asélé Befarisia ne bemeléede bé mbéndé

(Mat 23.1-36; Mak 12.38-40)

³⁷ A pónde eche Yesue áhóbéé nê, Farisia nhóg, anchélé mó aá, áhye búmw̄ bédyê ndyééd áwe ndáb.

³⁸ Né-ṣó ankë, asól á ndáb-te, búmw̄ bédyē á tébele. Ane Farisia ambé menyáké ânyín bán Yesue eéwopéé mekáá ngáne éhédnádtaá, boŋ ábootéd ndyééd adyé.

³⁹ Dóo Sánḡwéé álânḡéé mó aá, "Nóné', nyé Befarisia, nyéwobpe mbwendé ne dīse ámbíd e ebwóg, boŋ adum á bwēm ne ebébtéd bóo bélóné áwen nlém-tê.

⁴⁰ E'dimdim é' bad ngên! Mod awë ahagé ámbíd e ebwóg, saá mó ahagé kááŋne áte-yé?

⁴¹ Boŋ nyétéd bwēm ábe é'dé áwēd-te, nyébage' betóótókē bé bad. Né chõm esyáäl áyāl echên ésāŋ.

⁴² "Medim ne nyé, Befarisia! Nyétéde ké meseb ne nduu ne byaá ábíníí é'syāäl bémpēe, nyébage Dyõb donḡe nhóg átínté e monḡe dyôm. Boŋ nyéēhēdēē e'boŋ bé nlém ne edanḡe é Dyõb alúmed. Nyētánḡéné nímén mésyāäl abel, ésebán nyéchõbte' nímíníí.

⁴³ "Medim ne nyé Befarisia! Nyédæ metii mémbáá adyēe á ndáb é mekáne, nyédæ-'e melentēn mé edúbé akud á dyon-tê.

⁴⁴ Medim ne nyé! Nyédíí née soŋ éche ésóómé, éche bad bétóméé ámin, ésebán bébíí."

⁴⁵ Dóo meléede a mbéndé nhóg álânḡéé mó aá, "A-meléed, nzé ehóbe nê nédē né esyáá' sémpē."

⁴⁶ Yesue ankwentén mó aá, "Medim ne nyémpē bemeléede bé mbéndé! Nyépēmtad bad nted níme nílélé apém, boŋ nyébën nyéebanéé ké ekáá ápémed bó mó.

⁴⁷ Medim ne nyé! Ayāle nēn, bekal bé'dæádāŋ ábe besóó bēnwū'é, nyélónḡé bó soŋ.

⁴⁸ Né-ṣó nyébíde' mbón, nyélúmte-'e bán, besóó bēmbel bwām ngáne bēnwū'é bekal bé'dæádāŋ. Nyé-'aá nyélónḡé bó soŋ.

⁴⁹ Ayāle nē, Dyõb ne ádē debyéé anhób nēn aá, 'Mēlōmē bó ábēm bekal bé'dæádāŋ ne bembapēe bé nlomag, bēwū behóg, bēhḡké-'e ábíníí.'

⁵⁰ Né-ṣó, enén nyonḡel e bad chóo éküđ nkóḡsen áyāle bekal bé'dæádāŋ bésyāäl ábe nímāb mekií mésyógké se á mbooted mé nkõŋsé,

⁵¹ mbooted ne mekií níme Abēle átimé' wēe Sakaria, awë bēnwū'é átínté e menyán mé mendē ne hõm áde ásáá. A mbále, enén nyonḡel e bad éküđ nkóḡsen áyāle nímē mekan mésyāäl.

⁵² "Medim ne nyé bemeléede bé mbéndé! Nyékáá e'kii bé ekob é debyéé. Nyébën nyéesaá asól, nyékáá-'e bad bémpēe ábe béhēde asól."

⁵³ Ade Yesue ásyāḡéé áhed áke, bemeléede bé mbéndé ne Befarisia bēmbootéd mó ahób bwāmbwam, bésēdté-'e ekud e mekan.

⁵⁴ Bébélé'áá nímén mésyāäl áhiined mó melám ábel békóben mó awusé.

12

Elébé tâḡene bad bé elanḡé

(Mat 10.26-27)

¹ Ámbíd e pónde ndun e mod enladén áte, kááŋ etál éebédeé. Dóo Yesue ábóótédé bó akalēn, mbooted ne bembapēe álânḡē bó nēn aá, "Nyétéd pónde ne elanḡé éche Befarisia, édé nēnḡáne esultēn.

² Dyamdyam déesaá á e'konéd-te áde déebíd áwed. Ké ahóg-ke déesaá, áde ásóómé boŋ bán déebyéenné.

³ Dyam ké áhéé-'ε áde nyéhóbé á ehíntén-tê, déwōgnēd á e'nyínen bé ekíde. Dyam áde nyékálé-'aá á kun-tê ámbíd e ekob, dékanléd á nhéné.

Ane awě bétāngéné abān

(Mat 10.28-31)

⁴ “Amúē, á mbále, nyéewógé mbwóg ne moonyon awě ahēle awúu ekob é yǎl ésebán ahēle dyam démpēe abel. Awāb eetómēé nē.

⁵ Nlāa nyé mēé, mod awe nyétāngéné abān, adfi ane awě nēe ámáá wε pemε e alongé akoben, awón-'ε ngine echē ábwémēé wε á dü-á-muú. Ne mbále ane móo nyétāngéné abān.

⁶ Eesaá mbále nén bán, kábpe ébe ngēn, chōo béchannēé ndun étáan-ne? Bon ké nē Dyōb déechatánné ké póg.

⁷ Dyōb ábíí kóāne mesongé mé e'sid ábe é'dé nyé á nló. Né-ōó, nyéewógé mbwóg, nyédé etógnén tómaa ndun, ké êmbuú ké áte.

Akob Yesue káa ábān mó á yǎl

(Mat 10.32-33, 12.32, 10.19-20)

⁸ “A mbále, kenzéé awě ábíd me mbón á'sō é' baányon, Mwān-a-Moonyon mómpē ábíd mó mbón á'sō é' ángel é Dyōb.

⁹ Bon mod awě abáá me áyāl á'sō é' baányon, me-'ε mēbān mó áyāl á'sō é' ángel é Dyōb.

¹⁰ Kenzéé-'ε awě ahóbé eyale é mbéb tāngene Mwān-a-Moonyon, ákūd alagsen, bon kenzéé awě ahóbé e'bébtéd é' mekan tāngene Edáádān éche Esáá éekudté alagsen.

¹¹ Nzé édé bán bésómné nyé wēe belyáged bé dyad ne benkamlenε, nyéētāgē áte, ngáne nyékāā'é káa dyam áde nyéhōbpē,

¹² áyāle nzé pónde epedé, Edáádān éche Esáá éyāgēd nyé chōm éche nyétāngéné ahób.”

Ngan e eyókél é nhon mí mod

¹³ Átíntē e ene ndun e mod, nhóg anláá Yesue aá, “A-meléed, láá mwānned wεé ákabe súmō mbwóg áte.”

¹⁴ Bon Yesue antíntén mó nén aá, “Nzé-módé abānné me nēe mod awě akáadte' bad, ákabe nyé mbwóg áte?”

¹⁵ Dóo álāngēé bó moosyāál aá, “Nyétóo, nyéēbanné nlém áyāle awón á bwēm, áyāle saké nhon móo ndide moonyon á alongé.”

¹⁶ Ankalé-'ε bó ngan aá, “Nhon mí mod nhóg mémbe. Anwón nzag. Ade ene nzag échyáá, embídéd medyé nkute ne nkute.

¹⁷ Nhon mí mod mé ménhāb áwe nlém tē aá, ‘Chán mébenlé bōob áde etál éelyāgēé wēe nkongéé medyé?’

¹⁸ Dóo ádólé áte chóon bon áhōbē aá, ‘Nén dóo mébenlé. Mēpān échem ndáb é e'konéd, nlón émpēe éche ékálé áte, bon nkúm medyé áwēd-te, ne nhon mímmē rísyāál.

¹⁹ A pónde eched-taá mēlāā'é échēm edáádān mēé, nlādté yǎl nhon míme médyéé mwé ne mwé. Bōob-pōó mēched yǎl, ndyāg, mímwāg, ríhógé-'ε alongé.’

²⁰ Bon Dyōb dénláā mó nén, aá ‘Edimdim é chōm chēn. Nkuu nén dēn mēkobén wε pemε e alongé. Abē bwēm é'syāál ábe émáá-'aá alad áte, nzé-módé wélyāgnēdtē bó?’

²¹ Nē dóo édíí ne ké nzé-módé awě akúmmé yǎl nhon, bon eēsē nhon á'sō é' Dyōb.”

Weētāgē áte á alongé

(Mat 6.25-34)

²² Dóo Yesue álāngēé ábē bembapεε nén aá, “Né-ōó nyéētāgē áte á alongé se nyéhōbē nén bán cheé nyédyēē, ké'ε cheé nyéwāā'ē á yǎl.

²³ Alongé átómé ndyééd, échen yǎl-le ámpē edé etógnén tómaa mbóté.

²⁴ Nyénōne', nkōnékōn. Méēwēnēē bwēm, méēpādēē, méēwōo-'áa hōm áde bēkongéé medyé. Kénē, Dyōb adídte mó! Nyéebíí'ē bán nyédé etógnén bwāmbwam tómaa menōn-ε?

25 Nzé-módé áwɛn tíntê ahɛle átāg áte káǎn, abád ké epun ehóg áwē alongé áyāle átagéé áte?*

26 Née nyé modmod nyéehɛléé mpín mé akan née mímê abɛl, cheé ékǎǎ bon nyétagé áte áyāle mam míme mélyǎgé ásē?

27 “Nyénǎne’ mbonja ngáne ékwogéé. Eebɛléé ntǔ, éebanǎgǎé mesan. Nlǎnge nyé nɛn mɛé, ké kǎn Solomonɛ ne mímē nhǎn n̄syāǎl eewáa’áá mbóté éche épédé échén mbonja ké póg e’bon.

28 Nzé Dyǒb áhɛɛɛ áwāádtē e’sum ábē é’bǎg chii bon chǎn béhé bó á dù, né éetómme nyé awáad né-yɛ? Chán adúbe ádíí nyé mwǎmpín nɛn?

29 “Nyéebanné nlém bán, cheé nyédyēē káa cheé nyémwēē. Nê déetagté nyé.

30 Echê nyaa é bwēm chǎǎ bad bé nkǒnsé béchyɛɛ’é akud. Awɛn Titéɛ mwɛn abíí aá nyétógnéné ábɛn bwēm.

31 Né-ǎǎ, nyésébe nyéhɛd mam mé nkamlɛn ní Dyǒb, dǎǎ Dyǒb débéé nyé ábíníí bwēm.

Nhǎn míme ndé ádyǒb

(Mat 6.19-21)

32 “A-bǎnbǎn, nyéewógé mbwǎg. Echen Sǎn awóó mewɛmtɛn míme mésáá ábɛ nyé ngíne e nkamlɛn.

33 Nyésóm ábɛn bwēm, nyébag betóótókē bé bad mǎné. Nyéhɛd ekwɛ é ngáb éche éehɛlé amaa ásē. Nyéhê nhǎn mímɛn á e’kǒnéd ábe é’dé ádyǒb, wéɛ dyamdyam déebɛnlé mó, wéɛ bechíb béehɛnlé mó achíb, síí-’ɛ éehɛnlé mó adyé.

34 Nyébíí bán wéɛ nhǎn mǎbǎgkē mod, áhed dǎǎ nlém-mɛ mǎbǎgkē mó.

Mod-téé ábê mbonjén

35 “Nyépúd abad, nyéchod-tɛ etrukǎn,

36 nêngáne bad ábe bésine’ echab sǎn awě akií á ngande e e’wónǎgǎ ábɛl bon nzé ahúú húén, bon akumé ekob, bɛnednéd mó ábwǎg-ábwǎg.

37 E’bon é’ yǎl áte ne bembǎledɛ ábe echab sǎn épɛé, bon atán ngáne bédyéé epin, bésinɛé mó. A mbále ábonjén, ádíí bó ásē, atómtéd-tɛ bó ndyééd.

38 Ké melúde dǎǎ ámpɛé, káa epǎg é mbwɛmbwɛ, bon atán bó melemlɛm, e’bon é’ yǎl áte bélyǎg é’tán bó.

39 Nyébíí-’ɛ bán, nzé nwóó-ndáb abyéé’áá pónde eche nchíb ápɛé, né ádyéé epin, ésebán atɛdte aá, bésal mó ndáb.

40 Nyémpē nyétǎngéné mbonjén abé, áyāle Mwǎn-a-Moonyon ǎpǎ á pónde eche nyéewɛmtɛnɛé bán ǎpǎ.”

Mbǎledɛ awě abɛle mímē nsón ne nlém nhóg ne awě eébéé’

(Mat 24.45-51)

41 Petro ansɛdéd aáken, “A-Sǎn, sé bɛn pɛn-ɛé ékanlɛé enén ngan-ɛ, káa bad bésyāǎl?”

42 Sǎngwéé ankwentén aá, “Né-ǎǎ, nyé mod té ábê née mbǎledɛ awě awóó debyéé, awě abɛle-’ɛ mam míme eche sǎn álǎngé mó aá ábɛl. Mó adé mbǎledɛ awě eche sǎn ábánné aá ákamlɛn bembǎledɛ ábíníí, ányín-nɛ nɛn aá békúde ádǎb akab á ndyééd pónde eché etǎngéné.

43 Nnam mébē ne ane mbǎledɛ awě eche sǎn áhūū’é, bon atán nêngáne ábɛléé mam míme ányǎgtɛnnē mó.

44 Ne mbále, nlǎnge nyé nɛn mɛé, ane mbǎledɛ eche sǎn ábané bwēm é’syāǎl ábe awóó áwe mekáá aá ákamlɛn.

45 “Bon nzé ane mbǎledɛ adé mbǎledɛ a mbéb, bon ahóbé áwe nlém-tê aá, ‘Ebɛm áte bon echem sǎn áhūū á ekɛ-tê.’ Né-ǎǎ aboótédé ábíníí bembǎledɛ bé bebaád ne bé baachóm ábe bédé ásē echê awanɛn, ádyǎg bwēm, ámwǎg-kɛ mím mékóbe mó,

* 12:25 Abád ké epun ehóg áwē alongé káa áchab tómaa ngáne ádíí.

⁴⁶ ane mbəledε eche sāj āhūu epun éche éēwēmtενεέ ne á pónde echē énkēmbíí'é aá āhūu. Né bēbwēm mó á ebwóg,† békógsén-ne mó ne nhel melemem ne bad ábe bēwúú nló áte.

⁴⁷ Ane mbəledε awē abíí ntíi mé nsón míme sáá-a-ndáb, bonj eébonjsene, káa eehíde mímé ntíi ámbíd, ākud mbéte e ngíne.

⁴⁸ Bonj ane awē enkēmbíí ntíi, bonj ábelé epandé, békūdē mó kúdtén. Mod ké ahéé awē bēbúdé abε, né-'aá bēbudté mó aheden. Ane-'ε awe bétómténé abud dé abε, né-'aá bétómēnnē mó abud dé aheden.

Yesue aá mópééné nkabén

(Mat 10.34-36)

⁴⁹ “Muú móō ríhyédé akwéd á nkōjsé. Mendāη-'ε μεέ, né mēmmad akóben.

⁵⁰ Bonj ntāngéné nsébé ríkud edusen é metuné, mēmāđ-τε chό akud bonj nlém mépwiitéd me.

⁵¹ Nyēwēmtan bán, nsaj móō ríhyédé apεen á nkōjsé-yε? Aáy, saké nsaj, nkabén móō nípééné.

⁵² Bootya bəəb áke á'sō, ndáb echē ewóó bad bétáan ékabén áte, béléáan bétāngén bébe, bébe-'ε bétāngén béléáan.

⁵³ Κακαο έβε.

Sáá ātāngēn mwān a mwεnchóm,

mwān a mwεnchóm ātāngēn sáá.

Nyaá ātāngēn mwān a mmwaád,

mwān a mmwaád ātāngēn nyaá.

Nyāηkálé ātāngēn mwān a mmwaád,

mod mwān a mmwaád ātāngēn nyāηkálé.”

E'chemléd é' bín

(Mat 16.2-3, 5.25-26)

⁵⁴ Yesue anláá amute aá, “Nzé nyēnyíne mbag ébide á mbəη, nyébelé nyéhób bán, ‘Mbúú échə bəəb’, ébenléd-τε áned.

⁵⁵ Nyēnyíne-'áa epub éhúe' á pεd e mbəη, nyéhōbē' bán, ‘Enyεn ébēnēd mod bəəb,’ ébé-'ε áned.

⁵⁶ A-bad bé elangé. Néε nyépédé abíi ngáne béléá'ε bín nén, cheé ékáo bonj nyéēhēlē mam míme mébenlad nyé á'sō-te chii nén achem?

⁵⁷ “Cheé ékáo bonj nyébēn nyéēhēlē adol áte nén bán, kase e akan nén echē ehednad abel?

⁵⁸ Nzé mod ahóbé aá, mókεεne wε á kóte, hēd nzii káoη nyúmō bétim ásē á nzii. Esebé nē, nzé ahédé wε á kóte, kóte chό-'ε έβεέ wε á mekáá mé plúse, plúse chό-'ε éhē wε á mbwóg.

⁵⁹ A mbále, nlānge wε μεέ, weéhēlēε-se ebíd á ndáb e mbwóg-tē wē káoη né etwedé ádōη alúm ásyāāl.”

13

Nyétéde abel dé mbéb, nyétimεn Dyōb

¹ Ade Yesue ádíi áhóbéé nē, dōō nguse é bad éche émbē áhed élāngεé mó ngáne Payledε ánwūū'é bad bé Galilia áde bēbágé'áá Dyōb mendε mé e'lém.

² Yesue antimtén bó aá, “Nédē mewēmtεn médé nyé bán, ábē bad bé Galilia ábe bēnkūd échē eben, bétómé ábíníi bésyāāl ebébtéd abé áyāle bēnwεε ene ndín e kwééd-ε?

³ Aáy! A mbále, nzé nyéétedte mímεn mbéb se nyétimεn Dyōb, né nyé moosyāál nyéēwé, nyébóó-'ε.

⁴ Chán-náa ábíníi dyōm á mod ne waam ábe ntōη-ntōη rí ndáb ménkūmtēdtē ámín á dyad é Silom, bonj bēwé? Nédē mewēmtεn médé nyé bán, béntōmtεn ebébtéd abé tómaa bad bésyāāl ábe bēnlōη á Jerusalem-ε?

† 12:46 Bēbwēm mó á ebwóg káa bēsēl mó áte e'sōη é'be.

⁵ Aáy! A mbále, nzé nyéētēdte mímen mbéb se nyétímēn Dyöb, né nyé moosyáál nyéēwē, nyébóó-’ε.”

Ngan e bwel ábe béechyāā

⁶ Héε Yesue ákálé ngan aá, “Mod anwónj alín á bwel á nzag-tē. Ankě epum é bwel ahed áwedé-mín ngen ne ngen, bonj enkēnnyínné ké ehóg.

⁷ Héε álāngēé nnōn-a-nzag aá, ‘Edé bōob mwě rílán áde nřpagké á bwel-sé hén mwě téé, bonj meenyínéé epum ké ehóg. Kwel bó. Chán é’hele é’madé ahónj á ndōob-tē ngēn?’

⁸ Héε nnōn-a-nzag átímtanné mó aá ‘A-sánj, tēdé bó ké mwě nhóg ámpē. Měnabé bó ásē, nhíí-’ε bó nkúmbág.

⁹ Nzé é’chyáá e’pum mwě míme ríhúε’, né édé bwām. Nzé-’ε béechyāā, né békwl bó.’ ”

Yesue adidé mmwaád nhóg

bwām á Mbwε-mé-nkóme-áte

¹⁰ Mbwε-mé-nkóme-áte nhóg, Yesue ayógté’áá bad á ndáb e mekáne póg.

¹¹ Mmwaád ambé áhed awē edāádān é mbéb émbēé áte á etún é dyóm á mwě ne waam. Embēl mbíd enwúmén mó nyaa echē éehelaá yāl asále áte bwām.

¹² Ade Yesue ányíné mó, anchélé mó, aláá mó aá, “A-nyan, nkole míme ékonléé mímáá.”

¹³ Ade ábáné mó mekáá á nló, ane mmwaád ansálé yāl áte ábwōg-ábwōg, ábootéd-tē Dyöb aken.

¹⁴ Héε mod awē abédé nló á ndáb e mekáne, alíí áyāle adid áde Yesue adidé ane mmwaád bwām á mbwε-mé-nkóme-áte. Alāngē bad aá, “E’pun é’dé ntóób ábe mod átāngéné nsón abel. Nzé nyédāá bwām adyεε nyépē ábē e’pun, saké á mbwε-mé-nkóme-áte.”

¹⁵ Héε Sāngwéé ákwentanné aá, “Nyédoge bad. Nyé ahéé eéhunné nyag káa ésel á ebem-tē se ákēēn chó á edíb á mbwε-mé-nkóme-áte?”

¹⁶ Anén mmwaád adíí mwān awe Abrahamε. Satanε anhanj mó ne nkole á etún é dyóm á mwě ne waam. Nyéláa me ké mbéb móó rídé, áhúd mó á mehanjé á mbwε-mé-nkóme-áte?”

¹⁷ Chóm éche ánhōbpē énwōgēd bad ábe bétāngánnáá mó e’són. Moosyáál anwóg menyīnge áyāle mam mé ményáké míme Yesue ámbēnlé.

Ngan ébe é nkamlēn rí Dyöb:

Ngan e mbál míme ríchíné

(Mat 13.31-32; Mak 4.30-32)

¹⁸ Yesue anhób aá, “Chán nkamlēn rí Dyöb ríkóó abé? Cheé ríhele ríhāgtén mó-yēé?”

¹⁹ Ndií nēngáne mbwé e mbál-e-bū echē mod átédé bonj ásob á nzag-tē. Ade ékwógé, étím bwel bēn, menōn méhyě mélōn á ngen-tē.”

Ngan e esultēn

(Mat 13.33)

²⁰ Yesue ansēdéd aáken, “Cheé ríhele ríhāgtén nkamlēn rí Dyöb-é?”

²¹ Ndií nēngáne esultēn éche mmwaád ámuúnédé asii á pān é mbumé rí ngun éláán káōn ésule.”

Asól á ekob éche échíné áte

(Mat 7.13-14, 21-23)

²² Yesue andíí ambé á eke-tē éche ákágé’áá á Jerusalem. Dyad téé áde átómé’áá, ámbáá ne ásad, ayógté’áá bad.

²³ Mod nhóg ansēdéd mó aáken, “A-Sāngú, mesōngé mé bad míme Dyöb désonjé alongé, mébuú áte káa méebuú’é?” Yesue anláá bad áhed aá,

²⁴ “Nyéwanēn káōn nyésól á ekob éche échíné áte, áyāle, á mbále, ekud á bad éwanén asól, bonj béehēnlé.

²⁵ Póndé ěpě echě nwóó-ndáb áhidéé ásē, boŋ ápēn ekob. Ene póndé dǎo nyébootédte atyéem á ebwóg, boŋ nyékumé' ekob nyéhōbē bán, 'A-Sán, dibnéd sé ekob.' Mó-'ε átimtén nyé aá, 'Meebíí'έ wέε nyébídé.'

²⁶ Nyé-'ε nyéēhōb bán, 'Syánē dendyé ndyééd, demmwé-'ε mīm hōm ahóg, eyágté'áá-'ε áwēd myad.'

²⁷ Atimtén nyé aá, 'Syánē deewōηneé dyamdyam. Nyésyā me á dǐd-te. E'bébtéd é' bad ngēn!'

²⁸ Ade nyényínnē Abrahamε, Aisige ne Jakōβε bóōβε bekal bé'dǎádǎŋ bédé á nkamlēn ní Dyōb-te, boŋ nyé pēn nyēchág á ebwóg, achii dé awé ne adyé dé mesoŋ á nsəl, dǎo déted etál póndé eched.

²⁹ Bad bēbíd á akuu ne á mbəŋ, á mekonekone ne á mehúléhúlé, bétéd medii á ngande e nkamlēn ní Dyōb.

³⁰ A póndé eched, bad ábe bēnlyəg mbíd bóō bétīm á'sō, bé'sō-'ε bélyəg mbíd."

Yesuε alebe áyāle bad bé Jerusalem
(Mat 23.37-39)

³¹ Melemlem mé póndé nguse é Befarisia ěmpě wέε Yesuε, bélāŋgē mó bán, "Syāó hén, ékag hōm démpēe, áyāle kəŋ Herōde ahede wε awúu."

³² Yesuε ankwentén bó aá, "Nyéke nyeláa échē esəb bán, 'Chii ne chān mēhūd bad e'dǎádǎŋ bé mbéb áte, ríchōōd-te bad, boŋ súú éβε mēmād nímēm nsón.'

³³ Boŋ ké chān ébēē, ntāŋgéné abé á nzii chii, chān, ne sú éβε, áyāle éeboo'έ bán, nkal e'dǎádǎŋ áwē hōm démpēe ésebán á Jerusalem.

³⁴ Wóowó! A-bad bé Jerusalem, nyéwúe bekal-bé-e'dǎádǎŋ nyéwúēnnē-'ε bad meláá ábe Dyōb álómé! Nkénwān áte ngen ne ngen álad nyé áte nēŋgāne nyaá-kúb ákútanné bán, boŋ nyéehédéé etál!

³⁵ Nyénəne', Dyōb détedé echen ndáb. A mbále, nlāŋge nyé nén meé, nyéenyínénné me dǐd ámpē káəŋ ne á póndé eche nyéēhōbpē bán, 'Nnam ne ane awé apedé á dǐn á Sāŋgú.'

14

Yesuε achōŋté mod awě melóg mékóbé

¹ Mbwe nhóg Yesuε ankě ndyééd adyé wέε ndəle a Farisia póg. Nén démbē a mbwe-mé-nkóme-áte. Ade ápedé áwed, bénóné'áá mó chodchod.

² Mod mó-'ε ambě áhed awě melóg mémbídtē á yǎl.

³ Héε Yesuε ásedtéé bemeléede bé mbéndé ne Befarisia aáken, "Edé kunze ádid mod bwām á mbwe-mé-nkóme-áte, ngé éesaá?"

⁴ Boŋ bénkēnhōbpé dyamdyam. Dǎo ákóbé ane mod awe melóg mébídé á yǎl á ekáá, ádidé mó bwām, asúúd-te mó á ndáb.

⁵ Ambíd e nē dǎo ásedtéé bó aáken, "Nyé ahéé adé awě mwān káa nyag éhūnnē echóg, boŋ eékag chó abided ábwōg-ábwōg, ké émbē bán á mbwe-mé-nkóme-áte?"

⁶ Boŋ bénkēnwōŋgé dyamdyam áhób.

Ake dé e'ken ne akob dé nken

⁷ Ade Yesuε ányíne bad ábe bēnlēbēē ádyé ndyééd bésyāəl ábe bēpédé bēbóótédé medii mémbáá apwēd, ankalé bó enén ngan aá,

⁸ "Nzé mod alébpé wε ngande, weépāg-se éhedé e'dii é'mbáá, áyāle éhele ébé né bélébpé mod ampée awě adelé áte tómaa wε.

⁹ Nzé ene nya e mod epedé-'ε, mod awě alébpé nyé moosyāəl ālāā wε aá, 'Béé anén mod atii.' A póndé eched dǎo étiméé atii asad atéd ne akwáké.

¹⁰ Boŋ nzé epedé ene ndín e hōm, etédéé e'dii ábe é'dé á ahāŋgé, ábel nén nzé nwóo-ngande anyíne wε, mós ālāā wε aá, 'Amúē, kě édyεε á atii ámbáá híníí.' A póndé eched dǎo ékudéé edúbé áfintē e bad ábe nyáábōō nyétédé tébelε.

11 Né-ɔ́, nyébii bán, kénzée awě achágté yǎl, Dyöb désudéd mó. Kénzée-’ε awě asüdté yǎl Dyöb déchāgēd mó.”

12 Hé-’áá álāngēé mod awě anlébé mó nén áá, “Nzé ehóbé wée, móchage’ ngande, weehóbé wée mólébpé ábon bñ, káa ábon baányan, káa echoṅ túmbé, káa bewón bé ngáb ábe nyáábō nyébyééné. Nzé ehídé nê, né bómpē bélébē wε. Nê ábele átim ehéen ne metuuten.

13 Bon nzé echagé ngande, elébé dásō betóótōkē bé bad, ne bad ábe behúné epeɗ, bóobe bad ábe békwédé ndím.

14 Nzé ebelé nê, né wékūɗ nsimé áyāle béehenlé wε asábe ámbīd. Dyöb désābē wε áde bad bé bwām bépuú’ε.”

Ngan e sáŋkalaa a ngande

(Mat 22.1-10)

15 Ade mod nhóg awě bóobe Yesue béntēd tébele áwógé nê, dōo álāngēé Yesue áá, “Nsimé ne bad ábe bédyē ndyééd á ngande e nkamlen ní Dyöb!”

16 Dōo Yesue álāngēé bó áá, “Mod nhóg anchāg sáŋkalaa a ngande, ábūd-tε bad alébe.

17 Ade pónde e ngande épédé, anlóm awe mbaledε wée beken ábe anlēbēē áá, ‘Nyéhyag, mbonсэн nsyāāl nímáá abé.’

18 Bon bó moosyāál, bēmbotéd mechāngé abε nhógē-nhógē. Nhóg anhób áá, ‘Nchané etúú, ntāngéné chó akε dé anyín. Nchāa wε, méehenlé ahyε.’

19 Ampée anhób áá, ‘Bōob nén dēn, dōo ncháné nlád ní nyag nṯáan éche élié’ nzag. Chóo níkgké ahāgtεn nén. Sōn, méehenlé ape!’

20 Ampée-’ε anhób áá, ‘Nkudé sōmbé ekóólé-ekóólé. Né-ɔ́, méehenlé ape!’

21 Ane mbaledε antīm ámbīd, áke aláá eche sáŋ mam mésyāāl. Dōo ekanj ékóbé eche sáŋ áte, bon álōmē ane mbaledε. Anhób áá, ‘Kāg mehélé, ékag á ntém ní nzii, káāne á mēte mé nzii mé dyad-tē, éhúen betóótōkē bé bad, ne ábe behúné epeɗ, ne ábe békwédé ndím, ne ábe béehelé akε.’

22 Eebeméé áte ane mbaledε anhúú ámbīd, aláá sáá-a-ndáb áá, ‘A-sáŋ, mbelé ngáne wénhōbpē, bon ké nê, etál élyágé édé.’

23 Dōo Sáá-a-ndáb áhóbéé áá, ‘Kāg á nzii émbáá ne nzii é mehín, échéle kénzée wée áhyag ábel bon ndáb élōn.

24 A mbále, mod ké nhóg awě ménsēbēē alébe, éewókgké chōm ké ehóg á nsəl á ngande-tē hén!’ ”

Abé mbapεε

(Mat 10.37-38)

25 Mbwe nhóg ndun e mod ehídé’áá Yesue ámbīd. Héε ábóótédé bó aláa nén áá,

26 “Nzé mod ahóbé áá, móhīde mε, ésebán achādténé nyaá, sáá, mwaád, bán, baányan, káāne áde alongé dēn, ene ndín e mod eékwognedεé ábε awēm mbapεε.

27 Kénzée awě eepeme áde awōg, bon áhīdnē mε, eékwognedεé ábē awēm mbapεε.

28 “Nzé-módé ábē awě áwōṅ mewēmtεn álōŋ sáŋkalaa a ndáb, bon eesébpé adyεε ásē, áhāgtεn nkun nīme ene ndáb étēdté mó, ábii ké móshēl chó amad, káa móshenlé?

29 Nzé amaá-’ε ndáb asume, bon eéhele chó amad, moosyāál awě anyíné abelé ábootéd mó awel, behōbē

30 bán, ‘Mod nhóg ansáá ndáb, bon eéheleé chó amad.’

31 “Nzé kāŋ póg ewémténé waáb kāŋ bel akum, abélé asébé yǎl ahāg á ekáá ké mesonjé mé sánze nīme áwóo dyam dyōm dé ekálé, béhēl ábe waáb awě áwóo sánze dyam móom mé ekálé mébe.

32 Nzé anyíné áá móōkwognedεé, abelé alóm belyágéd bé dyad á’sō wée waáb, waáb adēpe mó benben, ábel nén békōm nsan.

33 Melemlem nê dōo édíí né ké nzée awě eehúde chōm ásyāāl nlém. Ene ndín e mod eékwognedεé awēm mbapεε ábε.

Nkwě nme mbóde e'nyin
(*Mat 5.13; Mak 9.50*)

³⁴ “Nyébii bán nkwě ndé chõm é bwâm. Bon nze mbóde alan, chán béhele-se bényinéd mó ámpē?”

³⁵ Méesaá dyam dé abelen ámpē. Apim dõo bépiméé mó. Bad ábe béwóó metúu, bésõnten bwâm.”

15

Ngan e ndyõn ní mbód nime mémboõ
(*Mat 18.12-14*)

¹ Mbwe nhóg belad bé tááse ne bebel bé mbéb bémpēe, bémpě wée Yesue.

² Dõo Befarisia ne bemeléede bé mbéndé bényõngéé áte bán, “Nédē anén mod awõne bebel bé mbéb, bõbõo bédyag-ke ndyééd hõm ahóg.”

³ Héé Yesue ákánlé bó ngan nén aá,

⁴ “Nzé-módé adé awě áwõn mbwókel é ndyõn ní mbód, bon nhóg mbóõ, bon eétedtē nímíní móom mé ndyõn ní mbód abog ne abog á etũn-tê, áke dé ahead nímē nhóg nime mbóõ kóõn né adĩbté mó?”

⁵ Adibed áde adĩbte-'áa mó, áhāg mó á abol ne menyĩnge mésyāāl.

⁶ Bon née ápédé á dyad-tê álad besón bé echoñ ne baányan áte, aláá bó aá, ‘Syánē déwõg menyĩnge áyāle ndĩbté nímēm ndyõn ní mbód nime mémboõ?’ ” ⁷ Yesue ambád ámpē aá, “melemlem-'áá nlanḡgeé nyé meé, menyĩnge métõm abé nê ádyõb ámĩn e mbelé-mbéb nhóg awě atēdté abel dé mbéb bon atĩmné Dyõb tómaa ámĩn e móom mé bad abog ne abog ábe bésáá, ábe béehednád ahõñlen.

Ngan e kábpe echě embóõ

⁸ “Káa, mmwaád ahéé adé awě áwõn kábpe dyõm, bon née póg ébóó, eéchõdē' ekag, bon áhedé ndáb áte, atõñ ahead kóõn né adĩbté chó?”

⁹ Adibed áde adĩbte-'áa chó, alade baáb ne baányan áte, aláá bó aá, ‘Nyéwõgen me menyĩnge áyāle ndĩbté ene kábpe echě embóõ me.’

¹⁰ Melemlem-'áá nlanḡgeé nyé nén meé, menyĩnge métõm abé nê ádyõb ámĩn e mbelé-mbéb nhóg awě atēdté abel dé mbéb bon atĩmēn Dyõb.”

Ngan e mwān awě ambóõ

¹¹ Yesue ambád ahób aá, “Mod nhóg ambé, anchyáá bán bé baachóm bébe.

¹² Dõo epun ehóg, mwān asad álāḡgē sáá nén aá, ‘A-sāñ, beé me ádēm akab á mbwóg áde nítanḡéné akud.’ Héé sáá átédé chõm esyāāl éche ánwõḡgē, bon ákabpé bó áte.

¹³ Nguse é e'pun étómé-'áa, bon mwān asad áladé nímē nted nisyāāl, ákǎg á alon démpēe áde áchábnédé. Awed-taá ápédé bon ábootéd alonḡé á mbaambaa achog, ábēbtē ngáb esyāāl echě ánwõḡgē.

¹⁴ Ade chõm esyāāl émáá mó áyāl né bõob, sánkalaa a nzaa anhún á alon-tê wê. Atóg dõ-'e ábóótédé mó asól áyāl ngĩne-ngĩne.

¹⁵ Héé ákíí kunze e mod póg atán á dyad-tê wê, áchóm mwā nsón. Ane mod mó-'e alóm mó aá, áke adĩdtad mó esõg é nguu.

¹⁶ Anwõñ á mewēmten aá, mólõntē abum ké ne medyé mé nguu, bon modmod enkēmbaá mó chõmchõm éche áhelese adyé.

¹⁷ Dõo ádyéé chóõñ, bon ákwánlád, áhõbē aá, ‘Nõné' ngáne bembaledé bélóné echem sán á ndáb-te, bon ké nê bédyág medyé méchõbe ásē, bon me-'e n̄wāg nzaa hén!

¹⁸ Měsyāó, n̄ke ntán echem sán, n̄láá mó meé, A-sán, mbelé mbéb á'sõ é' Dyõb ne á'sõ é'bõñ.

¹⁹ Mmēn meékwõgnedéé áchõgned née awõñ mwān ámpē. Téd me ké n̄ñgáne awõñ mbaledé nhóg.’

20 “Hê dɔɔ ápádté ásē, boŋ ásūē’ á dyad wée sáá. Boŋ áde ákwógé apɛ á ndáb nê, sáá annyín mó mwă etûn. Ankóbtén sáá ngəl. Sáá annyágéd, alúm mwăn ámín, ahé mó tâl.

21 Dɔɔ mwăn álāngē mó nén aá, ‘A-sán, mbelé mbéb á’sō é’ Dyōb ne á’sō é’bōŋ. Meékwognedéé áchəgned nēe mwăn awōŋ ámpē.’

22 Hēe sáá mó-’ε áchénlé ábē bembəledε, álāngē bó nén aá, ‘Nyéhiinad me nsob míme rítómténé adəŋ nê, á mehélé-te. Nyéwáad mó mó á yəl. Nyéhê-’ε mó ebōŋ á ekáá, nyéhê-’ε mó metámbé a ékuu.

23 Nyétéd nchóm-é-nyag awě dékálté nê, nyékwel mó, ábel nén, syánē moosyáál dédyē débəl-lε apaté.

24 Nyébíí bán, awem mwăn nén ammad awé, boŋ atimé ámbid á alongé. Ambóo, boŋ abidé áwed.’ Hē-’aá bébóótédé ngande achog.

25 “Mmén mésyāál mēmbenléd áde mwānyəŋ ambáá adíí á nzag-tê. Ade áhúú, dɔɔ áwógéé bad békóne, béságe-’ε bwēm á ndáb-te.

26 Dɔɔ áchénlé mbəledε nhóg, boŋ ásedté mó dyam áde ábenlaad.

27 Dɔɔ mbəledε ne álúmtéé mó áte nén aá, ‘Pón mwānyəŋ ahúú ámbid-óó. Sóó akwěnlé mó nchóm-é-nyag ne, áyāle anyínen áde anyínné mó díđ ámpē, ésebán dyamdyam ábéle mó.’

28-29 “Awóg áde áwógé nê, anlīŋ, eékwentene asól á ndáb-te. Hēe sáá abidé á ebwóg, boŋ áhye acháj mó. Dɔɔ mó-’ε átimtanné sáá nén aá, ‘Nɔné’, meé nkéndyεén we hén mwě ne mwě áde mbenléε we ntū mé nsón, ésebán nwúene we nló áte. Boŋ ké echəd é mbód weébāgēε me wεé, mbel apaté ne ábēm bđd.

30 Boŋ ngáne awoŋ mwăn a nlém ápédé ámbid, mó awě amaá echoŋ ngáb esyáál abébed ne bekwaleε, ewúúdé mó nyag echě etómténé akəl.’

31 Hēe sáá álāngéé mó nén, ‘A-mwăn, wε-εé edé ne me hén pónde ésyāál. Kéchéé éche ríwóó-’ε édíi échōŋ.

32 Embē bwām syánē áchog ngande, áwóg menyīŋge. Nén, mwānyəŋ ammad awé, boŋ atimé ámbid á alongé. Ambóo, boŋ abidé áwed.’ ”

16

Ngan e mbəledε awě abédé mwane

1 Yesue anláá ábē bembapεε ámpē aá, “Nhən mí mod nhóg mēmbē. Bad bėnhye mó aláa bán awě mbəledε ambáá abébite mó ngáb.

2 Hēe míme nhən mí mod rílómé mbəledε awed achəg, boŋ ásedté mó aá, ‘Ebál é póle éhéé ríwógéé áyāl echōŋ nén? Lúmed me áte ngáne mesoŋgé mé bwēm míme mēmbanéeé ásē echōŋ médíí, áyāle échē etál é nsón émááné we áte.’

3 Dɔɔ mbəledε ádólé áte chóŋ boŋ áhōbē aá, ‘Chán-nō mébenlé bəob áde echem sán áhedéé me ahúd á nsón? Ngíne eésaá me echě ríkwenléε nzag. Nzé ntimé-’ε á nchómbé, né nê dépiinéd me akwágké á ngíne.

4 Ahá, nkudé debyéé áde méhəgké, ábel boŋ ké á nsón dɔɔ bėnhūdtē me, bad bėlyəg békōb me nken áwab mendáb.’

5 “Hēe áchénlé mod téé awě anwálé sáá alúm, áchəgé bó nhógē-nhógē. Ade mod e’só ápédé, ansədéd mó aáken, ‘Mesoŋgé métəŋ echem sán ekáleé we?’

6 Ane mod aá, ‘Mbwókel é e’kwém é’ mōl waam.’ Ane mbəledε anláá mó aá, ‘Nɔné’, echoŋ kálag e melúm chó nén. Dyéé ásē, étel á mehélé-te wεé, mbwókel é e’kwém é’niin.’

7 Ansədéd mod awě alónténé bébe aá, ‘Alúm áde we mesoŋgé métəŋ?’ Ane anhób aá, ‘Mbwókel é nkute ní ngun éláán.’ Ane mbəledε anláá mó aá, ‘Kōb echoŋ kálag, étel wεé, mbwókel é nkute ébe.’

8 Ade míme nhən mí mod ríwógé nê, ménkēméd échē ekúkú é mbəledε aá, ‘Abēnlédé debyéé á bwām.’ ” Yesue ambád áte nén aá, “Nê dɔɔ bad ábe bėhíde mekan mé nkōŋsé bédíí. Bédé mehél áhəgen échāb nyaa é bad debyéé, tómaa bad ábe bėhíde e’nyínen bė ekíde é’ Dyōb.”

⁹ Yesue ambád aá, “Nláa-’ε nyé meé, nyébenled nhon mé nkõhsé, ákób e’chon, áyāle á pónde eche mémaá’é áte, békob nyé nken wée bad bédyεε’é á ngíndé ne á ngíndé.

¹⁰ Ké nzé-módé awě awánlé mpín mé akan bwám, né áwālē ámbáá bwám. Kénzée-’ε awě eéhele mpín mé akan awále, né éehenlé ké ámbáá awále.

¹¹ Nzé édé-’ε bán, weewánléé ngáb e nkõhsé ngáne étáηgéné awále, nzé-módé ábě we nhon mí mbále.

¹² Néε wéewánléé nhon míme méesě mímõη bwám, nzé-módé ábäg we nhon mímon mwën?

¹³ “Modmod eéhēlēε-se abé mbaledε a bewõη bébe. Alümēd nhóg edange tómaa aníní, ké’ε átīmēn nhóg, abānge aníní áyāl. Weéhēlēε-se ebé mbaledε a bad bébe abé ahóg. Weéhēlēε-se ebé mbaledε a Dyõb se ebé-’ε mbaledε a mone.”

Nguse é ngan éche Yesue

(Mat 11.12-13, 5.31-32; Mak 10.11-12)

¹⁴ Befarisia bēnwõg mímēn mésyāēl, bon ngáne bémbēē bedāη bé ngáb, bēnswēdē mó swēdtēn.

¹⁵ Yesue anláá bó aá, “Nyēdii bad ábe bēlūmte bán bésáá á’sõ é’ bad, bon Dyõb ábíí nyé nlém áte. Kéchée éche baányon békēmtéé, édíí abúú ngēn á’sõ é’ Dyõb.”

¹⁶ Yesue ambád bó aláa aá, “Mam míme mēntenléd á kálag é mbéndé é Dyõb, bekal bé’dáédāη bómpē bēnhōb mó káāηne á pónde eche Jõne. Taase nē, nkalan mí bwám mé nkamlēn ní Dyõb níkanlad, mod téé-’ε abune mímē nkamlēn abé áte.

¹⁷ “Ké nēηgáne nkon ísέ ne mí mín béhele bémaa, atote ké ahóg á mbéndé e Dyõb déekwaá.

¹⁸ “Kénzée awě anané mwaád, bon awõη mmwaád ampée, né akábé asón. Ké nzé-móde-’ε awě awóó mmwaád awě bēnáné á ndáb e’wõngé, né akábé asón.

Ngan e nhon mí mod ne Lazarõse

¹⁹ “Nhon mí mod nhóg mémbē, kase é mebad chõó áwáá’áá á yāl. Mwēnze ne mwēnze móó ádyágáá mbwe téé.

²⁰ Ntógétõke mí mod nhóg mó-’ε rínāngé’áá áwē mmwe mé e’ké bán Lazarõse. E’kwεε bēnlõn mó á yāl.

²¹ Mewēmtēn mémbē mó aá, bébe mó púuted é medyé éche éhúné’áá á tébelε a nhon mí mod. Mbwé chõó épágé’áá áhed, bon ényāngē mó e’kwεε áte.

²² “Ade ntógétõke mí mod mē ríwédé, ángel éntēd mó, ékēēn mó á akéb áde Abrahamε. Mmē nhon mí mod mómpē ménwē, bēlíme-’ε mó.

²³ A mbwóg e kwééd wē, nhon mí mod mbédé á metuné-te. Héε ányéné nló ámīn bon anyín Abrahamε se wíníí, ne Lazarõse áwe akéb.

²⁴ Dóó álēbpεé nēn aá, ‘A-Tē Abraham, sõn, wóg me ngāl, élõm Lazarõse átode dúu dé e’mii á mendīb-te, áhyε áhóded me echém, áyāle meewógéé bu á dü-á-muú hén.’

²⁵ Abrahamε anláá mó aá, ‘A-mwān, ewēmtan á pónde eche wēmbēē á nkõhsé ngáne wēnkudté bwēm é’ bwám, bon Lazarõse mó-’ε ákūd bwēm bé mbéb-ε? Bõb-põó awóge mímē menyīnge hén, wēmpē edé á metuné-te.

²⁶ Néε éhúdé nē áte, wée sédíí ne wée edíí, sājkalaa a mbāη akabé syánē áte, ábel nēn mod eéhēlē asyāē wēn se ápe wē. Modmod eéhēlē-’áá ásyāē wē, se ápē áwēd.’

²⁷ Nhon mí mod ménhōb aá, ‘Ncháa-õó, a-Tē meé, élõm Lazarõse á ndáb eché echem sāj.

²⁸ Nlyógé bānned bétáan. Ake álēb bó ábel nēn, bómpē béepäg á hõm dé metuné hén.’

²⁹ Abrahamε anhōb aá, ‘Béwóó metelag míme Mosεε ne míme bekal bé’dáédāη. Béwógen chõm-éε bétélé ásē.’

³⁰ Nhon mí mod ménhōb aá, ‘Aáy, a-Tē Abraham. Nzé mod akíí bó atán awě abíde á mbwóg é kwééd, né bétédé ábel dé mbéb bétīmēn Dyõb.’

³¹ Héε Abrahamε áhóbéé aá, ‘Nzé béekwēntene Mosεε ne bekal bé’dáédāη awógen, né béewógénné ké mod awě apuúde á mbwóg e kwééd bon aláá bó.’ ”

17

*Abɛled mod mbéb**(Mat 18.6-7, 21-22; Mak 9.42)*

¹ Yesue anláá ábē bembapɛɛ aá, “Nyébíi bán mekágsɛn míme mébelte bad mbéb métánǵéné nyé apii. Bonj édé ngɔl ne kénzɛ́é awě ápɛ́én mót!

² Embē mbonj né bēntáá ene ndín e mod sánkalaa a aláá á nkǎj, bébwém mót á edíb-te, tómaa mót ábɛled ábén bëndem mbéb.

³ Nyétédɛn yǎl pónǵé.

“Nzé mwǎnyonj abelé wɛ dyam dé mbéb, échu mót aláa wɛé nê dééboo’é. Nzé achemé-’ɛ adē awusé bonj ahǎjǵéné, élagsén mót.

⁴ Nzé apǎnné wɛ ngen saámbé áyǎle epun é bǎn, bonj apedé-’ɛ áwōj ngen saámbé áchóm alagsɛn aá, ‘Nhǎjǵéné’, etánǵéné mót alagsɛn.”

Adúbe déechínéé

⁵ Bembapɛɛ bé nlómag bēnlāá Sánǵwéé bán, “Wéd sé adúbe áte.”

⁶ Sánǵwéé anhób aá, “Nzé nyēnwōj adúbe áde ádé mwǎmpín nēnǵáne mbál-e-bǔ, né nyéǵkamlén ádén alín dé e’sáá bán, ‘A-bwɛl, wubé ásē, éke ésumɛn á edíb é nkwě-te’, é’wógén-ne nyé.

Abɛl dé nsón

⁷ “Détéd bán, nyé mod nhóg nyēwóó mbáledɛ awě akií nzag alíi, káa akií ánon ndyōj ní mbód. Nzé ahúú á nsón, chán wélāá’é mót? Wélāá mót wɛé, ‘Hyě édyɛɛ ásē hén, édyé ndyééd,’

⁸ káa wɛé, ‘Belé mɛ ndyééd étómted mɛ, étyéem-mɛ á nkǎg, kǎj nímá adyé, bonj ámbíd é pónǵé, wɛ-’ɛ édyǎg?’

⁹ Nyéláa mɛ ké wēsāgnān ane mbáledɛ áyǎle ábélé míme nsón?

¹⁰ Né-óó nyémpē, nzé nyēmaá chóm ésyāāl éche bétíínédé nyé abɛl, nyéhób bán, ‘Sédii bembáledɛ ngēn, nímɛd nsón-naá sébélé sé ngáne.’ ”

Yesue asánté bad bé melǎj dyôm

¹¹ Ade Yesue ákagké á Jerusalem, atómé’áá á nchii ní nzii mé alonj á Samaria ne alonj á Galilia.

¹² Asól áde ásólé mwǎ dyad nhóg, antán bad dyôm ábe melǎj mékóbé. Bentyēem nchabnede,

¹³ bélébpē mót ne esaád bán, “A-Yesu, a-Sánj, sôn, wóg sé ngɔl!”

¹⁴ Ade ányíne bót, anláá bót aá, “Nyékag wéé beprise, nyélúmed bót yǎl.” Ade békagké nê, yǎl é nsánj bót.*

¹⁵ Bót mod nhóg, annyín nén aá módyéé bwám. Héé átímé ámbíd, ákené Dyōb ne ehób éche échágké.

¹⁶ Ankwɛ Yesue á mekuu, ásāgnān mót. Anén mod abédéɛ mod a Samaria.

¹⁷ Yesue ansédéd mót aáken, “Eesaá mbále bán nsánté nyé bad dyôm-ɛ? Héé ábíníi abog bédíí?

¹⁸ Nédé mod ké nhóg ampée eétiméé ámbíd áhyɛ dé abɛ Dyōb mekenag, eétóméé anén mod a nken-ɛ?”†

¹⁹ Héé álǎngéé mót aá, “Tyéém ámín, ékag. Adōj adúbe ádíde wɛ bwám.”

*Epe é nkamlɛn ní Dyōb**(Mat 24.23-28, 37-41)*

* **17:14 Asaad á yǎl:** Nzé melǎj ménkōb mod bétédé’áá mót nées mod awě eesáa. Bébéné’áá mót bán, eesíté wéé bad bédíí. Prise chót énwōj kunze ásimɛn mod melǎj bonj ébided mbakú nén bán asáá, bonj ábootéd apɛ wéé bad bédíí.

† **17:18** Bad bé Israel béntéd bad bé Samaria nées benzínéé. Bóbóó béekagé’áá ké mwǎmpín áyǎle nyaa e mekan mé mbwóg ne mekan mé alonj. Ké nyaa e abele á Dyōb ne hóm dé mekáne bémbē bót nhǎjǵén.

20 Befarisia bēnsedéd Yesue bánken, “Póndé ehéé nkamlen ní Dyöb mépéé?” Yesue anláá bó aá, “Nkamlen ní Dyöb méesaá dyam áde mod ányínnéé díd,

21 káa dyam áde mod áhōbpē aá, ‘Nōné,’ mōmén,’ káa ‘mōmíníí.’ Aáy, nkamlen ní Dyöb nímáá abé átíntē echēn.”

22 Héé álāngēé bembapēē nén aá, “E’pun é’ bín é’húe á’sō ábe nyédāngé bán né nyényín ké mbwē nhóg míme Mwān-a-Moonyonj álūmēdtē nyé yāl, bonj nyéenyínné.

23 Bělāā nyé á póndé eched bán, ‘Mōnén,’ káa ‘Mōníníí,’ bonj nyéehántán bó.

24 Ayāle, ngáne emwēdmwēd étóméé, bonj épenté ngob e Dyöb pēd póg ne eníníí, nē dōo epun éche Mwān-a-Moonyonj ápéé ébēē.

25 Bonj édēbé nē, atāngéné metuné híin akud. Kōhne enén nyongel e bad eebān mō áyāl.

26 Ngáne émbēē á póndé eche Noa, nē dōo ébēē á póndé echē Mwān-a-Moonyonj.

27 Bad bédyágé’áá medyé, bémwāg mīm, baachóm bēwóó’áá bebaád, bebaád-te békāg á mewóngé káonj ne mbwē míme Noa ásólé á bōle é’mbáá-te bonj mbúú echó, mesén mélóne, méhōōd ábē bad bésyāāl.

28 Melemlem nē dōo émbēē á póndé eche Lōte. Bad bédyágé’áá medyé, bémwāg mīm, békābē dyon, bēwēnē bwēm, bēlōō-’ε mendáb.

29 Bonj mbwē míme Lōte ásyāngé á dyad á Sodom, nímē mbwē dēn muú ne meláá míme méhyāntan, mémbid ádyōb nēe mbúú, níwúú ábē bad bésyāāl.

30 Melemlem nē dōo ébēē nímē mbwē míme Mwān-a-Moonyonj ányínnēdtē.

31 “Echē epun, mod awē adé á nnonj ní ndáb mín áde nhon rídíí mō á ndáb-te, eétōgné asud ásē áhye dé atéd mō. Melemlem-’aá mod awē adé á nzag-tē, eétōgné atim ámbid á ndáb.

32 Nyéwēmtēn dyam áde dēmbēnléd ne Lōte mwaád.

33 Kénzēé awē awóó mewēmtēn āsonj ádē alongé, ābōd dō. Kénzēé-’ε awē abódé ádē alongé, né asóó dō.

34 Á mbáale, bad bēbe bēnaá anonj ahóg nkuu, bétéd nhóg, bētēdē aníníí.

35 Bebaád bēbe békāgé medyé, bétéd nhóg, bētēdē aníníí.”‡

37 Dōo bembapēē bésēdtéé mō bán “A-Sánj, héé nē débēnlédté?” Yesue antimtén bó aá, “Wéé ndim mbāgkē, áhed dōo benhōgnōné bēladnēé.”

18

Ngan e ngwēe e mod bó nkúd é mmwaád

1 Yesue ankalé ábē bembapēē ngan álúmed bó áte nén aá, bétāngéné békānnē póndé tēé ésebán bēhūnte nlém á abum.

2 Anhób aá, “Mod abédé dyad ahóg, awē akáadte’ bad. Ane mod eebáa’áá Dyöb, eébage’áá-’ε modmod edúbé.

3 Nkúd é mmwaád-te abédé melemlem mé dyad, eémaa’áá’ wéé ane mod. Póndé tēé álāngē mō aá, ‘Sé mod sēwónjné mehób. Káád sé ésuud me nzom.’

4 Á mbooted ane mod enkēnháá mō dúu. Bonj ámbid é póndé anláá yāl aá, ‘Ké nēngáne méebagéé Dyöb edúbé, méebāā-’aá modmod,

5 ngáne édíí bán anén nkúd a mmwaád ahédé me nló, mēkāā míme nkáá ábel rísud mō nzom. Esebē nē, né káonj ne á asóg éemwaá aá níkūn ne epe éche ápagké nén póndé ésyāāl.”

6 Héé Sāngwéé áhóbēé aá, “Nyéwógé chōm-éé ekúkú é mod awē akáadte’ bad awē eebii Dyöb éhóbé-ye?

7 Nédē Dyöb déekunné ábē bad ábe ápwédé-ye? Béchyēene’ mō nwōngēn nkuu ne mūte, nédē ākālēn bó metúu póndé té-ye?

8 Nlāa nyé mēé ākun bó mehélé mehélé. Bonj nyédúbpe bán Mwān-a-Moonyonj ātān adúbe á nkōnsj-te á póndé echē ápéé-ye?”

‡ 17:35 Donje á kálag dé’só ábádé nchoo 36: *Bad bēbe bēbē á nzag-tē. Bétéd nhóg, bētēdē aníníí.*

Ngan e bad bébe ábe bēnkě akáne

⁹ Yesue ankāl ngan empée t̄ngene bad ábe bényíné'áá yǎl née bad ábe bésáá, bényínē-ε bad bēmpēe nkóntéd.

¹⁰ Anláá bó aá, “Bad bébe bēnkě á Ndáb-e-Dyöb ákáne. Nhóg abédé Farisia, aníní-ε abé nlad-é-tááε.

¹¹ “Ane Farisia antyéém á ám̄n, ákanne’, áhōbē á nlém-tē* aá ‘A-Dyöb, nságnéné wε. Ayāle nén, meésáá nēngáne bad bēmpēe, ábe bédume bwēm é’ bad, ábe bēbébé nlém ábum, ábe békábe mesón á ndáb e e’wóngé. Nságnéné wε ayāle meésáá nēngáne anén nlad-é-tááε hén.

¹² Ndé nén, ndide’ yǎl nzaa á mekáne-tē ngen ébe sōndé téé. Chōm téé éche nkudε-ε nkabe chó áte moŋge dyōm, n̄bagé wε akab nhóg.’

¹³ “Nlad-é-tááε p̄en antyéém nchabnede, eéhele ké m̄id anyen ádyöb. Ambán ekáá á nlém, ákanne aá, ‘A Dyöb, wóg me ngal. Ndii mbelé-mbéb.’ ”

¹⁴ Héε Yesue ábádé aá, “Nláa nyé nén meé, anén mod awē r̄dímténé nyé aláa, ansú áwe ndáb née mod awē asáá á’sō é’ Dyöb. Ayāle mod ké ahéé awē achágté yǎl, bésudéd m̄ó. Boŋ ane awē asúdté eche yǎl, bēchāgēd m̄ó.”

Yesue ne bānbān

(Mat 19.13-15; Mak 10.13-16)

¹⁵ Bōob-pōó bad bépééné’áá bēndem wée Yesue nén bán ábán bó ekáá á yǎl ánamed bó. Ade bembapεε bényíné nē, bēnkānē ábē bad áte.

¹⁶ Boŋ Yesue anchélé ábē bān, áhōbē aá “Nyétede bānbān béhyag áwēm. Nyéekáá bó ayāle nén, nyaa e bad née bó chóó éwóó nkaml̄en ní Dyöb.

¹⁷ Ne mbále, nlānge nyé nén meé, kénzée awē eékobe nkaml̄en ní Dyöb nēngáne mwēndem, éesónlé áwēd-te.”

Mod a nkaml̄en

(Mat 19.16-30; Mak 10.17-31)

¹⁸ Nkaml̄enε nhóg ansedéd Yesue aá, “A-meléed a bwām, cheé mébenlé ábel nén nkud alongé áde déemaá?”

¹⁹ Dóó Yesue ásedtéé m̄ó aáken, “Cheé ékáá boŋ échagé me meléede a bwām? Mod ké nhóg eésáá mod a bwām étóméé Dyöb dēmp̄en.

²⁰ Ebíí mbéndé éche éhóbe bán, weekábé asón á ndáb e e’wóngé, weewúé mod, weechíbé’, weebídé mbóŋ e metóm, bée sóó ne nyon edúbé.”

²¹ Ane mod a nkaml̄en antimtén aá, “A meléed, nhídé échén mbéndé ésyāal bootya se á mwēndemé.”

²² Yesue awógé-’aá nē, boŋ álāngē m̄ó aá, “Dyam ahóg éhedne wε. Sóm bwēm é’syāal ábe éwóó, étéd m̄imé m̄oné, ékabe betóótōkē bé bad. Nzé ebélé nē, wēkūd nh̄on ádyöb. Ene póné éhyε éhíde me.”

²³ Awóg áde ane mod a nkaml̄en áwógé nē, anwóg ndutul bwāmbwam, ayāle ambé nh̄on bwāmbwam.

²⁴ Yesue anyíné-’aá ngáne ásúdné boŋ áhōbē aá, “El̄l áte bwāmbwam beh̄on bé bad ásól á nkaml̄en ní Dyöb.

²⁵ Edé mwān e akan s̄n̄kalaa a nyam née kam̄el ápon̄ á ep̄on é nd̄onde, tómaa nh̄on ní mod ásól á nkaml̄en ní Dyöb.

²⁶ Bad ábe bēnwōg chōm eché Yesue ánhōbpē, bēnhōb bán nzé née édíí, né nzéé-’ō ahele ákud e’soóson?”

²⁷ Dóó Yesue áhóbeé aá, “Dyam áde baányon̄ bényínéé bán álélé áte, déelenledéé Dyöb áte.”

²⁸ Héε Petro áhóbeé aá, “N̄oné’, s̄tēdté ábed bwēm é’syāal áhíd wε.”

* **18:11** Antyéém ám̄n, ákannē, áhōbē á nlém-tē: donje á kálag áwóó atyéém á nkag, ákannād yǎl.

²⁹ Dóo Yesue álāngēé bó aá, “A mbále, nlānge nyé mēé, kénzēé awě atědté eche ndáb káa mwaád, káa baányan, káa sáá ne nyan káa bán, áyāle nkamlen ní Dyōb,

³⁰ ākūd nsyān āmbīd mbád ne mbád enén póndé. Akud-te alongé áde déemaá’ á póndé échě ehúe’.”

*Yesue akānlé eche
kwééd ne mpuu
ngan ámpē*

(Mat 20.17-19; Mak 10.32-34)

³¹ Héé Yesue átímné ábē bembapēē dyōm ne bébe kun bon, álāngē bó aá, “Pón nyébii bán dekag á Jerusalem. Mam mésyāāl-le míme bekal bé’dáádān bétélé ásē tāngene Mwān-a-Moonyon mébenléd áned.

³² Eténlédé nén bán bébě mós á mekáá mé bad ábe béesě bad bé Israel. Bó-’ε béwélé mós, bésyāā mós, bésobé-’ε mós meléed á yāl. Bébōmtéd mós, béwúú-’ε mós.

³³ Bon āmbīd e e’pun é’láán āpuú.”

³⁴ Bon bembapēē bó-’ε bénkēnsōhténné dyamdyam áyāle mímén mam mésyāāl. Enén ngan entóm bó dēbyéé áte. Bénkēnchemmé chōm éche Yesue áhóbé’áá.

Yesue achōhte mod a ndim

(Mat 20.20-34; Mak 10.46-52)

³⁵ Bōōb-pōó áde Yesue ákwógé ape á dyad á Jeriko, mod a ndim nhóg andyēé á nkæg ní nzii, áchōmē bwēm.

³⁶ Awógé-’áá ndun e mod etóme, bon ásedté bad dyam áde ádé.

³⁷ Dóo bélāngē mós bán, “Yesue, mod a Nazaret mós atóme nē.”

³⁸ Héé ábóné aá, “A-Yesu, Mwān a mbyaa míme Dabidē, wóg me ngol!”

³⁹ Bad ábe bémbē á’sō bēnkānē mós áte, bélāā mós bán ádib nsal. Bon mós-’ε ambé ábōnē aá, “A-Mwān a Dabid, wóg me ngol!”

⁴⁰ Dóo Yesue átyéémé, bon áhōbē aá béhyēene ane mod. Ane mod apedé-’áá mós benben, Yesue ásedté mós aá,

⁴¹ “Cheé éhedéé wēé, míbele wē?” Mós-’ε anhób aá, “A-Sán, bēl rínyínēn ámpē.”

⁴² Dóo Yesue-’ε álāngē mós aá, “Nýínēn-nō! Adúbe ádōn ádíde wē bwám.”

⁴³ Abwōg-ábwōg ambootéd anyínēn, áhīdē-’ε mós, ábagé Dyōb mekenag. Ade ene ndun e mod ényíné nē, bōmpē bēmbootéd Dyōb akémed.

19

*Yesue atáné nlad a
tááse bán Sakio*

¹ Yesue ampōn á dyad á Jeriko, bon atómé’áá tómén.

² Mod nhóg-ke abédé áwed bán Sakio, abédé-éé nlad-é-tááse ambáá, abé-’ε nhon mí mod.

³ Ahedé’áá aá mónyín ane mod awe béchāgēé Yesue, bon nzii enkēmbagnédté mós, ngáne amute démbēē áhed, mós-’ε ambé esōn.

⁴ Héé ányógté á’sō bon áchāgkē bwel é’ sikamō ábel bon ányín Yesue. Yesue ahúé’áá ene ped.

⁵ Apedé-’áá áhed, bon aá mósad dīd ámīn, ányínē Sakiose. Dóo álāngēé mós aá, “A-Sakios, súd ásē á mehéle-te. Ntāngéné nken abé áwōn ndáb chii.”

⁶ Hē dōo Sakiose ásúde ásē ésebán abébe póndé, bon ákobé Yesue nken ne menyinge mésyāāl.

⁷ Bad bésyāāl ábe bényín nē, bényóngé’áá áte bán, “Akií nken abe á ndáb wēe mod awe adé mbelé-mbéb.”

⁸ Sakiose antyéém ámīn, álāngē Sāngwéé aá, “Nōné’, a-Sán, mētēd nhon mímmē, ríkab mós áte e’ped é’be, míbé eped ehóg wēe betóótōkē bé bad. Nzé édé-’ε bán nkōbné mod kéchéé á edoké-te, mētímtéd mós chó ámbīd ngen éniin.”

⁹ Bon Yesue mó-'ε anláá mó nén aá "A epun é bñn é' chii, e'soósonj é'bágnédé ne enén ndáb. Anén mod mómpē adfi mwän a Abraham.

¹⁰ Mwän-a-Moonyonj apedé âbel bonj áhed bad ábe bebóó, áhood-te bó."

*Ngan eche bénlyāgnēdtē bembāledε ngáb
(Mat 25.14-30)*

¹¹ Bad béwóglánnáá chōm-ée Yesue áhóbé'áá. Yesue ammad ape benben ne dyad á Jerusalem. Né-óó béwēmtān bán nkamlen ní Dyōb mépě ábwōg-ábwōg.

¹² Hé-'aá áhóbéé aá, "Kunze e mod póg eladé'áá yäl áke eke á alonj áde áchábnédé âbel nén béwóged mó kñj, bonj ásūε'.

¹³ Ade ákagké, anchélé ábē bembāledε dyōm, ábagé nhóg téé ekálé é kábpe dyōm aá, 'Nyétéd nén, nyékábe nyonjé kááj ne á pón dé echē méhūū'ε.'

¹⁴ Bonj áde alonj á bad dénkēndənjé mó. Bénlōm mésénze áhíd mó áláa ngómena a bán, 'Séēkobéé bán anén mod ábē echəd kñj.'

¹⁵ "Ké nē bēmbel mó kñj, átīm-me ámbīd áwē dyad. Ade áhúú, ábwōg-ábwōg anlóm ábē bembāledε ábe ámbagké ngáb achəg ábel bonj ábii nsyāj míme békúdé á nyonjé-te.

¹⁶ A'só ampě ahób aá, 'A-Sánj, échonj ekálé dyōm échyáá nsyāj míme rídé ngen dyōm.'

¹⁷ Ane mod anláá mó aá, 'Nē ábóó, edfi mbāledε a bwām! Ngáne éhéle mekan mésad alyáged ngáne éhednadté, mbage wε ngine ákamlen myad dyōm.'

¹⁸ Mbāledε awē alónténé bébe mómpē ampě ahób aá, 'A-Sánj, échonj ekálé dyōm échyáá nsyāj míme rídé ngen é'taan.'

¹⁹ Ane mod anláá ane ampē aá, 'Wěkamlén myad métáan.'

²⁰ "Dóó mbāledε ampée ápédé bonj áhōbē aá, 'A-Sánj, ábonj e'kálé dyōm wε bén. Menkanj bó á wāngese-tē, níkoó.

²¹ Mbáá'áá me ngé, ngáne mbíi bwām meé, échonj chōm éhūnēē á ndəəb. Weébēlēē bonj edyāg, ehúde-'ε wéε wéēwēnēé.'

²² Héε ane mod átimtanné ane mbāledε aá, 'Mmōnj nsəl mēn móó méwūū wε. Ebébtéd é mbāledε née wε. Néε emōnj émáá abíi wéé, échēm chōm éēhūnēē á ndəəb, ebíi-'ε wéé, meébēlēē bonj rídyāg. Néε ebíi wéé nhúde-'ε wéε méēwēnēē,

²³ cheé-ō énkñj bonj weehéde echem ngáb á ndáb echē bad békongéé ngáb, ábel bonj nzé ríhúú níkob chó ne nsyāj ámín?'

²⁴ "Héε álānjéé bad ábe béntyēēm á nkəg áhed aá, 'Nyékoβen mó ábē e'kálé dyōm, nyébag bó wéε mod awē awóó mbwókél e ekálé.'

²⁵ Ábē bad bó-'ε bénlāá mó bán, 'A-Sánj, ane mod amaá mbwókél e ekálé awónj!'

²⁶ Héε ane mod átimtanné bó aá 'Nláa nyé meé, kenzéé awē awóó, Dyōb débād mó abe. Bonj ane awē mó-'ε eewóó, Dyōb dékobén mó kááj ne mwāmpin awē awóó.

²⁷ Bonj bad ábe békóó me, ábe béehede'aá bán níbē echab kñj, nyéhyεεne bó hén. Béwúu bó áwem e'só hén.' "

*Yesue asólé á Jerusalem née kñj
(Mat 21.1-11; Mak 11.1-11; Jñn 12.12-19)*

²⁸ Yesue amaá-'aá enén póle akal, abwógé ásē ampē, áke á Jerusalem.

²⁹ Ade ákwógé ape á myad mé Betpeg ne Betani á Ekone é Menzab, anlóm bembapεε bébe aá,

³⁰ "Nyéke á dyad áde ádé á müde níminíi. Nzé nyépedé á nló ní dyad nyéenyín ngáne bétānjé mwän a ésel awē mod éēdīdēē mbéd. Nyéhune mó, nyéhyεεne hén.

³¹ Nzé mod asēdté nyé aáken, cheé ékóó bonj nyéhunné chó, nyéláa mó nén bán, 'Sānjwéé* atógnéné chó.' "

³² Bad ábe ánlōmmē békíi-'aá, bétān-ne chó melemlen ngáne ánlāā'ε bó.

* 19:31 Sānjwéé káa nwónj.

³³ Ade béhunneé ésel, bewónj bēnsedéd bó bánken, “Cheé ékáá boŋ nyéhunné échē ésel?”

³⁴ Bó-’ε bénhōb bán, “Sáŋgwéé atógnéné chó.”

³⁵ Héε bépééné chó wéε Yesue. Bēntāl échab mbóté áwedé-mín, boŋ béchāgtē Yesue áwedé-mín.

³⁶ Ade ábóótédé ake, bad bétánlé’áá mó échab mbóté á nzii-tē.

³⁷ Ade ábóótédé Ekone é Menzab asyoge ásól á Jerusalem, ndun e bembapεε embootéd abwεεn ámín ne menyĩge, békεné Dyōb ne esaád áyāle ndāle é mekan ésyāāl éche bényíné,

³⁸ Béhōbē bán,

“Nnam ne kāŋ echē epag á dīn áde Sáŋgwéé!

Nsaŋ mībē ádyōb,

Ehúmé ébē-’ε ne Dyōb áde ádé se ámín!”

³⁹ Nguse é Befarisia éche énsōblēn amute á bad áte bēnlā Yesue bán, “A-meléed, láá ábōŋ bembapεε bēlām!”

⁴⁰ Mó-’ε antimtén bó aá, “Ne mbāle, nzé ábén bad bédíbé nsəl, né meláá múmó mébootéd abón.”

Yesue alebe dyad á Jerusalem

⁴¹ Ade Yesue ápédé á nkæg ní dyad á Jerusalem, annyín dyad á’sō. Dóo mēsod mébóótédé mó abíd á mīd, áchyéé’ Jerusalem

⁴² aá, “Embōŋ bán nyébii mekan níme mépεεne nsaŋ. Boŋ bōob, nyéēhēlēē mó anyín.

⁴³ E’pun é’ bīn é’húε nyé á’sō á pōndé echē bad ábe békósó nyé bēlāŋnédté nyé nkúmbág néε e’ké, bēbentén-ne nyé pεd ésyāāl,

⁴⁴ boŋ bémad nyé, nyáābe áben bán moosyāál. Aláá ké ahóg déelyagké ásē áyāle nyēnkēchemmé pōndé echē Dyōb ápédé áson ádén alongé.”

Yesue apedé á Ndáb-e-Dyōb

(Mat 21.12-17; Mak 11.15-19; Jōn 2.13-22)

⁴⁵ Yesue ansól á Ndáb-e-Dyōb, ábootéd bad ábe bésómé’áá bwēm áwēd-te ananted,

⁴⁶ álāŋgē bó aá, “Éténlédé á kálag e Dyōb nén bán Dyōb áhóbé aá ‘Echem ndáb ébē ndáb e mekané.’ Boŋ nyétímté chó mbwog mé bechīb.”

⁴⁷ Bootya nē, Yesue ayágté’áá bad á Ndáb-e-Dyōb. Bepriεe bémháá ne bemeléede bé mbéndé bóobεe belyáged bé dyad, bó-’ε béhéde nzii eche bēwúε’é mó.

⁴⁸ Nzii-’ε eebédeé bó ábel dyam ádíi dyam, áyāle moosyāál andāŋ e’yale ábe Yesue awóg ne kán esyāál.

20

Nsedtédt tāŋene kunze eche Yesue

(Mat 21.23-27; Mak 11.27-33)

¹ Mbwe nhóg Yesue ambé á Ndáb-e-Dyōb áyāgtē bad, ákanlé-’ε bó nkalan ní bwām. Héε bepriεe bémháá, bemeléede bé mbéndé ne bad bémháá bé dyad, bépédé áwē,

² boŋ bésēdté mó bánken, “Láá sé, kunze ehéé éwóó ábel nímén mekan? Nzé-módé abagé-’ε wε enén kunze?”

³ Dóo Yesue átímtanné bó aá, “Mémpē mēésedéd nyé dyam ahóg; nyéláa mε

⁴ wéε kunze echē Jōne ádúsánnáá bad émbídtē, wéε Dyōb, káa wéε moonyoŋ?”

⁵ Bēn ne bēn bēmbootéd atāŋten bán, “Nzé dehóbé bán, ‘Jōne echē kunze enhúú ne Dyōb,’ né ásedéd syánē aáken, ‘Cheé-ε enkāŋ boŋ nyēnkēndúbé mó?”

⁶ Boŋ nzé dehóbé bán, ‘Echē kunze ehúú ne baányoŋ,’ né ábén bad bésyāāl bēlūm syánē meláá, áyāle bēndūbē bán, Jōne abédéε nkal é’dáádāŋ.”

⁷ Hē dóo bétímténé mó bán, “Séebí’ε wéε ene kunze émbídtē.”

⁸ Dóo Yesue álângeé bó aá, “Né ké me-’ε ámpē méeláá’é nyé kunze echě ríwóó ábel nímén mekan.”

*Ngan e bebel bé nzag ntéd
(Mat 21.33-46; Mak 12.1-12)*

⁹ Héε Yesue ákanléé bad ngan nén aá, “Mod nhóg ambé, ankwél nzag e e’pum é mēl ábe bébenléé mīm. Ambě ene nzag wée bad ábe bóbbō békāb mbote áte, ákē eke á alonj démpēe, ábēm-me áwed.

¹⁰ Póndé epedé-’aá eche bépádeé e’pum, bonj álōmē mbālede wée bebel-bé-nsón, ákobe mó ádē asii dé e’pum. Héε ábē bebel-bé-nsón béwānnē ane mbālede, bésúúd-te mó ámbīd ne mekáá mé ngēn.

¹¹ Anlóm mbālede ampée, bonj bēmbōm ane mómpē, béwōgēd mó e’són bwāmbwam, bésúúd-te mómpē ámbīd ne mekáá mé ngēn.

¹² Ambé alóm awě alónténé beláán. Awed bénlōgēn, bébwém-me mó ámbīd e e’ké.

¹³ Héε nwóó-nzag ádolé áte chóón, bonj áhōbē aá, ‘Chán-nō mébenlé bōob? Mēlōm awem mwān awě rídáá bwāmbwam. Kapóg bébe mó edúbé.’

¹⁴ Bonj áde bebel-bé-nsón bényíné mó, bēnnōnén á mesó, béhób bán, ‘Ndyé-a-mbwóg mwēn nén. Déwúu mó, ábel eche mbwóg ésuuned syánē?’

¹⁵ Dóo bébīdné mó á nzag-tē, bonj béwūē-’ε mó.” Héε Yesue ásedteé aáken, “Bōob-póó, cheé nwóó-nzag ábenlé bó?”

¹⁶ Apě awúú bó, ábē-’ε ene nzag wée bebel-bé-nsón bēmpēe.” Awóg áde bad béwógé nē, bēnhōb bán, “Ene ndín e dyam eébenlād mbéb!”

¹⁷ Yesue annōn bó á mesó, ásedté bó aáken, “Chán nyésónténé eyale é Dyōb éche éténlédé bán, ‘Aláá ádē belón-bé-ndáb bēnchenéé dóo átímé aláá dé etógnén abé.’

¹⁸ Mod ké ahée awě álūm ádē aláá ámīn ābōgtēd áte. Bonj mod awě déhūntēdtē ámīn, ānyogtēd áte átīm mbúmbú.”

¹⁹ Bemeléede bé mbéndé ne beprise bémbáá bēnhēd nzii eche békóbéé Yesue ábwōg-ábwōg, ngáne bēnchemmé bán áyāle echáb dóo ákálé enén ngan. Bonj bēmbān bad ábe bébédé áhed.

*Nsedté tǎngene asaa á tááse
(Mat 22.15-22; Mak 12.13-17)*

²⁰ Né-óó, bemeléede bé mbéndé ne beprise bémbáá bēhédé’áá kase e etál, ákób mó. Bēmpwēd bad, bésábé bó, belóm bó áhíd mó. Ábē bad bēntāngēn ábāntēn nén bán, bēhíde mó ne nlém nhóg, ábel bonj békób mó awusé á nsəl, bonj ene póndé bébé mó á mekáá mé ngómena a Roma awě adé á nkamlēn.

²¹ Héε bad ábe bénlōmmē nē bēlāngéé Yesue bán, “A-meléed, sēbíí bán ehóbe’, eyágte-’ε mam ríme métāngéné. Weékwognádté modmod. Eyágte-’ε bad mekan mé Dyōb á nyaa echě etāngéné bwām.

²² Mbéndé eche syánē ehóbe nén bán désange’ tááse wée Kaisēε, kǎn e Roma-yε?”

²³ Bonj Yesue anchem bó akwáb. Héε álângeé bó aá,

²⁴ “Nyélúmed me mōné mé ekii. Ediídinge éche nzéé chén, dīn áde nzéé-’ε dēn?” Bēntimtén mó bán, “Dīn ne e’só ábe Kaisēε.”

²⁵ Dóo Yesue áhóbéé aá, “Nyébag-kóó Kaisēε éche édé éche Kaisēε, nyébag-ke Dyōb éche édé é Dyōb.”

²⁶ Bōob-póó, nzii ké póg enkēmbáá eche békōbēnnē mó póle e awusé á nsəl. Né-óó, bēndīb nīmāb nsəl ngáne dyam dénkēmbonjé bó ahób. Nyaa eche Yesue ántimténné bó enkóméd bó yǎl áte.

Nsɛdtéd tâḡḡene mpuu
(*Mat 22.23-33; Mak 12.18-27*)

²⁷ Donḡe á Besadusia bêmpě wéε Yesue. Besadusia béndübē bán mpuu méesaá ámbíd e kwééd.

²⁸ Dóó behóbεé bán, “A-meléed, mbéndé e Mosεε ehóbe nén bán, ‘Nzé mod awóó mmwaád, boḡ awédé áde bó ane mmwaád béepedεé mwǎn awále, mwǎnyan a abum ahóg atâḡḡéné ane nkúd awón, âbel boḡ dĭn áde mwǎnyan déébōō’.

²⁹ Bōōb-pōó, bad bébédé mod saámbé ábe bémbíđ abum ahóg. Mod a’só anwón mmwaád boḡ awé áde bó mmwaád ne béepedεé bán awále.

³⁰ Mod awě anlóntén bébe anwón ane mmwaád. Mómpe awé ésebán achyáá mwǎn.

³¹ Ámbíd é pónde awě anlóntén beláán mómpe anwón mós, kááḡ bó mod saámbé bébom mós awón, nhóg ámbíd a aníníí. Boḡ bó mod ké nhóg bénkênchyáá mwǎn ne ane mmwaád, kááḡ bó moosyáál béwé-’ε.

³² Kááḡne á asóg ane mmwaád mómpe anwé.

³³ Bōōb-pōó á pónde e mpuu, mmwaád awě nzéé ane mmwaád áchagnédté áyāle bó moosyáál saámbé bēnwōḡ mós?”

³⁴ Dóó Yesue átimtanné bó aá “Á pónde eche dédíí áte nén chii, bebaád ne baachóm béwōḡne’.

³⁵ Boḡ bad ábe békwógnédé âbé á mpuu á kwééd boḡ bésón-le á alongé dékōōlē béēwōḡnēē.

³⁶ Bébéē nées ángel, béewág-kaá ámpē. Apuu áde bépuú’é, bán bé Dyōb bóó bébéē.

³⁷ Mosεε mwěn ámpē alúmté áte aá, bad bépuude’. Wéε Mosεε átélé á Kálag e Dyōb aá, mwǎ bwel akóbé muú, achagé Sǎḡgwéé áhed aá, Dyōb áde Abrahamε, Dyōb áde Aisige ne Dyōb áde Jakōbe.

³⁸ Dyōb ádíí Dyōb á bad ábe bédé á alongé, saké Dyōb á bad ábe béwédé. Nê dĕn álúmté bán ne Dyōb, bó moosyáál bédé á alongé.”

³⁹ Donḡe dé bemeléede bé mbéndé bēnhōb bán, “A-meléed, chōm éche ehóbé étâḡḡéné.”

⁴⁰ Né-ōó modmod enkênchu’é mós dyamdyam asεded ámpē.

Nsɛdtéd tâḡḡene Ane-awě-Béwógté
(*Mat 22.41-46; Mak 12.35-37*)

⁴¹ Héε Yesue ásεdtéé bó aáken, “Cheé ékáá boḡ bad béhōbē bán Ane-awě-Béwógté abídé á mbyaa níme kâḡ Dabide?”

⁴² Ngómē Dabide mwěn ahóbé á Kálag e Ngāse aá, “Sǎḡ Dyōbe anláá awēm Sǎḡgwéé aá, ‘Dyεé áwēm ekáá émbáá,

⁴³ kááḡ ne á pónde eché mébenlé boḡ ékōgtéd ábōḡ bad bé ekōyí ámĭn ne mekuu.’

⁴⁴ Néε Dabide mwěn ásébpé mós achag aá Sǎḡgwéé, chán-nō Ane-awě-Béwógté áhεléé abé awe mwǎn?”

Yesue abage elébé aá,
bétédεn bemeléede bé mbéndé pónde
(*Mat 23.1-36; Mak 12.38-40*)

⁴⁵ Bad bésyāál béwógé’áá chōm éche Yesue áhóbεé. Héε álânḡéé bembapεε, aá,

⁴⁶ “Nyétédεn bemeléede bé mbéndé pónde. Bédæ mengombe ahyómĕn áte, bédæ-’ε bán bad béĕnte bó á dyōn-tĕ ne edúbé. Bédæ metii mé edúbé adyé á ndáb e mekáne ne á hōm á ḡande.

⁴⁷ Boḡ bóó bédume’ mbwóg é bekúd, bédogé-’ε bad ne ntōḡ-ntōḡ mé mékáne. Eché nyaa é bad éküđ nkóḡsen níme ríchábé ámĭn.”

21

Mende míme nkúd a mmwaád (Mak 12.41-44)

¹ Ade Yesue ásádé díd, anyín née behon bé bad béhāgkē mənē á ntyág mé mende.

² Annyín-ne ntógétōke a nkúd a mmwaád nhóg ahág bedálee bébe.

³ Héé ahóbéé aá, “A mbále, nlānge nyé mēé, mímén ntógétōke mé mmwaád ríhédé mende á ntyág-te tómaa bó moosyā́l.

⁴ Mənē míme ábē bad béhédé, ndii mənē míme ríchóbé bó ásē, bon anén mmwaád ne atóg áde ádíí ahédé mənē rísyā́l míme áwóó, rísyā́l míme ámbēē atagnan yál.”

E'chemléd bé asóg dé nkōhsé (Mat 24.1-2; Mak 13.1-2)

⁵ Bembapēe behóg békálé'áá ngáne Ndáb-e-Dyōb ébóó, ngáne bélōñné chó kase é meláá, bon bēnābē-’ε chó áte ne mende míme bad bésāngé. Héé Yesue ahóbéé aá,

⁶ “Abén bwēm ábe nyényínēé nén, pónde ēpě echē aláá ké ahóg déelyāgkē ámín e waáb. Bépāñtēd mós áte mésyā́l.”

⁷ Bēnsēdéd mós bán, “A-meléed, súútāñ nén débēnlédté? E'chemléd é'héé bélūmēd bán nén áhede abēnled?”

⁸ Yesue antimtén bó aá, “Nyétēd pónde nén mod eépuutád nyé. Ekud é bad épě, á dñn ádēm, bédogé nyé, mod téé aá móó módē Ane-awě-Béwógté, béhōbē bán e'pun bé asóg é'pédé áte. Bon nyéehídé bó.

⁹ Nzé nyēwógé-’ε bán bel é'wantē', káa bán ekíde épāngé áte, modmod eebáá'. Mmén mekan mésyā́l métāñgéné abēnled, bon saké mós mélūmēd bán, asóg amáá apē.”

¹⁰ Héé álāngéé bó aá, “Alon ahóg détyēmēn ádíníí nzum. Nkamlēn nhóg-ke rítyēmēn mímíníí.

¹¹ Ndōob eēnāñnéd ásē ngíne-ngíne. Nzaa ne nkole bébē hōm ásyā́l. Mekan míme mébāñte bad mébē. E'chemléd é'mbáámāa bómpē bébíd ádyōb.

¹² Mmén mésyā́l médēbēnléd, béhē nyé abum ámín, bētagté nyé. Békeén nyé á ndáb é mekáne, békáád nyé áwed, béhē-’ε nyé á mbwōg. Nyébíi-’ε bán, bēpēēn nyé á'sō é' kññ é bad ne benkamlēne áyāl e dñn ádēm.

¹³ Nē débē nyé etál pónde eched, aláa bó mekan mésyā́l míme nyésōñténé á yál echēm.

¹⁴ Né-óó, nyémad á nlém tē ngen póg bán nyéetāñgenēé atag áte ngáne nyékāā'é.

¹⁵ Mmēn mēbē nyé dyam áde nyéhōbpē ne debyéé áde nyéhōbēnnē dós, nyaa echē ábēn bad bé ekōyí béehēnlé nyé atyéemēn. Béehēl-laá ahób bán dyam áde nyéhóbéé déetāñgenēé.

¹⁶ Kāñne besóó ne benyoó, bóobe áben baányan ne bñn, bñn bēpalé nyé áte, béwúú-’ε nyé nguse é bad.

¹⁷ Bad bésyā́l békóó nyé áyāle dñn ádēm.

¹⁸ Ké nē, dyamdyam déebēnlé nyé, ké mbum e esid póg éebóó'é nyé á nló.

¹⁹ Nyékanñ nlém ábel nyékud e'soósonñ.”

Yesue ahóbé ngáne dyad á Jerusalem dépāā'é

(Mat 24.15-21; Mak 13.14-19)

²⁰ Yesue anláá bembapēe aá, “A pónde eche nyényínnē sánze élāñnéde dyad á Jerusalem, dós nyébíi'é bán ekíde éhede apāñted áte.

²¹ Nzé nyényíné nē, bad ábē bédé á Judeya bētōm mehélé béke bésōom á e'kone mñn. Ane awě adé á dyad-tē wē, ábōl. Awě mós-’ε adé ámbíd e ebwóg eētōgné mós asól á dyad á Jerusalem.

²² Ayāle nén, mímē mesú míme ríchóbéé nē, médíi e'pun bé nkógsen. Pónde eched dós mekan míme métēnlédé ásē mélōnnē.

²³ Ebē ebébtéd ne bebaád ábe bēbē nkog ne ábe bémwāntē nímē mesú. Ayāle nén, metake híin mébē á nkōṅsé-te, enén nyongel e bad ěkūd-te metuné bwāmbwam.

²⁴ Adén alon á bad déwē á bel-tē. Békōb nguse é bad nēe betāṅ, békēen bó á melon mémpēe. Bad ábe béesē bad bé Israel békōgtéd dyad á Jerusalem áte, káāṅ né pónde echē Dyōb átíínédé bó émaá áte.

Epe é Mwān-a-Moonyon

(Mat 24.29-31; Mak 13.24-27)

²⁵ “Etondeε bóobe ngon ne betintine bēlūmēd e’chemléd. Edīb é nkwe édūm áte, étog nēe ahóbpε dé edīb. Nén dékōbēd bad bé melon mé nkōṅsé mbwóg káāṅ bēēbyē’ nēe bēbeleé.

²⁶ Bad bépimén ne mbwóg ní ngine ayāle ebébtéd éche éhúe á nkōṅsé, ngine-’ε éche édé ámīn énaṅnéd á e’dii.

²⁷ Ene pónde dōo bényinnē nēe Mwān-a-Moonyon áhúe’ é á mbag-tē ne ngum ne ehúmé é ngine.

²⁸ A pónde eche nyényinnē nēe nímén mekan mébóótédé abenled, nyétyéem ámīn, nyésād dīd, ayāle nén pónde e e’sooson emaá nyé ape áte.”

Mel méyágte syánē debyéé

(Mat 24.32-35; Mak 13.28-31)

²⁹ Héε Yesue álāṅgeé bó ene ngan, aá, “Nyēnōn alín á ngəl bwām, káa bwel ké é’héé bémpee.

³⁰ Abíd áde byaá é’bootadté bó abíd, nyébēn nyēbele nyébíi bán nchon nímáá abé benben.

³¹ Melemlem nzé nyēnyíné nímén mekan mésyāāl mébenlad, nyébíi nén bán, nkamlēn ní Dyōb níkwógé ape.

³² Ne mbále, nlāṅge nyé nén mēé, enén nyongel e bad éemaá’ é káāṅne nímén mekan mésyāāl mémáá abenled.

³³ Nkon mí mín ne nkōṅ rísé bémaá bon abēm e’yale bēbē abé ne abé.

Nyétéd pónde

³⁴ “Nyétóo nén nyéetómté echen pónde esyāāl ádyé ndyééd ne ámwé mīm bwāmbwam. Nyéebūdē-’ε atag áte ayāle mekan mé alongé. Nzé nyēbele nē, né échē epun étān nyé táléd nēe melám.

³⁵ Epun échēd épií moonyon asyāāl awē adé á nkōṅsé.

³⁶ Nyétéd pónde, pónde ésyāāl. Nyékāne bán nyéwōṅ ngine átóm nímén mekan nime mébenléd áte, ábel nén nyéhēl atyéem á’sō wēε Mwān-a-Moonyon.”

³⁷ Mmē mesú mésyāāl Yesue ayágté’áá bad á Ndáb-e-Dyōb. Nzé ngukél empē, áke ánāā á ekone é Menzab.

³⁸ Nzé bīn bēnsāā sāṅgēn, ekud é bad éhyágáá mó atán á Ndáb-e-Dyōb áwóglēn mó.

22

Békíi kun áwúu Yesue

(Mat 26.1-5; Mak 14.1-2; Jōn 11.45-53)

¹ Bōob-pōó, Ngande e Ewēle-é-Ngēn emmad abé benben. Enén ngande ebédéε dīn bán Nnyíme-ámīn.

² Bepriε bémáá ne bemeléede bé mbéndé bēhédé’áá nzii echē bēwúe’ é Yesue á mesōm-tē. Bébáá’áá pen bán bad bēsōṅtēn.

Judase akwenténé ásóm Yesue

(Mat 26.14-16; Mak 14.10-11)

³ Satanε ansól mbapεε awe Yesue nhóg áte, awē béchāgeé bán Judase. Dīn démpēe démbē mó bán Iskariōde. Ambé nhóg átíntē bembapεε dyōm ne bēbe.

⁴ Héé ásyǎngé bon, áke atán beprise bémbáá bóobe bekamlen bé Ndáb-e-Dyöb, ábel ntíi ásóm Yesue áwāb.

⁵ Nén dénwōgēd bó menyinge bwāmbwam. Bóbōo bémpě á nchemten. Bénlāā mó bán bésābē mó mōné.

⁶ Mós-’ε ankwentén. Dóo ábóótédé nzii ahead ásóm Yesue áwāb ésebán bad bébíi.

Yesue aboŋsan Ngande e Nnyíme-ámīn
(Mat 26.17-25; Mak 14.12-21; Jōn 13.21-30)

⁷ Bōob-pōó, epun é ngande e Ewele-é-Ngēn áde béwúé’é ndyōŋ ní mbód mé Nnyíme-ámīn êmpě áte.

⁸ Dóo Yesue álóméé Petro bó Jōn aá, “Nyéke nyéboŋsen syánē ndyééd e Ngande e Nnyíme-ámīn.”

⁹ Bēnsédéd mó bánken, “Héé wédǎngé weé séke séboŋsen ádyé chό?”

¹⁰ Dóo ákwentanné aá, “Nyénōne’. Nzé nyépédé á dyad-tê, mod áboméni nyé awě apémé apom dé mendīb. Nyéhíd mó á ndáb ké ehéé eche ásōnlē.

¹¹ Nyélāa nwóó-ndáb bán, ‘Awed meléede aáken, héé toŋ e beken édíi echē módyēē ndyééd e Nnyíme-ámīn áte ne ábē bembapεε?’

¹² Bélūmēd nyé toŋ echē ekalé áte eche bēnápé áte. Ene toŋ edé ámīn á ndáb-te. Nyébele syánē mboŋsén ní ndyééd áhed.”

¹³ Dóo békíi, bétán-ne mekan melemlem ngáne ánlēbēē bó, bēmbōŋsén-ne ndyééd e Ngande e Nnyíme-ámīn.

Ndyééd e Sǎngú
(Mat 26.26-30; Mak 14.22-26; 1 Kōr 11.23-25)

¹⁴ Ade pōndé e ndyééd épédé áte, Yesue andyéé á tébele ne bembapεε bé nlomag.

¹⁵ Héé álǎngéé bó aá, “Mendǎŋ bwāmbwam méé ndyē enén ndyééd e Nnyíme-ámīn ne nyé bon níkude metuné.

¹⁶ A mbále nlǎnge nyé méé méedyáá chό ámpē kóŋ ne á pōndé echē Dyöb délōnēdte chό mbon á pōndé echē nímmē nkamlen mépéé áte.”

¹⁷ Dóo átédé mbwendé, bon ábagé Dyöb mekanag, álǎngē-’ε bó aá, “Nyékob nén, nyémwê, nyétōmted nhóg ne aníníi.

¹⁸ A mbále, nlǎnge nyé méé bootya bōob áke á’sō, méemwáá nímmē nímmē ámpē kóŋ né nkamlen ní Dyöb nípédé áte.”

¹⁹ Antéd kǎŋne ewele, ábe Dyöb mekanag, ákabtéd chό áte, ábē-’ε bó chό aá, “Echem yǎl nén, ebǎgnédé áyāl echēn. Nyébele nén ákamten me.”

²⁰ Ade bémáá ndyééd adyé ambēl melemlem ne mbwendé nímmē. Anhób aá, “Mmén mbwendé ndíi melē mékōlē níme nsógténé ne mekií nímmē, níme mēsýōgé áyāl echēn.*

²¹ Bon nyénōne’, mod awě akií me ntúré, adyág ndyééd ne me hén.”

²² Mwǎn-a-Moonyon áwē ngáne éténlédé, bon medim ne ane mod awě ásōm mó.

²³ Héé bembapεε bēn ne bēn bēbóótédé nhóg ne aníníi aséded, ábíi bó mod awě ábēl enén ndín e dyam.

Bembapεε béswanŋtan tǎŋene
mod awe adé ambáá

²⁴ Bembapεε bēn ne bēn bēmbootéd aselen, béhedé ábíi bó mod awě adé mod ambáá áwab tíntē.

²⁵ Dóo Yesue álǎngéé bó aá, “Kǎŋ é melon élúmte nganŋen ámīn e bad ábe békamlanné. Benkamlene béchǎge yǎl bán, ‘Ebon-nléme.’

²⁶ Bon étǎŋgenéé abé nē áfíntē echēn. Embon bán ane awě adé mod ambáá áfíntē echēn, átim néé ane awě atómténé mpín abé. Ane awě mó-’ε alyágte’, átim néé mbáledε.

* 22:20 Donje á kǎlag dé’só éewóó’ε e’yale ábe Yesue ámbíd e Echem yǎl nén; á nchoo 19 ne nchoo 20 nísyāl.

²⁷ Nzé bad bédé bébé, nhóg adyéé á tébele, aníní-’ε abenle mó, ahéé atóme waáb e’del áte? Saá ane awě adyéé á tébele-ye? Boñ me, ndé áwen tínté née ane awě abenle nyé.

²⁸ Nyéé nyédé bad ábe béwéséné me á póndé eche ríkúde metuné.

²⁹ Ngáne Titée ábágé me kunze ákamlen, né-’aá mémpē mébéé nyé.

³⁰ Nén déběl nyedyé ndyééd, nyémwé-’ε mím hóm ahóg ne me áwem nkamlen-tê. Nyé mod té ádyéé-’ε á atii dé nkamlen, nyékāādtē metúmbé mé Israel dyôm ne mébé.

Yesue ahóbé á’sō é’ póndé ad,

Petro ābāñ mó áyāl

(Mat 26.31-35; Mak 14.27-31; Jōn 13.36-38)

³¹ “A-Simōn, Nōné’! Satanε akudé kunze ákæg nyé moosyāól, ákab-pe nyé áte. Abane bé bwām ne bé mbéb nēngáne mod apebe kón éche bésálté.

³² Boñ nkānnédé we meé adúbe áde éwóó déesudé’. A póndé echē wétiménné me ámpē, éwéd baányonj áte.”

³³ Petro anhób aá, “A-Sāñ, ké á mbwog dóo bétimnéé we káa á kwééd, mbōjséné we ahíd.”

³⁴ Dóo Yesue álāngéé mó aá, “Nlāa we, a-Petro, nchóm-a-kúb adēhób aá mótōo’ nkuu nēn, wēbāñ me áyāl ngen éláán.”

Póndé e metake ekwogé ape

³⁵ Dóo Yesue ásedtéé ábē bembapεε aá, “A póndé eche ménlōmmē nyé ésebán nyéewánlé ekwe é ngáb, káa ekwe, káa metámbé, nzé-chómé nyéntōgkē?” Bembapεε bēnkwentén bán, “Chómchóm.”

³⁶ Dóo Yesue álāngéé bó aá, “Bōob-pōó, mod awě awóó ekwe é ngáb ké’ε ekwe, áwále áyāl. Ane awě mó-’ε eewóo nkwaté, ásóm mímē nkobe, áchan nkwaté.

³⁷ Nlānge nyé meé kálag e Dyōb ehóbé aá, ‘Bébánné mó nchoo nhóg ne bechíb.’ Né-’aá ébenlédte áyāl echēm. Etāngéné ébenléd áned.”

³⁸ Bembapεε bēnlāā mó bán, “A-Sāñ, nōné’, sēwánlé nkwaté mbe hén.” Mó-’ε antimtén bó aá, “Désob nē bōob.”†

Yesue akii akáne á ekone é Menzab

(Mat 26.36-46; Mak 14.32-42)

³⁹ Hē dōo ábídé á ebwóg, áhídē á dyad-tê, ákē á ekone é Menzab ngáne ámmenténné abel. Bembapεε bó-’ε bēnhíd mó ámbíd.

⁴⁰ Ade bépédé áwed anlāá bó aá, “Nyékānne’ bán mekágsen méepiidé nyé.”

⁴¹ Ansyāó bó á nkæg, asídé mwā nchabnede, akóg mebóbōñ, ákānnē nēn aá,

⁴² “A-Tê, nzé ébōñnéde we, ékōbēn me mímén metuné. Boñ ké nē, saké ngáne ébōñnéde me, boñ bēl ngáne ébōñnéde we.”

⁴³ Ade Yesue ákānnéé nē, ángel embíd ádyōb, éhye ewéd mó áte.

⁴⁴ Anwéd mekáne áte ngáne ámbēē á ndutul-tê. Ebábé éche ébídé mó á yāl émbē ngáne metóté mé mekií, étēnē’ á ndōob taáb, taáb.‡

⁴⁵ Ade amáá akáne, antyéém amīn, áke wéε bembapεε bēbédé. Antán née békúneé áyāle ndutul e ngíne.

⁴⁶ Dóo ásedtéé bó aáken, “Cheé nyékúneé? Nyépáde ásē, nyékānne nēn mekágsen méepiidé nyé.”

Békóbé Yesue

(Mat 26.47-56; Mak 14.43-50; Jōn 18.3-11)

⁴⁷ Yesue éepedéé ké amad á nsal dōo amute á bad ápédé. Mod awě antómén bó abédéε Judase, mbapεε nhóg átínté e bembapεε dyôm ne bébé ábe Yesue. Apedé-’aá Yesue á nkæg ahé mó tál.

† 22:38 Désob nē bōob; káa Nē ákwógé. ‡ 22:44 Donje á kálag dé’só déewóó’ε nchoo 43 ne nchoo 44.

48 Boŋ Yesue ansedéd mó aá, “A-Judas, nédē ahé áde ehédé Mwǎn-a-Moonyon tǎl ádíi ásom mó-ye?”

49 Ade bembapεε ábe bóobe Yesue bébedé áhed bényiné dyam áde áhede abenled, bēnsedéd mó bánken, “A-Sǎngú, sēhele séwān ne nímεd nkwaté-ye?”

50 Héε mbapεε nhóg átómté nkwaté, ásēlē ntǎŋ awě prise ambáá etúu é ekáá émbáá.

51 Boŋ Yesue anláá bó aá, “Nyésob nê bóob!” Ansidtéń mó ene pεd e etúu, ádid mó bwām.

52 Héε álǎngεé beprise bémháá bóobe benkamlεε bé mésénze mé Ndáb-e-Dyōb ne belyáged bé dyad, bad ábe bēnhye mó akób aá, “Nchǐb móo nyéhyédé akób, boŋ nyéwálé nkwaté ne mbid-ε?”

53 Mbwe téé syánē debágáá á Ndáb-e-Dyōb, nyēnkēmbánné me ké ekáá á yǎl. Boŋ echen pónde epedé bóob. Ehíntén chǒo édé á nkamlεn bóob.”

Petro abáá Yesue á yǎl

(Mat 26.57-58, 69-75; Mak 14.53-54, 66-72; Jǎn 18.12-18, 25-27)

54 Héε békóbé Yesue, boŋ békeεné mó, bétimēn mó á ndáb wée Prise Ambáámbáa. Petro mó-’ε ahidé’áá bó ámbǐd mwǎ etún.

55 Bēnkonéd muú áfinté e dyad, bad bēlādēn áhed. Petro mómpē anhyě adyεε áhed.

56 Mbǎlede a mmwáád nhóg annyín nēε Petro ádyéé á nkǎg ní dū. Dǒo ánóné mó chǒoŋ, boŋ áhǒbē’ aá, “Anén mod mómpē ambé ne Yesue.”

57 Boŋ Petro antǎŋ aá, “A-mwǎn-a-mmwáád, meebǐi’ε me mó.”

58 Eebemεé áte, mod ampée anchem mó. Anhób aá, “Wémpē edé nhóg áwāb echon.” Boŋ Petro anhób aá, “Amúē, weéhyāg me ngáne áyǎl.”

59 Ámbǐd e háwa póg mod ampée ambádnén aá, “Ntǎŋtεn ké nhóg méesaá. Anén mod abédé ne Yesue, áyǎle adii mod a Galilia.”

60 Boŋ Petro anhób aá, “A-mod-e-ngé, meebǐi’ε chǒm éche mmōŋ ékoo’ε ahób.”

Abwǎg-ábwǎg áde áhóbé nē, nchóm a kúb antǒŋ.

61 Héε Sǎngwéé ákúnné boŋ mǐd mébomé bó Petro. Dǒo Petro áwémtné e’yale ábe Sǎngwéé anlǎá’ε mó aá, “Nchóm-a-kúb adéhób aá móto’ chii nén, wēbāŋ me á yǎl ngen éláán.”

62 Héε ábídé á ebwóg, abále-’ε awé. Anchii bwāmbwam.

Bébómtédé Yesue, béwélé-’ε mó

(Mat 26.67-68; Mak 14.65)

63 Bǒob-pǒo, bad ábe bénóné’áá Yesue bēmbóotéd mó awel, bēbómtád mó,

64 békaŋ mó mǐd, bésēdtē mó bán, “Láá sé, nzé-módé abomé we?”

65 Bésyǎó’áá mó nzyǎŋ nyaa ne nyaa.

Bépééne Yesue wée belyáged bé dyad

(Mat 26.59-66; Mak 14.55-64; Jǎn 18.19-24)

66 Néε bǐn é’sǎngé, bad bémháá bé Israel, beprise bémháá ne bemeléede bé mbéndé bēnkób mbom, bēpēēn Yesue áwab káánsel.

67 Héε bésēdtéé mó bán, “Láá sé nzé we-εé edé Ane-awě-Béwógté?” Dǒo Yesue áhóbéé aá, “Ké menláá nyé, nyéedúbéé me.

68 Ké menséded-te nyé akan, nyéekwenténné me.

69 Boŋ bootya bóob, Mwǎn-a-Moonyon ádyéé á ekáá émbáá é Dyōb á Ngum.”

70 Bó moosyǎl bēnsedéd bánken, “Nédē we-εé edé Mwǎn a Dyōb-ε?” Ankwentén aá, “Nyé bēn-εé nyéhóbé bán néε édíi.”

71 Dǒo bēhóbéé bán, “Nzom ehéé empée déhεdεé? Syánē bēn dewógé áwē nsal.”

23

Payledε akáádté Yesue

(Mat 27.1-2, 11-14; Mak 15.1-5; Jǎn 18.28-38)

1 Héε belyáged bé dyad bésyāāl bétýéémé ámīn, boŋ békeεné mó wéε Paylede.

2 Awed-taá bébóótédé mó mekan abán áyāl bán, “Sékóbé anén mod ngáne apuutadté sé alonj áte. Ahóbé nén aá, séesaŋnád Kaisεε tááσε, áhōbē-’ε nén aá, mó mwēn móō módē Ane-awē-Béwógté, nédē ahóbe’ aá módē kēŋ.”

3 Dóō Paylede ásedtεé Yesue aáken, “Wε-εé edé kēŋ e bad bé Israel-le?” Yesue ankwentén mó aá, “Ngáne éhóbé.”

4 Boŋ Paylede álāngē beprise bémbáá ne amute á bad nén aá, “Meenyínεé atote ké ahóg áde anén mod ákwééné.”

5 Boŋ bémbē békag á’sō, béhōbē bán, “Anén mod akóne bad ne mam níme áyágtéé á mbwóg e Judeya esyāól. Ambootéd á Galilia, apedé-’ε hén bōōb.”

Herode akáádté Yesue

6 Néε Paylede áwógé nê, ansedéd ké Yesue adíi mod a Galilia.

7 Bénlūmēd mó áte bán, nê dēn dóō édíi. Ngáne alonj á Galilia abédé ásē e nkamlēn níme Herode, Paylede anlóm Yesue áwē. Herode mwēn ámpē ambé á Jerusalem ene pónédé.

8 Ayǒgké mewēmtēn awóŋ ányín Yesue áyāle awógé’áá mó dúu. Ahédé’áá aá mónyín menyáké níme ábeléé. Né-óō anwóg menyīnge áde bépééné Yesue áwē.

9 Ansedéd Yesue ekud é mekan, boŋ Yesue enkēntimténné mó dyamdyam.

10 Beprise bémbáá ne bemeléede bé mbéndé bentyēēm ámīn, bébāntād Yesue mekan áyāl.

11 Héε Herode, bóōbe éche sánze bébóótédé mó awōō, béwelé-’ε mó. Dóō béwāádté mó kase é bwēm, boŋ álōmē mó ámbíd wéε Paylede.

12 Nén dēnkēŋ Herode bó Paylede bēntīm ásē éché epun; édé ape nê, búmō bénsēbē ekoyí awonj.

Bébidté mbakú bán béwúu Yesue (Mat 27.15-26; Mak 15.6-15; Jōn 18.39-19.16)

13 Hê dóō Paylede áládé beprise bémbáá áte nchoo ne belyáged, ne bad bémpēe,

14 boŋ álāngē bó aá, “Nyénsébé anén mod apεen áwēm. Nyé bán apuutad bad nló áte. Bōōb-pōō nhédé áte áyāl éché wéε nyébēn nyédíi, boŋ meekóbnεé mó dyam dé mbéb ké ahóg áde nyéhóbé bán ábelé.

15 Ké Herode ámpē eekóbnεé mó awusé ké ahóg, né-’áá ákóō boŋ álōmē mó ámbíd. Bōōb-pōō dyam dé mbéb ké ahóg déesaá áde ábélé áde álūmte bán atāngéné kwééd.

16 Né-óō mēhōb békúdé mó, rítēdē mó, ákag.”*

18 Dóō amute ásyāāl ábónεé bán, “Téd anén mod, éwúu mó! Bídtéd sé Barabase.”

19 (Barabase abédεε mod awē bénhēē á mbwōg áyāle bel ábe ámbootédté á dyad-tē ne awúu áde áwúé’áá bad.)

20 Ngáne Paylede ánwōŋgē mewēmtēn áte de Yesue, ambé aláá bó nê ámpē.

21 Boŋ bémbē bébōnē’ bán, “Bomé mó á awōg! Bomé mó á awōg!”

22 Anláá bómpē ngen éche élónténé éláán aá, “Ayāle chán? Ebébtéd éhéé ábélé? Meekóbnεé mó awusé ké ahóg áde atāngéné kwééd. Né-óō, mēkūdē mó, rítēdē-’ε mó, ákag.”

23 Ké nê bémbē bébōnē’ bán ábome mó á awōg. Káōŋ ne á asóg, échab ehób ênkobnéd.

24 Paylede ambídéed mbakú aá, móōbēl nēngáne béhóbé.

25 Antédé mod awē bénhōbpē, awē ambé á mbwōg áyāle bel ne awúu áde áwúé’áá bad, boŋ ábagé bó Yesue aá, bétiméd mó ngáne bédáá.

Bébómmé Yesue á awōg (Mat 27.32-44; Mak 15.21-32; Jōn 19.17-27)

* 23:16 Donje á kálag dé’só ábádé nchoo 17: Bōōb-pōō, mwē téé, nzé Ngande e Nnyime-ámīn embé, Paylede antāngén bad bé dyad mod a mbwōg nhóg achenned.

26 Ade sánze ékεενεέ Yesue á hõm dé mpanag, êmbomén Simõne, mod a dyad á Sirine. Anén mod ambíd á mwä dyad awë adé á ahóngé. Héε békóbé mó, bépémtéd mó awog áde Yesue bán áhídne mó dó ámbíd.

27 Atíntê e ndun e mod echë enanáá Yesue ámbíd, bebaád bémbē áwed, béchyé'áá, bélebe-'ε mó.

28 Dóo Yesue ánóné ámbíd, álāngē bó nén aá, “A-bän bé bebaád bé Jerusalem, nyéechyēε' me, nyéchyε' échen yäl ne áben bán.

29 Nhóbe nê áyāle nén e'pun é' bñn é'húε, áde bad béhōbpē bán, ‘Nnam ne ábê ábe bédé ekõm, ne ábê ábe béēchyāā', ne ábê ábe béēmwāñtē mbéd!’

30 A pónde eched dóo bad bēlāngēε mbōod bán,

'kúmtéd sé ámñn,'

káa e'kone bán,

'kútén sé.'

31 Nzé bébele' nímén mésyāäl bōob, áde bwel é'lyágé é'dí mendíb áte, chán-náa bébenlé áde bwel békñnnē-yε?”

32 Bōob-pōó bēnkēén e'bébtéd é' bad é'be, ápan bó nchoo ne Yesue.

33 Ade bépédé hõm áde béchagēé bán Ebóngél é Nló, bēmbomé Yesue á awog, ne ábē e'bébtéd é' bad é'be. Bēmbomé nhóg á ekáá é emwēd, aníní-'ε á ekáá émbáá.

34 Héε Yesue ákännéé nén aá, “A-Sán, lagsén bó áyāle béēbii' é chõm éche bébeléé.”† Sánze ênsíd mbambú, ákab mbóté éche Yesue.

35 Ndun e mod entyéém á nkag, bēñné' chõm éche ébenlad. Bon benkamlenε bé Israel béwéláá mó, béhōbē bán, “Achõñté'áá bad bēmpēe, áhood-tōó eche yäl, nzé ne mbále mó adé Ane awë Dyõb Ápwédé, bon Áwógéd-te.”

36 Sánze chõmpē éwéláá mó. Empiinéé mó ebébtéd é mñm,

37 élāngē mó bán, “Nzé wéε edé kññ e bad bé Israel, éson echon yäl!”

38 Bēntēl áwe nló ámñn nén bán, “Kññ e bad bé Israel chõo nén.”

39 Atíntê e ábē e'bébtéd é' bad é'be ábe bēmboméé bōobε Yesue á awog, nhóg ansyāñ mó aá, “Saá wε edé Ane awë Dyõb Áwógté-yε? Sõñ-õ echon yäl, éson-'ε sémpē!”

40 Bon aníní mod ankáné waáb áte aáken, “Weebáá' é Dyõb-ε? Sóo bad bébe dekué melemlem mé nkógsen míme mómpē ákúdé.

41 Bon pen, nkógsen míme dékúdé, rítāngéné ne míme sóo mbéb. Bon anén mod eébeléé dyam dé mbéb ké ahóg.”

42 Héε ane mod ábádeé ahób aá, “A-Yesu, sòn, weéchatán me á pónde eche wésōnlē á nkamlen.”

43 Dóo Yesue álāngéé mó aá, “A mbále, nlānge wε meé, chii nén dēn wēbē ne me á Paradis.”

Yesue awéde

(Mat 27.45-56; Mak 15.33-41; Jõn 19.28-30)

44-45 Bōob-pōó bñn bémbē dyam käd. Etondeε andím, ehíntén ékwē-'ε ekide áte ésyāäl kóññ ne á ngāñ éláán. Abad áde dēnkāb Ndáb-e-Dyõb áte dēnsalé áte e'ped é'be.

46 Hē dóo Yesue álébpé esaád aá, “A-Tê, áwõñ mekáá dóo rilyágé échēem edāðdññ!” Amaá-'áá ahób nê, ámñi-'ε nlém, awé-'ε.

47 Ade mod ambáá a sánze ányíné nê, ankéméd Dyõb nén aá, “A mbále, anén mod abéde-'ε mod a bwām.”

48 Néε ndun e mod echë enhyε anõn, ényíné mekan mé ményáké míme mébenléde, mod téé ambán ekáá á nlém, ásūē' á ndáb.

49 Yesue ábe besón bésyāäl ne bebaád ábe bēmbootéd mó anan ámbíd se á Galilia, béntyēēm etún, bēñnéé nímén mekan mésyāäl.

† 23:34 Donje á kálag dé'só déewóó'ε: Héε Yesue ákännéé nén aá, “A-sán, lagsén bó áyāle béēbii' é chõm éche bébeléé.”

*Béltimmé Yesue**(Mat 27.57-61; Mak 15.42-47; Jon 19.38-42)*

⁵⁰⁻⁵¹ Bɔɔb-pɔɔ mod ambé awě abédé dɛn bán Josebe. Anén mod ambíd á dyad á bad bé Israel áde béchəgɛé bán Arimatia. Abédé mod a edúbé. Abédéé mod a bwâm, asáŋ-’ɛ. Kénéé abédé mod a káánsɛl enkɛnkwenténné mbakú eché ábiníí belyáged bé dyad bémbídédte áwúú Yesue. Abédé mod nhóg awě anlyóg nlém nén aá epun épé éche Dyɔb dékobpé nkamlɛn.

⁵² Ankě Payledɛ achánj aá, ábe mó ndim míme Yesue.

⁵³ Née ákúdé kunze, anhúd mó á awɔg, ákāān mó kəse e mbóm, áke alímé mó á soŋ eché bɛpɔwógé á eláá-tê, éche béēsēbpɛé mod alíme áte.

⁵⁴ Nén démbē á Mbwɛ mé mboŋsɛn, áde mbwɛ-mé-nkóme-áte ríhédé’áá abooted.

⁵⁵ Bebaád ábe bēmbotéd Yesue anan ámbíd se á Galilia, bēnhíd Josebe, bényín soŋ, bényín-ne ngáne bénáŋtɛ mó ndim á soŋ-tê.

⁵⁶ Dɔɔ bétímé ámbíd á dyad-tê, béboŋsán mɔg ne mekún míme bēnabnadtɛ ndim. A mbwɛ-mé-nkóme-áte bēnkōmē áte ngáne mbéndé e bad bé Israel étíídé.

24*Yesue apuúdé**(Mat 28.1-10; Mak 16.1-8; Jon 20.1-10)*

¹ A epun é’sɔ, nédē á Sɔndé mbwɛmbwɛ pírib, ábē bebaád bēnkě á soŋ. Bēnwālɛ mekún mé ndim míme bēmbɔŋsɛnné.

² Béntān née aláá áde bēnkālɛnné nsəl rí soŋ ásyáŋgé á e’dii.

³ Bénsāl á soŋ-tê, boŋ bēnkētánné ndim míme Yesue áwéd-te.

⁴ Nén dēmbotéd bó ataged á mewɛmtɛn. Dɔɔ bad bébe bébídé táléd, bétyéém bó á nkəg ne mesəŋ míme mékine’ áte.

⁵ Ne mbwóg bwāmbwam bēnsəŋ míd ásē. Héé ábē bad bébe bēlāŋgɛé bó bán, “Cheé ékáá boŋ nyéhédé mod awě adé á alongé átíntê e bad ábe bēwédé?”

⁶ Eésáá hén, apuúdé. Nyékamtɛn ngáne ánlāá’é nyé, áde ábédé á Galilia,

⁷ aá bétāŋgéné Mwān-a-Moonyoŋ abe á mekáá mé bebel bé mbéb, bēbōmē mó á awɔg. Boŋ āpuú á e’pun ábe é’lonténé é’láán.”

⁸ Hê dɔɔ ábē bebaád békámténé ábē e’yale.

⁹ Ade bēhúú á soŋ, bēnkálé bembapɛɛ dyɔm ne nhóg ne ábiníí bēmpɛe mam mésyāāl míme bényíné.

¹⁰ Bebaád ábe bēnkálé bembapɛɛ bé nlomag mímén nkalaŋ, bēbédéé Maria Magdalɛnɛ, Joanaa, ne Maria, nyaá awe Jemse, nchoo ne bebaád bēmpɛe.

¹¹ Boŋ bembapɛɛ bé nlomag bēnwɛmtɛn bán ene póle edíí ngwɛl. Bēnkéndúbéé chí.

¹² Hê dɔɔ Petro ápádté ásē, boŋ ányəgté á soŋ. Ade ápédé áwed anwúlén ásē, ánōn soŋ áte. Anyín dásɔ mbóm chəmpɛn. Dɔɔ ásúú á ndáb. Mewɛmtɛn mékógládtáá mó áte tāŋgɛne dyam áde ábénlédé.*

*Yesue apíídé bad bébe á nzii e Emɔs**(Mak 16.12-13)*

¹³ Bɔɔb-pɔɔ, échê epun dɛn, bembapɛɛ ábe Yesue bébe békágé’áá á dyad áde béchəgɛé bán Emɔs. Abíd á Jerusalem ápe á Emɔs ábédé etún dyam máyl saámbe.

¹⁴ Abē bembapɛɛ békágé’áá békálé mímén mekan mésyāāl míme mékébɛnléd.

¹⁵ Ade békékanlé káəŋ, dɔɔ Yesue mwɛn áhyédé bó atán, boŋ áwoŋné bó.

¹⁶ Boŋ pɛn míd mēnkēnnédnédte bó, áchem mó.

¹⁷ Héé Yesue ásedtɛé bó aáken, “Póle ehéé nyépagkɛ akal á ekɛ-tê nén?”

Hê dɔɔ bétyéémé ne ngəl esyāál.

* **24:12** Donge á kálag dé’só déewóó’é nchoo 12.

18 Dóo bó mod nhóg awe béchəgɛé bán Klopase, átímtanné mó aáken, “Emōn pɛn-ɛé edé nken a mod á Jerusalem, áde wéébíi mekan míme ríkɛbɛnléd mímén mesú-yɛ?”

19 Dóo Yesue ásedtɛé bó aáken, “Mekan méhéé mɛ?” Boŋ bɛlāngɛ mó bán, “Mekan míme mébɛnlédé tāngene Yesue, mod a Nazaret. Ambé nkal é'dəádəŋ awɛ ahóbé'áá, ábɛlé-'ɛ ndəle é mekan á'sō é' Dyōb ne á'sō é' baányon.

20 Abɛd beprise bɛmbáá ne belyáged bé dyad bɛmbɛ mó á mekáá mé nkamlɛnɛ, ábided mbakú bán bɛwúu mó. Dóo bɛbómme mó á awəg.

21 Boŋ sɛnlyág nlem bán, mó adé ane awɛ áwəbɛ bad bé Israel. Néɛ éhúdɛ nɛ áte, chii dóo álóntan e'pun é'láán taa nɛ ábenlede.

22 Amín e nɛ ámpɛ, nguse é bebaád átíntɛ echɛd bɛpɛɛnɛdɛ sé menyáké mé póle. Bɛnkɛ á soŋ epəg é mbwɛmbwɛ,

23 boŋ bɛétānɛé ndim míme Yesue. Bɛnhūú ámbíd, bɛhōbɛ bán, ángɛl épíídɛ bó á ndóg-te, élāngɛ bó nɛn bán, Yesue adé á alonɛgɛ.

24 Nguse é bad átíntɛ echɛd énkɛ á soŋ, bɛtán chó melemlem nɛŋgáne bebaád bɛnhōbpɛ, boŋ bɛɛnyínɛé mwɛn.”

25 Dóo Yesue álāngɛé bó aá, “E'yókél é' bad bóo nyédíí. Nyéewámsánné mam mésyāāl míme bekal bé'dəádəŋ bɛhóbɛ adúbe!

26 Ngómɛ éhédnádtaa bán, Ane-awɛ-Béwógtɛ ákud mímén metake mésyāāl, boŋ ákud éche ehúmé.”

27 Yesue antógnéd bó mam mésyāāl tāngene eche yəl, ngáne métɛnlédɛ á Kálag e Dyōb-te, mbooted ne kálag éche Mosɛɛ ne kálag éche bekal bé'dəádəŋ bɛsyāāl.

28 Ade bɛpédɛ bɛnben ne dyad áde bɛkágé'áá, Yesue anlúméd byánán ekɛ élyágɛ édɛ mó á'sō.

29 Boŋ bɛnkəŋ mó bán, “Hyɛ édyɛɛ áwɛd ngáne bɛn é'máá ahín, pónɛdɛ-'ɛ emaá atóm.” Dóo ahídɛ bó ádyɛɛ áwāb.

30 Ade bóbōo bɛdyɛé ásé á tɛbeɛ ádyɛ ndyédɛ, antéd eweɛ, ánāmɛd chó, ásāl chó áte, boŋ ábagé bó.

31 Hɛ dóo mɛd métɛnlédɛ bó, boŋ bɛchemé mó. Dóo ányóó bó á dɛd-te.

32 Bɛnlāá nhóg ne aníní bán, “Ngómɛ nlem ríhógkáá syánɛ á abum áde ákánlé'áá syánɛ á nzii, boŋ átānlād syánɛ Kálag e Dyōb?”

33 Abwəg-ábwəg dóo bɛsyāŋgɛ ásé, boŋ bɛtīm-mɛ ámbíd á Jerusalem. Dóo bɛtánɛ bɛmbapɛɛ dyóm ne nhóg ngáne bɛládne áte hóm ahóg bóobɛ bɛmbapɛɛ bɛmpɛɛ.

34 Héɛ bɛmbapɛɛ ábe bɛtánɛ á ndáb-te bɛlāngɛ bó bán, “Sāngwéé apuúdé ne mbáá, apíídɛ-'ɛ Simɔnɛ!”

35 Dóo bó bad bɛbɛ bómpɛ bɛhóbɛ dyam áde ábɛnlédɛ bó á nzii, bɛhōbɛ-'ɛ ngáne bɛchémɛ mó áde ásalɛé eweɛ áte.

Yesue apíídɛ ábɛ bɛmbapɛɛ

(Mat 28.16-20; Mak 16.14-18; Jɔn 20.19-23; Mbɛl 1.6-8)

36 A pónɛdɛ eche bɛkalɛé nɛ, dóo Yesue mwɛn ábídɛ bó átíntɛ, boŋ álentɛ bó aá, “Nsaŋ mbɛ ne nyé!”†

37 Mbwóg mɛnkōb bó bwāmbwam, bɛwɛmtān bán, bɛnyínɛ nwú.

38 Dóo álāngɛé bó aá, “Cheé nyétagɛé áte? Cheé nyényágɛé á nlem-tɛ.

39 Nyénɔn mɛ mekáá nyénɔn-ne mɛ mekuu, boŋ nyébíi bán mmɛn-ɛé ndé. Nyékitɛn mɛ yəl, nyényín nzé nwú ríwóó nson ne e'hid ngáne nyényínɛé nwóó nɛn.”

40 Ade áamáá ahób nɛ, anlúméd bó míme mekáá ne mekuu.‡

41 Ade belyágɛ bɛnyágɛé nɛ ne menyinɛgɛ mésyāāl, bɛkəglad-táa á nlem-tɛ, dóo ásedtɛé bó aáken, “Nyéwóó chóm éche bɛdyágkɛ hɛn-ɛ?”

42 Dóo bɛbágɛ mó esōŋ é súu echɛ bɛtúmɛ.

† 24:36 Donɛgɛ á kálag dé'só déewóó'ɛ: *álentɛ bó aá, “Nsaŋ mbɛ ne nyé!”* ‡ 24:40 Donɛgɛ á kálag dé'só déewóó'ɛ nchoo 40.

⁴³ Boṅ ákobé', ádyāg-ke chó áwab e'só-te.

⁴⁴ Hée álāṅgēé bó aá, "Mmén mam móo nílāngé'áá nyé áde nlyágé ndé ne nyé meé, dyam téé átāṅgéné alón ngáne éténlédé áyāl echēm á kálag é mbéndé éche Mosee ne á kálag é bekal bé'dəódəṅ, ne á Kálag e Ngəse-tê."

⁴⁵ Dóo ánédte bó debyéé áte, ábel nén bésōṅten Kálag e Dyöb,

⁴⁶ boṅ álāṅgē-'e bó aá, "Bétélé á Kálag e Dyöb nén bán, Ane-awě-Béwógté atāṅgéné metake akud, awé, boṅ e'pun ábe é'lónténé é'láán, ápuu.

⁴⁷ Bétélé bán, bad békalé meloṅ mé bad mésyāāl nén bán, bad bétéde ábel dé mbéb á dīn á Yesu, ábel boṅ Dyöb álagsen bó mbéb. Bébootéd bad nímé nkalaṅ akale á Jerusalem.

⁴⁸ Nyé-'aá, nyédé bad ábe bényínné nímén mekan dīd.

⁴⁹ Mmèn mēlōmē nyé chōm éche Titée ánhōbpē aá mólōmē nyé. Boṅ nyélyəg nyedyeé á dyad-tê káāṅ né nyékudé ene ngíne echě ebíde ámin."

Yesue apūmmé

(Mak 16.19-20; Mbēl 1.9-11)

⁵⁰ Dóo Yesue ásyāṅnéde bó á dyad-tê, ápeené bó benben ne dyad á Betani. Hée ányéné mekáá ámin, boṅ ánámté bó.

⁵¹ Ade ánamtéé bó nê, dóo áchēnnē bó, boṅ ápummé ádyöb. §

⁵² Abē bembapeé bēmbwōgē mó meböbōṅ. Bēntīm ámbíd á Jerusalem ne menyiṅge mésyāāl.

⁵³ Békāg-ke á Ndáb-e-Dyöb pōndé ésyāāl, ákémed Dyöb.

Nkalanj mí bwâm míme Yesuε ngáne

Jone
átélé

Ndibned ní kálag

Nkalanj mí bwâm ngáne Jone átélé nílúmte aá Yesuε adii Eyale é Dyöb éche édé á ngíndé ne á ngíndé. Echê Eyale êntím moonyonj édyēē-’ε átínté e bad. Mmén nkalanj, Jone atelé mó ábel bad ábe béléa mó bédúbe nén bán Yesuε, Mwän a Dyöb mó adé Nsoode awë Dyöb dénhöbpē aá mólōm. Anlúméd-te aá nzé bad bédúbpé mó béküd e’soosoj.

A kálag tē wén á mbooted, Jone alúmte ngáne baahóg béndübēē Yesuε békwentén-ne áhíd mó, álúmtē-’ε ngáne bémpē-’ε bétāngánnáá mó, béekwentene-’ε mó adúbe. E’ped 13-17 é’hóbe tñgene abé áde Yesuε ne ábē bembapεε bémbeē pónde esyāál kááj ne epun éche békóbé mó ne mam míme ánlāá’ é bó ene pónde esyāál. Jone ahóbé ampē aá nzé mod adúbpé Krístāā äküd alonjé áde déemaá’.

Nkabted ní kálag

Ndibned 1.1-18

Jone, Ndusenε ne bembapεε bé’sō ábe Yesuε 1.19-51

Nsón míme Yesuε 2.1-12.50

E’pun bé asóg ábe Yesuε á Jerusalem ne benben ne Jerusalem 13.1-19.42

Mpuu míme Sāngwéé ne alúmed áde álúmtáá bad yāl 20.1-31

Nsógten: Yesuε alúmté yāl ampē á Galilia 21.1-25

Eyale êntím moonyonj

¹ A mbooted, byánán Dyöb déhäg nkönsé Eyale êmmad abé. Eyale émbē ne Dyöb. Echê Eyale ébedéε Dyöb.

² Káájse á mbooted Eyale émbē hōm ahóg ne Dyöb.

³ Dyöb dēmbenléd échê Eyale áhæg bwēm é’syāál. Chōm ké ehóg éesaá éche Dyöb dénhægké ésebé ne Eyale.

⁴ Alonjé ásyāál dénhūū ne Eyale, áde alonjé dó-’aá apíínédé baányonj e’nyínen bé ekíde.

⁵ Abē e’nyínen bé ekíde é’pene’ á ehíntén-tē, ehíntén éēhēlēē bó abóded.*

⁶ Mod nhóg ampē awë Dyöb dénlōmmē. Dín démbē mó bán Jone.

⁷ Jone ampē áláa bad tñgene ábē e’nyínen bé ekíde, ábel nén bad bésyāál béwōg, bédúbe-’ε.

⁸ Saké mwēn abédé ábē e’nyínen bé ekíde. Ampē ábíd mbónj tñgene ábē e’nyínen bé ekíde.

⁹ Eyale chōó ébedé e’nyínen bé ekíde é’ mbále ábe é’nyínte’ moonyonj asyāál ekíde. Mó-’aá apagé’áá á nkönsé-te.

¹⁰ Abédé á nkönsé-te, bonj kénéε Dyöb dénhægké nkönsé ne mó, nkönsé ménkēnchemmé mó.

¹¹ Ampē áwē dyad bonj ábē bad bēnkēnkobpé mó.

¹² Ké nē, ambē donje á bad kunze ábē bán bé Dyöb. Abé bad bēbedéε bad ábe bēnkob mó ne adúbe áde béndübēē mó.

¹³ Béesaá bán bé Dyöb nyaa echē moonyonj áchyáá’ é mwän. Bēnkēmbáá bán bé Dyöb byánán moonyonj mó áchyáá bó. Dyöb dēn dóó áde awāb Titēε.

¹⁴ Eyale êntím moonyonj, édyēē átínté echéd. Anlón ne nsimé, anlúméd-te syánē ngáne mbále e Dyöb ékóó abé. Dennyín échē ehúmé, ehúmé éche sáá ábágé mó néε mímē mpom mí mwän.

* 1:5 Ehíntén-ne éēhēlēē bó abóded káa ehíntén énkēnchemmé bó.

15 Jone anhób mam áyāl echê, anháád aá, “Anén mod mósó rílánjé’áá nyé meé, ‘Mod ahúe’ ámbíd echêm awě atómé me, áyāle bédêchyaá me, né adé ámín.’ ”

16 Alón áde álóné ne nsimé ábélé syáā moosyāāl dekudé nnam ámbíd e nnam.

17 Wée Mosee dós Dyöb dēmpoódté mbéndé. Boj nsimé ne mbáale béhúú ne Yesu Krístā.

18 Modmod eényīnēē Dyöb mbéd, éetómēē mīmē mpom ní mwān awě adé Dyöb abé-’ε mós á akéb. Mwēmpen mós akidényīn mós. Mós abelé boj Titē Dyöbe abyéen.

*Jone, Ndusenē ahóbé ad
mósasá Ane-awě-Béwógté*

(Mat 3.1-12; Mak 1.1-8; Luk 3.1-18)

19 Baámbáá bé Israel bé dyad á Jerusalem bénlōm beprise ne bad bémpēe bé túmbé e Levi wée Jone, bán béke bésēded mós bánken nzé-módé ádíí.

20 Enkēmbangé ahób, boj ampanléd bós áte aá, “Saké me ndé Ane-awě-Béwógté.”

21 Héē bésēdtēē mós bánken, “Nzé-ō edíí? Wε-εé edé Elaijaa?” Ankwentén aá, “Aáy, meésasá mós.” Bēnsēdéd mós ámpē bánken, “Wε-εé edé nkal é’dáádəŋ awe bésinēé-yε?” Antimtén bós aá, “Aáy.”

22 Káəŋne á asog dós bésēdtēē mós bánken, “Nzé-ō edíí? Láá sé ábel sétim ámbíd áláa bad ábe bélómé sé. Nzé-módé wewε ehóbé wεé módé?”

23 Héē Jone átimtanné bós ne e’yale ábe nkal é’dáádəŋ Yesayaa ánhōbpē aá, “Méē ndé ehób éche mod awě ahēŋte’ á ehyāŋge aá, ‘Nyétíi nzii eche Sāŋgwéé.’ ”

24 Bəəb-pós Befarisia bós bénlōm ábē bad ábe bémpē wée Jone.

25 Bēnsēdéd mós ámpē bánken, “Nzé weésē Ane-awě-Béwógté, weésē-’ε Elaijaa káa Nkal é’dáádəŋ awe bésinēé, cheé-ō édusanné bad?”

26 Héē Jone átimtanné bós aá, “Ndusan ne mendíb, boj mod adé átíntē echēn awě nyéēbíí’ε.”

27 Mós adé ane awě āpē ámbíd echēm. Meékwognedēē áhune ké mīmē nkəod mé metámbé.”

28 Mmēn mésyāāl mēmbenléd á dyad á Betani á múde mé edíb é Jodan níminíí wée Jone ádúsánnáá bad.

Yesue, Mwān-a-Ndyəŋ ní mbód a Dyöb

29 Néē bīn é’sánjé, Jone anyīn néē Yesue áhúe’ε nínií. Héē áhóbēé aá, “Nyénəne’, Mwān-a-Ndyəŋ ní mbód a Dyöb mōne. Mós ahúde’ mbéb ní bad bé nkōŋsé.

30 Anén mod mósó rílánjé’áá nyé áde ménhōbpē meé ‘Mod āpē ámbíd echēm awě atómé me, áyāle bédêchyaá me, né adé ámín.’

31 Ké mmēn menkēmbíí’ε mós, boj mempē rídusan bad ne mendíb ábel bad bé Israel bēbíí mós.”

32 Héē Jone ábídeé mbóŋ nēn aá, “Menyīn nēŋgáne Edáádəŋ é Dyöb ébíde ádyöb néē élāā, ésud mós á nló mín, ébé-’ε ne mós.

33 Ké nē, menkēnsóŋtēnné meé mō ne. Boj Dyöb áde dénlōm me aá rídusan bad ne mendíb dēmmād me aláa aá, ‘Mod awě wényīnnē néē edáádəŋ é Dyöb ésúdé á nló mín, boj étyéém áhed, mósūsén bad ne Edáádəŋ éche Esáá.’

34 Nnyíné nímmén mekan mésyāāl, mbíde-’ε mbóŋ nēn meé mós adé Mwān a Dyöb.”

Bembapεε bé’sō ábe Yesue

35 Néē bīn é’sánjé ámpē, Jone ambé áhed ne ábē bembapεε bébe.

36 Annyīn néē Yesue átóméé. Adē ányíné mós, anhób aá, “Nyénəne’, Mwān-a-Ndyəŋ ní mbód a Dyöb mō ne.”

37 Adē ábē bembapεε bébe béwóge nē, bēmbootéd Yesue ahíd.

38 Ade Yesue ánóné ámbíd boj anyīn nēŋgáne béhídeé mós ansēdéd bós aáken, “Cheé nyéhēdeé?” Bēntimtén mós bán, “Rabai” (awě adé bán meléede) “Héé edyε’ε?”

³⁹ Anláá bó aá, “Nyéhyag, nyényín wée ndyee’é.” Né-ɔ́, bēnkě anyín wée ádyee’é. Ade bépédé áhed ébédé dyam ngón éniin é ngukél. Bēndyee’-e áhed kááh bīn é’híntén bó.

⁴⁰ Atínté e ábē bambapēe bébe ábe bēnwōg dyam áde Jonc ánhōbpē bonj bēhíd-te Yesue, nhóg abédé dīn bán Andreyá. Andreyá abédēe Simōn Petro mwānyan.

⁴¹ Né-ɔ́ dyam dé’sō, ankě mwānyan Simōne ahed. Anyíné-’aá mó bonj álāngē mó aá, “Sēnyíné Ane-awě-Béwógté” (nédē Krístā).

⁴² Dóo Andreyá ápééné Simōne wée Yesue. Yesue anōné-’aá Simōne chóón, bonj áhōbē aá, “Edii Simōne, mwān awě Jonc. Béchagé we bōob bán Sepase.” (Adén dīn ádii melemlem nēe Petro, nē ádé ndim e aláá.)

Yesue achénlé Filibe bó Nataniél

⁴³ Nēe bīn é’sángé, Yesue ammad aá mókag á mbwóg e Galilia. Dóo akíí Filibe atán bonj álāngē mó aá, “Hídé me.”

⁴⁴ Filibe abédēe mod a dyad á Betsaida, melemlem mé dyad ádē Andreyá bó Petro bēmbīdtē.

⁴⁵ Filibe anyín Nataniēle. Héee álāngé mó nēn aá, “Sēnyíné ane mod awě Mosēe ántenlé mam áyāl echē áwe mbéndé-te. Móo kááhne bekal-bé-e’daádān bēntenlé mam á yāl. Adii Yesue mod a dyad á Nazaret, mwān awě Josebe.”

⁴⁶ Héee Nataniēle ásedtēe mó aáken, “Dyam á bwām áhéee áhele ábíd á Nazaret?” Dóo Filibe álāngé mó aá, “Hyě ényín.”

⁴⁷ Ade Yesue ányíné Nataniēle ahúe’, dóo áhóbēe áyāl echē aá, “Nyénōne, mwān a Israel nēn sóm-sóm, awě mbeltéd ntyéémé!”

⁴⁸ Héee Nataniēle ásedtēe mó aáken, “Chán émwédé me abii?” Héee Yesue ákwentanné aá, “Filibe adēhób aá móchage we, nnyíné we á alín á ngəl sé.”

⁴⁹ Héee Nataniēle áhóbēe aá, “A meléed, edii Mwān a Dyōb. We-ee edé kān e bad bé Israel.”

⁵⁰ Yesue antimtén mó aá, “Edúbpé áyāle nílāngé we mée nnyíné we á alín á ngəl sé. Wēényín mam mímē métómé nēn.”

⁵¹ Héee ábádeé aá, “Ne mbáale, nlānge nyé nēn mée, nyéēnyín nēe dyōb ánédnéde nyényín-ne nēe ángel é Dyōb échágkēe ésudé-’e Mwān-a-Moonyonj ámín.”

2

E’wóngé á dyad á Kana

¹ Ambid e e’pun é’be, e’wóngé bēmbē á dyad á Kana á mbwóg e Galilia. Yesue nyaá ambé áhed.

² Bēnlēbē Yesue ne ábē bambapēe bómpē á e’wóngé wē.

³ Mīm mēmmaá áte. Hēe dóo Yesue nyaá ápédé áwē bonj álāngē mó aá, “Mīm mémáá bó.”

⁴ Héee Yesue álāngé mó aá, “A-nyan, weetāngēneé me dyam áde nítāngéné abel aláa. Echem pōndé eépédéé.”

⁵ Héee nyaá akíí bambaledē bé ngande bē aláa aá, “Nyébel kéchéé éche álāngé nyé aá nyébel.”

⁶ Bōob-pōó, mbeé é meláá ébédé bēnbēn ne áhed. Echē ndín é mbeé chōo bad bé Israel bēbēnládtáá áhé mendīb áte á nwobe ní yāl á pōndé e mekáne echāb. Ké ehéee etedé’áá dyam mbwókel e líta e mendīb.

⁷ Héee Yesue álāngé bambaledē bé ngande bē aá, “Nyélóned mbeé chē ne mendīb.” Né-ɔ́, bēnlōnēd échē mbeé hōod ne mendīb. ⁸ Dóo álāngé bó aá, “Nyékōbe-ɔ́ mendīb bōob, nyékeēn wée mod awě alyágtē’ mekan mé ncháged.” Né-ɔ́, bēmbēl áned.

⁹ Ade ane mod áwógléné mímē mendīb míme mémáá mīm atim, enkēmbíí’é wée mébídé, (bonj bambaledē ábe bēnkě mímē mendīb akōbe bēmbíi). Dóo áchagé mod awě akude sómbé,

¹⁰ boŋ álāngē mó aá, “Mod téé abelé asébe achágtén bad mīm nímě mébóó. Bad bémaa-’áa mó amwē bwāmbwam, boŋ ábagé bó nímě mééboo. Boŋ wε, etimé ekōŋgé nímé mébóó káŋ ne bōb.”

¹¹ Mmén menyáké nímě Yesuε ábélé á Kana á mbwóg e Galilia móó mébédé ábē e’chemléd é’sō. Hê dō-’aá álúmté échē ehúmé, ábē bembapεε bēnsūm-mε nímab nlém áwē.

¹² Née nén ámáá atóm, Yesuε ansyōgé á dyad á Kapenahum nchoo ne nyaá, baányan ne ábē bembapεε. Bēndyεé-’ε áwed nguse é e’pun.

Yesuε anané bekáb bé nyōŋgé á Ndáb-e-Dyōb

(Mat 21.12-13; Mak 11.15-17; Luk 19.45-46)

¹³ Adě pōndé e Ngande e Nnyíme-ámín ékwógé bad bé Israel apε, Yesuε ankě á dyad á Jerusalem.

¹⁴ Adě ápédé áwed, ankě á Ndáb-e-Dyōb. Antán née bad békábεé dyōn. Bésómé-’áá nyag, mbód ne mbōŋgé, bepele-bé-mōné-’ε bēpenlé mōné.

¹⁵ Hée átédé nkōd, ámané etaŋgú ánanné bó nchoo ne échab mbód ne nyag á Ndáb-e-Dyōb wē. Ampántéd mōné nímě bad bépénlé’áá áte, ákūnē-’ε betébele ábe bépénlé’áá nímě mōné ámín mekuu ámín.

¹⁶ Anláá bad ábe bésómé’áá mbōŋgé aá, “Nyébíden beləə bēn á ebwóg. Nyéētímté ndáb echē echem Sāŋ ndáb e dyōn.”

¹⁷ Adě ábē bembapεε bényíné nê, dōó békámténé epεd é kálag e Dyōb éche éhóbe nén bán “A-Sāŋ, kán echē níwóó áyāle echoŋ ndáb éwūū mε.”

¹⁸ Hée benkamlεε bé bad bé Israel bétímé ámbíd, bésēdté mó bánken, “E’chemléd é’héé éhele elúmed sé ábel sébíi bán ewóó kunze ábel enén ndín e dyam?”

¹⁹ Yesuε antímtén bó aá, “Nyépāŋ enén Ndáb-e-Dyōb, mēlōŋ chó ámpē áyāle e’pun é’láán.”

²⁰ Dōó ábē bad bēhóbeé bánken, “Enén ndáb echē bétédé móom mé mwě méníin ne mwě ntóób chóó éhóbeé wéé móōlōŋ áyāle e’pun é’láán-ε?”

²¹ Boŋ ndáb echē Yesuε áhóbe’áá ebédéε dásō eche yál.

²² Né-óó ámbíd eche Yesuε áwédé boŋ Dyōb ápūūd mó, dōó ábē bembapεε békámténé dyam adě ánlāā’ é bó. Béndūbē mam nímě méténlédé á kálag e Dyōb, bédúbé-’ε e’yale ábe Yesuε ánhōbpē.

Yesuε abíi mod asyāál nlém áte

²³ A pōndé e Ngande e Nnyíme-ámín, áde Yesuε ámbēē á dyad á Jerusalem, bad híin béndūbē mó ngáne bényínnē menyáké nímě ábeléé.

²⁴ Boŋ ké nê, Yesuε enkēsummé nlém áwāb, áyāle ambíi moosyāál áte.

²⁵ Modmod enkētāŋgēnné mó dyam aláa tēŋgene mod ampée áyāle mwēn ammad moonyoŋ asyāál nlém abíi áte.

3

Yesuε bó Nikodemuse

¹ Mod nhóg abédé bán Nikodemuse. Abédéε nhóg awě alyágté’áá bad bé Israel abé-’ε epépé é bad bé Farisia.

² Mbwε nhóg ampě wéε Yesuε nkuu, álāngē mó aá, “A-meléed, sêchemé nén bán, edii meléede awě Dyōb álómé. Áyāle nzé Dyōb déesě ne mod, eéhēlēē-se ábelé mekan mé menyáké nímě ébeléé.”

³ Yesuε ankwentén mó aá, “Ne mbále, modmod eéhēlēē-se asól á nkamlεn ní Dyōb ésebán achyáádté ámpē.”

⁴ Nikodemuse-’ε ansédéd mó aáken, “Chán mod awě amaá akwog áhele se achyáád ekóólé-ekóólé? Eesaá mbále nén bán eéhēlēē-se asól á abum adē nyaá ngen échē élónténé ébe ábel béchyáa mó ámpē-yε?”

⁵ Dóo Yesue átímtanné mó aá, “Ne mbále, nlânge we meé, nzé béēchyáa mod ne mendíb ne Edáádəŋ éhēlēē-se asól á nkamlen ní Dyöb.

⁶ Ane awě achyáádté ne moonyon a ekob, adíi moonyon. Awě mó-’e achyáádté ne Edáádəŋ é Dyöb adíi Edáádəŋ.

⁷ Weebág menyáké ngáne ríhóbé meé ‘Mod atəŋgéné achyáád ekóólé.’

⁸ Nzé epub éhóbé bán chó étóme’, pəd echě édáá ake chóó ékagké. Ewóge’ ntəgag níme ébeleé bon weebíé’é wée ébídeé ké’ε wée ékagké. Melemlem nê dóo édíi ne mod ké ahéé awě achyáádté ne Edáádəŋ é Dyöb.”

⁹ Héé Nikodemuse ásedtée mó aáken, “Chán nén áheleεe ábenled?”

¹⁰ Yesue ankwentén mó aá, “Née édíi meléede ambáá a bad bé Israel weéhēlē’ nímén mekan asōŋten-ne?”

¹¹ Ne mbále, nlânge we meé, dyam áde sébíi dóo séhóbéé. Sébíde-’ε mbón ne dyam áde sényíné. Bon nyé modmod nyéekwenteneé chōm éche séhóbéé adúbe.

¹² Née rílanğéé nyé mekan níme médé mekan mé nkōŋsé, nyéedúbpe, chán-nō nyémwée adúbe nzé nlánğé nyé mekan nímě médé mekan me nkoŋ ní mīn?

¹³ Modmod eékī’í á nkoŋ ní mīn étōmeé Mwän-a-Moonyon awě abíde áwed bon ápe á nkōŋsé.”

¹⁴ Ngáne Moseεe ámboméé nyă á akon* bon atíi dóo ámīn á ehyánge, melemlem nê dóo bétī’í Mwän-a-Moonyon.

¹⁵ Nén débēnléd ábel bon kenzéé awě adúbpe mó ákud alongé áde déemaá’.

¹⁶ Dyöb átómténé bad bé nkōŋsé adəŋ. Né-óo anlóm nímē mpəm ní Mwän ábel kenzéé awě adúbpe mó eewág bon ákud alongé áde déemaá’.

¹⁷ Dyöb dénkēnlómmé awe Mwän á nkōŋsé ákáad bad. Alongé á bad dóo ánlōmmē mó áson.

¹⁸ Kenzéé awě adúbpe mó eékwaá nkáásé, bon kenzéé awě eedúbpe mó, amaá nkáásé akwe áyāle eedúbpeé mpəm ní Mwän ní Dyöb.

¹⁹ Nén dóo mbakú e Dyöb édíi: E’nyínen bé ekíde é’pédé á nkōŋsé, bon baányon bédáá ehíntén tómaa e’nyínen bé ekíde áyāle nímāb mbeltéd rídé mbéb.

²⁰ Kenzéé awě abele mbéb, akóó ábē e’nyínen bé ekíde, éepaá-’aá á e’nyínen bé ekíde-té ábáŋ nén nímē mbeltéd mé mbéb méēbíde áwed.

²¹ Bon kenzéé awě abele mam mé mbále, abíde’ á e’nyínen bé ekíde ábel nén bad bényín bán kéchéé échě ábeleé awógne Dyöb.

Mbón echě Jone tənğene Yesue

²² Ambíd e nê, Yesue ne ábē bembapeεe bēnkě á mbwóg e Judeya. Bóbōo bēndyεé áwed nguse é e’pun, ádusán-ne bad.

²³ Jone mómpē adusánáá bad á dyad á Anon benben ne á dyad á Salim áyāle mendíb mémbe áhed bwāmbwam. Bad békágé’áá awē, ádusán-ne bó.

²⁴ Nén ábédé byánán béhē Jone á mbwóg.

²⁵ Bōob-pōó, donge dé bembapeεe ábe Jone bépéntánnáá ne mod a Israel tənğene nwobe ní yāl.

²⁶ Dóo bépédé wée Jone bon bélāŋgē mó bán, “A-meléed, ekamtan mod awě nyúmō nyébédé á pəd e edíb é Jodan eníní? Mod awě éhóbé’áá mam á yāl echē. Nōné! Móo adusan bad níní! Bad híin békagke awē.”

²⁷ Jone ankwentén aá, “Modmod éhēlēē-se ákud chōm, ésebán Dyöb ábágé mó chó.

²⁸ Nyébēn nyédé me mbón nén bán menhób meé saké me ndé Ane-awě-Béwógté. Dyöb dénlóm me á’sō ábonŋen bad áyāle epe éche Ane-awě-Béwógté.

* **3:14** Nyă eche Moseεe ámboméé ebédéé nyă echē ámbēnlé. Nê dóo Dyöb démbēnlé áhood bad ábe nyă énlēdtē á ehyánge. Nzé bad bēnnōn ene nyă, bēdyεε bwām. Nəm 21.9.

²⁹ Mod awě akude sámbé móo awóó sámbé. Boŋ nsón-a-echon a mod awě akude sámbé, awě atyéeme mó á nkæg áwōglān mó, abāg menyinŋe nzé awóge mó ehób. Né-óó, nén dōó ákáo boŋ nlón ne menyinŋe.

³⁰ Edúbé éché étánŋéné née écháŋkéé, échēm-me ésude’.”

Ane awě abidé ádyōb atómé moosyāál

³¹ Ane awě abidé ádyōb atómé moosyāál. Ane awě mó-’ε achyáádté á nkōŋsé adii mod a nkōŋsé, áhōbē-’ε mam mé nkōŋsé, boŋ ane awě abidé ádyōb adé ámīn e moosyāál.

³² Chōm éche ányíné ne éche áwógé chōó áhóbéé boŋ ké nê, modmod eedúbpéé mó.

³³ Boŋ kénzée awě akobé chōm éché áhóbé, né akwenténé ne nlém rísyāál aá Dyōb adé mbále.

³⁴ Póle e Dyōb chōó mod awě Dyōb álómé áhóbéé áyāle Dyōb déenonéé ámbīd nzé abage’ mod éché Edáédəŋ.

³⁵ Titée adáo awe Mwān, abagé-’ε mekan mésyāál áwē mekáá.

³⁶ Kénzée awě asumé nlém wée ane Mwān, akudé alongé ádē déemaá’. Boŋ kénzée awě eébēlē’ ngáne áhóbé éekudté alongé áde déemaá’, ábē akud nkóŋsen ní Dyōb.

4

Yesue ne mmwaád a Samaria

¹ Yesue ambíí aá Befarisia béwógé nén bán mókude ekud é bembapεε tómaa ne Jone, módusan-ne bó.

² (Kénée Yesue mwēn éedusannaá bad, ábē bembapεε bóó bédúsánnáá bad).

³ Awóg áde Befarisia bēnwōgkē nê dēmbēl Yesue anhidé á mbwóg e Judeya átim ámbīd á mbwóg e Galilia.

⁴ Byánán əpe á Galilia antánŋén née ápóó a mbwóg e Samaria.

⁵ A mbwóg e Samaria wē ampě á dyad áde béchəgεé bán Sika. Adén dyad démbē benben ne ndəəb échē Jakəbe ámbéé mwān Josebe se e’bóód.

⁶ Ayāle ene ndəəb echóg éche bélímé éche bébwélé’áá mendīb áte émbē áhed. Echén echóg é mendīb ébédée éche Jakəbe. Ngáne eke énkōmēdtē Yesue andyεé á nkæg mé éché echóg é mendīb. Nén ábédé dyam-εε ádé kəd.

⁷ Héε mmwaád a Samaria nhóg áhyédé mendīb abwel. Yesue anláá mó aá, “Hé me mwā mendīb mé amwé.” ⁸ Enén pónde Yesue ábē bembapεε bēnkě á dyad-tē áchan ndyééd.

⁹ Héε ane mmwaád átimtanné mó aá “Ebé mod a Israel, me-’ε mbé mmwaád a Samaria, échōmē me mendīb-ε?” (áyāle bad bé Israel ne bad bé Samaria béechemtannaá.)

¹⁰ Héε Yesue ákwentanné mó aá, “Nzé wembíí mendε mé Dyōb, ebíí-’ε mod awě ahedne wε mendīb, né ehēdné me mendīb. Né mbagé-’ε wε mendīb níme mébage alongé.”

¹¹ Ane mmwaád ankwentén mó aá, “A-Sáŋ, ké chōm éche bébwēnléé mendīb weewóó’é, echóg é mendīb-pe échábé ásē, héε wētēdtē nímmē mendīb nímmē mébage alongé.

¹² Echəd sáá ambáá Jakəbe mōnlyəgnéd sé échén echóg é mendīb. Mwēn, ábē bán ne ábē e’lém é’syāál, hén-εé bémwágé’áá mendīb. Nédē ehóbe bəəb wεé mótomē Jakəbe-yε.”

¹³ Yesue ankwentén aá, “Kénzée awě amwédé nímmén mendīb, píd ébē ekób mó.

¹⁴ Boŋ kénzée awě əmwē mendīb níme mébéé mó píd éekóbpé mó mbēd. Mendīb níme mébéé mó, mébē mó áte née n’yélé níme méēlēnē’. Mmē mendīb mébē mó alongé áde déemaá’.”

¹⁵ Héε ane mmwaád álāŋgεé mó aá, “A-Sáŋ, beé me nímmē mendīb ábel nén píd eekóbé mémpē, meépāg-ke hén ábwel mendīb ampē.”

¹⁶ Dóó Yesue álāŋgεé mó aá, “Kág, éke échəg awon nchóm, boŋ étim ámbīd hén.”

¹⁷ Ane mmwaád antimtén Yesue aá, “Mewóó’é nchóm.”

¹⁸ Dóó Yesue áhóbéé aá, “Ekalé mbále wée móowóó’é nchóm. Ayāle ekéwōŋ bechóm bétáan, ké ane mod-te awě nyúmō nyédé bəəb eésáá awon nchóm. Dyam áde éhóbé áde mbále.”

19 Awóg áde ane mmwaád áwógé nê dǒǒ álângeé Yesue aá, “A-Sán, nnyíne nén meé edii nkal é'dǎǎdǎn.

20 A mbǎǎd-mín hén dǒǒ ábēd besáá bébágé'áá Dyǒb edúbé, bon nyé bad bé Israel nyéhóbe bán á Jerusalem dǒǒ bétánjéné Dyǒb edúbé abe.”

21 Héé Yesue álângeé mó aá, “A-mmwaád nén, sójtén chǒm éche nlanjéé we. Póndé ehúé' eché nyéebaá Titéé edúbé á mbǎǎd-mín hén ké'ε á Jerusalem.

22 Nyé bad bé Samaria nyébage chǒm éche nyéebíí'ε edúbé. Bon sé bad bé Israel sēbage mó edúbé ngáne sébíí mó áyāle nén e'soóson é'huú dásǒ ne bad bé Israel.

23 Bon póndé ehúé', emaa'-ε ne ape, eché bad ábe bēbage Titéé edúbé ne nlém nhóg bébéé mó éché edúbé á Edǎǎdǎn ne á mbále-tê. Eché ndín é bad chǒǒ Titéé áhedéé aá bēbage mó edúbé.

24 Dyǒb ádii Edǎǎdǎn, bad-te ábe bēbage mó edúbé bétánjéné mó chǒ abe á Edǎǎdǎn ne á mbále-tê.”

25 Héé ane mmwaád álângeé Yesue aá, “Mbíí meé Ane-awě-Béwǒgté ǎpě. Póndé eché ǎpéé, ǎtānlēd sé mekan mésyāǎl áte.”

26 Héé Yesue álângeé mó aá, “Me awě sóo dekalet' me-εé ndé mó.”

27 Ene póndé chēn dǒǒ ábē bembapee bépédé. Yǎl enkóm bó áte ǎnyín nēe ákanléé mmwaád. Bon bó modmod eésedtéé mó aáken, “Cheé éhedéé?” Ké'-ε “Cheé nyé ane mmwaád nyékaléé?”

28 Ane mmwaád antédé apom dé mendíb, átim ámbíd á dyad-tê, áke aláá bad aá,

29 “Nyéhyag, nyényín mod awě álánjé me mam mésyāǎl níme níkémbenlé. Nyé bán, saké Ane-awě-Béwǒgté awě bésinéé nén-ε?”

30 Dǒǒ ábē bad behídté á dyad-tê áke dé atán Yesue.

31 Ene póndé, bembapee ábe Yesue bécháá'áá mó bán, “A-meléed dyé ndyééd.”

32 Bon Yesue ankwentén bó aá, “Nwóó ndyééd e adyé eché nyéebíí'ε.”

33 Héé ábē bembapee bésedtéé nhóg ne aníníí bánken, “mod múmó apíínédé mó ndyééd-ε?”

34 Dǒǒ Yesue álângeé bó aá, “Echem ndyééd edii ábel nsón níme mod awě alómé me, áhóbé aá mbel, ámad-te mó.

35 Ngómē nyéyǒgké ahób bán ámbíd e ngǎn éniin, né póndé e mbote epedé? Nyénǎne', nlanje nyé nén méé nyékéled díid áte, nyényín ngáne mbote émaá mbonjén abé, ǎpád á nzag-tê.

36 Ké bǎǎb mod awě apáde adé níme nsábe akud, alade mbote é alonjé áde déemaá', ábel nén mod awě awéne bó mod awě apáde bó moosyāǎl bēbē menyinje.

37 Né-ǒǒ ngan eché békaleé nén bán, 'mod nhóg awéneé, aníníí'-ε ahúd edé mbále.'

38 Me-εé nlómé nyé mbote áke dé apád éche nyéēwénéé. Bad bēmpēe bēbélé nsón, nyé-ε nyétombwan bó nsón.”

Bad bé Samaria híin bédúbpe

39 Bad bé Samaria híin ábe bēmbíd adê dyad béndūbē Yesue áyāle mam níme ane mmwaád ǎnlāá'ε bó. Ane mmwaád ǎnlāá bó aá, “Alánjé me mekan mésyāǎl níme níkémbenlé.”

40 Né-ǒǒ, áde bad bé Samaria bépédé áwē, bēnchān mó bán ádyεε áwāb dyad. Né-ǒǒ, andyéé áwed e'pun é'be.

41 Bad híin bēmpēe béndūbē mó áyāle áde ayóge.

42 Bēnlāá ane mmwaád bán, “Saké dyam áde élanjé sé dēmpen dǒǒ ákáǎ bon sēdúbé Yesue, bon sébēn sēwógné etúu, sébíí'-ε bán mwēn-εé akǒjté Nsoode a nkǒjse abé.”

Yesue achǒjté mwān a mod ambáá a ngómena

43 Ámbíd e e'pun é'be Yesue anhidé á mbwóg e Samaria, áke á mbwǒg e Galilia.

⁴⁴ Yesue mwën anhób aá, nkal é'dəədəŋ eewóó'é edúbé áwē dyad.

⁴⁵ Ade ápedé á mbwóg e Galilia, bad bēnkob mó. Bēnkob mó áyāle bēmbē á Ngande e Nnyíme ámīn á Jerusalem, bényín-ne mam mésyāāl nīme ámbēnlé.

⁴⁶ Héé Yesue átíme ámbíd á Kana, wéé ántimédté mendīb mīm. Ahed-te dōo mod ambáá a ngómenaa ábédé awē mwān ákónl'é'áá á dyad á Kapenahum.

⁴⁷ Ade ane mod áwógé bán Yesue ábídé á mbwóg e Judeya apedé á mbwóg e Galilia, ampě áwē, achánj mó aá áhood mwān, awē ambé benben ne kwééd.

⁴⁸ Yesue anláá mó aá, “Nyé modmod nyéedúbpéé kóáj né nyényíné e'chemléd ne menyáké.”

⁴⁹ Ane mod ambáá a ngómenaa anláá mó aá, “A-Sáj, hyăg, dékag kwééd edé ehób bán chō ekóbe awem mwān.”

⁵⁰ Yesue antimtén mó aá, “Kăg, awonj mwān äbē á alongé.” Ane mod andúbé e'yale ábe Yesue, ákē-'é.

⁵¹ Ade ane mod ádíí adé á nzii e esú dōo ábē bembəledé bēbómné mó, bonj bēlāŋgē mó bán, “awonj mwān äbē á alongé.”

⁵² Dōo ásédté bó pónde echē ane mwān âmbootédté bwām abé. Bēnlāā mó bán, “Ahéb dēntédé mó chān á ngájj póg.”

⁵³ Dōo ane mod ákámtné aá nīmē melemlē mé pónde móo Yesue ánlāā'é mó aá, “Awonj mwān äbē á alongé.” Né-óó, bōbē eche ndáb bēndübē Yesue.

⁵⁴ Abén e'chemléd bōo bēmbē e'chemléd ábe é'lónténé é'be ábe Yesue ámbēnlé áde ábídé á mbwóg e Judeya bonj ápē á mbwóg e Galilia.

5

Yesue achōŋté eped é mod

¹ Ámbíd e nīmén mésyāāl, Yesue ankě á Jerusalem á ngande e bad bé Israel.

² Á Jerusalem wē, benben ne Nsəl mé E'ké mé Ndyōŋ ní mbód, etonj ébédé áhed. Echén etonj béchágé'áá chō á ehób é bad bé Israel bán Betzata. Enwōŋ mebepé métáan.

³ Á mebepé-te wē, bad bé nkole bēnkūmēn áhed, ábe bēkwédé ndím, ábe bédé e'ped é' bad ne ábe bēwédé eped.*

⁵ Mod nhóg abédé áhed awē akékolé á etūn é móom mé mwě meláán ne mwě waam.

⁶ Ade Yesue ápedé áhed annyín ngáne ane mod ánánjé ásē, abíí-'é aá nkole nībémé mó á yōl. Dōo ásédté mó aáken, “Edəə bwām adyēē-yē?”

⁷ Ane mod antimtén mó aá, “A-sáj, meewóó'é mod awe äsōléd me á etonj-tē nzé mendīb mépúútédé áte. Nlédte ahób mēé nīsōl, né mod ampée amaa asól.”

⁸ Dōo Yesue álāŋgēé mó aá, “Syəá ásē, étéd échonj ebúm, ékag.”

⁹ Abwōg-ábwōg ane mod andyě bwām, ányāg échē ebúm áte, ábootéd-te akē.

Epun éche nēn dēmbēnlédte ébédéé á mbwē-mé-nkóme-áte.

¹⁰ Né-óó, anyín áde bad bēmbáá bé Israel bényíné ane mod awē Yesue ándidte bwām, bēnsédéd mó bánken, “Chii áde mbwē-mé-nkóme-áte, nzé dehídé-'é mbéndé echēd, weetāŋgenéé ebúm apém se ébwāgne'.”

¹¹ Bonj ankwentén aá, “Mod awē adidé me bwām anláá me aá, “Téd échonj ebúm, ékag?”

¹² Héé bésēdteé mó bán, “Nzé adé ane mod awē álāŋgē wē aá, étéd échonj ebúm ékag?”

¹³ Bonj ane mod mwën enkēnkōŋgé Yesue abíí, ngáne Yesue ámmadté asól á amute-té áde dēmbē áhed.

¹⁴ Ámbíd enē Yesue annyín ane mod á Ndáb-e-Dyōb. Ade anyíné mó, anláá mó aá, “Nōné', emaa bwām adyēē. Weébēlē mbéb ámpē ésebé nē, né wētōm atag ngáne étágé'áá nē.”

* **5:3** Donje á kálag ábádé nchoo 3b-4: *Abé bad bé nkole bēmbē áhed ásin bán mendīb mépuuted áte. 4 Ebédé nēn bán, pónde-té ángel eche Sájgwéé ehyagáá asud á etonj-tē wē épúuted chō áte. Nzé émbēnléd-te nē, mod a nkole ké ahéé awē ansébé asól áwēd-te nkole nīmáá'dá mó.*

¹⁵ Hê dɔɔ ane mod áhídté, boŋ áke álāŋgē bad bémbáá bé Israel aá Yesue móɔ adidé mó bwām.

¹⁶ Né-ɔɔ, bad bémbáá bé Israel bêmbootéd Yesue mekuu ahíd áyāle achōŋté mod á mbwε-mé-nkóme-áte.

¹⁷ Yesue antimtén bó aá, “Echem Sán ayǒgkē nsón abel, me-ε ámpē ntāŋgéné nsón abel.”

¹⁸ Enén pōle echē Yesue ánhōbpē, embēl yāl ennabé bad bé Israel atod áte áwúu mó, áyāle saké mbéndé e mbwε-mé-nkóme-áte, chēmpen ábóo boŋ achágé Dyōb aá Sáá, nédē alúmtē’ aá bó Dyōb bétáá.

Ngine e Mwän a Dyōb ehúú ne Dyōb

¹⁹ Né-ɔɔ, Yesue antimtén ábē bad bémbáá bé Israel aá, “A mbále, nlāŋge nyé nén meé, Mwän a Dyōb eébēlēē dyam ké ahóg ne mó mwën. Mekan níme ányíneé Sáá abele’ mó mómpe ábeleé. Kéchéé éche Sáá ábeleé chɔɔ mómpe ábeleé.

²⁰ Ngáne édíí nén bán Sáá adəə Mwän, alúmtē mó chōm téé éche ábeleé. Alūmēd-te mó ndəle é mekan éche étómé nímén, ábel ékómed nyé yāl áte.

²¹ Ngáne Sáá ápuudtēé bad boŋ ábagé-ε bó alongé, melemlem nê dɔɔ Mwän mómpe ábagéé alongé wée kenzéé awē ádás alongé abe.

²² Melemlem-’aá Sáá éekāadtēē modmod. Abagé Mwän ngine esyāál ákáad bad.

²³ Abelé nê ábel boŋ bébage Mwän edúbé melemlem ngáne bébageé Sáá. Kenzéé awē eébage Mwän edúbé, né eébageé ké Sáá awē alómé Mwän edúbé.

²⁴ Ne mbále, nlāŋge nyé nén meé, kenzéé awē awógé ábēm e’yale boŋ adúbé mod awē alómé me, akudé alongé áde déemaá’, béekáad-taá mó. Amaá atóm á kwééd, asólé á alongé.

²⁵ Ne mbále, nlāŋge nyé meé, pónde ehúe’, emaa-’ε ape, echē bad ábe bēwédé bēwōgkē ehób e Mwän a Dyōb, bad ábe bēwōg-ke chɔ́ bēbē á alongé.

²⁶ Ngáne alongé áhúú ne Sáá, melemlem nê dɔɔ ábélé aá alongé áhúú ne Mwän ámpē.

²⁷ Abagé-ε Mwän ngine ákáad bad áyāle Mwän adíí ane awē béchəgēé bán Mwän-a-Moonyon.

²⁸ Nén déekōmtē nyé yāl áte; pónde ehúe’ echē bad bésyāál ábe bēwédé bēwōgkē echē ehób,

²⁹ bēbíd-te á soŋ-tē: Bad ábe bēbélé mboŋ, bēpuú ábē á alongé, ábe bó-ε bēbélé mbéb bēpuú békud nkógsen.

Mbóŋ áyāl wée Yesue

³⁰ “Dyamdyam déesaá áde níhele mbēl ne mmën. Ngáne echem Sán álāŋgé me aá níkáad nê dɔɔ níkáadtēé, né-ɔɔ mbakú echēm etyéémé. Etyéémé áyāle meekáadtēé ngáne mmën nídás, boŋ nkáadte’ ngáne mod awē alómé me áhedéé.

³¹ “Nzé mbídé echem yāl mbóŋ né ene mbóŋ echē mbídeé eékobnedéé.

³² Boŋ mod ampée adé awē abíde me mbóŋ, mbíí-ε nén meé, mbóŋ echē abídeé me ekōbnédé.

³³ Nyēnlóm bad wée Jone, mó-aá abídé mbóŋ tēŋgene mbále.

³⁴ Eesaá nén bán, moonyon atāŋgéné me mbóŋ abíd. Boŋ nlāŋgé nyé tēŋgene mbóŋ eche Jone, ábel nyédúbe me, nyékud e’sooson.

³⁵ Jone abédéé nēe etrukánj éche échodne’, épenté-ε ekíde. Nyēmbé menyíŋge áhíd ábē e’nyínen bé ekíde áyāle esónj é pónde.

³⁶ Boŋ nwóo mbóŋ echē etómé ké mbóŋ echē Jone ámbídtē. Nsón níme echem Sán ábágé me aá mbél nímad, mmën mbíde mbóŋ nén bán echem Sán mó alómé me.

³⁷ Echem Sán awē alómé me mwën ámpē abíde me mbóŋ. Nyéewógéé mó ehób, nyéenyíne-’aá mó mbéd.

³⁸ Nyéedúbpeé ane awē alómé, né-ɔɔ nyéēm wagké bán échē eyale édyεε nyé á nlém-tē.

³⁹ Nyékídtē’ Eyale é Dyōb áhed áte áyāle nyéwēmtan bán nyéékūd alongé áde déemaá’ áwēd-te. Echén Eyale chēn-éé ehóbe áyāl echēm.

⁴⁰ Ké nê, nyéehēdēē apε áwēm ábel bon nyékud alongé áde déemaá’.

⁴¹ “Saké edúbé é baányon rhēdēé.

⁴² Bon mbíi nyaa é bad éche nyédíí, mbíí-’ε μεέ nyéewōηνεέ Dyōb edəŋge á nlém-té.

⁴³ Mpedé á dīn áde echem Sán, nyéēkobεέ με, bon nzé mod ampée apedé á dīn ádē dēn, nyéēkob mó.

⁴⁴ Nzé nyékene’ nhóg ne aníníí, nyéwōgē bwám, bon nyéēbēlēē ngáne Dyōb dēn dékenné nyé. Chán-nō nyédūbēē με?

⁴⁵ Ké née nyéekobεέ με, nyéewémtán bán, με-εέ mēlāā echem Sán μεέ nyéēkobεέ με. Mosεε awē nyélyógé nlém áwē mwēn-nεέ akōŋté ane abé awē āhōb aá, nyébelé mbéb.

⁴⁶ Nzé nyēnkōŋ Mosεε adúbe né nyédúbpé με, áyāle nén, áyāl echēm dōo āntenlé mam míme átélé.

⁴⁷ Bon née nyédúbpεέ mekan míme átélé, chán nyédūbēē ábēm e’yale?”

6

Yesuε aditde ndun e mod

(Mat 14.13-21; Mak 6.30-44; Luk 9.10-17)

¹ Ambíd e nímén mésyāāl, Yesuε ne ábē bembapεε bēnchabé edib é Galilia éche béchəgεé bán edib é Tiberia.

² Ndun e mod ehídé’áá mó áyāle bényíné’áá menyáké míme ábélé’áá ngáne áchóŋté’áá bad bé nkole.

³ Héε Yesuε ne ábē bembapεε békíí á ekone-mín bon bédyēē ásē.

⁴ Póndé e Ngande e Nnyíme-ámín e bad bé Israel embé benben.

⁵ Asad áde Yesuε ásádé dīd annyín ngáne ndun e mod éhúé’ε mó benben. Dōo ásedtεé Filibe aáken, “Héε déchanné ndyééd echē débεé ábén bad ádyé?”

⁶ Ansedéd mó nê ákəg mó áyāle mwēn ammad abíi chōm éche ábenlé.

⁷ Filibe ankwentén aá, “Etéd tómaa ne mbwókel é kábpe ébe áchan ndyééd éche ékwognéd ábén bad bésyāāl adyé ábel bon mod téé ádyē mwätííd.”

⁸ Dōo Yesuε awē mbapεε ampée, Andreya, Simōn Petro mwānyan áhóbeé aá,

⁹ “Mwā kódemod adé hén awē awánlé e’wεle é’táan ábe bébénlé ngun é bálí, awánlé-’ε súu ébe, bon chán enén ndyééd éhεlé-ε ékwōg enén ndun e mod?”

¹⁰ Dōo Yesuε aláŋgεé ábe bembapεε aá, “Nyélaa ábē bad, bédyεε ásē.” Nkəákəə ambud abé á pεd e ádé abwóg a hōm. Né-óó, ábē bad bésyāāl bēndyεé ásē. A amute-té wē, baachóm bēbédé dyam e’kálé é’táan.

¹¹ Héε Yesuε átédé ábē e’wεle, ásāgnān Dyōb, bon ábē bembapεε békabpé bad. Ambēl melemem ne échē súu. Mod-téé andyé ngáne áhédé’áá.

¹² Ade bó moosyāál bémáá akód, Yesuε anláá ábē bembapεε aá, “Nyélad ndyééd echē elyəgé ásē. Ndyééd ké póg eebébé’.”

¹³ Né-óó, áde bémáá adyé bēnlād ndyééd echē enlyəg ásē, enlón e’lón dyōm ne é’be.

¹⁴ Anyín áde ábē bad bényíné nímén menyáké míme Yesuε ábélé bēnhōb bán “Ne mbále, nkal e’dəádəŋ awē bēnhōbpē bán əpē á nkōŋsé mó nén.”

¹⁵ Yesuε ambíí aá bēhede mó akób ányáged mó ábé kəŋ. Né-óó, antīm ambíd á ekone-mín.

Yesuε akii á mendib mín

(Mat 14.22-33; Mak 6.45-52)

¹⁶ Ngukél, bembapεε ábe Yesuε bēnkē á edib.

¹⁷ Bēnsól á bōle-té, béchabpé edib, bétimnád á Kapenahum. Ehíntén émmād apε áde Yesuε éepédéé wéε bédíí.

¹⁸ Enén póndé epub é ngíne étómé’áá, épúutád-tε mendíb áte.

¹⁹ Bəəb-pəə bembapεε bēmmād akε ké máyl méláán ké’ε méniin, dōo bényíné Yesuε akag á mendib mín, átimnád benben ne ábab bōle. Mbwóg ní ngíne ménkōb bó.

20 Bonj anláá bó aá, “Me-éé ndé, nyéebáá’.”

21 Héé bétédé mó á bǎle-tê ne menyinje, ábwōg-ábwōg bépēēn-ne bǎle á nkin wéé békágé’áá.

Yesue mó adé ewele éche ébage’ alongé

22 Néé bīn é’sángé, ndun e mod echě enlyǎg á múde mé edib mímíní wéé Yesue ne ábē bembapēē bémǎdtē, bēnchem bán, ngukél echě entóm, bǎle e’hóg bēnpen bóó bémǎé áhed. Bémǎī-’ε bán Yesue enkēnsónlé áwēd-te ne ábē bembapēē. Bémǎī bán ábē bembapēē bēnpen bóó bēnkě.

23 Myǎle mémǎēe nǎme mémǎid á dyad á Tiberia mēmpě á nkin mé edib bēnben ne hǎm áde ene ndun e mod éndyēē e’wēle ámbǎid echě Sǎngwéé ámáá Dyōb aságnen.

24 Ade ene ndun e mod ényíné nén bán, Yesue ne ábē bembapēē béesaá áhed, bēnsǎl á myǎle-tê wê, békē á Kapenahum, áke dé ahead Yesue.

25 Ade ábē bad bépédé á pēd e edib eníní, bényīn Yesue. Bēnsédéd mó bán, “A-meléed, pónde ehéé épédé hén?”

26 Yesue ankwentén bó aá, “Ne mbále, nlánge nyé nén mēé, saké menyáké nǎmē mǎbélé nkáá bonj nyéhede me. Nyéhede me áyāle e’wēle ábe nyédyédé bonj nyékód-te.

27 Nyéewág ntǔ áyāle ndyééd echě ebǎode’, bonj nyéwág ntǔ áyāle ndyééd echě ebág abé ne abé á alongé áde déemaá’, chǎ-’áá ebage alongé áde déemaá’. Ene ndyééd chǎó Mwǎn-a-Moonyonj ábēé. Móó Dyōb Titéé áhédé e’chem aá ábel nê.”

28 Dǎó ábē bad bēnsédéd Yesue bánken, “Cheé sétánǎné abel, ábel bonj sébel mekan nǎme Dyōb áhedéé aá, sébel?”

29 Yesue ankwentén aá, “Dyam áde Dyōb áhedéé aá nyébel ádíi ádúbe me awě álómé.”

30 Bēntimtén Yesue bán, “Menyáké méhéé wēbenlé nǎme sényīnnē bonj sédúbé we. Cheé mmǎn wékonǎge abel?”

31 Abēd betaa bēndyē mǎna á ehyánge ngáne éténlédé á kálag e Dyōb nén bán, ‘Ambag bó e’wēle ábe é’bǎidé ádyōb aá bédyê.’ ”

32 Yesue anhób aá, “Ne mbále, nlánge nyé nén mēé, saké Mosēé móómbě nyé ewele éche ehúú ádyōb, bonj echem Sǎj móómbě nyé ewele éche ehúú ádyōb.

33 Ayāle me-éé ndé échē ewele éche Dyōb ábágé, échě ehúú ádyōb, echě ábagéé baányonj bé nkǎnsé alongé áde déemaá’.”

34 Dǎó bēlǎngeé Yesue bán, “A-Sǎj, bagé sé échén ewele pónde ésyāal.”

35 Yesue anláá bó aá, “Me-éé ndé ewele éche ébage alongé áde déemaá’. Kénzēé awě apedé áwēm, nzaa éekóbpé mó ámpē. Kénzēé awě adúbpé me, píd éekóbpé mó ámpē.

36 Nlǎngé nyé nén mēé nyényíné me bonj nyéedúbpéé me.

37 Bad bésyāal ábe echem Sǎj ábágé me, bépě áwēm. Kénzēé awě apedé áwēm, méebánǎgé mó akob.

38 Ayāle meebǎdéé ádyōb ábel ngáne ébǎnédé me. Mpedé ábel ngáne ébǎnédé echem Sǎj awě álómé me.

39 Bonj nén ádíi mewēmtēn nǎme ane awě álómé me, aá átíntê bad bésyāal ábe ábágé me, meebódé ké nhóg, bonj aá nípuud bó moosyāal á epun é asóg.

40 Echem Sǎj áhede aá moosyāal awě anyíné mwǎn, adúbé-’ε mó, ákud alongé áde déemaá’. Měpuúd-te bó á epun é asóg.”

41 Abē bad bé Israel bēmbootéd anyoo áte tǎngene Yesue, ahób áde áhóbé aá, “Mēé ndé ewele éche ébǎidé ádyōb.”

42 Hê dǎó bēhóbéé bánken, “Saá Yesue, mwǎn awě Josēbe nén-ε? Ngómē debíi sáá ne nyanj? Chán-nǎ áhēlese áhǎbē aá móbǎidē ádyōb?”

43 Yesue anláá bó aá, “Nyésóg anyoo áte.

44 Modmod éhēlēē-se ápe áwēm, ésebán Titéé awě álómé me apééné mó áwēm. Měpuúd-te mó á epun é asóg.

45 Eténlédé ngáne bekal bé'dæádæŋ béhábé nén bán 'Dyöb déyāgēd bó moosyāól.' Kénzée awě awóge', áyāgkē-'ε wée Titée, apag áwēm.

46 Eesaá nén bán, mod ké nhóg akényīn Titée. Ane awě abidé wée Dyöb mwēmpen móo akényīn Titée.

47 Ne mbále, nlānge nyé nén mée, kénzée awě adúbpé me äküd alongé áde déemaá'.

48 Me-εé ndé ewele éche ébage alongé.

49 Abēn betaa bēndyē mána á ehyānge, boŋ ké nê, bēnwē.

50 Boŋ ewele éche ébídé ádyöb édé nyaa echē kénzée awě adyéde chō éewaá.

51 Me-εé ndé ewele éche ébage alongé éche ébídé ádyöb. Kénzée awě adyéde echē ewele, äbē á alongé á ngíndé ne á ngíndé. Echēn ewele éche mébéé nyé édi echem yäl echē mébē äbel boŋ ríkōde alongé dé nkōŋsé."

52 Ade ábē bad béwógé nê, bēnlīŋ, bēn ne bēn bébootéd-te mpentēn rí ngíne, bésēdté bánken, "Chán anén mod áhele atéd eche yäl, ábe syānē aá dédyāg?"

53 Yesue anláá bó aá, "Ne mbále, nlānge nyé nén mée, nzé nyéedyéde yäl e Mwān-a-Moonyōŋ nyēmwe-'ε nímē mekií, nyéekudté alongé áde déemaá'.

54 Kénzée awě adyéde echem yäl, amwé-'ε nímēm mekií, äküd alongé áde déemaá', mēpuúd-te mó á epun é asóg.

55 Ayāle echem yäl chō ekōŋté ndyéed abé, nímēm mekií-'ε mékoŋ mmíítéd abé.

56 Kénzée awě adyéde echem yäl, amwé-'ε nímēm mekií, alyagé adé ne me, me-'ε nlyagé ndé ne mó.

57 Titée awě akāā boŋ bad bébé á alongé, mó alómé me, mó akāā-'ε boŋ mbé á alongé. Melemlem née kénzée awě adyéde echem yäl, mébenlé abé á alongé.

58 Né-ōó, me-εé ndé ewele eche ébídé ádyöb. Meesaá nēngáne ewele éche abēn betaa bēndyēē, boŋ ké nê béwé. Boŋ kénzée awě ádyē echem yäl äbē á alongé á ngíndé ne ngíndé."

59 Yesue anhób nímén mésyāāl áde áyágté'áá á ndáb e mekáne e bad bé Israel á Kapenahum.

E'yale ábe Yesue é'pene' alongé áde déemaá'

60 Ade bad híin ábe béhídé'áá Yesue béwógé nímén mekan bēnhōb bán, "Adén ayáge álélé ahíd. Nzée áhele ákob ene ndín e dyam?"

61 Yesue ambíí aá, bēnyōnge áte áyāl echē, né-ōó anláá bó aá, "Nê áwag nyé á yäl-ε?"

62 Chán-nō nyéhōbpē áde nyényīnnē Mwān-a-Moonyōŋ apumme' ámbíd ámīn wée ámbídtē!

63 Edæádæŋ é Dyöb chōó ébage' alongé. Ekob é yäl éesaá dyamdyam. E'yale ábe rílangé nyé é'dii edæádæŋ ne alongé.

64 Boŋ ké nê, nyé donge á bad nyéedúbpéé." (Bootya á pónde éche Yesue ábóótédé ayáged, ambíí bad ábe béedúbé, abíí-'ε mod awě äsōm mó.)

65 Ambád ahób aá, "Nén dōó ákōá boŋ nláá nyé mée modmod eéhēlēē-se ápe awēm kōāŋ né echem Sāŋ abelé boŋ ápē áwēm."

66 Bootya ene pónde nê dēnkāŋ bad ábe béhídé'áá Yesue bésóg mó ahíd, bētīm-me ámbíd.

67 Héé Yesue ásedtéé ábē bembapēe dyōm ne bébe aá, "Nyémpē nyēhede atim ámbíd-ε?"

68 Simōn Petro ankwentén mó aá, "A-Sāŋ, wée nzée sékéé? Wε-εé ewóó e'yale ábe é'kōā' boŋ mod áküd alongé áde déemaá'.

69 Sédúbpé sēbíí-'ε bán, wε-εé edé Ane-awě-Asáá awě abidé wée Dyöb."

70 Héé Yesue ákwentanné bó aá, "Eesaá mbále bán mpwēdé nyé bad dyōm ne bébe-yε? Boŋ ké nê, nyé mod nhóg adii mod a Satan."

71 Judasε, mwān a Simōn Iskariōde móo Yesue áhóbé'áá. Kénée ámbēē mbapēe nhóg átíntē e bembapēe dyōm ne bébe, mó ankē Yesue ntúré.

7

Yesue ne baányan

¹ Ambid e nímén mésyāāl, Yesue akagé'áá mebwóg ne mebwóg á mebwóg e Galilia. Enkëndəngé akε á mebwóg e Judeya áyāle bad bé Israel béhéde'áá mó awúu.

² Bəəb-pəó, Ngande e E'bem * e bad bé Israel embé benben.

³ Héε Yesue baányan bəlāngεé mó bán, “Etāngéné ádén abwóg á höm ahide, éke á mebwóg e Judeya ábel bad ábe béhíde wε bényín menyáké míme ébeléé.

⁴ Mod eébelēē nsón á e'konéd-te, nzé ahede aá móbyēen. Ngáne ébeléé nímén mekan mésyāāl ébel nkōnsé nisyāāl núbii wε.”

⁵ (Ké Yesue baányan bénkëndúbéé mó.)

⁶ Héε Yesue álāngεé bó aá, “Echem pónde eépédéé. Boη ne nyé, echen pónde edé pónde ésyāāl.

⁷ Nkōnsé méeheléé-se ríkōō nyé. Boη ríkōō mε áyāle mpanlad bó nímāb mewusé áte.

⁸ Nyébó nyékag á ngande. Méekaá áwed áyāle echem pónde eépédéé.”

⁹ Yesue amaá-'áá ahób nê, abé abé á Galilia.

Yesue akii Ngande e E'bem á Jerusalem

¹⁰ Ambid e pónde áde Yesue baányan bémáá akε á Ngande e E'bem, mómpē ankě áwed. Boη enkēnlúmédté yāl. Ankě nyaa echě bad bénkēmbíí'é ndín e mod echě ádíí.

¹¹ Benkamlεε bé Israel béhéde'áá mó á ngande-tê, bésεdté bánken, “Héé múmó ádíí?”

¹² Atíntê e ndun e mod echě embé á ngande-tê wê, donge á bad béhóbé'áá bán, “Adii mod a bwām,” ábíní-'ε bán, “Aáy, adoge bad dogén.”

¹³ Boη bó modmod bénkēmbídédte yāl áwed áyāle bébáá'áá bad bémáá bé Israel.

¹⁴ Ade ngande ékwógé ape átíntê, Yesue ankě asól á Ndáb-e-Dyöb, ábootéd ayáged.

¹⁵ Yāl enkóm benkamlεε áte bwāmbwam tāngεne áde ayáge. Né-óó, bēnsédéd bánken, “Chán anén mod ámwédé nímén mam mésyāāl abii áde éekii'é á esukéle é mbéndé?”

¹⁶ Héε Yesue ákwentanné bó aá, “Ayáged áde n'yágtéé déesaá ádēm. Adii áde mod awě alómé mε.

¹⁷ Kénzée awě awémténé abel ngáne Dyöb áhedεé, ábīí ké ádēm ayáge ahúú ne Dyöb ké'ε áhúú ne mmēn.

¹⁸ Kénzée awě ahóbne echě kunze, abele nê áhede eche yāl edúbé. Boη mod awě ahedte' mod awě alómé mó edúbé, asáá nlém á abum, eesaá mod a metóm.

¹⁹ Eesaá mbále nén bán, Mosεε abagé nyé mbéndé-yε? Ké nê, nyé modmod eehídéé mbéndé éched. Cheé ékáá boη nyéhεdé mε awúu?”

²⁰ Dóó ene ndun e mod ékwentanné mó bán, “Edáádəη é mbéb édé wε áte. Benzébádé béhede wε awúu?”

²¹ Yesue ankwentén bó aá, “Nsón nhóg míme núbélé, ríkómté nyé moosyāál yāl áte.

²² Mosεε ambě nyé mbéndé aá, nyéyage áben bán (kénéε édíí bán, saké Mosεε móombootéd. Abēn betaa bóó bēmbootéd). Né-óó, nyéyage bad á Mbwe-mé-nkóme-áte.

²³ Nzé béyáge mod á mbwe-mé-nkóme-áte, ábel béēbōō' mbéndé e Mosεε, cheé ékáá boη nyéliηné mε áyāle nídídé mod bwām á mbwe-mé-nkóme-áte.

²⁴ Nyéekáádté dyam áde núbélé ngáne nyényíné, nyékáad ngáne éhednadté.”

Bán Yesue mōdé Ane awě bésiné-yε?

²⁵ Héε dóó donge á bad bé Jerusalem béhóbéé bánken, “Saá mod awě béhedεé awúu mō nén-ε?”

²⁶ Nyénōné', akanle bad á tâl e ékwéε, bad bémáá béesaá-'áá mó dyamdyam aláa. Kapóg bebíí bán ne mbále, mōdé Ane-awě-Béwógté-yōō!

* **7:2 Ngande e E'bem:** ebédéε ngande echě bad bé Israel búbélé'áá ákamtēn pónde echě ábāb betaa bédyéé'áá á e'bem-tê áde búbéde á ehýānge, áde béhídté á Egipto.

27 Bon eehelée-se ébé nê, áyāle debíi bán pónde echē Ane-awě-Béwógté ápeé, modmod éebíi'é wée ábídé. Debíi wée anén mod ábídé.”

28 Yesue ambé áyāgtē' á Ndáb-e-Dyōb. Ade áyāgtéé dōo áchāgté ehōb ámīn aá, “Ee, nyébíi me bwām, nyébíi-'e wée mbídé. Meépedeé hén ne mmēn. Ane awě alómé me adé mbále. Nyéebíi'é mó,

29 bon me pen mbíi mó áyāle áwē dōo mbídé, mó-'aá alómé me.”

30 Ade áhóbe nê, béhéde'áá mó akób, bon modmod enkēmbánné mó ké ekáá á yāl, áyāle eche pónde enkēmpaá.

31 Ké nê bad híin átínté ene ndun e mod béndūbē mó. Béhóbe'áá bánken, “Ade Ane-awě-Béwógté ápeé, ābēl e'chemléd bé menyáké, níme rítómé níme anén mod ábélé-ye?”

Befarisia bélómé bad akób Yesue

32 Befarisia bēnwōg nēe bad bēnyōngēé áte, béhóbeé nímén mekan tñgene Yesue. Né-ōó bōōbe beprise bēmbáá bēnlōm bēmbāledē akób mó.

33 Héee Yesue áhóbeé aá, “Ndíi ndé ne nyé, bon mwāmpīn ní pónde mēsū ámbíd wée ane awě alómé me.

34 Ámbíd enē, nyéēhēd me, bon nyéenyínné, wée mébēē-'e nyéehēnlé ape áhed.”

35 Nē dēmbēl benkamlene bēsedtē nhóg ne aníníi bánken, “Héee anén mod múmó áhedēé ake, wée syānē déehēnlé mó anyín? Ahede ake á alonj á Grikia wée ábēd bad bédíi á ebwóg áyāged bad bé Grikia-ye?”

36 Ahóbe' aá deēhēd mó bon déenyínné mó. Aá déehēnlé-'e ape wée móbēē. Cheé nē álūmtéé?”

E'dīb bé mendib mé alongé áde déemaá'

37 Epun é asóg é ngande éche éntōmtēn etógnén abé áyāle ene ngande émpě. Yesue antyéem ámīn, dōo áchāgté ehōb ámīn, áhōbē aá, “kénzēé awě píd ékóbé áhyag áwēm áhye ámwē mendib.

38 Kénzēé awě adúbpe me, Kálag e Dyōb ehóbe aá, ‘e'dīb bé mendib mé alongé bēbídē mó áte é'sobpe.’ ”

39 Edāádāñ éche Esáá chōo Yesue áhóbe'áá. Chōo bad ábe béndūbē mó bēntāngēnnē akud. Ene pónde né Edāádāñ éche Esáá éēpēdēē wée ábē bad áyāle ene pónde ne Dyōb déélūmtēē ehúmé éche Yesue.

Bad békábné áte á atón áde Yesue

40 Donje á bad átínté ene ndun e mod ábe bēnwōg nēe Yesue áhóbeé nímén mekan bēnhōb bán, “Ne mbále, anén mod adii nkal é'dāádāñ awě āpě.”

41 Bad bēmpēe béhóbe'áá bán, “Mōdé Ane-awě-Béwógté awě āpě.” Ké nê, bēmpēe béhóbe'áá bán, “Ane-awě-Béwógté eēhēlēē-se abíd á Galilia.

42 Eténlédé á Kálag e Dyōb nēn bán, Ane-awě-Béwógté ābíd á túmbé e Dabid á dyad á Betelhēm wée Dabidē ámbídtē.”

43 Né-ōó, bad bēnkabén áte á atón áde Yesue.

44 Donje á bad béhéde'áá mó akób bon modmod enkēmbánné mó ké ekáá á yāl.

Baámbáá bé Israel béekwēntēnéé Yesue adúbe

45 Káōñne ásōg bēmbāledē bé Ndáb-e-Dyōb bēntīm wée beprise bēmbáá ne Befarisia. Héee beprise bēmbáá ne Befarisia bēsedtēé bō bánken, “Cheé ékóá bon nyéepēene mó hén?”

46 Héee ábē bēmbāledē béhóbeé bán, “Modmod eéhóbeé ndín é mam éche anén mod áhóbeé.”

47 Dōo Befarisia bēsedtēé bō bánken, “Nédē ane mod adogé káōñne nyémpē-ye?”

48 Nyékényīn nēe mod ambáá ké'ē Farisia nhóg adúbpe mō? Ké nhóg eédúbpeé mó.

49 Enén ndun e mod eebíi'é mbéndé e Mose. Né-ōó ebómán édé ne bō.”

50 Farisia nhóg awě béchágé'áá bán Nikodemuse awě ansébé Yesue ake dé anyín, anláá bō aá,

⁵¹ “Eche syánē mbéndé eébagεε kunze nén dékógsen mod áde déekáadtεε mó, áwóglen dyam áde ábélé.”

⁵² Ade áhóbé nê, bēntimtén mó bánken, “We ámpē ebídé á Galilia-yε? Hēd áte á Kálag e Dyöb, wēnyīn nén wē nkal é’dáodəη eebídéé á Galilia.”

Mmwaád awě akábé asón

⁵³ Ambíd enê moosyəál ansú áwe ndáb.

8

¹ Yesuε pεn ankě á Ekone é Menzab.

² Née bīn é’sángé mbwεmbwε, antīm ámbíd á Ndáb-e-Dyöb. Ndun e mod empě áwē. Andyεé ásē ábootéd bó ayáged.

³ Bemeléede bé mbéndé ne Befarisia bēmpεén mmwaád nhóg áwē, awě békóbé née ákábéé asón á ndáb e e’wóngé. Béntīi ane mmwaád átīntē echáb,

⁴ boη bēlāngē Yesuε bán, “A-meléed, békóbé anén mmwaád née ákábéé asón á ndáb e e’wóngé.

⁵ A mbéndé eche syánē, Mosεε anhób áá, enén ndín e mmwaád bēlūm chó meláá káəη áwē, chán-nō wε-’ε éhóbé?”

⁶ Bēnsədéd mó nê áhīi mó melám, ábel nén békóben mó awusé. Boη Yesuε anwúlén ásē, ábootéd bwēm atel á ndəəb-tē ne ábē e’mīi.

⁷ Ade bēbádnéné mó asεded, antīi yəl ámīn, aláá bó áá, “Nyé ké ahéé awě eébélé mbéb ábē mod a’só álúm mó meláá.”

⁸ Anwúlén mó ásē ámpē átelé’ ábē bwēm á ndəəb-tē.

⁹ Ade ábē bad bēwógé nê bēmbootéd ahide nhógē-nhógē. Bad bēmbáá bóə bēnsēbē ake, boη bésad bēhīdē’. Káəη ne á asóg Yesuε mwēmpεn anlyəg, ane mmwaád-tε abé atyéém áhed.

¹⁰ Ade Yesuε átíidé yəl ámīn, dáo asεdtεé ane mmwaád áá, “A-mmwaád nén, héé bad ábe bépééné wε hén bédíi? Modmod eélyəgεé hén awě ahóbé áá bēwúu wε-yε?”

¹¹ Ane mmwaád ankwεntén áá, “A Sáj modmod.” Hée Yesuε álāngεé mó áá, “Né mēmpē méehóbpé mεé bēwúu wε. Kág wε, boη weébēlē mbéb ámpē.”*

Yesuε mādé e’nyīnen bé ekīde bé nkōjsé

¹² Yesuε anláá ábē bad ámpē áá, “Mεé ndé e’nyīnen bé ekīde é’ bad bé nkōjsé. Kénzée awě ahīde mε, éekaá á ehíntén-tē, boη ákūd e’nyīnen bé ekīde ábe é’bage’ alongé.”

¹³ Dáo Befarisia bēlāngεé mó bán, “Ebīde echəη yəl mbóη, né-óó mbóη echəη eékobnedεé.”

¹⁴ Yesuε ankwεntén áá, “Kénée mmēn mībīdεé echem yəl mbóη, echem mbóη edé mbále, áyāle mbīi wée mībīdεé, mbīi-’ε wée nkagké, boη nyé, nyéebīi’ε wée mbīdεé, nyéebīi-’áa wée nkagké.

¹⁵ Nyékáadte bad á nyaa e moonyəη. Meekáádtéé modmod.

¹⁶ Ké menkáád-tε ké káádtén, echēm mbakú edé mbále, áyāle meekáádtéé ne mmēn, boη nkáadte, ne ane awě alómé mε.

¹⁷ Née bēhūde ké nê áte, á mbéndé echēn, éténlédé nén bán nzé bad bēbε bēbīdεé dyam mbóη, boη bēhóbé melelem mé dyam, né ene mbóη edé mbóη e mbále.

¹⁸ Nyébīi-óó nén bán nwóó mbóη ébε, mmēn ne mod awě alómé mε, awě adé echem Sáj.”

¹⁹ Hée dáo Befarisia bésεdtεé mó bán, “Hée sóó ádíi?” Ankwεntén bó áá, “Nyéebīi’ε mε, nyéebīi-’áa ké echem Sáj. Nzé nyēmbīi mε, né nyēbīi káəηne echem Sáj.”

²⁰ Yesuε anhób ábén e’yale áde áyágtεé á Ndáb-e-Dyöb-te, bεnben ne wée békongεé mənέ. Boη modmod enkēnkóbpé mó, áyāle eche pónDé echě békóbeé mó enkēmpaá.

* **8:11** Ekud e kálag é’só éewóó’ε échén epəd (7.53-8.11).

21 Yesue anláá ábê bad ámpē aá, “Měkě, nzé mmaá-’ε akε, nyéēhēd me, boη nyéenyínné, né-ᵛó nyéēwē áwεn mbéb-te. Wée mébēē, nyéehenlé ape áhed.”

22 Héε bad bémháá bé Israel bésεdteé bán, “Ahóbe’ aá, wée mókéé aá syánē déehenlé ape áhed, múmó ahede yāl awúu-yε?”

23 Anláá bó aá, “Nyédii bad ábe búbídé ásē wén, boη me pen, mbídé ámín. Nyébídé á nkōηsé wén, me pen, meebídéé á nkōηsé wén.”

24 Nê dᵛó ákáá boη nlan̄gē nyé meé, “Nyéēwē áwεn mbéb-te. Nzé nyéedúbpe bán, ‘Ndi Mod Awē Ndií,’ né nyéēwē-’ε áwεn mbéb-te.”

25 Héε bésεdteé mó bánken, “Nzé-módé édíí?” Dᵛó ákwentanné bó aá, “Nyaa e mod echē nlan̄gē nyé se á mbooted meé ndé chᵛó nídíí.”

26 Nwóó mam híin ahób t̄ηgene nyé, ne ákáad nyé. Boη mod awē alómé me adíi mod a mbále, mekan nímě nlan̄ge-’áa nyé hén á nkōηsé médíi mekan nímě níwógé áwē.”

27 Ade Yesue áhóbé nê, bēnkēnsóηtēnné bán Sáa awē adé ámín móó áhóbεé.

28 Héε Yesue ál̄ngeé bó aá, “Póndé echē nyémadté Mwān-a-Moonyoη abane ámín, dᵛó nyébīí’ é bán, ‘Ndé mod awē níhóbé meé ndé.’ Nyébíí-’ε bán, meébēlēē dyamdyam ne kunze echēm, boη dyam áde níhóbéé adíi dyam áde echem Sáj áyágté me.

29 Ane awē alómé me, adé-’ε ne me, eétedteé mmēmpen, áyāle mbεle’ mekan nímě mébóηnéde mó.”

30 Bad híin ábe bēnwōg nēε Yesue áhóbéé nímén mekan, béndübē mó.

Nzéé adé sáa awē bad bé Israel?

31 Héε Yesue ál̄ngeé bad bé Israel ábe béndübē mó aá, “Nzé nyédii nyéhíde’ adēm ayáge, né nyékōηté ábēm bembapεε abé.

32 Né nyéēbīí mbále, né ene mbále ēhūd-te nyé á mehaη-tē.”

33 Bēnkwentén bán, “Sédii nchyaátén níme Abrahamε. Séēbédéé-’áa ntāη a mod mbéd. Chán-nᵛó éhεle éhōbē wεé séebáá á mehaη-tē?”

34 Yesue ankwentén bó aá, “Ne mbále, nlan̄ge nyé meé, kénzéé awē abεle mbéb adíi ntāη a mbéb.

35 Ntāη eebágkε á túmbé-te abé ne abé, boη mwān a túmbé, adíi mwān a túmbé póndé ésyāal.

36 Né-ᵛó, nzé Mwān ahúde nyé á mehaη-tē, né dyamdyam déetedté nyé ntāη ámpē.

37 Mbíi meé nyédii nchyaátén níme Abrahamε, boη ké nê, nyéhede me awúu, áyāle nyéēhēdēē adēm ayáge ahíd.

38 Nlan̄ge nyé mekan níme echem Sáj álúmté me. Nyé-’ε nyébele mekan níme echen sáj ál̄ngé nyé.”

39 Bēnkwentén mó bán, “Abrahamε adíi eched sáj.” Yesue anláá bó aá, “Nzé nyēnkōη bán ábe Abrahamε abé, né nyébele’ mekan níme Abrahamε ábélé’áá.

40 Mekan mésyāal níme níkémbenlé nídíí áláa nyé mbále echē níwógé wée Dyōb. Kénê, nyéhede me awúu. Abrahamε eébele’áá, enén ndín e dyam.

41 Nyébele mekan níme echen sáj ábeléé.” Bēnkwentén mó bán, “Dyōb dēmpen-εé séwóó nēε eched Sáj, béēchyaá-’áa sé á asón.”

42 Dᵛó Yesue ál̄ngeé bó aá, “Nzé Dyōb dēnkōη echen Sáj abé, né nyédᵛó me, áyāle mbídé wée Dyōb ndé-’ε hén bᵛᵛb. Meépedéé ne mmén, boη mó alómé me.

43 Nzᵛm echē ekᵛá boη nyéēhēdē’ me ehób awóg, edíi nyéēhēdēē ábēm e’yale awóg.

44 Nyédii bán ábe echen sáj, Satanε, níme mewēmten mó-’áa nyédᵛó ahíd. Se á mbooted, adíi ane awē awúe’ bad, eékwógnédéé mbále mbéd, áyāle mbále eésáá mó áte. Nzé akale metóm, né abεle níme nsón áyāle adíi nkal a metóm, abé-’ε sáa a metóm.

45 Nyéedúbpeé me, áyāle nkanle nyé mbále.

46 Nyé ahéé ahεle alúméd aá, mbélé mbéb? Nzé nkanle nyé mbále, cheé-ᵛó ékáá boη nyéedúbpe me?

⁴⁷ Kénzée awě ahúú ne Dyöb, awóge eyale é Dyöb. Nzom echě ekáá bon nyéewóglán edii, nyéesaá bän bé Dyöb.”

Bad bé Israel béekobéé ayáge áde Yesue

⁴⁸ Héé ábê bad bé Israel bétimtanné Yesue bánken, “Eesaá mbále bán, sênkäl mbále áde séhóbé bán, edii mod a Samaria, edáádəŋ é mbéb édé-’ε we áte-ye?”

⁴⁹ Ankwentén bó aá, “Edáádəŋ é mbéb eesaá me áte. Mbage echem Sáj edúbé, bon nyépen nyéebāgēē me edúbé.

⁵⁰ Mmēn meéhēdtēē yäl edúbé, bon mod adé awě ahede’ aá ríkud edúbé, mó-’aá, abage mbakú echě etəŋgéné.

⁵¹ Ne mbále, nlānge nyé meé, kénzée awě abele’ chōm-ée ní’yágtēé, éewáá mbéd.”

⁵² Dóo ábê bad bélāngeé mó bán, “Bəəb dóo sébíí bán, edáádəŋ é mbéb édé we áte. Abrahamε anwé, bekal bé’dəádəŋ bómpē bēnwē. Bon bəəb éhōbē wēé mod awě adúbpé we, éewáá mbéd.

⁵³ Echēd sáj Abrahamε anwé. Ewémtné wēé mótōmē mó-ye? Bekal-bé-e’dəádəŋ bómpē bēnwē. Nzé-módé wewe ewēmtanné wēé módē?”

⁵⁴ Héé Yesue ákwentanné bó aá, “Nzé nhēdte echem yäl edúbé, né échē edúbé éesaá dyamdyam. Echēd Sáj awě nyéhóbéé bán mó adé nyé sáá, mó abage me edúbé.

⁵⁵ Nyéebīí’ é mó mbéd, bon mbíí mó. Nzé nhóbé meé meebīí’ é mó, né ndé nkal a metóm nēé nyé. Bon mbíí mó, mbele-’ε mam nīme áhóbéé.

⁵⁶ Echēd sáj Abrahamε ambé menyīnge aá, mónyīn epun éche mépéé, annyīn-ne chó, abé-’ε menyīnge bwāmbwam.”

⁵⁷ Dóo bésēdtēé mó bán, “Áde wēépēdēē móom mé mwé métáan, wēé mónyīnē Abrahamε-ye?”

⁵⁸ Yesue ankwentén bó aá, “Ne mbále, nlānge nyé nēn meé, byánán béchyāā Abrahamε, ‘Ndé.’ ”

⁵⁹ Áde ábê bad béwógé nē, dóo bébóótédé meláá ahēd, álúm mó. Bon Yesue ansóom, abíd-tε á Ndáb-e-Dyöb.

9

Yesue achōŋtē mod awě béchyááné ndīm

¹ Áde Yesue átóméé, dóo ányíne mod awě béchyááné ndīm.

² Dóo ábē bembapεε bésēdtēé mó bán, “A-meléed, mbéb nīme nzéé ríkáá bon béchyáá anén mod ne ndīm? Mbéb nīmē mwēn-ε, káa nīme sáá bó nyan?”

³ Yesue ankwentén bó aá, “Saké nīme mbéb ríkáá, saá-kaá nīme sáá bó nyan. Bon nēn ábēnlédé ábel ngīne e Dyöb ébíd áwed áwē yäl.

⁴ Ngáne bīn é’dii ényīnnεé ámīn, detəŋgéné débēl nsón nīme ane awě álómé me. Ehíntén ékwógé apε áde mod éhēnlé nsón ábel.

⁵ Bəəb áde rídíí á nkōŋsé, me-éé ndé e’nyīnen bé ekíde bé nkōŋsé.”

⁶ Áde Yesue ámáá ahób nē, ansob aléed á ndəəb, atób dó bon áwōgtē ane mod a ndīm á mīd,

⁷ álāngē mó aá, “Kāg, éwobe e’só á eton é Silom” (ádē dīn adé nēn bán, “Bélómé”). Né-óó, ane mod ankē, áwōbē-’ε mīd. Antīm ámbíd, ányīnne’.

⁸ Héé bad ábe bēmbīí mó ne bad ábe bényínáá ngáne áchóméé bwēm, bésēdtēé bán, “Saá anén mod ayōgkē adyεε ásē, áchōmē bwēm-ε?”

⁹ Doŋge dénhōb bán, “Módé,” ábíníí-’ε bán, “Aáy! Awagne mó wāgnén.” Bon ane mod mwēn anhób aá, “Mmēn-éé ndé.”

¹⁰ Dóo bésēdtēé mó bán, “Chán-nō émwédé abooted dé anyīnen?”

¹¹ Ankwentén bó aá, “Mod awě béchəgēé bán, Yesue, antób eləəb, awógéd me chó á mīd, aláá-’ε me aá rīke á eton é Silom, rīke níwobe mīd. Né-óó, menkē. Awobe áde níwóbpé mīd, níbootéd-tε anyīnen.”

12 Bênsedéd mó bán, “Héé ane mod adíí?” Ankwentén bó aá, “Meebíí’é.”

Befarisia béhéde áte ngáne

Yesue áchõnté mod a ndím

13 Bênkéén ane mod awě ankwě ndím wée Befarisia.

14 Epun éche Yesue ántõbpē elõõb ánēdē-’ε ane mod mīd áte, ébédéε Mbwe-mé-nkóme-áte.

15 Befarisia bênsedéd ane mod awě ankwě ndím ámpē bánken, “Chán émwédé abootéd dé anyínen.” Héé álāngéé bó aá, “Antób elõõb awógéd me á mīd. Ade n̄wõbpé e’só, m̄bootéd-te anyínen.”

16 Hê dõõ donje á Befarisia béhóbéé nén bán, “Anén mod awě abelé ádén dyam, eéhēlēē-se abé mod awě Dyõb álómé, áyāle eékonjéé mbéndé e Mbwe-mé-nkóme-áte.” Bonj ábíníí-’ε béhóbé’áá bánken, “Chán mod a mbéb áhēleε abelé’ échén ndín e menyáké?” Nén dēmpēén nkabén átinté echáb.

17 Né-õõ, Befarisia bênsedéd ane mod ámpē bánken, “Ngáne éhóbé wée m̄bēlé bonj ényinne’, cheé éwóó ahób á yāl eché?” Héé ane mod ákwentanné bó aá, “Adii nkal é’dæádæj.”

18 Ké nê, bad bé Israel bēnkēndúbéé bán, ane mod ansébé ndím akwε. Nê dēmbēl bēnchēlē sáá bó nyanj.

19 Bênsedéd bó bánken, “Nyéē nyēchyáá anén mod awě nyéhóbé bán, béchyáá ne ndím-ε? Chán-nõ ébēnlédé bonj anyinnē bõõb?”

20 Dõõ sáá bó nyanj bēkwentanné bán, “Sēbíí bán awed mwān m̄dédé, sēbíí-’ε bán bēnchyāā mó ne ndím.

21 Bonj séēkoo’é abii ngáne ámwédé anyínen, séebíí-’áá mod awě abelé bonj anyinne’. Nyésedte mó, eésáá mwēndem, mwēn áhõb.”

22 Bēnhõb nê áyāle bēbáá’áá bad bé Israel. Bad bé Israel bēnhõb bán, kēnzéé awě adúbpé aá Yesue m̄dédé Ane-awě-Béwógte, bēnan mó á ndáb e mekáne.

23 Nê dõõ dēnkǎj bonj sáá bó nyanj béhób bán, “Nyésedte mó, eésáá mwēndem, mwēn áhõb.”

24 Héé ábē bad bé Israel bēchēnléé ane mod awě Yesue ándidte bwām ngen échē élónténé ébe, bonj bēlāngē mó bán, “Kāl echoj mbále á d̄in á Dyõb. Sēbíí bán anén mod awě achõnté wε adii mod a mbéb.”

25 Dõõ ane mod átimtanné bó aá, “Meebíí’é me ké adé mod a mbéb ké’ε eésáá. Dyam ahóg áde mbíí, ádé nén, menkwě ndím bonj bõõb nnyinne’.

26 Héé bésedteé mó bánken, “Cheé ámbenlé bonj ébootéd anyínen?”

27 Ankwentén bó aá, “Mmaá nyé aláá bonj kénê, nyéedúbpéé me. Cheé nyéhedeé bán n̄lāá nyé ámpē? Nyémpē nyéhede’ ábē bembapεε abé-yε?”

28 Héé bésyáá’é mó, bēhõbē bán, “Wε-εé edé mbapεε awě ane mod. Sēdíi bembapεε ábe Mosεε.

29 Sēbíí bán, Dyõb dénhõb wée Mosεε, bonj séebíí’é wée anén mod pen ábídé.”

30 Ane mod ankwentén aá, “Nén adé nkõmten n̄ yāl áte. Nyéebíí’é wée ábídé, bonj kénê abelé nnyinne’.

31 Debíí bán, Dyõb déekwentanné mekáne mé bad bé mbéb, bonj akwentan mekáne n̄ime bad ábe bēbage mó edúbé, bēbélé-’ε mam n̄ime áhedeé.

32 Taase nkõjsé n̄bootad mod eéwõgēē mbéd, bán mod abelé mod awě béchyááné ndím anyinne’.

33 Nzé anén mod awě achõnté me enkēmbé mod a Dyõb, né eéhēle’áá-se ábel enén ndín e dyam.”

34 Dõõ ábē bad bēkwentanné mó bán, “Béchyáá wε á mbéb-te, ékwõg-ke á mbéb-te, bonj bõõb éhedeé sé ayáged-ε?” Héé dõõ bēbídté mó á ndáb e mekáne.

Ndím e edáádæj

³⁵ Ade Yesue áwogé bán bébídte ane mod awě ânchoódté á ndáb e mekáne, anhed mó. Ade ányíne mó, ansedéd mó aáken, “Edúbpé Mwän-a-Moonyon-ε?”

³⁶ Ane mod antimtén mó aá, “A-Sán nzéé adé Mwän-a-Moonyon, láá mé ábel nén rídúbe mó?”

³⁷ Yesue anláá mó aá, “Emaá mó anyín, nyúmō-’aá nyékale’ nén.”

³⁸ Héε ane mod áhóbéé aá, “A-sán, ndúbpé!” Abwóg-ke mebóbón ábe mó edúbé.

³⁹ Yesue anhób aá, “Mpedé á nkōnsé wén, ákáad bad ábel nén bad ábe békwédé ndím bényínen, ábe bó-’ε bényínne’, békwε ndím.”

⁴⁰ Ade donje á Befarisia ábe bóobε Yesue bémbē áhed béwogé nê, bēnsedéd mó bánken, “Sédúbpé bán, weehóbéé wεé sémpē sékwédé ndím?”

⁴¹ Yesue anláá bó aá, “Nzé nyēnkwe ndím, né mbéb méesaá nyé á yāl. Bon bóob áde nyéhóbéé bán nyēnyinne’, mbéb rídíí rídé nyé á yāl.”

10

Ngan e Nnan a rídyon ní mbód ne éche mbód

¹ Yesue anhób aá, “Ne mbále, nlánge nyé meé, kenzéé awě eépoó á mmwe mé abem á mbód, bon átim achágé ped empée, adii nchíb, abé-’ε mod e ewúen.

² Mod awě apoo’ á mmwe mé abem móde Nnan a rídyon ní mbód.

³ Mod awě anone abem adibnad mó ekob. Achage mbód téé ne dín, ábidnē-’ε chó.

⁴ Abídné-’aá chó, atómén chó, chó-’ε éhídē mó, áyāle ébíí éche ehób.

⁵ Bon éché mbód éhídéé nken mbéd. Ebelé’ ébāā’ mó á yāl báán, áyāle écheméé éche ehób.”

⁶ Yesue ankalé bó enén ngan bon bēnkēnsónjénné.

Yesue aá móó móde Nnan a rídyon ní mbód a bwám

⁷ Né-óó, Yesue ambád ámpē aá, “Ne mbále, nlánge nyé nén me-εé, méε ndé mmwe mé ekob wée mbód époó’ε.

⁸ Byánán mēpě, bad bésyāāl ábe bésébpé ape bébédéε bechíb ne bad bé ewúen, bon mbód éekēnwogénné bó.

⁹ Me-εé ndé ekob. Kenzéé awě apoo’ áwēm, ákūd e’soóson. Asōl, abíd-te ésebán mod atagte mó. Akud-te kéchéé éche áhedεé.

¹⁰ Nchíb apag dāsō áchíb, áwúu ne ábébed. Mpedé ábel bon békud alongé áde álóné mbon.

¹¹ Me-εé ndé nnan-a-mbód a bwám. Nnan-a-mbód a bwám adé mbonjén áwé á nló míme éche mbód.

¹² Mod awě bétéde á nsón tédén, ánan mbód, áde mwēn éesaá nnan-a-mbód, áde éesaá-’aá nwóó-mbód, ányíneé nyínén néε ngā ehúé’ε, áchēnē mbód, atóm mehélé. Ene pónde dōo ngā ésoγεé mbód, échíníí-’ε épánjéd áte.

¹³ Ane mod atóme mehélé áyāle adii mod awě bétéde á nsón tédén, eewōnneé éché mbód pónde.

¹⁴ Méε ndé nnan-a-mbód a bwám. Mbíí échem mbód, échem mbód-te ébíí me.

¹⁵ Melemlem nê dōo Titée ábíí me, me-’ε mbíí mó. Mbōnséné-’ε áwé á nló míme échem mbód.

¹⁶ Nwóó-’ε mbód émpēé éche éesē á abem-tē wén, ntánjéne chómpē apεen, chómpē éwōg échem ehób, né-óó, abem débē ahóg, nnan-a-mbód-te nhóg.

¹⁷ Titée adáo me, áyāle mbōnséné áwé ábel nkud ádem alongé ámbíd ámpē.

¹⁸ Modmod eékobnéé me ádem alongé, bon mbase dō ne mmēn. Nwóó ngine ábe ádem alongé, nwóó-’ε ngine átéd dō ámpē. Nén dōo Titée álánjé me aá mbel.”

¹⁹ Abén e’yale ábe Yesue bēmpēén nkabén áfintē e bad bé Israel ámpē.

20 Bó bad híin béhóbé'áá nén bán, “Edəádəŋ é mbéb édé mó áte, apedé m̄n. Chán nyéhəle nyéwōglān mó?”

21 Boŋ bémpēe béhóbé'áá bán, “Mod awə edəádəŋ é mbéb édíí áte eehóbéé échén ndín e mekan. Edəádəŋ é mbéb éhəle ébəl mod awə akwedé ndím anyínen-ε?”

Bad bé Israel bébáá Yesuε á yəl

22 Ngande e Nnamed ní Ndáb-e-Dyöb ékóbté'áá á Jerusalem. Nén ábédé á pondé éche ahéb ábágkē bwāmbwam.

23 Yesuε ahyómmé'áá á abepé á Ndáb-e-Dyöb áde béchágé'áá bán Abepé áde Solomonε.

24 Bad bé Israel bēnləŋned mó, bésədté mó bán, “Póndé ehéé wεwε wésōgkē sé abane á edibelónéé-te? Nzé wε-εé edé Ane-awə-Béwógté, épanléd sé áte.”

25 Yesuε ankwentén aá, “Mmaa nyé aláa, boŋ nyéedúbpeé. Nsón míme mbelée á d̄n áde awēm Titée, m̄n mbíde mε mbóŋ.

26 Boŋ nyéedúbpeé áyāle nyéesaá échēm mbód.

27 Echem mbód éwóge échēm ehób. Mbíí ch́, ch́-'áá éhíde mε. 28 Mbage bó alongé áde déemaá', béewaá-'áá mbéd. Modmod eéhēlē-sε ásoɡ bó áwēm mekáá.

29 Chóm eché awēm Titée ábágé mε étómé chóm esyāāl, * modmod eéhēlē-sε ásoɡ bó á mekáá míme Titée.

30 Sé Tité sédíí mod nhóg.”

31 Bad bé Israel béntēd meláá ámpē álúm Yesuε.

32 Boŋ anláá bó aá, “Nlúmté nyé ekud é nsón mí bwām éche ébídé ne echem Sán. Nyéhəde me meláá álúm, áwúu mε. Mmē nsón r̄héé nyéhədeé mε meláá alúmen.”

33 Dóo békwentanné bán, “Séehēdēē wε meláá álúm áyāle nsón mí bwām míme ébélé. Boŋ sélúme wε meláá áyāle esyáá Dyöb.”

34 Yesuε anláá bó aá, “Ngómē éténlédé áwen Kálag e Mbéndé nén bán, Dyöb áhóbé aá, 'Nyédíí myöb.'

35 Debíí nén bán, eyale é Dyöb éekwagké. Dyöb dēnchǎg bad ábe ánlōmēnnē échē eyale aá bédíí myöb.

36 Mε-εé Dyöb ánámte boŋ alóm-mε á nkōŋsé, chán-nō nyéhəle nyéhōbē bán, nsyáá Dyöb áyāle r̄túme ahób mεé ndíí Mwān a Dyöb?

37 Nzé meébēlē nsón míme Titée, nyéedúbpe mε.

38 Boŋ nzé édé nén bán mbele mó, nyédúbé míme nsón ké nyéedúbpe mm̄n, ábel nén nyébíí nyésōŋten-ne ngen póg ne esyāāl nén bán, Titée adé mε áte, mε-'ε mbé mó áte ngen póg ne ngen esyāāl.”

39 Mm̄n mam míme ánhōbpē mēmbəl bēnwanén mó akób ámpē, boŋ ambíd bó á mekáá.

40 Ambíd enē, Yesuε antím ámbíd á p̄ed e edíb é Jodan eníní, á abwóg á h̄m wée Jone, Ndusenε ádúsánnáá bad, ádyēē áhed.

41 Ndun e mod epagé'áá áwē. Ábē bad béhóbé'áá bán, “Jone, Ndusenε eébele'aá menyáké boŋ kéchéé éche áhóbé t̄ŋgene anén mod édé mbále.”

42 Né-ó, ndun e mod eché embé áhed, endúbé Yesuε.

11

Kwéed eche Lazarose

1 Mod nhóg ambé awə béchágé'áá bán Lazarose, akōnlé'áá. Lazarose ne baányan bé bebaád, Maria ne Mataa bedyéé'áá á dyad á Betani.

2 Anén Maria awə mwānyan Lazarose ákōnlé'áá, mô anwógéd Yesuε dyǎg dé elod é bwām á mekuu, boŋ apínnéd échē esid.

* 10:29 Chóm eché awēm Titée ábágé mε étómé chóm esyāāl: donje á kálag dé'só áwóó Titée awə abagé mε bó, atómé chóm esyāāl.

³ Né-ɔ́, Maria bó Mataa bó bénlōm nsəl wée Yesue bán, “A-Sán, awon nsón a nlém akonle’.”

⁴ Ade Yesue áwógé nímén nlébtéd anhób aá, “Mmén nkole méesógké ne kwééd. Nén ábénlédé ábe Dyöb ehúmé, ábel bonj Mwän a Dyöb ákud edúbé.”

⁵ Yesue andǎn Mataa, Maria ne Lazarose.

⁶ Ké nê, áde áwógé bán, Lazarose akonle andii ambé wée ámbēē e’pun é’be.

⁷ Hée álângeé ábē bembapēē aá, “Détim ámbīd á Judeya.”

⁸ Dóo ábe bembapēē bélângeé mó bán “A-meléed, kíné saá áwed dóo bad béhéde’áá wé meláá awúen súútǎn’ε?”

⁹ Yesue ankwentén bó aá, “Eesaá mbále bán müte níwóo dyóm á háwa ne ébe-yε? Bad ábe békag müte béekwagké áyāle bédé ne ane awě adé e’nyínen bé ekíde bé nkõjsé.

¹⁰ Bonj nzé békag nkuu, dóo békwagké áyāle e’nyínen bé ekíde béesaá.”

¹¹ Ade Yesue áamáá ahób nén ambád ámpē aá, “Awed nsón Lazarose akúne, bonj nkag mó anyem ásē.”

¹² Abē bembapēē bénlāā mó bán, “A-Sán, nzé akúne né ádyéé bwām.”

¹³ Yesue ahóbé’áá nén áyāle ambíí aá, Lazarose awédé, bonj ábē bembapēē bénwēmtēn bán, ahóbe aá, akúne kúnén.

¹⁴ Né-ɔ́, Yesue ampanléd bó áte aá, “Lazarose awédé,

¹⁵ bonj á yǎl echên, ndé menyinje nén méé meebédeé áhed ábel bonj nyédúbe. Syánē dékag-kóo áwed bōob.”

¹⁶ Hê dóo Tōmasε (awě bēnchuu’ε bán, Nhéd) álângeé baáb bembapēē aá, “Syánē ámpē dékag áwed ábel bonj nzé kwééd chó edé déwê ne Meléede.”

Yesue mó adé mpuu ne alongé

¹⁷ Bōob-póo, áde Yesue ápédé á Betani, antán née bémáá Lazarose alíme. Ene pónde né nímē ndim ríkēbē á sonj-tê e’pun é’niin.

¹⁸ Bootya á Betani ápe á Jerusalem ábédé dyam máyl mébe.

¹⁹ Ekud é bad bé Israel ênhyě wée Mataa bó Maria áwenned bó áyāle kwééd eche awab mwānyan.

²⁰ Ade Mataa áwógé bán, Yesue ahúε’, ankě mó abomen á nzii, bonj Maria anlyǎg á ndáb.

²¹ Dóo Mataa álângeé Yesue aá, “A-Sán, nzé wembé hén né mwānned eewédeé.

²² Bonj ké nê, mbíí méé ké bōob kéchéé éche ésédté Dyöb, Dyöb débě wε.”

²³ Yesue anláá mó aá, “Mwānyonj ábē á alongé ámpē.”

²⁴ Mataa antimtén mó aá, “Mbíí méé ápuú á pónde e mpuu mbwε mé asóg.”

²⁵ Dóo Yesue alángeé mó aá, “Mε-εé ndé mpuu né alongé. Nzé mod adúbpé me, ké anwé, ábē abé á alongé.

²⁶ Kénzée awě adé á alongé bonj adúbé’ε me, éewáá mbéd. Edúbpé né-yε?”

²⁷ Hée Mataa ákwentanné aá, “Eε, A-Sán, ndúbpé méé wε-εé edé Ane-awě-Béwógté, Mwän a Dyöb awě Dyöb áhóbé aá, ápē á nkõjsé.”

Yesue achii

²⁸ Ade Mataa áhóbé nê, antim ámbīd, ákē áchæg mwānyanj Maria kun, aláá mó aá, “Meléede adé hén, asedte’ε wε.”

²⁹ Ade Maria áwógé nê, anhidé ásē mehelé, áke atán Yesue.

³⁰ Bōob-póo, Yesue enkēmpaá asól á dyad-tê, andii ambé wée Mataa ántānnē mó.

³¹ Ade bad bé Israel ábe bēbédé á ndáb-te ne Maria áwenned mó, bényíné née ábídé á ndáb-te ne mehelé, anyægte á sonj, bénwēmtēn bán, akag achii. Né-ɔ́, bénhīd mó.

³² Ade Maria ápédé wée Yesue ámbēē bonj anyín mó, ankwě mó á mekuu, ahób aá, “A-Sán, nzé wembé hén, né mwānned eewédeé.”

³³ Anyín áde Yesue ányíné née Maria áchyεε’ε, anyín-ne née bad ábe bénhīd mó béchyεε’ε, ngol enkonned mó, átāg-ke áte á nlém-tê bwāmbwam.

³⁴ Ansedéd aáken, “Héé nyélímmé mó?” Bènkwentén bán, “A-Sán, hyě ényín.”

³⁵ Yesue anchí.

³⁶ Héé bad bé Israel béhóbéé bán, “Nédē ankōḡ mó adəḡ-óó!”

³⁷ Boḡ bó donḡe á bad bénhōb bán, “Ngómē ambēl mod awě ankwε ndím ányinne. Eéhεle’áá-se ábel Lazarose eewág-ε?”

Yesue apuúdté Lazarose

³⁸ Ngəl enkonned Yesue á nlém ámpē. Né-ǎǎ, ankě á soḡ. Ene soḡ ebédéε soḡ echě bépwógé aláá áte, boḡ békútén chó nsəl ne aláá.

³⁹ Héé Yesue álāḡεé ábē bad aá, “Nyéhūd ádé aláá.” Dóo Mataa, mod awě awédé mwānyəḡ áhóbéé aá, “A-Sán, ndim mémād abooted dé achum bəəb áyāle ríkídémbé á soḡ-tē bəəb e’pun é’niin.”

⁴⁰ Dóo Yesue álāḡεé mó aá “Meelāḡεé wε meé nzé edúbpé né wěnyín Ngum e Dyōb-ε?”

⁴¹ Né-ǎǎ, ábē bad bénhūd ádé aláá á nsəl ní soḡ. Dóo Yesue ánóné ámín boḡ áhōbē aá, “A-Tē, nságnéné wε áyāle éwógé mε mekáne.

⁴² Mbíi meé eyōḡké mε mekáne awóg, boḡ nhóbe nén ábel boḡ ábén bad ábe bédé hén bédúbe bán, wε-εé elómé mε.”

⁴³ Ade áamáá ahób nē dóo ácháḡté ehób ámín boḡ áchēnlē Lazarose aá, “A-Lazaros, bíd áwed!”

⁴⁴ Ane mod awě ammād awé abíd-tε áwed. Mbóm éche bēnkaánné mó mekuu ne mekáá ne tumbe echě bēnkaánné mó e’só, émbē ébē mó á yəl. Yesue anláá bó aá, “Nyéhune mó ábē bwēm á yəl, ákag.”

Béhagke Yesue

(Mat 26.1-5; Mak 14.1-2; Luk 22.1-2)

⁴⁵ Bad bé Israel ábe bēnkě Maria á mewenned bényín mekan níme Yesue ámbenlé, béndūbē-ε Yesue.

⁴⁶ Boḡ bó donḡe á bad bēnkě Befarisia atán, béléáá bó mam níme Yesue ábélé.

⁴⁷ Héé beprisε bémbáá ne Befarisia béchénlé mbom ní káánsel. Bénhōb bán, “Cheé débēnlé bəəb? Detəḡḡéné dyam ábel áyāle anén mod ábele menyáké bwāmbwam!

⁴⁸ Nzé detēdté bán, ákeεne nímén mekan á’sō né moosyáál ádūbē mó. Nzé moosyáál adúbpé-ε mó, né bad bé Roma bépě, békōbēn-ne syánē eched Ndáb-e-Dyōb, békōbēn-ne syánē ádēd alon.”

⁴⁹ Dóo mod nhóg átínté echáb awě béchágé’áá bán Kaifase, awě abédé prisε ambáámbáa nímē mwě, áhóbéé aá, “Nyéebíi’ε dyamdyam.

⁵⁰ Nyéenyínéé nén bán ébóó bán, mod nhóg áwě á nló ní moosyáál tómaa alon ásyāál ábóó?”

⁵¹ Kénéε áhóbé’áá nē, saké nímē mewēmtεn mēn móo áhóbne’áá nē. Ngáne ábédé prisε ambáámbáa nímē mwě, áhóbé’áá dyam áde débēnléd, á’sō é’ póndé, aá Yesue áwē á nló ní bad bé Israel.

⁵² Saá-kaá á nló ní bad bé Israel bēnpεn, boḡ kəḡne álad bad bé Dyōb bésyāál ábe bémáá ahented áte hōm ahóg, ábel bēbē mod nhóg.

⁵³ Bootya échē epun bad bémbáá bé Israel bēmbootéd Yesue ahəge, áwúu mó.

⁵⁴ Nén dēmbēl Yesue eebíde’áá á nhéné ámpē átínté e bad bé Israel. Bóobε ábē bembapεε bēnhidé békē á dyad áde béchəgeé bán Efrem, bēdyēē-ε áwed. Adé dyad ábédé benben ne ehyāḡe.

⁵⁵ Póndé e ngande e Nnyíme-ámín embé benben. Né-ǎǎ, bad híin bémbíd myad ne myad, békē á akuu á Jerusalem áwobe échab yəl ngáne mbéndé e Mosεε éhédé’áá, áboḡsεn ngande e Nnyíme-ámín.

⁵⁶ Ábē bad bé Israel bémbē béhédeé Yesue. Ade béléádné á Ndáb-e-Dyōb bésédté’áá, nhóg ne aníní bánken, “Chán nyéwémténé, nyédúbpé bán, áhyε ngande-yε?”

⁵⁷ Beprise bémbáá ne Befarisia béntōmēd ehāngé bán, kénzée awě anyíné Yesue áhye áláa bó, ábel bonj békōb mó.

12

Béwógté Yesue á Betani (Mat 26.6-13; Mak 14.3-9)

¹ Ade ngande e Nnyíme-ámín élyágé e'pun ntóob, Yesue ankě á Betani wée Lazarose awě ámpuúdté ádyée'áá.

² Bēmbelé Yesue ndyééd áhed. Mataa mó antómēd ene ndyééd. Lazarose ambé nhóg átínté e bad ábe bóbbe Yesue bébédé á tébele ádyé ndyééd.

³ Hée Maria átédé epom é dyōg dé elod á bwām áde álélé nkun bwāmbwam. Adé dyōg bébénlé dó nād.* Anwógéd Yesue á mekuu, apíné-'e mó mekuu ne échē esid é nló. Elod é bwām énlōg ndáb áte esyāál.

⁴ Dóo Judas Iskariōde, mbapere nhóg awě émbēē bán mó ášōm Yesue áhóbéé áá,

⁵ “Cheé bēnkēnsómme ádén dyōg, bétéd nímén mōné békē bébē betóótōkē bé bad? Béhélé'áá-se bésóm ádē dyōg dyam-ée áde nsábe ní mwě nhóg.”

⁶ Judase anhób nē, saké áyāle abédé betóótōkē bé bad ngol, bonj áyāle abédée nchíb. Ngáne abédé mod awě awánládtáá bóbōo ekwe é mōné, ayōgkē'áá mōné atéd ámbíd.

⁷ Bonj Yesue anhób áá, “Tédé mó, ákoo áde ályágé ásē ábel bonj ábenled dó mbwe níme bēlímēē me.

⁸ Betóótōkē bé bad bédé ne nyé pónké téé bonj me pen méebáá ne nyé pónké ésyāál.”

Béhagke Lazarose

⁹ Ene pónké-óó, bad bé Israel híin bēnwōg bán, Yesue adé á Betani. Né-óó, bēnkě áwed. Saké Yesue mwēmpen mó ankěj bonj békē áwed, bonj bēnkě Lazarose anyín awě Yesue ámpuúdté.

¹⁰ Né-óó, Beprise bémbáá béhágkē'áá káōne Lazarose áwúu mó,

¹¹ áyāle bad bé Israel bétédte'áá bó, bédūbpē Yesue. Bédūbē Yesue áyāle dyam áde dēmbenléd ne Lazarose.

Yesue asólé á Jerusalem née kâh (Mat 21.1-11; Mak 11.1-11; Luk 19.28-40)

¹² Née bín é'sāngé, ndun e mod echē enhyé á Ngande e Nnyíme-ámín bēnwōg bán Yesue apag á Jerusalem.

¹³ Hē dōo bésélé e'kikag é' mií bonj békāg mó abomen á nzii. Béhágé'áá e'saad bán, “Hosána! Nnam nábê ne ane awě apedé á dīn áde Sāngwée. Nnam nábê ne kâh e bad bé Israel!”

¹⁴ Yesue ankūd etum é ésel, ádī-'e chó. Nén dēmbenléd ngáne éténlédé á kálag e Dyōb nén bán,

¹⁵ “A-bad bé Zayōn, nyéebáá', nyénone' echen kâh ehúe', edíídé-'e etum é ésel.”

¹⁶ Á pónké echē nímén mekan mébénlédé, bembapere ábe Yesue bēnkēnsónténné. Bonj áde Yesue ámpuú'é ne ehúmé é Dyōb, dōo bēnchemmé bán mam níme mébénlédé tēngene Yesue móo mēntenléd, á yāl echē.

¹⁷ Ndun e mod echē embé ne Yesue áde áchénlé Lazarose á sonj-tē bonj ápuudté mó, embé ékalé' nímē nkalanj.

¹⁸ Né-óó ndun e mod enkě Yesue abomen áyāle ábén e'chemléd bé menyáké ábe ámbenlé.

* **12:3 Nad:** Nād edii mbonja echē ewóo elod é bwām eche bébenléé mōg mé elod é bwām.

19 Hée Befarisia belângeé nhóg ne aníní bán, “Nyénone! Kàhne bɔɔb deéhéléé dyamdyam abel. Nkòhsé n̄syā̀l n̄hide m̄ó.”

Bad bé Grikia béhede Yesue

20 Donje á bad bé Grikia bémbē átintē e bad ábe bēnkē ngande e Nnyíme-ámin á Jerusalēm, áke dé abe Dyõb edúbé.

21 Bēmpē wēe Filibe. Filibe awē ambíd á dyad á Betsaida á mbwóg e Galilia. Bénlā́ m̄ó bán, “A-Sán, sēdā́ Yesue anyín.”

22 Filibe ankē Andreyá aláa. Dóo bó bad bébe békíí Yesue aláa.

23 Yesue ankwentén bó aá, “Póndé epedé echē ehúmé e Mwān-a-Moonyon̄ énn̄yínēdtē.

24 Ne mbále, nlânge nyé nén mēé, mbum e ngun póg edii mbum e ngun póg, káon̄ né bēwéné ch̄ó á ndɔɔb-tē bon̄ ewé. Ewāg-káa, bon̄ echyáá mbum é ngun émpēe éche ébúú áte.

25 Mod awē adā́ adē alongé, ābōd d̄ó. Mod awē m̄ó-’e akṓ adē alongé, á nkòhsé-te wén, ākṓ d̄ó á alongé áde déemaá’.

26 Kénzéé awē abenle me, atán̄gené awēm mbaledē abé. Ké hée-’e wēe n̄díí, awēm mbaledē atán̄gené abé áhed. Echem Sán ābē-’e kénzéé awē abenle me edúbé.

Yesue ahóbé tângene eche kwéed

27 “Bɔɔb-pɔ́, nlém n̄tage me áte. Cheé-ō mēhōbpē? Nhōb mēé, ‘A-Tē, weémwāg-se metake míme mēhúe’ mētán me-yē?’ Aáy, méehōbpé nē, áyāle enén póndé e metake ch̄ó ekṓ bon̄ m̄pag wén.

28 A-Tē, lúméd echōn̄ ngum.” Hée ehób ébideé á Dyõb nén bán, “Nlúmté echēm ngum, m̄lūmēd-te ch̄ó ámpē.”

29 Ene ndun e mod echē embé áhed enwóg échē ehób. Bénhōb bán dyõb dóo ákúme áte. Bad bēmpēe bēnhōb bán, ángel ch̄ó ehóbé awē.

30 Yesue anláá bó aá, “Áyāle echēn̄ dóo échén ehób ébide, saké áyā́l echēm.

31 Póndé epedé echē Dyõb dékād̄tē m̄m̄én nkòhsé. Nkaml̄en míme nkaml̄ene á nkòhsé mēkwē bɔɔb.

32 Bon̄ áde bēmad̄té me anyen ámin, m̄d̄ōl bad bēsyā̀l áwēm.”

33 (Yesue anhób nē álúmed ndín e kwéed echē áwēē.)

34 Ndun e mod echē embé áhed enkwentén m̄ó bán, “Sēwógé á mbéndé-te bán Ane-awē-Béwógté ābē á ngíndé ne á ngíndé. Chán-nō ehóbéé wēé ‘Bétán̄gené bényēn Mwān-a-Moonyon̄ ámin.’ Nzéé adé anén ‘Mwān-a-Moonyon̄?’ ”

35 Dóo Yesue álângeé bó aá, “E’nyín̄en bé ekide bēbē ne nyé á esōn̄ e póndé ngēn. Nyékag bɔɔb áde e’nyín̄en bé ekide é’díí é’díí, ábel bon̄ ehíntén éékōbē nyé. Mod awē akag á ehíntén-tē eebyéé’ē wēe ákagké.

36 Nyédúbe e’nyín̄en bé ekide bɔɔb áde é’díí ne nyé, ábel nén nyébē bán bé e’nyín̄en bé ekide.”

Bad bé Israel béedii béedubpéé Yesue

Áde Yesue amáá m̄m̄én mekan mēsyā̀l ahób, antedé bó, áke ásōm wēe béenyinné m̄ó.

37 Kénée ene ndun e mod énn̄yinnē ábén e’chemléd bé menyáké é’syā̀l ábe Yesue ámbenlé, bēnkēndúbéé m̄ó.

38 Nén dēmbenléd álóned e’yale ábe nkal é’dā́d̄on̄ Yesayaa ánhōbpē aá, “A-Sán, nzéé adúbpé eyale éche sékálé, nzé-módé akidényín̄ ngum echōn̄ áchēm-me ch̄ó?”

39 Né-ɔ́, béeh̄e’áa-se bédúbe. Yesayaa ahóbé h̄m̄ démpēe aá,

40 “Dyõb ákwidé bó ndím, ábē-’e bó nlém mé aláa, ábel nén m̄mab m̄id méenyinnē’,

béēsón̄tanne.

Nzé bēbélé-’e nē, né bétimén me, né m̄chōód-te bó.”

41 Yesayaa anhób nén áyāle annyín̄ ehúmé éche Yesue, anhób-pe áyā́l echē.

42 Ké nê, bad híin béndübē Yesue, káñne donje á bad bémháá. Bon ngáne béháá'áá Befarisia, békênlúmedté yál, ábáñ nén bán béébídté bó á ndáb é mekáne.

43 Bébélé'áá nê áyāle bēndāñ mekenag mé baányonj tómaa mé Dyöb.

E'yale ábe Yesue békāād bad

44 Héε Yesue áchágté ehób ámīn áhōbē aá, “Kénzée awě adúbpé me, eedúbpéé mmēmpen, adúbpé káñne ane awě alómé me.

45 Kénzée-'ε awě anyíne me, anyíne ane awě alómé me.

46 Mpedé á nkōjsé née e'nyínen bé ekíde, ábel bonj kénzée awě adúbpé me, eélyāgē á ehíntén-tē.

47 Kénzée awě awógé ábēm e'yale, bonj eékonje bó, saké me nkáadte mó. Meekáádtée mó áyāle meépedéé ákaad nkōjsé bonj mpedé ásonj bad bé nkōjsé.

48 Kénzée awě abáá me á yál bonj eékobe-'ε ábēm e'yale, awóó mod awě ákāād mó. Abēm e'yale bēn bóó békāād mó á mbwε mé asóg.

49 Ebê nê, áyāle meehóbéé nímén mésyāāl ne echēm kunze. Bonj Titée awě alómé me, alángé me chōm éche nítāngéné ahób.

50 Mbíi meé kéchéé éché alángé me aá nñhōb épeene alongé áde déemaá'. Né-óó, kéchéé éche nñhóbéé, nhóbe' chó ngáne Titée alángé me.”

13

Yesue awöbpé ábē bembapεε mekuu

1 Epun é ngande e Nnyíme-ámīn ēnlyāg née chān. Yesue ambíi aá eche pónde emaa ape echē mótāngéné nkōjsé atede, áke wée eche Sāñ. Andāñ bad bé nkōjsé ábe béndübē mó, alúmed-te échē edāñge káñne á asóg.

2 Yesue ne ábē bembapεε bedyágé'áá ndyééd ngukél, Satanε-'ε ammad Judas Iskariōde mwān awě Simōne mewēmtēn mé mbéb ásóled áte ásom Yesue.

3 Yesue ambíi aá eche Sāñ abagé mekan mésyāāl áwe mekáá. Ambíi-'ε aá móhūū wée Dyöb mótime-'ε ámbíd wée Dyöb.

4 Ade bedyákgē ndyééd nê, Yesue anhidé ásē, ahúd nkob á yál, atád tábele á nkog.

5 Héε áhéde mendíb á kúmbe-tē, bonj ábootéd ábē bembapεε mekuu awobe, ápīnnād tábele awě ánwāā' é á nkog.

6 Ade ápédé wée Simōn Petro dóó Simōne ásedtéé mó aá, “A-Sāñ, ehede me mekuu awobe-ye?”

7 Yesue ankwentén mó aá, “Weéhēlē-se esōñtén dyam áde nibeleeé bóob, bonj ámbíd e nímén mésyāāl dóó wésōñtēnnē.”

8 Héε Petro áhóbéé aá, “Aáy, weéwóbpéé me mekuu mbêd.” Yesue antímtén mó aá, “Nzé meéwobpe wε mekuu né wéewóngé dyamdyam abelen ne me.”

9 Simōn Petro anláá mó aá, “A-Sāñ, né saké mekuu mëmpen-éé wéwobéé me. Wéwobé me káñne mekáá ne nló!”

10 Yesue ankwentén aá, “Mod awě amaá mendíb awog, yál esyāál emaa mó asāñ, eetāngeneé mendíb awóg ámpē, étōméé áwobe mekuu.* Nyēmaa asāñ, bonj saké nyé moosyāál nyésáá.”

11 Yesue ammad abii mod awě ásom mó. Née dēnkāñ bonj ahób aá saké moosyāál asáá.

12 Ade amáá bó mekuu awobe, anhé nímē nkob á yál, átīm ámbíd áwē e'dii. Héε ásedtéé bó aáken, “Nyēsōñténé dyam áde nibeñlé nyé-ye?”

13 Nyēchāge me Meléede, nyēchāge-'ε me Sāngwéé. Nyētāngéné, áyāle nê dēn dóó nídíi.

14 Né-óó, nzé me awě ndé nyé Sāngwéé mbé-'ε nyé Meléede nwöbpé nyé mekuu, né nyēmpē nyētāngéné nhóg ne anííi mekuu awobe.

* 13:10 Donje á kálag dé'só déewóó' ééetóméé áwobe mekuu.

15 Nlúmté nyé elánsén éche nyétánjéné ahíd ábel nén nyémpē nyébel ngáne núbénlé nyé.

16 Ne mbále nlânge nyé nén mɛé, mbæledɛ eetóméé eche sán, mod awě bélómé-’ɛ eetóméé mod awě alómé mó.

17 Bɔɔb áde nyébíí nímén mam, nnam mébē ne nyé nzé nyébele mó.

18 “Meehóbéé nyé moosyáál. Mbíí bad ábe n̄pwédé. Bon e’yale ábe é’ténlédé á Kálag e Dyöb é’tánjéné alón. Eténlédé nén bán, ‘Mod awě súmō sedyág ndyééd akünnéné me yäl.’

19 Nlânge nyé nén bɔɔb, áde éēbēnlēdēē ábel nén nzé ébénlédé, nyédúbe nén bán, ‘Ndií mó Awě Ndií.’

20 Ne mbále, nlânge nyé nén mɛé, kénzée awě akobé mod awě rílóme, akobé mɛ. Kénzée-’ɛ awě akobé mɛ né akobé ane awě alómé mɛ.”

Yesue ahóbé á’sō é’ pónde ad bésōm mó

(Mat 26.20-25; Mak 14.17-21; Luk 22.21-23)

21 Ade Yesue áamá nímén mekan ahób ndutul enlóg mó á nlém-tē, ápanléd-te ábē bembapɛɛ áte aá, “Ne mbále, nlânge nyé nén mɛé, nyé mod nhóg ábɛ mɛ á mekáá mé bad bé ekoyí.”

22 Héé ábē bembapɛɛ bénónné á mesó, áyāle bénkēmbíí’ɛ mod awě áhóbéé.

23 Mbapɛɛ nhóg, awě Yesue ándəngé, andyɛ mó á akéb.

24 Dóo Simōn Petro ápebtanné ane mbapɛɛ m̄id, áhōbē aá, “Sedéd mó mod awě áhóbéé.”

25 Dóo ane mbapɛɛ ásídté Yesue á yäl-tē, ásedté mó aáken, “A-Sán, nzée éhóbéé?”

26 Yesue ankwentén mó aá, “Mod awě métodéé ewele á díse-tē bon n̄be mó, mó adé ane mod.” Héé átédé ewele, átədté á díse-tē, ábagé Judase, mwän awě Simōn Iskariəde.

27 Akob áde Judase ákóbé échē ewele, Satane ansól mó áte. Dóo Yesue álángeé mó aá, “Dyam áde éhedéé ábel b̄l dó á mehélé-te.”

28 Bon mod ké nhóg awě bóbōo bedyágé’áá ndyééd enkénsónténne chōm-éé ékáá bon Yesue aláá Judase nē.

29 Ngáne édíí bán Judase mō akōngé’áá ekwe é mōné, donge á bembapɛɛ bēnwēmtēn bán Yesue alânge mó aá áké áchan bwēm ábe bēbenlédte á ngande, ké’ɛ chōm éche bēbéé betóótōkē bé bad.

30 Ade Judase ákóbé ewele éche Yesue ábágé mó kobén, ambíd ebwóg. Ehíntén ênkwe.

Yesue abagé mbéndé e ekóolé

31 Ade Judase áamá abíd dóo Yesue áhóbéé aá, “Bɔɔb-pɔɔ ehúme e Mwän-a-Moonyon ényínnédé. Ehúme é Dyöb-pe ámpē ényínnēd mbwiined ne mwän.

32 Nzé Dyöb ákúde ehúme ámbíd e Mwän, né Dyöb dēn ámpē débēl ehúme é Mwän ényínned. Abēl-le nē ábwōg-ábwōg.

33 A-baányan, echem pónde ábé ne nyé, edé esón. Nyééhéd mɛ, bon ngáne ménlāá’ɛ bad bé Israel, melelem nē dóo rílángeé nyé bɔɔb, mɛé, ‘Wéé ríkagké, nyéehenlé apɛ áhed.’

34 Mbage nyé mbéndé ekóolé bɔɔb, nén nyédəng nhóg ne aníníí. Ngáne rídáá nyé, nyémpē nyédəng nhóg ne aníníí.

35 Nzé nyédəó nhóg ne aníníí, né mod téé áb̄tī aá nyédíí ábēm bembapɛɛ.”

Yesue ahóbé ngáne Petro ábāngē mó á yäl

(Mat 26.31-35; Mak 14.27-31; Luk 22.31-34)

36 Simōn Petro ansedéd Yesue aáken, “A-Sán, héé éhedéé akɛ?” Yesue antimtén mó aá, “Weéhēlē-sɛ ehíd mɛ bɔɔb wéé ríkagké, bon ámbíd e pónde wēhíd mɛ.”

37 Petro ansedéd mó aá, “A-Sán, cheé ékáá bon meéhēlē se nhíd we bɔɔb? Mbōnséné áwé á nló nímōn.”

38 Héé Yesue ákwentanné mó aá, “Ekoó abonɛn dé awé á nló nímēm-ɛ? Ne mbále, nlânge we mɛé, nchóm-a-kúb adēhób aá mótō’, wēbān mɛ á yäl ngen éláán.”

14

Yesue mó adé Nzii e mbále echě epεene alongé

¹ Dóo Yesue ábádεé ábē bembapεε aláa aá, “Nyéētágté nlém á abum. Nyésum nlém wée Dyōb, nyésum-me káōηne áwēm.

² Tonj ébúú áte á ndáb echě echem Sáj. Nkag-ke áwed ábonσen nyé hōm. Nzé énkēmbé nē, né menkēnláá’ é nyé meé nkag nyé hōm abonσen.

³ Nzé nkií-’ε nyé hōm abonσen, mětīm ámbíd, ríhye ntéd nyé ábē ne me, ábel nyémpē nyébē hōm áde rídíí.

⁴ Nyébíí nzii echě etime’ wée ríkagké.”

⁵ Héε Tomase álângeé mó aá, “A-Sáj, séebíí’ é wée ékagké. Chán-nō sébwεé nzii abíi echě etime áwed?”

⁶ Yesue ankwentén mó aá, “Méε ndé nzii eché ekag wée echem Sáj, mbále ehúε’ ne me, me-’aá mbage alongé. Modmod eéhēlēε-se ápe wée echem Sáj, ésebán abwedé áwēm.”

⁷ Héε Yesue álângeé ábē bembapεε aá, “Bōob áde nyébíí me, nyéēbīí káōηne echem Sáj.* Bootya bōob nyényíné mó, nyébíí-’ε mó.”

⁸ Filibε anláá mó aá, “A-Sáj, lúméd-te sé Titée. Chōm ésyāāl éche séhedεé éetómεé nē.”

⁹ Yesue ankwentén aá, “A-Filib, nkémbē ne nyé á etūn é póndé, chán-nō éhεléε-se ehób wée mōbíí’ é me? Kénzée awě anyíné me né anyíné Titée. Chán-nō éhεléε-se ehób wée ‘Lúméd sé Titée?”

¹⁰ Weedúbpεé wée echem Sáj adíi me áte, me-’ε mbé mó áte-ye?” Héε Yesue álângeé ábē bembapεε aá, “Mam níme rílángeé nyé méebídεé áwēm dēn. Bonj echem Sáj awě adé me áte mō abele mímē nsón.

¹¹ Nyédúbe me ngáne ríhóbé meé echem Sáj adíi me áte, me-’ε mbé mó áte. Nzé nyédúbpεe nē, nyédúbé ké áyāle mam mé menyáké níme mbεléé.

¹² Ne mbále, nlânge nyé nén meé, kénzée awě adúbpé me, ábēl mam níme mbεléé. Abēl-le káōηne mekan níme métómé mímén áyāle nkag wée Titée.

¹³ Měbēl-le kéchéé éche nyésédté á đin ádēm ábel nén ngum echě Titée ényínned ámbíd e Mwän.

¹⁴ Nzé nyésédté me kéchéé á đin ádēm, měbel chό.”

Yesue aá móōlōm Edáádāη éche Esáá

¹⁵ Yesue ambád ahób aá, “Nzé nyédáó me, né nyéēhíd echem mbéndé.

¹⁶ Mēlāā Titée, ábē-’ε nyé Nwōηgene ampée, awě ábē ne nyé á ngíndé ne á ngíndé.

¹⁷ Ane Nwōηgene mō adé Edáádāη echě ébídte’ mbále áwed tāηgene Dyōb. Bad bé nkōηsé béeheléε-se békob mó, áyāle béenyínēε mó, béebíí-’aá mó. Bonj nyébíí mó áyāle adé ne nyé, ábē-’ε nyé áte.†

¹⁸ Nzé nkií, méetεdée nyé menyuu. Mětīm ámbíd áwēn.

¹⁹ Mwāmpin ní póndé, nkōηsé méenyínné me ampē. Bonj nyépen nyéēnyín me. Ngáne mébēε á alongé, nyémpē nyéēbē.

²⁰ Nzé échē epun épédé, nyéēbīí bán ndé echem Sáj áte, nyé-’ε nyébé me áte, melemlen ngáne me-’ε rídíí nyé áte.

²¹ Kénzée awě akobé echem mbéndé, áhídē-’ε chό, mō adé mod awě adáó me. Kénzée awě adáó-’ε me, echem Sáj mó-’ε ádāη mó. Mémpē mědāη mó nlúméd-te mó yāl.”

²² Dóo Judase (saké Judas Iskariōde) áhóbéé aá, “Bonj A-Sáj, chán wélūmēdtē sé yāl bonj weelúmté nkōηsé pen?”

²³ Yesue ankwentén aá, “Nzé mod adáó me, áhíd ábēm e’yale. Echem Sáj ádāη mó, sé echem Sáj-’ε séēpē áwē, sédyēε-’ε ne mó.

* **14:7** Bōob áde nyébīi me, nyéēbīi káōηne echem Sáj; donje á kálag dé’só áwóó nzé nyénkōη me abíi, né nyéēbīi káōηne echem Sáj. † **14:17** Abē-’ε nyé áte; donje á kálag dé’só áwóó adē-’ε nyé áte.

²⁴ Nzé mod eédəə mə, eehídéé ádêm ayáge. Adén ayáge áde nyéwógé déesaá ádêm. Adii áde Titée awě alomé mə.

²⁵ “Nlángé nyé nímén mésyāāl áde rídí ndé ne nyé.

²⁶ Nwōngene, Edáádəŋ éche Esáá awě Titée álōmmē á dīn ádêm, äyāgēd nyé mekan mésyāāl äbēl-le nyékamtán mekan mésyāāl níme rílánjé nyé.

²⁷ Nsaŋ móo rílyágnédé nyé. Mmēm nsaŋ móo mbagεé nyé. Meébāgēē nyé mó ngáne nkōŋsé mbagεé. Nyéētágté nlém á abum, nyéewógé mbwóg.

²⁸ Nyênwóg née ríhóbé məé ‘Mětədə nyé boŋ mětīm ámbíd áwēn.’ Nzé nyëndəŋ mə né nyéewóg menyiŋge bán nkag wée Titée áyāle Titée atómé mə.

²⁹ Nlángé nyé nén bəəb áde éebēnlēdēē, ábel nén nzé ébēnlédé, nyédúbe.

³⁰ Syánē déebudté pónde awóŋ ákal ámpē, áyāle nkamlεε a nkōŋsé ahúε’. Eewóó’ε ngíne ké póg ámīn echēm.

³¹ Boŋ kénē mēchennéd mó yāl mbēl ngáne echem Sán áhóbé aá mbēl, ábel boŋ nkōŋsé mbíi nén bán, ndəə echem Sán. Né-’aá ákás boŋ mbēlé kéchéé éche áhóbé aá mbēl.

“Nyéhyag syánē déhide hén.

15

Yesue mâ akoó alín dé epum á bwel abé

¹ “Mε-εé ndé alín dé epum é bwel, alín dé epum é bwel dēn dēn. Echem Sán-’ε abé mbelē-nzag.

² Ahúde’ ngen ké ehéé echě edé mə á yāl, echě eechyáá’ e’pum, ápagké-’ε ké ehéé echě echyáá’ e’pum, ábel boŋ éboŋ yāl ébude-’ε achyáa.

³ Ayáge áde rí’yágté nyé ábélé nyēmaá asán.

⁴ Nyélyəg nyébê ne mə, mémpē mēlyəg mbé ne nyé. Ngen chēn eéhēlēē-sε echyáá e’pum áde éesaá á alín á bwel. Melemlem née nyémpē nyéehēléé-sε nyēchyáá e’pum ésebán nyédé ne mə.

⁵ “Mε-εé ndé alín dé epum é bwel, nyé-’ε nyébé ngen. Nzé mod adii áde ne mə boŋ mə-’ε ndé ne mó ächyāā e’pum bwāmbwam. Nyéehēlēē-sε nyébēl dyamdyam ésebé ne mə.

⁶ Nzé mod eésē ne mə, bēhūd mó née ngen. Ene ngen ebelé ekíntéd. Béladεé échē ndín é ngen áte, bēbwém chó á muú-te, éhyán-’ε.

⁷ Nzé nyédii nyédé ne mə, boŋ ádēm ayáge-’ε adii áde nyé áte, kéchéé éche nyésédté, nyéékūd.

⁸ Edúbé éche echem Sán ényínnad nzé nyébudé e’pum achyáa, nē-’aá débēl nyébé ábēm bembapεε.

⁹ Ngáne echem Sán ádáá mə, melemlem née mémpē rídáá nyé. Né-óó nyédii nyébê ne mə ábel boŋ mbê rídəŋ nyé.

¹⁰ Nzé nyéhídé échēm mbéndé, né mēbē rídəŋ nyé. Melemlem nē dáo ríhídεé mbéndé échě echem Sán, adii adáá-’ε mə.

¹¹ Nlángé nyé nímén mésyāāl ábel nén nyémpē nyéwóg nyaa e menyiŋge echě ríwogεé, nímēn menyiŋge mélōn-ne mbon.

¹² Echem mbéndé edii nén, nyédəŋ nhóg ne aníní melemlem nēngáne rídáá nyé.

¹³ Nzé mod awédé á nló mí baáb, né alúmté edəŋge éche étómténé achab ámīn.

¹⁴ Nzé nyébele’ mekan níme rílánjé nyé məé nyébēl né nyédii ábēm besón.

¹⁵ Meéchāgēē nyé bembəlede ámpē, áyāle bembəlede béēbyēē’ε mam níme echab sán ábeléé. Boŋ ríchəgεé nyé məé ábēm besón áyāle nlángé nyé mam mésyāāl níme echem Sán álánjé mə.

¹⁶ Nyéépweđéé mə, boŋ mə-εé mpweđé nyé, nlóm-mε nyé ábel mekan níme méchyáa e’pum é’ bwām. Nyaa é mekan échě ébē abé ne abé. Nzé nyébelé-’ε nē, echem Sán äbē nyé kéchéé éche nyésédté á dīn ádēm.

¹⁷ Mmēn mam mésyāāl níme rílánjéé nyé-óó, médii nén məé, nyédəŋ nhóg ne aníní.”

Bad bé nkõjsé békóó nyé

18 Yesue ambád ábē bembapεε aláa aá, “Nzé nkõjsé nkóó nyé, nyébii nén bán meé bésébpé akóó.

19 Nzé nyembé nêngáne bad bé nkõjsé, né nkõjsé métēd nyé nêngáne ábē bad. Boη mpwεdé nyé átintē e bad bé nkõjsé. Nyéēsaá bad bé nkõjsé. Né-’aá ákáá boη nkõjsé nkóó nyé.

20 Nyéwēmtεn ehóβ éche ménlāā’ é nyé meé ‘Mbáledε eetóméé eche sáη.’ Nzé bēmbané me á metake-tē né bēbané nyémpē á metake-tē. Nzé bēnhíd ádēm ayáge né bēhíd-tε ádēn ámpē.

21 Bébēl nyé nímén mekan mésyāāl á yāl á đīn ádēm, áyāle béēbīi’ é ane awē alómé me.

22 Nzé menkēmpē boη nláá bó nímén mam, né nímab mbéb méenyínnedεé. Boη bōab, béewóo’ é nzom ké póg ayāle nímab mbéb.

23 Kénzée awē akóó me, akóó kááηne echem Sáη.

24 Nzé menkēmbēl ndín é mam átintē echáb éche mod ampée éēbēlēē mbéd, né nímab mbéb méenyínnedεé. Boη bōab bényíne mekan mésyāāl míme mbélé, ké nê bédii békóó me, békóó-’ε echem Sáη.

25 Nén ádé álóned e’yale ábe é’ténlédé á mbéndé echáb bán, ‘Nzom ké póg enkēmbáá eche békóóné me.’

26 Nwõηgene ábid wée Titée. Adii Edáádāη éche ébele’ boη bad bésóηtén mbále. Adē mébēē ne Titée mēlómē nyé mó, mó-’aá ālāā nyé mam t̄ηgene me.

27 Nyémpē nyéēhōb mam t̄ηgene me ayāle nyédé ne me se á mbooted.

16

1 “Nlāηge nyé nímén mésyāāl ábel boη nyéētínné mbíd.

2 Bébídēd nyé á ndáb é mekáne. A mbále pónde ehúe’ eche kénzée awē āwūū nyé áwēmtēnnē aá móbenle Dyōb.

3 Bébēl nímén mam ayāle béēbīi’ é echem Sáη béēbīi-’aá me.

4 Nlāηgé nyé nímén mam mésyāāl ábel boη nzé pónde epedé echē nímén mekan mébenladté, nyéēkamtén bán menláá’ nyé.

Nsón míme Edáádāη ébenlé

“Menkēnláá’ é nyé nímén mekan á mbooted, ayāle membé ne nyé.

5 Boη bōab, nkag wée mod awē alómé me. Ké nê, nyé modmod nyéesεdteé me bánken ‘Hée ékagké?’

6 Aláa ádé nlāηgé nyé nímén mekan ábélé ndutul elóge nyé á nlém-tē.

7 Ne mbále, nlāηge nyé nén meé, édé mboη nén bán nkε. Ayāle nzé meékii, né Nwõηgene éepaá áwēn. Boη nzé nkii, mēlómē nyé mó.

8 Ade ápée, álūmēd bad bé nkõjsé nén aá nímab nsõηtεn míme bēwánlé t̄ηgene abel dé mbéb ne ábel mekan míme mésáá méet̄ηgenεé. Béēsõηtεnεé-’ε nyaa echē Dyōb ákáadtéé.

9 Mmab nsõηtεn méet̄ηgenεé t̄ηgene mbéb, ayāle béedúbpée me.

10 Méet̄ηgenεé t̄ηgene abel dé mekan míme mésáá, ayāle nkag wée Titée, nyéenyín-naá me ámpē.

11 Méet̄ηgenεé t̄ηgene nyaa echē Dyōb ákáadtéé, ayāle amaá nkamlεε a nkõjsé akáad.

12 “Ndii nwóó ekud é mekan áláa nyé boη nímē mekan métom nyé áte.

13 Boη áde Edáádāη é mbále épée, ábēl nyébīi mbále esyáál. Eehóbénné echē kunze chēn. Dyam áde bēlāā’ é mó dóó áhōbpē, ālāā-’ε nyé mam míme mébenléd pónde echē ehúe’ á’sō.

14 Achāgēd échēm edúbé ámīn ayāle kéchéé éche áwógé áwēm chóó mó-’ε ālāā’ é nyé.

15 Kéchée éche echem Sáη áwóó édii échēm. Nê dóó ákáá boη r̄hōbē meé Edáádāη étēd kéchéé éche r̄hóbé, éláá nyé.”

Ndutul ɛ̄t̄im menyinje

16 Hée Yesue ábádɛ́é aá, “Mwämpin mí pónde nyéenyinné me ámpē, mwämpin mí pónde-’ɛ́ ámbid enê nyéenyin me.”

17 Dóo donje dé bembapɛɛ bésɛdtɛ́é nhóg ne aníníí bánken, “Cheé áwémténé ahób, áláa syánē aá, ‘Mwämpin mí pónde nyéenyinné me ámpē, mwämpin mí pónde-’ɛ́ ámbid e nê nyéenyin me?’ Ahób-pe ámpē aá, ‘Áyāle nkag wée Titée.’ ”

18 Bembē bésɛdtɛ́é bánken, “Cheé áwémténé ahób, ahób aá, ‘Mwämpin mí pónde?’ Séesōhtɛnɛ́é dyam áde áhóbɛ́é.”

19 Yesue ammad abii aá, béhede mó dyam asɛded. Né-ɔ́, anláá bó aá, “Dyam áde nhóbé meé, ‘Mwämpin mí pónde nyéenyinné me ámpē, mwämpin mí pónde-’ɛ́ ámbid e nê, nyéenyin me,’ dóo nyésɛdtɛ́é nhóg ne aníníí-ye?”

20 Ne mbále, nlânje nyé meé, nyéɛchií, nyéléb-pe, boŋ nkōŋsé méwōg menyinje. Nyéésudén, boŋ mímê nsuden métim menyinje.

21 Mmwaád awě ahede achyáá abelé ásuden áyāle eche pónde e metake epedé. Boŋ nzé amaá achyáá abelé awóg menyinje, áyāle moonyoŋ achyáádté á nkōŋsé.

22 Nê dóo édíí ne nyé. Nyésúdné bɔɔb, boŋ mēnyin nyémpē. Ene pónde mímēn nlém mélōn ne menyinje, modmod éhɛnlé-’áá nyé mímê menyinje akoben.

23 Ade éché epun épɛ́é, nyéesɛdɛ́dtɛ́é me dyamdiam. Ne mbále, nlânje nyé nén meé Titée ábɛ́ nyé kéchéé éché nyésɛ́dtɛ́é á d̄in ádêm.*

24 Kááŋne bɔɔb nyééh̄dn̄ɛ́é mó chōmchōm á d̄in ádêm. Nyéhɛden mó, nyéékūd ábel nén mímēn menyinje mélōg mbon.”

Yesue atómé nkōŋsé áte

25 Yesue ambád ábē bembapɛɛ aláa aá, “Mbēnlédé ngan áláa nyé ekud é mekan. Pónde ehúé’ échē méebɛnlédtéé ngan. Méléā-’ɛ́ nyé mekan t̄ŋgɛne Titée, nyaa échē nyésōhtɛn̄nē.

26 Echē epun, nyééh̄ɛdén mó kéchéé á d̄in ádêm. Méetɔ́gɛn-naá mó aláa meé áwōŋgen nyé,

27 áyāle Titée mwēn adə́ nyé. Adə́ nyé áyāle nyédə́ me, nyédúbpé-’ɛ́ bán mbídé áwē.

28 Membíd wée Titée, m̄pē á nkōŋsé-te, bɔɔb-pe ntɛdte nkōŋsé, ntime ámbid wée Titée.”

29 Hée ábē bembapɛɛ béhóbɛ́é bán, “Ehóbɛ bɔɔb ngáne sésōhtɛn̄nē, weébɛnládté ngan.

30 Sēbíí bɔɔb bán ebíí mekan mésyā́l, éhɛdnád-taá bán modmod ásɛded we dyamdiam. Nén ábélé sēdúbpé bán ebídé wée Dyōb.”

31 Dóo Yesue ákwentanné bó aá, “Nyédúbpé bɔɔb-ɛ?”

32 Nyénɔ́ne! Pónde ehúé’, emaa-’ɛ́ ape, áde nyépāntɛdtɛ́é áte. Mod tée atóm mehélé wée ábídé, nyétɛ́dē mmēmpɛn. Boŋ ké nê, meesaá mmēmpɛn, Titée adé ne me.

33 Nlânje nyé mímēn mekan ábel nén nyéb̄n̄ nsan abé áde nyédíí ne me. Nyéékūd metake á nkōŋsé-te boŋ nyéwéd nlém á abum. Ntómé nkōŋsé áte.”

17*Yesue akánnédé eche yāl*

1 Ade Yesue amáá mímēn mekan mésyā́l ahób, dóo ánóné ámin boŋ áhōbē aá, “A-Tê, pónde emaá ape. Lúmed bad ehúmé échē awoŋ Mwān, ábel nén awoŋ Mwān mómpē álúmed ehúmé échōŋ.

2 Ebágé mó kunze ákamlɛn moosyā́l, ábel nén ábe bad bésyā́l ábe ébágé mó alongé áde déemaá’.

3 Alongé áde déemaá’ ádíí nén bēbíí we, mmōn awě edé Dyōb á mbále, ne ábii Yesu Kr̄stə́, awě élómé.

4 Mbídté échon ehúmé áwed á nkōŋsé amad áde mímádé nsón míme ébágé me.

* **16:23** Titée ábɛ́ nyé kéchéé échē nyésɛ́dtɛ́é á d̄in ádêm: donje á kálag áwóó Nzé nyésɛ́dtɛ́é Titée kéchéé, ábɛ́ nyé ch̄ó á d̄in ádêm.

⁵ Bɔɔb-pɔɔ a-Sán, bídéd échêm ehúmé áwed, wée mmõŋ édífí. Melemlem mé edúbé míme ménwõŋgē ne wε, nkõŋsé rídé ahõb bán míbootad.

Yesue akánnédé ábē bembapεε

⁶ “Mbélé bad bé nkõŋsé ábe ébágé me bébíí wε. Bébédée ábõŋ, wembě me bó, bébélé-’ε ngáne ehóbé wεé bébél.

⁷ Bébíí bɔɔb bán kéchéé éche ébágé me, ébídé áwõŋ.

⁸ Nlángé bó mam mésyāāl míme élánagé me wεé ríláa bó, bédúbpé-’ε nímē mam. Bébíí ne mbále bán áwõŋ dɔɔ ríbidé, bédúbpé-’ε bán wε-εé elómé me.

⁹ Nkánnad bó. Meekánnádté bad bé nkõŋsé. Bõŋ nkánnad bad ábe ébágé me, áyāle bédíí ábõŋ.

¹⁰ Bad bésyāāl ábe bédé ábēm bédíí ábõŋ, ábõŋ-’ε bésyāāl bédíí ábēm, bébídté-’ε échêm ehúmé áwed.

¹¹ Bɔɔb-pɔɔ, mwämpin ní pónde méebáá á nkõŋsé-te ámpē. Bõŋ bédíí bédé á nkõŋsé-te. Nhyag áwõŋ. Titée awě Asáá, kəá bó á ngine e ðin ádõŋ, ðin áde ébágé mé. Ngine echě ébágé me ábel nén bébê mod nhóg, melemlem ngáne sóo-’ε ámpē dédíí mod nhóg.

¹² Ade ríbedé ne bó, menkəá bó á ngine e ðin ádõŋ, ðin áde wēmbεé me.* Nkǎŋgé bó, bó mod ké nhóg-ke eebɔɔ’é étōmεé mod awě êmmadté abé bán ábɔɔ ábel bõŋ ébenled ngáne éténlédé á kálag e Dyõb.

¹³ Bɔɔb-pɔɔ, nhyag áwõŋ. Nhóbe-’ε nímén mekan ngáne ndii rídé á nkõŋsé ábel bõŋ nímāb menyinje mélõn mbon, melemlem ngáne nímēm-me mélóné mbon.

¹⁴ Nlángé bó mam mésyāāl míme élánagé me wεé ríláa bó. Bɔɔb-pɔɔ bad bé nkõŋsé békɔɔ bó áyāle béesaá bad bé nkõŋsé ámpē, melemlem ngáne me ámpē méesaá mod a nkõŋsé.

¹⁵ Meehóbéé mεé éhúd bó á nkõŋsé-te, bõŋ nhóbe’ mεé ékəá’ bó ábel bõŋ Mod e Ebébtéd eébēlē’ bó mbéb.

¹⁶ Béesaá bad bé nkõŋsé melemlem nêŋgáne méesaá mod a nkõŋsé.

¹⁷ Benléd echõŋ mbále ábel bõŋ béhel wε abele. Echõŋ eyale édé mbále.

¹⁸ Nlómé bó á nkõŋsé-te melemlem nêŋgáne wémpē wénlōmmē me á nkõŋsé-te.

¹⁹ A etútú échâb membě echem yäl ábele wε ábel bõŋ bõmpē bébe échab yäl ábel bõŋ békõŋ wε abele.

Yesue akánnédé bad ábē béedúbé mɔ́ bésyāāl

²⁰ “Meekánnádté ábēm bembapεε bēnpɛn bõŋ nkánnad káõŋne bad ábe bédúbpé me áyāle mam míme béwógé áwāb.

²¹ Nkánne’ mεé bó moosyāál bébê mod nhóg. A-Tê, bó moosyāál bébê mod nhóg ne sóo, melemlem nêŋgáne édífí ne me, me-’ε mbé ne wε. Bébê mod nhóg ábel nén nkõŋsé rídúbe bán wε-εé elómé me.

²² Ehúmé éche ébágé me, me-’ε mbagé bó. Mbagé bó ábel bõŋ bébê mod nhóg melemlem nêŋgáne sóo dédíí mod nhóg.

²³ Ndé mod nhóg ne bó, wε-’ε edé mod nhóg ne me. Nén débël békõŋ mod nhóg abé. Békõŋ mod nhóg abé ábel bõŋ nkõŋsé ríbií bán wε-εé elómé me, bébíí-’ε bán edəá bó melemlem nêŋgáne édóá me.

²⁴ A-Tê, ebagé me bó, bébê wée rídíí, ábel bõŋ bényín echêm ehúmé. Wembě me ehúmé áyāle wendǎŋ me se á mbooted mé nkõŋsé.

²⁵ A-Tê, wε-εé ebele mam nímē mésáá. Nkõŋsé méebíí’ε wε, bõŋ mbíí wε, ábén-ne ámpē bébíí bán wε-εé elómé me.

²⁶ Mbélé bébíí wε, mǎbël-le ámpē ábel nén edəŋge échě édóá me ébê bó áte, me-’ε ámpē ríbbê ne bó.”

* **17:12** Menkəá bó á ngine e ðin áde wēmbεé me: donje a kálag awóó á ngine e ðin ádonj ménkəá bad ábē ébágé me.

18

Békóbé Yesue

(Mat 26.47-56; Mak 14.43-50; Luk 22.47-53)

¹ Ade Yesue amáá akáne, bóobe ábē bembapεε bēnhidé, béchābē mwă edīb a Kidron ámīn. Nzag embé áhed, bénsōl áwēd-te.

² Judase, ntúré awě Yesue ambíí adē abwóg á hōm, áyāle Yesue ne ábē bembapεε bēmmētén aladēn áhed.

³ Né-óó, Judase antómén echon é sánze ne bembaledε bé Ndáb-e-Dyōb ábe beprise bémháá ne Befarisia bénlōmmē, békē wée Yesue ábédé. Abē bad bēnchōd e'kag, bēwálé e'trúkán ne bwēm é' nzum.

⁴ Yesue ammad mam mésyāāl míme mébenléd ne mó abíi, ké nê, ambídéd yāl áwed, ásēdéd bó aáken, "Nzé nyéhedeé?"

⁵ Bēnkwentén mó bán, "sēhede Yesue, mod a dyad á Nazaret." Yesue ankwentén bó aá, "Me-éé ndé mó." Judase ntúré awě Yesue ambé áhed ne ábē bad.

⁶ Ade Yesue áhóbé aá, "Me-éé ndé mó," bēntimén mbíd, bēkwē ásē.

⁷ Hē dōo Yesue ásedteé bó ámpē aáken, "Nzé nyéhedeé?" Bēnkwentén bán, "Yesue a dyad á Nazaret."

⁸ Hée Yesue ákwentanné bó aá, "Nlángé nyé meé, me-éé ndé mó. Né-óó, nzé nyéhede me, nyétēdē ábén bad ábe bédé ne me, békag."

⁹ Nén dēmbenléd álóned e'yale ábe ánhōbpē aá, "A-Sán, átíntē e bad ábe wēmbéé me, meebódeé ké nhóg."

¹⁰ Simōn Petro anwálé nkwáté. Hée ádólé mímmē nkwáté bon átōmtē', ásēlē etúu é ekáá é mbáá é mbaledε awě prise ambáámbáa. Ane mbaledε abédé dīn bán, Malkuse.

¹¹ Yesue anláá Petro aá, "Timéd nkwáté á abám. Nédē, meetēngeneé metuné míme echem Sán átíínédé me akud-ε?"

Békééné Yesue wée Anase

¹² Hée échē echon é sánze ne awáb mod ambáá nchoo ne bembaledε bé bad bé Israel békóbé Yesue béhan mó.

¹³ Bénsēbē mó akεen wée Anase. Anase abédéε sán-kálé awě Kaifase awě abédé prise ambáámbáa mímmē mwě.

¹⁴ Kaifase ne, mó ambě bad bémháá bé Israel elébé aá ébóó bán mod nhóg áwē á nló mí bad bésyāāl.

Petro abáá Yesue á yāl

(Mat 26.69-70; Mak 14.66-68; Luk 22.55-57)

¹⁵ Simōn Petro ne mbapεε ampée behídé'áá Yesue. Prise ambáámbáa ambíí ane mbapεε, né-óó ane mbapεε ansól eyáde éche prise ambáámbáa wée bénsōlēnnē Yesue.

¹⁶ Petro pen anlyǎg á mmwε mé e'ké. Dōo ane mbapεε awě prise ambáámbáa ámbī'í átímé ámbíd á mmwε, ákālēn ngōndéε echē enoné'áá mmwε bon ásōltē Petro á eyáde-tē.

¹⁷ Ene ngōndéε ansédéd Petro aáken "Kíné wēmpē weésaá mbapεε nhóg awě ane mod-ε?" Petro ankwentén mó aá, "Aáy, meésaá."

¹⁸ Bōob-pōó, ahéb démbē. Né-óó, bembaledε ábe prise ambáámbáa ne bembaledε bé Ndáb-e-Dyōb bēnkonéd muú bétyéém áhed bēwālē'. Petro mómpē ambé áhed, atyéém áwālē muú.

Prise ambáámbáa akáadte Yesue

(Mat 26.59-66; Mak 14.55-64; Luk 22.66-71)

¹⁹ Prise ambáámbáa esēdté'áá Yesue tēngene ábē bembapεε ne ádē ayáge.

²⁰ Yesue ankwentén mó aá, "Mam mésyāāl míme nílángé'áá bad nhóbé'áá mó á nhéné. Ayáged ádēm ásyāāl-ε, ábédé á Ndáb é mekáne ne á Ndáb-e-Dyōb wée bad bé Israel bésyāāl bēladnéé. Meéhóbéé-ε dyamdyam á kun-tē.

21 Cheé-5 ésedtéé me ámpē. Sedéd bad ábe bēnwōg mam míme rílanjé bó. Bébíí mam míme ríhóbé.”

22 Ade Yesue áhóbé nê, mbøledε nhóg ambōm mó abén ahób aá, “Chán éhele éhōbē’ nê wée prise ambáámbáa?”

23 Yesue antimtén mó aá, “Nzé nhóbé dyam áde déetāngene, ehób dō moosyāál áwōg. Boη nzé édé bán nhóbé dyam áde átāngéné, cheé ékás boη ébōmé me?”

24 Dóo Anase áhóbé aá, béκεεε Yesue wée Kaifase, prise ambáámbáa. Yesue ambé abé á mehaη.

Petro abáá Yesue á yāl ámpē

(Mat 26.71-75; Mak 14.69-72; Luk 22.58-62)

25 Bōb-pōó, Simōn Petro ambé atyéém áhed áwālē muú. Héε bad ábe bēmbē áhed bēsedtéé mó bán, “Kíné wēmpē weésaá mbapεε nhóg awě ane mod-ε?” Petro antāη aá, “Aáy, meésaá.”

26 Mbøledε awě prise ambáámbáa nhóg, mwānyanη móo Petro ánsēnlē etúu, anchágéd ehób ámīn, aláá Petro aá, “Kíné meenyíneé nyúmō á nzag-tē-yε?”

27 Petro antāη ámpē. Abwōg-ábwōg, nchóm a kúb antōη.

Payledε akáádté Yesue

(Mat 27.1-2, 11-14; Mak 15.1-5; Luk 23.1-5)

28 Bad bé Israel bēnhidnéd Yesue á ndáb wée Kaifase béκεεε mó á eyáde e nkamlεε ambáá. Nén ábédé epog é mbwεmbwε. Bēn bēnkēnsónlé á ndáb-te ábán nēn béenyínnád mbinde á’sō é’ Dyōb * ábel bēdyê Ngande e Nnyíme-ámīn.

29 Né-óó, Payledε nkamlεε ambáá a bad bé Roma, ambíd e ebwóg áke atán bó, ásedté bó aáken, “Awusé áhéé nyéhóbé bán anén mod abelé?”

30 Bēnkwentén mó bán, “Nzé anén mod enkēmbé ebébtéd é mod, né séεbageé mó áwōη mekáá.”

31 Payledε anláá bó aá, “Nyé bēn nyétêd mó, nyébenled mbéndé echēn nyékáad mó.” Héε bad bé Israel bēlanjεé mó bán, “Séewóó’é kunze áwúu mod.”

32 Nén dēmbenléd álóned e’yale ábe Yesue ánhōbpē álúmed nyaa e kwééd eche áwēē.

33 Payledε ansól á ndáb-te ámpē, áchāg Yesue, ásedéd mó aá, “Wε-εé edé kēη e bad bé Israel-ε?”

34 Yesue ankwentén aá, “Mmōn-εé ehóbe nê ngé bad bēmpēε bóo bēlanjē wε mam á yāl echēm?”

35 Payledε ankwentén aá, “Ndé mod a Israel-ε? Abōη bad ne beprise bēmbáá bóo bēbágé wε áwēm mekáá. Cheé ébélé?”

36 Yesue ankwentén aá, “Mmēm nkamlεn méesaá á nkōηsé wén. Nzé mímēm nkamlεn mémbe á nkōηsé wén, né ábēm bembøledε bēwān, ábel nēn bad béεbageé me á mekáá mé bad bé Israel. Boη mímēm nkamlεn méesaá mé nkōηsé.”

37 Dóo Payledε ásedtéé mó aá, “Nédē edé kēη-ε?” Yesue ankwentén aá, “Wε-εé ehóbé wée ndé kēη. Nzom eché ekāó boη béchyáá me, nīpē á nkōηsé wén, edíi ábíd mbōη e mbále. Mod ké ahéé awě adé mod a mbále awóglan me.”

38 Payledε ansedéd mó aá, “Cheé édé mbále?”

Bán Yesue atāngéné awé

(Mat 27.15-31; Mak 15.6-20; Luk 23.13-25)

Ade Payledε amáá mó asedéd nēn, ambíd á ebwóg ámpē áke atán bad bé Israel, anláá bó aá, “Meekóbneé anén mod awusé ké ahóg áde méhōbpē meé bēwúu mó.

39 Boη nyēwóó elem nēn bán, ntāngéné nyé mod a mbwōg nhóg abídted á pónde e Ngande e Nnyíme-ámīn. Nyédəó bán mbídted nyé kēη e bad bé Israel-ε?”

* **18:28** Bad bé Israel bēndūbē nēn bán nzé mod asólé á ndáb e mod awě eésé mod a Israel, né awógté yāl mbinde. Ne bó, enén ndín e mod ebágáá mbinde á’sō é’ Dyōb epun saámbe. Enén pónde esyāál eéhele’aá-se adyé Ngande e Nnyíme-ámīn.

⁴⁰ Bênkwentén mós ne e'saad bán, "Aáy! Sééhēdēē mós. Bídtéd sé Barabase." (Barabase abédé-'e nchíb ambáá.)

19

¹ Dóo Paylede áhóbé aá béke bébom Yesue.

² Sánze éntēd ngen é mechă bélón ekóté éche émbē néē ekóté é kâñ, béhē mós chó á nló, béhé-'e mós mengombe míme méyage' á yǎl, míme méwagné mengombe mé kâñ.

³ Bésídté'áá mós benben, béhōbē bán, "A kâñ e bad bé Israel, edúbé ébê ne we." Bébómé'áá mós káñne mebén.

⁴ Paylede ambíd á ebwóg ámpē, aláá ábê bad aá, "Nyénone', mbítdaad nyé mós á ebwóg, ábel nén nyébii bán, meekóbneé mós awusé ké ahóg."

⁵ Né-ǎó, Yesue ambíd á ebwóg ne ekóté e mechă á nló, megombe míme méyage' mós-'e mébé mós á yǎl. Héē Paylede álângeé bós aá, "Nyénone' awedé mod-e nén!"

⁶ Ade beprise bémbáá ne bembalede bé Ndáb-e-Dyōb bényíné mós, bêmbootéd abón bán, "Bomé mós á awóg! Bomé mós á awóg!" Paylede anláá bós aá, "Nyé bën nyétéd mós, nyébome mós á awóg, áyāle meekóbneé mós awusé ké ahóg."

⁷ Abê bad bëntimtén Paylede bán, "Sêwóó mbéndé echē ehóbe nén bán atâñgené awé áyāle áhóbé aá módii Mwān a Dyōb."

⁸ Ade Paylede áwógé nén, mbwóg mēnnabé mós akób.

⁹ Antīm ámbíd á eyáde-tē ámpē, ásēdēd Yesue aá, "Héé ébídé?" Bon Yesue enkēnkadénné mós.

¹⁰ Né-ǎó, Paylede anláá mós aá, "Weéhēdēē me akwenten-e? Weebii'é nén weé nwóó kunze áhób meé béchene we, nwón-'e kunze áhób meé bébome we á awóg-e?"

¹¹ Yesue ankwentén mós aá, "Weewóó'e kunze ké póg ámín echēm ésebán Dyōb ábágé we ene kunze. Né-ǎó, mod awē abagé me áwōñ mekáá abelé mbéb míme ítómténé achab ámín."

¹² Ade Paylede áwógé nē anhēd nzii átēde Yesue, bon ábê bad bénhē e'saad bán, "Nzé etēdté anén mod né weesaá nsón awē Kaisē. Kénzēé awē áhóbé aá, módē kâñ né atâñgan Kaisē."

¹³ Ade Paylede áwógé nén, ambídén Yesue á ebwóg, ádyēē atii dé nkamlēn. Adē hōm wēē ándyé'é béchógé'áá dós bán, Eyáde éche bēnábndé Meláá. A ehób é Hibru béchage bán, Gabata.

¹⁴ Bōob-pǎó, nén ábédé á epun é mbonśén é Ngande e Nnyíme-ámín, dyam käd. Paylede anláá ábê bad bé Israel aá, "Echen kâñ chó nén!"

¹⁵ Abê bad bénhē e'saad bán, "Wúú mós! Wúú mós! Bomé mós á awóg!" Héē Paylede ásedtēé bós aá, "Mbome echen kâñ á awóg-e?" Beprise bémbáá bēnkwentén mós bán, "Séewóó'e kâñ empée étōmēé Kaisē."

¹⁶ Dóo Paylede ábágé Yesue áwab mekáá ábome mós á awóg.

Bébómmé Yesue á awóg

(Mat 27.32-44; Mak 15.21-32; Luk 23.26-43)

Né-ǎó, bēnhidnéd Yesue.

¹⁷ Yesue mwēn ampém áde awóg bootya á dyad-tē ákēēn dós hōm áde béchagéé bán, "Hōm dé Ebóngél é Nló," áde béchagéé á ehób é Hibru bán Golgota.

¹⁸ Ahed-taá bēmboméé mós á awóg. Bēmbomé bad bébe bēmpēe á awóg áhed, nhóg ped póg, aníní-'e ped eníní, Yesue abé áfintē.

¹⁹ Paylede antēl á abámbé aá, "Yesue, mod a dyad á Nazaret, kâñ e bad bé Israel," abádé á awóg á nló-mín wēē Yesue.

²⁰ Wēē bēmboméé Yesue á awóg démbē benben ne Jerusalem. Né-ǎó, bad híin bēnlāñ chōm éche bēntenlé. Chōm éche ántenlé, antel chó á ehób é Hibru, átel é ehób é Latin, ne é ehób é Grikia.

21 Beprisε bémbáá bénlāā Payledε bán, “Wεétēlē wεé ‘Kâη e bad bé Israel,’ tēl wεé, ‘Anén mod ahóbé aá, mε-εé ndé kâη e bad bé Israel.’ ”

22 Payledε anláá bó aá, “Chõm éche rítélé mmaá atel.”

23 Ade sánze émáá Yesuε abome á awõg, béntēd éche mbóté, békabtéd chό áte monje méniin, bó mod té atéd akab ahóg. Béntēd kááηne mbóté eche béhágkē áte. Ene mbóté bénkēmbaá’é chό hõmhõm. Embé bootya ámīn ápe ásē enkēnwóngé mbom.

24 Hée bélângeé nhóg ne aníní bán, “Syánē deésālē chό. Désid mbambú anyín mod awě átēd chό.” Nén dēmbenléd álóned e’yale ábe é’ténlédé á Kálag e Dyõb nén bán, “Bēn ne bēn bēnkāb échēm mbóté.

Bēnsīd-te mbambú ákab nīmēm nsob.”

Né-õó, nē dõõ échē sánze ēmbenlé.

25 Yesuε nyaá, nyaá mwānyan, Maria awě abédé Klopase mwaád ne Maria Magdalene béntyēēm benben ne á awõg áde Yesuε.

26 Ade Yesuε anyíné nyaá ne mbapεε awě ádáá bétýéémé áhed, anláá nyaá aá, “A-nyan, mwān wε ne.”

27 Hée álângeé ane mbapεε mómpē aá, “Nyoó ne.” Bootya ene pónde ane mbapεε antéd Yesuε nyaá, átimēn mó áwē ndáb.

Yesuε awédé

(Mat 27.45-56; Mak 15.33-41; Luk 23.44-49)

28 Ambíd e nē, Yesuε annyín aá mekan mésyāāl mémáá. Alóned-te ngáne éténlédé á Kálag e Dyõb anhób aá “Píd ekóbé mε.”

29 Kúmbe embé áhed, ebéntéd é mīm énlōg áwēd-te. Né-õó bēntōdé kuchá á ebéntéd é mīm-tē wē, bésōm á ntōη í ngen e hīsōb, béhē mó á nsəl.

30 Ade Yesuε ámwédé ebéntéd é mīm chē, anhób aá, “Emáá.” Hée ámógé nló, awé-’ε.

Bésóó Yesuε akon á aheb

31 Bõõb-põó, échē epun ébédé Mbwε mé mbonjén mé mbwε-mé-nkóme-áte. Bad bé Israel-le béehede’áá bán ndim míbé míbē á awõg á mbwε-mé-nkóme-áte, tanje ngáne échē epun é nkóme áte étõmtēnnē edúbé abé. Né-õó bēntān Payledε bán, ábe bó kunze ábóg bad ábe bébómmé á awõg mekuu ne áhúd bó á awõg.

32 Né-õó, échē sánze ênkē ébóg mekuu níme bad ábe bēmboméé bóõbe Yesuε á awõg. Bēnsēbē níme nhóg abóg, bēbóg-ke níme aníní.

33 Bon áde bépédé wεε Yesuε bēntān nēε ámáá awé. Né-õó, bēnkētōgénné mó mekuu abóg.

34 Ké nē, sánze póg enson mó akon á aheb. Abwõg-ábwõg mekií ne mendíb bémbíd.

35 Mod awě annyín nēε nímén mekan mébénlédé, abidé mbõη, eche mbõη edé-’ε mbále. Abíí nén aá, mókale’ mbále, ahóbe-’ε nímén mam ábel nén nyémpē nyédúbe.

36 Mmén mam mébénlédé álóned e’yale ábe é’ténlédé á Kálag e Dyõb nén bán, “Béebógké ehid échē ké ehóg.”

37 Eténlédé á kálag e Dyõb ámpē nén bán, “Bénõn ane awě bésóó akon.”

Bélimmé Yesuε

(Mat 27.57-61; Mak 15.42-47; Luk 23.50-56)

38 Ambíd enē, Josebe awě ambíd á dyad á Arimatia, anláá Payledε aá, ábe mó kunze áted ndim níme Yesuε. Josebe abédeε mbapεε awě Yesuε, bon énkēmbídédte yāl áwed áyāle abáá’áá bad bé Israel. Payledε ambē mó kunze áted ndim níme Yesuε. Né-õó, ankē Yesuε ndim atéd.

39 Nikodemuse awě ansébé Yesuε akε dé anyín nkuu, bó Joseb bēnkē. Bédēkē anwálé mekúle níme bēnabnadté ndim nímé bēbénlé Mía ne Alõs.* Adē dyõg abédé dyam móom mé kilo meláán ne kilo étáan.

* 19:39 Alõs: Abédeε mekúle níme bēbénládtaá ánabned ndim.

⁴⁰ Béntēd ndim míme Yesue, békāān mó mbóm ne míme mekúle. Nén dōo elem é bad bé Israel ābonṣen ndim émbēē.

⁴¹ Bōob-pōó, nzag embé wée bēnwū'ē Yesue. Soṅ e ekóólé ebédé á nzag-tē wē, echē bēnkēmpaá ndim ké nhóg abane áte.

⁴² Né-ōó, ngáne échē epun ebédé mbwe mé mbonṣén mé mbwe-mé-nkóme áte, ene soṅ-ē ebé benben, bēmbané Yesue ndim áwēd-te.

20

Yesue apuúde

(Mat 28.1-8; Mak 16.1-8; Luk 24.1-12)

¹ A Sōndé, epog é mbwembwe, áde ehíntén émbēē ébé, Maria Magdalene ankē á soṅ wée bēnlimēē Yesue. Ade apédé áhed, antán née bēhúde aláá áde bēnkōlennē nsəl ní soṅ.

² Héé átómé mehélé, boṅ áke atán Simōn Petro ne mbapere ampée awē búmō bēbédé. Ane mbapere abédée mbapere awē Yesue ādangé. Dōo Maria álāngéé bó aá, “Béhúde Sāngwée ndim á soṅ-tē, séebii-'áa wée bēbánné mó.”

³ Dōo Petro bó ane mbapere bēhídté boṅ békāg á soṅ.

⁴ Bó moosyā́l bényágté'áá, boṅ mbapere aníní anyágté'áá tómaa Petro. Né-ōó, ansébé ape á soṅ.

⁵ Anwúlen ásē ásad dīd á soṅ-tē, anyín mbóm éche bēnkaánné Yesue, boṅ enkēnsónlé á soṅ-tē.

⁶ Simōne ahúé'áá mó ámbīd, apedé-'áa pēn asól-le á soṅ-tē. Antán mbóm éche bēnkaánné Yesue áhed.

⁷ Antán-ne abad áde bēnkaánné Yesue nló. Adē abad déébédéé hōm ahóg ne mbóm, dēndāān áte pēd póg.

⁸ Héé aníní mbapere awē ansébé ape á soṅ mómpē ásolé áwēd-te. Annyín ábē bwēm, adúbé-'e.

⁹ Ké nē, bēnkēnsónjénné chōm éche éténlédé á Kálag e Dyōb nén bán Yesue atāngéné apuu.

¹⁰ Ámbīd é nē, ábē bembapere bēntīm ámbīd á ndáb.

Yesue alúmté Maria Magdalene yāl

(Mat 28.9-10; Mak 16.9-11)

¹¹ Bōob-pōó Maria anlyāg á nsəl ní soṅ, áchyeé'. Ade áchyeé' nē dōo áwúnlé ásē, boṅ ásadé dīd á soṅ-tē.

¹² Ásad áde ásádé dīd, annyín ángel ébe. Echē ángel énhē e'púpe é' mbóté, édyēē wée bēnnaádté ndim míme Yesue. Nhóg andyēé á pēd e nló, aníní-'e á pēd e mekuu.

¹³ Echē ángel ēnsedéd Maria bán, “A-mmwaád, cheé échye'é?” Anláá bó aá, “Nchye' áyāle bétédé ndim míme awem Sāngwée, meebii-'áa wée bēbánné mó.”

¹⁴ Ade ámáá ahób nē, ankunnéd, anyín née mod átyéémé áhed. Ane mod abédée Yesue boṅ enkēmbí'ē aá Yesue mó adé.

¹⁵ Yesue asedéd mó aá, “A-mmwaád, cheé échye'é? Nzéé éhédeé?” Maria anwémtén aá mod awē abele nsón á nzag-tē wē mó adé. Né-ōó, anláá mó aá, “A-sāṅ, nzé we-éé etédé mó ndim, eláá me wée ébánné, ábel boṅ níke rítéd mó.”

¹⁶ Héé Yesue áchāgeé mó aá, “A-Maria!” Dōo Maria ákúnné yāl áwē boṅ áhóbé á ehób é Hibru aá, “Rabóni!” (awē adé nén bán, “Meléede”).

¹⁷ Yesue anláá mó aá, “Weésitán me, áyāle meétiméé ámbīd wée Titée. Boṅ kāg wée ábēm bembapere, ábēm baányan, éláá bó wée, ntime' ámbīd wée echem Sāṅ, awē adé kóṅne echen Sāṅ. Mó adé Dyōb ádēm, abé-'e ádēn.”

¹⁸ Né-ōó, Maria Magdalene ankē, aláá bembapere aá, mónyínē Sāngwée. Anláá-'e bó mam mésyā́l míme álāngé mó.

Yesue alúmté abē bembapεε yǎl
(Mat 28.16-20; Mak 16.14-18; Luk 24.36-49)

¹⁹ Echê epun é Sôndé chên, ngukél, bembapεε ábe Yesue bēnladén áte á ndáb-te bēpē-ne ekob áyāle bébáá'áá bad bé Israel. Yesue ampě, atyéém átíntê echâb, aláá bó aá, “Nsan mbê ne nyé.”

²⁰ Ade áamáá ahób nê, anlúméd bó míme mekáá, alúméd-te bó aheb. Bembapεε bébéde menyinge bwâmbwam ânyín Sângwéé.

²¹ Dóo Yesue álângeé bó ámpē aá, “Nsan mbê ne nyé. Ngáne Titée álómé me, melemlem nê dóo mémpē rílómeé nyé.”

²² Ade áamáá ahób nê, anhébé bó pemε, aláá-ε bó aá, “Nyékob Edâádān éche Esáá.

²³ Kénzée awě nyélágséné mbéb, né míme mbéb ríkudé alagsen. Kénzée-ε awě nyéelágsénéé míme mbéb, né méekudéé alagsen.”

Yesue alúmté Tōmasε yǎl

²⁴ Tōmasε mbapεε nhóg átíntê e bembapεε dyôm ne bébe ábe Yesue, awě béchágé'áá bán Nhéd, enkēmbáá ne baáb áde Yesue ápedé.

²⁵ Né-óó, áde ahúú baáb bēnlāá mó bán, “Sēnyíne Sângwéé.” Bon anláá bó aá, “Esebán rínyíne meban míme bēmboméé mó tōne á mekáá bon rísōm-me e'mii á meban-tê áwed, mbíd-te ekáá áwē aheb, méedúbéé mbéd.”

²⁶ Ambíd e e'pun waam, bembapεε bēnladén áte á ndáb-te ámpē. Tōmasε mómpē ambé áhed. Bēmpēn e'kob, bon Yesue ampě, atyéém átíntê echâb. Anláá bó aá, “Nsan mbê ne nyé.”

²⁷ Héε álângeé Tōmasε aá, “Sōm e'mii á meban hén. Nōné' me mekáá, éhyene-ε ekáá, ébid me chó á aheb. Sóg mod abé awě eedúbpe', dúbé!”

²⁸ Tōmasε ankwentén mó aá, “A-Sáá awēm, a-Dyōb ádēm.”

²⁹ Yesue anláá mó aá, “Saá áyāle ényíne me dóo édúbpe-yε? Nnam ne bad ábe béenyíne bon kénê, bédúbe.”

Nzōm echē ekāá bon bétéle' enén kálag

³⁰ Yesue amběl ekud é menyáké émpēe éche ábē bembapεε bēmbēē ásē éche béetelεé á kálag-tê wén.

³¹ Bon mímén mésyāāl méténlédé ábel nén nyédúbe* bán, Yesue mó adé Ane-awě-Béwógté, Mwān a Dyōb. Nzé nyédúbpe-ε mó, né nyékudé alonje áde déemaá' á dīn adé.

21

Yesue alúmté abē bembapεε yǎl ámpē

¹ Ambíd e mímén mésyāāl, anlúméd ábē bembapεε yǎl ámpē á nkin mé edib é Tiberia. Nyaa echē ánlūmédtē bó yǎl ebédée nén,

² epun ehóg Simōn Petro, Tōmasε (awě béchágé'áá Nhéd), Nataniεε (awě ambíd á dyad á Kana á mbwóg e Galilia), bán ábe Zεbediε, ne bembapεε ábe Yesue bēmpēe bébe, bēnladén hōm ahóg.

³ Héε Simōn Petro álângeé bó aá, “Nkag súu akób.” Bēntimtén mó bán, “Sémpē séēhíd wε.” Né-óó, bēnhidé béke bésól á bǎle-tê. Bon mímé nkuu rísyāāl bēnkēnkóbpé chōmchōm.

⁴ Ade bīn é'bóótédé akéle, Yesue antyéém á nkin mé edib. Bon ábē bembapεε bēnkēmbíí'é bán mó adé.

⁵ Dóo Yesue ásedtéé bó aá, “A-běd, nyéekōbēē chōmchōm-ε?” Bēnkwentén mó bán, “Aáy, séekōbēē.”

* **20:31** Nyédúbe; donje á Kálag dé e'só awóó nyébê nyédúbe.

⁶ Anláá bó aá, “Nyébwēm mbínzé á pɛd e ekáá é mbáá é bǎle, nyéĕkǎb.” Né-ǎó, bémbwēm mbínzé ene pɛd. Bénkênhenlé ene mbínzé adol áyāle sūu émbē áwēd-te bwāmbwam.

⁷ Dǎó mbapɛɛ awě Yesue ândəŋgé áhóbéé aá, “Sáŋgwéé mó adé!” Awóg áde Simɔn Petro áwógé bán, Sáŋgwéé mó adé, anhé megombe á yǎl (áyāle anhūd bwēm á yǎl). Dǎó áhébé á edíb-te.

⁸ Boŋ ábiníí bembapɛɛ bēmpǎ á nkin á bǎle-tê, bédolé mbínzé. Ene mbínzé enlón ne sūu. Wéé bémbidēnnē bǎle ápe á nkin dénkênchabpé, ábédé dyam mbwókel e méta póg.

⁹ Ade bépédé á nkin béntān muú mé mekāŋled. Sūu ébédé áwed ámin ne ewele.

¹⁰ Yesue anláá bó aá, “Nyéhyɛne’ donge á sūu áde nyékóbé bǎob.”

¹¹ Né-ǎó, Simɔn Petro ansól á bǎle-tê, ádol ene mbínzé á nkin. Sūu émbáá énlōn ene mbínzé áte. Ebédé mbwókel móom métaan ne éláán. Kénéé échē sūu êmbuú’é áte, ene mbínzé enkēnsaléé.

¹² Yesue anláá bó aá, “Nyéhyɛ nyédyê ndyééd.” Abē bembapɛɛ bó modmod enkênchu’é mó aseded aáken, “Nzé-módé édíí?” Bémbíí bán, Sáŋgwéé mó adé.

¹³ Dǎó Yesue átédé ewele boŋ ábagé bó. Amběl melelem ne sūu.

¹⁴ Nén ábédé ngen echē élónténé éláán, echē Yesue álúmté ábē bembapɛɛ yǎl á pónde echē amáá apuu.

Yesue asědté Petro ké adǎó mó

¹⁵ Ade bémáá ndyééd adyé, Yesue asedéd Simɔn Petro aá, “A-Simɔn, mwǎn a Jɔn, edǎó me tómaa ábén bembapɛɛ-yɛ?” Simɔne ankwentén aá, “Eɛ, a-Sáŋ, ebíí wéé ndǎó wɛ.” Yesue anláá mó aá, “Tǎgén ábēm bán bé ndyɔŋ mí mbód.”

¹⁶ Yesue ansedéd mó ngen éche élónténé ébɛ aá, “A-Simɔn, mwǎn a Jɔn, edǎó me-yɛ?” Petro antimtén mó aá, “Eɛ, a-Sáŋ, ebíí wě ndǎó wɛ.” Yesue anláá mó aá, “Tǎgén mímēm ndyɔŋ mí mbód.”

¹⁷ Yesue asedéd mó ngen échē élónténé éláán aá, “A-Simɔn, Mwǎn é Jɔn edǎó me-yɛ?” Yǎl enhóó Petro áte áde Yesue ásědté mó ngen échē élónténé éláán aáken, “Edǎó me-yɛ?” Né-ǎó, anláá Yesue aá, “A-Sáŋ, ebíí mam mésyāāl. Ebíí wéé ndǎó wɛ.” Yesue anláá mó aá “Tǎgén mímēm ndyɔŋ mí mbód.

¹⁸ Ne mbále, nlāŋge wɛ nén méé, áde ébédé etum, mmōn epúdé’áá abad, ékǎg-ke kéhéé wéé édǎó. Boŋ áde wéchunné wésǎd mekáá, mod ampée awáád wɛ abad, ákēēn-ne wɛ wéé wéedǎó’é akɛ.”

¹⁹ (Yesue anhób nê álúmed nyaa e kwééd echē Petro áwēē, álúmed ehúmé é Dyǎb.) Ambíd e nê dǎó Yesue álāŋgɛé mó aá, “Hídé me.”

Yesue ne mbapɛɛ awě adǎó

²⁰ Dǎó Petro ánóné ámbíd boŋ ányīnē’ nēe mbapɛɛ ampée áhídeé bó. Ane mbapɛɛ abédéé mbapɛɛ awě Yesue ândəŋgé. Móó andyɛé Yesue á akéb á pónde éche bédyágé’áá ndyééd ngukél, boŋ ásēdéd Yesue aá ken, nzé-módé ášōm mó.

²¹ Anyín áde Petro ányíné-’aá mó, anhób aá, “A-Sáŋ, chán-náa anén mod?”

²² Yesue ankwentén mó aá, “Nzé nhede méé ábê á alongé kǎáŋne pónde echē mépéé, chán nê ánóné wɛ? Hídé me.”

²³ Né-ǎó, énkánléd áfíntê e bad ábe behídé’áá Yesue hōm ásyāāl nén bán ane mbapɛɛ éewáá, kénéé Yesue énkênhóbpé aá, éewáá. Anhób dásō aá, “Nzé nhede méé ábê á alongé kǎáŋne pónde echē mépéé, chán nê ánóné wɛ?”

²⁴ Ane mbapɛɛ mó abíde mbóŋ áyāl e mímén mekan, mó-’aá atelé mó ásē. Debíí-’ɛ bán, kéchéé echē áhóbé édé mbále.

Asóg á kálag echē Jone

²⁵ Ekud é mam émpēe édé éche Yesue ábélé. Nzé bénhōb bán bétele’ mésyāāl ásē, ahóg ámbíd e adíníí, nwēm̄tan méé né nkōŋsé méekwogké échē kálag ahé áte.

Kálag e Mbɛltéd níme bembapɛɛ bé nlómag Ndibned ní kálag

Mod awe atelé kálag e Lukase mó atelé-’e kálag e Mbɛltéd. Mekan níme enén kálag mékoo’é alúmed áte médii álaa bad ngáne Edáádəŋ éche Esáá énwōŋgēnnē bad ábe behídé’áá Yesue ákal nkalaŋ ní bwám t̄ŋgene Yesue á Jerusalem, á mbwóg é Judeya ne Samaria ne á mesóg mé nkōŋsé. Elúmté ngáne adúbe á bad bé Krísto ábédé álóned chōm éche bad bé Israel béndūbē. Enén kálag elúmté ngáne adúbe á bad bé Krísto ábótédé á Jerusalem ámbíd e mpume níme Krístəə ne ngáne ákíi mebwóg mémpē. Atón áde ádé etógnén áde enén kálag élúmtéé ámpē ádii nsón níme Edáádəŋ éche Esáá ébeléé. Empē ne ngíne ámín e bad ábe bédúbpé á mbwé ní Pentekəs.

Nkabtéd ní kálag

Abonɛn bad ábe békale nkalaŋ ní bwám 1.1-26

a. Póle e asóg eche Yesue ne ábē Bembapɛɛ 1.1-14

b. Mod awē atédé Judase échē etál nēŋgáne mbapɛɛ 1.15-26

Nkalaŋ níme Yesue níkálté á Jerusalem 2.1-8.3

Nkalaŋ níme Yesue níkálté á Judeya ne á Samaria 8.4-12.25

Nsón níme Paale 13.1-28.31

a. Eke é’só áke dé abel nsón 13.1-14.28

b. Mbom níme bembapɛɛ bé nlómag ne belyáged bé mwembé á Jerusalem 15.1-35

c. Meke níme mélónténé mébe áke dé abel nsón 15.36-18.22

d. Meke níme mélónténé méláán áke dé abel nsón 18.23-21.6

e. Paale adé á mbwóg á Jerusalem, á Kaisaria ne á Roma 21.17-28.31

Titée Dyōbe áá móólōm

Edáádəŋ éche Esáá

¹ A-Tiofilos, mod a edúbé, á kálag echē nísébpé atel, mentél mekan ásē níme Yesue ámbenlé ne níme áyágté’áá bad. Ambəl nímén mekan bootya á pónde echē ámbootédte níme nsón,

² kááŋne, á pónde eche Dyōb dēmbenlé bon ápūmē. Byánán ápumé, ámbenléd ngíne e Edáádəŋ éche Esáá, álaa bad ábe ámpwēdté nēŋgáne ábē bembapɛɛ bé nlómag mekan níme bétáŋgéné abel.

³ Bootya áde Yesue áwédé, ápe móom mé e’pun méniin, anlúmed ábē bembapɛɛ bé nlómag yəl ngen ne ngen, álúmed nén áá ne mbále módē á alongé. Bényínnáá mó díd ákanlé-’e bó t̄ŋgene nkamlen ní Dyōb.

⁴ Pónde póg áde bóḡbḡ bédyáŋkē ndyééd, ansím bó etúu áte aláá bó áá, “Nyéehidte á dyad á Jerusalem. Nyésine’ nde echē Titée awēm áláŋgé nyé áá móhābē áá móḡḡ nyé. Ene nde chḡó ménlāā’é nyé.

⁵ Jōne adūsánnáá bad ne mendíb, bon ámbíd e nguse e e’pun bḡḡb, bédusén nyé ne Edáádəŋ éche Esáá.”

Yesue apūmmé

(Mak 16.19-20; Luk 24.50-53)

⁶ Pónde póg bembapɛɛ bé nlómag bóḡbe Yesue bēnladén hōm ahóg. Héé bésēdtéé mó bánken, “A-Sán, láá sé. Mmén mesú dḡḡ wēbenlé bon bad bé Israel bēwōŋ ngíne ámpē ákamlen echab yəl-’e?”

⁷ Héé Yesue átimtanné bó áá, “Titée mó ábenlad eche ngíne átti pónde ne mekaŋ níme kéchéé ébenlédte. Nyéewóó’é kunze ábíi pónde eche nímén mekan mébenlédte.

⁸ Boŋ áde Edaðəŋ éche Esáá épíí'é nyé nyéəkūd ngíne, hé-'aá nyékanléé bad mekan níme nyényíné t̄ŋgene me á dyad á Jerusalem, á mbwóg é Judeya, ne e Samaria esyā́l káŋ nyépē á metóŋgé mé nkōŋsé mésyā́l.”

⁹ Yesue amaá-'aá bó aláa nê, dɔ́ Dyöb ábélé boŋ ápūmē ámīn. Ade bédii bēnōnéé mó nê, mbag énkūtēn mó, bēnkēnyín-naá mó ámpē.

¹⁰ Bembapεε bémbē bētānē mīd áte bēnōné' ngáne Yesue ákagké ámīn, dɔ́ bad bébe ábe bēhédé mbóté éche épúbe' bēbídé táléd, bétyéém bó á nkəg. ¹¹ Hée ábē bad bébe bésedtéé bó bánken “A-bad bé Galilia, cheé nyétyéémé hén, nyénōnéé ámīn? Anén Yesue awē Dyöb ábélé boŋ áhídē átíntē echēn, ápūmē ámīn, áŋīm ámbíd melemlen ngáne nyényíné akag ámīn.”

Matiasε atédé etál éche Judasε

¹² Hée bembapεε bé nlómag bēhídté á Ekone é Menzab, bétīm ámbíd á Jerusalem. Eché eke ébédé dyam eped é Máyl ehóg.

¹³ Ade bésólé á dyad-tē, bēnkē bésól á toŋ eche bedyéé'áá áte. Ene toŋ ebédé á esóŋ é ndáb éche édé ámīn. Abē bembapεε bé nlómag bēbédéε Petro, Jōne, Jemse ne Andreyā, Filibε ne Tōmasε, Batolomyo ne Matyo, Jemse, mwān awe Alfōse ne Simōne awē anwón kán e alon, ne Judasε mwān awē Jemse.

¹⁴ Abén bembapεε báyógké'áá aladēn áte hōm ahóg ákáne nchoo ne bebaád, Maria, Yesue nyaa, ne Yesue baányan.

¹⁵ Mmē mesú mēn, bad ábe bēndūbē Yesue bēnladén áte. Bēbédé dyam mbwókel ne móom mé bad mébe. Hée Petro átyéémé ámīn átíntē echáb boŋ áhōbē áá,

¹⁶ “A-baányan, mekan níme méténlédé á kálag e Dyöb métəŋgéné alón. Edaðəŋ éche Esáá énhōb á'sō é póndé á nsal níme Dabidε t̄ŋgene Judasε awē antómén bad ábe bēnkē Yesue akób.

¹⁷ Judasε abédé nhóg átíntē e syānē. Yesue ampwēd mó ábel nímén nsón melemlen nēŋgáne ámpwēdté syānē.

¹⁸ (Mōné níme ánkudté áyāle ebébtéd éche ámbenlé, anchanén mó etúú. A etúú-te wē dēn-naá ánsongé dúu, awé-'ε, abum ákán mó, mmii mbíd-te mó áwed.

¹⁹ Bad bésyā́l á Jerusalem bēnwōg ádén akan, né-ɔ́ bēnchəg ádé hōm áwab ehób-te bán Akeldama, nédē, 'Ndɔ́ɔb e mekií.') ”

²⁰ Petro ambád ahób áá, “Nén ábēnlédé ngáne éténlédé a kálag e ngəse é Dyöb nén bán, 'Ade hōm átim e'bwógen

modmod eelóó' áhed.'

Éténlédé-'ε nén bán,

'Mod ampée átéd eche etál é nsón.'

²¹ “Né-ɔ́, éhedne' nén bán dépwed mod nhóg. Ane mod atəŋgéné abé mod awē abágáá ne syānē póndé esyā́l eche echēd Sán Yesue ne syānē dékágé'áá mebwóg ne mebwóg,

²² bootyaa á póndé echē Jōne ádúsánnáá bad ápe á póndé echē Dyöb dēmbenlé boŋ Yesue ápūmē. Mómpē atəŋgéné abé mod awē ambé mbón áde Yesue ámpuú'é.”

²³ Hē dɔ́ bēpwédé bad bébe, Josebe awē bēpwántánnáá bán Basabase (béchágé'áá mómpē bán Justusε) bó Matiasε.

²⁴ Dɔ́ békānnéé bán, “A-Sán ebíí mod asyā́l nlém áte. Lúméd sé mod awē épwédé átíntē e ábén bad bébe,

²⁵ átéd etál nēe mod a nlómag, éche Judasε átédté boŋ mwēn átimé' éche eped éche éboŋnéde mó.”

²⁶ Né-ɔ́, bēnsíd mbambú álúmed bó mod awē bēpwēdté. Dɔ́ mbambú élúmté bó ápwed Matiasε. Né-ɔ́, bēmbād Matiasε á mesongé mé bembapεε bé nlómag ábíní dyōm ne nhóg.

2

Epe éche Edǎǎdǎj éche Esǎǎ

¹ Ade ngande e Pentekǎs épédé, bad ábe bédúbpé Krǐstǎa bésyǎǎl bēnladēn áte hǎm ahóg. *

² Abwǎg-ábwǎg esaád émbǐd ámǐn. Ebédé néε ekukud é ngíne éche étóme'. Echē esaád énlǎn ene ndáb esyǎǎl áte echē ábē bad ábe bédúbpé bém̄bēē áte.

³ Hē dǎǎ bényíné bwēm nēngáne muú mǐmē nwágné néε e'chém rǐtyéémé mod-téé á nlǎmǐn.

⁴ Edǎǎdǎj éche Esǎǎ émpǐí bǎ moosyǎǎl, mod-téé ábootéd mehǎb mé bad bém̄pēe ahǎb mǐmē béesebpēé ayáge. Edǎǎdǎj chǎǎ élyágté'áá bǎ áhǎb kéchéé éche bēhǎb'é'áá.

⁵ Enén pǎndé bad bé Israel ábe békǎnnáá Dyǎb bēbédé á Jerusalem. Abén bad bém̄bǐd mebwǎg ne mebwǎg á nkǎǎsé.

⁶ Awóg áde bēwógé échén esaád, ndun e mod enladēn áte wéε ábē bad ábe bédúbpé bēbédé. Yǎl enkǎm bǎ áte bwǎmbwam áyǎle ngáne bad ábe bédúbpé bēhǎb'é'áá ábǐnǐí bad bǎ mod-téé ácheme' échē ehǎb.

⁷ Ne nkǎmtēn nǐ yǎl áte, bēnsedéd bǎn, "Kíné saá á mbwǎg e Galilia ábén bad bésyǎǎl bēbǐdé-yε?"

⁸ Chán-nǎ ébēnlédé bon syǎǎ mod-té áwǎgē' ngáne bēhǎb'éé éche ehǎb.

⁹ Atǐntē e syǎnē, baahóg bēbǐdé á melonj mé Patia, Mēdia ne Elam; melonj mé Mesopotemia, Judeya ne Kapadosia; melonj mé Ponto ne mé Esia,

¹⁰ melonj mé Frigia ne Pamfilia, alonj á Egipto ne mebwǎg mé alonj á Libia, benben ne Sirine syǎnē bad behóg debǐdé á dyad á Roma.

¹¹ Atǐntē e ábén bad bésyǎǎl donje achyáádté ne bad bé Israel, ábǐnǐí-'ε bad ábe béesē bad bé Israel ábe bēhǐde' adúbe á bad bé Israel. Syǎnē bad behóg debǐdé á alonj á Kret ne á alonj dé Arabia bonj kénē, syǎnē mod téé awóge ngáne bēhǎb'éé áwe ehǎb-te ndǎle é mekan éche Dyǎb ábélé."

¹² Yǎl enkǎm bǎ áte bényǎg-ke bwǎmbwam, bésedté nhóg ne anǐnǐí bǎnken, "Chán nén ádíí-yē?"

¹³ Kénē, donje á bad bēwélé'áá bad ábe bédúbpé, bēhǎbē bǎn bémáá mǐm amwé.

Pǎle eche Petro

¹⁴ Héε Petro átyéémé ámǐn atǐntē e ábǐnǐí bembapēε bé nlǎmag dyǎm ne nhóg, áchǎgtē ehǎb, álǎngē ndun e mod echē embé áhed aá, "A-baányanj bé Israel ne nyé baásyǎǎl ábe nyédyεε á Jerusalem, nyélám metúu rǐlǎa nyé ngáne nén ádíí.

¹⁵ Abén bad béemwédeé mǐm ngáne nyéwēmtanné. Bǐn é'dǐi bǎǎb ngǎj abog é mbwēmbwε ngēn.

¹⁶ Bonj nén ábēnlédé ntǐined ne e'yale ábe nkal é edǎǎdǎj Joel ánhǎbpē aá,

¹⁷ Dyǎb áhǎbē nén aá,

'A e'pun bé asóg,

mēlǎm échēm Edǎǎdǎj éche Esǎǎ épǐí moosyǎǎl.

Abén bǎn bé bebaád ne bé baachóm bēhǎbē mam rǐme mébenléd á'sǎ é pǎndé.

Echén kódébad ényǐnē ndóg éche éhúú ne mε,

ábēn bechun bé bad-te bēnǎngé nló.

¹⁸ Nē dēn-εé mébenlé.

Mēlǎm échēm Edǎǎdǎj mǐmē mesú, épǐí ké ábēm bembǎledε, bebaád ne baachóm,

bonj bēhǎbē mam rǐme rǐhúú ne mε, rǐme mébenléd á'sǎ é' pǎndé.

¹⁹ Mēlūmēd menyáké ádyǎb

nlúmed-te e'chemléd á nkǎǎsé.

Mekií mésyǎgέ, muú rǐchodēn, mwēntud-te rǐbǐde'.

* 2:1 Nzé móom mé e'pun métǎan méntǎm ámbǐd e ngande e Nnyǐme-ámǐn dǎǎ enén ngande ébágáá. Echē epun chǎǎ bad bé Israel bédýágé'áá ngande e mpád rǐ bwēm.

20 Etondɛɛ äkwɛ ehíntén,
ngɔn-ne éyɔg néɛ mekií.

Mmén mekan mébenléd epun embáá é ehúmé é Sǎngú édêhób bán épag.

21 Ene póndé kénzée awě akwenténé aá Yesuɛ adé mó Sǎngwéeé äküð e'soóson.' ”

22 Petro ambád ámpē aá, “A-bad bé Israel, nyélâm metúu nyéwôglɛn chòm éche ríhɛdɛé ahób. Dyõb dêmbeł Yesuɛ mod a Nazaret ábêl ndale é mekan mé menyáké ne e'chemléd álúmed nyé nén aá mó mwën-neé mólómē mó. Nyébën nyébíí nê bwám áyāle nén áfínté echên dǎo nê dêmbeñlédté.

23 Dyõb dêmamad abíi, ámād-te atii nén aá nyéewū Yesuɛ abɛ áde nyêmbɛ mó á mekáá mé bad bé ekɔyí, bonj bébómē-'ɛ mó á awɔg.

24 Bonj kénê, Dyõb dêmpuúd mó, ahúd mó á metuné mé kwééd, áyāle kwééd eéhɛle'aá-se éhanj mó.

25 Dabidɛ anhób tângene mó aá,
'Nnyíne'áá Sǎngwéeé áwêm á'sō-te póndé ésyāł.
Adé mé á ekáá émbáá, né-ɔó, meétāgēē áte.

26 Nê ábélé nloné ne menyinje
nkale-'ɛ póle ne menyinje mésyāł.
Echem yāl-le ámpē éwālē e'lyág bé nlém abé áde rídíí á alongé.

27 Áyāle wéemwaaá-se edǎádɔn échêm émāānéd á mbwóg e kwééd,
wéemwaaá-'ɛ wě ndim míme awôn mbaledɛ mbɔɔ á sonj-tê.

28 Elúmté mɛ menzii míme mɛpɛene' alongé, abé áde wébēē-'ɛ mɛ á akéb mǎbē menyinje.' ”

29 Petro ambád ámpē aá, “A-baányan, nlânge nyé ne aláa dën nén mɛé Dabidɛ awesyánē sáá ambáá, anwé. Bénlímē mó, echě sonj edé-'ɛ hén kááɛne chii.

30 Dabidɛ abédéɛ nkal é'dǎádɔn, ambíi-'ɛ chòm éche Dyõb dénhõbpē aá móɔbɛ mó. Dyõb démmwē melě nén aá móɔtéd mwān á mbyaa míme Dabidɛ móbel mó kân melemlɛm nêngáne Dabidɛ ámbēē kân.

31 Dabidɛ ammad anyín á'sō é' póndé, dɛam áde Dyõb débenlé, né-ɔó, anhób mam tângene mpuu míme Ane-awě-Béwógté. Anhób aá,
'Dyõb dénkêmmwaaá aá ámaaned á mbwóg e kwééd,
ndim ménkêmbɔɔ-aá mó á sonj-tê.'

32 Ane Yesuɛ mó-'aá Dyõb ápuúdté, sé moosyāł sêdé-'ɛ mbón bán apuúdé.

33 Dyõb ábágé mó atii dé edúbé áwe ekáá émbáá. Abagé-'ɛ mó Edǎádɔn éche Esáá éche ánhõbpē aá móɔbɛ mó. Yesuɛ mó-'ɛ ábagé sé échê Edǎádɔn, chó-'aá ekáá bonj nyényíne', nyéwōgē-'ɛ kéchéé échě ébenlad chii.

34 Debíi nén bán Dabidɛ enkêmpuméeé, bonj kénê anhób aá,
'Sǎn Dyõbɛ anláá awem Sǎngwéeé aá,
Dyɛé áwêm ekáá embáá,

35 kááɛne á póndé echě mébenlé bonj ékɔgtéd ábõn bad bé ekɔyí ámín ne mekuu.' ”

36 Petro ambád ahób aá, “Né-ɔó, nyé bad bé Israel bésyāł nyékonj abíi nén bán anén Yesuɛ awě nyébómmé á awɔg mwën-naá Dyõb dêmbeñlé ábê Sǎngwéeé mó-'aá adé Ane-awě-Béwógté.”

37 Awóg áde ábê bad béwógé póle eche Petro, entagéd bó á mewêmtɛn-tê bwâmbwam. Héɛ bésɛdtéé Petro ne abíníi bembapɛɛ bé nlómag bánken, “A-baányan, cheé-ɔ sétánjéné abɛl?”

38 Petro antimén bó aá, “Nyémod-téé nyétimɛn Dyõb, nyétɛde alongé dé mbéb bonj nyékud edusɛn á dín áde Yesu Krístəə, ábɛl nén Dyõb álagsɛn nyé mbéb Dyõb débě-'ɛ nyé echě ndɛ, Edǎádɔn éche Esáá.

39 Nyébíi nén bán chòm eche Dyõb áhóbé aá móɔbɛ nyé édíi áyāl echên ne áben bán ébé-'ɛ ké áyāl e bad ábe bédé nchabnede. Edé ne moosyāł awě Sǎngwéeé ádɛd Dyõb, áchénlé ábê ne mó.”

⁴⁰ Petro anléb bó, aláá-’ε bó mekan mémpēe híin. Ansím bó etúu áte ahób aá, “Mod-téé ásonj áde alongé, ésebé nê, né Dyöb dékōgsēn nyé melemlem ngáne ákōgsēnnē enén nyonjɛl e ebébtɛd.”

⁴¹ Bad híin béndübē dyaam áde Petro ánhōbpē bédusén-nε bó. Mmê mbwε mesonjé mé bad níme mémbad ámín e bad ábe béndübē, mébéde dyaam e’kálé é’láán.

⁴² Bēmbané nlém áyáge mekan níme bembapεε bé nlomag báyágté’áá bó, bēbé-’ε nlatén ne bad ábe bédúbpe Krīstəə. Bóəbōə békānnē’, bédyāg-kε ndyééd hōm ahóg.

Nlatén ní bad ábe bédúbpe

⁴³ Bembapεε bé nlomag bēbélé’áá menyáké, bélūmtē-’ε e’chemléd híin. Kénzée awě annyín antágé nsəl áte.

⁴⁴ Bad bésyāāl ábe béndübē Yesuε bēmbē békεεne’ nlatén á’sō. Chōm-té-’ε éche mod ánwōngē ébéde é moosyāāl.

⁴⁵ Bésómáá-’áá bwēm, békāb ne mod-té ngáne ántōgnēnnē.

⁴⁶ Báyógké’áá aladēn hōm ahóg epun-té á Ndáb-e-Dyöb ákáne. Bédyágé’áá ndyééd hōm ahóg áwāb mendáb ne nlém nhóg ne menyinje mésyāāl.

⁴⁷ Békéné’áá Dyöb, bad bésyāāl bēwóon-nε bó nlém ní bwām. Epun-té-’ε Dyöb ábádáá bad ábe békúde e’soósonj ámín e mesonjé mé bad ábe bédúbpe.

3

Petro achōjté mod awě awéde epεd

¹ Mbwε nhóg Petro bó Jōn békágé’áá á Ndáb-e-Dyöb. Nén ábéde á ngāj éláán é mūte, pónde echē bad báyógké’áá akε á mekáne.

² Mod nhóg m’-ε ambé á mmwε mé eyáde é Ndáb-e-Dyöb. Béchágé’áá nímmē mmwε bán, Mmwε níme Mbóó. Ane mod anwé epεd se áde béchyáá m’ó. Epun-té bépémé’áá m’ó, bēbānē m’ó á mmwε hē, áchōmē mōné wée bad ábe békágé’áá á Ndáb-e-Dyöb.

³ Anyín áde anyíné Petro bó Jōn bésóle’ á Ndáb-e-Dyöb-te, anchóm bó ndε.

⁴ Dóó bēnōnéé m’ó chóónj, bonj Petro áhōbē aá, “Nōné’ sé!”

⁵ Héε ane mod ánóné bó ne mewēmtēn nén aá móókūd chōm áwāb.

⁶ Dóó Petro áhóbéé aá, “Meewóó’é mōné ké nhóg bonj chōm éche níwóó chóó mébéé wε. A dīn áde Yesu Krīstəə a Nazaret, hidé ásē, ékag!”

⁷ Dóó Petro áchángé ane mod ekáá émbáá, bonj áwōngān m’ó átyéem ámín. Abwōg-ábwōg mekuu ne mekáge nímmē ane mod ménwēdned.

⁸ Anhēb, atyéem ámín, ábootéd-te akε. Ansól á Ndáb-e-Dyöb ne Petro bó Jōn, ákag, áhebé’ ámín, ábagé-’ε Dyöb mekenag.

⁹ Bad bésyāāl ábe bēbéde áhed bényín néε ákagké ákēmtē-’ε Dyöb.

¹⁰ Bēnchem m’ó bán m’ó abéde mod awě adyéé’áá á Mmwε níme Mbóó ní Ndáb-e-Dyöb áchōmē bwēm. Yāl enkóm bó áte, bēbé-’ε menyáké ne dyaam áde ábēnlédé ne m’ó.

Póle eche Petro ahóbé á Ndáb-e-Dyöb

¹¹ Yāl enkóm bad bésyāāl áte ábe bēmbē á Ndáb-e-Dyöb. Né-óó bēnnyāgedé békε bétán Petro bó Jōn á abebpe á Ndáb-e-Dyöb áde bēchégé’áá bán Abebpe áde Solomone. Ene pónde ane mod awě Petro bó Jōn bēnchoódté, ambé áhídé bó.

¹² Ade Petro anyíné ábē bad, anláá bó aá, “A-bānned bé Israel, cheé ékáá bonj nén ákōmtē’ nyé yāl áte? Chán-nō nyénōnéé sé nê? Nyēwēmtan nén bán échēd ngíne chēn, ké’ε asāj áde sésáá á’sō é’ Dyöb dóó ákáá bonj sébel anén mod ábootéd akε-yε?”

¹³ Dyöb áde Abrahamε, Aisige ne Jakōbe bēbenléé, nédē Dyöb áde ábēd betaa, álúmté ehúmé éche awe mbaledε Yesuε. Nyēmbε m’ó á mekáá mé benkamlenε, nyēbánj-’ε m’ó áyāl á’sō wée Payledε. Ké áde Payledε ánwēmtēnnē m’ó atede, nyēmbé nyēbánj m’ó áyāl.

14 Abédé mod awě asáá, abé-'ε ane awě abele mekan míme métáŋgéné, boŋ nyêmbán mó áyāl. Nyêntím nyéchāā' Payledε bán áchenned nyé mod awě awúε' bad.

15 Né-ᵛó nyênkəŋ béwúú mod awě apiinad bad alongé á mbále, boŋ Dyöb dêmpuúd mó. Séběn sényínné nímé mekan díd.

16 Anén mod awě nyényíneé nén, awě nyébíí-'ε bwám, ngíne echě dín áde Yesue áwóó ne adúbe áde áwóó ne adúbe áde áwánlé áyāle áde dín, dᵛó ábágé anén mod awě anwé eped ngíne, ádid-te mó bwám. Nyé bēn nyényíne-'ε.

17 “Bᵛᵛb-ᵛᵛó, a-baányan mbíí nén meé, kéchéé éche nyāābe áben belyáged nyêmbenlé Yesue, nyêmbēl chᵛó áyāle nyênkēmbíí'ε chōm éche nyébeleé.

18 Kénée ébénlédé-'áá nê, Dyöb dēn dᵛó álónté ábē e'yale se' bᵛᵛd áde ánllā'ε bekal bé'dᵛᵛdəŋ bésyāāl áá béhōb bán Ane-awě-Béwógté äküđ metake.

19 Né-ᵛó, nyéte de áden abé dé mbéb, nyétimēn Dyöb ábel boŋ ábóded nyé mbéb.

20 Nzé nyébelé nê, né pónde épě echě Sáŋgwéé áhóódté nyé nlém. Ene pónde-'áá álōmēē nyé Ane-awě-Béwógté, nédē Yesue, awě ápwédte nyé.

21 Yesue atáŋgéné asébe dé adyεε ádyōb káəŋ pónde épe echě Dyöb déhəŋlénne mekan mésyāāl boŋ métim ekóólé. Nén dᵛó Dyöb dêmbenlé se' bᵛᵛd áá bekal bé'dᵛᵛdəŋ ábe básáá béléa bad.

22 Mosεε mwēn anhób áá, 'Sáŋgwéé awě adé áden Dyöb ápwédte nyé nkal é'dᵛᵛdəŋ átínté e áben bad melelem néε me. Nyébel chōm ésyāāl éche áláŋgé nyé áá nyébel.

23 Kénzée awě eewógne ane nkal é'dᵛᵛdəŋ, Dyöb déhūd mó átínté e bad bé Dyöb abóded-te mó.'

24 Bekal bé'dᵛᵛdəŋ ábíníí ámpē bootya Samwεε ne ábe bēmpě ámbid echē, bó moosyāál bēnwālē nlébtéd, béhōb-pe mekan míme mébenléd nímēn mesú.

25 Dyam áde Dyöb dénhōbpē mbwiined ne bekal bé'dᵛᵛdəŋ ábédée áyāl echēn, nyémpē nyéwóó-'ε akab áyāle melé míme Dyöb démmwēē ne áben betaa. Dyöb dénlāā Abrahame áá, 'Mēnaméd moonyon asyāál á nkōŋsé mbwiined ne nímōŋ nchyáátén.'

26 Né-ᵛó, Dyöb dêmpwēd awě mbaledε. Ade ápwédte mó, áwēn dᵛó ánsēbēē mó álóm ánamed nyé abel áde ábenlé boŋ nyétedē nímēn mbeltéd mé mbéb.”

4

Kóte ekáádté Petro bó Jōn

1 Petro bó Jōn bédíí békánlé'áá bad mekan, dᵛó nguse é beprise ne mod ambáá a plúε a Ndáb-e-Dyöb, ne nguse e Besadusia bépédé wéε bémbēē.

2 Bēnlīŋ áyāle ábē bembapεε bé nlomag bébe báyágté'áá bad bán Yesue apuúde, éche élúmte nén bán bad ábe bēwédé bēbē á alongé ámpē.

3 Bénkōb Petro bó Jōne béhé bó á mbwəg. Ngáne bīn bēmmadté ahín, bémbē áhed káəŋ ne mbwεmbwε.

4 Kénée bénkōbpē Petro bó Jōne, ndun e mod eche enwóg mam míme békánlé'áá bó, endúbe. Mesongé mé bad ábe bédúbpé ménchāgē mépē dyam e'kálé é' bad é'taan.

5 Néε bīn é'sáŋgé, benkamleεε bé Israel, bad bémbáá bé dyad ne bemeléde bé mbéndé bēnladén áte á Jerusalem.

6 Anase awě abédé prise ambáámbáa ambé áhed, ne Kaifase, Jōne, Alesandaa ne bad bēmpēε ábe bédé á túmbé echě Prise Ambáámbáa.

7 Béntíí Petro bó Jōne áwab e'só-te, boŋ bésədté bó bánken “Chán nyémwédé anén mod awě anwé eped bwám adid? Ngíne ne dín áde nzéé nyébénlédé?”

8 Héε Edᵛᵛdəŋ éche Esáá épíídé Petro, élón-ne mó áte. Dᵛó áhóbeé áá, “A-benkamleεε ne bad bémbáá bé dyad,

9 nyéchəgé sé hén chii ákáad sé áyāle mboŋ míme sébénlé anén mod awě anwé eped ne ngáne ámwédé bwám adyεε.

10 Nyé bad bé Israel nyébii-ɔ́ nén bán anén mod awě atyéémé nyé á'sō-te adyéé bwám á ngíne e dīn áde Yesu Krístə, mod a Nazaret. Nyembomé mó á awəg boŋ Dyöb dēmpuúd mó.

11 Mó adé ane awě éténlédé á kálag e Dyöb áyāl eché nén bán, 'Aláá áde belónj bé ndáb bēnchenéé dɔ́o átímé aláá dé etógnén.'

12 "E'soosonj béesaá ne mod ampée éetóméé Yesue, áyāle dīn dēmpēe déesaá á nkōŋsé-te wén áde Dyöb ábágé moonyonj áde átəŋgéné syánē asonj."

13 Bəəb-pɔ́o, yāl enkám bad bé kóte áte ányín nén bán Petro bó Jone béhóbé ésebán mbwóg ké nhóg rídé bó áte. Bənsōŋtən-ne nén bán bédii bad bé ngēn ábe béeyáŋké kálag embáá. Dɔ́o béchémé nén bán bóo bébágé'áá pónidé ésyāal ne Yesue.

14 Boŋ ngáne bənyīnnē nēe mod awě Petro bó Jone bənchoódté átyéémé áhed ne bó, dyam dénkəmbonjé bó ahób.

15 Né-ɔ́o, bənlāā bó bán bəbíd á ndáb e kóte. Bəbídé-'áá bó, bən ne bən bébootéd akal,

16 bésədté bánken, "Chán débənlé ábén bad? Moosyāal á Jerusalem abíí áá bóo bəbélé enén ndəle e menyáké. Deéhēlē-sə dehób bán bəbəlélé.

17 Boŋ detəŋgéné ábén bad etúu asím áte nén bán bəsóg bad akale təŋgene Yesue, ábel boŋ nímén nkalanj méekanlád se nkag á'sō."

18 Dɔ́o bəchénlé bó ámbíd ámpē boŋ bəsímē bó etúu áte bán bəhədéé awóg ámpē mbéd nēe bəhóbéé ké'ε bəyáŋtəé á dīn áde Yesue.

19 Boŋ Petro bó Jon bəntimtén bó bán, "Nyé bən nyéhāb chōm-éε étəŋgéné á'sō é' Dyöb. Awógen nyé káa áwógen Dyöb?"

20 Ayāle sé pen séhēlē-sə sédīb nsəl bán séekanlé mam níme sé bən sényínné dīd sēwógén-ne etúu."

21 Bad bé kóte bənlyəŋ bəsím bó etúu áte ngíne ngíne. Ámbíd enē bənchené bó, áyāle bənkənyínné nzii eché bəhəle bəkógsén bó áyāle bad bəsyāal bəkémte'áá Dyöb təŋgene dyam áde ábénlédé.

22 Mod awě menyáké mēmbənlédté áyāl boŋ ádyēé bwám antóm móom mé mwě méniin.

Bad ábe bédúbpé bəkánne bán

Dyöb ábe bó e'wéd bé nlém

23 Ade bad bé kóte bétédté Petro bó Jone, bənkě echoŋ é bad bé Krísto atán, bəláá bó mam níme beprise bəmbáá ne bad bəmbáá bé kóte bəlāŋgé bó.

24 Ade ábē bad bé Krísto bəwógé nē, bənlād nsəl ákáne. Bənlāā Dyöb bán, "Titée, wε awě ehəgé nkoŋ mí mín ne rí sé, edīb é nkwxě ne bwēm é'syāal ábe é'dé bó áte,

25 wenlóm Edəədaŋ éche Esáá wéε echəd sánj ambáá Dabide, awōŋ mbəlede wéé ébel áhāb ábén e'yale nén áá,

'Cheé ékás boŋ bad ábe béesə bad bé Israel béliε' bwāmbwam?

Cheé ékás-ε boŋ bad bəbélé e'həké ngēn?

26 Kāŋ é nkōŋsé élade yāl,

bənkəmlenε-'ε ámpē bəkóbe mbom

átəŋgen Sánj Dyöbe ne Ane-awě-Áwógté.'

27 Ebénlédé nē dēn. Hərode bó Pontus Paylede bənkōb mbom á dyad-té hén ne bad ábe béesə bad bé Israel ne belyáged bé bad bé Israel. Bəmbəl nē áhəge Yesue awōŋ mbəlede awě Asáá awě Éwógté.

28 Bənkōb mbom ábel mam níme mmōŋ wəmmadté atii ne echoŋ ngíne á'sō é' pónidé mébəléd.

29 A-Sánj, bəəb-pɔ́o, mmōŋ énən akím áde bəkíméé, ébe sé ábōŋ bəmbəlede nlém ákal échōŋ eyale ésebán sēwóge mbwóg.

³⁰ Lúméd echon ngíne édide bad bwâm. Ebel-le séhel e'chemléd ne menyáké abel á dñn áde Yesue, awôñ mbaledé awě asáá.”

³¹ Bémáá-'áá akáne, hõm áde bēnladénné áte ánəñned. Bó moosyáál bēnlōn ne Edáádəñ éche Esáá bébootéd-te eyale é Dyõb akal ésebán mbwóg rídé bó áte.

Bad ábe bédúbpé bébele mekan née mod nhóg

³² Bad bésyāāl ábe bédúbpé bēnwōñ nlém nhóg ne mewēmtēn mehóg. Modmod eehóbe'áá áá mōō mōwōō échén ké'ε échíníí bon bwēm é'syāāl bēmbē bó ntéd.

³³ Bembapεε bé nlómag bēmbē bēkalé' ne ngíne esyāāl nēn bán bédé mbóñ nēn bán Dyõb ápúúdté Sāngú Yesue. Dyõb-pe démbād bó nsimé abε ámīn e nsimé.

³⁴ Modmod eetóge'áá chõm áfínté echáb. Póndé ne póndé té bad ábē bēnwōñ e'túú ké'ε ndáb bésómé'áá chó, bēpēēn mímé mōné,

³⁵ bēbē bembapεε bé nlómag, bó-'ε bétédé'áá bēkāb ne mod-téé ngáne ántōgnēnnē.

³⁶ Nē dōō Josebe, mod a túmbé e Levi awě béchyáá á alon á Sayprus ámbēnlé. Bembapεε bé nlómag béchágé'áá mó bán Banabase, (nédē mod awě awéde bad nlém á abum.)

³⁷ Ansóm etúú, atéd mímé mōné, ábε wéε bembapεε bé nlómag.

5

Ananiasε ne Safiraa

¹ Mod nhóg abédé bán Ananiasε, mwaád-te bán Safiraa. Bómpē bénsōm donge á bwēm ádāb.

² Bon ankoó donge á mōné ámbīd, mwaád-te ámpē ambīi. Ananiasε ampēēn mōné míme mēnlyǎg ásē wéε bembapεε bé nlómag.

³ Héε Petro álāngéé mó nēn áá, “A-Ananias, cheé ékóá bon ehé Satanε etál wéé ásal wε á nlém-tē. Bōob-pōō, abelé wε ekānlé Edáádəñ éche Esáá metóm akoo áde ékóngé eped é mōné míme ésómné bwēm.

⁴ Edēhób wě mósōme' etúú ébédéε echon, áde émáá-'ε chó asóm ámpē, mōné mímed míbédéε mímōñ. Cheé ékóá bon etíí áwōñ nlém-tē wéé móbel enén ndín e akan? Saké moonyon ékánlé metóm bon Dyõb dōō ékánlé metóm!”

⁵ Awóg áde Ananiasε áwógé nēn, anhún ásē, awé-'ε. Mbwóg ní ngíne ménkōb bad bésyāāl ábe bēnwōg ádén dyam.

⁶ Kódébad émpē áhed, bétéd mó ndim, bēkanj mó béke bēlīme.

⁷ Dyam háwa éláán ámbīd enē, Ananiasε mwaád ampē, enkēmbíí'ε pēn dyam áde ábēnlédé.

⁸ Petro ansédéd mó áá, “Láá mε, mōné rísyāāl mén míme nyékúdé áyāl e etúú éche nyé awon nchóm nyénsōmmē-yε?” Safiraa ankwentén mó áá, “Éε, rísyāāl mē.”

⁹ Dōō Petro álāngéé mó áá, “Cheé ékóá bon nyékəgé' Edáádəñ éche Sāngwéé? Nōné', bad ábe bēlīmme awon nchóm bóō bédé á mmwε níníí, bétéd-te wémpē ndim hē bōob.”

¹⁰ Abwōg-ábwōg ane mmwaád anhún ásē á'sō-te wéε Petro, awé-'ε. Echē kódébad énsāl á ndáb-te bényín bán amaá awé. Dōō bēbīdné mó ndim á ebwóg béke bēlīmme á nkəg ní son wéε nchóm.

¹¹ Mbwóg ní ngíne ménkōb mwembé rísyāāl ne bad bésyāāl ábe bēnwōg ádén dyam.

Bad bé nlómag bēbéle menyáké hiin

¹² Bembapεε bé nlómag bēbéle'áá e'chemléd ne menyáké hiin áfínté e bad. Bad ábe bédúbpé-'ε bégógké'áá abom née mod nhóg á Abepé á Solomonε á Ndáb-e-Dyõb.

¹³ Kénεε bad béchágé'áá bó dñn á bwâm, bédii bēbáá'áá bó alatēn.

¹⁴ Bon kénē, ekud é bebaád ne baachóm ábe bédúbpé Sāngú Yesue, bésólé'áá áwāb nlatén, mesonjé mé bad ábe bédúbpé ríchágke'.

¹⁵ Mekan míme bembapεε bé nlómag bēbéle'áá mēnkəñ bad bēpēmē bad bé nkole bēbanné' bó á nkəg ní nzii á menəñ ne á e'búm mīn. Bēbéle'áá nē ne mewēmtēn nēn bán, nzé Petro atóme' ké tómén échē edáádəñ éhūn bó á yāl bēdyēē bwâm.

¹⁶ Ekud é bad émbid káǎne á myad níme médé benben ne dyad á Jerusalem. Bénwālē ábāb bad bé nkole áyāl ne bad ábe e'dǎǎdǎǎn bé mbéb é'tágté'áá. Bembapεε bé nlomag béndid moosyǎǎl bwám.

Béhédé bembapεε bé nlomag á mbwǎg

¹⁷ Ene pǎndé-ǎǎ prisε ambáámbáa ne échē echoǎ é bad nédē, bad bé epepé é Besadusia bémbē kǎnjí bwámbwam ne bembapεε bé nlomag.

¹⁸ Bénkǎb bembapεε bé nlomag, béhé bǎ á ndáb e mbwǎg níme nídé á dyad tē.

¹⁹ Boǎ níme nkuu, ángel e Sǎngú enhyǎ ekob é mbwǎg adibe ebíded-te bǎ. Enláá bǎ aá,

²⁰ “Nyékag á ndáb e Dyǎb, nyélǎnge' bad mam mésyǎǎl tǎngene ádén alonǎgé dékǎǎlē.”

²¹ Bembapεε bé nlomag bénwǎgēn ene ángel. Bǎn é'sǎngé-'aá, béke bésǎl á Ndáb-e-Dyǎb, bébootéd bad ayáged.

Ene pǎndé-'áá prisε ambáámbáa ne échē echoǎ é bad, bēnchǎlē mbom ní mbwǎg níme ménlǎd belyáged bé Israel bésyǎǎl. A mbom hē dǎǎ bélomé nlébtéd á mbwǎg nēn bǎn bεεεε bembapεε bé nlomag áwāb.

²² Boǎ áde sǎnze épédé á ndáb e mbwǎg, bēnkētánné bembapεε bé nlomag áwēd-te. Né-ǎǎ bēntím ámbid, béke béléá ábē bad á mbom bǎn,

²³ “Sēpedé á ndáb e mbwǎg, sētáné ngáne bépéné chǎ hǎm ásyǎǎl. Bad ábe bēnǎne' mbwǎg-ke bǎ moosyǎǎl bédé wéε mod-té áǎǎnéε mmwε mé e'ké. Boǎ áde sédíbpé ekob, séetánéε mod ké nhǎg áwēd-te.”

²⁴ Ade mod ambáá a plúε é ndáb e Dyǎb ne beprisε bémbáá bēwǎgē nē, bényāg, bǎnken “Chǎn nēn ádíí?”

²⁵ Hē dǎǎ mod nhǎg ápedé áhed boǎ álǎngē bǎ aá, “Nyébíi nēn bǎn bad ábe nyénhēε á mbwǎg, bédé á Ndáb-e-Dyǎb báyǎgte' bad.”

²⁶ Dǎǎ mod ambáá a plúε é Ndáb-e-Dyǎb ábíde ne ábē bad, boǎ béke békǎbē' bembapεε bé nlomag, bεεεné' bǎ. Boǎ pεn bēnkēnkǎbēnné bǎ ewanǎge áyǎle bēbáá'áá bǎn bad ábe bémbē áhed béléum bǎ meláá.

²⁷ Bēnsǎlēn bǎ á ndáb-te, bétíi bǎ á'sǎ é' mbwǎg. Hē dǎǎ prisε ambáámbáa ábǎótédé bǎ akáad, álǎngé bǎ nēn aá,

²⁸ “Sēnsím nyé etúu áte nēn bǎn nyéēkεεné' ayáge áde anén mod á'sǎ ámpē. Bǎǎb-pǎǎ, Nyénǎne' chǎm-éε nyébélé. Nyébélé moosyǎǎl á Jerusalem awǎgē ádén ayáge. Nyéhede-'ε kwééd echē abǎn áwēd nlǎ.”

²⁹ Héε Petro ne ábíníi bembapεε bé nlomag bétimtanné bǎ bǎn “Dyǎb dǎǎ sétǎngéné awǎgen, saké baǎnyǎn.

³⁰ Ade nyémáá Yesuε abome á awǎg, nyēwúú-'ε mó, Dyǎb áde ábēd betaa, dēmpuúid mó.

³¹ Dyǎb déncǎgēd mó, ábānē-'ε mó á ekáá é mbáá néε Nlyáged ne Nsoodε. Ambēl nē ábel boǎ álúmed bad bé Israel nzii eche bēchenéε ádab abé dé mbéb boǎ Dyǎb álagsén bǎ.

³² Sébēn sényínné nímén mekan díid. Edǎǎdǎǎn éche Esáá chǎmpē ébíde' mbǎn. Chǎ-'aá éde ndε echē Dyǎb ábagéε bad ábe bēwǎgne mó.”

Elébé eche Gamaliεε

³³ Ade mbwǎg eche endyεé áse éwǎgē nē, bēnlǎǎ bwámbwam káǎn bēhedé-'ε bǎn bēwúu bembapεε bé nlomag.

³⁴ Boǎ mod a mbwǎg nhǎg áfíntē echáb, awē bēchǎgē'áá bǎn Gamaliεε antyéém ámín. Anén mod abédéε Farisia, abé-'ε meléede a mbéndé awē bad bésyǎǎl bēbáge'áá edúbé bwámbwam. Anhǎb aá bésébe bēbíden ábē bembapεε bé nlomag á ebwǎg.

³⁵ Dǎǎ álǎngéε bad bé mbwǎg aá, “A-baǎnyǎn bé Israel, nyétéd pǎndé ne chǎm-éε nyéhedeε ábén bad ábel.

³⁶ Eēchābēē áte áde mod awě béchágé'áá bán Tiodase ábídáá dúu, ákumé' ekáá á tâl áá módē mod. Bad ábe bēnhíd mós ámbíd bēbédé dyam mbwókel éniin. Bon káəη ne á asóg bēnwū mós, ábē bad-te bépántéd áte, échē epepé chó-'ε ébós.

³⁷ Ambíd e póndé, mod awe béchágé'áá bán Judase mod a Galilia mómpē ámbíd á póndé e tóngé. Ambēl ndun e mod enhíd mómpē bon káəηne á asóg bēnwū mós, ábē bad-te bépántéd áte.

³⁸ Bəəb-pós, áyāle ádén dyam, nlānge nyé nén mēé nyétede ábén bad békag, nyéēbēle bós dyam. Ayāle nzé édé nén bán nímén ntii ké'ε ádén dyam áhúú ne moonyon, né dēn dékwě.

³⁹ Bon nzé édé bán áhúú ne Dyōb, né nyéehēnlé bós dyam abel, né káəηne á asóg nyéēnyīn bán Dyōb dós nyétānganné."

Bad bé mbwóg bēnkōb elébé éche Gamalielē

⁴⁰ Héē béchénlé bembapēē bé nlomag bán bēsōl á ndáb. Bēnkūdē bós, bēsím-me bós etúu áte bán béhedéé awóg ámpē nēé bētúbēé dīn áde Yesue. Dós bētédte bós bán békag.

⁴¹ Bembapēē bé nlomag bēnysəá á'sō é' mbwóg. Bēmbē menyīnge ányīn nén Dyōb ányīné áá bēkwógnédé ákud akwáké á dīn áde Yesue.

⁴² Epun ne epun-té békágé'áá á ndáb e Dyōb ne á ndáb é bad, bēyāgtē bad, békale-'ε nkalan míme Yesue, Ane-awě-Béwógté.

6

Mwembé mépwédé bad saámbé áwōngēn

¹ Bəəb-pós, ngáne mesongé mé bad ábe bédúbpé méchágké'áá acháge ne acháge, nswan̄ten mémbíd átíntē e bad bé Israel ábe bēhóbé'áá ehób é Grikia ne ábe bēhóbé'áá ehób é dyad. Bad ábe bēhóbé'áá ehób é Grikia bēhóbé'áá bán ábāb bekúd bēekudéé akab á mənē áde békábpáá bekúd epun-téé.

² Héē bembapēē bé nlomag dyōm ne bébe bēladeé bad ábe bédúbpé bēsýāāl áte bon bēlāngē bós bán, "Eeboo'é nén bán sétēde akal dé eyale é Dyōb ábel bon séhíde nkabtéd mí mənē ámbíd.

³ Né-ós, a-baányan nyépwed bad saámbé átíntē echēn, ábe bēwóó edúbé, ábe Edəádəŋ éche Esáá élyāgtéé, bēbii-'ε akan, ábel nén sébane mímén ntii áwab mekáá.

⁴ Ene póndé séēbě echēd yāl esýāál ákáne ne ákal nkalan mí bwám."

⁵ Moosýāál anwóg menyīnge ne dyam áde bembapēē bé nlomag bēnhōbpē. Né-ós, bēmpwěd Stefanuse. Abédéē mod awě andúbé bwāmbwam. Edəádəŋ éche Esáá-'ε élyāgtē mós. Bēmpwěd káəηne Filibē, Prokorosē, Nikanōs, Timōne, Pamenasē ne Nikolausē. Nikolausē abédéē mod awě ámbíd á dyad á Antýōg, eebédéé mod a Israel bon antimén adúbe á bad bé Israel.

⁶ Bēmpēén ábén bad á'sō wēē bembapēē bé nlomag. Bembapēē bé nlomag bēnkānnēd bós bēbán-ne bós mekáá á nló.

⁷ Né-ós, eyale e Dyōb émbē ékanlád mbwóg áte esýāál ékäg á'sō. Mesongé mé bad ábe bēndúbē á Jerusalem méchágké'áá acháge ne acháge. Ekud é beprise chómpē émbootéd nkalan mí bwám ahíd.

Békóbé Stefanuse

⁸ Bəəb-pós Stefanuse abédé-éé mod awě ádē alongé álúmté'áá nsimé ní Dyōb bwāmbwam. Awōŋ ngíne ábel ndāle é mekan é menyáké átíntē e bad.

⁹ Bon baahóg bēmbootéd mós apēnten. Abē bad bēbédéē bad ábe bēmbíd á echōŋ é bad éche émmētēn akē á ndáb e mekáne eche béchágé'áá bán ndáb e mekáne e betāŋ ábe bēnkēmbé betāŋ ámpē. Abé bad bēbédé bad bé Israel ábe bēmbíd á myad mé Sirine ne Aleksandria. Bósbe bad bé Israel bēmpēē ábe bēmbíd á mbwóg e Silisia ne e Esia, bēmbootéd aswan̄ten ne Stefanuse.

¹⁰ Boŋ Edəádəŋ éche Esáá êmbě mó nyaa e debyéé eche nzé anhób dyam, béehéle'aá dó apɛle.

¹¹ Né-ɔ́ bənsəl baahóg áte bán bəhəb nén bán “Sêwógé néε Stefanuse ásyáá'é Mosεε, ásyáá-ε Dyöb.”

¹² Né-'aá bəmbenlé boŋ békón bad bé dyad, békón bad bəmbáá bé dyad ne bemeléde bé mbéndé. Héε békóbé Stefanuse boŋ békεené mó á'sō é' bad bé mbwóg.

¹³ Hé-'aá bəpééné bad ábid mó mbón é metóm. Abê bad bənhəb nén bán, “Anén mod ahóbe' mekan mé mbéb pónde ésyā́l t̄ŋgene Ndáb-e-Dyöb eché esáá ne t̄ŋgene mbéndé eche Dyöb ábágé syánē.

¹⁴ Sêwógé néε áhóbéé aá ane Yesue, mod a Nazaret, äpāŋ Ndáb-e-Dyöb áhəŋlén-ne e'lem ábe Mosεε ályágnédé syánē.”

¹⁵ Bad bəsyā́l ábē bəbédé á ndáb e mbom bənsüm m̄d wéε Stefanuse. Bənyīn néε e'só é'peneé mó néε e'só é' ángel.

7

Stefanuse abənlédé myangó ní bad bé Israel ákía

¹ Prisε ambáámáa ansédéd Stefanuse aáken, “Mmén mekan mésyā́l míme ábén bad bəhóbé wε áyāl, méde mbále-yε?”

² Dóo Stefanuse ábóótédé bad bé káánsel póle akale. Anhób aá, “A-baányan ne besáá ábəm, nyélám metúu. Dyöb dé ehúmé dēmpií echéd sán Abrahamε áde ábédé á mbwóg e Mesopotemia, adēhób aá mókag adyεε á dyad á Haran.

³ Dyöb dénlā́ mó aá ‘Tεde echon túmbé, étεde-ε ádōŋ alon ékag á ndəəb eche mēlūmēdtē wε.’

⁴ Né-ɔ́, Abrahamε antédé ndəəb e Kaldeya áhyε ádyē á dyad á Haran. Ambíd e kwééd eche Abrahamε sáá, Dyöb dēmběl Abrahamε áke ádyē á ndəəb eche nyédíí áhed nén bəəb.

⁵ Ene pónde Dyöb dénkēmbaá Abrahamε ké abēn á ndəəb eche ándāāsēnnē mó. Boŋ pen Dyöb dēnhób nén aá ene ndəəb əsuunéd bó míme mbyaa. Pónde eche Dyöb dénláá-ε Abrahamε nē, eenkēnwáléé mwān ké nhóg.

⁶ Dyöb dénlā́ mó nén aá, ‘Mmōŋ mbyaa mébē beken á alon á bad bəmpēe. Áwed-taá bəbēε betāŋ, békūd-tε metuné etūn é pónde éche édé dyam mbwókεl é mwé éniin.

⁷ Boŋ mēkōgsēn áde alon á bad áde bēbenléé néε betāŋ. Ambíd enē, nímōŋ mbyaa mébíđ á alon-tē wē, bétīm áyāl e ádén abwóg á hōm, békānnē á dīn ádēm áhed.’

⁸ Héε Dyöb ábélé boŋ Abrahamε ápē á nchemten ne mó t̄ŋgene ngáne bəyagéé bad, nēŋgáne e'chemléd bé melē míme Dyöb ámwédé ne ábē bad. Né-ɔ́, Abrahamε an'yág awe mwān Aisigε ámbíd e e'pun saámbé áde bəchyáá mó. Aisigε mó-ε an'yág awe mwān Jakəbe, Jakəbe mó-ε áyāg ábe bán dyōm ne bəbε ábe bédé ábēd betaa.

⁹ “Ábē betaa bənwōōn mwānyan nhóg, Josεbe kónjí á nlém-tē. Né-ɔ́, bənsōm mó nēŋgáne ntāŋ. Bad ábe bənsōmmē mó áwāb, bēnkēén mó á alon á Egipto. Boŋ Dyöb dēmbē mó ámbíd,

¹⁰ ábēl-lε atóm metake mésyā́l áte. Dyöb dēmběl Farao kāŋ e Egipto anwógén Josεbe menyīŋge ábē-ε Josεbe debyéé, áde ápédé áwe á'sō. Nén dēmběl Farao ambě Josεbe atii á ngómenaá ámīn e alon ne ámīn e ábē bwēm é'syā́l.

¹¹ Ambíd enē, nzaa e ngīne empē á alon á Egipto ne á alon á Kanahan. Ene nzaa empēén metake mé ngīne, ábēd betaa bēnkēnwōŋ-'aá ndyééd eche bədyágkē.

¹² Né-ɔ́, áde Jakəbe áwógé bán ndyééd edé á Egipto, anlóm ábe bán áwed. Nédē ábēd betaa. Nē dóo ábédé bó ngen e'só áke áwed.

¹³ Ade bán ábe Jakəbe békíí á Egipto ngen éche élónténé ébe, Josεbe ampalé yāl áte wéε baányan. Hē dóo Farao ásonjténé t̄ŋgene túmbé eché Josεbe.

14 Né-ɔ́, Josebe anlyágtén baányan aá béléa sáá Jakabe, áhyag ne eche túmbé esyáál á Egipto. Bó moosyáál bébédé móom mé mod saámbé ne bétáan.

15 Dóo Jakabe bó moosyáál békíí á Egipto. Awed-taá mó ne ábe bǎn, betaa ábe syánē bēndyē'ē kááŋ béwé-'ε.

16 Ambíd e nê, bēntéd bó ndim bésūēn ámbíd á dyad á Shekem, bélímé mó áwed á ndoob echē Abrahamē áchanénné mōné wéē bǎn bé túmbé e Hamo.

17 “Ade pónde ékwógé apε echē Dyōb délōnēdtē dyam áde ánlā'ē Abrahamε aá mǔbēl, mesonjé míme ábēd bad ábe bébédé á Egipto mēmmād acháge bwāmbwam.

18 Kááŋne á asóg, kǎŋ empée echē enkēmbíí myanǵó míme Josebe, empē á nkamlen.

19 Anwónj akwáb tǎŋgene ábēd betaa átagtē-'ε bó. Ankǎŋ bétēdē ábab bǎn á ebwóg, ábel boŋ béwē.

20 Mmē mesú dóo béchyáá Mosεε. Abédéε mwǎn awē ambōŋ bwāmbwam. Bēntōgén mó á ndáb wéē sáá á etún é ngon éláán.

21 Ambíd enê dóo bétēdté mó á ebwóg-te. Héε mwǎn a mmwáád awē Farao ádíbté mó, átēdē mó ngáne awē mwǎn, átoǵné-'ε mó kááŋ ákwogé'.

22 Bén'yāgēd Mosεε debyéé á bad bé Egipto ásyāāl kááŋ abé ndale e mod á nhóbtéd ne á mbeltéd.

23 “Ade Mosεε ápédé móom mé mwē méniiin, mewēmtēn mēmpíí mó áke dényīn baányan bé Israel.

24 Antán ngáne mod a Egipto átagtēé mwǎnyan nhóg. Dóo ákíí áhed átimtēn. Anwónjén mó áwúé-'ε ane mod a Egipto.

25 Mosεε anwēmtén aá ábē bad béchem nēn bǎn Dyōb áhede mó abenled áhúd bó á mekáá mé bad bé Egipto, boŋ bēnkēnyīnné nê.

26 Epun éche ébádténé, antán ábē bad bé Israel bébe bēn ne bēn bēwane'. Anhēd nzii eche áyālē bó ákóm nsaŋ. Dóo álǎŋgéé bó aá, 'Eesaá mbále bǎn baányan bóo nyédíí-yε? Chán-nō nyé mod-té áhedeé waáb alógen?'

27 Boŋ ane mod awē ahedé'áá waáb alógen nê, antínéd Mosεε á nkǎg ásedté mó aáken, 'Nzé-módé abagé kunze aá ékamlan ne ákáád sé?

28 Ehede mémpē awúu ngáne éwúú mod a Egipto chǎn-ε?'

29 Awóg áde Mosεε áwógé nê, ansōb ákē á mbwóg e bad bé Midian. Awed-taá ádyéé kááŋ boŋ áchyāá ábe bǎn bé baachóm bébe.

30 “Ambíd e móom mé mwē méniiin dóo ángel épíídé Mosεε á ehyánge. Empíí mó a muú-te, míme ménkōbēn mwǎ bwel. Nēn ábédé benben ne mbōad e Sinai.

31 Ade Mosεε ányiné ádén akan, menyáké ménkōb mó. Ansíde benben aá mótoŋ anōn bwām, dóo áwógé ehób éche Sǎŋgwéé nēn aá,

32 'Méε ndé Dyōb áde ábōŋ betaa, Dyōb áde Abrahamε, Aisigε ne Jakabe bēbēnlé'áá.' Ne mbwóg ní ngíne Mosεε enkēnchu'ε anōn áhed.

33 Héε Sǎŋgwéé álǎŋgéé mó aá 'Húd metámbé á mekuu áyāle abwóg á hōm áde étyéémé nēn ádíí hōm áde ásáá.

34 Nnyíne ngáne ábēm bad ábe bédé á alon á Egipto békudéé metake bwāmbwam. Nwógé ngáne bēwennadté dóo nhyédé bó awōŋgen. Bōob-pōó hyāg, mēlōm wε á Egipto.'

35 Anén Mosεε móo bad bé Israel bēmbāŋgē á yǎl boŋ bésēdté mó bǎnken, 'Nzé-módé abagé wε kunze ákamlan ne ákáád sé?' Mó-'aá Dyōb dénlōmmē ákamlan ne áson ábē bad. Nēn dēmbenléd áde ángel ēmpíí'ε mó áde bwel bēnkōbpē muú.

36 Mosεε awed móo ambíden bad bé Israel á Egipto. Ambēl ne e'chemléd áwed ne á Eyake é edíb é nkwē. Ambēl-le menyáké ne e'chemléd áde bébédé á ehyánge á etún é móom mé mwē méniiin.

37 Anén Mosεε móo anláá bad bé Israel aá, 'Dyōb délōmē nyé nkal é'dáádōŋ awē ábíd áfíntē echēn melemlen nēŋgáne álómé me.'

38 Melemlem mé Mosεε mɔɔbédé nlatén ne ábēd bad á ehyánge. Abédé áwed ne ábēd betaa áde ángel eche Dyöb dénlōmēnnē nlébtéd á Mbɔɔd e Sinai énhōbpē áwāb. Mmēn nlébtéd míme Mosεε ánkudté wée ángel mɔɔ syánē dédíí déhídéé.

39 “Ábēd betaa bēnkēnwógénné Mosεε, bon bēmbān mɔ á yǎl, bétimé bēwēmtān átim ámbíd á Egipto.

40 Ade Mosεε ályágé adé á mbɔɔd e Sinai dɔɔ bad bé Israel bēlāngéé mwānyan Arone bán, ‘Bélé sé bwēm ábe bēbē nēngáne myöb ábe bēlyāgēd sé áyāle séebíí’ é dyam áde ábēnlédé ne Mosεε awē ámbídéd sé á Egipto.’

41 Héε bēbélé chōm éche éwāgné mwān a nyag bon bēbootéd e’lém awúu ábe chó mendε. Bēmbel káəne ngande, áwóg menyinge ne chōm éche bēbēnlé mítab mekáá.

42 Dɔɔ Dyöb ákúnnédé bó mbíd bon áchenné’ bó ákānned ngumε éche édé ámin. Ebēnlédé ngáne éténlédé á kálag e bekal bé’dáədəŋ nēn bán, ‘A-bad bé Israel, áde nyémbēē á ehyánge á etūn é móom mé mwé méniin saké meé nyékwēnlé’áá káa nyétúmmé’áá e’lém ábe mendε.

43 Téndε eché dyöb áde bēchəgέé bán Molék mɔɔ nyémpēmē.

Edíidinγε-’ε éche tintinε a dyöb áde bēchəgέé bán Refan chɔɔ nyéhyómnaá.

Mmēn myöb mɔɔ nyébēnlé mekáá bon nyébwāgkē mebóbōŋ.

Né-ɔɔ, mēbēn nyé, nlóm nyé hōm áde áchábnédé tómaa alon á Babilon.’ ”

44 Stefanusε ámbé abád ámpē áá, “Ade ábēd betaa bēbédé á ehyánge bēnwōŋ Ebem é Dyöb éché élúmte nēn bán Dyöb adé ne bó. Bēnlōŋ chó nyaa eché Dyöb dénlāā’ é Mosεε áá álōŋ chó. Nsáaned míme Dyöb délūmēdtē Mosεε mɔɔ ánhídtē.

45 Ámbíd e póndé ábēd betaa bēnköb ene téndε á mekáá míme ábab besáá. Bēnwālē chó áyāl áde bóəbe Josua békóbné melon ndəəb eché Dyöb dēnnanéé bó bad áte. Ene téndε embé ebé áhed káəne á póndé eché Dabidε.

46 Nsimé ní Dyöb níhídé’áá Dabidε. Né-ɔɔ, anchán Dyöb áá ábe mó kunze mólōo Dyöb áde Jakəbe ábēnlé’áá ndáb.

47 Bon Solomonε, Dabidε mwān, mɔɔ antīm Dyöb ene ndáb alóo.

48 Bon kénē Dyöb á Ngum éedyē’ é á ndáb eché baányon bēlōŋné mekáá. Edé nēn ngáne nkal é’dáədəŋ nhóg ahóbé áá Dyöb áhóbé áá,

49 ‘Nkonj mímin mɔɔ níde ádēm atii dé nkamlen,

nkōŋsé-’ε níbé wée níbanneé mekuu.

Nyaa e ndáb ehéé nyéhele-se nyélóo me?

Ké’ε héé mékōmmēē áte?

50 Mmēn meémaa’ é ábēn bwēm abel-ε?’ ”

51 Stefanusε ámbád ahób áá, “Nyédíi bad ábe bēwúú nló áte. Nyélelé nlém á abum. Nyékólé metúu áyāl e eyale é Dyöb. Nyédíi melemlem nēngáne ábēn betaa, nyétāngan Edəədəŋ éche Esáá.

52 Nkal é’dáədəŋ ké nhóg alyágé áse awē enkēnkūd metake á mekáá míme áben betaayε? Bēnwūú mészēnzε mé Dyöb mészāal míme se’ bɔɔd mēmbél ehāngé áyāl e epe éche Ane awē ábele mekan míme métāngéné. Nyé-’ε bəəb nyésómé mó, nyēwúú-’ε mó.

53 Nyé bēn-naá nyékudé mbéndé éche Dyöb álómé mbwiined ne éche ángel bon kénē nyéehídéé chó.”

Bélumé Stefanusε meláá

54 Ade bad bé mbwóg bēwógé mekan míme Stefanusε áhóbé, bēnlīŋ bwāmbwam káəŋ yǎl ésōgē bó áte.

55 Stefanusε-’ε Edəədəŋ éche Esáá énlōn mó áte. Néε ánóné ámin ányīnē’ ehúmé é Dyöb, ányīnē’ Yesuε ngáne átyéémé Dyöb á ekáá émbáá.

56 Dɔɔ áhóbéé áá, “Nyénonε’, nnyīne’ néε dyöb ánédndé, Mwān-a-Moonyon átyéémé Dyöb é ekáá émbáá.”

⁵⁷ Hée bad bé mbwóg béhéde esaád é ngíne békútén-ne metúu ne mekáá bon b́ moosyáál bébōnlād ḿ. ⁵⁸ Bēndol ḿ bésyāñéd ḿ á dyad-tē, bébootéd ḿ meláá alúm. Bad ábe béntyēēm mbón ākógsen Stefanuse bēnhūd nímāb nkob áyāl b́kε bébānē á'sō-te wée kódemod póg bán Sɔɔle ánone b́. *

⁵⁹ Ade bélúmēé Stefanuse meláá nē, ankáné aá, “A-Sánjú Yesu, mmōñ kōb échēm edáádəñ.”

⁶⁰ Dóo ábwógé mebóbón bon ákāntē ehób ámīn aá, “A-Sán, lagsén b́ nímén mbéb níme b́béléé.” Amaá-aá ahób nē, awé-'ε.

8

¹ Sɔɔle abédé ásē ákwentén-ne aá b́wúu Stefanuse.

Metuné mébéle Ebese épáñtédé áte

Echē epun chēn mwembé mé Jerusalem mēmbootéd metake mé ngíne akud á mekáá mé bad bé Israel. Bad ábe bédúbpé bésyāāl b́mpāñtéd áte á mbwóg e Judeya né e Samaria ésyāāl. Bon bembapεε bé nlomag b́npεn-εε b́nlyǎg.

² Nguse é bad ábe bēmbané nímab nlém ŕsyāāl ábele Dyōb b́nlimē Stefanuse. B́chyεε', b́lebé-'ε ḿ.

³ Bon Sɔɔle ḿ-'ε ahedáá mwembé abóded. Ahúé'áá enén ndáb átimé eníní, ábidtē b́ á ebwóg, bebaád ne baachóm, ahág-ke b́ á mbwóg.

Filibε akalé nkalan ń bwām á Samaria

⁴ Bad ábe bédúbpé b́mpāñtéd áte, b́kag b́kalé nkalan ń bwām.

⁵ Filibε ḿ ankǎ á dyad ambáá á mbwóg e Samaria ákanlé bad tñngene Ane-awě-Béwógté.

⁶ Ade ndun e mod éwógé mam níme Filibε ahóbεé b́nyín-ne e'chemléd bé menyáké ábe ábélé, b́ntōñ metúu atále áte áwóg dyam áde ahóbεé.

⁷ Filibε ambǎl e'dáádəñ bé mbéb é'syāñgé'áá ekud é bad áte ne e'saad é' ngíne, ekud é bad-te ábe yǎl énwēē eped ne ábe bésyágté'áá b́ndyεé bwām.

⁸ Nén dēmbǎl bad bésyāāl á dyad-tē wē b́wóg menyñge bwāmbwam.

⁹ Bɔɔb-pɔɔ, mod nhóg abédé adé dyad áte bán Simōne, akumé'áá ngan eche ekómté'áá bad bé Samaria yǎl áte bwāmbwam. Akumé'áá ekáá á tǎl aá modmod eépedεé ḿ.

¹⁰ Bad bésyāāl á dyad, ndale é bad ne bekwǎkwǎ bé bad bēmbané nlém áwē, b́hōbē-'ε bán, “Anén mod adii ngume e Dyōb echē b́chágεé bán, Ngum embáá.”

¹¹ Bēmbané nlém áwē áyāle á etūn é pónde ankōñ bad yǎl akómed áte ne echē ngan echē ákúmé'áá.

¹² Bon áde bédúbpé nkalan níme Filibε ânkaléé b́ tñngene nkalan ń bwām mé nkamlēn ń Dyōb ne tñngene Yesu Krīstəə, b́nkūd edusen, bebaád ne baachóm.

¹³ Simōne mwēñ ámpē andúbé, ákūd-te edusen. Ambootéd Filibε ahíd kéhéé áde ákagé'áá. Yǎl enkóm ḿ áte áde ányíné mbeltéd mmé menyáké níme Filibε ábélé'áá.

¹⁴ Bembapεε bé nlomag b́nwóg á Jerusalem bán bad bé Samaria b́kóbé eyale é Dyōb, hée b́lómé Petro b́ Jōne áwed.

¹⁵ Ade b́pédé áwed b́nkāñnéd bad ábe bédúbpé nén bán b́kud Edáádəñ éche Esáá.

¹⁶ B́nkāñnéd b́ áyāle b́nkēmpaá Edáádəñ éche Esáá akud. B́ndusen b́ dásō á dñn áde Sánjú Yesuε.

¹⁷ Dóo Petro b́ Jōne b́báné b́ mekáá á nló b́-'ε b́kudé' Edáádəñ éche Esáá.

¹⁸ Ade Simōne ányíné aá nzé bembapεε bé nlomag b́báné mod ekáá á nló akude' Edáádəñ éche Esáá, ambídéd mōné ábe Petro b́ Jōn,

¹⁹ áhōbē aá, “Nyébag mémpē enén ngíne ábel bon kénzée awě nímáné ekáá á nló akud Edáádəñ éche Esáá.”

* **7:58** Atinté e bad bé Israel émbē nén bán ábe b́bidé mbón bán mod abelé awusé b́ō b́bágé'áá bad b́'só alúm ḿ meláá.

²⁰ Petro antimtén mó aá, “Nzé ewémténé wée móhɛle-se móchānēn nde e Dyöb mənɛ, nyáabe nímōŋ mənɛ nyékag á dū-á-muú.

²¹ Weewóó’ é akab ké ahóg áyāl e nímɛd nsón áyāle nímōŋ nlém mééboo’ é áte á’sō é’ Dyöb.

²² Kunnéd-te mbíd étimɛn Dyöb, áyāle nímén mewémten mé mbéb níme éwóó áte, ékáne’ wée Sánɣwéé álagsɛn wɛ áyāle awémten áde éwémténé enén ndín e akan.

²³ Mmaá anyín nén mɛé, kán emaa wɛ akób áte, mbéb-pe ríhédé wɛ á mehanɣé-te.”

²⁴ Héɛ Simōne álánɣéé Petro bó Jōn aá, “Sōn, nyékāned mɛ wée Sánɣwéé, ábel boŋ nímén mésyāāl níme nyéhóbé ké ahóg déebɛnlád ne mɛ.”

²⁵ Ade Petro bó Jōn bémáá mam mésyāāl ahób tâŋɣene Yesue, bémād-te nkalaŋ níme Sánɣwéé akal, bēntīm ámbíd á Jerusalem. A nzii á esú békálé’áá nkalaŋ ní bwām níme Yesue á myad mé mbwóg e Samaria híin.

Filibɛ bó mod e aloŋ dé Etoopia

²⁶ Mminíí mbwɛ ángɛl e Sánɣú enláá Filibɛ aá, “Ladé yāl, ékag á pɛd e mbəŋ wée nzii eché ebíde á Jerusalem áke á Gaza étóméé” Béeɛɛnládté enén nzii ámpɛ.

²⁷ Filibɛ abōŋséné-’aá ákäg-ke. Héɛ ábomné soŋ e mod á nzii ngáne á súé’ é áwē aloŋ. Anén mod abédéɛ ndəle e mod awě akamlánnáá, ánɔné-’é ngáb eche Kandɛɛ, mmwaád awe akamlánnáá aloŋ dé Etoopia. Ane mod ankě á Jerusalem.

²⁸ A ehúu ámbíd échê, andyéé á ebambam. Ngáne ákágé’áá, áláá’áá kálag eché nkal é’dəádəŋ Yesayaa.

²⁹ Héɛ Edəádəŋ éche Esáá élanɣéé Filibɛ aá, “Käg á ebambam hê, ébê chó benben.”

³⁰ Filibɛ annyágéd áhed, dóo áwógé ngáne ane mod áláá’ é kálag e nkal é’dəádəŋ Yesayaa. Dóo ásedtɛé mó aáken “Esōŋtan chōm éche éláá’-yé?” ³¹ Ane mod antimén mó aá “Chán mémwéé asōŋten áde mod éétānledéɛ mɛ áte?” Né-ɔó, anchélé Filibɛ aá áchágé á ebambam, bómō bédyéɛ áhed.

³² Epɛd éche ane mod ákóó’áá aláŋ ébédéɛ nén, “Abédéɛ nēŋgáne ndyōŋ ní mbód níme békagké awúu, ambé-’ɛ ngáne mwān a ndyōŋ ní mbód awě bésɛɛé nyon boŋ eéchyɛɛ’, enkēnhóbpe dyamdyam.

³³ “Bēnsudéd mó edúbé, békōbēn-ne mó kunze. Nzé-módé átūb níme nchyáátén dīn áde édíí bán bēnhūd mó ámīn á nkōŋsé.”

³⁴ Ane mod ansɛdéd Filibɛ aáken, “Nzé-módé ane nkal é’dəádəŋ áhóbéé, eche yāl chēnɛ ké’ɛ mod ampéé?”

³⁵ Héɛ Filibɛ álánɣéé mó nkalaŋ ní bwām níme Yesue, átānlád mó mekan áte, mbooted ne échén epɛd.

³⁶ Ade békagké nê, bēmpě hōm áde mendīb médíí. Héɛ ane mod áhóbéé aá, “Mendīb mós mən. Weédūsānnē mɛ ngen póg-ɛ?”*

³⁸ Ane mod anhób aá bétíi ebambam. Dóo bó Filibɛ bésúdé ásē bésól á mendīb-te boŋ Filibɛ ádusán mó.

³⁹ Bébídé-’aá á mendīb-te bídén, Edəádəŋ é Sánɣú ékēɛn-ne Filibɛ. Ane mod eenyíne’áá mó ámpɛ boŋ ambé ákäg, alón-ne ne menyíŋge.

⁴⁰ Filibɛ annyín yāl á dyad á Azotus ábooted-te áke dyad ne dyad té, ákalé’ nkalaŋ ní bwām, káŋŋ ápe á dyad á Kaisaria.

* **8:36** Donɣe á kálag dé’só ábádé nchoo 37: *Filibɛ anláá mó aá, “Nhɛle ndūsɛn wɛ, nzése edúbpe Yesue ne nlém nhóg.” Ane mod ankwenɛnɛn aá, “Ndúbpɛ nén mɛé Yesu Krístəə adli Mwān a Dyöb.”*

9

*Sɔɔle atimé Yesue adúbe
(Mbel 22.6-16; 26.12-18)*

¹ Bɔɔb-pɔɔ Sɔɔle ambé ákímē' áwúu bembapɛɛ ábe Sánḡwéé. Ankě wéɛ prisɛ ambáámbáa,

² aláá mó aá átel kálag échě ábɛé belyáged bé ndáb é mekáne é Damaskɔs, ábel nén áwōḡ kunze echě nzé anyíné bad ké béhéé ábe béhíde' nzii e Yesue áwed, áhanj bó, ken bebaád-'ɛ ké'ɛ baachóm, akób bó, ákēɛn bó á Jerusalem.

³ Dɔɔ Sɔɔle áhídté boḡ ákag. A nzii e Damaskɔs wê, áde ádíí benben ne dyad, emwɛdmwɛd émbíd ádyōb, épen mó yǎl esyáál.

⁴ Anhún á ndɔɔb. Dɔɔ áwógé ehób élāḡgē mó aá, “A-Sɔɔl, á-Sɔɔl, cheé ékáá boḡ étagté me?”

⁵ Sɔɔle ansɛdéd aáken, “A-Sán, nzé-módé ne?” Dɔɔ échě ehób étimtanné mó aá, “Mɛ-ɛé ndé Yesue awě étagtéé.

⁶ Bɔɔb-pɔɔ, hidé ásē, ékag á dyad-tê, áhed dɔɔ bélāā-'é wɛ chōm éche étāḡgéné abel.”

⁷ Bad ábe bóɔbe Sɔɔle bēnwōḡ bēntyéem, dyam déeboó bó ahób. Bēnwōḡ ehób boḡ bēnkēnyínné mod awě ahóbe'.

⁸ Sɔɔle anhidé ásē, ánēdē mǐd áte, boḡ eenyíne'aá ekíde. Né-ɔɔ, bēnchāā mó é ekáá, békēɛn mó á dyad-tê á Damaskɔs.

⁹ Andyéé e'pun é'láán áde eenyíneé ekíde. Ene pónde esyáál-le eemwédeé, eedyéde-'áa chōmchōm.

¹⁰ A Damaskɔs mod abédé awě andúbé Yesue, béchágé'áá mó bán, Ananiasɛ. Annyín ndóg. A ndóg-te wê, Sánḡú Yesue anchəḡ mó aá, “A-Ananias.” Ananiasɛ ankwentén aá “Mɛ nén, a-Sán.”

¹¹ Dɔɔ Sánḡwéé álāḡgéé mó aá, “Boḡsén, éke á nkoḡ ní nzii míme béchəḡéé bán Ntyéémé. Wěpě á ndáb wéɛ Judasɛ. Nzé epedé áhed, ésēdēd mod awě abídé á dyad á Tásus, béchəḡe mó bán Sɔɔle. Adé áhed bɔɔb akānne'.

¹² anyíné-'ɛ ndóg. A ndóg-te wê, anyíné mod awě béchəḡéé bán Ananiasɛ, abáné mó mekáá á nló ábel boḡ anyínɛn ámpē.”

¹³ Ananiasɛ antimtén mó aá “A-Sán, nkénwōḡ ane mod dúu bwāmbwam ne nhel ní mekan míme ákébenlé ábōḡ bad áyāl á Jerusalem.

¹⁴ Apedé-'ɛ á Damaskɔs hén ne ḡíne echě beprisɛ bémháá bébágé mó ákób bad bésyāāl ábe békānne' á dīn ádōḡ.”

¹⁵ Boḡ Sánḡwéé anláá Ananiasɛ aá, “Kǎḡ, áyāle nén mpwɛdé anén mod ábele mɛ. Mó áběl bad ábe béesě bad bé Israel, échab kōḡ é bad, ne bad bé Israel bēbíí mɛ.

¹⁶ Mmēn mēlūmēd-te mó metake míme ákudté áyāl echēm.”

¹⁷ Né-ɔɔ, Ananiasɛ ankě, asól a ndáb echě Sɔɔle ámbēɛ áte, abán mó mekáá á nló, álāḡgē mó aá, “A-mwānned Sɔɔl, Sánḡwéé mó alómé mɛ, nédē, Yesue mwēn awě ampíí wɛ á pónde eche éhyagké wén. Alómé mɛ áwōḡ ábel nén ényínɛn ámpē élōn-ne ne Édáádəḡ éche Esáá.”

¹⁸ Abwōḡ-ábwōḡ bwēm bémbíid Sɔɔle á mǐd ábe bédé nēḡgáne e'kíd é' sūu, ábooted-te anyínɛn. Héɛ ápádté ásē boḡ bédusán-ne mó.

¹⁹ Andyé ndyééd, amaá-'aá ndyééd adyé boḡ yǎl étimé mó áte.

Sɔɔle akalé eyale é Dyōb á Damaskɔs

Sɔɔle andyéé á Damaskɔs ḡguse é e'pun ne bad ábe béndūbē Yesue.

²⁰ Ankě á ndáb é mekáne ésebán abébtɛ pónde ákanle bad tāḡgene Yesue, aá mó adé Mwān a Dyōb.

²¹ Yǎl enkóm mod téé áte awě anwóg mó póle á nsəl. Bésɛdté bánken, “Saá anén mod mó awūɛ'áá bad ábe bétúbé'áá dīn áde Yesue á Jerusalem-ɛ? Eesaá mbále nén nzəm echě ápééné hén edíi ákób bó átimɛn-ne bó ámbíd wéɛ beprisɛ bémháá-yɛ?”

²² Boŋ Sɔɔɛ ambé ákalé' nímê nkalaŋ ákäg á'sō ngíne ngíne. Metɔte míme ámbéé álúmed nén bán Yesue mó adé Ane-awě-Béwógté, méntāŋgēn nyaa echě bad bé Israel ábe bébédé á Damaskos bénkênwóngé dyamdyam ahób.

²³ Ambíd e e'pun híin bad bé Israel bēnladén áte áháce Sɔɔɛ ngáne béwūū-é mó.

²⁴ Boŋ Sɔɔɛ anwóg ntíi míme bébélé. Bénóné'áá mmwε mé e'ké rí dyad nkuu ne mūte ábɛl béwúu mó.

²⁵ Boŋ nkuu nhóg Sɔɔɛ ábē bembapεε béntēd mó, béhé mó á elóŋ-tê, bēbídéd mó á epɔn é eséd bé e'ké ábe bēnləŋned dyad, boŋ bésūdéd mó ámbíd e ebwóg.

Sɔɔɛ atimé ámbíd á Jerusalem

²⁶ Sɔɔɛ ankě á Jerusalem. Ade ápédé áwed, anwanén aá móbê ne bad ábe bédúbpé Yesue boŋ ábê bad bēbáá'áá mó áyāle bénkēndúbéé bán mómpē adúbpé Yesue.

²⁷ Héε Banabase áchēŋgē mó á ekáá boŋ ákεεné mó wéε bembapεε bé nlomag. Anchemtéd bó áte ngáne Sɔɔɛ ányíne Sánŋwéé á ndóg-te á nzii ne chóm éche Sánŋwéé álánŋé mó. Anláá-'ε bó ngáne Sɔɔɛ álánŋé'áá bad mam tēŋgene Yesue á Damaskos ésebán abáá' dyamdyam.

²⁸ Né-ɔó, Sɔɔɛ ambé ne bó, ákag mebwóg mésyāal á Jerusalem ákalé' nkalaŋ ní bwām á dīn áde Sánŋwéé ésebán abáá' dyamdyam.

²⁹ Akānlé'áá káŋne bad bé Israel ábe bēhóbé'áá ehób é Grikia áswanŋtán-ne ne bó. Dóó bēbóótédé nzii ahéd áwúu mó.

³⁰ Ade bad ábe bédúbpé Yesue bésóŋténé bán béhede Sɔɔɛ awúu, béntēd mó bésyagnéd mó á dyad á Kaisaria boŋ bēlōmē mó á dyad á Tاسus.

³¹ Né-ɔó, ene pónde esyāal bad ábe bēndūbē Yesue á mbwóg e Judeya esyāal, á Galilia ne á Samaria bēmbē ne nsan, béwóŋ-'ε mbwóg rí Dyōb áte nê ábɛl béwúú áte, Edāédan éche Esáá éwōŋgān-ne bó.

Petro akii a myad mé Lida ne Jopa

³² Petro akagé'áá mbwóg áte esyāal. Ebédé pónde póg eche akíí bad bé Dyōb ábe bébédé á dyad á Lida alɛled.

³³ Ade ápédé áwed, antán mod awě béchagéé bán Aniesε. Esón é mekuu énwē mó, átimēn ndáb mwě waam.

³⁴ Petro anláá mó aá, "A-Anies, Yesu Krīstəə áđíd wε bwām hén bɔɔb. Pádé ásē éname ádoŋ anɔn." Abwōg-ábwōg Aniesε ampádé ásē.

³⁵ Ade bad bésyāal ábe bédyéé'áá á Lida ne Sharɔn bényíne néε ane mod ádyéé bwām, bēmbootéd Sánŋú Yesue adúbe.

³⁶ Mwaád nhóg abédé á dyad á Jopa awě béchagéé'áá bán Tabitaa, andúbé Yesue. (Dīn á Tabitaa á ehób é Grikia ádíi bán Dɔkase néde e'sél.) A alongé áde ásyāal mboŋ mó ne mósó ábéláá áwōŋgān-ne betóótōkē bé bad.

³⁷ Mmê mesú-'ɔó, ankwě nkole awé-'ε. Bēnwobé mó ndim bétéd mó bēbānē á toŋ e ndáb echě ebédé ámīn.

³⁸ Bɔɔb-pɔó dyad á Jopa dénkēnchabnédté dyad á Lida áyāl. Né-ɔó, áde bad ábe bédúbpé Yesue béwógé bán Petro adé á Lida, bēnlōm bad bēbe áwē, ne mechánŋé nén bán, "Sōn hyäg á mehélé-te."

³⁹ Né-ɔó Petro amboŋsén, bóɔbɔó békē-'ε. Ade ápédé áwed, bēnchagnéd mó á toŋ e ndáb eche ebédé ámīn. Bekúd bé bebaád bēnləŋnéd mó, béchyéé', bēlūmtē-'ε mó mbóté ne nkobe míme Dɔkase ámbannédté bó áde ábédé á alongé.

⁴⁰ Petro ambídéd bó moosyāal á ebwóg, akóg mebóbón ábootéd-te akáne. Dóó ákúnné yāl á ndim boŋ áhóbé aá, "A-Tabita, páde ásē!" Tabitaa andibé mīd áte. Anyín áde anyíne Petro, ampádé ásē.

⁴¹ Petro ansád ekáá, awóŋgēn ányen mó ásē. Dóó áchénlé bad ábe bēndūbē Yesue, ne bekúd bé bebaád ábe bēmbē áhed, boŋ álūmtē bó Tabitaa áde ádíi á alongé.

⁴² Mmén nkalanj mēnkanléd á dyad á Jopa áte ásyāāl a etūn é pónké, ekud é bad édúbé-’ε Sánjú Yesue.

⁴³ Petro andyεé á Jopa nguse é e’pun. Andyεé á ndáb e mod awě abelé’áá nsón mé e’kob é’nyam, awě béchágé’áá bán Simōne.

10

Petro akii wée mod awě eesē mod a Israel

¹ Mod a Roma nhóg abédé á dyad a Kaisaria bán Kōneliōse. Akāmlánnáá echon é mbwókel e sánze échě béchágé’áá bán, “Echon é mbwókel e sánze é Italia.”

² Kōneliōse abédé mod awě ahídé’áá mekan mé Dyōb ámbíd. Mwēn ne eche ndáb esyāál bébénlé’áá Dyōb. Ansálé ekáá áte, áwōngān betóótōkē bé bad bé Israel, ákānnē-’ε pónké ésyāāl.

³ Ebédé dyam ngān éláán mūte nhóg, anyín ndóg. A ndóg-te wē ankōn ángel e Dyōb anyín. Enchāg mó aá, “A-Kōneliōs.”

⁴ Annōn ángel ne chóōn, ne mbwóg, bonj ásedtē nēn aá, “A-Sánj, cheé édé?” Angel enkwentén mó aá “Dyōb áwógé nīmōn mekáne, anyíné-’ε ábōn e’bonj bé nlém. Adé-’ε mbonjsén ákwentēn wε mekáne.

⁵ Bōōb-pōó, lóm bad á Jopa, békē béchéle mod nhóg awě dīn ádíí mó bán Simōn awě béchāgēé bán Petro.

⁶ Adé nken á ndáb e mod nhóg awě akínte’ e’kob é’nyam awe béchāgēé bán, Simōne. Simōne ne adyεε’ á nkāg mé edīb é nkwě.”

⁷ Dōō ángel eched éhídté, bonj Kōneliōse áchēnlē ábē bembaledε bé ndáb bébe, ne sánze póg echě chōmpē ehídé’áá mekan mé Dyōb ámbíd, ebé-’ε sánze echě enōné’áá Kōneliōse.

⁸ Alāngé-’áá bó dyam ádē ábénlédé, alóm-me bó á Jopa.

⁹ Ade békagké, née bīn é’sánjé, áde békwógé ape á Jopa, Petro anchágé á ndáb mín ákáne. Nē ábédé dyam kād.

¹⁰ Nzaa enkób mó, ádān-’ε ndyééd adyé. Ade bébonsanné ndyééd, anyín ndóg.

¹¹ Anyín ngāne ngob e dyōb énédnédé. Chōm émbíd nēngāne sánjalaa a abad, ébé née béchāngé dó mekéb méniin, bésudté dó ásē.

¹² A abad-tē wē, ndín é nyam ésyāāl émbē áwēd-te; éche ékεεne’ mekuu méniin, éche édole abum ásē ne menōn mé ahín. ¹³ Hée áwógé ehób élanje mó nēn “A-Petro, syāá ásē, éwúu échén nyam, édyág.”

¹⁴ Bonj Petro anhób aá, “A-Sánj, meéhēlē se mbēl ene ndín e dyam. Meedyédéé chōmchōm mbéd éche mbéndé ehóbé aá béedyág, ké-’ε éche éesáa á’sō é’ Dyōb.” *

¹⁵ Echē ehób émbād mó aláa nēn aá, “Weetédé chōm ké ehóg éche Dyōb áhóbé aá éesáa, wεé éesáa’é.”

¹⁶ Nēn dēmbēnléd ngen éláán. Dōō bétímné ádē abad ámbíd ádyōb.

¹⁷ Petro adolé’áá áte ábíi chōm éche ene ndóg élúmtεé. Ene pónké dōō bad ábe Kōneliōse ánlōmmē bédíbté wée ndáb eche Simōne édíí. Bentyēēm á mmwε mé e’ké.

¹⁸ Hée bélébpεé ehób bánken, “Nken adé áte wē awě béchāgēé Simōn Petro-ye?”

¹⁹ Ade Petro ádíi adólé áte ásoñten chōm éche ndóg élúmtεé dōō Edáédān éche Esáá elāngéé mó aá, “Wóglén! Bad béléán bépédé, béhede wε.

²⁰ Né-óó lād yāl, ésud á ndáb mín, weebáá bó ahíd áyāle mεé nlómé bó.”

²¹ Né-óó, Petro ansūd ásē, áke atán ábē bad, álāngē bó aá, “Mεé ndé ane mod awě nyéhedeé. Cheé épídé nyé hén?”

²² Bēntímtén mó bán, “Mod ambáá a sánze, Kōneliōse móó alómé sé. Adíi mod a bwām awě abenle Dyōb. Bad bé Israel bésyāāl-le bébage mó édúbé éche échábé ámīn. Angel e Dyōb elāngé mó nēn aá álébe wε áwē ndáb, ábel nēn áwōg dyam ádē étāngéné mó aláa.”

* **10:14** Bad bé Israel bēnwōn mbéndé éche énkēmbě bó kunze ádyé donje á bwēm.

²³ Petro awógé-'aá nê, asóléd bó á ndáb, ábē-'ε bó e'noŋ.† Boŋ Petro ansóléd ábê bad á ndáb kénéé béēbédéé bad bé Israel. Néε bñn é'sángé, Petro anläd yäl, ahíd ábê bad. Nguse é bad ábe bédúbpé Yesue á Jopa bómpē bēnwoón bó.

²⁴ Epun ehóg ámbíd e nê, Petro bémpē á Kaisaria. Kōneliōse mwēn, ádē abum á ndáb, ne ábē besón bé echon ábe ánlēbēē, bésiné'áá Petro bó.

²⁵ Ade Petro áhedéé asól á ndáb, Kōneliōse ankē mó atán, ákwε mó á mekuu, ábwāām-me ásē ábe mó edúbé.

²⁶ Boŋ Petro annyen mó ásē ahób aá, “Tyéém ámin. Mémpē ndii moonyon ngēn.”

²⁷ Petro ambé ákanlé Kōneliōse ádē bésóléé á ndáb-te. Antán néε ndun e mod éládné á ndáb-te.

²⁸ Héε álāngéé bó nén aá, “Nyé bēn nyēbíí bwām nén bán edé mod a Israel mbéndé áwoon mod awē eesē mod a Israel ké'ε ásól áwe ndáb. Boŋ Dyōb álúmté me nén aá meéchāgē modmod meé adé mod awē eesáa ké'ε néε mod awē adé mbinde á'sō é' Dyōb.

²⁹ Né-óó, áde élómé me achāg mempádé ásē ábwōg-ábwōg, menkēnhóbpé meé méehyáá. Bōōb-pōó, nseǝte wε, cheé ékásá boŋ élōmē me achāg?”

³⁰ Héε Kōneliōse ákwentanné mó aá, “Sú éláán chii, néε bōōb, nkánné'áá áwēm ndáb-te á ngāŋ éláán é' müte. Dóó mod awē awáá mesan nímē mémwaa' áte átyéémé me á'sō-te taléd.

³¹ Boŋ áhōbē aá, 'A-Kōneliōs, Dyōb áwógé wε mekáne, ányíné-'ε ábōŋ e'boŋ bé nlém.

³² Lóm mod á Jopa, áke áchéle Simōne awē béchāgēé bán Petro. Adé nken á ndáb wēε mod nhóg awē akínite' e'kob é' nyam awē béchāgēé bán Simōne. Simōne ne adyεε' á nkag mé edíb é nkwxé.'

³³ Né-óó menlóm wε atéd ábwōg-ábwōg. Ebélé-'ε bwām ngáne épédé. Bōōb-pōó sé moosyáál sēdé hén, Dyōb ádé-'ε ne syánē. Sēsine' áwóg dyam ké ahéé áde Sán Dyōbe álāngé wε aá éláa sé.”

Petro akānlé Kōneliōse nkalan mí bwām

³⁴ Dóó Petro áhedéé pōle á nsal aá, “Bōōb dóó mbíí meé Dyōb átédé moosyáál nyaa póg.

³⁵ Akobe kénzēé awē abage mó edúbé awē abele-'ε mekan míme métāŋgéné, ké alon áhéé ane mod ábídté.

³⁶ Nyēbíí nkalan míme Dyōb dénlōmēē bad bé Israel. Mmē nkalan míbédéε tñŋene ákal nkalan mí bwām mé nsan míme nípédé mbwiined ne Yesu Krīstə. Mó adé Sāŋgwéé á moosyáál.

³⁷ Nyēbíí-'ε dyam áde dēmbenléd mbwōg e Judeya áte esyáál mbooted ne á Galilia. Nén démbē áde Jōne ámáá bad aláa tñŋene edusen.

³⁸ Nyēbíí nén bán Dyōb dénwōgēd Yesue, mod a Nazaret, ábe mó Edəódəŋ éche Esáá ábē-'ε mó ngíne. Yesue akagé'áá hōm téé ábelé mboŋ. Ngáne Dyōb démbēē-'aá ne mó, adidé'áá bad bésyāál ábe bēmbē ásē e ngíne e Satan bwām.

³⁹ Sé bēn sēnyínné mekan mésyāál míme ámbenlé á alon á bad bé Israel ne á Jerusalem díđ. Bénwūū mó, abome áde bēmbomεé mó á awōg.

⁴⁰ Boŋ Dyōb dēmpuúđ mó ámbíd e e'pun é'láán, ábel-le bad bényín mó.

⁴¹ Saké bad bésyāál bényín-ne mó. Bad ábe Dyōb dēmmadté apwεd, bóó bényín mó. Nédé sé ábe sēndyé ndyééd sēmwxé-'ε mmítéd ne mó.

⁴² Anlyágtén sé aá sékanle bad nkalan mí bwām, sébíde-'ε mbóŋ nén bán móó módē Ane awē Dyōb ápwédé, ákaad bad ábe bédé á alonjé ne ábe bēwédé.

⁴³ Bekal bé'dəódəŋ bésyāál bēnhōb tñŋene mó bán, mod ké ahéé awē adúbpe mó, Dyōb délagsén mó mbéb. Nén débenléd á ngíne e áde díŋ.”

⁴⁴ Ade Petro ádii áhóbéé nê, Edəódəŋ éche Esáá ênsūd ásē, épíi moosyáál awē áwóglánnáá nímē nkalan.

† 10:23 Bad bé Israel béésólte'aá mod awē eesē mod a Israel áwab ndáb.

⁴⁵ Bad bé Israel ábe béndübē Yesuε, ábe bóωβε Petro bém̄bíd á Jopa bém̄bē menyáké bwám̄bwam ányín nén bán Dyöb ábágé echē nde e Edáádəŋ éche Esáá káəŋne wéε bad ábe bées̄ bad bé Israel.

⁴⁶ Bénwōg ngáne béhóbéé mehób mémpēe, bébagé-’ε Dyöb ehúmé. Dóω Petro áhóbéé aá,

⁴⁷ “Abén bad békúidé Edáádəŋ éche Esáá melemlen ngáne sémpē sēnkudté. Né-ωó, nzé-módé ahεle-σε ahób aá béedusán bó ne mendíb?”

⁴⁸ Hé-’aá áhóbé aá bédusen bó á đín á Yesu Kr̄stəə. Dóω ábē bad béləŋgé mó bán ádyεε ne bó nguse é e’pun.

11

Petro ahóbé t̄əŋgene ch̄öm éche ábélé

¹ Bembapεε bé nlomag ne bad bém̄pēe ábe bédúbpe Yesuε á mbwóg e Judeya-tē esyáál, bēnwōg bán bad ábe bées̄ bad bé Israel bómpē békóbé eyale é Dyöb.

² Ade Petro átímé ámbíd á Jerusalem, bad ábe béhóbé’áá bán bétəŋgéné bad ábe bées̄ bad bé Israel ayag, bēm̄bootéd mó ahób bán,

³ “Cheé ékáá bon̄ ékág wéε bad ábe bées̄ bad bé Israel, bad ábe béeyagéé bon̄ nyáábōω nyédyāg-ke káəŋne ndyééd h̄öm ahóg?”

⁴ Hé-’aá Petro áhédé nkalan̄ á nsəl, aláá bó mekan mésyāāl ngáne mēm̄benlédte se á mbootéd.

⁵ “Mbédé á mekáne á dyad á Jopa bon̄ r̄nyínē ndóg. Ch̄öm émbíd á ádyöb n̄əŋgáne s̄əŋkalaa a abad, ébé néε béchəŋgé d̄ó mekéb méniin, bésudté d̄ó ásē. Bēsudéd d̄ó áwēm e’só-te.

⁶ Ade r̄nóné áwəd-te menyín nyam éche édé á abad-tē, nyam é mehín, nyam éche édole abum, ne men̄on mé ahín.

⁷ Héε r̄wógé ehób éləŋge me nén aá, ‘A-Petro, syáá ásē, éwúε’ échén nyam, édyāg.’

⁸ Bon̄ me-’ε menhób meé, ‘A-S̄əŋ meéh̄l̄ēε-σε r̄b̄el ene ndín e dyam. Ch̄ömch̄öm éche mbéndé éhóbé aá béedyāg ké’ε éche éesáa á’sō é’ Dyöb éēs̄l̄ēε me á nsəl mbéd.’

⁹ Ehób émbíd ádyöb ámpē nén ‘Weetédé’ ch̄öm ké ehóg éche Dyöb áhóbé aá ésáá, wéε éēs̄ā’ε.’

¹⁰ Nén dēm̄benléd ngen éláán. Dóω bétímné ch̄öm ésyāāl ádyöb.

¹¹ Ene p̄ondé ch̄ən d̄óω bad béléán ábe bébídé á dyad á Kaisaria ábe bélómé áwēm, bépédé á ndáb echē r̄dyéé’áá áte.

¹² Edáádəŋ éche Esáá énlāā me aá syāábōω sékag, aá meebáá bó ahíd. Abē bad ntóób ábe bédúbpe Kr̄stəə ábe bébídé á Jopa bómpē bēnhíd me á Kaisaria. Syāábōω moosyáál sēnk̄é sēs̄ól á ndáb wéε K̄oneliōσε.

¹³ K̄oneliōσε anláá sé ngáne anyíné ángel etyéémé áwe ndáb bon̄ ene ángel eláá mó aá, ‘Lóm mod á Jopa áke áchəg mod awē m̄n̄ mésyāāl médí bán Sim̄on Petro.

¹⁴ Nzé apedé álā nyé p̄óle eche éb̄l̄ bon̄ Dyöb ásōŋ ádōŋ alongé, ásōŋ-’ε ádōŋ abum á ndáb.’

¹⁵ Ámbíd en̄, mboótédé-’aá dyam ahób, Edáádəŋ éche Esáá épiidé bó melemlen n̄əŋgáne émp̄ií’ε sé á mbootéd.

¹⁶ Dóω r̄íkamténé dyam áde S̄əŋgwéé ánhōbpē. Anhób aá, ‘J̄onε adūsánnáá bad ne mendíb bon̄ bédusen nyé ne Edáádəŋ éche Esáá.’

¹⁷ Enyínnad nén bán Dyöb ábágé abén bad ábe bées̄ bad bé Israel melemlen me nde níme ámbéé syánē áde dédúbpe S̄əŋgú Yesu Kr̄stəə. Nzéé-ω r̄díí ákəŋ ntii r̄ Dyöb?”

¹⁸ Ade b̄wógé n̄, bēsōg Petro mekan ahób áyāl, bébootéd Dyöb aken. Béhóbé’áá bán, “Dyöb ábágé káəŋne bad ábe bées̄ bad bé Israel etál átεde r̄mab mbéb átimen Dyöb, ákud-tε alongé áde déemaá’.”

Mwembé r̄b̄oótédé á dyad á Antyōg

¹⁹ Bɔɔb-pɔɔ, áde béwúú Stefanuse, bad ábe bémpāntēd áte áyāle metake níme békúdáá, bó donje á bad bēnkē káəŋse á Fonisia, donje ákē á Saiprus, ábíní-'ε bēkē á Antyoḡ. Békágé'áá, bēkanlé dásō bad bé Israel bēnpēn nkalanj ní bwām.

²⁰ Boŋ bad bémpēe ábe bēndūbē Yesue ábe bēmbíd á myad mé Saiprus ne Sirine, bēnkē á Antyoḡ, bēkanlé káəŋne bad bé Grikia, bēlāŋgē-'ε bó nkalanj ní bwām tāŋgene Sāŋgú Yesue.

²¹ Ngine e Sāŋgú embé ne bó. Ndun e mod endúbe, étimēn-ne Sāŋgwéé.

²² Mmē myaŋḡ mēmpě á metúu mé bad bé mwembé ní Jerusalem. Né-ɔɔ, bēnlōm Banabase á dyad á Antyoḡ áke dényīn bó áwed.

²³ Ade ápédé áwed boŋ anyín ngáne Dyōb ánámté bad, anwóg menyinge, ambě-'ε bó elébé aá bēhíde' Sāŋgwéé ne nlém nhóg.

²⁴ Banabase abédéé mod a bwām, Edəəðəŋ éche Esáá émbē ne mó, adúbe dénwūū-'ε mó áte bwāmbwam, ekud é bad-te éndūbē.

²⁵ Dóo Banabase ákíí á dyad á Tasus áhed Sɔɔle.

²⁶ Ade ányíné mó, ampeén mó á Antyoḡ. Né-ɔɔ á etūn é mwě nhóg, bó bad bébe bēbómé'áá ne bad bé mwembé. Bēn'yāḡēd-te ndun e mod. Á Antyoḡ wē dóo bésébpé bad ábe bēdúbpé Yesue dīn achuu bán Bad bé Krīsto.

²⁷ Mmē mesú dēn, donje á bekal bé dəəðəŋ bēnhidé á Jerusalem béke á Antyoḡ.

²⁸ Bó mod nhóg awē bēchágé'áá bán Agabuse antyéém ámīn. Á ngine e Edəəðəŋ éché Esáá, anhób aá, “Nzaa e ngine ekwóḡé apε, ēbē-'ε nkōŋsé-te nīsyāāl.” Nēn dēmbenléd-te á pónde eche Kladios abédé á nkamlēn.

²⁹ Bembapεε bēntīi nēn bán bó mod téé bēlōmē nwōŋgen wéε bad ábe bēdúbpé Yesue á mbwóg e Judeya ngáne bó mod téé áhenlé akud.

³⁰ Nē dēn-naá bēmbenlé. Bēnlād mənē, bēlómén Banabase bó Sɔɔl ábe wéε belyáged bé mwembé.

12

Herode adii apiinad bad ábe bēdúbpé metake

¹ Benben ne ene pónde chēn, kəŋ Herode ambootéd donje á bad bé mwembé ahé á meséb.

² Ambēl bēnkōb Jemse, Jəne mwānyan, béwúén mó nkwáté.

³ Ade ányíné nēn aá nē áwógté bad bé Israel menyinge, ankě á'sō, ábel békób Petro. Nēn dēmbenléd á pónde e Ngande e Ewele é Ngēn.

⁴ Ade bémáá Petro akób, anlóm mó á mbwəḡ. Bēmbané e'choŋ é' sánze é'niin ánon mó. Echoŋ téé énwōŋ sánze éniin. Herode anwōŋ mewēmtēn ákáad mó á'sō é' mbwəḡ nzé Ngande e Nnyíme ámīn etómé.

⁵ Né-ɔɔ bēmbane Petro á mbwəḡ. Boŋ bad békánne'áá Dyōb ngine ngine áyāl echē.

Angel ebídté Petro á mbwəḡ

⁶ Herode ahédé'áá Petro apεen á'sō é' bad mbwembwε. Mmē nkuu mēn níme Herode ánwōŋgē mewēmtēn ápεen Petro á'sō é' bad chān ábíní, Petro akúné'áá áfīnté e sánze ébe. Bēnhē mó bengəbēngəbē ped ébe, sánze émpēe ébe énoné mmwε ní ndáb e mbwəḡ.

⁷ Dóo ángel e Sāŋgú ébídé taléd, ndáb e mbwəḡ épené áte. Ángel ne enságéd Petro á ekəḡél, ényem mó ásē, élāŋgē mó aá, “Pádé ásē á mehélé-te.” Abwəḡ-ábwəḡ bengəbēngəbē bēnhunnéd mó á mekáá.

⁸ Dóo ángel élāŋgēé mó aá, “Wéd ngóá atád, étád-te nkəəð mé metámbe.” Petro ambēl áned. Dóo ángel élāŋgēé mó aá, “Hé mbóté á yāl, éhíde mε.”

⁹ Petro anhíd chó, bēbíd á ndáb e mbwəḡ. Boŋ kēnē enkēmbíí'ε ké dyam áde ángel ébeléé dēn ákoo abenled. Anwēmtēn aá mónyīne' ndóg.

¹⁰ Béntōm ehoŋ e sánze é'só ámīn, bétōm-me éche élónténé é'be kááŋ ne á asóg bêmpě á mmwε mé e'ké bé e'kii nímě mbídé'áá á dyad-té. Nsəl mé e'ké méndibnéd ne mó mwěŋ. Héε bébídé boŋ béhídē nzii. Ade békagké nê dēn dōo ángel ne étédte Petro ábwōg-ábwōg.

¹¹ Héε debyéé ápédé Petro boŋ áhōbē aá, “Bōob dōo mbíí mεé dyam dēn dōo ákoó' abenled. Sán gwéé alómé eche ángel, asoó-ε mε á mekáá nímε Herōde, abelé-ε mbídé mekan mésyāāl áte nímε bad bé Israel bēnwēmtēnnē mε abel.”

¹² Achemé'áá dyam áde ábenlad ne mó, dōo ákíí á ndáb wéε Maria, awě achyáá Jōn Makōse. Ndun e mod enladén áhed békānne'.

¹³ Ade Petro ápédé ankūm ekob éche édé á ebwōg-te boŋ mbəlede a mmwaád nhóg bán Rodaa, áhyε ánōné mod awě akume ekob.

¹⁴ Anchem Petro ehób. Dó-'áá ne menyīŋge mésyāāl áchādtēnē ekob adibe, atóm mehélé ámbíd á ndáb-te boŋ áke aláá bad aá, “Petro atyéémé á ebwōg-te.”

¹⁵ Bénlāā mó bán, “Epag mīn!” Boŋ ambé álāŋgē bó aá chōm éche móhóbéé édé mbále. Dōo béhóbéé bán, “Né eche ángel chó edé.”

¹⁶ Ade nímén mésyāāl mébenladte Petro ambé ákumé' ekob. Kááŋne á asóg bēndibé ekob. Bényíné-'áá mó, yāl ekóm bó áte bwāmbwam.

¹⁷ Ampebtén bó ekáá aá bélām ehób, boŋ álūmtē bó áte ngáne Sán gwéé ábídte mó á mbwōg. Anláá bó aá, “Nyéláa Jemse ne bad ábíníí ábe bómpē bédúbpé Yesue nímén mekan.” Dōo átédte bó boŋ ákag hōm démpēe.

¹⁸ Ade bīn é'sán gē, sánze éche énoné'áá Petro émpuutéd á mewēmtēn bwāmbwam áyāle bēnkēmbíí'ε chōm éche ébēnlédé Petro.

¹⁹ Herōde anlóm bad aá béhed mó boŋ bēnkēnhenlé mó anyín. Héε ákáádté échē sánze boŋ ábagé mbakú aá béwúu bó. Ade nímén mésyāāl métómé Herōde ansyāó á Judeya áke ádyēē á Kaisaria á esóŋ é pón dé.

Herōde awédé

²⁰ Ene pón dé Herōde anwóón bad bé myad mé Tirε ne Sidōn melīŋá nímε méchábé ámīn. Né-ōó, bad bēmbíd nímé myad mébe áke dényīn mó. Mod awě bēnsēbēε áke dé tán ábel bóobε kēŋ bétim ásē abédéε Blastuse. Blastuse abédéε mbəlede á ndáb e kēŋ. Bēmbel nē áyāle á aloŋ wéε Herōde dōo nímab medyé mébídé'áá.

²¹ Epun éche Herōde ántīí'ε épédé-'áá áte, awáá megombe mé kēŋ, ádyēē atii dé nkamlēn boŋ ábootéd bó mam aláa.

²² Ade áamáá ahób, ábē bad bēmbootéd abón bán, “Dyōb dēn dōo áhóbε' saké moonyoŋ.”

²³ Ábwōg-ábwōg ángel e Sán gú embēl Herōde ankwě nkole áyāle enkēmbaá Dyōb edúbé. E'ken bé abum bēndyē mó áte, awé-ε.

²⁴ Eyale é Dyōb chó-ε émbē ékanláád ékag á'sō.

²⁵ Banabase bó Sōol bēmmād nímab nsón béhídē-ε á Jerusalem. Ade béhidteé, bēnwālē Jōn Makōse áyāl.

13

Edāádəŋ éche Esáá épwédé, bélómé-ε Banabase bó Paale

¹ A mwembé mé Antyōg, donge dé bekal bé'dāádəŋ ne bemeléede bēbédé áwed. Abé bad bēbédéε Banabase, Simione (awe béchágé'áá bán Ehíndeε), Lusiose (awe ambíd á Sirine), Manahene (awe bó Ngómenaa Herōde bēkwógé hōm ahóg) ne Sōole.

² A pón dé echē bēbenléε Sán gwéé bédídé-ε yāl nzaa á mekáne-té, dōo Edāádəŋ éche Esáá élāŋgēé bó nēn aá, “Nyébanned mε Banabase bó Sōol ábel boŋ bēbele mε nsón nímε nīpwédé bó mεé bēbel.”

³ Abé bekal bé'dāádəŋ ne bemeléede bēnkānē, bēdíd-te yāl nzaa á mekáne-té, bēbán Banabase bó Sōol mekáá á nló boŋ bēlōmē bó bán békag.

*Banabase bó Paal bétáné
nkum-é-ngan, Elimase*

⁴ Né-ɔ́, Edáádəŋ éche Esáá énlōm Banabase bó Paale. Dóɔ békíí á dyad á Selusia. Ahed-taá bésyáŋgé boŋ békăg á mbwóg e Saiprus eche mendíb mélŋnedé.

⁵ Ade bépédé á dyad á Salamis, békálé'áá eyale é Dyöb á ndáb é mekáne. Bénwálé Jɔn Makɔse áyāl áwŋŋen bó.

⁶ Bēnkĕ ádē alonj áte áde mendíb mélŋnedé káŋŋ bēpē á dyad á Pafɔs. Ade bépédé áhed, bēntān mod a nganj nhóg awĕ bēchágé'áá bán Báá Yesu. Abédéé mod a Israel awĕ anchəg yāl áá módii nkal é'dáádəŋ a Dyöb.

⁷ Báá Yesue abédéé nsón a echoŋ awĕ Segyus Paoluse. Segyus Paoluse mó abédé nkamlene a ene mbwóg echĕ mendíb mēnləŋnedté. Abédéé mod awĕ anwŋŋ debyéé bwāmbwam. Ane ngómenaa anchélé Banabase bó Sɔal áyāle ahedé'áá eyale é Dyöb awóg.

⁸ Boŋ anén mod awĕ đin démbēē á ehób é Grikia bán Elimase enkēnháá bó etál. Ahedé'áá áá nkamlene a mbwóg eedúbpé nkalanj ní bwām.

⁹ Dóɔ Sɔale awĕ bēchágé'áá ámpē bán Paale, ngáne ánlōnnē ne Edáádəŋ éche Esáá, ánóné ane mod a nganj á mīd-te,

¹⁰ boŋ áhōbē áá, “A-mwān a Satan! Ekɔ́ dyam ké ahéé áde áde bwām. Mwane mé mbéb mwĕn ne mwĕn-éé ríloné we áte. Póndé ésyāal ebélé éhedé wĕé móhəŋlən mbále eche Sáŋgwéé mótimed chó metóm.

¹¹ Sáŋgú Dyöbe ákōgsēn we bɔɔb nēn dēn. Wĕkwĕ ndím, wēenyínēnné-'e á esŋ é póndé.” Abwōg-ábwōg Elimase anwóg nēŋgáne mbag ékwédé mó á mīd-te, ábootéd-te ahyóm áhed mod awe áchāā mó á ekáá.

¹² Ade ngómenaa ányíne dyam áde ábēnlédé, andúbé Yesue. Yāl enkóm mó áte bwāmbwam áyāl e ayáge áde Paale bó Banabase báyágté'áá tŋŋene Sáŋgú Yesue.

*Paale bó Banabase bépédé
á dyad á Antyog*

¹³ Paale bóɔbe baáb bénsōl a Stíma a Pafɔs béke káŋŋ bēpē á dyad á Pega á mbwóg e Pamfilia. Boŋ Jɔn Makɔse anlyóg bó áwed asú mó ámbíd á Jerusalem.

¹⁴ Bēnsyáá á Pega bēpē á dyad á Antyog á alonj á Pisidia. A mbwe-mé-nkóme-áte, bēnkĕ á ndáb e mekáne bēdyēē ásē.

¹⁵ Bénwōg nēe bēláá eped á kálag e mbéndé eche Mosēe ne á kálag e metelag mé bekal bé'dáádəŋ. Ade bémáá alánj dɔɔ belyáged bé ndáb e mekáne bélébpēé Paale bó Banabase nēn bán, “A-baányan, nzé nyēwóó póle echĕ eēwēd bad nlém á abum, nyēhób chó.”

¹⁶ Dóɔ Paale átyéémé ámīn, apebtán bó ekáá áá bēlām ehób, boŋ abootéd dyam ahób. Anhób áá, “A-baányanj bé Israel ne bad bēmpēe ábe nyédé hén bɔɔb ábe nyēbenle Dyöb, nyéwóglən me.

¹⁷ Dyöb á bad bé Israel dēmpwĕd ábēd betaa ábēl-le ábē bad bēbūū áte á póndé eche bēbédé nēe beken á alonj á Egipto. Ámbíd enĕ, ámbēnléd eche ngíne echĕ echabé ámīn ábíded bó a Egipto.

¹⁸ A etūn é móom mé mwĕ méniiin, anwesén bó á ehyanje.

¹⁹ Dyöb démbēbēd melonj saámbé á ndɔɔb e Kanahan, ábē-'e echāb ndɔɔb wĕé ábē bad.

²⁰ Mmēn mésyāal mēmbēnléd á etūn é dyam mbwókel e mwĕ éniin ne móom mé mwĕ métáan. Ámbíd enén, Dyöb dēmbĕ bó bad ábe békāádtē káŋŋne á póndé echĕ nkal é'dáádəŋ Samwēle.

²¹ Ade bēhédé kĕŋ, Dyöb dēmbĕ bó Sɔale, mwān awe Kishē. Ámbíd á túmbé e Benjamin, abédéé kĕŋ á etūn e móom mé mwĕ méniiin.

²² Dóɔ Dyöb áhúdé Sɔale á atii. Áhúdé-'áá mó, átīmēd Dabide. Anhób tŋŋene Dabide áá, 'Nkudé nyaa e mod eche rídáá, Dabide, mwān awe Jesē. Adíi mod awĕ ábēl mam mésyāal níme ríhedé méé ábel.'

23 Yesuε mɔ-’ε awě abídé á nchyaátén míme Dabidε mɔ̄ Dyöb dêm̄benlé Nsoode a bad bé Israel, ngáne ánhöbpē aá mɔ̄bĕl.

24 Byánán Yesuε äbootéd míme nsón, Jone álángé’áá bad bé Israel aá békunned mbíd, bétede mímab mbéb, békud-te edusen.

25 Ade Jone ákwógé míme nsón amad, ansédéd bad aáken, ‘Nzé-módé nyéwémténé bán ndé. Saké me ndé ane awě nyésineé. Nyénone’, Ahúe’ ámbíd echēm, mmēn meékwognedéé áhune mɔ̄ metámbé á mekuu.’ ”

26 Paale ambád ahób aá, “A-baányan bé mbyaa míme Abrahamε ne bad ábe bēbenle Dyöb hén bɔɔb, syánē-éé bélómmé mímén nkalanj mé e’soósonj.

27 Bad ábe bedyéé’áá á Jerusalem ne ábab belyáged bénkēmbíí’é bán Yesuε mɔ̄ adé Nsoode. Bénkēnsóntén-naá metelag mé bekal bé’dáádənj míme béléá’áá á mbwε-mé-nkóme-áte tée. Kénē bēmbĕl mekan míme bekal bé edáádənj bēnhöbpē ménlōn, ahób áde bēnhöbpē bán bėwúu Yesuε.

28 Kénēé bēnkēnkudté nzom echě bētōmēdtē mbakú nēn bán atəngéné awé, bēnlāā Payledε bán ábēl bėwúu Yesuε.

29 Ade bémáá mekan mésyāā abel ngáne méténlédé á kálag e Dyöb təngene mɔ̄, bēnsudéd mɔ̄ á awəg, bēbānē mɔ̄ á son-tē.

30 Bonj Dyöb dēmpuúđ mɔ̄. Ambíd e nē,

31 anlúméd yāl ngen ne ngen wée bad ábe bɔ̄bɔ̄ bēnwōnj bootya á Galilia ápe á Jerusalem. Bɔɔb ábē bad bɔ̄ bēkanle’ bad bé Israel dyaam áde bényinnē.

32 Bɔɔb-pɔ̄ɔ̄ mímén nkalanj mí bwām mɔ̄ sépíinédé nyé. Mmē nkalanj ndíi nēn bán dyaam áde Dyöb dénhöbpē aá mɔ̄bĕl ábēd betaa alónté dɔ̄ ne syánē.

33 Alónté dyaam áde ánhöbpē ne syánē awě dedé nchyaátén mímāb, apuud áde ápuúdté Yesuε. Né-’áá éténlédé á kálag e Ngəse e Dyöb echě elónténé ébe bán, ‘Edíi awem mwān, chíi ndíi Sóó.’

34 Dyöb dēmpuúđ mɔ̄ ésebán atime ámbíd á ndɔɔb se ábɔɔ. Dyöb dénhöb təngene nē aá, ‘Mĕbĕ wε nnam í ngəngú, míme méehidté ásē, míme ménhöbpē meé mĕbĕ kənj Dabidε.’

35 Né-’áá áhóbé ped empée wée éténlédé bán,

‘Wéekwénténné wée awōnj mbaledε awě abenle wε ne nlém nhóg ábɔɔ á son-tē.’

36 Debíi nēn bán áde kənj Dabidε ábédé á alongé, abĕnlé’áá Dyöb ngáne Dyöb áhédé’áá. Ambíd e nē, anwé, bélímé mɔ̄ wée bēnlímēē ábē betaa, ábɔ̄-’ε.

37 Bonj ane awě Dyöb dēmpuúdté, enkēmbɔ̄-’ε.

38 Bɔɔb-pɔ̄ɔ̄, a-baányan, nyétəngéné abíi bwām nēn bán, Yesuε mɔ̄ akəó bonj bēkanlé nyé bán Dyöb álagsan bad mbéb.

39 Nyébíi-’ε nēn bán kénzée awě adúbpé mɔ̄ aköbnédé á’sō é’ Dyöb nēe mod awě atəngéné. Mbéndé e Mose eéhele’áá-se ébēl ákobnéd.

40 Né-’áá, nyétéd pónde ábēl bonj dyaam dé ebébtéd áde bekal bé’dáádənj bēnhöbpē déebenláád ne nyé. Bēnhöb bán,

41 ‘Nəné’, nyé bad ábe nyēwεle Dyöb! Yāl ĕkām nyé áte, nyéēwē-’ε,

áyāle nēn, dyaam áde mébenlé mímén mesú,

ádíi dyaam áde nyéedúbéé ké mod anlúméd nyé áte.’ ”

42 Pónde echě Paale bó Banabase bēbídéé á ndáb e mekáne, bad bēnlāā bó bán bēpe ámpē á mbwε-mé-nkóme-áte míme ríhúe’ áhye déláa bó míme mekan ámpē.

43 Ade bad bémáá ahide á mekáne, bad bé Israel híin ne bad híin bēmpēe ábe bēnwōnj adúbe á bad bé Israel bēnhíd Paale bó Banabase. Paale bó Banabase bēnkálén ábē bad, bėwéd-te bó nlém á abum bán bēbē békude mímén nsimé míme Dyöb ábágé bó.

44 A mbwε-mé-nkóme-áte míme mémbādtēn, benben ne baásyāā ábe bēbédé á dyad-tē wē, bēmmaá ámbíd, áhye déwóg eyale éche Səngwéé.

45 Ade bad bé Israel bényiné ene ndun e mod, kónjí embé bó áte bwāmbwam. Dyaam tée áde Paale áhóbé’áá, bēhóbé’áá bán ádíi metóm, bēhōbē-’ε mɔ̄ mekan mé mbéb á yāl.

⁴⁶ Paalɛ bɔ Banabasɛ bémbɛ béhɔbɛ bɔɔb ésebán bɛbáa' dyaɔdyam. Béhɔbɛ'áá nɛn bán, "Nyé bad bé Israel nyéɛ séntɔngɛnnɛ eyale é Dyɔb asébe dé akale. Bɔɔ ngáne nyébáá chɔ áyɔl, nyéɛtɛde-'áá yɔl nɛɛ bad ábe békwoǵnédé ákud alonǵé áde déemaá', né-ɔ, séɛtɛdé nyé, séke wéɛ bad ábe béesɛ bad bé Israel.

⁴⁷ Dyam áde Dyɔb áhɔbɛ áá débɛl ádíi, nɛn, 'Mbǎnnɛ wɛ nɛɛ e'nyínɛn bé ekíde é' bad ábe béesɛ bad bé Israel ábɛl bɔɔ bad bé nkɔnsé bésyɔl békud e'soosɔɔ áwɔɔ mbíd.' "

⁴⁸ Ade bad ábe béebéde bad bé Israel bɛwɔgɛ nɛ, bémbɛ menyinǵe, békɛnɛ-'ɛ nkalan níme Sǎngwéé. Bad ábe bɛpwédnédé nɛn bán békud alonǵé áde déemaá' béndübɛ Sǎngú Yesuɛ.

⁴⁹ Moosyɔl awɛ ambé ene pɛd e mbwɔg anwɔg nkalan níme Sǎngwéé.

⁵⁰ Bɔɔ bad bé Israel bɛnkɔn baámbáá bé dyad ne bebaád bɛmbáá ábe bɛbɛnlɛ'áá Dyɔb. Béchódɛ-'áá Paalɛ bɔ Banabasɛ yɔl áte, bɛnɔn-nɛ bɔ áwab mbwɔg.

⁵¹ Ade béhɛdɛ akɛ, bɛnkud ebumbú á mekuu álúmed ábɛ bad nɛn bán nkɔgsɛn ne bɔ. Ade bɛmáá abɛl nɛ bɛnkɛ á dyad á Ekɔniɔm.

⁵² Bad ábe béndübɛ Yesuɛ á dyad á Antyɔg bɛnlɔn ne menyinǵe bɛlɔn-nɛ ne Edáɔdɔɔn éche Esáá.

14

Nkalan nɛ bwám nɛpédɛ á dyad dé Ekɔniɔm

¹ Ade Paalɛ bɔ Banabasɛ bɛpédɛ á Ekɔniɔm, bɛnkɛ á ndáb e mekáne. Bɛnkál nkalan níme Yesuɛ áwed, nyaa echɛ bad híin bé Israel ne ábe béebéde bad bé Israel béndübɛ Yesuɛ.

² Bɔɔ bad bé Israel ábe bɛnkɛnkobé adúbe, bɛnkɔn bad ábe béesɛ bad bé Israel, béhé bɔ mewɛmtɛn mé mbɛb áte tɔngɛne bad ábe béndübɛ Yesuɛ.

³ Paalɛ bɔ Banabasɛ bɛmbɛm áhed, bɛkalé nkalan tɔngɛne dyam á bwám áde Dyɔb ábɛnlɛ bad ésebán bɛbáa' dyaɔdyam. Sǎngú Yesuɛ ambɛl bɛnlúmɛd e'chemléd, bɛbɛl-lɛ menyáké híin, álúmed nɛn bán mam nímɛ ábɛ bɛmbapɛɛ bɛkálɛ'áá tɔngɛne nímɛ nsimé médé mbále.

⁴ Nkabɛn mémbɛ áfíntɛ e bad bé dyad. Donǵe á bad bɛntimɛn bad bé Israel ábíní-'ɛ bɛtímɛn bɛmbapɛɛ bé nlomag.

⁵ Dɔɔ bad ábe béesɛ bad bé Israel ne bad bé Israel nchoo ne ábáb benkamlenɛ bɛtíídɛ bán bɛtagéd Paalɛ bɔ Banabasɛ bán bɛlúm-mɛ bɔ meláá.

⁶ Ade Paalɛ bɛsɔntɛnɛ nɛ, bɛnsɔb békɛ á mbwɔg e Likonia bɛsɔl á myad mé Listra ne Debɛ ne abwɔg áde ábédɛ bɛnben.

⁷ Bɛkálɛ'áá nkalan nɛ bwám nímɛ mebwɔg mésyɔl.

Mam níme mébɛnlédɛ ne Paalɛ bɔ Banabasɛ

⁸ Mod abédɛ á dyad á Listra, mekuu ménwɛ mó. Nɛ dɔɔ bɛnchyáá'ɛ mó, eékíi-'áá mbéd.

⁹ Ade Paalɛ ákalɛɛ nkalan nɛ bwám, ambé áhed áwɔglán. Paalɛ annyín áá awóó adúbe áá móhele módyɛɛ bwám, dɔɔ Paalɛ ánóné mó chóɔɔ,

¹⁰ bɔɔ áchɔgtɛ ehɔb ámín áá "Syɔá ásɛ, étyéem ámín." Ane mod ahebɛ-'áá ámín, ábootéd-tɛ akɛ.

¹¹ Ade ndun e mod echɛ ebédɛ áhed ényínɛ dyam áde Paalɛ ábɛlé, bɛnhɛ e'saád á ehɔb é Likonia bán, "Myɔb mɛsúdɛ ásɛ métimé baányɔɔ, áhyɛ dé awɔngɛn sé."

¹² Bɛnchǎg Banabasɛ bán mó adé dyɔb áde bɛchɔgɛɛ bán Zeusɛ bɛchɔg-kɛ Paalɛ bán mó adé dyɔb áde bɛchɔgɛɛ bán Hɛmɛsɛ áyɔle mó ahɔbpɛ'áá búmɔ.

¹³ Abón áde bɛbɛnlɛ'áá dyɔb áde bɛchɔgɛɛ bán Zeusɛ áte ábédɛ ámbíd e dyad. Né-ɔ, prisɛ awɛ Zeusɛ ampɛɛn nyag ne mbonja á mmwɛ mé e'ké é' dyad. Ambɛl nɛ, áyɔle bɔɔbɛ ene ndun e mod bɛhédɛ'áá Paalɛ bɔ Banabasɛ mɛndɛ abɛ.

¹⁴ Ade Banabasɛ bɔ Paalɛ bɛwɔgɛ dyam áde ábɛ bad béhɛdɛ abɛl, bɛnsaltɛd mbótɛ á yɔl, bɛnyǎgɛd bɛsɔl áfíntɛ e ene ndun e mod bɛbɔnɛ béhɔbɛ bán,

15 “Cheé ékǎá bon nyébelé nén? Sémpē sēdii baányon melemlem ngáne nyēē nyédíí. Sēpedé hén, ákale nyé nkalan ní bwám míme Yesue, ábel bon nyéchene ábén bwēm ábe béesē dyam dé abelen, nyéhíde Dyōb dé alongé áde áhágé nkon ní mín, ní sé ne edíb e nkwě ne bwēm é’syāā́l ábe é’dé áwēd-te.

16 Bǎ́d Dyōb dēntédé bad bésyā́l ábel kéchéé éche bédáá.

17 Bon kénê, alúmte e’chemléd nén aá módē, ábel áde ábeléé mekan mé bwám. Alómme nyé mbúú echē ebíde ádyōb, ábagé-’ε nyé mbote á pǎndé eche etǎngéné. Abage nyé medyé, áwōgtē-’ε nyé menyínge.”

18 Ké nēngáne Paale bó Banabase bēnhōbpē mímén mekan mésyā́l, éebédéé bó mwān e akan ákǎ́j bad ábe mendε míme bēhédé’áá abε.

19 Donje á bad bé Israel bēmbíd á dyad á Antyōg á mbwóg e Pisidia, bēbíd-te á dyad á Ekaniom bépē á Listra. Béntéd ene ndun e mod nlém á abum, bǎ́bǎ́o bélúm Paale meláá, bédol mó ásē, bēbided mó á dyad-tē ne mewēmten nén bán awédé.

20 Bon áde bad ábe bédúbpé bépédé bon bēlǎ́ngéd mó, anhidé ásē átim ámbíd á dyad-tē. Née bín é’sǎngé, dǎ́o bó Banabase békíí á dyad á Debe.

Paale bó Banabase bétimé ámbíd á Antyōg

21 Paale bó Banabase bēnkǎ́l nkalan ní bwám á dyad á Debe, bēmběl bad híin bétim bēbé bembapεε ábe Yesue. Ámbíd enê, bēntim ámbíd á myad mé Listra, Ekaniom ne Antyōg á mbwóg e Pisidia.

22 Hóm ké áhéé áde bēmpéé, báyágté’áá bad ábe bédúbpé Yesue bēwéde-’ε bó nlém á abum, ábel bétyéem á adúbe-tē. Báyágté’áá bó bán “Detǎngéné metake akud bon dεésǎ́l á nkamlen ní Dyōb.”

23 Mwembé ké ríhéé míme bēmpéé, bépwédáá bad ábe bélyágte’ míme mwembé. Nzé bēnkānē, bēbíd-te yǎ́l nzaa á mekáne-tē, bēbē belyáged á mekáá míme Sǎngwéé awé bésúmé nlém á yǎ́l.

24 Ade bémádé mbwóg e Pisidia áte, bēmpě á mbwóg e Pamfilia.

25 Bēnkǎ́l eyale é Dyōb á dyad á Pega, bon bésyōgké á dyad á Atalia.

26 Áhed-táá bésyǎngé bon bēchabpedib, betimé ámbíd á Antyōg, wéε bēnkānnēdtē bó bán nsimé ní Dyōb rilyáged bó áyāle nsón míme bémádé bǎ́ob.

27 Ade bépédé á Antyōg, bēnlǎ́d bad bé mwembé áte, bēláá bó mekan mésyā́l míme Dyōb ábélé mbwiined ne bó. Bēnlā́ā-’ε bó ngáne Dyōb ánédte nzii echē bad ábe béesē bad bé Israel bédúbpéé Yesue.

28 Bēnkoód-te mwǎ́ adyεε áwed ne bad ábe bédúbpé Yesue.

15

Mbom ríkoóbté á Jerusalem ámad ehǎ́b á mwembé-te

1 Bad behóg bēmbíd á mbwóg e Judeya bépē á Antyōg. Bēmbootéd bad ayáged nén bán, “Nzé béeyage mod ngáne mbéndé e Mose éhedeé, né éekudté e’soóson.”

2 Nén dēmběl Paale bó Banabase béswǎntánnáá ngine ngine kǎ́j bǎ́bǎ́o bétíí bán Paale bó Banabase ne nguse é bad émpēé béke á Jerusalem, béke bényín bembapεε bé nlomag ne belyáged bé mwembé tǎngene áde atón.

3 Bad bé mwembé bēnlyáged bó á nzii. Bēmbwě á mbwóg é Fonisia ne Samaria bēlǎngé bad ngáne bad ábe béesē bad bé Israel bédúbpé Dyōb. Mmén nkalan ménwōgéd bad ábe bédúbpé Yesue menyínge.

4 Ade Paale bó Banabase bépédé á Jerusalem, mwembé míme médé áwed, bembapεε bé nlomag ne belyáged bé mwembé bēnkob bó nken. Paale bó Banabase bēnlā́ā bó mekan míme Dyōb ábélé mbwiined ne bó.

⁵ Boŋ doŋge á bad ábe bédúbpé Yesue ábe bémbē epepé éche Befarisia béntyēēm ámīn, béhób bán, “Bétáŋgéné bad ábe béesě bad bé Israel ábe bédúbpé Yesue ayag, béléáá-’é bó bán bétáŋgéné mbéndé éche Mosεε ahíd.”

⁶ Dóo bembapεε bé nlómag ne belyáged bé mwembé békóbé mbom ânən ádê akan áte.

⁷ Ade bélébé aswan̄ten dóo Petro átyéémé ámīn boŋ áhōbē aá, “A-baányan, édé etún é pónDé bōob áde Dyōb ápwédé me áfíntē echēn, ákale bad ábe béesě bad bé Israel nkalan ní bwám ábel nén bēwōg mó bédúbe-’ε.

⁸ Dyōb áde ábíí-’ε moosyáál nlém áte, álúmté aá móbagé bad ábe béesě bad bé Israel kunze ádúbe, abε áde ábágé bó Edáádəŋ éche Esáá melemlem ngáne ábágé syánē ámpē.

⁹ Dyōb dénkéntédté bó aá bédé nhəŋlén ne syánē ké mwāmpīn. Anlágсэн bó mbéb áyāle adúbe áde bēnwālēē.

¹⁰ Bōob-póó, cheé ékáá boŋ nyéhédé’ Dyōb akəg, ápémed bad ábe bédúbpé Yesue nted níme ábēd betaa bēnkēnhenlé apém níme ké syánē déehelεé apém?

¹¹ Eeboo’é nê! Dedúbpé dekudé-’ε e’soosəŋ mbwiined ne nsimé níme Sánjú Yesue, melemlem ngáne bómpē békúdé.”

¹² Moosyáál anlám ehób bēwōglān Banabase bó Paal. Banabase bó Paal békánlé’áá bó e’chemléd ne menyáké níme Dyōb ábélé mbwiined ne bó áfíntē e bad ábe béesě bad bé Israel.

¹³ Ade bémádné, dóo Jemse áhóbεé aá, “A-baányan, nyéwōglen me!

¹⁴ Siməne alúmté syánē áte hén bōob ngáne Dyōb ábootédé ábē e’boŋ bé nlém alúmed wée bad ábe béesě bad bé Israel, átéd áde átédé bad áfíntē echáb ábē ábē bad.

¹⁵ Nén dēn ábélé e’yale ábē nkal é’daádəŋ é’lóné. Eténlédé nén bán,

¹⁶ ‘Me Sánḡwéé nhóbe méé, nzé nén ámáá atóm, mēpě ámpē, mēlōŋ ndáb echē Dabide ámpē echē empáa.

Mēlōŋ chóm ésyāál éche émpāŋtéd áte nítiméd-te chó ngáne énsēbēē abé.

¹⁷ Nê débēl bad bé nkōŋsé bésyāál bēpě áwēm, nípwédé bad ábe béesě bad bé Israel ábē ábēm bad. Me Sánḡwéé méé nhóbe.

¹⁸ Mée mbélé boŋ nímén mekan mébyéén se’ bōód.’ ”

¹⁹ Dóo Jemse ákagké á’sō aá, “Ne me, nímmēm mewēmten médé nén méé deétagté bad ábe béesě bad bé Israel ábe bétímné Dyōb.

²⁰ Chóm éche dé táŋgéné abel édíi átele bó kálag nén bán bēedyāg medyé nímmē bébágé myōb mémpēe née mendε, áyāle nímmē medyé méēsáa’é, bēékābē mesón, bēedyāg nyam echē bēēsēlēē nkəŋ, bēedyāg-ke mekií.

²¹ Debíí nén bán se’ bōód béléáá’á mbéndé éche Mosεε á ndáb é mekáne á mbwε-mé-nkóme-áte. Békale-’ε ábē e’yale dyad ne dyad téé.”

Béténlé bad ábe béesě bad bé Israel kálag

²² Dóo bembapεε bé nlómag ne belyáged bé mwembé, ne bad bé mwembé bésyāál bényíné nén bán ébóó bán bēpwed bad áfíntē echáb, bélóm bó á Antyog nchoo ne Paale bó Banabase. Bēmpwěd Judase awē béchágé’áá bán Basabase bó Sailas, bó bad bēbe ábe belyágté’áá áfíntē echáb.

²³ Kálag eche bēnlōmēnnē bó á Antyog, ebédé nén, “Sé bembapεε bé nlómag, ne belyáged bé mwembé, áben baányan, sēlōmme nyé melenten. Nyé ábe nyédé bānned ábe nyéēsě bad bé Israel. Nyé ábe nyedyεε á dyad á Antyog ne á mbwóg é Siria ne Silisia.

²⁴ Sēsōŋténé nén bán bad behóg ábe bēbídé áwēd, bēmpě áwēn, bēpuutád nyé nló áte ne mam níme béhóbé’áá. Boŋ nyébii nén bán sēnkēmbagké bó kunze ábel nê.

²⁵ Né-óó, sēdyéé ásē moosyáál sētíídé nén bán ébóó sēpwed doŋge á bad álóm bó áwēn. Bēwoón Paale bó Banabase ábe sédáá bwāmbwam.

²⁶ Bó bad bēbe bēbagé yāl ábele eched Sán Yesu Krístəə ésebán bēbáa’ kwéed.

²⁷ Né-óó, sēlōmme nyé Judase bó Sailas, bēlāā nyé melemlem mé mekan níme séténlé nyé.

²⁸ Edǎǎdǎŋ éche Esáá élyǎgté sé átti nén séetagté nyé ne mekan mémpeé étōméé nímén mekan míme médé etognén.

²⁹ Nyéedyág medyé míme bébágé myǒb mémpeé née mendε, nyéedyág mekií, nyéedyág nyam ké póg eché béēsēléé nkǎŋ, nyéékābē-’ε mesón. Nzé nyéébēlē nímén mekan né ébǒŋ. Dényínne’ ámpē.”

³⁰ Ade bémáá ene kálag atel, bényāgēd ábē bad á nzii, békε-’ε á Antyǎg. Ade bépédé áwed, bēnlǎd bad ábe bédúbpé Yesuε bésyāāl áte boŋ bēbe bó kálag.

³¹ Ade ábē bad béléáá ene kálag, bēmbē menyínge bwāmbwam áyāle nkalaŋ mé e’wéd bé nlém míme nǐbédé áwēd-te.

³² Judasε bó Sailas bēbédéé bekal bédǎǎdǎŋ, bēnkálén-ne bó áyāle e etún é pón dé, bēnhǒdēd bó mewēmtεn bēwéd-te bó nlém á abum.

³³ Ade bélébé mwǎ adyεε áwed, bad ábe bédúbpé Yesuε bényāgēd bó ne nsan boŋ bétim ámbid wée bad ábe bēnlōm bó.*

³⁵ Paale bó Banabasε bēndyεé á Antyǎg mwǎ etún é pón dé. Bényāgté, bēkalé-’ε eyale éche Sǎŋgwéé nlatén ne ekud é bad émpē.

Paale bó Banabasε békábné áte

³⁶ Eebeméé áte ámbid ené, dǒǒ Paale álǎŋgεé Banabasε aá, “Détim ámbid, dékε dénǎn ábēd baányan bé Krǐsto dyad-té áde dékálé nkalaŋ míme Sǎŋgwéé, boŋ déhēd-te áte ngáne mekan mékεénεé bó.”

³⁷ Banabasε anwǒŋ mewēmtεn áwále Jǎn Makǎse áyāl,

³⁸ boŋ Paale annyín aá éetǎŋgenεé, áyāle Jǎn Makǎse ansébé bó achene á nzii áde bēpǐdēē nsón á asóg. Antédé bó á dyad á Pamfilia átīm ámbid.

³⁹ Mpentεn ní ngíne mēmpē áttinté echáb kǎŋ békābēn áte. Banabasε antéd Makǎse bēchābē edib békē á aloŋ a Saiprus.

⁴⁰ Paale ámpē ampwéd Sailasε. Baányan bé Krǐsto bēnkānnēd bó bán nsimé míme Sǎŋgwéé nlyǎgte bó.

⁴¹ Paale ambwεén Sailasε á mbwǒg e Siria ne Silisia békag bēwēdē mwembé áte.

16

Timotiε awǒŋné Paale bó Sailas

¹ Paale bēnkē á myad mé Debe ne Listra. Mod nhóg abédé áwed awē bēchágé’áá bán Timotiε. Nyaá abédéε mmwaád a Israel, mómpē andúbé Yesuε, boŋ sáá abédéε mod a Grikia.

² Bad ábe bédúbpé Krǐstǎ á myad mé Listra ne Ekǎniǎm bésyāāl bēnhǒb mam mé bwām tǎŋgene Timotiε.

³ Ngáne Paale áhédé’áá Timotiε awále áyāl, an’yag mó. Ambel nē áyāle bad bé Israel ábe bēbédé míme mebǎwǒg bēmbǐi bán Timotiε sáá adíi mod a Grikia.

⁴ Paale bó Timoti békágé’áá myad ne myad bēlǎngē bad ábe bédúbpé Krǐstǎ mekan míme bembapεε bé nlomag ne belyǎged bé mwembé bé Jerusalem bétíídé, bēlǎŋgē-’ε bó bán bēhíde nímé mekan.

⁵ Né-ǎǎ, mwembé nsyāāl mēmbootéd awúu áte á adúbe-té mesonǎgé mé bad-te méchǎgkē epun-téé.

Paale anyiné ndǎg

⁶ Paale bóǎbe baáb bēmbwē á mbwǒg e Frigia ne Galesia áyāle Edǎǎdǎŋ éche Esáá énkēnkwenténné aá bēkal nkalaŋ ní bwām á mbwǒg e Esia.

⁷ Ade bépédé á nchii ní mbwǒg e Misia bēnwánén asól á mbwǒg e Bitinia, boŋ Edǎǎdǎŋ éche Yesuε énkēmmwaá aá bésǎl.

⁸ Né-ǎǎ, bēntǒm á Misia, bésyǎgē kǎŋ bépē á dyad á Troas.

* 15:33 Donje á kálag dé’só ábádé nchoo 34: ‘Boŋ Sailasε pεn antíi ad mólyǎg áhed.’

⁹ Mmê nkuu Paale annyín ndóg. A ndóg-te wê, mod a mbwóg e Masɛdonia antyéém áchāā mó aá, “Hyăg, á Masɛdonia, éhye éwōngɛn sé.”

¹⁰ Paale amaá-’aá ndóg anyín, dɔɔ séládé yǎl ákɛ á Masɛdonia áyāle sêndöl áte nén bán Dyöb áchénlé sé ákal nkalanj mí bwām áwāb.

*Mmwaád nhóg awě béchagɛé
bán Lidia adúbpé*

¹¹ Sênsól á Stíma á Troas, sékɛ á Samotras ésebán sêtyéeme á nzii. Néε b̄in é’sángé sétimé’ á Niopoli.

¹² Sêbídé-’aá áhed, sékɛ a Filipi. Filipi adii dyad ámbáá á mbwóg e Masɛdonia. Abédé kóŋne dyad áde mbéndé é Roma chɛmpɛn chɔɔ bébénládtaá. Sêdyéé áhed nguse é e’pun.

¹³ A Mbwe-mé-nkóme-áte, sênsyáá á dyad-té sékɛ á nkin mé edíb. Sênwémtén bán sêētān abwóg á hōm áhed wéε bad bé Israel békānnéé. Sêndyεé áhed ne bebaád ábe séntānnē néε béládné áhed, syāābɔɔ sékale’.

¹⁴ Atínté e ábê bebaád mmwaád nhóg abédé áhed awě béchógé’áá bán Lidia awě ambíd á dyad á Tiatira. Akábé’áá nyongé, ásōmē’ mebad míme méyage’ míme mélélé nkun. Ane mmwaád aběnlé’áá Dyöb. Sángwéé ankéléd-te mó nlém á abum áwóglɛn chōm éche Paale áhóbéé.

¹⁵ Bêndusén mwēn ne eche ndáb esyāál. Ambíd enê, anlébé sé áwe ndáb. Anhób aá, “Nzé édé bán nyêtéde me nêngáne mod awě akoó Yesuε adúbe, nyéhye nyédyεε áwēm ndáb.” Ambádnén sé kóŋ sékɛ-’ε.

Béhédé Paale bó Sailas á mbwəg

¹⁶ Epun ehóg-kɔɔ, sênkɛ á abwóg dé mekáne, dɔɔ ngəndéε e ntāŋ póg étané sé. Edəádəŋ é mbéb émbē mó áte, ébélé’áá álāngē bad mam míme mébenléd á’sō é pónde. Ene nganj échē ákúmé’áá embēl bad ábe bēnchan mó ntāŋ békudé ndun e mənē.

¹⁷ Héε ábóótédé syāābe Paale ahíd, ábōnē aá, “Abén bad bédii bembəledε ábe Dyöb á Ngum. Béhyédé nyé aláa ngáne nyémwéé e’soosoj akud.”

¹⁸ Ene ngəndéε elébé abel nê, epun ne epun-té. Kóŋne á asóg Paale anlīŋ, dɔɔ ákúnnédé boŋ álāngē’ échē edəádəŋ éche émbē ene ngəndéε aá, “A dīn á Yesu Krīstəə, nkamlan we nén mēé, bíd enén ngəndéε áte!” Abwəg-ábwəg échē edəádəŋ émbíd mó áte.

¹⁹ Ade bad ábe bēnchān ene ngəndéε ntāŋ, bényiné bán nzii e ngáb ekónlédé bó, bēntəl Paale bó Sailas bédolé bó, békēēn bó wéε benkamlɛε ábe bébédé átínté e dyad.

²⁰ Bēmpɛén bó wéε benkamlɛε bé Roma, bélāngē bó bán, “Abén bad bédii bad bé Israel, boŋ bépédé áwəd hén, bépééne mponjé.

²¹ Bényágte bad e’lem bé mbéb ábe mbéndé éche syānē éhɛdɛé. Syānē bēn dedii bad bé Roma, né-ɔɔ, deéhɛlɛɛ-sɛ dékob nê, deéhɛlɛɛ-’ε-sɛ dehíd nê.”

²² Amute dǔmpē dénsəl áte ábónléd Paale bó Sailas. Dɔɔ benkamlɛε bé Roma bésáltédé bó mbóté béhúd-te bó chɔ á yǎl. Dɔɔ bélómé bad bán béswádted bó e’tanjú.

²³ Bémáá-’aá bó awanɛn bwām boŋ bēhāg bó á mbwəg, béláá-’ε nnəné mbwəg bán eehúde bó dīd á yǎl.

²⁴ Bélāngé-’aá nnəné mbwəg nê, ahé bó á toŋ e ndáb e meláá échē edé áte. Anhé bó e’pwəg á mekuu.

²⁵ Dyam melúde mé nkuu, Paale bó Sailas békānné’áá békōnnē-’ε Dyöb ngəse. Bad bé mbwəg ábíníí bésyāál bəwóglānnáá bó.

²⁶ Abwəg-ábwəg dɔɔ ndəəb énáŋnédé ásē ngíne-ngíne. Ndáb e mbwəg énáŋnéd se á mekon. Melemlem mé pónde e’kob é’syāál bēndibnéd, bengəbéngəbē ábe bēmbē bad bésyāál áyāl bēnhunnéd.

²⁷ Ade nnəné mbwəg ápádté ásē boŋ anyín ngáne e’kob é’syāál é’nédnédé, anwémtén aá bad bé mbwəg bésyāál bémáá asob. Héε átédé páá aá mósóo’ yǎl.

²⁸ Dɔɔ Paale áchəgté ehób ámīn boŋ áləbpɛ aá, “Weewúé yǎl! Sé moosyāál sêde hén!”

²⁹ Hée nnɔné mbwɔg áhóbé aá bépiined mó etrukán, asól á ndáb-te, ákwē Paale bó Sailas á mekuu ánəə' ne mbwóg ní ngíne.

³⁰ Dóo ábídné bó á ebwóg boŋ ásedté bó aáken, “A besán, cheé rítəŋgéné abel ákud e'soóson?”

³¹ Bénlāā mó bán “Dúbé Sánjú Yesue, boŋ ékud e'soóson, áđon abum á ndáb dómpe dékúđ.”

³² Bēnkale mó ne moosyáál awě ambé mó á ndáb nkalanj ní bwám níme Sánjwéé.

³³ Ene pónde chēn, níme nkuu, ane nnɔné mbwɔg antéd bó, áwōbē bó síi áte. Hē dēn bēndusén mó ne eche ndáb esyáál.

³⁴ Dóo ásónlé Paale bó Banabase á ndáb-te boŋ ábagé bó ndyééd. Mwēn ne áde abum á ndáb bēmbē menyīŋge áyāle adúbe.

³⁵ Néé bīn é'sánge, benkamlene bēnlōm plūse ne nlébtéd nēn bán, “Nyéchene ábē bad békag.”

³⁶ Hée nnɔné mbwɔg álángeé Paale aá, “Benkamlene bélómé nlébtéd nēn bán béchene nyé Sailas. Né-ɔó, nyébíd nyékag ne nsanj.”

³⁷ Dóo Paale álángeé échē plūse nēn aá, “Béswádtédé sé e'tanju á nhéné áde séebeléé dyamdyam, áde sédíí-'aá bad bé alonj á Roma, béhé-'e sé á mbwɔg. Boŋ bɔɔb bēhedé sé abided á mesɔm-tē-yē? Eheléé-se ébé nē. Ábē benkamlene bé Roma bēn bétəŋgéné ape béhye bēbídéd sé.”

³⁸ Plūse ēnkě benkamlene bé Roma aláa ngáne Paale áhóbé. Ade ábē benkamlene bēwógé bán Paale bó Sailas bédii bad bé Roma, mbwóg menkób bó.

³⁹ Né-ɔó, bēnkě Paale bó Sailas achánj, bēbídéd bó á mbwɔg bēláá-'e bó bán éboŋ bán bésyā áwāb dyad.

⁴⁰ Paale bó Sailas bēmbíd á ndáb e mbwɔg, békē á ndáb wée Lidia. Ade bépédé áhed, bēntān bad ábe bédúbpé Krístəə. Paale bó Sailas bēnlāā ábē bad e'yale ábe é'wēde bó nlém á abum. Bémáá-'aá bó aláa boŋ bésyənge.

17

Paale bó Sailas békii á Tesalonika

¹ Paale bó Sailas bēmpōŋj á myad mé Amfipolis ne Apolonia, bēpē á dyad á Tesalonika. Ndáb e mekáne e bad bé Israel embé áhed.

² Paale ammentén ake á ndáb e mekáne, né-ɔó ankě áwed. Andyéé áwed sōndé éláán. A Mbwe mé Nkóme áte téé, akānlé-'aá bad nkalanj ngáne níbídé á kálag e Dyōb.

³ Atógnádtáá bó mam níme ákánlé-'aá bó, álūmtē-'e bó áte nēn aá Ane-awě-Béwógté atəŋgéné néé ákúde metake ápūū-'e ámbíd e kwééd. Alánge-'aá bó aá “Anēn Yesue awě rílángeé nyé nēn, mó adé Ane-awě-Béwógté.”

⁴ Donje á bad bēndūbē bán chōm éche Paale áhóbéé édé mbále, né-ɔó, bēntimén Paale bó Sailas. Bad bé Grikia híin ábe bēndūbē Dyōb ne ndale é bebaád bé dyad híin bómpē bēntimén Paale bó Sailas.

⁵ Boŋ donje á bad bé Israel bésíídé-'aá Paale bó Sailas. Né-ɔó, bēnlād donje á bad bé mponge áte, ábe bēbédé á dyad-tē. Bēmbuú áte bēpēēn-ne etəgké é ngíne. Bēmpēēn epuutéd dyad áte ásyāāl, bēból á ndáb wée Jasene ábel boŋ békōb Paale bó Sailas bēbídén bó á tál e ékwéé.

⁶ Boŋ áde bēnɔné Paale bó Sailas boŋ béenyíne bó, bēndōl Jasene ne bad bēmpēe ábe bédúbpé Yesue, bēpēēn bó á'sō é benkamlene bé dyad. Bébóné-'aá bán, “Ábēn bad bēpēēn epuutéd hōm ásyāāl. Bɔɔb-póó, bépédé káŋne áwe syánē dyad.

⁷ Jasene ákōō-'e bó áwe ndáb. Bébóo' mbéndé eche Kaisēē. Béhóbe nēn bán kāŋ empée edé eché bēchəgeé bán Yesue.”

⁸ Mmēn mekan níme bēnhōbpē mēmbēl ene ndun e mod ne benkamlene bé dyad bēpuuted.

⁹ Benkamlɛɛ bé dyad bɛmbɛl Jasɛɛ ne bad ábe bédúbpé ábe bɛnkɔbpɛ, bóɔbɔ́ bésábé mɔné ábɛl bétɛde bó, bon bétɛdté bó.

Paale bóɔbe baab békúdé metake á Beria

¹⁰ Bɛn é'híné-'áá hínén, bad ábe bédúbpé Yesue bélóm Paale bó Sailas á Beria. Ade bépédé áwed bɛnkɛ á ndáb e mekáne.

¹¹ Bad bé Beria bɛnwɔɲ nlém áwóglɛn eyale é Dyɔb tómaa bad bé Tesalonika. Epunté, bɛláá'áá kálag e Dyɔb ásoɲtɛn ányín ké mekan míme Paale bó Sailas bɛhóbé'áá médé mbále.

¹² Ekud é bad éndúbɛ. Ndále é bebaád bé Grikiá híin ne baachóm bé Grikiá híin bómpɛ bɛndúbɛ.

¹³ Bon áde bad bé Israel bé Tesalonika bɛwógé bán Paale akalé eyale é Dyɔb káɔɲne á Beria, bɛmpɛ́ áwed, bɛbɔ́ɔtéd ekud é bad asól áte ápɛɛn epuutéd.

¹⁴ Abwɔ́g-ábwɔ́g dɔ́ bad ábe bédúbpé Yesue bélómé Paale á nkin mé edíb é nkwɛ́, bon Sailas bó Timoti pɛn bɛnlyáɲ á Beria.

¹⁵ Bad ábe bɛnkɛ́ Paale alyáged, bɛnkɛ́ɛn mó káɔɲ bɛpɛ́ɛn mó á dyad á Atens bon bɛtimé ámbíd á Beria. Ade bɛtiméé ámbíd, Paale anlyágtɛn bó áá bɛláa Sailas bó Timoti nɛn bán bɛhyɛ bɛtán mó á Atens ésebán bɛbɛ́bte pón dé.

Paale akanlé bad bé Atens

¹⁶ Paale andyɛ́ á Atens ásiné' Sailas bó Timoti. Ngáne ásiné'áá bó, nlém mémbɛb mó á abum bwámbwam áyále annyín nɛn áá myɔb mémpɛɛ míme bɛbageé edúbé mélóné dyad áte ásyáál.

¹⁷ Né-ɔ́ ankɛ́ á ndáb é mekáne ákanlé bad bé Israel ne bad ábe bɛɛsɛ́ bad bé Israel ábe bɛbage Dyɔb edúbé. Akagé'áá káɔɲne áfɛnté e dyad epun tɛ́ ákanlé kɛnzéé awɛ́ ampɛ́ áhed.

¹⁸ Bóɔbe bad ábe bɛbédé á e'pɛpé ábe bɛchágé'áá bán Epikurian ne Stoik bómpɛ bɛpɛ́ntánnáá. Donɲe ásédté'áá bán, “Cheé anɛ́n mod awɛ́ abíde dúu múmó áhóbéé áde éebí' é dyaɲdyam?” Bɛmpɛɛ bɛhóbé'áá bán “Edé kabyánán ahóbe tɔɲɲene myɔb mémpɛɛ.” Bɛhóbé'áá nɛ, áyále áláɲgé'áá bó tɔɲɲene Yesue ne mpuu.

¹⁹ Dɔ́ bɛtédé Paale bɛkɛ́ɛn mó á káánsɛl e mbwóg eche bɛchágé'áá bán Ariopagus.* Bɛnhɔ́b bán “Sédə́ adɛ́n ayáge dékɔ́lɛ́ áde élanɲéé bad asɔɲtɛn.

²⁰ Donɲe á mam áde éhóbéé áde sé nken á etúu, séédə́ɲ-'ɛ mó asɔɲtɛn.”

²¹ Bad bé Atens bɛsyáál ne beken ábe bɛbédé áwed, bɛbɛ́bte'áá echab pón dé esyáál ákal ne áwóglɛn nkalan tɔɲɲene dyam dékɔ́lɛ́-té.

²² Dɔ́ Paale átyéémé ámɛ́n á'sɔ́ é káánsɛl é Ariopagus bon áhóbé nɛn áá, “A-bad bé Atens nnyíne' nɛn meé, nyɛ́bage myɔb edúbé bwámbwam.

²³ Nhóbe nɛn áyále áde nítóméé nyé á dyad-té, nnɔ́né mebón míme nyɛ́bageé myɔb edúbé. Nnyíne abwóg ahóg áde nyétélé áhed nɛn bán, ‘Hɔ́m áde dyɔb áde déebyéɛne.’ Adé dyɔb áde nyɛ́bageé edúbé kɛ́néé nyéébbí' é dɔ́, dɔ́ nlanɲéé nyé bóɔb.

²⁴ Dyɔb áde áhágé nkɔ́ɲsé ne chɔ́m ésyáál éche édé áwɛ́d-te, mó adé Sánɲwéé a nkoɲ ní mín ne nísé. Eédyɛ́' é á ndáb é myɔb éche baányon bɛlónné mekáá,

²⁵ ééhɛ́dɛ-'áá chɔ́mchɔ́m éche déhele débɛ mó abɛle áde débɛnléé mó. Ngáne édíf nɛn bán mwɛ́n-éé abage alongé, ábage pemɛ ne kéchéé éche déhedéé.

²⁶ Mod nhóg mó́ ánsɛ́bɛɛ́ ahə́g bon metúmbé mé nkɔ́ɲsé mésyáál mébíd mbwiined ne ane mod nhóg. Abelé bɛdyɛ́-'ɛ nkɔ́ɲsé áte nísyáál. Adéhób áá móhə́ge bó ammad pón dé atíi ne mebwóg wéé bɛdyɛ́-'é.

²⁷ Ambɛl nɛn, ábɛl bon bɛhɛd mó, nzé bɛhédé-'ɛ mó bɛhele-sɛ bɛnyín mó awóg áde bɛwógé mó áyál. Kɛ́nɛ́, Dyɔb déechabnedéé syánɛ́ modmod áyál.

²⁸ Edé nɛɲgáne mod nhóg áhóbé áá,
‘Abé áde dédíi ne mó, dedé á alongé, dekaɲ,

* **17:19 Ariopagus:** Abééé káánsɛl e mbwóg á dyad á Atens.

dedé-'ε chõm éche dédíí.
 Edé-'ε ámpē ngáne bekal bé ngan béhóbé bán,
 'Syánē ámpē dedii ábe bán.'

²⁹ Ngáne dédíí-'áá bán bé Dyõb, deetânḡeneé nēe dékamtanné nēn bán Dyõb ádii nēngáne chõm éche bébēnlé gól, sílva ké'ε aláá áde baányonḡ bébēnlédé ádab debyéé bonḡ béléón mekáá.

³⁰ A pónde eche bad bēnkēmbíí'ε Dyõb, Dyõb dénkēntédté mbéb mímab nēngáne dyam. Bonḡ bõõb alânḡe' moosyáál hõm-té áá bétēde mímbāb mbeltéd mé mbéb.

³¹ Amaá-'ε epun é bñn atii, éche ákáadtē mod-téé nkõḡsé áte rísyāāl nyaa echē etânḡéné. Apwēdé mod awē ákáād mímbē nkáá. Alúmté-'ε moosyáál áá ane mod akwõḡgnédé, apuud áde apúúdté mós á kwééd."

³² Ade ábē bad bēwógé Paale ahóbé tânḡene mpuu, donḡe á bad bēwéláá mós bonḡ bós donḡe á bad bēnhõb bán, "Sēhēde bán ékale sé mímbē nkalanḡ ámpē."

³³ Ambíd e nē, Paale anhidé áfíntē echáb.

³⁴ Káõḡ ne á asóg, nguse é bad êntimén Paale bédúbé-'ε Yesue. Afíntē e ábē bad, mod abédé áhed awē béchágé'áá bán Diõnesiõse. Abédéé mod a káánsel e Ariopagus. Mmwaád ámpē abédé áhed awē béchágé'áá bán Damarise ne bad bēmpēe.

18

Paale akii á dyad á Korinto

¹ Ambíd enē, Paale anhidé á dyad á Atens ákē á dyad á Korinto.

² Ade ápédé áwed antán mod a Israel nhóg awē béchágé'áá bán Akwilaa. Bēnchyāá mós á Pontus. Mmē mesú mēn dõõ bós mwaád, Prisilia bēmbídtē á Italia. Bēmbíd á Italia áyāle Kaisere a Roma, Kladiõse antóméd ehánḡé áá bad bé Israel bésyāāl bésyāõ á dyad á Roma. Paale ankē Akwilaa bós mwaád anyín.

³ Andyéén bós bõõbõ bébele nsón. Bõmpē, béléó'áá tēnde ákud mōné mímbē bétõgnanné yāl melemlem nēngáne mõmpē ábélé'áá.

⁴ Mbwe mé Nkóme áte téé, Paale akagé'áá á ndáb e mekáne, ákanlé bad bé Israel ne bad bé Griquia ábel bédúbe mam míme áhóbéé.

⁵ Ade Sailase bós Timoti bēbídé á Masedonia bonḡ bétán Paale, ambē eche yāl esyáál ákal nkalanḡ mí bwám. Alúmté'áá bad bé Israel áte áá Yesue mós adé Ane-awē-Béwõgté.

⁶ Bonḡ bēpéntánnáá mós, bēhõbē-'ε mós mekan mé mbéb áyāl. Nē dēmbēl Paale ankũd ebumbú á yāl álúmed bós nēn áá nkõḡsen rí Dyõb rísine' bós, aláá-'ε bós áá, "Nzé nyébóó, né nyébēn-εé nyébelé. Meésáá me áte. Bootya bõõb, nkag nkalanḡ mí bwám akal wéé bad ábe béesē bad bé Israel."

⁷ Né-õó Paale antédé bós áke ádyéé' wéé mod nhóg awē béchágé'áá bán Titus Justuse. Tituse abágé'áá Dyõb edúbé, ndáb embé-'ε mós benben ne ndáb e mekáne e bad bé Israel.

⁸ Krispuse awē alyágté'áá ndáb e mekáne mõmpē andúbé Sánḡwéé nchoo ne ádē abum á ndáb ásyāāl. Bad híin-ne ábe bēmbē á dyad á Korinto, bēnwõḡ mímbē nkalanḡ, bédúbe, békũd-te edusen.

⁹ Ebédé nkuu nhóg Paale annyín ndóg. A ndóg-te wē, Sánḡwéé anláá mós áá "Weebáá', kanlé bós ékag á'sõ, weétimné mbíd.

¹⁰ Bíí nēn wéé ndé ne wε, modmod éēhēlēē wε dyamdyam ábel, áyāle ábēm bad híin bédé á dyad-tē hén."

¹¹ Né-õó, Paale andyéé áwed mwē nhóg ne eped, áyāgté bad eyale é Dyõb.

¹² Ade Kaisere ábélé Galio nkamlene ambáá á mbwõḡ e Akaya, bad bé Israel ábe bēmbē áwed bēnladén, békób Paale, békēēn mós á kóte.

¹³ Bēnhõb nēn bán "Anén mod atéde bad nlém á abum áá bēbenle Dyõb, nyaa echē eetânḡene ngáne mbéndé éhóbéé."

14 Ade Paale áhóbé aá mómh̄b dyam, dóo nkamlene Galio álāngēé bad bé Israel aá, “Nzé ádén akan démbē nēe awusé ké’ε dyam dé ebébtéd áde mod ábélé, né nwóó nzom áwóglen nyé bad bé Israel.

15 Bon ngáne édíí bán ádíi dyam dé mpenten t̄ngene e’yale, m̄n ne échen mbéndé, nyéb̄n nyémad dó. Meekáádtéé échē ndín é mehób.”

16 Nén dēmbēl Galio anan bó á ndáb e kóte.

17 Héε bó moosyáál bétólé mod awē alyágté’áá ndáb e mekáne awē béchágé’áá bán Sostene, bon bēbomé mó á’sō é’ kóte. Bon nén dénkēmbenlé Galio dyamdyam.

Paale atimé ámbíd á Antyog

18 Paale ankoód mwā adyεε á Kōrinto ne bad ábe bédúbpé Kr̄st̄æ. Dóo átédte bó, bon asól á st̄ima, áchabpé edíb é nkwx̄ ákág á mbwóg e Siria. Adēkē, ankē ne Prisilia bó Akwilaa. Adēhidé á dyad á Senkria, ankēon nló áyāle melē n̄me ámmwēē. *

19 Bēmpē á Efesus. Ade bépédé áwed, Paale antedé Prisilia bó Akwilaa, ákē á ndáb e mekáne bóobε bad bé Israel békale’.

20 Abē bad bēnlāá mó bán bóobōó békood mwā adyεε ámpē, bon enkēnkwenténné.

21 Bon adé áhídté, anlāá bó aá “Nzé nt̄ii rí Dyōb mós ndé, né m̄t̄im ámbíd áwēn.” Né-óó, ansól á st̄ima áhíde-’ε á Efesus.

22 Ade ápédé á dyad á Kaisaria, ankē á Jerusalem, áke álēlēd bad bé mwembé, bon ákág á Antyog.

23 Ade ákēlēbpē mwā adyεε áwed, anhidé, ákē á mbwóg e Galesia ne Frigia ábagé bad ábe bédúbpé Yesue bésyāāl elébé áwéd bó nlém á abum.

Apolose akalé eyale é Dyōb á myad mé Efesus ne Kōrinto

24 Ámbíd enē, mod a Israel nhóg awé béchágé’áá bán Apolose awē bēnchyāā’é á dyad dé Alesandria ampē á Efesus. Anén mod abyéé’áá dyam áhób bwāmbwam, ansónt̄n-ne kálag e Dyōb bwām.

25 An’yágé mekan mé nzii e Sāngú. Akalé’áá, áyāgtē-’ε bad mekan n̄me Yesue nyaa eche etāngéné ne kán esyāál. Bon pen edusen éche J̄ne chēmpen chóó ámbī’é.

26 Ambootéd póle akal á ndáb e mekáne ésebán abáa’ dyamdyam. Ade Prisilia bó Akwilaa bēwógé mekan n̄me áhóbéé, bēntéd mó, békēēn mó wēε bēdyéé’áá. Hé-’áá bēlúmté mó mekan mé nzii e Dyōb áte nyaa eché etāngéné.

27 Apolose antíí aá mókag á alon á Akaya. Né-óó, bad ábe bēndūbē á Efesus bēnwōngēn mó. Bēntelé bad ábe bédúbpé Yesue a Akaya nén bán nzé apedé, békob mó nken. Ade ápédé áwed, anwōngén bad bwāmbwam ábe bēndūbē Yesue áyāle nsimé rí Dyōb n̄me békúdé.

28 Ne mpenten ngine, antóm bad bé Israel áte áfinté e bad. Abenlād metón n̄me mébídé á kálag e Dyōb álúmed nén bán Yesue mó adé Ane-awē-Bēwógté.

19

Paale akii á Efesus

1 Apolose ambé abé á Kōrinto, dóo Paale ápóó ene ped e mbwóg áte bon ápag á Efesus. Antán nguse é bad áwed ábe bédúbpé Yesue.

2 Dóo ásedtéé bó aá “Ade nyéndūbēē nyēnkūd Edāád̄an eche Esáá-yε?” Bēntimtén mó bán, “Aáy, séwōgēē ké wógén bán chōm édé éche béchagēé bán Edāád̄an éche Esáá.”

3 Paale ansédéd bó aáken, “Nyaa e edusen ehéé-’ō nyēnkudté?” Bēnkwentén bán, “Nyaa e edusen eché J̄ne áhóbé’áá.”

4 Paale anlāá bó aá, “Nyaa edusen eché J̄ne áhóbé’áá ebédéε áyāle bad ábe bétédte abel dé mbéb, J̄ne álāngē-’ε bad bé Israel aá bédúbe ane awē āpē ámbíd eché, nédē Yesue.”

* 18:18 Bad bé Israel bēnwōn elem nén bán, nzé mod amwédé melē bon alógté n̄mē melē atāngéné nēe ákājné nló.

⁵ Ade ábê bad béwógé chõm éche Paale áhóbé, bëndusén bó á dñn áde Sánjú Yesue.

⁶ Paale ambán bó mekáá á nló, Edaðəɗə éche Esáá épñi-’ε bó. Dóó bébóótédé mehób mémpēe ahób níme bad béesóɗtánne, békalé-’ε nkalaɗ ní Dyõb.

⁷ Abê bad bébédé dyam dyòm ne bébe.

⁸ Paale andyě áwed dyam ngən éláán. Póndé-té akagé’áá á ndáb e mekáne, ákanlé bó ésebán abáa’ dyamyam. Bóɓbɔ́ bépéntánnáá, áwané-’ε áte ábel bédúbe nén bán chõm éche áhóbéé tɔɗgene nkamlɛn ní Dyõb édé mbále.

⁹ Boɗ bó donje á bad bɛnwū nló áte, béekobpe adúbe, béhɔ́bē-’ε mekan mé mbéb tɔɗgene Nzii e Sánjú á’só é bad bésyā́l. Né-ɔ́, Paale antédé bó, ákḗn bad ábe bédúbpé. Eɓun-té* bóɓbɔ́ bépéntánnáá á ndáb e ayáge echè meléede Tiranuse.

¹⁰ Paale ambel nén á etūn é mwě mbe. Nê dɛmbɛ́l bad bé Israel ne bad ábe béesě bad bé Israel ábe bédyéé’áá á mbwóg e Esia bɛnwōg eyale é Dyõb.

Bǎn ábe Skeva béwánné abided bad e’daádəɗə bé mbéb áte

¹¹ Dyõb dɛmbɛ́l Paale ábelé mam mé menyáké níme bad bɛnkɛ́mmenténné anyín.

¹² Bad bétédé’áá ké betumbɛ ké’ε bewáɗɗɛɛ ábe Paale ábɛ́nlédé, békḗn wéε bad bé nkole, bébɛ́nlád bó ámad bó nkole, bébidtē-’ε bó e’daádəɗə bé mbéb áte.

¹³ Donje á bad bé Israel ábe bómpē békágé’áá mebwóg ne mebwóg bébidté bad e’daádəɗə bé mbéb áte, bómpē bɛnwánɛ́n ábɛ́nled dñn áde Sánjú Yesue ábel nímén nsón. Bɛláɗgé’áá e’daádəɗə bé mbéb bán, “Nkamlan nyé á dñn áde Yesue awě Paale ákanlé bad, nén mēé nyébíd ane mod áte.”

¹⁴ Prisɛ ambáámbáa a bad bé Israel nhóg abédé awě béchágé’áá bán Skeva. Anchyáá bǎn bé baachóm saámbé. Abê bǎn bóɓ bébélé’áá nê.

¹⁵ Boɗ póndé póg, edaðəɗə é mbéb énlā́ bó nén áá “Mbíí Yesue, mbíí-’ε Paale, benzéé nyé-’ε nyédíí?”

¹⁶ Héε ane mod awě edaðəɗə é mbéb ébédé áte, ábónlédé bó ne ngíne esyā́l, atóm-me bó áte. Bédɛ́hób bán bétóme mehélé né amaá bó alóɗɛn, ámad-tɛ bó mbóté anyabted.

¹⁷ Bad bé Israel ne bad ábe béesě bad bé Israel ábe bédyéé’áá á Efesus bɛnwōg ádɛn dyam. Ade béwógé dó, mbwóg ménkōb bó bwāmbwam. Dñn áde Sánjú Yesue dó-’ε dɛnkūd edúbé éche échábé ámín.

¹⁸ Bad híin ábe bɛndūbē, bɛmpě á nhéné, bépanlé yǎ́l áte, béhɔ́bē’ mekan mé mbéb níme békḗbɛ́nlé.

¹⁹ Bad híin ábe békúme’áá ngaɗ bɛntéd échab kálag éche bébɛ́nládtáá ákum ngaɗ, bɛpḗn chó, béhyaád chó á nhéné. Kálag ésyā́l éche bɛnhyāádté éhéláá-se ébe nkun dyam móom mé míliɔn métaan.

²⁰ Mmén mekan mésyā́l níme mébɛ́nládtáá mɛnkəɗ bad híin bɛndūbē eyale éche Sánɗwéé, nímē nkalaɗ níkanlád-tɛ ngíne ngíne.

Mɓoɗgé mɓpédé á dyad dé Efesus

²¹ Ade nímén mekan mémáá abɛ́nled, Paale ammad áwē nlém-té áá móɓpõɗ á mbwóg é Masɛdonia ne á Akaya boɗ ákag a Jerusalem. Dóó áhóbéé áá, “Nzé mbídé á Jerusalem ntɔ́ɗɛ́né akɛ á Roma.”

²² Né-ɔ́, anlóm bad bébe ábe béwóɗɗánnáá mó, Timotie bó Erastus á Masɛdonia, mwɛn-ne ályā́g á mbwóg e Esia, ádyḗ ampē mwă esóɗ é póndé.

²³ Enén póndé chɛn dóó mpuutéɗ ní ngíne mbédé á Efesus tɔɗgene Nzii e Sánjú echè bad béhídé’áá.

²⁴ Mod nhóg abédé bán Demetruse. Alúé’áá bwɛm bé e’kii. Abelé’áá bwɛm ábe bɛnwā́ɗɛ́n bwɛm é’ ndáb e dyõb áde béchágé’áá bán Atemise. Mmén nsón mɓpíínádtáá ábe bad bé nsón nsyáɗ níme níchábé ámín.

* **19:9** Donje á kálag dé’só ábádé nchoo bootya dyóm á ngáɗ ne póg e’ mbwɛmbwɛ dpɛ ngóɗ éniin é’ ngukél.

25 Anläd ábē bad bé nsón áte ne bad ábe bómpē bébélé'áá ene ndín e nsón, álāngē bó aá, “Amúē, nyébíí nén bán míme syánē nhon ísyā́l ríhúú ne mímén nsón míme débēléé nén.

26 Βῶβ-ρῶ, nyébēn nyēnyíne', nyēwóge-'ε chōm éche anén Paale ábēléé. Ahóbe nén aá myōb míme bébénlé mekáá méesaá myōb ne abé dēn. Abēlé-'ε bad híin ábe bédé á Efesus ne á mbwóg esyā́l e Esia, bédúbpé bán mam míme áhóbeé médé mbále.

27 Né-ῶ mbáa' nén meé, nyongé eche syánē ēbēb dīn. Saá-kaá nē dēmpen, mbáa' meé kááne ndáb e ndale e dyōb, Atemise chōmpē éebáá dyam dé abelen ámpē. Bad béenyínné mó ámpē néé dyam, áde édíf-'aá bán adíi dyōb áde bad bé Esia bésyā́l ne bad bé nkōnsé bésyā́l bébenléé.”

28 Ade ene ndun e mod éwógé nē bēnliḡ bwāmbwam, bébootéd-te abón bán, “Atemise, dyōb dé Efesus adé ngum tómaa myōb mésyā́l.”

29 Mmē mpuutéđ mēnkonnéd dyad áte ásyā́l. Ene ndun e mod entāl Gayose bó Aristakuse ábe bémbíd á Masedonia ábe bóβε Paale bēnwōḡ. Béntōmēn bó mehélé, békēēn bó á ndáb e mbom e bad bé dyad.

30 Paale mwēn ambonśén ábíd ene ndun e mod á'sō, bon bad ábe bédúbpé Yesue bēnkēnkwenténné.

31 Nguse é bad ábe béhóbpáá mbwóg ábe bóβε Paale béwóó'áá, bómpē bēnlōmē mó nlébtéd, ne mechángé nén bán eékāgē' aá mókag bad atyéem á'sō wéé bēládne.

32 Ene pónde, epuutéđ ēmpě á mbom-tē. Donje á bad bébōnē' áyāle dyam ahóg, ábíníí-'ε bébōnē áyāle ádíníí, áyāle bó bad híin bēnkēmbíí'é ké atón áde áládé bó áhed.

33 Ngáne édífí nén bán Alesandaa móo bad bé Israel bēntōmēdtē á'sō, bad behóg bēlángé'áá mó bán mó atāngéné bad mekan alúmed áte. Héε Alesandaa álúmté ekáá aá bad bēlām ehób. Ahédé'áá bad alúmed áte nén aá saké bóβε ábē bad békáá bon mpuuted mbé.

34 Bon áde bad béchéme nén bán Alesandaa adíi mod a Israel, bó moosyā́l bēmbóotéd abón bán, “Atemise, dyōb dé Efesus adé ngum tómaa myōb mésyā́l.” Bémbōn nén áyāle háwa ébe.

35 Kááne ne á asóg, mod a mbwóg nhóg mó ambēd bad áte. Anhób aá, “A-baányan bé Efesus, moosyā́l abíí aá dyad dé Efesus dōo ánone ndáb e mekáne eche Atemise, eche syánē ndale e dyōb. Moosyā́l abíí-'ε aá ádén dyad dōo anóne kááne aláá á ngāngú áde ábídé ámín.

36 Ngáne nyé moosyā́l nyébíí-'aá nén bán modmod eéhēlēē-se ahé mímén mekan nswan, éebo' é bán nyépen mpongé ké nhóg.

37 Ké nēngáne nyéééné ábén bad hén, béēchíbeé chōmchōm á ndáb é myōb, béēhóbeé-'ε áded dyōb mekan mé mbéb áyā́l.

38 Né-ῶ, nzé Demetruse ne ábē bad bé nsón béwóḡné mod mehób, bébíi nén bán e'pun é' kóte é'dé, bad bé mbwóg-ke bédé ábe békáadte. Béhele-se bésómén ane mod áhed.

39 Nzé-'ε chōm émpēe édé éche nyékoo'é áhed né mbom mí bad bé dyad, móo mēyālē, ngáne mbéndé ékaléé.

40 Nhóbe nén áyāle dyam áde ábēnlédé chíi, ngómena a Roma áhōb aá syánē depééné mpongé. Nzom ké póg eésaa échē débēléé mímén mpuuted ísyā́l. Nzom e bwām ké póg-ke eésaa échē dehele débē bó áyāle mímén mpuutéđ.”

41 Ade ámáá ahób nē anláá bad aá mod téé asúé' áwe ndáb.

20

Paale akii á Masedonia ne á Grikia

1 Ade mpuutéđ mímáá bon ekíde émad ahóo áte, Paale anläd bad ábe bédúbpé Yesue áte, ályāgtān bó ne e'yale ábe é'wéde bó nlém á abum. Ade ámáá bó alyāgtēn dōo áhídté, bon ákág á Masedonia.

2 Akagé'áá échē mbwóg, álāngē bad nkalan híin míme ríwéde bó nlém á abum. Dōo ápédé á Akaya.

³ Andyé-’ε áhed á etún e ngɔn éláán. Abɔ̀nsánnáá áke á alon̄ á Siria, dɔ́o áson̄téné aá bad bé Israel béhəgke mó áwúu mó. Héε átíídé aá móš̄t̄im ámb̄id móbwē á Masedonia.

⁴ Bad híin bēnwóón mó. Bébédéε Sopataa, mwān awe Piiruse awē amb̄id á Bēria, Aristakuse bó Sekundus ábe bémb̄id á dyad a Tesalonika. Gayɔse awē amb̄id á dyad a Debe, Timotiε, ne Tikikuse bó Trofimus ábe bémb̄id á mbwóg e Esia.

⁵ Abén bad bēnkē á’sō, bésiné’ sé a dyad á Troas.

⁶ Ade Ngande e Ewele é Ngēn étómé, sēnsól bǎle á dyad á Filipi, bon̄ ámb̄id e e’pun étáan sēntán bó a Troas.

Paale ad̄imténé ake á Troas

⁷ A Satedé ngukél,* sēnladén áte hǔm ahóg ádyé ndyééd álúmed edənge é Səngú. Paale akānlé’áá bó pǎle. Akaláá akal ne akal, káəne melúde mé nkuu, ngáne édíí nén bán antəngén ake néε b̄in é’səngé.

⁸ Bēnchōd e’trúkəñ híin á ton̄ ám̄in wéε sēnladénné.

⁹ Kódemod póg ébéde echē béchógé’áá bán Yutikuse andyéé á wínde, e’chá é’kééné’áá mó mwātiíd tíid ngáne e’chá bémb̄ē mó á díid. Achabed áde Paale ánachabédté pǎle áte, dēnkəñ ansól á e’chó-te bwāmbwam. Dɔ́o ápódté á ton̄ ám̄in á ndágke eláán, ahún á ndəb. Békíí-’áá mó atéd, bētānē amaá awé.

¹⁰ Paale ansūd á ndáb m̄in wē, akúdén mó ám̄in bon̄ áseb mó. Dɔ́o áləngéé bad aá “Nyéētāgē áte, eewédeé, adíí adé á alon̄gé.”

¹¹ Dɔ́o Paale átimé ámb̄id á ndáb m̄in, ásāl ewele áte bon̄ bóəbe bad ábe bédúbpe Kr̄istəo bédyāg. Bóəbəo bēnkoód adyεε, bēkalé’ pǎle káəñ b̄in é’sáa, bon̄ ákag.

¹² Bēnlyāgēd ene kódemod á ndáb áde mwēn adíí alon̄gé. Abē bad bémb̄ē menyin̄ge bwāmbwam.

Paale bésyāngé á Troas, békíí á Miletus

¹³ Sēmbé á’sō sēsól á stíma-tē, sēpōñ á edíb é nkwē, sékē á dyad á Asos. Awed dɔ́o sēntəngēnnē Paale apém. Anhób aá sébē á’sō áyāle nzii e dyad-tē chɔ́o ánkéénné.

¹⁴ Ade átáné sé á dyad á Asos, sēmpém mó á stíma-tē bon̄ syāəbəo sékəg á dyad á Mitilene.

¹⁵ Sēh̄idte-’áá hē bon̄ néε b̄in é’səngé sékag káəñ sēpəg á nkin r̄i dyad á Kios. B̄in bán bésāá ámpē é’sənnéd sé á nkin r̄i dyad á Samos, epun éche émbātēn sēpəg á nkin r̄i dyad á Miletus.

¹⁶ Paale antíí nén aá sētóm dyad dé Efesus ám̄in ábel bon̄ séebébté pónde á mbwóg e Esia. Ahédé’áá aá mówāmsen ape á Jerusalem epun é Pentekos édēhób bán chɔ́o épag áte.

Paale alyágténé belyáged bé mwembé bé Efesus

¹⁷ Ade sēpédé á dyad á Miletus, Paale anlóm nsəl wéε belyáged bé mwembé bé Efesus, aá bētān mó á Miletus.

¹⁸ Bépédé-’áá bon̄ áləngē bó nén aá “Nyébēn nyébíí ngáne mbédé ne nyé bootya epun é’sō áde r̄isúmé mekuu á mbwóg e Esia.

¹⁹ Mbēnlé’áá Səngwéé ne asuded á yǎl ásyāəl, r̄ikudé ndutul ne mekəgsen áyāle ahəge áde bad bé Israel béhəgkē’áá me.

²⁰ Nyébēn nyébíí bán áde r̄ikānlé’áá nyé nkalan̄ r̄i bwām, r̄i’yāgtē-’ε nyé á nhéné, ne áwen mendáb, menkēnkoñédte nyé dyamdyam áde déntəngēn nyé awōngēn.

²¹ Melemlem nēngáne ménsimmē bad bé Israel etúu áte nē dɔ́-’áá ménsimmē bad ábe béesē bad bé Israel mēé bétede ádāb ábel dé mbéb, bétimen Dyōb, bédúbé-’ε awed Səngwéé, Yesuε.

²² Bəəb-pəo, Edəədəñ éche Esáá élúmtē me áte aá ntəngéné ake á Jerusalem, meebíí-’áa chǔm éche ébenléd ne me áwed.

²³ Mbíí pen nén mēé dyad-té áde r̄ikagké Edəədəñ éche Esáá émáá me etúu asím áte nén aá mbwóg ne ndutul bóo bésine me.

* 20:7 Donje á kálag áhéde nén bán: *á epun é’só é s̄ndé.*

24 Boŋ meetédéé ádêm alonǵé née dyam, nhede meé nípid nímmêm nsón á asóg, nímad-te nsón míme Sánǵú Yesue ábágé me áte. Mmêm nsón rǵíi ákal nkalan mí bwâm tâŋgene nsimé míme Dyöb álúmtéé baányon.

25 “Mbédé áfíntê echên, níkanlé nyé nkalan tâŋgene nkamlen ní Dyöb. Bɔɔb-pɔɔ mbíi nén meé nyé modmod nyéenyínné me ámpē.

26 Né-ɔɔ, nkoo’ nyé aláa chii nén meé, nzé nyé mod ké ahéé abódé áde alonǵé, nyébii nén bán meesaá me áte,

27 áyāle nén dyamdyam déesaá áde níbaá nyé aláa tâŋgene mekan mésyāal míme Dyöb áfíidé aá mósǵēl.

28 Nyétédēn yāl pónǵé, nyénɔne-’ε abem á bad áde Edǵáǵēn éche Esáá ébánné ásē echên, bwâm. Nyébê née benɔn bé mbód ânɔn bad bé Dyöb. Abelé nímmē mwembé rǵdē nímmē, mbwiined ne kwééd echē Mwān awédé á awǵ.

29 Mbíi nén meé, nzé mmaá akε, bad bépǵ áfíntê echên melemlem nêŋǵáne esɔb ésóléé á abem á mbód. Béehidé-’aá áde béébébtéé nyé mwembé.

30 Pónǵé ēpǵ áde bad bébidtē áfíntê echên dēn, bénabpé metóm, ábel bad ábe bédúbpé Yesue béhíde bó.

31 Né-ɔɔ, nyétéd pónǵé nyékamtan-ne nén bán ní’yáǵté’áá nyé moosyāal nkuu ne müte á etūn é mwǵ níláán á metake-tē.

32 Bɔɔb-pɔɔ, nlyáǵe nyé á mekáá mé Dyöb meé mwēn ánɔne nyé. Nkalan míme nílánǵé nyé tâŋgene nsimé ní Dyöb méwōŋǵēn nyé. Nwóó ngine áwéd nyé áte, mǵbǵ-’ε nyé nsimé míme Dyöb ákōŋnéde ábē bad.

33 Menkēnwōŋǵé nlém áte áted mod sílva, ké’ε gól ké’ε mbóté.

34 Nyébēn nyébíi bán nímmêm mekáá mēn mós níbénlé nsón boŋ níkud ngáb eche syáabe ábēm bad ábe sēbelé’áá nsón séchánné’áá kéchéé éche séntōǵnēnē.

35 Nlúmté nyé á menzii mésyāal nén meé nyéwēd yāl áte ábel nsón ngáne níbélé’áá, ábel boŋ nyéwōŋǵan bad bé nkole, nyékamtan-ne e’yale ábe Sánǵú Yesu ánhōbpē aá, ‘Edé nnam mod ábe tómaa ákob.’ ”

36 Paale amaá-’aá ahób nē, bóɔbe ábē bad bébwǵ mebóbōŋ békáne.

37 Bó baasyāal béchyé’áá áde bóǵbǵó béhéenéé tál bésōmnē-’ε ályáǵten mós.

38 Chǵm éche ēmbud bó ndutul awóǵed ébédéε ahób áde Paale ánhōbpē aá béenyínné mós ámpē mbéd. Dóó békíi mós alyáǵed á stíma.

21

Paale akii á Jerusalem

1 Sēnyáǵtén bó sékē-’ε. Sēnsól á stíma. Sēnchabé edib ésebán sētyéeme hǵmhǵm káŋǵ sépē á dyad á Kos. Née bǵn é’sánǵé, sēmpǵ á dyad á Rodεs. Sēsýǵŋǵé-’aá hē, sékag á dyad á Pátara.

2 Áwed dós sētáné stíma echē ekag á Fonisia. Sēsólé-’aá boŋ sébwǵǵkē eke.

3 Sēmpǵ á abwǵ á hǵm áde sényínáá alonǵ á Saiprus áde áde á mendíb-te. Sēmbamé dós sēsýǵǵkē á mbəŋ sétimé á mbwǵ e Siria. Sēnsúd á dyad á Tirε áyāle áhed dós stíma éntāŋǵēnē nted asuded.

4 Sēntán donǵe á bad áwed ábe bédúbpé Yesue, sēmbé-’ε ne bó áyāle e’pun saámbé. Edǵáǵēn éche Esáá ényāǵēd bó béléá Paale bán eékāǵ á Jerusalem.

5 Boŋ áde echēd pónǵé émaá áte sēntédé bó séke. Ábē bad bésýāal, ne ábab bebaád bóɔbe bán bēnhýe sé alyáǵed káŋǵ syáābǵó sēbíd á dyad-tē, sépē á nkin mé edib. Syáābǵó moosyāal sēmbwǵ mebóbōŋ, sékánne’.

6 Sēmaá-’aá akáne dós syáābǵó sélyáǵténé, sēsōlē á stíma boŋ bó-’ε bétimé ámbíd á ndáb.

7 Sēnhidé á dyad á Tirε, sékēené échēd eke á’sō, sépē á dyad á Tolεma. Ade sépédé áwed, sēnléléd bad ábe bédúbpé Yesue, sédyēē-’ε ne bó epun ehǵ.

⁸ Née bɪn é'sánǵé sênhidé á Tolɛma sékē á dyad á Kaisaria. Ade sépédé áwed sênkě á ndáb echě nkal-é nkalan mí bwâm nhóg awě béchágé'áá bán Filibɛ, sédyɛɛ áhed. Filibɛ abédé nhóg átínté e bad saámbé ábe bém̄pwɛdté née benwōngɛnɛ á mwembé ní Jerusalɛm.

⁹ Anchyáá bán bé bebaád béniin ábe bénkembíi mwɛnchóm. Béhóbé'áá mam níme níhúú ne Dyǒb.

¹⁰ Ade sédíi áwed, dǒo nkal é edǎádǎn nhóg awě béchágé'áá bán Akabusɛ ábídé á mbwóg e Judeya bon ápɛ.

¹¹ Apedé-'áá wɛɛ sémbɛɛ bon átédé ngǎá awě Paalɛ, átādnē míme mekuu ne mekáá bon áhǒbē áá, “Edǎádǎn éche Ésáá éhóbé áá, nén dǒo bad bé Israel bétādtē mod awe awóo anén ngǎá á Jerusalɛm, bɛbě-'ɛ mó á mekáá mé bad ábe béesě bad bé Israel.”

¹² Ade séwógé nén, syáábe bad bém̄pɛe sênchán Paalɛ bán eékǵ á Jerusalɛm.

¹³ Dǒo Paalɛ áhóbɛé áá, “Cheé nyébelɛé nē, nyéebíi' é bán nzé nyéchyɛ' nyéhũntɛ mɛ nlém á abum-ɛ? Saké átád mɛ á Jerusalɛm dɛmpɛn-ɛé mbóɲsɛné, mbóɲsɛné ké awě, abɛle áde mbɛnlɛé Sǵngú Yesuɛ.”

¹⁴ Sênkênhenlé mó nlém ahǎnɪɪn á abum, né-ǎó sênchené sêhób bán, “Ebenled ngáne Dyǒb átíídé.”

¹⁵ Sɛndyɛé á Kaisaria nguse é e'pun, dǒo séládé yǎl bon sékǵ á Jerusalɛm.

¹⁶ Donǵɛ á bad ábe bédúbpé Yesuɛ ábe bábídé á Kaisaria bómpɛ bɛnwoón sé. Bɛnkɛɛn sé á ndáb e mod nhóg wɛɛ séntǎngɛnnē adyɛɛ. Béchágé'áá ane mod bán Naasine. Ambíd á dyad á Saiprus, abédé-'ɛ nhóg awě anlyǎǵ Krístǎ adúbe.

Paalɛ akii Jemɛ anyin

¹⁷ Ade sépédé á Jerusalɛm, bad bé Krísto ábe bédé áwed bɛnkob sé nken ne menyinǵɛ.

¹⁸ Née bɪn é'sánǵé syáábe Paalɛ sênkɛ Jemɛ anyin. Belyǎged bé mwembé bɛbédé áhed.

¹⁹ Paalɛ anlɛléd bó. Ade ámáá bó alɛled, anhídé bó chǒm ésyǎǎl éche Dyǒb ábɛlé átínté e bad ábe béesě bad bé Israel mbwiined ne nsón níme mó Paalɛ ábɛlé.

²⁰ Ade bémáá chǒm éche Paalɛ áhóbé awóg, bɛnkɛn Dyǒb. Dǒo bɛlǎngɛé Paalɛ bán, “Mmǒn enyíne' née mekan médíi á Jerusalɛm hén. E'kálé ne e'kálé é' bad bé Israel bédúbpé Dyǒb bǎab. Béhíde-'ɛ mbéndé e Mosɛɛ ne kǎn esyǎǎl.

²¹ Bɛlǎngɛ-'ɛ bó nén bán eyǎgte bad bé Israel bɛsyǎǎl ábe bédé melon mémpɛe nén wě bééhídé mbéndé e Mosɛɛ. Bán elǎngɛ bó wɛé béeyagé ábab bán, wɛé bééhídé-'ɛ elem éche syǎnē.

²² Bétǎngɛné-'ɛ awóg bán epedé. Chán-nǎ dɛbɛnlé bǎab?

²³ Né-ǎó, éhíd ngáne sélǎǎ' é wɛ. Bad bédé hén béniin ábe bémwédé melě mé Dyǒb.

²⁴ Wěhíd bó nyáábǎo nyéke á nwobe, ésábned-tɛ bó kéchéé éche béhédné bó. Ene pǒndé dǒo béhele békǎǎn nló. Nén dɛbɛl moosyǎǎl ábɪi áá dyam ké áhéé áde béhóbé wɛ á yǎl déesaá mbále. Bébɪi-'ɛ bán mmǒn ámpɛ ebele mekan ngáne mbéndé eche Mosɛɛ éhɛdɛé.

²⁵ Bon pɛn sélómmé bad ábe béesě bad bé Israel ábe bédúbpé Krístǎ kǎlag nén bán béedyǎg ndyééd echě bɛbágé myǒb mémpɛe née mɛndɛ, bɛɛmwǎg mekií, béedyǎg nyam eche béesinnɛé nkǎn, bɛékábɛ-'ɛ mesón.”

²⁶ Né-ǎó, née bɪn é'sánǵé Paalɛ antéd ábɛ bad, bǎǎbǎo békɛ á nwobe. Dǒo ásólé á Ndáb-e-Dyǒb, ahób e'pun é'tǎn nwobe mǎtɛdté bó. Ambíd enɛ-'ɛ dǒo bɛbɛé mɛndɛ á nló níme bó mod-té.

Békóbé Paalɛ

²⁷ Ade e'pun saámbé bé nwobe é'kwógé apɛ á asóg, dǒo nguse é bad bé Israel ábe bémbíid a mbwóg e Esia bényiné Paalɛ á Ndáb-e-Dyǒb. Héɛ bɛpɛɛné mpuutéd bon bɛsǎlɛ bad áte, békóbɛ Paalɛ.

²⁸ Bɛmbootéd abón bán, “A-bad bé Israel nyéhyag sé hén-ee! Anén mod mó akag hǒm-té áyǎgté bad áá bad bé Israel, mbéndé éche Mosɛɛ, bǎǎbɛ Ndáb-e-Dyǒb, béesaá

chõmchõm. Ké bõõb dën apɛ́éné donje á bad ábe béésě bad bé Israel á Ndáb-e-Dyõb-te, nê ábélé-’ε enén ndáb e Dyõb eesáa’ě ámpɛ.”

²⁹ (Chõm éche ênkãḡ boḡ behóbé nê édíi áyāle bényin Trofimuse, mod a dyad dé Efesus bó Paal béwóó á dyad-tê. Né-ɔ́, bɛnwɛmtɛn nɛn bán Paale asónlé mó á Ndáb-e-Dyõb.)

³⁰ Dyad ásyā́al dɛmpuutéd áte, bad bésyā́al bébid áwed behé Paale abum ámin, bédolé mó káḡḡ bébidén mó á Ndáb-e-Dyõb. Abwōg-ábwōg bédib-pe ekob é Ndáb-e-Dyõb.

³¹ Ade ábê bad behédé Paale awúu nê, dõo bad behóg békíi mod ambáá a sánze a Roma aláa bán mpuutéd níde dyad á Jerusalem áte ásyā́al.

³² Abwōg-ábwōg mod ambáá a sánze eebébté pónde. Ampwěd sánze émbáá ne esad ásyōgnéd bó á dyad tê wée bad bɛnkaánné. Bad bényiné-’áá ahúene sánze dõo bésógé Paale abɔ́mted.

³³ Dõo mod ambáá a sánze asíté wée Paale ábédé akób mó, ahób áá béhaan mó bengɔ́bengɔ́bē bébe. Héé ásedtɛé ááken, “Nzé-módé nɛn? Cheé ábélé?”

³⁴ Bad bɛmbootéd abón. Baahóg behōbē échén, ábíníi behōbē échíníi. Mpuutéd níbédé nyaa eche mod ambáá a sánze ênkɛnhɛnlé chõm éche ékóó abɛnled ahɛd áte. Né-ɔ́, anláá ábê bad áá békɛɛn Paale á ndáb e meláá.

³⁵ Bɛnkɛ́én mó káḡḡ bɛpɛ́ɛn mó wée mbwóg ébédé á mmwe ní ndáb e meláá. Boḡ áde bɛpédé ásol, bɛmpɛm mó ámin pémén áyāle amute dɛmmăd ayăg.

³⁶ Abê bad bésyā́al behíidé-’áá bó ámbíd, bébōnē bán, “Béwúu mó!”

Paale alúmté áte ad mōkwedé nkáá

³⁷ Ade behóbé bán békɛɛne Paale á ndáb e meláá, dõo álāngɛ́é mod ambáá a sánze nɛn áá mōwóó mwă dyam áláa mó. Dõo ane mod a mbáá a sánze áhóbéé áá, “Nédē ehóbe ehób é Grikia?”

³⁸ Nédē saké wɛ edé ane mod a Egipto awě ampě hén pónde póg boḡ ábootéd mpuutéd. Anlăd e’kálé é sánze é’niin, bad bé ewúɛn, ákɛ́ɛn bó á ehýāngɛ.”

³⁹ Héé Paale álāngɛ́é mó áá, “Ndíi mod a Israel awě abídé á dyad á Tásus á mbwóg e Silisia. Mod awě abídé á dyad áde áde etógnén. Sôn émwɛ níláa ábén bad akan.”

⁴⁰ Mod ambáá a sánze ambɛ mó kunze áá áhōb akan. Né-ɔ́, Paale antyéém á’sō é’ ndáb, alúmed ekáá, ekíde énhōo baámm! Dõo ábóótédé bó akalɛn á ehób é Hibru.

22

¹ “A-besán ne baányan ábɛm, nyéwóglɛn mɛ. Nhɛde nyé alúmed áte nɛn mɛé meékwedé nkáá.”

² Awóg áde béwógé nɛɛ Paale áhóbne bó ehób é Hibru, bɛntōḡ metúu atále áte. Héé Paale ákagké á’sō áhōbē áá,

³ “Ndíi mod a Israel. Béchyáá mɛ á dyad á Tásus á mbwóg e Silisia, boḡ á dyad á Jerusalem hén dõo níkwógé. Mbédé mwăn a esukéle awě Gamalia. Awe mekáá dõo nítóó mekan mé mbéndé níme ábɛd betaa behíidé-’áá ayáge. Mémpɛ mbɛnláá Dyõb ne kán esyā́al melemlem ngáne nyémpɛ nyéɛnléé mó.

⁴ Bad ábe behíidé-’áá Nzii é Krísto menhé bó á meséb, káḡḡ donje áwāg. Nkóbé-’áá bebaád ne baachóm níhāg-ke bó á mbwōg.

⁵ Prisɛ ambáámbáa ne káánsɛl e bad bémbáá esyā́al behɛle bébid mɛ mbón bán mbále chõo níkaléé. Menkob kálag áwāb echě bétɛnlé bānned bé Israel ábe bédé á dyad á Damaskos. Né-ɔ́, menkě áwed ákób ábê bad, áhan bó, ápɛɛn-nɛ bó ámbíd á Jerusalem ábel békógɛn bó.

Paale ahóbé ngáne ámwédé Yesue adúbe

(Mbel 9.1-19; 26.12-18)

⁶ “Ade níkagké, nɛɛ nípédé bɛnbɛn ne dyad á Damaskos, emwɛdmwɛd é ngíne émbíd ámin táléd, épɛn mɛ yăl esyā́al. Nɛn dɛmbɛnléd dyam kăd é’ mŭte.

⁷ Dóo ríhúné á ndoob bonj ríwōgē ehób élânge me aá ‘A-Sool, á-Sool, cheé ékǎá bonj étagté me?’

⁸ Dóo rísedtéé mó meé ken ‘Nzéé édíí A-Sánj?’ Bonj áhōbē aá, ‘Me-éé ndé Yesue á Nazaret awē étagtéé, awē éhéde á meséb.’

⁹ Bad ábe syāābōo sēbédé bēnyín échē emwēdmwēd bonj bēnkēnwōgkē ehób éche mod awē ahóbé’áá áwēm.

¹⁰ Dóo rísedtéé meé, ‘A-Sánj cheé rítánjéné abel?’ Dóo Sánjwéé álângeé me aá, ‘Hidé ásē ékag á dyad tē á Damaskos. Nzé epedé áwed bēlāā wē chōm ésyāā́l éche Dyōb átíídé aá ébel.’

¹¹ Echē emwēdmwēd é ngíne êmbēl meéhele’áá anyínen. Né-óó, bad ábe syāābōo sēbédé bēnchāā me á ekáá bēkēēn me á dyad tē á Damaskos.

¹² “Mod abédé á Damaskos awē béchágé’áá bán Ananiasē. Abédéé mod awē abēnlé’áá Dyōb, áhīdē-’ε mbéndé éche syānē bad bé Israel. Anwónj edúbé bwāmbwam átíntē e bad bé Israel ábe bédé á Damaskos.

¹³ Ananiasē ampē áwēm, atyéém me á nkæg, bonj áhōbē aá, ‘A-mwānned Sool, bootéd anyínen ampē.’ Ábwōg-ábwōg membootéd anyínen ampē, rínōné-’ε mó.

¹⁴ Anhób aá, ‘Dyōb áde ábēd betaa ápwédé wē ábíí níme ntíi, ányín awē mbaledē awē abele mekan níme métánjéné, áwōg-ke ane mbaledē ehób á nsal.

¹⁵ Wē-éé wēbíd mó mbónj áláa bad bēsyāā́l chōm éche ényíne ne éche éwógé.

¹⁶ Bōob-póó, cheé-ō ésinéé? Pádé ásē, ékwentēn wēé Yesue mó adé wē Sánjwéé bédusen wē. Nén débēl Dyōb déwobé nímōn mbéb.’

*Paale aá Dyōb álómé mó wēé
bad ábe béesē bad bé Israel*

¹⁷ “Mentím ámbíd á Jerusalem. Ade ríkānnéé á Ndáb-e-Dyōb mennyín ndóg.

¹⁸ A ndóg-te wē mennyín Sánjwéé. Anláá me aá, ‘Belé mehélé éwamsen ahide á Jerusalem áyāle bad ábe bédé á Jerusalem hén bēekobpé chōm éche wéhōbpē tǎngene me.’

¹⁹ Dóo me-’ε ríkwentanné Sánjwéé nén meé, ‘A-Sánj ábén bad bēbíí bwām nén bán nkagé’áá á ndáb é mekáne ríkōbē, ríwanné-’ε bad ábe bédúbpé wē.

²⁰ A pónde eche bēwúé’ε Stefanusē awē ahóbé’áá mam tǎngene wē, mmēn membé áhed, ríkwentén meé bēwúú mó, me-’áá menwálé nkobe nímé bad ábe bēnwūú mó.’

²¹ Dóo Sánjwéé álângeé me aá, ‘Kǎg, áyāle mēlōm wē nchabnede, wēé bad ábe béesē bad bé Israel.’ ”

²² Abē bad bēmbē bēwōglān Paale káájne á pónde eche átúbé dīn aá mókag wēé bad ábe béesē bad bé Israel. Hē dóo ábē bad bēbóótédé abón bán “Nyémaden mó! Nyéwúú mó! Eékwognedéé ábē á alongé.”

²³ Bēbóné’áá bēpebté mbóté ámīn, bēpumté-’ε ebumbú ámīn.

²⁴ Héé mod ambáá a sánze álângeé éche sánze aá bētéd Paale bēkēēn mó á ndáb e meláá. Anláá-’ε bó aá bēswádted mó e’tanjú ábel bonj áhōb nzom echē ekǎá bonj bad bé Israel bētōgkē mó.

²⁵ Bonj áde bēháá mó ábel bēswádted mó e’tanjú, dóo Paale ásedtéé sánze echē embé mó benben aáken, “Mbéndé ebagé kunze nén bán bēswádted mod awē mbéndé e Roma ébélé mó mod a Roma e’tanjú áde bēkáadtéé mó-ye?”

²⁶ Ade ene sánze éwógé nē, ankē wēé mod ambáá a sánze ásedtéé mó aáken, “Cheé wewē ébeléé? Ane mod adíi mod a Roma.”

²⁷ Dóo ane mod ambáá a sánze ákíí wēé Paale bonj ásedtéé mó aáken, “Láá me, mod a Roma móó édíí-ye?” Dóo Paale ákwentanné aá, “Éε.”

²⁸ Héé mod ambáá a sánze áhóbéé aá, “Nsábpé nkúú ní mōné bonj ngómena a Roma ákwentén aá mbē mod a Roma.” Dóo Paale áhóbéé aá, “Me pen ndé mod a Roma se á nchyáátén.”

²⁹ Ade bad ábe béhéde'áá Paale awanən béwóge nê, ábwōg-ábwōg bēntədə mó, bésidé ámbíd. Mbwóg ménkōb ane mod ambáá a sánze áde ádíbté nén aá Paale adii mod a Roma aá móhēde-'ε mó á mehan áde mónkēntánghénné.

Paale atyéémé á nkáásé á'sō é' káánsel

³⁰ Mod ambáá a sánze ahedé'áá akonj dé ahed áte ásonjten chōm éche bad bé Israel béhóbé bán Paale abelé. Né-óó, née bīn é'sángé, anhób aá béhūd Paale bengōbēngōbē á mekáá, anlébé-'ε beprise bémháá ne káánsel esyāal aá bōōbō békōb mbom. Dóó átédé Paale bonj áttidē mó á'sō ábāb.

23

¹ Paale annōn ábē bad bé káánsel á mīd mé mbom, bonj áhōbē aá “A-baányan, kááne e'chii, nlém nísáá me á abum bwāmbwam nyaa echē ádēm alongé ádíí á'sō é' Dyōb.”

² Héé prise ambáámbáa, Ananiase, álāngé bad ábe bēbédé benben ne Paale aá bēbom mó abén á nsal.

³ Dóó Paale áhóbéé aá, “Dyōb ámpē débōm wε. Ehóhó é chōm chén! Edyéé hē ebenlad mbéndé ákáad me, bonj ké nê, mmōn ebóo' mbéndé ahób áde éhóbé wéé bēbom me.”

⁴ Héé bad ábe bémhē benben ne Paale bēlāngéé mó nén bán, “Esyāá' prise ambáámbáa a Dyōb.”

⁵ Paale ankwentén bó nén aá, “A-baányan, menkēmbíí'ε méé mó adé prise ambáámbáa. Eyale e Dyōb éhóbé aá, ‘Mod eetāngeneé mod awē akamlan bad mekan mé mbéb ahób áyāl.’ ”

⁶ Ade Paale anyíné aá áttintē e echonj é bad éche ébédé áhed, baahóg bédé bad bé epepé é Sadusia ábíníí-'ε bédé bad bé epepé é Farisia, anchágéd ehób aláá bad bé káánsel aá, “A-baányan, ndii mod a epepé é Farisia mbé-'ε mwān a mod a epepé é Farisia. Ndé á nkáásé hén áyāle nén nsumé nlém nén méé bad ábe bēwédé bēpuú ámpē.”

⁷ Ahób áde áhóbé nê, bad bé epepé é Farisia ne bé epepé é Sadusia bēmbootéd aselen. Echonj é bad éche ébédé áhed ēnkabén áte.

⁸ (Nén dēmbenléd áyāle bad bé epepé e Sadusia bēndūbē nén bán nzé mod awédé eépuudéé ámpē, bédúbé bán ángel éesaá, bédúbé-'ε nén bán e'daádānj béesaá. Bonj Befarisia pen bēndūbē bán nímén metón mésyāal meláán médé.)

⁹ Ehób émbē échágké ábē bad ngīne ngīne dóó donje dé bemeléede bé mbéndé ábe bémhē á epepé é Befarisia bētyéémé ámin, bébootéd abón ngīne ngīne bán, “Séenyīnnéé anén mod awusé ké ahóg. Kapóg né edaádānj ké'ε ángel ekoó mó dyam aláá!”

¹⁰ Mmē mpentēn ménchāgē nyaa echē nlém nín húné'áá ane mod ambáá a sánze aá béhēle bényāb Paale áte. Né-óó, anláá éche sánze aá béke á amute-tē wē, béhūd Paale á mekáá nīme ábē bad bonj békēen mó á ndáb e meláá.

¹¹ Mmē nkuu dēn, Sāngwéé antyéém Paale á nkag, aláá mó aá, “Weebáá', ngāne ébídé me mbónj á Jerusalem, wēbíd me mbónj ámpē á Roma.”

Béhágké Paale

¹² Néé bīn é'sángé mbwembwε, nguse é bad bé Israel bēmbōm bēbel ntíi, bémwē melē nén bán bēedyáá chōmchōm, bēmwáá-'aá chōmchōm kááne ne bēwúú Paale.

¹³ Bó bad ábe bēmbel nímén ntíi bēntōm móom méniin.

¹⁴ Dóó békíí wéε beprise bémháá ne belyáged bé dyad bonj bēlāngē bó nén bán, “Sēm wédé melē ne amwé dēn nén bán séeháá chōmchōm á nsal kááne ne sēwúú Paale.

¹⁵ Né-óó, nyāābe bad bé káánsel nyélóme mod ambáá a sánze a bad bé Roma nsal nén bán ápiined nyé Paale. Nyēbāmtan nén bán nyēkoo' mam mémpēe ahed áte áyāl echē. Bonj sé pen séēbē mbojsén áwúu mó adēhób aá mópag hén.”

¹⁶ Bonj Paale mwānyan a mmwáád mwān anwóg ntíi nīme bēbélé áwúu Paale. Né-óó, ankē á ndáb e meláá áke aláá mó.

¹⁷ Dóo Paale áchəgɛé sánze póg bonj álāngē chó aá, “Kɛɛné’ enén kódemod wée mod ambáá a sánze awóó dyam áláa mó.”

¹⁸ Hée ene sánze étédé ene kódemod bonj ákɛɛné mó wée mod ambáá a sánze. Hée ene sánze élanɣɛé mod a mbáá a sánze aá, “Paale awě adé á mbwəg mó achəgɛé me aá nɛɛɛn enén kódemod áwŋ ayāle enén kódemod ewóó dyam áláa wɛ.”

¹⁹ Dóo ane mod ambáá a sánze áchəngé mó á ekáá bonj ásidnād mó á nkəg ásedté mó aá “Cheé éhedéé me aláa?”

²⁰ Dóo ene kódemod élanɣɛé mó aá, “Bad bémbáá bé Israel bétífidé nén bán bɛlāā wɛ bán ɛɛɛn Paale á’sŋ é’ káánsɛl, ne mbāmten nén bán káánsɛl ehede mam mémpɛe atŋj dé ahed áte tŋɣene Paale.

²¹ Bonj weewóglán bó ayāle bad bédé tómaa móom méniin ábe bésóom ásin mó. Bémwédé melé nén bán béedyáá chŋmchŋm béemwáá-’aá chŋmchŋm káəŋ né bɛwúú mó. Bémáá abonɣɛn, bésine-’ɛ chŋm éche wéhŋbpɛ.”

²² Dóo ane mod ambáá a sánze álāngɛé mó aá, “Weelāngé modmod wɛé mólāngɛé me ádén dyam.” Amaá-’aá ahób nê dóo álāngɛé ene kódemod aá ákag.

Békééné Paale wée nkamlɛnɛ, Feligɛ

²³ Dóo ane mod ambáá a sánze áchénlé éche sánze émbáá ɛmpɛe ébe bonj álāngɛé bó nén aá, “Nyétéd mbwókɛl é sánze ébe, nyébonɣɛn chó áke á Kaisaria nchoo ne sánze móom saámbe éche ékɛɛne hŋsɛ ne mbwókɛl é sánze ébe éche éwanne mekonj. Nyáábŋ nyébonɣɛn nyéhíde dyam ngəŋ abog nkuu.

²⁴ Nyéhede-’ɛ Paale hŋsɛ eche ékɛén mó. Nyélyáged mó nyéɛɛn mó wée nkamlɛnɛ Feligɛ ésebán dyam dé mbéb ábenlédé mó.”

²⁵ Bédékě antel kálag eche bɛnwālɛɛ echě ehóbe nén aá,

²⁶ “Me, Kladios Lisiasɛ me-éé ntenle wɛ, nkamlɛnɛ a edúbé ambáá, Feligɛ. Nlěnté wɛ.

²⁷ Bad bé Israel bɛnkŋb anén mod bɛhedé-’ɛ mó awúu. Nsŋnténé-’aá mɛé adíi mod a Roma, dóo syáabe échém sánze sékíi mó ahúd áwab mekáá.

²⁸ Nhɛdé’áá mɛé níbií chŋm éche bɛhóbé bán abelɛ. Né-ŋŋ, menkɛén mó á káánsɛl.

²⁹ Nhɛdé áte nnyíné nén mɛé eébelɛé dyam áde álŋmte nén bán atəŋgɛné awé ké’ɛ atəŋgɛné akɛ á mbwəg. Mam mésyāal níme bɛhóbé bán abelɛ médíi mam níme ménɔne échab mbéndé.

³⁰ Bəlāngɛ-’aá me bán bad bé Israel bɛhəgke mó áwúu mó, dóo nílómé mó áwŋj ábwəg-ábwəg. Nlāngɛ-’ɛ bad ábe bɛhíde mó mekuu mɛé, bɛhyɛ bɛlāā wɛ chŋm éche bɛhóbé bán abelɛ.”

³¹ Eché sánze ɛmbɛl ngáne bɛnlāā’é bó bán bɛbel. Béntéd Paale békɛɛn mó nkuu ne nkuu káəŋ bɛpɛɛn mó á dyad á Antipatris.

³² Née bɛn é’sánɣé, sánze éche ékɛénáá mekuu ɛntim ámbíd á ndáb e meláá, bétédé sánze éche ékɛéné’áá hŋsɛ ákɛɛn Paale.

³³ Bɛnkɛén mó á dyad á Kaisaria. Ade bɛpédé bɛmbě nkamlɛnɛ ene kálag bɛbɛ-’ɛ Paale áwe mekáá.

³⁴ Ade ane nkamlɛnɛ áláá ene kálag ansɛdéd Paale aáken mbwŋg ehéé ábídé. Ade ásonɣténé aá Paale abídé á mbwŋg e Silisia,

³⁵ anhób aá, “Mɛwŋg kéchéé éche éwóó ahób nzé bad ábe bɛhíde wɛ mekuu bɛpédé.” Hée álāngɛ sánze aá békɛɛn Paale á ndáb e kəŋ eche kəŋ Hɛrŋde ánlŋngɛ, bɛnɔne-’ɛ mó ahed.

24

Paale atyéémé á nkdásé á’sŋ wée Feligɛ

¹ Ámbíd e e’pun é’táan, prisɛ ambáámbáa Ananiasɛ, ankě á Kaisaria nchoo ne donɣe á bad bémbáá bé dyad ne mod a mbéndé nhŋg awě bɛchəgɛ’áá bán Tɛtuluse. Bɛmpě á’sŋ wée nkamlɛnɛ Feligɛ, bɛhób mekan níme bɛhóbé bán Paale abelɛ.

² Dóo béchágé Tetuluse bon ́abootéd Paale mekan ahób á yǎl, aá, “A-nkamlɛn Feligs, wɛ awě edúbé échábé ámin. Debyéé áde ébenladté ákamlɛn ápéénédé syánē nsan ́á etún é pón dé. Ebelé-’ɛ nhəŋlén híin níme nípééné mbon ́áwēd alon-té.

³ Sèkóbé-’ɛ nê hóm ásyāāl ne pón dé ésyāāl. Sēságnan-ne wɛ bwāmbwam.

⁴ Meéhēdēē nén mɛé mbud wɛ pón dé abébed bon pen ndáá acháŋ nén mɛé ébenled ábon e’bon bé nlém, éhê sé mwǎ etál, éwóglɛn mwǎ dyam awě séwóó ahób.

⁵ Sényíné nén bán anén mod adé ekun é mbéb átínté e bad. Apééné epuutéd átínté e bad bé Israel nkōŋsé áte nisyāāl, adé-’ɛ nlyáged nhóg a epepé e Naazarin.

⁶ Aponé edúbé é ndáb e Dyōb asuded, dóo sékóbé mó. *

⁸ Nzé esǎdté mó, mekan níme aláā’ɛ wɛ mmōŋ wényín nén wɛé chōm éche séhóbéé édé mbále.”

⁹ Bad bé Israel ábe bém bē áhed, bōmpē bēnsāl áte bēhób bán mekan níme Tetuluse áhóbéé médé mbále.

Paale akáádé nkáá á’sō wée Feligsɛ

¹⁰ Héɛ dóo nkamlɛnɛ, Feligsɛ ábágé Paale etál aá áhōb akan, bon Paale ́abootéd ahób aá, “A-sán, mbíí nén mɛé ekékāād nkáásé á alon tē hén á etún é pón dé, né-óó ndé menyinje ákáa nímém nkáá áwōŋ e’só.

¹¹ Nzé ehédé áte, mmōŋ wéenyín nén wɛé éētōmēē dyōm dé e’pun ne é’be áde níkí á Jerusalem ábe Dyōb edúbé.

¹² Ké epun bad bé Israel béetánéé nées sé mod sépentanné á Ndáb-e-Dyōb, béētāne-’áa nées nípúutadté bad, ken á ndáb e mekáne ké’ɛ kéhéé á dyad tē.

¹³ Béewóó’ɛ chōmchōm éche élūmte nén bán mam níme bēhóbé bán mbelé médé mbále.

¹⁴ Bon nkwentan pen nén mɛé, mbenle Dyōb áde ábēd betaa bēbénlé’áá, ahíd áde nhídeé Nzii echē etāŋgéné. Ndúbpe káŋne mam mésyāāl níme méténlédé á mbéndé e Mosɛɛ ne á kálag é bekal bé’dáádəŋ.

¹⁵ Mémpē nsumé nlém ne Dyōb melemlɛn nées ábén bad bēn ámpē, nén mɛé bad bésyāāl bēpuú, bé bwām ne bé mbéb.

¹⁶ Nê dó-’aá ákáo bon níwané áte pón dé ésyāāl ábel bon nlém nísán mɛ á abum á’sō é’ Dyōb ne á’sō é baányon.

¹⁷ Mensyǎg akɛ á Jerusalem nguse é mwě, né-óó menkě áwed áwānled ábēm bad mwǎ mōné ne ábe Dyōb mende.

¹⁸ Ade nhídeé nímén mekan ámbid, dóo ábén bad bétáné mɛ á Ndáb-e-Dyōb, áde nímáá mekún mé nwoɛe amad. Ndun e mod eebédeé áhed, mpuutéd-tɛ ménkēmbáá.

¹⁹ Bon bad bé Israel bēbédé áhed ábe bém bēd á mbwóg e Esia. Ké bad bēbágé’áá bēpag áwōŋ aláa wɛ dyam áde mbélé né bóo béntāŋgēn apɛ, nzé émbē nén bán membēl dyam.

²⁰ Ké’ɛ ábén bad ábe bédé hén, bēn béláa wɛ dyam dé mbéb áde mēmbenlé áde bēnkāadté nímém nkáá á’sō é’ káánsɛl,

²¹ éetóméé dyam ahóg áde mēmbenlé. Menchágéd ehób nén mɛé ‘Békáadte mɛ chii nén áyāle ndúbpe nén mɛé bad ábe bēwédé bēpuú.’ ”

²² Feligsɛ abédéɛ mod awě ammād Nzii e mbále asōŋtɛn. Dó-’aá áhúdé nkáásé ásē. Anláá bó aá, “Nzé nkamlɛnɛ Lisiasɛ apedé, dóo mébidēdté nímén nkáá mbakú.”

²³ Hé-’aá aláŋgé sánze e mbáá echē enóné’áá Paale aá átéd Paale, ábē ánɔne mó. Aá, bon pen ábe mó mwǎ kunze áhé-’ɛ etál nén besón ábe Paale béhyenad mó kéchéé éche átógnéné.

Paale atyéémé á’sō wée Feligsɛ bó Drusilia

* **24:6** Donje á kálag dé’sō ébádé nchoo 6b-8a: *Séntíí bán sékádte mó ngáne echēd mbéndé éhóbéé. 7 Bon mod ambáá a sánze, Lisiasɛ, ampē ákōbēn sé mó ne epamɛ. 8 Dóo Lisiasɛ áhóbéé ad bad ábe bēwógné mó dyam bēpɛ áwōŋ e’só.*

²⁴ Nguse é e'pun ámbíd enê, Felligse ampéén mwaád Drusilia. Drusilia abédée mwän a Israel. Felligse anlóm Paale achæg, áwóglen nkalanj níme Paale álângeé mó tângene adúbe á Yesu Krístə.

²⁵ Paale aboótédé-'aá mó akale, álāngē mó ngáne mod átāngéné abé á bwām awále, ngáne mod átāngéné yāl achəə bwām, ne Epun é nkáá eche éhúé'. Dóo mbwóg ríkóbé Felligse. Héé áhóbéé aá "Sébé ekag bəəb. Nzé nkudé etál ámpē mēchēlē wε."

²⁶ Mewēmtēn mébédé mó ámpē aá Paale ábe mó mwā mənē ámbíd-ámbíd, nēn dēmbēl alómé'áá mó achæg pónde té ákanlé mó.

²⁷ Nēn dēmbenléd áyāle mwə mbe, dóo Pokus Festuse átédé etál éche Felligse nēe nkamlēn. Ngáne Felligse áhédé'áá aá bad bé Israel bəwógen mó bwām, antédé Paale á mbwəg.

25

Paale aá Kaisēe múmó ákáad mó

¹ Festuse ampé á mbwóg e Kaisaria átéd atii dé nkamlēn. E'pun é'láán ámbíd enê, ámbíd á mbwóg e Kaisaria ákē á Jerusalem.

² A Jerusalem wē, beprise bémháá ne bad bémháá bé Israel bēnlāā Festuse mekan níme bēhóbé bán Paale abelé. Bēnchān Festuse

³ bán áwōngen bó ábel bēpēen Paale á Jerusalem. Bēnlāā mó nē áyāle bēnhæg áwúu mó á nzii.

⁴ Festuse antimtén bó aá, "Paale adé á mbwəg á Kaisaria, mmēn-ne mētīm ámbíd áwed mwāmpīn ní pónde.

⁵ Né-əó, nzé édé nēn bán Paale abelé dyaam dé mbéb, ábēn bad bémháá bēhíd me á Kaisaria, bésómēn mó."

⁶ Festuse andyēé á Jerusalem ámpē dyaam e'pun waam ké'ε dyōm boŋ átimé' á Kaisaria. Née bīn é'sāngé, andyēé ásē ákáad nkáá. Anhób aá bēpēen Paale á kóte.

⁷ Ade bēpēéne Paale, bad bé Israel ábe bēmbíd á Jerusalem bēntyēēm mó benben bébootéd e'bébtéd é' mekan ahób, ábe bēhóbé bán abelé, boŋ bēnkēnhēnlé alúmed nēn bán akoó nímē mekan abel.

⁸ Paale anhób aá mekan níme bēhóbéé mó áyāl méesaá mbáale. Anhób aá, "Meébeleé dyaamdyaam áde álúmtē bán ntāngan mbéndé e bad bé Israel, ké'ε Ndáb-e-Dyōb ké'ε Kaisēe a Roma."

⁹ Festuse ahédé'áá aá mókud dīn á bwām á'sō é' bad bé Israel. Né-əó, ansédéd Paale aá, "Ebōhséné ake á Jerusalem ábel nēn ríkáad wε áwed tāngene nímēn mam níme bēhóbéé wε á yāl-ε?"

¹⁰ Paale anhób aá, "A kóte eche Kaisēe a Roma dóo nítyéémé nēn, áhed dó-'aá bētāngéné me akáad. Meébeleé bad bé Israel dyaam dé mbéb ké ahóg, mmōn ámpē ebíi nē bwām.

¹¹ Nzé édé nēn bán mbóó mbéndé echē ekwōgnédé mbakú e kwééd, né nkweñténé awé. Boŋ nzé édé nēn bán mam níme bēhóbéé me áyāl méesaá mbáale, né modmod eewóó'ε kunze ábe me áwab mekáá. Né-əó, nhóbe nēn meé Kaisēe múmó ákáad me."

¹² Dóo Festuse álāntēné nló ne ábē bad ábe bēlébé mó, boŋ ákwentán aá, "Ngáne émáá ahób wə Kaisēe módkáad wε, etāngéné ake wéε Kaisēe."

Festuse alúmté kōn Agripa nkáá níme Paale dte

¹³ Nguse é e'pun ámbíd enê, kōn Agripa bó Benise, bēmpē á Kaisaria ákob Festuse nken.

¹⁴ Ade bémádé áwed nguse é e'pun, Festuse anlúmed kōn Agripa ehób éche Paale áte. Anláá mó aá, "Mod adé hēn awə Felligse ānchenéé á mbwəg.

¹⁵ Ade nípédé-'ε á Jerusalem, beprise bémháá bé Israel ne bad bémháá bé dyad bēnhōb mam níme bēhóbé bán abelé, bēchān-'ε me bán nkwid mó nkáá.

¹⁶ Boŋ me-'ε menláá bó meé bad bé Roma bəwóó elem nēn, bēheléé-se bēbídéd mbakú nēn bán mod akwedé nkáá, ésebán asébpé akáádé níme nkáá á'sō wéε bad ábe bésómné mó. Bētāngéné mó etál abe ákáá níme nkáá.

17 Né-ɔ́, áde bépédé hén, menkêmbébédte pónde. Née bìn é'sánge sánge, mendyě áse á kóte nhób-pe mée bépene mó.

18 Bad ábe bésómne mó béntyēm ámin áhób mam nime ábéle, bon bénkênhóbpe bán abelé dyam dé mbéb ké ahóg áde ménwēmtēnē mée béhōb bán abelé.

19 Ehób ésyāāl ébedée nswan nime bēnwōngē ne Paale tñgene adúbe ádāb ne dīn á mod nhóg awě béchagē bán Yesue awě amaá awě bon Paale ahóbe aá adé á alongé.

20 Menkênkongé abii ngáne nhélaá-se nhēd mímén mekan áte, né-ɔ́, mensedéd Paale nzé ádān ake á Jerusalem ábel bon békáad mó áwed tñgene mekan nime béhóbé bán abelé.

21 Bon Paale anhób aá bebê bébane mó á mbwog káon ne á pónde eche Kaisēe ábidēdte nime nkáá mbakú. Né-ɔ́, menhób mée sánze ébē éne mó káon ne á pónde eche mēlōmmē mó wē Kaisēe.”

22 Héē kōn Agripa álāngēé Festuse aá, “Mmēn mēdān anén mod awóglēn.” Festuse antimtén mó aá, “Wěwōglēn mó chān.”

23 Née bìn é'sánge, Agripa bó mwānyan Benise bēmpě ne edúbé ésyāāl ne esimo. Bénsāl á ndáb eche mbwog éládné'aá nchoo ne sánze é mbáámbáa ne bad bémháa bé dyad. Festuse anhób aá béke bētéd Paale bépene mó.

24 Dóo Festuse áhóbeé aá, “A-kōn Agripa ne bad bésyāāl ábe syāābō sēdé hén. Anén mod awě nyényínēé hén nén, adii mod awě bad bé Israel, ábe bédé wén ne ábe bédé á Jerusalem bépēné ehób áwēm bán abele mekan mé mbéb. Béhāg e'saád nén bán eetñgeneé abé á alongé.

25 Bon mmēn meenyínēé dyamdyam áde anén mod ábéle áde átñgéné kwééd. Ngáne edíi-'aá bán mwēn-éé anhób aá Kaisēe mwēn-éé ákād nime nkáá, né-ɔ́, nhóbé mée mēlōm mó áwed.

26 Ké nē, meékoo'é dyam awōn áde mételēé Kaisēe áyāl echē. Né-ɔ́, mpēné mó hén á'sō é' bad, bwāmbwam á'sō ábon, a-kōn Agripa, ábel bon nzé mmaá éche ehób áhed áte, nīwōn chōm éche métenlé.

27 Ayāle nén éebáá bwām me álóm mod á mbwog ésebán nlūmte áte bwām dyam áde ákóó ábel.”

26

Paale akáádé nime nkáá á'sō wée kōn Agripa

1 Dóo kōn Agripa álāngēé Paale aá, “Éwóó kunze bōob áhób dyam.” Paale ansalé ekáá áte, bon ábootéd akáa. Anhób aá,

2 “A-kōn Agripa, ntédé nén mée yāl eboó me áte ányín nén ntyéémé áwon e'só chii ákáa áhúd mekan mésyāāl áyāl nime ábén bad bé Israel béhóbéé bán mbelé.

3 Nhóbe nē áyāle nén, mbíi nén mée edii mod awě asōnténé e'lem é' bad bé Israel, ne wée nswan ten mbídeé bó. Né-ɔ́ ncháa we nén mée éched yāl, éwóglēn me.

4 Abēm bad bé Israel bebíi alongé ádēm se á mwēndemé áde mbédé á Jerusalem.

5 Bélyógé me abii. Nzé bédáá-'e, né bēn béhelé bebíd mbōn nén bán se á mbooted, mbédé mod a epepé éche éhíde' mímēd mekan mé Dyōb ámbíd nyaa echē ewúú áte. Nhíde' ngáne mod a epepé é Befarisia átñgéné ábel.

6 Bōob-póó, nzé ntyéémé á nkáásé hén chii, né edíi áyāle e'lyág bé nlém ábe níwóó nén mée Dyōb débelé ábēd betaa chōm éche ánhōbpē aá móóbelé bó.

7 Adén dyam dó-'aá mímēd metúmbé dyōm ne mébe mēsúmé nlém áyāl bán békūd, abe áde bébageé Dyōb edúbé nkuu ne mūte. Bon ábén e'lyág bé nlém bēn-naá é'káá bon bad bé Israel béhōbē' me mam mé mbéb á yāl, a-kōn.

8 Cheé ékáá bon nyé bad bé Israel nyéēhēlē adúbe nén bán Dyōb ápuudte bad ámbíd e kwééd?

9 Mmēn ámpē menwēmtén mée ntñgéné née nhédé nzii ésyāāl ábébed dīn áde Yesue, mod a Nazaret.

¹⁰ Né-'aá mêmbeñlé á Jerusalem. Menküd kunze wée beprise bémbáá, nhé-'e bad bé Dyöb híin á mbwög. Nzé bémbidéd-te mbakú nén bán bétáñgéné awé, mémpē nkweñtánnáá.

¹¹ Memmentén bó akógsen á ndáb é mekáne esyāāl, rñhedé nén meé behôb Yesue mam mé mbéb áyāl. Ekanj énkōb me áte áyāl echāb nyaa echē ríkágé'áá á myad mé melonj mémpēe átaged bó.

*Paale ahóbé ngáne ámwédé Yesue atimen
(Mbɛl 9.1-19; 22.6-16)*

¹² “Enén nzom chōo ekāá bonj ríkäg á Damaskos ne kunze ne ekag éche beprise bémbáá bēmbéé me.

¹³ A-kāñ, á nzii wē, dyam kəd, dō-'aá rñnyíne e'nyínen bé ekide ábe é'pene' tómaa enyēn, é'bidé ámīn é'ləñnéd me ne bad ábe syāābōo sēnwōñ.

¹⁴ Sé moosyāāl sēnhún ásē. Héé rñwógé ehób élanje me á ehób é Hibru aá, 'A-Sōal, á-Sōal, cheé ékóá bonj ehé me á meséb. Nzum echē éwannéé me edii nēñgáne mwāñ ákwaglée abii ányan. Echē yāl chēn-éé ábeléé mbéb.'

¹⁵ Dōo rñsédte mó meé 'A-Sāñ, Nzé-módé edíí?' Dōo Sāñgwéé átimtanné me aá, 'Me-éé ndé Yesue awē éhāgkē á meséb.

¹⁶ Bōob-pōó, hidé ásē étyéem ámīn. Mpiídé we ápwed we nēñgáne áwēm mbāledē. We-éé wēlāā bad ábe bélyágé ásē chōm éche ényíne chii ne éche mēlūmēdtē we á pōndé echē ehúe' á'sō.

¹⁷ Mēsōñ ádōñ alongé á mekáá mé bad bé Israel ne á mekáá mé bad ábe béesē bad bé Israel ábe mēlōmmē we áwab.

¹⁸ We-éé wēnedé bó mīd ábel behide á ehíntén-tē, békud e'nyínen bé ekide, behíde-'e ásē e nkamlēn rí Satan bétim á nkamlēn rí Dyöb. Nē débēl béküd alagsen dé mbéb, bebē-'e hōm ahóg ne bad ábe Dyöb ásāñté ne adúbe áde bédúbpé me.'

*Paale ahóbé chōm éche ékóá
bonj bad bé Israel bésómén mó*

¹⁹ “Né-óó, a-kāñ Agripa, ndóg echē ményinnē echē ehúú ádyōb, menkēmbāngé chō ahíd.

²⁰ Bootya hē, membootéd nkalanj mí bwām akal, membootéd á dyad á Damaskos, ríke á Jerusalem bonj rítimé' á mbwóg e Israel esyāāl, ne á mbwóg e bad ábe béesē bad bé Israel. Nkänlé'áá bó meé bétēde rímāb mbéb bétimen Dyöb, bebēle-'e mekan ríme mēlūmte' nén bán bétédte rímab mbéb.

²¹ Akal áde ríkálé'áá rímén nkalanj dōo dēnkāñ bonj bad bé Israel békób me áde mbédé á Ndáb-e-Dyöb bēpōn-ne me awúu.

²² Bonj kōāñne bōob, Dyöb dēn dōo ákēwōñgēn me. Né-óó, ntyéémé hén ákale nyé moosyāāl mbále. Ken bad ábe bédé etógnén ké'ε ábe béesē etógnén. Mekan ríme rñhóbéé médii melemlē me mekan ríme bekal bé'dāódəñ ne Mosee bēnhōbpē bán mēbenléd.

²³ Bēnhōb bán Ane-awē-Béwógté atāñgéné ákūd metake, abé-'e mod a'só ápuu. Akalé bad aá e'nyínen bé ekide é'pente' ábēd bad bé Israel ekide bōob é'pente-'e bad ábe béesē bad bé Israel.”

²⁴ Nyaa eche Paale ánkāā'ε embēl Festuse ankáné mó áte aá, “A-Paal weesáa'ε-ye? Adōñ ayáge ámbáá áhede we mīn apid-ε?”

²⁵ Paale ankwentén aá, “A-kāñ e edúbé, meépagké mīn. Chōm éche rñhóbéé édé mbále nhóbne-'ε debyéé.

²⁶ Mēpanléd kāñ rímén mekan mésyāāl áte áyāle mbíi meé asóñténé rímén mekan. Ndúbpe nén meé mwēn asóñténé akan téé áde ábenlédé, áyāle dyam áde ábenlédé déebenledéé á e'koñnéd-te.

²⁷ A-kāñ Agripa, edúbpé mekan ríme bekal bé'dāódəñ bétélé ásē-ye? Mbíi meé edúbpé mó.”

²⁸ Agripa antimtén Paale aá, “Ayāl e anén mwă esón á pónde dóo éwémténé wéé móhɛle móbɛl nítmɛn adúbé á Krístəə?”

²⁹ Paale ankwentén aá, “Ebê ké á esón é pónde ké’ε pónde eche echabé áte, nkânne’ Dyôb nén mɛé, wɛ ne moosyáál awě awóglan mɛ, ábê ngáne nádí. Bon pɛn meekánnéé mɛé béhê nyé bengəbɛngəbɛ ngáne béhédé mɛ nén.”

³⁰ Dóo kâη, nkamlɛnɛ Festusɛ, mwănyanη a kâη, Benisɛ ne bad bésyāál ábe bébédé áhed béhídté ásɛ ákɛ.

³¹ Bémáá-’aá abíd, áde békagké nê dóo bébóótédé akal nén bán, “Anén mod eébelɛé dyamdyam áde ákwógnédé áhób bán béwúu mó ké’ε béhê mó á mbwəg.”

³² Héɛ Agripa álâηgɛé Festusɛ aá, “Nhɛláá-sɛ nítdɛ anén mod nzé enkênhób aá Kaisɛɛ móōmăd míme nkáá.”

27

Paale ahídté ákɛ á Roma

¹ Ade bémáá atíi bán sésól á stíma ákɛ á alonη á Italia, bɛmbɛ Paale ne bad bé mbwəg bɛmpɛe á mekáá wéɛ mod a mbáá a sánze awě béchágé’áá bán Juliōsɛ. Juliōsɛ akamlánnáá echoη é sánze éche béchágé’áá bán “Echoη é sánze é Kaisɛɛ.”

² Sɛnsól stíma á dyad á Adramitium. Ene stíma emmăd abonɛn ákɛ á nkin mé edíb é nkŵɛ á mbwəg e Esia. Dóo sébwəgké ekɛ. Sédé akɛ sɛnwálé Aristakusɛ. Aristakusɛ abédɛɛ mod a mbwəg a Masɛdonia, awě ambíd á dyad á Tesalonika.

³ Néɛ bĭn é’sánjé, sɛmpɛ á dyad á Sidon. Juliōsɛ amboón Paale nlém. Antɛdɛ aá ákɛ anyín baáb, bébɛ mó kéchéé éche átógnéné.

⁴ Sɛnhidé hê, sébwəgɛ ekɛ. Bon ngáne édíi bán epub é ngíne échómmé’áá sé á’sō-te, sɛmbamé epub, sébwɛ bɛnbɛn ne mbwəg e Saiprus pɛd eche epub énkɛmbáá ngíne. Saiprus abédɛɛ mbwəg echɛ mendíb mɛnləηnédtɛ.

⁵ Héɛ sétédte nkin á pɛd e mbwəg e Silisia ne mbwəg e Pamfilia bon sésél á edíb é nkŵɛ-te sɛpăg á dyad á Mira á mbwəg e Lisia.

⁶ Áwed mod ambáá a sánze annyín stíma eche ebídé á Alexandria etime’ á Italia dóo áhédé sé áwɛd-te.

⁷ Bootya hê, stíma ekɛɛné sé mwăləηləη e’pun híin bó-’ε é’tóme’ sɛdêhób bán sɛpag á dyad á Sinidus. Ngáne édíi bán epub échómmé’áá sé á’sō-te, sɛnkɛnhɛnlé akɛ á’sō ene pɛd. Né-ɔó sɛmbamé sɛpəη á pɛd e mbəη wéɛ epub éebudɛ’áá atóm. Sɛntóm á Kep Salmən sɛpɛ á mbwəg e Kret echɛ mendíb mɛləηnédtɛ.

⁸ Sɛmbamé nkəg mé edíb mɛn ne mɛn, sɛdêhób bán sɛpag á hōm áde béchəgɛé bán Sef Habəs. Adê hōm déechabnedɛé dyad á Lasi áyāl.

⁹ Sɛndyɛé áwed bwămbwam káəη ényínnéd nén bán nzé sɛkií á’sō né dyam dé mbéb áhɛle ábɛnléd sé, áyale ene pónde mwɛ mɛmmăd apɛ á asóg, Epun é ngande e abɛ dé mɛndɛ mé Alagsɛn dé mbéb chó-’ε emmad atóm. Né-ɔó, Paale ambɛ bó elébé aá,

¹⁰ “Amúɛ, nnyíne nén mɛé bootya hén bəəb éhɛle ébɛɛn syánɛ ebébtéd ákɛɛn échɛn ekɛ á’sō. Nted mébɛb bwămbwam, stíma ebéb, nló mí bad-tɛ níhɛle níttóm.”

¹¹ Bon ane mod a mbáá a sánze andúbé dásō chōm éche mod ambáá a stíma ne mod awě awóó stíma bɛnhəbpɛ, enkéndúbéé chōm eche Paale ánhəbpɛ.

¹² Adê abwəg á hōm áde stíma émbɛɛ áhed, dénkɛmbáá hōm áde mod áhɛle ádyɛɛ á pónde echɛ ekukud étómɛé. Né-ɔó, bad ábe bɛndəη nén bán békag á’sō béwanɛn bɛpɛ á dyad á Fonis bóo bɛmbuú áte. Fonis abédɛɛ hōm áde bébannɛé stíma á mbwəg e Kret áde ánəne’ á akuu ne á mbəη. Áhed-taá béhélé’áá-sɛ bɛdyɛ á pónde e ahéb á ngíne.

Ekukud étané Paale bó á edíb é nkŵɛ-te

¹³ Mwă epub awě abídé á mbəη ambootéd atóm. Dóo ábê bad békámténé bán béhɛle békɛɛn míma b ntíi á’sō. Né-ɔó, bɛnhūd ekii éche bébwəgnɛé stíma, bon bébammé’ nkin mé edíb mí mbwəg e Kret.

¹⁴ Boŋ béepedé ké aké boŋ epub é ngíne éche béchagéé bán “Epub é pɛd e akuu” ébídén ekukud á Krɛt ébootéd atóm ne ngíne.

¹⁵ Eché epub éntínéd stíma. Nzii enkɛmbáá áke á’sō wée epub ébídéé. Né-ɔ́, sɛnsóg yǎl awaned áte akɛɛn stíma á’sō, sétédē nén bán epub cháchá ékɛɛne’ chó pɛd eche édáá chó akɛɛn.

¹⁶ Ade sépóó á pɛd e mbəŋ e mwǎ dyad awě adé á mendíb-te awě béchagéé bán Kauda, sɛnküd mwǎ etál wée epub éebude’áá atóm. Ahead dɔ́ séwánné káəŋ boŋ sɛnabpé bǎle ábe sédólé’áá ámbíd e’dii, ábel boŋ béesanlé áte. Sédé amǎd abel nê chǒm émāá sé á yǎl.

¹⁷ Béndǒl bǎle, básóléd bó á stíma-tê, bébíd-te nkɔ́d á stíma sêwéd bó atád. Bébáá’áá nén bán béhele bétómén nló, béhún á nsí-te á nkin mé edíb á alonj á Libia, né-ɔ́, bɛnsudéd abad* ásē áde ábele boŋ stíma ékag mehélé, bétédē bán epub chó ne chó ékɛɛn stíma.

¹⁸ Ekukud émbē étōmnē’ ngíne. Bín é’sǎngé-’áá boŋ bébootéd donje dé nted ahúd bébwēmē’ á mendíb-te.

¹⁹ Née bín é’sǎngé ámpē, bébootéd donje á bwēm atéd ábe bébénlé’áá ádol stíma, bébwémé á edíb-te. Bɛn bɛnkǒŋ abel nê.

²⁰ E’pun híin béntōm ésebán sɛnyíne’ enyɛn ké’ɛ betintine, epub-pe émbē étōme’ ne ngíne esyáál. Káəŋ ne á asóg, sɛnhúd yǎl nlém bán sɛmǎdné.

²¹ Sɛmadé e’pun híin ésebán mod ahele ké ndyééd adyé. Hê dɔ́ Paale átyéémé ámin átíntê e bad bésyāál boŋ áhǒbē áá, “A-baányan, nyêmbé nyêwóglan me áde ríhóbé mɛé deéhídté á Krɛt. Nzé nyênwógén me, né deékudéé nímén metake ne enén mbólón eché dékúdé nén bɔ́b.

²² Bɔ́b-pɔ́, ncháa nyé nén mɛé nyêwéd nlém á abum, nló mí mod méetómmé, stíma chɛmpɛn chɔ́s ébɛb.

²³ Nhóbe nê áyāle nén nkuu níme rítómé nén ángel e Dyǒb áde áwóó me áde ríbenle-’áa empií me, eláá me áá,

²⁴ ‘A-Paal, weewógé’ mbwóg, etǎngéné atyéem á’sō wée Kaisɛɛ. Nlém mí bwām níme Dyǒb áwóné-’áá wɛ, ríbéle asó alonjé á bad bésyāál ábe nyáábɔ́ nyédé.’

²⁵ Né-ɔ́, a-baányan, nyêwéd nlém á abum, áyāle nén ndúbpé mɛé mekan mésyāál mébenléd ngáne bélǎngē me.

²⁶ Epub étǎngéné née étínté syánē á nkin.”

²⁷ Ámbíd e e’pun dyôm ne é’niin nkuu, áde sédíi sédíi á edíb é nkwě é Adria, dɔ́ dyam melúde mé nkuu, bad ábe bédole stíma békámténé bán kapóg syáábɔ́ sékwogé abíd á nkin.

²⁸ Héé bétédé nkɔ́d níme bétádé chǒm eche édélé áyāl boŋ bébwēmē á edíb-te ányín ngáne edíb épédé achab ásē. Dɔ́ bédíbté bán e’che bé edíb ásē é’dé móom mé méta méniin. Mwǎmpín mí pónde ámbíd e nê, bémbwēm ámpē, bényín bán e’che bé edíb áse édé móom mé méta méláán.

²⁹ Bêwógé’áá mbwóg nén bán stíma éke ebúl á meláa-tê, né-ɔ́, béntéd e’kii ábe bébwɔ́gnadté stíma é’niin, béhūnéd bó ámbíd boŋ bébootéd akáne nén bán bín é’sáa mehélé.

³⁰ Héé bad ábe bédole’ stíma, bébóótédé nzii ahead ásob. Bɛnsudéd bǎle á mendíb-te, bébāmtān bán békag ekii eche bébwɔ́gnadté stíma asudéd á’sō é’ stíma.

³¹ Dɔ́ Paale álǎngéé mod ambáá á sánze ne sánze éche élyágé ásē áá, “Nzé ábén bad ábe bédole stíma béesé á stíma-tê hén, nyéelyágé nlém nén bán nyéēbē á alonjé.”

³² Né-ɔ́, éché sánze énsɛl nímé nkɔ́d níme ménchāá bǎle bétédē bó é’hóo’.

³³ Ade bín é’kwógé asáa, Paale anchán bó moosyáál áá bédyê mwǎ ndyééd. Anláá bó áá, “Nyêkedyě bɔ́b, dyôm dé e’pun ne é’niin, ene pónde esyáál-le nyéedyédē chǒmchǒm.

³⁴ Ncháa-ɔ́ nyé nén mɛé nyédyê ndyééd. Moonyonj atǎngéné ndyééd adyé ábē ámin. Ké mbum e esid póg éebóó’.

* 27:17 Donje á kálag dé’só áwóó, ekii éche ébwogé stíma á mendíb-te.

³⁵ Ade Paale áamá ahób nén, antéd ewele á'sō wée bó moosyáál, aságnén Dyöb, ásāl áte boŋ ábootéd adyé.

³⁶ Nén dénwēd bó nlém á abum, bó mod-téé adyé-'ε mwă ndyééd.

³⁷ Mesonǵé mé bad bésyāāl ábe sēbédé á stíma-tê, mbédé mbwókel ébe móom saámbé ne ntóób.†

³⁸ Ade moosyáál áamá akód, bēnsyǵngun éche ébédé á stíma-tê á edíb-te ábel boŋ stíma éhéle áte.

Stíma epáŋgé áte

³⁹ Ade bīn é'kénlé, bad ábe bédole' stíma bēnkēnchemmé nkǵg mé edíb wée bēbédé. Boŋ bēnyīn nkin wée stíma éhéle etyéem. Dóo bētíídé nén bán nzé stíma ehēle ápē áhed, né bēbēl áke áson yāl áhed.

⁴⁰ Bēnsēl nkǵd nīme ménchāā e'kii ábe bēbwǵgnéé stíma, bēhúnéd bó á mendíb-te, bēhūnē-'ε besāŋkalaa bé e'ped bé mebámbé ábe é'hyōmte stíma. Héε bēpódté abad áte á ped e'só e stíma ábel boŋ epub étinte stíma á'sō. Héε sēbóótédé áke á nkin.

⁴¹ Boŋ áde sékagké nē, dóo stíma ébómé yāl á akúd dé nsíí á mendíb sé. Atyǵg áde ped e'só e stíma étyǵgé-'áá nē, stíma enkēnhēnlé áke ámpē, boŋ ped e mbíd embootéd apāŋted áte áyāle mendíb méhuéné'áá ngīne mébómé yāl áhed.

⁴² Sánze ēmbel ntīi bán bēwūū bad bé mbwǵg bésyāāl, ábel nén bó modmod bēnyalé' á nkin se bésob.

⁴³ Boŋ mod a mbáá a sánze ahédé'áá áá móson Paale alongé, né-ǵó, anláá sánze áá éebelé nē. Antīm aláá moosyáál áá bad ábe bēhéle anyal bóob bésébe behéb á edíb-te bēnyal bēkag á nkin.

⁴⁴ Áá ábe bó-'ε belyǵgé ásē, bēchāŋned e'ped é' stíma bēhíde bó ámbíd. Né-'áá, sēbélé boŋ sé moosyáál sépē á nkin ésebán dyamdyam ábele sé modmod.

28

Paale bēdyéé á Malta

¹ Ade sémáá ape á nkin ésebán dyam dé mbéb ábélé sé modmod, dóo sēsōŋténé nén bán ene mbwǵg echē edé á edíb-te wée sēbédé, bēchǵgēé chó bán Malta.

² Bad bé dyad ábe sétáné áhed bēnwōŋgēn sé. Mbúú embootéd achó, ahéb-pe ábé, né-ǵó, bēnkonéd muú bán séwále', békōb-pe sé nken.

³ Paale anlād ngen é lōn áte á mbág. Ade áhāgkē chó á dū, dóo píi e nyǵ ébídé á mbág ní lōn-tē áde muú rínané chó, boŋ ekób mó á ekáá etyǵg-ke áhed.

⁴ Ade ábē bad bé dyad bēnyíne ene nyǵ ekēnléné Paale á ekáá dóo bēlāŋgēé nhóg ne aníníi bán, "Anén mod adíi mod awē awúe' bad. Aponé kwééd á edíb-te boŋ kēnē nkáásé ní Dyöb níi níkóbé mó."

⁵ Boŋ Paale answág ekáá ahúnéd ene nyǵ á dū-te ésebán ene nyǵ ebele mó dyamdyam.

⁶ Bésíné'áá bán ábootéd achíd, ké'ε áhūn ásē mpátepém áwē. Boŋ nēε békésinné káōŋ ésebán dyamdyam ábenlad mó, dóo bēhāŋléné mewēmten boŋ bétimé ahób bán, "Anén mod adíi dyöb."

⁷ Nzag ébédé bēnben ne wée sémbēē nē. Mod awē anwōŋ échē nzag bēchǵgé'áá mó bán Publíose. Mó abédé nkamlēne ambáá a ene mbwǵg echē ebédé á edíb-te. Ankob sé nken achágéd-te sé bwām.

⁸ Publíose sáá abédé á anōŋ dé nkole, ahéb dēnsog mó, ekwaglēne-'ε akób mó. Paale ankē áwē toŋ-tē, akáne', abán mó mekáá á nló, ádid-te mó bwām.

⁹ Ade bad bēwógé nē bad bé nkole bēmpēe ábe bēbédé á dyad-tē wē, bēmpē wée Paale ádid-te bó bwām.

† 27:37 Donje á kálag dé'só áwóó mbwókel ébe móom saámbé ne ntóób, donje-'ε móom saámbé ne ntóób donje-'ε áwóó mbwókel ébe móom saámbé ne rítan.

¹⁰ Bêmbε sé ndε híin. Ade sébwógké ekε, bēnhīi sé bwēm á stíma-tê ábe sébenlédte á nzii.

Paale bébidé á Malta bépédé á Roma

¹¹ Sēmadé á mbwóg e Malta ngon éláán bon sēsōlē stíma echē embíd á Alesandria. Béchágé'áá ene stíma bán, “Myōb níme médé Nhéd.” Sédé asyāá né ene stíma ekédyεé ádé hōm ene pōndé e ahéb á ngíne esyāál.

¹² Sēnkĕ, sēpē á dyad á Sirakus. Sēmmād áwed e'pun é'láán.

¹³ Bootya hē dōó sékíi bon sēpāg á dyad ámbáá a Regium. Néε bīn é'sángé epub émbootéd abíd á pēd e mbəŋ. Ámbíd e e'pun é'be sēmpĕ á dyad á Putioli.

¹⁴ Sēndibéd bad áwed ábe bédúbpé Krīstə. Bénlāā sé bán sébē ne bó sōndé póg. Néε sékíi bon sēpāg á Roma.

¹⁵ Bānned ábe bédúbpé Krīstə bēnwōg bán sēhúε', né-ōó, bēmpĕ kááŋse á hōm áde béchágé'áá bán Dyōn á Apīos, donge-ε bésíné sé hōm áde béchágé'áá bán Ndáb é Beken Eláán. Ade Paale ányíné bó, anságnén Dyōb, nlém níwédndé-tε mó á abum.

Paale apedé á Roma

¹⁶ Ade sēpédé á dyad á Roma bēntédé Paale bán ábē ne mó mwēn bon bēmbané sánze bán éñone mó.

¹⁷ Ámbíd e e'pun é'láán Paale anchéle bad bémháá bé Israel ábe bédé á dyad-tê wē á mbom. Ade bépédé anláá bó áá, “A-baányan bé Israel, menkēmbenlé ábēd bad dyam dé mbéb ké ahóg, menkēmbēl-laá dyam dé mbéb ké ahóg tāŋgene e'lem ábe ábesyānē betaa bélyógké syānē. Bon kénē, ábēd bad bēnkōb mε á Jerusalem bēbē-ε mε á mekáá mε benkamlεne bé Roma. Né-ōó ndé hén néε mod a mbwōg.

¹⁸ Ade benkamlεne bé Roma bémháá mε akáad, bēhédé'áá mε achene, áyāle bēnkēnkudte nzōm ké póg echē elūmte nén bán ntāŋgéné kwééd.

¹⁹ Bon bad bé Israel bēnkēnkwenténné bán bétéde mε, né-ōó, menhób mεé Kaisεε mōsmād nímēm nkáá. Kénē-ε ménkēnwōŋgé dyamdyam dé mbéb áhób tāŋgene ábēm bad.

²⁰ Nén dō-'aá ákáo bon níchēnlē nyé ábel bon syānē dékal. A mbále ndəó mεé nyébii nén bán nzé bengōbēngōbē bédé mé á mekáá, né édií áyāle mod awē bad bé Israel bésúmé áyāl bán āpĕ.”

²¹ Héε ábē belyáged bēlāŋgεé Paale bán, “Sēékūdēē kálag ké póg echē ebídé á Judeya áyāl echōŋ. Mod awe syānē ké nhóg-ke eébidēē áwed se ápēēn nlébtéd ké nhóg ké'ε ehób é mbéb áyāl echōŋ.

²² Bon séēdāŋ nímōŋ mewēmtεn awóg, áyāle sébíi nén bán hōm-téé bad bēhóbe mam mé mbéb tāŋgene echén epepé éche édií áte.”

²³ Né-ōó, bóobe Paale bēntīi akag áde béhyĕ mó awóglεn. Echē epun épédé-'aá ndun e mod épē-ε wēε Paale ádyéé'áá. Paale ambootéd bó mekan mé nkamlεn ní Dyōb akale bootya mbwεmbwε káŋŋ ne ngukél. Anwanén ábel bédúbe Yesuε. Ábēnládtáá e'pēd ábe é'bidé á kálag e mbéndé e Mose ne á metelag mé bekal bé'dəádəŋ ábel bédúbe nén bán Yesuε mó adé Krīstə.

²⁴ Bó donge á bad bēndūbē mó, bon donge dénkēndúbéé bán chōm éche áhóbεé édé mbále.

²⁵ Né-ōó, bēmbootéd apentεn áde békagké. Bédēkĕ, Paale anláá bó áá, “Edəádəŋ éche Esáá éntāŋgēn áde élánge nkal é'dəádəŋ Yesayaa mekan áá áláa ábēn betaa áá,

²⁶ ‘Kāg, éláa ábē bad wéé,

nyéēwōg nyéwōg-ke ámpē bon nyéesōŋtēnné mbéd,

nyéēnāŋ nyénōn-ne ámpē bon nyéenyínné mbéd.

²⁷ Nhóbe nē áyāle ábēn bad bélélé nlém á abum,

békóle nímab metúu,

bédíbe-ε nímab mīd.

Nzé enkêmbé nê, né nímab mǐd ményínne'
 nímab metúu méwógne'
 nímab nlém-me rísòητεn.

Né bétimén me
 né mǎchoód-te bó.' ”

²⁸ Hée Paale ásógtée nén aá, “Nyébli-òó nén bán nkalan mé e'choóchon níme Dyöb álomé,
 alomé mó bɔɔb wée bad ábe béesě bad bé Israel. Běwōglēn-ne mó.” *

³⁰ Paale andyee áwed mwě nǐbe á ndáb echě mwěn ásápé'áá. Bad bésyāāl ábe béhyágé'áá
 áwē akobé'áá-'ε bó nken.

³¹ Akalé'áá nkalan mé nkamlen ní Dyöb áyāgtē-'ε bad tēηgene Sájú Yesu Krǐstəə ésebán
 abáa' dyamdyam, modmod enkênkēη-'aá mó áhób dyam.

---

* **28:28** Donje á kálag dé'só ábádé nchoo 29: *Ade Paale dhóbé nén bad bé Israel ábe bébéde dhed, bēnhidé bēn ne bēn, bébootéd-te apentēn bwāmbwam.*

Kálag echě Paale áténlé Baá Roma Ndibned n kálag

Kálag echě Paale áténlé bad bé Roma ebédée ábonşen bó áyāl e epe éche ántíí'é ápe á mwembé níme rídé áwed. Enén kálag elúmte chóm éche adúbe á Krısto ne ngáne alongé á bad bé Krısto átəngéné abé. Paale akoó ahób áwēdte aá, “Nkalanı mí bwám nıúmte nyaa eche Dyöb ábeléé bonı bad békobnéđ áwe e'só. Adúbe dós ákəə bonı bad békobnéđ á'só é' Dyöb” (1.17).

Paale alúmté áte aá éhednad bán bad bésyāāl békobnad á'só é' Dyöb áyāle bó moosyāāl bédé áse e ngıne e mbéb. Aá mbwiined ne adúbe áde bédúbpé Yesu Krıstəə dós nē ábenladté.

Paale alúmté áte ámpē aá mod akude alongé dékōlē abé áde ádíı mod nhóg ne Krıstəə. Ene ndın e mod abelé abé nsanı ne Dyöb, Edəəđəŋ é Dyöb-pe ébelé éhúd mó áse e ngıne e mbéb ne e kwééd. Asógté ne elébé éche ábágé bad ne mekenag nıme ábágé Dyöb.

Nkabtéd n kálag

Ndibned ne atón áde kálag ékoó'é ahób 1.1-17

E'soósonı é'hednad ne moosyāāl 1.18-3.20

Nzii e Dyöb ákud e'soósonı 3.21-4.25

Alongé dékōlē abé ne Krıstəə 5.1-8.39

Bad bé Israel ne ntıı nı Dyöb 9.1-11.36

Abé á mod a Krısto 12.1-15.13

Nsógten ne melentən 15.14-16.27

Paale alómé melentən

¹ Me, Paale, mbəlede awē Yesu Krıstəə, me-éé ntelé enén kálag. Dyöb ápwédé me ábe awē mbapee a nlomag, ábē-’e me nsón ákal nıme nkalanı mí bwám.

² Mmē nkalanı mós Dyöb dénhəbpē á'só é' pónde aá mósəbē ábē bad. Anláá bekal bé'dəəđəŋ mam təŋgene nıme nkalanı ngáne bételé mó áse á Kálag e echě Esáá.

³ Mmén nkalanı rıdíı təŋgene awe Mwän. A nyaa e moonyonı, ane Mwän anchyáád á mbyaa nıme Dabide.

⁴ A nyaa e Edəəđəŋ, Dyöb dénlümēđ á ngıne e Edəəđəŋ éche Esáá aá mó adé Mwän a Dyöb, apuud áde ámpuúdté mó. Ane Mwän adıı awed Səŋgwéé, Yesu Krıstəə.

⁵ A dın áde dós Dyöb ábágé me nsimé ábēl-le me mbapee a nlomag ábel bonı bad ábe beesē bad bé Israel bédúbe, bəwógne-’e Krıstəə. Nén débēl áde dın déwōŋ edúbé.

⁶ Nyémpē ábe nyéde á alonı á Roma, nyéde áfıntē e bad ábe Dyöb ápwédé aá bēbē bad ábe Yesu Krıstəə.

⁷ Né-əó, ntenle nyé moosyāāl awē adé á Roma. Nyédıı bad ábe Dyöb ádáá, apwedé-’e nyé, ábe ábē bad.

Nsimé ne nsanı nıme nıhúú ne Dyöb, Titée awēđ ne Səŋgú Yesu Krıstəə nıbē ne nyé.

Paale aságnan Dyöb

⁸ Dyam dé'só, nságnan ádēm Dyöb áyāle nyé moosyāāl á dın áde Yesu Krıstəə. Nságnan mó áyāle adúbe áde nyédúbpé Yesu e ákanlaad nkōşé áte nısyāāl.

⁹ Dyöb áde nıbenléé ne nlém nhóg akal áde nıkaléé nkalanı mí bwám təŋgene awe Mwän, áde me mbónı nén aá nkamtan nyé akamtən ne akamtən,

¹⁰ pónde téé nzé nkāne'. Nkāne' nén meé Dyöb ábel nıhel nyé ahye dényın, nzé nē ábónnéde mó.

¹¹ Ndəə bwāmbwam meé nınyın nyé ábel bonı nzé mpedé, nıwēđ nyé áte ne nnam nıme Edəəđəŋ é Dyöb ébágé me.

12 Dyam áde ríhóbéé ádíi nén mæé, syánē mod-té áwêd nhóg ne aníníí nlém á abum. Adúbe ádēn áwêd me nlém á abum, ádēm-me ámpē áwêd nyé.

13 A-baányan, ndəá mæé nyébíi bán nkénwōn mewēmtēn ngen ne ngen áhye dényín nyé, bon káəñ ne bəəb nzii eénédnédéé. Ndəá mæé nípe wê ábel nsón átíntē echēn míme méchyāā e'pun melemlem ngáne míbéle átíntē e bad ábe béesē bad bé Israel bémpee.

14 Nsón míme níwóó rídíi ákale bad bésyāāl nkalan mí bwām, ken bad bé dyad-ε, ké'ε bad bé ahín. Ntəngéné mó akal wéε bad ábe béwóó debyéé ne ábe béewóo.

15 Nê dó-'aá ákəá bon nwón nlém bwāmbwam ákale nyémpē ábe nyéde á Roma nkalan mí bwām.

Nkalan mí bwām níwóó ngine

16 Meekwágéé ákal nkalan mí bwām áyāle móō rídé ngine e Dyōb echē epiínédé moosyāāl awé adúbpé mó e'soóson mbooted ne bad bé Israel átimé' wéε bad ábe béesē bad bé Israel.

17 Mmēn nkalan mí bwām rílúmtē' syánē nyaa eche Dyōb ábeléé bon bad békobnéd áwe e'só. Bad békobnad á'sō é' Dyōb adúbe áde bédúbpé. Adúbe dóó ákəá' bon bad békobnéd á'sō é' Dyōb. Nén áde ne ngáne éténlédé á kálag e Dyōb nén bán, "Mod awē akōbnédé á'sō é' Dyōb adúbe áde adúbpé, ābē á alongé."

Moonyon asyāāl abelé mbéb á'sō é' Dyōb

18 Dyōb álúmtē' mímē melingá. Mébídé ádyōb təngene mbéltéd mé mbéb míme bad bébeléé ne e'bébtéd é' mekan ábe bad bébeléé. Mmē mbéltéd mé mbéb ríkəá' bad áhíd mbále.

19 Dyōb álúmtē' bó mímē melingá áyāle nén bébíi mam mésyāāl míme bad bétəngéné abíi təngene Dyōb bwām áyāle Dyōb dēn álúmté bó.

20 Se á mbooted áde Dyōb dēnhəgké nkōñsé, bwēm ábe áhágé é'lúmtē bad bwām nén bán mam mé Dyōb míme mod éenyínnēē díd médé ne mbále. Enyínnad-te nén bán echē ngum edé á ngíndé ne á ngíndé, adé-'ε ámín e bwēm ésyāāl. Né-óó béewóo'ε mbāmtēn ké nhóg ákud alagsen.

21 Kénéε bébíi bán Dyōb áde, béebagéé mó edúbé néε Dyōb, béēsāgnān-naá mó. Bon pen mímab mewēmtēn mēmbootéd mam míme méesē dyamdyam akamtēn, ehíntén ékáá-'ε bó mewēmtēn.

22 Béhóbe bán béwóó debyéé, bon bétímé e'yókél é' bad.

23 Bésóbé Dyōb áde áde á ngíndé ne á ngíndé edúbé abε, bétímé bébage bwēm ábe bad béhəgné mekáá á nwágén mí bwēm ábe é'wág, bwēm néε moonyon, menən, nyam ké'ε nyə.

24 Né-óó, Dyōb átédte aá esíi é mekan mé ekob é yəl ékamlan bó ábel mbinde é mekan éche ésudte bó edúbé.

25 Bétédte mbále éche edé təngene Dyōb béhíde' metóm. Bétédte ábe Dyōb áde áhágé bwēm ésyāāl edúbé, bétímé bébage bwēm ábe áhágé. Dyōb dó-'aá bétəngéné mekenag abε á ngíndé ne á ngíndé. Ebē nē.

26 Né-óó, Dyōb áhúde bó míd áyāl, atédte bó aá béhíde échab esíi ábel mekan mé mbinde. Bebaád bélyáge' bechóm anañned, bénañnad baachóm bémpee, áde béētəngeneé abel nē.

27 Baachóm bómpē bélyáge' bebaád anañned ngáne étəngéné abé, béwōō' esíi é ngine ánañned baáb baachóm. Baachóm bébele mekan mé e'són ne baachóm bémpee. Nē ábele' békudtad yəl nkógsen míme bétəngéné ákud áyāle mímén mekan míme bébeléé.

28 Ngáne edíi-'aá nén bán ábén bad béewōñnéé Dyōb pónde á alongé ádāb, Dyōb áhúde bó míd áyāl aá békeεne mímab mewēmtēn mé mbéb á'sō, bébele mam míme béētəngeneé abel.

²⁹ Mbeltéd mé mbéb rísyāā́l ríkáá b́o nlém áte. Bébébé nlém, bédé ngoód, bélúmte e'béb bé nlém, bédé kónjí, béwúε bad, bédáá kəkəə, bédáá edogké, bédé akwáb, bédáá bad ahób ámbíd.

³⁰ Bédáá bad mam ahób á yāl ábébed b́o d́in, békóó Dyöb, bésyāā́ bad, bédé epamε, bédé kúmbe, bédəə' ebébtéd ahəg, béewōgnēē ábab besáá ne benyaá.

³¹ Bédé eyókéł, béēlōntēē akag, béewóó'ε edənge á nlém-tē, béewóó-'áa nlém rí ngəl.

³² Bébíí nén bán Dyöb áhóbé nén áá bad ábe bébele' échē ndín é mekan bétəngéné awé, boŋ kénē bédíí bébele nímē mekan. Saá-kaá nē dēmpen, békēmtē bad ábe bébele échē ndín é mekan káəŋne kémtén.

2

Bad bé Israel béehidēē mbéndé

¹ Né-əó, nyé mod ké ahéé awē akáadte bad bémpeē, ábē kénzēé, eewóó'ε mbāmtēn ké nhóg ákud alagsen. Ayāle nén nzé ekáadte bad áde mmōn ámpē ébeléé melemlem mé akan níme ekáadteé b́o, né ekwide' káəŋne echoŋ yāl nkáá.

² Debíí nén bán mbakú echē Dyöb ábídtēé təŋgene bad ábe bébele' échē ndín é mekan etəŋgéné.

³ Bəəb-pəó, nzé nyé mod ké ahéé abídte mbakú áyāl e mod ampée, boŋ mwēn abele melemlem mé akan, awémténé áá móhele móbíd mbakú e Dyöb áte-yε?

⁴ Ké'ε aboŋ áde Dyöb ábóó nlém bwāmbwam, áchábtédé nyé e'kəd áte, áwesén-ne nyé, nyéetédéé d́o nēe dyam. Nyébíí nén bán e'boŋ bé nlém ábe Dyöb áwánlé áyāl echēn, é'díí ábe nyé etál áte de áden abé dé mbéb.

⁵ Nyélelé nlém á abum, nyéēhēdēē-'áa Dyöb atimēn, né-əó, nyéladte yāl nkógsen rí Dyöb áte. Akəgsēn-ne nyé á Epun é nkáásé. Echē Epun Dyöb délūmēd nímē melingá, alúméd-te áá mókáadte' nyaa echē etəŋgéné.

⁶ Asābē mod téé nchoo ne nsón níme ábélé.

⁷ Bad ábe bépéné mekuu ábel mam níme métəŋgéné ne áhed ehúmé ne edúbé, bēbē á alongé á ngíndé ne á ngíndé. Echē ndín é bad Dyöb débε b́o alongé áde déemaá'.

⁸ Bad bémpeē-ε bédé ábe bétōŋtan dásō échab yāl, béebeléé mam níme métəŋgéné, bétímé bébele dásō e'bébtéd é' mekan. Echē ndín é bad, Dyöb délūmēd b́o nímē melingá akógsēn-ne b́o.

⁹ Baásyāā́l ábe bébele mbéb, Dyöb débēł bétəg bwāmbwam, béwóg-ke ndutul, mbooted ne bad bé Israel átimé' wéε bad ábe béesē bad bé Israel.

¹⁰ Boŋ ne bad ábe bébele bwām, Dyöb débε b́o ehúmé, edúbé ne nsəŋ, mbooted ne bad bé Israel átimé' wéε bad ábe béesē bad bé Israel.

¹¹ Nyébíí nén bán Dyöb déekwognádté modmod.

¹² Bad ábe béewóó mbéndé é Moseε, bébele mbéb. Dyöb dékāād-te b́o ésebán abenlad mbéndé, bēbōó'ε. Bad bé Israel-le, b́o ábe béwóó mbéndé é Mose, bébele mbéb, Dyöb débēnléd mbéndé ákáad b́o.

¹³ Saké awóg áde mod áwógé mbéndé d́óó ákəə' boŋ ákobnéd á'sō é' Dyöb, ahíd áde mod áhídeé échē mbéndé d́óó ákəə' boŋ ákobnéd á'sō é' Dyöb.

¹⁴ Bad ábe béesē bad bé Israel, béewóó'ε mbéndé, boŋ pónde ké ehéé echē bēbēnlédé nímab mewēmtēn boŋ bēbel chōm éche mbéndé éhóbé, né bélúmte nén bán kénéε béewóó'ε mbéndé, áwab nlém-tē bēbíí nhəŋlén áfínté e mboŋ ne mbéb.

¹⁵ Mmāb mbeltéd nlúmte nén bán chōm éche mbéndé éhedéé éténlédé b́o á nlém-tē, bēbíí-ε nén bán nímab nlém rílanŋe b́o bán édé nē. Mmab nlém rílumte b́o ké dyam áde bēbéléé áde mbéb ké'ε ábóó.

¹⁶ Né-əó, á Epun é nkáásé, Dyöb dékāād bad bésyāā́l nchoo ne chōm éche békámténé ké'ε éche bēbéléé ké á kun-tē. Abε Yesuε ene kunze ákáad bad. Adén akan d́óó rílanŋeé bad nzé nkale' nkalaŋ rí bwām.

Bad bé Israel ne échab mbéndé

17 Bɔɔb-pɔɔ, nyé ábe nyêchəge yǎl bán bad bé Israel, nyêsumé nlém áyāl e mbéndé éche Mosεε, nyékumé-'ε ekáá á tâl bán Dyöb ádií áden Dyöb.

18 Nyébíi chöm éche Dyöb áhedεé aá nyébel, nyébíi-'ε nén bán nyétəngéné néε nyéhíde chöm éche étəngéné, ngáne nyéyáγκé mbéndé.

19 Nyétédé yǎl nén bán nyéε nyélyágte bad ábe békwédé ndím abíi áde béebíi'ε Dyöb, nyédúbpé bán nyéε nyédé néε etrukánj éche bad ábe bédé á ehíntén-tê.

20 Nyétédé yǎl néε bad ábe bélébe' e'yókél é' bad. Bán nyé-'aá nyéyágte' bad ábe béebíi dyamdyam. Nyétédé yǎl nê áyāle nyêwəmtan bán ngáne nyébíi mbéndé é Dyöb bwām, nyébíi mekan mésyāāl, nyébíi-'ε mbále.

21 Bɔɔb-pɔɔ, ngáne édíi bán nyéε nyéyágte bad bémpēe, cheé ékáá bonj nyéeyágté échen yǎl? Nyékanle bad bán bééchībē', nyé bēn nyéechībēé-yε?

22 Nyé ábe nyélənge bad bán béékābē mesón á ndáb e e'wóngé, nyébēn nyéekábēé mesón-ε? Nyékɔɔ abele á myöb mémpēe, bonj nyéekāgkē á mebón mé myöb nyéchībē bwēm-ε? *

23 Nyékume ekáá á tâl bán nyêwóó mbéndé é Mosε, bonj nyésudte Dyöb edúbé abóo áde nyébóó'ε éche mbéndé.

24 Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, “Bad ábe béesε bad bé Israel béhóbe' Dyöb mam mé mbéb á yǎl áyāle mekan míme nyébeléé.”

25 Nzé nyéhíde' mbéndé, né ayag áde nyéyagéé bad ákóó etógnén abé á'sō é' Dyöb. Bonj nzé nyéehíde' mbéndé, né ayag áde béyagéé nyé, déesaá dyamdyam.

26 Bɔɔb-pɔɔ, nzé édé bán mod awě béeyagéé abele ngáne mbéndé éhedεé, né Dyöb dékob mó néε mod awě béyagé.

27 Né-ɔɔ, bad ábe béhíde mbéndé kénéε béeyagéé bó, bélúmte nyé bad bé Israel bán mekan míme nyébeléé méetəngenεé. Béyagé nyé, nyêwóó-'ε mbéndé éche éténlédé á kálag, bonj nyéehídeé chó.

28 Nyébíi-ɔɔ nén bán, saké bad ábe bétômte' mekún álúmed nén bán bédé bad bé Dyöb bóo békóó bad bé Israel abé. Saá-kaá ayag áde béyagé mod á ekob é yǎl éche ényínnad dɔɔ ákəə' bonj mod ákōŋ mod a Israel abé.

29 Bonj mod awě akōŋté mod a Israel abé adii mod awě adé mod a Israel á nlém-tê, nédē, mod awě béyagé á nlém-tê. Edəádəŋ é Dyöb chó-'aá ébele mímén nsón, saké ahíd áde mod ahíde mbéndé éche bétélé ásē. Dyöb dɔɔ ákəne' ene ndín e mod, saké baányonj.

3

Dyöb ábele ngáne áhóbe

1 Nsyəŋ ríhéé-ɔ rídé ábé mod a Israel? Ké-'ε nyaa e nsyəŋ ehéé edé áyag mod álúmed bán adé mod a Dyöb?

2 Nsyəŋ rídé bwāmbwam. Dyam dé'só, áwab mekáá dɔɔ Dyöb dēmbéé éché eyale.

3 Ngáne édíi bán bó bad behóg bébele'aá ngáne Dyöb dénhōbpē aá bébel, nédē Dyöb dōmpē déebenlé chöm éche ánhōbpē aá mɔɔbél-ε?

4 Eesaá nê. Kénéε moonyonj asyāál adíi nkal a metóm, Dyöb adé mbále pónde ésyāāl. Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán,

“Nzé ehóbe dyam, bad bétəngéné anyín nén bán dyam áde ehóbe adé mbále.

Nzé békáadte wε, ekáa nyaa echē étəngéné.”

5 Bonj nzé édé nén bán mam mé mbéb míme débéléé mélúmte bwām bán Dyöb déekwognádté modmod, chán-nō déhōbpē? Nédē dehele dehób nén bán Dyöb ábéle awusé ákógsen syánē áyāle mbéb míme débélé-yε? (Debyéé á moonyonj dɔɔ ríhóbnεé nén.)

6 Eesaá nê. Nzé émbē nén bán nyaa eche Dyöb ákáadteé edé awusé, né chán-nō áhele akáád nkōŋsé?

* 2:22 Mebón míme bad bé' bóod mébédéé ndáb éche énwōŋ bwēm áte ábe é'lélé nkun.

⁷ Bonj nzé édé nén bán dyam dé metóm áde ríkálé álúmte ngáne Dyöb ápédé mbále abé nyaa echê bad bébage-'aá mó ehúmé, né cheé-ᵛ ékáá bonj Dyöb ábē ákáádtē με νέε mod áwě abelé mbéb?

⁸ Cheé-ᵛ syánē déēhābēē nén bán, “Syánē débēl mbéb ābel bonj mbonj rínyínned?” Donje á bad béhóbe syánē mam mé mbéb áyāl bán dehóbé ádé akan. Dyöb dékōgsen ábē bad ábe béhóbe nē nyaa éche étāngéné.

Modmod eébēlēē ngáne Dyöb áhedéé áá débēl

⁹ Chán-nō syánē déhōbpē? Nyēwémtné bán syánē bad bé Israel detómé bad ábe béesě bad bé Israel-le? Eesaá nē. Mmaá alúmed nén μεé ngíne e mbéb ekamlan bad bé Israel ne bad ábe béesě bad bé Israel nyaa póg.

¹⁰ Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán,
“Modmod eesaá áwe abele ngáne Dyöb áhedéé. Mod ké nhóg eesaá.

¹¹ Mod eesaá awě asónténé mbále tāngene Dyöb,
modmod eesaá-'aá awě awane áte ābii Dyöb.

¹² Moosyáál abáá Dyöb á yāl.

Bó moosyáál bétímé béwóó abé dé mbéb.

Bó modmod eébēlēē dyam áde átāngéné. Bó mod ké nhóg mwēn eesaá.

¹³ E'yale ábe é'bíde bó á nsal é'díi néε sonj echê béékúteneé.

Bébenlad échab echém é nsal ádog bad. E'yale ábe é'bíde bó á nsal é'díi néε kem e píi e nyă.

¹⁴ Mbon é mehób ne e'bébtéd bé mehób bēn ne bēn bóó é'bíde bó á nsal.

¹⁵ Mekuu méhēnle bó ásē ásyog mekií.

¹⁶ Kéhéé áde bétóméé ebébtéd ne metake bóó bélyágéé.

¹⁷ Béebii' é nsaŋ.

¹⁸ Béewóo-'áa mbwóg ní Dyöb ké nhóg áte.”

¹⁹ Bōōb-pōó, debíi nén bán mekan níme bétélé á kálag e mbéndé, ménone bad bésyāāl ábe bēmbéé échē mbéndé. Né-ᵛ modmod éēhēlēē-se ádíbē nsal áte áhób áá mósuú nzom. Ken mod a Israel, ké'ε mod awě eésē mod a Israel. Moosyáál átyēēm á'sō é' Dyöb.

²⁰ Nyébii nén bán modmod éēhēlēē-se ákobnéd á'sō é' Dyöb áyāle áhídéé mam níme mbéndé éhóbeé. Mbéndé edii dásō álúmed bad bán bébélé mbéb.

Adúbe dōó ákəə bonj bad békobnád á'sō é' Dyöb

²¹ Bonj bōōb dōó Dyöb álúmté syánē nzii echê bad békobnadté áwe e'só. Ene nzii eewóó' é dyamdyam ābel ne mbéndé é Mosε. Echê mbéndé ne bekal bé'dáádəŋ béhóbé mam tāngene ene nzii se' bōód.

²² Ene nzii edii nén, mod ké ahéé awě adúbpé Yesu Krístəə, mó akobnad á'sō é' Dyöb. Nhəŋlén ké nhóg méesaá ken mod adé mod a Israel-le, ken mod eesaá.

²³ Moosyáál abelé mbéb, modmod eékwognedéé ákud ehúmé é Dyöb.

²⁴ Nsimé ní Dyöb mbéle Dyöb átéde bad néε bad ábe békóbnédé áwe e'só. Abagé níme nsimé ngēn. Abelé nē akəde áde Yesu Krístəə ákódté bad ábe bédúbpé mó.

²⁵ Dyöb dēmbě mó néε mendε áá áwē áwen nló. Bad békūd-tε alagsen dé mbéb áyāle bédúbpé mó. Dyöb ábélé nē, ákoŋ bad bésyāāl alúmed nén áá móbele mekan nyaa echê étāngéné. Ngen e'só Dyöb awésánnáá bad, eekógsan-naá bad ábe bébélé'áá mbéb.

²⁶ Bōōb-pōó enén pōndé, álúmte bad áá móbele' mekan nyaa echê étāngéné, álúmte-ε bad áá móókōb kénzée awě adúbpé Yesuε.

²⁷ Ngáne édíi-'aá nē, cheé-ᵛ dékumnéé ekáá á tâl? Nē déehednéé. Mbéndé ehéé ehóbé nē? Dekume' ekáá á tâl áyāle déhídéé mbéndé-yε? Aáy. Deékūmēē ekáá á tâl áyāle nén, adúbe áde dédúbpé Yesuε dōó ákəə bonj dékūd e'soosonj.

²⁸ Syánē denyíne nén bán mod akobnad á'sō é' Dyöb adúbe áde adúbpé Yesu Krístəə saké áyāle ahíd áde áhídéé mbéndé.

²⁹ Ké-'ε nyêwêmtan nén bán Dyöb ádíi Dyöb á bad bé Israel dêmpeñ-ε? Saá mó adé káñne Dyöb á bad ábe béesë bad bé Israel-ε? Εε, mó adé káñne Dyöb á bad ábe béesë bad bé Israel.

³⁰ Dyöb ádíi ahóg. Né-óó, átéd bad ábe béyágé née bad ábe békóbnédé áwe e'só nzé bédúbpé Yesu Krístəə. Melemlem née átédte bad ábe béeyagéé nzé bómpē bédúbpé Yesu Krístəə.

³¹ Chán-nō déhōbpē bəəb? Nédē dehóbe nén bán atéd áde Dyöb átédé bad née bad ábe békóbnédé áwe e'só, adúbe áde bédúbpé Yesu Krístəə álúmte nén bán bad bééhíde mbéndé ámpē-yε? Aáy, éesaá nê. Boñ peñ chōm éche mbéndé éhóβεé chós syánē débáneé mekáá.

4

Adúbe dáo dēnkāñ boñ Dyöb ákob Abrahamε

¹ Chán-nō déhōbpē tñgene taa awêd, Abrahamε? Cheé êmbenléd á pónde éché?

² Nzé ankobnéd á'sō é' Dyöb áyāle mekan míme âmbenlé, né anwōñ dyam áde ákumneé ekáá á tâl. Boñ eéhele'aá-se awōñ dyam ké ahóg áde ákumneé ekáá á tâl á'sō é' Dyöb.

³ Eéhele'aá abel nê. Kálag e Dyöb ehóbe nén aá "Abrahamε andúbé Dyöb, né-óó, Dyöb déntéd mó née mod awē aköbnédé áwe e'só."

⁴ Nzé mod abelé nsón, bébelé bésábé mó áyāle nsón míme ábélé. Mmê nsábe méēbāgkē ndε. Ndíi chōm éche átāngéné akud áyāle ebábé éche ásálté.

⁵ Boñ nzé mod eēbēlē nsón boñ asumé nlém nén aá adúbe áde módúbpé Dyöb dáo débēl boñ mókobnéd á'sō é' Dyöb, né Dyöb áde ábele boñ bad ábe bébelé mbéb békobnéd áwe e'só, déttéd mó née mod awē aköbnédé áwē e'só adúbe áde ádúbpé mó.

⁶ Melemlem nê dáo Dabidε ánhōbpē tñgene nnam míme rídé ne bad ábe Dyöb átédé aá békóbnédé áwe e'só, kénéε édíi bán béebeléé nsón ké nhóg.

⁷ Dabidε anhób aá, "Nnam ne bad ábe Dyöb álágséné mímab mewusé boñ abódéd mímab mbéb.

⁸ Nnam ne mod awē Sáj Dyöβε éetúbpé míme mbéb dñn ámpē."

⁹ Nédē bad ábe béyágé bēnpeñ bóó béküd míme nnam míme Dabidε áhóbe, ngé bad ábe béeyagéé bómpē béküd mó? Demaá ahób nén bán kálag e Dyöb ehóbe aá, "Abrahamε andúbé Dyöb, né-óó, Dyöb déntéd mó née mod awē aköbnédé áwe e'só."

¹⁰ Pónde ehéé Dyöb dēnchāgkē mó aá adé mod awē aköbnédé áwe e'só? Ade béeyāgēē mó, ngé áde bémáá mó ayag? Nê dēmbenléd áde béeyāgēē mó.

¹¹ Bēn'yag mó áde Dyöb áamáá mó akob. Ayag áde bēn'yagkē mó démbē e'chemléd ábe é'sógtan nén bán aköbnédé á'sō é' Dyöb adúbe áde ádúbpé, kénéε édíi bán áde ánkobnédte á'sō é' Dyöb bēnkēn'yagkē mó. Nê ábédé ábel boñ Abrahamε ábe sáá a bad béyāal ábe béeyagéé, ábe békóbnédé á'sō e' Dyöb adúbe áde bédúbpé Dyöb.

¹² Nê ábédé ámpē ábel ábê-'ε sáá a bad ábe béyágé ábe bómpē bédúbpé Dyöb melemlem ngáne Abrahamε eched sāj ándübēē á pónde eche béeyāgēē mó.

Adúbe dáo ákəə' boñ mod ákud chōm éche Dyöb áhóbe

¹³ Dyam démpēe áde débíi ádíi nén bán, se' bəód Dyöb dénlāā Abrahamε ne míme nchyaátén aá móóbē nkōñsé áwab mekáá. Dyöb dénkēnhóbpé nén áyāle Abrahamε áhíde'aá éche mbéndé. Dyöb dénhōb nê áyāle Abrahamε andúbé mó, Dyöb átéd-te mó née mod awē aköbnédé áwe e'só.

¹⁴ Nzé émbē nén bán bad ábe behíde mbéndé bóó béküd chōm éche Dyöb áhóbe aá móóbē, né adúbe áde bad bédúbpé Dyöb áde ngēñ. Né chōm éche Dyöb áhóbe-'ε aá móóbē éesaá dyamdyam.

¹⁵ Chōm éche mbéndé ébeléé édíi dásō ápíined bad melingá mé Dyöb. Boñ nzé mbéndé eésē, abóo á mbéndé déēbāgkē.

16 Nê dǎ-'aá ákǎá bon Dyöb álāngē dásō bad ábe bédúbpé mó aá móǎbēl dyam áde móhóbé. Abelé nê ábel bon ényíned nén bán nímē nsimé móǎ rǎkǎá bon álāngē nchyaátén níme Abrahamε ngen póg ne ngen ésyāāl aá móǎbelé bó dyam áde móhóbé. Saké bad ábe behíde mbéndé bēnpēn bós āmbéé akag. Ambε kǎhne bad bésyāāl ábe bédúbpé Dyöb ngáne Abrahamε ándübēē. Abrahamε adii sáá awē syánē moosyāál.

17 Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán Dyöb dénláā Abrahamε aá, “Mbelé wε sáá a melon híin.” Né-ǎó, Abrahamε mó adé syánē sáá á'sō é' Dyöb. Dyöb áde Abrahamε adúbpé dǎó adé Dyöb áde ábage bad ábe bēwédé alongé, dǎ-'aá áhóbe' bon mekan níme méesē mébé.

18 Abrahamε andúbé Dyöb ásūm-mε níme nlém áwē, kénéε édii bán á mǐd mé moonyon, nzǎm ké póg enkēmbáá echē elúmte bán mam níme Dyöb dénhōbpē aá mébenléd mébenléd-te. Andúbé aá móǎbē “Sáá a melon híin” ngáne Dyöb dénláā' é mó aá, “Mmōn nchyaátén mébuú áte néε betintine.”

19 Ade Dyöb álāngé Abrahamε nê, ambé dyam mbwókel e mwē. Ambíi aá móǎlyagēé moonyon ámpē, abíi-'ε aá mwaád Seraa adé ekǎm. Bon ké nê, adúbe dénkēnsudté mó.

20 Nlém méehúne'aá mó tângene dyam áde Dyöb dénhōbpē aá móǎbelé mó, bon adúbe dénwēd mó áte, ábage Dyöb ehúmé.

21 Ammád áwe nlém-té nén aá Dyöb débēl chǎm éche áhóbé aá móǎbēl.

22 Né-ǎó, adúbe áde Abrahamε dénkǎh Dyöb déntēd mó néε mod awē abele mekan ngáne Dyöb áhedéé.

23 Bǎǎb-pǎó, e'yale ábe é'ténlédé nén bán, “Dyöb déntēd mó néε mod awē abele mekan ngáne áhedéé” béesaá áyāle Abrahamε mwēmpēn.

24 Abē e'yale é'dé áyāl e syánē ámpē. Dyöb déntēd syánē ámpē ábe dedúbpé néε ábe bad, mó apuúdté Yesu Krístǎ, Sǎngwéé awēd.

25 Krístǎ móó Dyöb dēmbéé aá áwē áyāle mbéb nímēd. Dyöb ápuúdté mó ábel bon dékud nzii ákobned á'sō é' Dyöb.

5

Depedé á nchemten ne Dyöb

1 Né-ǎó, ngáne édii bán adúbe áde dedúbpé ábélé Dyöb átédé syánē néε bad ábe békóbnédé áwe e'só, syánē dedé nsan ne Dyöb. Echēd Sǎh, Yesu Krístǎ mó akǎá bon debé nsan ne Dyöb.

2 Mó-'aá adíbnédé syánē nzii echē adúbe áde dedúbpé ábélé bon syánē debíi nsimé n Dyöb. Né-ǎó, dedé menyinge bwāmbwam áyāle desumé nlém nén bán deékūd ehúmé é Dyöb.

3 Dedé menyinge ámpē áyāl e metake níme dékudéé, debíi nén bán metake mépēene' e'wéd bé nlém.

4 E'wéd bé nlém-mε é'bele dewón abé áde ákobnad ne Dyöb. Adē akobned áde dékobnadte-'ε á'sō é' Dyöb dǎ-'aá ábele bon dewón e'lyág bé nlém nén bán Dyöb débēl chǎm éche áhóbé aá móǎbelé syánē.

5 Nzé delyáge-'ε nlém, déebídté mekáá mé ngēn áyāle nén, Dyöb álúmté syánē ngáne ápedé syánē adǎh abel áde ábélé bon échē edǎnge ésól syánē á nlém-té. Abelé nén abε áde ábágé syánē échē Edǎádǎh éche Esáá.

6 Ade dénkēnwóngé ngíne ké póg áwóngēn éche syánē yǎl, Krístǎ anwé á nló nímēd, bebel bé mbéb á póndé eche Dyöb déntí' é.

7 Elélé áte mod áwé á nló nímē mod awē abele' mekan níme métāngéné á'sō é' Dyöb. Kapóg-ke mod ahεle ákwentén áwé á nló nímē mod a bwām.

8 Bon Dyöb álúmté syánē aá móǎdǎ syánē áyāle nén ambēl aá Krístǎ áwē á nló nímēd áde dedíi débédé bebel bé mbéb.

⁹ Deköbnédé á'sō é' Dyöb áyāle mekií níme Yesuε níme mésyógké á nló nímēd. Nzé mekií níme Yesuε níme mésyógké á nló nímēd mébéle deköbnédé á'sō é' Dyöb, nén déélūmtēē syānē bán Krīstā ātōm syānē asonj nê ásē e melinjá mé Dyöb-ε?

¹⁰ Ade débédé bad bé ekoyí bé Dyöb, kwééd echē awe Mwān áwédé embēl dépē á nchemten ne mó. Ngáne édíí-'aá bán depedé á nchemten ne Dyöb, abé áde awe Mwān ádíí á alonjé, á asóg, āsonj syānē.

¹¹ Saá-kaá nê dēmpen, bonj dewóge menyinjge áyāle Dyöb ábéle syānē dedé ábē bad, mbwiined ne echēd Sānj Yesu Krīstā, mó awē akāá bonj debé á nchemten ne Dyöb.

Nhəjlen míme rídé átíntē e Adamε bó Krīstā

¹² Mod nhóg mó ambēl bonj mbéb nipe á nkōjsé-te, mbéb mó-'aá nípééné kwééd. Né-óó, moosyāál awág áyāle moonyonj asyāál abelé mbéb.

¹³ Dyöb ádēhób aá móbage bad mbéndé, né bad bébele mbéb á nkōjsé-te. Bonj kéhéé wéε mbéndé éesaá, modmod éēhēlē-sε ahób aá mod abóó mbéndé.

¹⁴ Bonj kénē, bootya á pónde eche Adamε ápe á pónde eche Mosεε, pónde eche Dyöb ábágé mbéndé, kwééd enwónj ngíne ámín e moonyonj asyāál. Bad béwágáá kénē bēnkēmbóó'ε mbéndé e Dyöb melemlen ngáne Adamε ámbōó'ε.

Adamε abédé á nwágén míme ane awē antāngén ape, nédē Krīstā.

¹⁵ Abē bad bébe béesaá nyaa póg, áyāle nén ndε echē Dyöb ábágé bad ngēn, eche Yesu Krīstā ápééné, éesaá melemlen nēngáne dyaam áde mbéb níme Adamε mēmpéénné. Edé mbále bán bad híin béwédé áyāle mbéb níme mod nhóg ábéle. Bonj nsimé ní Dyöb ríchábé ámín bwāmbwam tómaa nímē mbéb. Bad híin békúdé ndε e Dyöb ngēn nyaa echē echabé ámín, ámbíd e mod nhóg, Yesu Krīstā.

¹⁶ Ndε e Dyöb-pe ámpē éesaá melemlen néε dyaam áde mbéb níme Adamε ámbenlé dēmpéénné. Mmē mbéb nhóg níme Adamε níkáá moosyāál akwedé nkáá á'sō é' Dyöb. Bonj ene ndε ekāá Dyöb átédé bad néε bad ábe békóbnédé awē e'só, kénéε édíí bán bad bébele mbéb abel ne abel.

¹⁷ Edé mbále bán mbéb níme mod nhóg Adamε ámbenlé, mbéle bad bésyāál bédé ásē e ngíne e kwééd. Bonj akan áde aníní mod nhóg, Yesu Krīstā ábéle, átómténé ngíne abé. Nén débēl bad bésyāál ábe békúdé nsimé ní Dyöb níme ríchábé ámín békobnéd-te áwe e'só békūd alonjé áde déemaá', bēwónj ngíne ámín e chōm ésyāál.

¹⁸ Né-óó, nímē mbéb nhóg níme Adamε ámbenlé, mēmbēl Dyöb dēnkwid baásyāál nkáá. Melemlen nê dōó dyaam á bwām ahóg áde Krīstā ábéle dēmbenlé bad bésyāál békobnéd á'sō é' Dyöb, békūd-te alonjé.

¹⁹ Awógen áde mod nhóg, Adamε, énkēnwógénné Dyöb dēmbēl moonyonj asyāál ambé mod a mbéb. Melemlen nê dōó awógen áde mod nhóg, Krīstā áwógné Dyöb, ábéle bad híin békóbnédé á'sō é' Dyöb.

²⁰ Dyöb dēmpéén mbéndé ábel abel dé mbéb ákag á'sō. Bonj kéhéé wéε abel dé mbéb ákagké á'sō, nsimé ní Dyöb mbelé níkag á'sō tómaa nê.

²¹ Né-óó, ngáne mbéb níwóó ngíne ápεen kwééd, nê dōó nsimé ní Dyöb mómpē níwóó ngíne ábel bonj bad békobnéd á'sō é' Dyöb, békūd alonjé áde déemaá' mbwiined ne Yesu Krīstā, Sānjgwéé awēd.

6

Mbéb níwúú syānē bonj Yesuε apuídté syānē

¹ Chán-nō déhōbpē bōob? Edé bán débē débēle mbéb ábel bonj nsimé ní Dyöb ríchágke-ε?

² Aáy éesaá nê. Syāā dewédé, deewóó'ε dyaamdyaam abel ne mbéb ámpē. Chán-nō déhéle debé débélé' mbéb?

³ Nyéebíí'ε nén bán áde dékúdé edusen bonj debé mod nhóg ne Krīstā denwé ne mó-yε?

⁴ Edusen éche syánē dênkudté, élúmte' bán syánē dewédé, béliímé-'ε syánē ne mó. Nén dêmbernléd ábel bonj déwōn abé dékōlē. Nén áde melemem ne ngáne Titée apúúdté Krístæ ne éche ehúmé á alongé dékōlē.

⁵ Nzé syánē dedé nhóg ne mó áyāl e eche kwééd né syánē débē nhóg ámpē ne mó áde apúú'ε.

⁶ Debíi bán áde bemboméé Krístæ á awōg, bembomnéd mó abé áde dênwōngē bōód. Abel bonj ngíne echē ádē abé dé' bōód áde ábéltaá syánē mbéb ébōó ne abōó ásyāāl. Nén débēl mbéb méetédte syánē ntān ámpē.

⁷ Nzé mod awédé, mbéb méekamlánné mó ámpē.

⁸ Bōob-pōó, ngáne déwédé ne Krístæ, dedúbpé bán débē á alongé ne mó.

⁹ Syánē dedúbpé nē áyāle debíi bán Krístæ apuúdé, éewáá-'áá ámpē. Kwééd eewóo-'áá ngíne ké póg ámín echē ámpē.

¹⁰ Awé áde awédé, mbéb méewóo'ε dyam ké ahóg abel ne mó ámpē. Alongé áde ádíi-'ε áte bōob ádíi alongé áde ádíi ne Dyōb.

¹¹ Melemem nē dōó nyémpē nyétāngéné yāl anyín née bad ábe bēwédé, ábel bonj mbéb méekamlán nyé ámpē. Nyényín-ne yāl née bad ábe bédé á alongé ne Dyōb mbwiined ne Yesu Krístæ.

¹² Né-ōó, nyéēmwāg se mbéb níkamlán echen yāl e moonyon echē éwāg. Nē débēl nyéhídéé mekan mé esíi mé ekob é yāl ámpē.

¹³ Nyéetāngeneé-'ε née nyétédte echen ped e yāl ké póg á mbéb-te se nyébernléd chō ábel mekan mé mbéb. Bonj pen, nyébe yāl wée Dyōb née bad ábe bēbidté á kwééd-te, bonj bébe bó alongé dékōlē. Nyébe echen yāl esyāál á mekáá mé Dyōb ábel bonj áberlad nyé ábel mekan níme métāngéné á'sō é' Dyōb.

¹⁴ Mbéb méetāngeneé née níkamléné nyé. Nyéesaá ásē e mbéndé bonj nyédé ásē e nsimé ní Dyōb.

Débê betān ábel mekan ngáne Dyōb áhedéé

¹⁵ Chán-nō déhōbpē bōob? Ngáne dédíi ásē e nsimé ní Dyōb, nédē débê débēle mbéb áyāle deesaá ásē e mbéndé ámpē-ye? Aáy, éesaá nē.

¹⁶ Nyéebíi'ε bán nzé mod abagé yāl née ntān ásē e mod ampée, ábel kéchéé éche ane mod áhóbéé, né adii ntān awē ane mod-ε? Bad ábe bēbágé yāl ábel mekan mé mbéb, chōm éche békudéé édíi kwééd. Bonj mod awē abagé yāl ábel ngáne Dyōb áhedéé, abāg mod awē abele mekan níme métāngéné á'sō é' Dyōb.

¹⁷ Nságnen mbê ne Dyōb. Nyé ábe nyēmbé betān ásē e mbéb, nyétimé nyéhíde mbále e mekan mésyāāl níme báyágté nyé ne nlém nhóg.

¹⁸ Bōob-pe áde Dyōb áhúdé nyé ásē e ngíne e mbéb nyetime betān, ábel mekan ngáne Dyōb áhedéé.

¹⁹ Nhóbe nímén mésyāāl á nyaa e moonyon áyāle nén nyé nēngáne baányon, nsōn ten méechabéé nyé ámín. Ngen e'só, nyēmbē echen yāl esyāál née betān, nyébelé mbinde é mekan ne e'bébtéd é mekan, nyébelé-'ε ebébtéd chēn ne chēn, nyékag á'sō. Bōob-pōó nyétāngéné echen yāl esyāál abe née betān, ábel mekan ngáne Dyōb áhedéé, nén débēl alongé ádēn désān.

²⁰ Ngen e'só áde nyébédé betān ásē e mbéb, nyēnkēnwōngé dyam abelen mekan níme Dyōb áhedéé áá nyébel.

²¹ Nsyān ríhéé nyēnkudté áde nyébeláá mekan níme mékwágte nyé bōob. Chōm éche níme mekan mépeeneé édíi kwééd.

²² Bonj bōob, Dyōb áhúdé nyé ásē e ngíne e mbéb, betān bé Dyōb-paá nyédíi. Nsyān níme nyékudéé nídíi nén bán Dyōb ábélé nyésáá ngáne ábē bad bétāngéné asān. Nē débēl nyéékúd alongé áde déemaá'.

²³ Nyébii nén bán nsábe míme mbéb níπεεεεé rídii kwééd. Boη ndε eché Dyöb ábagεé bad ngên edii alongé áde déemaá'. Dekude dó, abé áde dédíí ne Yesu Krístæ, Sáηgwéé awéd.

7

Bad bé Krísto béesaá ásē e mbéndé ámpē

¹ A-baányan, nyédii bad ábe bébii mbéndé. Nyéebii' é bán mbéndé ekamlan mod dásō á pónde eche ádíí á alongé-ye?

² Détéd elánsén áyāl e ehób é e'wóngé. Nzé mmwaád awóó nchóm, mbéndé ehóbe nén bán atáηgéné abé ne nchóm pónde esyáál eche nchóm ádíí á alongé. Boη nzé nchóm awédé, mbéndé e e'wóngé eekóbéé mó ámpē.

³ Né-óó, nzé adyεéné mod ampée áde nchóm ádíí ádíí á alongé né béchag mó bán adii nkáb-a-meson. Boη nzé nchóm awédé né awóó kunze á'sō é' mbéndé, nzé awóó-ε nchóm ampée, ene pónde, né eekábéé asón.

⁴ A-baányan, nê dōó édii ne nyémpē. Mbéndé eékamlánné nyé ámpē áyāle awé áde Yesue áwédé, nyémpē nyéwédé. Bōōb-pōó, nyédii bad ábe mod ampée, Yesue awé Dyöb ápúúdté, ábel boη nyébele Dyöb bwám.

⁵ Áyāle á pónde eche áded abé á moonyon akámlánnáá syánē, mbéndé epuúdté'áá syánē esíí é mekan mé ekob é yāl áte. Nén ábéláá débélé' mekan mé mbéb míme méπεεεε' kwééd.

⁶ Boη bōōb dehídté ásē e mbéndé, awé áde déwédé. Né-óó, mbéndé eché ekámlánnáá syánē néε betāη eékamlánné ne syánē ámpē. Nén ábélé dehíde dásō nzii ekóólé bōōb ábele Dyöb. Debenle mó nyaa eché Edáádāη é Dyöb élāηgεé syánē, saké nhídtεn ne mbéndé eche betélé ásē.

Mbéndé e Dyöb chā elúmte' syánē mímēd mbéb

⁷ Chán-nō déhōbpē bōōb? Nédē déhōb bán mbéndé edé mbéb-ε? Aáy, deéhēlēε-sε dehób nê. Boη mbéndé chō ekáá boη mbíí chōm éche mbéb rídii. Nzé mbéndé enkēnhób aá mod eesíídé chōm é mod, né meebii' é nén mεé ásíi chōm é mod áde mbéb.

⁸ Boη ene mbéndé ennyēm mε mewēmtεn mé mbéb ásē, ébel níbootéd bwēm é' bad asii nyaa ne nyaa. Nzé mbéndé eesē, né mbéb méesaá dyamdyam.

⁹ Pónde ebédé eché ménkēmbíí' é mbéndé. Boη á pónde eché níbii mbéndé, esíí é abel dé mbéb ēmpuú mε áte, nwé-ε.

¹⁰ Mbéndé eche Dyöb ábágé aá chōó επεεεε alongé chóchó étim mε awúu.

¹¹ Mbéb mēnkud etál ámbíd e mbéndé, rídōg mε, níbel mbéb. Né-óó mbéb móó níwúú mε.

¹² Né-óó, denyíne nén bán mbéndé chēn esáá, chōm-εε mbéndé ehóbéé esáá, étāηgéné, édé-ε bwám.

¹³ Nédē nê álúmte nén bán chōm éche édé bwám étimé mε nê kwééd apiined-ε? Aáy, éesaá nê. Saké mbéndé chō epiínédé mε kwééd, mbéb móó nípóó ámbíd e mbéndé, chōm eché edé bwám, ápiined mε kwééd. Nén dēmbenléd ábel nén bad bényín ngáne mbéb rídii. Né-óó, mbéndé e Dyöb ebéle' mbéb rílúmte eche ngíne bwāmbwam.

Nzum eché ewante' moonyon áte

¹⁴ Debíí nén bán mbéndé eché déhóbéé edii chōm é edáádāη. Boη ndii moonyon a ekob. Ndií néε mod awé bésómé ásē e mbéb néε ntāη.

¹⁵ Meesōηtánné mbeltéd nímmēm. Mam míme níhεdεé abel, meébēlēε mó. Mam míme níkóó móó nítiméé abel.

¹⁶ Bōōb-pōó, abel áde níbeléé chōm éche méehεdεé abel, nén álúmte bán nkwēténé mεé mbéndé edé bwám.

¹⁷ Boη á mbále saké mmēn nkoo' abel, mbéb míme rídé mε áte móó níbelte mε nê.

¹⁸ Mbíí mεé dyam á bwám ké ahóg déesaá mε áte, nédē, ne nlém ní moonyon míme níwóó, kénéε édii bán nlém rídé mε áte ábel dyam á bwám, meéhēlēε dó abel.

19 Meébbēlēē dyam á bwâm áde rídáá abel, boŋ dyam dé mbéb áde méehédéé abel, dósó rítiméé abel.

20 Bwáb-pwós abel áde mbéleé dyam áde méehédéé abel, nén alúmte nén bán saké mmèn nkoo' mímé mam abel ámpē. Boŋ mbéb míme rídé me áte mósó mbelte me mó.

21 Né-ɔ́, nnyíne nén meé mbéndé edé echě ekamlan me. Póndé téé áde ríhédéé dyam á bwâm abel, mbéb mósó ríwámsan me ekáá ape.

22 Awēm nlém-tê, mbéndé e Dyöb chósó rídáá ahíd ne nlém rísyāāl.

23 Boŋ nnyíne nén meé mbéndé empée edé echě ekamlan échēm ekob é yāl, echě ewane nzum ne mbéndé echě rímēm nlém rídáá. Ene mbéndé ehaá me, ebélé-'e ndé ntān a mbéb. Mmē mbéb mós-'aá nkamlan échēm ekob é yāl.

24 Ebál é etyāg éche étáné me! Nzé-módé āsōŋ me á mekáá mé échēn ekob é yāl, éche épiinad me kwééd?

25 Nságnen mbê ne Dyöb. Asoó ádēm alongé mbwiined ne Mwān, awed Sāngwéé, Yesu Krístā. Né-ɔ́, mmēmpen ndé mbíd ébe, rímēm nlém rílanŋe me áhíd mbéndé é Dyöb boŋ échēm ekob é yāl éhíde mbéb míme rídé me áte.

8

Alongé áde Edáádāŋ é Dyöb ébagé

1 Bwáb-pwós, Dyöb déekwidéé modmod nkáá awé adé nhóg ne Yesu Krístā.

2 Mbéndé e Edáádāŋ echě epiinad syánē alongé, abé áde dédíí ne Yesu Krístā, ehúde me á mehaŋ mé mbéndé e mbéb ne á mekáá mé kwééd.

3 Mbéndé enkēnhēnlé mbéb amad áyāle nén baányoŋ bēnkēnwóngé ngíne áhíd chó. Né-ɔ́, Dyöb ábélé dyam áde mbéndé énkēnhēnlé abel. Anlóm awe Mwān ne ekob é yāl e moonyoŋ éche ébele mbéb, ábóded ngíne e mbéb. Abel áde Dyöb dēmbēnlé nén dēmbōdēd ngíne e mbéb ámīn e moonyoŋ a ekob.

4 Dyöb dēmbel nē ábel boŋ bad ábe béehídē mam ne ngíne e moonyoŋ boŋ bétimé' béhídē mekan ne ngíne e Edáádāŋ é Dyöb, bēbel mekan nyaa echě etāŋgéné melemlem ngáne mbéndé ehóbeé áá bēbel.

5 Bad ábe bēbele mekan ngáne écháb ekob é yāl élāŋgéé bós, bēbelé bésu mímab nlém áyāl e mekan mé ekob é yāl. Boŋ bad ábe bēbele mekan ngáne Edáádāŋ é Dyöb élāŋgéé bós, bēbelé bésu mímab nlém áyāl e Edáádāŋ é Dyöb.

6 Nzé mod asúme nlém áyāl e mekan mé ekob é yāl, né āwē. Boŋ nzé mod asúme nlém áyāl e mekan mé Edáádāŋ né Dyöb débe mósó alongé áde déemaá' ne nsaŋ.

7 Nzé mekan mé ekob é yāl mékamlan mod, ane mod abelé ákōō Dyöb áyāle eehídéé mbéndé é Dyöb, eehēlē-'aá chó ahíd ne ahíd dēn.

8 Nén alúmte bán bad ábe béhíde échab esíí é mekan mé ekob é yāl, bēheléé Dyöb menyīŋge awóged.

9 Boŋ ne nyé, nyébbēlēē mekan ngáne ekob é yāl éhédéé áá nyébel. Nyébele' dásō ngáne Edáádāŋ éhédéé áá nyébel, nzé édé bán ne mbále Edáádāŋ é Dyöb édé nyé áte. Kénzée awē Edáádāŋ éche Krístā éesaá áte, né éesaá ne Krístā.

10 Boŋ nzé Krístā adé nyé áte, nyédé á alongé áyāle Krístā abelé nyékōbnédé á'sō é' Dyöb kénéé edíí bán échēn ekob é yāl éwē áyāle mbéb míme nyébéle.

11 Nzé Edáádāŋ éche Dyöb áde dēmpuúđ Yesu éde nyé áte, né ké échēn ekob é yāl éche éwāg émmad awé, né Dyöb áde ápuúdté Krístā dépuúđ chó. Abel nén á ngíne e Edáádāŋ éche édé nyé áte.

12 Né-ɔ́, A-baányoŋ, dyam áde áde détanŋéné ahíd déesaá dyam dé ekob é yāl, saké ábe ngáne ekob é yāl éhédéé.

13 Ayāle nzé nyébele ngáne ekob é yāl éhédéé né nyéēwē. Boŋ nzé á ngíne e Edáádāŋ é Dyöb nyéwúú mbeltéd mé mbéb míme nyébeléé, né nyéēkúđ alongé.

14 Dyam áde áde ádíí nén, bad bésyāāl ábe Edáádāŋ é Dyöb élyágtéé, bédíí bán bé Dyöb.

15 Edaádəŋ éche Dyöb ábágé nyé éebeléé-se nyêbé née betāŋ, nyêbé á mbwóg-te. Boŋ pen Edaádəŋ é Dyöb ébélé nyékoó bān bé Dyöb abé. Ngíne eché éché Edaádəŋ chó'-áá ekáá boŋ délēbpē Dyöb bān, "A-Tê! Echem Sāŋ!"

16 Edaádəŋ é Dyöb ébélé syánē debíí á nlém-tê nén bān dedíí bān bé Dyöb.

17 Bəəb-pəó, ngáne dedíí ábe bān, deéküd nnam míme Dyöb ákóŋnéde ábē bān, syánē deéküd-te bwēm ábe Dyöb ákóŋnéde mó, nzé ne mbále syánē dekwěnténé átag ne Krístəə ábel syánē ámpē dékud ehúmé éche Dyöb débeé mó.

Ehúmé éche bad bé Dyöb békudté

18 Nnyíne' nén mée, metake míme dékudeé bəəb méesaá dyamdyam nzé behágténé mó ne ehúmé éche bélūmēdtē syánē á pónde eché ehúe á'sō.

19 Bwēm ábe Dyöb áhágé á nkōŋsé é'sine' ne e'lyág bé nlém, pónde eché Dyöb délūmtēnnē ábe bān. Abēl nē ne ehúmé ésyāā.

20 Embē nén bān bwēm ábe behágté é'díi ehóhó ngēn. Saké ábē bwēm bēn bóó bēntíi bān ébē nē boŋ Dyöb dōó déntíi. Ambel nē ne e'lyág bé nlém áá epun épē éche

21 móhūdtē ábē bwēm bēn á mehaŋ mé ngíne eché ebəədte bwēm, bómpē béküdtē kunze ákud melelem mé ehúmé éche Dyöb ábageé ábē bān.

22 Debíí nén bān kááŋ ne' bəəb, bwēm é'syāā é'kəne' ne e'we ábe bəwógeé ábe é'dé nēngáne e'we bé achád.

23 Boŋ saké nhəgtéd mwēmpen ríkəne'. Syánē bēn awē dewóó Edaádəŋ éche Dyöb ábágé syánē nēngáne nde e'só, syánē ámpē dekéne' á nlém-tē. Debānné nlém rísyāā ásin pónde eché Dyöb débenlé boŋ dékōŋ ábe bān abé, ahúd syánē yā esyāā á mehaŋ-tē, ábe syánē yā ekōōlē.

24 Taase dekude e'soosōŋ delyágé nlém bān deéküd chōm éche Dyöb áhóbé áá móōbēl. Boŋ pen nzé denyíne chōm éche délyágé nlém bān deéküdtē, né saké e'lyág bé nlém bóó é'kóó abé nē. Nzé-módé ahele alyág nlém áyā e chōm éche ámáá akud?

25 Boŋ, dechedé yā ásin chōm éche déenyīnēē, dekoó-'e chó asin.

26 Melelem nē dōó Edaádəŋ é Dyöb éwōŋganné syánē áyāle deewóó'é ngíne. Deebíí'é ngáne déťəngéné akáne boŋ Edaádəŋ chēn chóó ekānnad syánē ne nheemed míme rítómé e'yale bé nsā.

27 Dyöb ánəne syánē nlém áte, abíí-'e mewēmtēn mé Edaádəŋ áyāle Edaádəŋ ekānnad bad bé Dyöb nyaa eche áhedéé.

28 Debíí nén bān dyam-té áde ábenlad Dyöb ábele dō á mboŋ rí bad ábe bédáá mó,* ábe áchénlé ábel ngáne áhedéé.

29 Dyöb dēmmad atíi nén áá bad ábe mōmmadté apwēd ádāb abé ábē nēngáne abé áde awe Mwān ábel boŋ ane Mwān ábē Mwān á'sō átíntē e baányāŋ.

30 Né-ōó, bad ábe Dyöb dēmmadté apwēd, anchélé bó ábē ábē bad. Abe áchénlé-'e ahóbé áá békóbnéde áwe e'só, ábe bó-'e békóbnéde áwe e'só, abagé bó éche ehúmé.

Dyöb ádáá syánē mbwiined ne Yesu Krístəə

31 Nzé denəné rímén mekan mésyāā áte, cheé déhele dehób? Nzé Dyöb áde ne syánē, né nzé ahele atəngén syánē?

32 Née Dyöb déebāŋnéé ké awe Mwān. Antéd mó, ábe mó áá áwē á nló míme syánē moosyāā, né éebaá syánē kéchéé émpēé éche déhédné mó-yé?

33 Nzé-módé áhōb áá bad ábe Dyöb ápwédé békwédé nkáá? Dyöb dēn dōó áhōbē nén áá dedíi bad ábe békóbnéde áwē e'só.

34 Nzé-módé-ō áhōb áá dekwédé nkáá? Yesu Krístəə awédé, ápuu, adyéé-'e á ekáá émbáá é Dyöb, áhed-taá ákānnadté syánē.

* 8:28 Dyam-té áde ábenlad Dyöb ábele dō á mboŋ rí bad ábe bédáá mó; donje á kálag áwóó mam mésyāā mébenlad á mboŋ míme bad ábe bédáá Dyöb.

³⁵ Nzéé-ā ahēle ábēl bon Krīstā asóg syánē adəŋ? Mekan nīme mélénlédé syánē áte, ké'ε ndutul, káa ahé áde bad béhāgkē syánē á meséb? Nzaa, káa awón əde déwō'ε mbóté? Nzé-'ε akīme áde bad békimméé syánē? Ké'ε awúu áde bad béhēdeé syánē awúu?

³⁶ Kálag e Dyōb ehóbé aá,

“Póndé téé bad béwúε sé áyāl echōŋ.

Bényīne sé nēŋgáne rídyəŋ ní mbód nīme békagké awúu.”

³⁷ Mmén mekan mésyāā́l mébenlad bon detómé mó áte, mbwiined ne Krīstā, mó awē adā́ syánē bon áwōŋgān-ne syánē.

³⁸ Mbíí bwām nén mēé chōmchōm éesaá éche éhēle-se épāŋ edəŋge éche Krīstā ádá́ syánē. Ken kwééd-ε, ké'ε alonǵé. Ken ángel-ε, ké'ε benkamlεε, ké'ε ngīne éche édé ádyōb. Ken póndé eche dédíí áte nén, ké'ε póndé echē ehúε.

³⁹ Ké ngīne e nkoŋ nímín, ké'ε e nkoŋ rísé, chōmchōm éesaá áfíntē e nhəgtéd rísyāā́l éche éhēle épāŋ edəŋge éche Dyōb áwóné syánē mbwiined ne Yesu Krīstā, awəd Sāŋgwéé.

9

Dyōb ne ábē bad bé Israel

¹ Nkale' mbále nēŋgáne mod awē adúbpe Krīstā, meékālḗ metóm. Mmém nlém nīme Edā́dəŋ éche Esáá élyǵtēé, rílanǵe me nén aá chōm éche ríhóbéé édé mbále.

² Ndulul e ngīne ne metake mé ngīne bédé me á nlém-tē

³ áyāl e ábēm bad, ábēm baányəŋ ábe syāā́bṓ sēdé mekií mehóg. Ayāl echāb nhēde' nén mēé né Dyōb dēmbě́ me ebómán, ábēl-le meebāg ne Krīstā.

⁴ Abēm bad bédii bad bé Israel. Dyōb áhóbé aá mótēdē bó néε ábē bán, alúmté-'ε bó éche ehúmé. Dyōb dēmpě́ á nchemten ne bó, ábe-'ε bó mbéndé. Anlúmed bó ngáne bétəŋgéné mó edúbé abε, bó-'aá ánlā́'é aá móǵbelé chōm éche ánhōbpē aá móǵbēl.

⁵ Bédii bad bé mbyaa nīme ábēd betaa ábe bēmbē se á mbooted. Ade Krīstā áchyáádté-'aá, mómpē néε moonyəŋ, áwāb mbyaa dṓ ámbídtē. Mekεnag mébē ne Dyōb á ngíndé ne á ngíndé, mó awē ákamlan chōm ásyāā́l. Ebē nē.

⁶ Meehóbéé nén mēé Dyōb déebenlé chōm éche ánhōbpē aá móǵbēl. Edé bán saké bad bésyāā́l ábe bēbídé á mbyaa ní Israel bédé bad bé Dyōb.

⁷ Saá-kaá bán bésyāā́l ábe Abrahamε bédé bán bé Dyōb. Dyōb dénlā́ Abrahamε aá, “A mbyaa nīme awəŋ mwān Aisige dṓ bán ábe ríhóbé mēé měbě́ wε bēbídtē.”

⁸ Nén álúmte nén bán bán ábe béchyáá á nyaa e moonyəŋ béesaá bán bé Dyōb. Bon bán ábe bēchyā́'é nhídtε ne ngáne Dyōb dénlā́'é Abrahamε aá móǵbēl, bó́ békoo'ε atəŋ nēŋgáne bán bé mbyaa nīme Abrahamε.

⁹ Ade Dyōb dénlā́'é Abrahamε aá móǵbelé mó dyam áde móhóbé, Dyōb dénhōb aá, “Mě́ŋm ámbíd á póndé eche rítíídé. Ene póndé Seraa áwālḗ mwān a mwεnchóm.”

¹⁰ Saá-kaá nē dēmpεn. Sáá nhóg móó Rebekaa ábe bán bé baachóm béε bēnwōŋgē. Ane sáá abédéε awesyánē taa, Aisige.

¹¹⁻¹² A póndé éche béēchyā́'é ábē bán, áde bēēbī́'é ábel dé mbéb ké'ε mbon, Dyōb dénlā́ Rebekaa aá, “Mwān ambáá ábē mbəledε awe mwān asad.” Dyōb dēmbel nén ábel ényínned nén bán nīmē mewēmtεn móó ámbenlédte ábel mwān nhóg ábe ásε e aníníí. Embonéd mó ápwəd mod awē ádá́ apwəd, saké áyāle dyam áde ane mod ábélé.

¹³ Eténlédé á kálag e Dyōb ngáne Dyōb áhóbé aá, “Mendəŋ Jakəbe bon ríkṓ Esao.”

¹⁴ Chán-nō déhōbpē bṓb? Nédé déhōb bán Dyōb ákwognad baahóg-ε? Aáy, éesaá nē.

¹⁵ Se' bṓd, Dyōb dénlā́ Mosεε aá, “Mě́wōg kénzēé ngəl awē rídá́ ngəl awóg, mě́lūmēd-te e'bon bé nlém wéε kénzēé awē rídá́ alúmed.”

¹⁶ Né-ṓ, mpwēdtéd ní Dyōb méewóó'ε dyamdyam ábel ne chōm éche bad béhēdeé bán ébenled ké'ε éche bēbeléé. Dyōb dṓ ábenlad ábē e'bon bé nlém ábel kéchéé éche áwémténé ábel.

17 Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán Dyöb dénlāā Farao aá, “Mpwede we kâη âbel bon mbenled we álúmed echem ngíne ne âbel bon ádem ðīn ákanled nkõŋsé áte n̄syāāl.”

18 Né-ǎǎ, Dyöb álúmtē' ábe e'bonj bé nlém wée kénzée awě ápwédé, áwēdē-'ε kénzée nló áte awě ápwédé aá áwúu nló áte.

Meliŋá mé Dyöb ne e'bonj bé nlém é' Dyöb

19 Kapóg nyé mod nhóg nyéēsédéd me bánken, “Nzé nê dǎǎ édíí, cheé ékǎá bonj Dyöb ábé áhōbē' aá bad bébélé mewusé? Debíí bán modmod éhēlēē-se ahób aá móǎbenlé dyam áde Dyöb áhóbé aá ábel.”

20 Bonj we moonyon, nzé-módé édíí âseded Dyöb dyam? Mbeé e mǎg éhēlēē-se ésedte' mod awě abelé chó aá, “Cheé ékǎá bonj éhǎgē me nyaa echē éhǎgē me?”

21 Nyébíí nén bán ntumé-mbeé, awóó kunze âbelen hyǎg ábe ábenléé mbeé nyaa echē ádáá. Nzé adǎá, ahelese atéd hyǎg ábēlen mbeé ébe; póg ebé mbeé e edúbé, eníní-'ε ebé mbeé echē bébenladté pǎndé ésyāāl.

22 Kapóg Dyöb áhédé'áá mímē meliŋá alúmed, áhedé-'ε aá bad bényīn eche ngíne. Bonj anched yǎl bwámbwam áwesēn bad ábe bēmbēl bonj áliŋ. Abe bad bēntǎŋgēn-ne nkógsēn akud.

23 Kapóg-ke Dyöb dénwēmtēn-ne álúmed éche ehúmé é ngíne ámīn e bad ábe álúmté e'bonj bé nlém. Amaá ábē bad abonjēn akud éche ehúmé.

24 Syánē dedé-'ε átíntē e ábē bad ábe áchénlé. Saá-kaá átíntē e bad bé Israel dēmpēn dǎǎ áchénlé syánē. Achénlé syánē donje á bad kǎáŋne átíntē e bad ábe béesē bad bé Israel.

25 A kálag e Hoseya, Dyöb áhóbé nén aá,

“Bad ábe bēnkēmbé ábēm bad,
mēchǎg bó mēé bédé 'Abēm bad.’

Aloŋ áde ménkēndǎŋgé mēchǎg dǎ mēé ádíí 'Aloŋ áde n̄dǎá.’

26 Melemlem mé hǎm wée ménlāā-'aá bó mēé 'Nyéēsaá ábēm bad’,

áhēd-taá mēchǎgké bó mēé bédíí ábēm bán, bán bé Dyöb áde ábage' alongé.”

27 Nkal é'dǎǎdǎŋ Yesayaa anhǎád tǎŋgene bad bé Israel aá, “Ké mesonjé mé bad bé Israel mēmbuú áte n̄éé nsíí mímē n̄dē á nkǎg mé edib é nkwě, nguse chēmpēn chǎǎ ékūd e'soósonj.

28 Sǎŋgwéé éebébédté pǎndé ábel mekan mésyāāl mímē átómté mbakú aá móǎbēl á nkõŋsé.”

29 Nén áde n̄ŋgáne Yesayaa ánhōbpē aá, “Nzé Sǎŋ Dyöb á Ngume enkēnlyǎgnéd syánē donje dé nchyáátén, né debágáá n̄éé myad mé Sodom ne Gomora.”

Paale akánnédé bad bé Israel

30 Chán-nǎ déhōbpē bǎǎb? Bad ábe béesē bad bé Israel bétímé békóbnédé á'sō é' Dyöb mbwiined ne adúbe áde bédúbpé Krístǎǎ, kénéé édíí bán béewane'aá áte ákobned á'sō é' Dyöb.

31 Bonj bad bé Israel bēwáné'áá áte bēhéde bán bēhíd mbéndé ábel bonj békobned á'sō é' Dyöb, bonj bēnkēnhēnlé.

32 Cheé ékǎá bonj bēnkēnhēl? Bēnkēnhēnlé áyāle nén bēwáné'áá áte ákobned á'sō é' Dyöb áyāle nsón míme bēn bébélé saké áyāle adúbe áde bédúbpé Dyöb. Bēnkǎd ekuu á aláá áde bad békǎdēé ekuu, bēkwē-'ε.

33 Eténlédé á kálag e Dyöb tǎŋgene nē, nén bán,

“Nyénǎne', mbanne aláá á Zayǎn

áde débēl bonj bad békǎdē ekuu,

aláá áde débēl bonj bad bēkwag.

Bonj kénzée awě adúbpé mó éehúú'é ne mekáá mé ngēn.”

10

¹ A-baányan, ndəá ne nímēm nlém rísyāāl nén mée ábēm bad bé Israel békud e'soóson, nkánnad-te bó mée nê abenled.

² Mbíde bó mbón nén mée bédáá Dyöb abele ne nlém rísyāāl. Bon béekoo'é asōn̄ten ngáne bétāngéné mó abele.

³ Béēsōn̄tēnēē ngáne Dyöb ábeleé bon bad békobnéd áwe e'só. Bétímé béhede nzii echáb chēn echē ēbēl bon békobnéd á'sō é' Dyöb. Né-óó, béesudtēē yāl áhíd nzii echē Dyöb átíídé ábel bad békobnéd áwē e'só.

⁴ Krístəá abelé nsón míme mbéndé éntāngēnnē abel, né-óó, kénzēé awē adúbpé mó, akobnad á'sō é' Dyöb.

E'soóson é' bágndé ne metúmbé mésyāāl

⁵ Se' bəód, Mosēē antēl tāngene akobnéd áde mod akobnadté á'sō e' Dyöb áyāle áhídeé mbéndé. Anhób aá, “Kénzēé awē abele chōm ésyāāl éche mbéndé éhóbeé, ákūd alongé áde déemaá'.”

⁶ Bon éténlédé á kálag e Dyöb bán nyaa eche adúbe ábeleé bon mod akobnéd á'sō é' Dyöb edii, “Weehóbé áwon̄ nlém-tē nén wēé, nzé-módé ákē ámín, ádyöb.” (Nédē, áhúd Krístəá ámín, ásuded mó ásē.)

⁷ Ké-'é “Nzé-módé ákē ásē á echóg éche éewóo asóg?” (Nédē áhúd Krístəá á echóg éche éewóo asóg ápēen mó ámbíd á alongé.)

⁸ Chōm-éé kálag e Dyöb éhóbé edii nén aá “Eyale é Dyöb édé wē benben. Edé ekale chó, édé-'é wē á nlém-tē.” Mmē nkalan̄ rídii nkalan̄ míme sékaléé nén bán nyētāngéné adúbe awón̄.

⁹ Nzé ehóbné nsəl nén wēé, Yesue adii Sán̄gwéé, edúbpé-'é awōn̄ nlém-tē nén wē Dyöb dēmpuúd mó, né wēkūd e'soóson.

¹⁰ Áyāle nén nzé edúbpé á nlém-tē, Dyöb ábele' ékobnéd áwe é'sō. Nzé ehóbné nsəl ne wēé módúbpē, ebelé ékūd e'soóson.

¹¹ Kálag e Dyöb ehóbé nén aá “Kénzēé awē adúbpé mó, éehúú'é ne mekáá mé ngēn.”

¹² Nén adé ne moosyāál, ken mod adé mod a Israel, ken mod eesaá mod a Israel. Dyöb adii Sán̄gwéé a moosyāál nyaa póg, abude-'é kénzēé anamed awē ahēdné mó nwōngēn.

¹³ Kálag e Dyöb ehóbe aá, “Kénzēé awē achagé d̄n̄ áde Sán̄gwéé aá áson̄ mó, ákūd e'soóson.”

¹⁴ Bon chán béhele béchag mó bán áson̄ adāb alongé áde béedúbpéé mó? Chán-ne béhele bédúbé mó, nzé béewóge mímē nkalan̄? Chán-nō béhele béwóg mímē nkalan̄ nzé bad béekanle bó mó?

¹⁵ Chán-ne bad béhele béke bēkanlé bad mímē nkalan̄ áde mod éelóméé bó? Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, “Nzé mod apēéne nkalan̄ mí bwām, ébelé épēēn enyinge.”

¹⁶ Bon saké moosyāál akobé nkalan̄ mí bwām. Nkal é'dáádəŋ Yesayaa mwēn anhób tāngene nē aá, “A-Sán̄, bó ahéé adúbpé nkalan̄ míme sékálé?”

¹⁷ Né-óó, adúbe ápag ne awóg áde mod áwógé nkalan̄, bad bétāngéné-'é nkalan̄ míme Krístəá akal bon bad bédūbē mó.

¹⁸ Bon ndəá aseded nén mée ken, édé mbále nén bán bēnkēnwógké mímē nkalan̄-ε? Bēnwóg mó bwām. Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, “Ehób éche bad ábe békálé'áá mímē nkalan̄ énwōgnēd nkōŋsé áte rísyāāl. Abāb e'yale bēmpē mesóg mé nkōŋsé áte mésyāāl.”

¹⁹ Ndəá aseded nén mée ken, bad bé Israel bēnkēnsōn̄tēnné mímē nkalan̄-ε? Mosēē móo asébpé ahób nén aá Dyöb áhóbé aá,

“Mēnaméd bad ábe béekoo alon̄ abé, ábel bon nyéwóon bó kónjī.

Mēnaméd bad ábe bédé eyókél ábel bon nyélin̄.”

²⁰ Nkal é'dáádəŋ Yesayaa mómpē ankwentēn anhób ngáne Dyöb dénhōbpē. Anhób á t̄l e ékwéé aá,

“Bad ábe béehede’áá me bényíne me.
Menlúméd yäl wée bad ábe béesedte’áá me.”

²¹ Bon Yesayaa anhób tãngene bad bé Israel áá Dyöb áhóbé áá, “Bootya mbwembwe káã ne ngukél, nlyágé mekáá meé ábêm bad bétim ámbíd áwêm, bon béwúú nló áte, béewógné-’áá me.”

11

Dyöb déebáa’é ábē bad bé Israel á yäl ne abãñ ásyãl

¹ Bãb-pã, ndãã aseded nén meéken, Dyöb ábáá ábē bad áyãl-ε? Eesaá nê. Mmën ndii mod a Israel awē abídé á mbyaa míme Abrahamε, á túmbé e Benjamin.

² Dyöb déebáa’é ábē bad áyãl. Bédii bad ábe ápwédé se á mbooted. Nyêbíi chõm éche éténlédé á kálag e Dyöb ngáne Elaijaa ácháá’áá Dyöb, álãngē mó mekan míme bad bé Israel bébélé’áá.

³ Anláá Dyöb áá, “A-Sãñ, ábén bad béwúú ábon bekal bé’daádãñ bésyãl, bépãntéd-te nímõñ menyán mé mendε. Mmëmpen-εé nlyágé, béhede-’ε mémpē awúu.”

⁴ Chán Dyöb dënkwenténné mó? Ankwentén mó áá, “Mbãnné bad ekálé saámbé ábē ábêm bad. Bédii bad ábe béebagé Baalε, dyöb dé metóm, edúbé.”

⁵ Nê dõó édíi káãñ ne bãb. Nguse é bad bé Israel édii édé ábe Dyöb ápwédé ne nímē nsimé.

⁶ Apwed áde ápwédé bó ádíi áyãle nímē nsimé saké áyãle mekan míme bébélé. Nzé émbē nén bán dyam áde bad bébélé dõó ákã bon Dyöb ápwed bó, nédē né saké nsimé mõó ápwédné bó.

⁷ Cheé-õ nén álúmtéé? Bad bé Israel bënkkënkudté chõm éche békóó ahed. Bad ábe Dyöb ápwédé bënkküd chõm éche béhédé’áá, bon ábíníi, nlém ménlël bó á abum.

⁸ Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán
“Dyöb dëmbel bó edimdim.
Káãñne e’chii, béënyínnē, béewógné-’áá.”

⁹ Dabidε mómpē anhób áá,
“Nkãñne’ nén meé ébel bwēm ábe é’wógte bó menyĩge, bóób é’bê bó néε melám.
Nkãñne nén meé, békwε, Dyöb ákógsen-ne bó, áyãle mekan míme bébeléé.

¹⁰ Nkãñne nén meé Dyöb ákwid bó ndím ábel bon béehelé anyínen.
Nkãñne nén meé ápëmted-te bó nted míme rídélé míme ményag bó mbíd pónde ésyãl.”

¹¹ Né-õ, nsedte nén meé ken áde bad bé Israel bënkkõdté ekuu bon békwε, bënkwë ne akwε ásyãl-ε? Aáy éesaá nê. Abel áde bëmbenlé mbéb dëmbël Dyöb dëmbë bad ábe béesë bad bé Israel etál ákud e’soóson, ábel bon bad bé Israel bébê kónjí.

¹² Akwε áde bad bé Israel bënkwéé, ápíínédé bad bé nkõñsé ábíníi bésyãl nsimé híin. Abé-’ε áde bad bé Israel bëmbē atóg áyãl e mekan mé edãádãñ dëmpiinéd bad ábe béesë bad bé Israel nsimé n Dyöb. Nzé Dyöb áhele ápē bad ábe béesë bad bé Israel anamed nê, áde bad bé Israel bébélé mbéb, né chán-nõ nnam mépéé abé míme ábéé áde bad bé Israel bésyãl békudté e’soóson.

Bad ábe béesë bad bé Israel béebãg kúmbe áyãle békúde e’soóson

¹³ Chõm éche ríhedéé ahób nén bãb, nyé bad ábe nyéēsë bad bé Israel, nyēē rílangeé. Ndií mbapεε a nlomag a bad ábe béesë bad bé Israel, né-õ mbage’ nímêm nsón edúbé ésyãl.

¹⁴ Kapóg nhelé mbël bãñned bé Israel bébê kónjí bó donge á bad bómpē békud e’soóson.

¹⁵ Abãñ áde Dyöb dëmbãngē bad bé Israel á yäl dëmbël Dyöb dëntím ásē ne bad bé nkõñsé bésyãl. Bãb-pã, chán-nõ ébēé áde Dyöb dékõpé bad bé Israel ámbíd ámpē néε ábē bad? Ebē byánán bad ábe béwédé bépúúdé ámbíd.

16 Nzé bebágé Dyöb eped é ewele é'sō nēe mendε, nê alūmte bán échê ewele ésyāāl édíi échē. Nzé bebágé-'ε Dyöb nkanj mí bwel, né ngen chómpē edii échē.

17 Bépágké donje á ngen á bwel é menzab ábe béwéné, bebádtē á ngen é bwel é menzab ábe é'kwoge' á ahín-tê. Nyé bad ábe nyéēsē bad bé Israel nyédíi nēngáne échē ngen é bwel bé ahín éche chómpē ekude mendíb míme mébídé á nkanj mí bwel é' bwâm.

18 Ngáne édíi-'aá nê, nyéetâηgenεé nēe nyédíi kúmbe se nyénōné échíníi ngen éche básélé, nkóηtéd. Nzé nyédé kúmbe nyéēchatán nén bán saké nyé nyéchāηgé nkanj bonj nkanj móō ríchāηgé nyé.

19 Nyēhele nyékume' ekáá á tâl bán behúdé échē ngen ábel bonj bebáde nyé áhed.

20 Nê adé mbále. Behúdé bó áhed áyāle bēnkēndúbéé, nyé-'ε bétímté nyé áhed áyāle nyédúbpe. Bonj nyéebág kúmbe. Bonj pen nyébê mbwóg.

21 Nēe Dyöb dénkēmbāηgé bad bé Israel akógsen, bó ábe bédé nēngáne ngen éche énsēbē abé, nyēwēmtan bán ābāη nyé akógsen-νε?

22 Nyēnyíne nén bán, ped póg Dyöb ábóó nlém, ped eníníi-'ε alélé áte. Alélé áte wéε bad ábe bépáné nzii bonj abōηné nyé nlém nzé nyédé nyéhíde' eche nzii. Bonj nzé nyéehídé ch́, né āhūd nyémpē.

23 Nzé bad bé Israel ámpē bétédte ábab e'wúu bé nló áte bonj bétímné Dyöb, Dyöb détéδ bó ámbíd ámpē. Awóó ngíne ábel nê.

24 Nyé bad ábe béesē bad bé Israel, nyé ábe nyédé nēngáne ngen e bwel bé ahín-tê, nēe Dyöb áhéle nyé ahúd á bwel bé ahín-tê, abádé nyé á bwel ábe béwéné, nyēwēmtan bán éēhēlēε-se atéd bad bé Israel átímed bó ámbíd áhed ámpē-yε? Bad bé Israel bóó bédé nēngáne ngen e bwel échē ensēbē abé áyāl e ábê bwel.

Dyöb áwóge' moosyāal ngal

25 A-baányan, nhede mēe nyésōηten dyam áde kááηne bōōb modmod éēsōηtenēē, ábel bonj nyéewémtán bán nyétómténé debyéé awóη. Nhede mēe nyésōηten bán e'lel bé nlém á abum ábe donje á bad bé Israel bebē kááη né bad ábe béesē bad bé Israel ábe bédúbpe básyāāl, bédúbpe.

26 Nén débēnléd ábel bonj bad bé Israel básyāāl békud e'soóson. Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán,

“Nsoode ābíd a Zayōn.

Abōdēδ abé dé mbéb áde mbyaa míme Jakōbe níwóó.

27 A pónde échē mébōdēdtē mítab mbéb dōō mépéé á nchemten ne bó.”

28 Bad bé Israel bédé bad bé ekoyí bé Dyöb bōōb áyāle bédúbpeé nkalaj mí bwâm, nén ábēnlédé ábel bonj nyé bad ábe nyéēsē bad bé Israel nyékud e'soóson. Kénéε édíi nê Dyöb ápwédé bad bé Israel, adii adāθ-'ε bó áyāle melē míme ámmwēε ne ábāb betaa.

29 Nén adé áyāle nzé Dyöb apwédé mod bonj anāmté mó, né apwεdé, anāmté-'ε mó.

30 Bōód, nyéε nyēnwúén Dyöb nló áte, bonj bōōb awúen áde bad bé Israel béwúéné Dyöb nló áte, ábélé Dyöb áwóge nyé ngal, awóηgén-νε nyé áwógen mó.

31 Né-ōó bōōb, bad bé Israel híin béwúéné Dyöb nló áte. Dyöb déwōg bó ngal, awóηgén-νε bó áwógen mómpē. Ábel nê ábel bonj áwōg bómpē ngal melemlem ngáne ánwōgkē nyé bad ábe béesē bad bé Israel.

32 Dyöb ábélé e'wúu bé nló áte é' bad é'dé nēe é'hédé bó á mbwōg ábel bonj áwōg bó baásyāāl ngal.

Bad béε Dyöb mekenag

33 Nyénōne' ngáne Dyöb ápédé nhōn abé! Nyénōne' ngáne ábíi mam mésyāāl, awóη-'ε debyéé áde áchábé ámín. Modmod éēhēlēε-se asóηtén ngáne Dyöb ábeléé mam. Modmod éēhēlēε-se asóηtén-νε nyaa eche Dyöb ábeléé mam.

34 Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán

“Nzé-móde ahele se abíi mewēmtan mé Dyöb.

Nzé-módé ahɛle aléb Dyöb.

³⁵ Nzé-módé akébé Dyöb chöm

ábel bon Dyöb ásábe mó ámbíd.”

³⁶ Dyöb dǎo áhágé bwēm ésyāāl. Mó akǎá bon ábê bwēm é'syāāl é'bé. Mó-'aá awóó ábê bwēm é'syāāl. Ehúmé ébê ne Dyöb á ngíndé ne á ngíndé. Ebê nê.

12

Nyaa echê éhɛdnadté bán alongé á bad bé Krǐsto ábê

¹ Né-ǎó, a-baányan, ngáne Dyöb áwógé syánē ngǎl bwâmbwam, ncháa' nyé mɛé nyébê née mende míme médé á alongé. Mmê mende mésân, mékobned-tɛ ne Dyöb. Nén dǎo ádé nyaa echê éhɛdnadté bán nyébage Dyöb edúbé.

² Nyéehidé' mbɛltéd mí bad bé nkõjsé. Bon nyémwe Dyöb áhǎnɛn nyé nlém á abum, ábel nén nyéwõn abé dékǎlê. Nê débɛl nyéēsõntɛn nyéhíde-'ɛ mam ngáne Dyöb áhɛdɛé. Nyéēbīī mbon, nyébīī mam míme méwógte Dyöb menyinje, nyébīī-'ɛ mam míme métǎngéné.

³ Ne nsimé míme Dyöb ábágé mɛ, nlǎnge nyé nén mɛé, nyé modmod eenyíné yǎl áá mótõmtɛnê abé tómaa ngáne módíí. Bon mod-té ányín yǎl ngáne ákóó abé. Mod-té ányín yǎl nchoo ne ndɛ echê Dyöb ábágé mó née mod awě adúbpé.

⁴ Yǎl e moonyon edii pág, ewóó pág ne pág, pág téé-'ɛ ewóó míme nsón.

⁵ Melemem nê dǎo édíí ne syāá bad bé Krǐsto. Debuú áte bon dedii yǎl pág ne Krǐstǎ, syāá modmod eésaá ne mó mwɛn.

⁶ Dyöb ábénlé nímē nsimé ábɛ syánē mod té echê ndɛ, ékábné-'ɛ áte. Nzé Dyöb ábágé mod ndɛ áhób mekan á dǐn á Dyöb, ane mod áhǎbê' nímê mekan nchoo ne adúbe áde áwóó.

⁷ Nzé mod awóó ndɛ ábɛle bad, ábɛnle bó. Mod awe mó-'ɛ awóó ndɛ áyáged, áyágte bad.

⁸ Mod awě awóó ndɛ áwéd bad nlém á abum, áwéde bó nlém á abum. Mod awě awóó ndɛ ábided chöm á ekáá áwõngɛn bad, áwõngan bad, eénõnê ámbíd. Awě awóó ndɛ ályáged bad, ályágte bad nyaa echê etǎngéné. Mod awě mó-'ɛ awóó ndɛ áwóg bad ngǎl, áwóge bad ngǎl ne menyinje.

⁹ Mod téé ákõn bad adǎn. Mod téé ákǎo ebébtéd. Mod téé ásum mekuu ábel dyan á bwâm.

¹⁰ Mod téé ádǎn mwǎnyan ne nlém rísyāāl. Mod téé ábage waáb edúbé tómaa ngáne ábageé eche yǎl.

¹¹ Mod eéchêdê yǎl ábel nsón. Mod téé áwéd mekáá áte, ábɛnle-'ɛ Sǎngwéé ne nlém rísyāāl.

¹² E'lyág bé nlém ábe mod téé awóó ábɛn bó menyinje. Mod téé áched yǎl á metake-tê. Mod téé áwɛɛn-ne á mekáne-tê.

¹³ Atíntê e nyé bad bé Krǐsto, nzé nyé mod nhóg atógé chöm, waáb awě awóó chó awõngén mó. Kénzée awě apedé áwɛn, nyékõb mó nken bwâm.

¹⁴ Nyékãne nén bán Dyöb ánamed bad ábe béhéde nyé á meséb. Nyéekánné nén bán békud ebómán, nyékãne dásõ bán Dyöb ánamed bó.

¹⁵ Nyéwõg menyinje ne bad ábe béwógé menyinje, nyéleb-pɛ ne bad ábe bélebe'.

¹⁶ Nyébê nsal nhóg ne nhóg ne aníníí. Nyéenyēnê dúu ámīn. Nyébê echon ne bad ábe béesɛ dyamdyam. Mod eewémtán áá mótõmtɛnê debyéé awõn.

¹⁷ Nzé mod ábelé wɛ mbéb weétimtán mó mbéb. Bon pɛn etǎngéné éwémtán ábel mbon á'sõ é' bad bésyāāl.

¹⁸ Mod téé áhɛd nzii ábê nsan ne moosyāāl.

¹⁹ A-baányan, nzé mod abelé nyé dyam dé mbéb, nyé bèn nyéētimtán mó. Nyétéde Dyöb dën ákógsen mó. Nhóbe nén áyāle, éténlédé á kálag e Dyöb nén bán, Dyöb áhóbe aá, “Me-εé ntimtán mbéb ké ríhée nímě mod ábélé. Me Sánḡwéeé me-εé nhóbe’.”

²⁰ Eténlédé á kálag e Dyöb hóm démpēe pen bán, “Nzé nzaa ewag ábōḡ bad bé ekoyí, ehé bó ndyééd, nzé píd ekóbé bó, ébe bó chōm éche bémwākē. Nzé ebelé nê, ekwágte bó, béhēdē-’ε nzii eche béhəḡlanné.”

²¹ Mod eémwāg-se mbéb ríkamlán mó. Boḡ nímēn mboḡ rítōm mbéb áte.

13

Nyébage benkamlenε edúbé

¹ Mod téé áwógne benkamlenε ábe békamlán mó. Ayāle nkamlen ké nhóg méesaá níme Dyöb déetiídé. Dyöb dō-’aá ábánné benkamlenε bésyāāl á atii.

² Né-ḡḡ, kénzée awě eewógné’ mod awě akamlán mó, né eewógnéeé ntii ní Dyöb. Bad ábe bébele nê, béhēdte yāl nkógsen.

³ Bad ábe bébele bwām, béewōgēē benkamlenε mbwóg. Boḡ bad ábe bébele ebébtéd bōḡ béwóge benkamlenε mbwóg. Nzé weéhēdē wēé móbāḡ nkamlenε, ébelé mekan mé bwām. Nzé ebelé nê, né ákēmtē wε.

⁴ Nkamlenε adii mbāledε a Dyöb awě Dyöb ábánné áwōḡgen wε. Boḡ nzé ebele mekan mé mbéb étāḡgné mó abāḡ, áyāle ngíne echě áwóó ákógsen bad eésaa ngēn. Adii mbāledε a Dyöb awě Dyöb ábánné ákógsen bad ábe bébele mekan mé mbéb.

⁵ Né-ḡḡ, mod atāḡgné benkamlenε awógen, saké áyāle ábāa’ε nkógsen dēmpen, boḡ káḡḡne áyāle ábíi nén aá níme nlém rílánḡé mó aá mótāḡḡnē abel nê.

⁶ Né-’aá, nyétāḡgné tááse ámpē asaa, áyāle Dyöb dōḡ bad ábe básaḡte tááse bébenléé.

⁷ Nyésáḡpe mod téé chōm éche nyétāḡgné mó asábe. Ken tááse-yε, ké’ε mōné ké ríhée níme bélāḡḡé nyé bán nyésábe áyāle bwēm ábe nyéwóó. Nyébāa bad ábe nyétāḡgné abāḡ, nyébage-’ε bad edúbé ábe nyétāḡgné edúbé abε.

Nyéḡḡ nhóg ne aniníi

⁸ Mod eewánlé modmod alúm. Alúm áde nyé mod téé átāḡgné awále ádii áḡḡ nhóg ne aniníi. Kénzée awě adāá waáb, né alónté mbéndé esyāál.

⁹ Mbéndé édé nén bán, “Mod eekábé asón á ndáb e e’wóḡḡé. Mod eewúé mod, mod eechíbé. Mod eesíídé chōm é mod.” Echén mbéndé ne échíníi ésyāāl chōḡ éládné boḡ ébé mbéndé póg. Ene mbéndé edii nén bán, “Dḡḡ mwānyonḡ ngáne édāá echonḡ yāl.”

¹⁰ Nzé mod adāá mwānyanḡ eébēlēē mó mbéb. Né-ḡḡ, edaḡḡe élōnte mbéndé ésyāāl.

¹¹ Ngáne nyébíi-’ε nén bán pōndé emaá ape echě nyétāḡgné akábned, nyétāḡgné akábned, áyāle pōndé e e’soosonḡ eche syánē edé benben tómaa ngáne énsēbēē abé áde dédúbpé Krístāa dúbḡén.

¹² Ehíntén émáá ape, bín é’kwóḡé asáa. Né-ḡḡ, déteḡde mbéltéd mé mbéb níme débélé’áá. Déwāa bwēm é’ nzum áwan nzum e e’nyínen bé ekíde.

¹³ Déwáale abé á bwām néε bad ábe bédé á e’nyínen bé ekíde. Nyéekāḡ á ngande éche bad bémwākē mīm boḡ mékōbē bó, nyéekábé mesón. Nyéebēlē-’ε e’tonḡé é’ mekan. Nyéēsēnlé’, nyéebāḡ-ke kónjí.

¹⁴ Boḡ nyéwōḡ abé áde Sánḡú Yesu Krístāa. Nyéebāḡé mekan mé esíi mé ekob é yāl etál, nyéebēlē ngáne échēn ekob é yāl éche ébelte nyé mbéb éhēdēé aá nyébel.

14

Mod eekáádté waáb

¹ Nyékobe bad ábe áḡḡ adúbe déewúu’ε áte. Nyéepēntān-ne tāḡḡene mam níme béwémténé nén bán bétāḡgné abel, ké’ε béetāḡḡenē abel.

² Adúbe áde donje á bad ábágé bó etál ádyé kéchéé bon bad ábe adúbe déewúú'é áte, béedyākē donje á bwēm.

³ Bad ábe bédyāg kéchéé béenyīnē bad ábe béedyāg donje á bwēm nkóntéd. Bad ábe bó'ε béedyāg donje á bwēm béēkāadtē bad ábe bédyāg kéchéé áyāle bó moosyāál békóbnédé ne Dyöb.

⁴ Nzé-módé édíí ákáad mbaledε a mod ampée? Eche Sánj chèn chóa etāngéné ahób aá dyam áde ábélé áde bwām ké'ε déesaá bwām. Bon Sánjgwéé eche ngíne éwōngēn ane mbaledε ábel dyam á bwām.

⁵ Bad behóg bétéde donje dé e'pun bán áde etógnén tómaa ábíníí e'pun. Bad behóg-ke bétéde nén bán e'pun é'syāál é'díí nyaa póg. Mod-té átéd nén aá kéchéé éche mósémténé, etāngéné ne mós.

⁶ Bad ábe bétéde bán epun ehóg édé etógnén tómaa ábíníí e'pun, bébele nê ábe Sánjgwéé edúbé. Bad ábe bó'ε ámpē bédyāg kéchéé, bómpē bébele nê ábe Sánjgwéé edúbé áyāle béságnan Dyöb áyāl e ene ndyééd. Bad ábe bó'ε béedyāg donje á bwēm, bómpē bébele nê ábe Sánjgwéé edúbé, béságnan-ne Dyöb.

⁷ Syánē modmod eesaá á alongé ne mós mwën, modmod eewág-kaá ne mós mwën.

⁸ Nzé dedé á alongé, né dedé á alongé ábel ngáne Sánjgwéé áhedéé. Nzé dewédé-ε né dewédé áwóged Sánjgwéé menyinge. Né-óó, ken dedé á alongé, ké'ε dewédé, á mekáá míme Sánjgwéé dós dedíí.

⁹ Nzom echē ekáá bon Krístā awé, ápūū-ε, abé á alongé, edíí ábel bon ábē Sánjgwéé awē bad ábe bédéde ne ábe bédé á alongé.

¹⁰ Cheé-ō ekáá bon ekāadtē mwānyon? Ké'ε, cheé ekáá bon ényīnē' mwānyon nkóntéd? Ebíí nén wéé syánē moosyāál deétyēem á nkáásé á'sō é' Dyöb.

¹¹ Eténlédé á kálag e Dyöb bán,
 “Dyöb áhóbé aá, ngáne nídíí á alongé,
 moosyāál atāngéné me mebóbón abwóge,
 moosyāál ákēnē-ε me aá me-εé ndé Dyöb.”

¹² Né-óó, syánē mod téé deétyēem á'sō é' Dyöb, álaa mós chöm té eche débélé.

Mod eébelté mwānyan mbéb

¹³ Né-óó, syánē modmod eekáadté waáb, bon pen mod téé ámad áwē nlém-té aá móstāngeneé dyam ábel mbéd áde débēl bon mwānyan ákōd ekuu káa ahún á mbéb-te.

¹⁴ Abé áde nídíí mod nhóg ne Sánjú Yesue, ábélé nkoó abíí nén meé ndyééd ké póg eesaá echē eesaá á'sō é' Dyöb. Bon nzé mod adúbpé aá ndyééd edé echē eesaá á'sō é' Dyöb, eedyág chós.

¹⁵ Nzé edyāg chöm ké éhéé bon nê ábele' mwānyon aníníí ebébtéd, né weewānleneé mwānyon edānge. Weémwāg-se chöm éche édyāgkē ebébed alongé áde mod awē Krístā áwédé áwē nló.

¹⁶ Weémwāg-se kunze eche éwós nēe mod awe adúbe áwúú áte, ébēl mod ábel mbéb, ábel bon bad bēhōbē' wε mekan mé mbéb áyāl.

¹⁷ Saké adyé á ndyééd ne amwé á mím dós áde etógnén á nkamlēn ní Dyöb. Mekan míme médé etógnén médíí áwón abé áde atāngéné á'sō é' Dyöb, ábé nsan ne ábé menyinge míme níhúú ne Édāádāng éche Esáá.

¹⁸ Kénzée awē abenle Krístā nē, akobnad á'sō é' Dyöb, bad ámpē bébelé bēhób bán ábele dyam á bwām.

¹⁹ Né-óó syánē déwēd yāl áte débēle mekan míme mépeene nsan, ne míme méwōngan syánē áwēd nhóg ne aníníí áte.

²⁰ Ehób é ndyééd ébelé-se nyébébed nsón míme Dyöb ábélé. Ndyééd ésyāál ésaá á'sō é' Dyöb. Bon édé awusé ádyé kéchéé eche ébēl bon mod ampée ákwε.

²¹ Ebós mod eébelē' chöm éche éhele-se ébēl bon mwānyan ákōd ekuu. Ken ádyé nyam-ε, ké'ε ámwé mím, ké'ε ádyé kéchéé émpēe.

²² Kéchée éche édúbpé tângene mímén mekan, édií átíntê e nyé Dyöb. Nnam ne mod awë abíí aá mówbeleé dyam áde áde mbéb tângene dyam áde amáá alúmed aá ábóó.

²³ Bon kénzée awë nlém ríkoglادتé á abum nén aá mówtângeneé nyaa e ndyééd póg adyé bon átim chó adyé, né Dyöb déhāb aá abelé mbéb áyāle eébenledéé áde adúbe ábel chöm éche átângéné abel. Nzé mod abelé dyam áde nlém ríkoglادتé mó á abum aá átângéné káa déetângeneé, né abelé mbéb.

15

Awoged bad menyinge, saké éched yāl

¹ Syánē awe adúbe áwúú áte, detângéné née déwóngéné bad ábe adúbe déewúú'é áte. Deébēlē mekan dásō nyaa echē ebōñnéde syánē bēn.

² Syánē mod téé atângéné née ábeleé mam nyaa echē ewógte mwānyan menyinge, áwéd mó adúbe áte.

³ Ké Krīstā mwēn eébele'aá mam dásō nyaa echē ewógte' mwēn menyinge. Bon abelé'aá ngáne éténlédé á kálag e Dyöb nén bán “Nzyāñ ésyāāl éche bad bésyāá'aá wε, étímnédé mε.”

⁴ Mam mésyāāl míme bēntenlé á kálag e Dyöb se' bōád, bēntel mó áyáged syánē. Nē démbē ábel déwōñ e'lyág bé nlém ábe é'húú ne eyale é Dyöb éche ébele bon déwesán, éwēdē-ε syánē nlém á abum.

⁵ Nkānne nén mée Dyöb áde ábele bon déwesán, áde áwēde-ε syánē nlém á abum, ábel nyébē á nchemten ne nhóg ne aníní ngáne nyéhídeé Yesu Krīstā,

⁶ ábel bon nlatén míme nyédíí mbél nyébē nsal nhóg áken Dyöb, Sáá awë awed Sāngú Yesu Krīstā.

Nyékob nhóg ne aníní

⁷ Né-óó nyékob nhóg ne aníní melemlem ngáne Krīstā ákóbé nyé ábel bon bad békene Dyöb.

⁸ Nlānge nyé nén mée Krīstā atimé mbālede a bad bé Israel, ábel bon álóned akag áde Dyöb démbéé betaa. Nē dénlūmēd-te nén bán Dyöb ákale mbále.

⁹ Ampě-ε ábel bon bad ábe béesě bad bé Israel, bébe Dyöb mekenag áyāle ngāl eche awógé bó. Né-'aá éténlédé á kálag e Dyöb nén bán, “Né-óó mēkēn wε átíntê e bad ábe béesě bad bé Israel, mēkōn-ne nkāngé áken ádon dīn.”

¹⁰ Eténlédé ámpē nén bán,

“Nyé bad ábe nyéēsě bad bé Israel, nyéwógen bad bé Dyöb menyinge.”

¹¹ Eténlédé-ε ámpē bán,

“Nyé bad ábe nyéēsě bad bé Israel, nyékene' Dyöb, bad bé nkōñsé bésyāāl-le békene mó.”

¹² Nkal é'dāádāñ Yesayaa mómpē ahóbé ngáne éténlédé bán,

“Mod ábid á nchyaátén míme Jese

awë āpě ákamlēn bad ábe béesě bad bé Israel.

Awē-'aá bad ábe béesě bad bé Israel bésūmmé nlém.”

¹³ Nkānne nén mée, Dyöb áde ábage' e'lyág bé nlém ábel nyélōn ne menyinge mésyāāl nyébē-ε nsan áyāle adúbe áde nyédúbpé. Nē débēl ngine e Edāádāñ éche Esáá ēbēl áden adúbe dékwogé' akwog ne akwog.

Nzom echē ekáá bon Paale átelé' enén kálag

¹⁴ A-baányan, mmēn mbíí bwām nén mée nyé bēn nyēwóó nlém mí bwām ábel mam míme Dyöb áhedéé aá nyébel, nyēsōñténé-ε mam bwām, nyékwognéd-te áyáged nhóg ne aníní.

15 Boŋ kénê, donje á mekan áde áde ríténlé nyé á kálag-tê wén. Ntelé mó, ákamten nyé nímén mekan mésyāal ésebán mbáa' dyamdyam. Nsimé míme Dyöb ábágé me móo ríbelé boŋ rítelé nímén mekan.

16 Dyöb ábágé me nímé nsimé ábé mbaledε awe Yesu Krístəə, ákale bad ábe béesě bad bé Israel nkalanj ní bwám. Mbele nímén nsón née prise ákal nkalanj ní bwám míme níhúú ne Dyöb, ábel nén bad ábe béesě bad bé Israel bébê mendε míme ríbagé boŋ mékobnéd á'sō é' Dyöb. Dyöb dékob bó áyāle Edəádəŋ éche Esáá ébélé básáá á'sō é' Dyöb.

17 Né-ó, ngáne rídí ne Yesu Krístəə, nwóo nzom ákum ekáá á tál áyāle nsón míme ríbenléé Dyöb.

18 Méēhēlē-se nhób dyamdyam démpēe étóméé áhób tñgene nsón míme Krístəə ábélé boŋ níhel abel, ábel bad ábe béesě bad bé Israel bébele ngáne Dyöb áhedéé aá bébel. Mekan míme níhóbé ne míme ríbelé móo méde mekan míme bétáŋgéné ahób míme bétáŋgéné-ε abel.

19 Memběl nímé mam á ngine e e'chemléd ne menyáké, ne á ngine e Edəádəŋ é Dyöb. Nén dēmběl menkál Nkalanj ní Bwám míme Krístəə bwám ngáne ríkágé'áá bootya á Jerusalem ápe á mbwóg e Ilirikum.

20 Nkénwōŋ nlém ákal Nkalanj ní Bwám mebwóg míme modmod éēpēdēē mbéd átúb dīn áde Krístəə. Membel nê ábel boŋ meékāg wée mod ampée ámaa nsón abooted.

21 Nén áde ngáne éténlédé á kálag e Dyöb nén bán,
 “Bad ábe béewógé née béhóbé áyāl echê, bényīn,
 ábe bó-ε béewōgē áyāl echê mbéd, básōŋtēn.”

Paale abelé ntii áke á dyad á Roma

22 Mmén meke míme ríkágé'áá móo mékáá boŋ meéhēlē ape áwēn.

23 Boŋ bəəb, ngáne nímádé nsón échén ped é mbwóg, nwóo nlém áte bwāmbwam ápe áwēn, ngáne ríkénwōŋgē mwě ne mwě.

24 Měbwě áwēn nzé nkag á alonj á Spen. Nwóo mewēmten meé mēnyīn nyé nzé nkag, meé nyéewōŋgēn-ne me áke áwed. Boŋ pen, mědyéé ne nyé mwāmpīn, dehódéd nhóg ne aníní nlém, boŋ ríkag.

25 Boŋ bəəb, ndé á nzii áke á Jerusalem áke déwōŋgen bad bé Dyöb ábe bédé áwed.

26 Bad bé Krísto ábe bédé á mbwóg e Masedonia ne á mbwóg e Akaya bényíné nén bán ébōŋ bán belad mənέ bélóme betóótōkē bé bad ábe bédé átínté e bad bé Dyöb ábe bédé á Jerusalem.

27 Bényíné nén bán ébóó bébel nê, bán bétáŋgéné bó áwōŋgen. Ngáne édí bán nnam míme Dyöb ábágé bad bé Israel, bébenlad mó ne bad ábe béesě bad bé Israel, ébóó bán bad ábe béesě bad bé Israel bómpē béwōŋgen bad bé Israel bwēm nēŋgáne medyé, mənέ ne mbóté.

28 Nzé nímádé nímén nsón á Jerusalem, áde nímáá bó mənέ abe míme beládté bó, měhidé áke á alonj á Spen. Ene pónde dó-'aá métyēmmē ányín nyé.

29 Mbíí-ε meé nzé mpedé, échēm epe ébēl nyéēkūd nnam míme Krístəə míme rílóné mbon.

30 A-bānned, á dīn áde Sāŋgú Yesu Krístəə, ne áyāle edəŋge éche éhúú ne échē Edəádəŋ, ncháa nyé nén meé syánē délad mekáá déwéd me akānned nén bán Dyöb áwōŋgen me.

31 Nyékānne nén bán Dyöb ánən me ábel nén bad ábe béedúbpe Krístəə béebelé me dyam dé mbéb ké ahóg nzé ndé á Judeya. Nyékānne-ε nén bán mənέ míme mékiinédte betóótōkē bé bad átínté e bad bé Dyöb á Jerusalem, békob mó.

32 Ambíd ené dóo mépéé áwēn ne menyīŋge, nzé Dyöb áhede aá ébê áned, ábel boŋ ríkóme áte nzé ndé ne nyé.

33 Dyöb dé nsaj ábê ne nyé moosyāal. Ebê nê.

16

Paale alómmé baab melentɛn

¹ Ndə́á mɛ́ nyé́bii bán awe syánē mwānyan a mmwaád Fibii, awě awōngan ábel nsón á mwembé míme ndé á dyad á Senkria, abele nsón mí bwám.

² Nzé apedé áwēn nyékob mó nken á ðín á Sǎngú ngáne bad bé Dyöb bétǎngéné abel. Nyébe-’ε mó nwōngɛn ké ríhée míme áhédné nyé. Nyé́bii bán mómpē akéwōngɛn ekud é bad, awōngén-ne mɛ ámpē.

³ Nyé́lented mɛ Priskaa bó nchóm Akwilaa ábe syáábō sɛ́belé’ nsón míme Yesu Krístə́.

⁴ Bɛ́nkwéntén awé á nló nímém. Nságnan bó. Saá-kaá mwěmpɛn nságnan bó, bon káǎne mwembé míme bad ábe béesě bad bé Israel rísyā́l, bómpē béságnan bó.

⁵ Nyé́lented mɛ káǎne bad bé mwembé míme ríbome’ áwab ndáb.

Nyé́lented mɛ awem nsón-a-nlém, Epanetuse, adii mod awě abédé mod a’ só ádube Krístə́ á mbwóg e Esia.

⁶ Nyé́lented mɛ Maria, akébel nsón bwámbwam áfínté echên.

⁷ Nyé́lented mɛ káǎne Andronikuse bó Junia, ábe syáábō sɛ́dé bad bé Israel, bémbē-’ε á mbwóg ne mɛ. Bébyé́né bwám áfínté e bembapɛɛ bé nlomag, béndūbē-’ε Krístə́ bon médubē.

⁸ Nyé́lented mɛ Amplatuse, adii mod awě adé awem nsón-a-nlém awě rídáá á ðín á Sǎngú.

⁹ Nyé́lented mɛ káǎne Ubanuse awě syáábō sɛ́benle’ Krístə́ nsón. Nyé́lented mɛ káǎne Stakisɛ, awem nsón-a-nlém.

¹⁰ Nyé́lented mɛ Apɛɛse, awě míme mbɛltéd mí bwám rínyínnédé nén bán ríkóbnédé ne Krístə́. Nyé́lented mɛ káǎne bad bé abum á ndáb áde Aristobuluse.

¹¹ Nyé́lented mɛ Herodyone, awě adé awem mwānyan a Israel. Bad ábe bédé abum á ndáb áde Nasisuse ábe bédúbpé Krístə́, nyé́lented mɛ bó á ðín á Sǎngú.

¹² Nyé́lented mɛ Trifane bó Trifosa, bebaád ábe bébenle’ Sǎngwéé nsón. Nyé́lented mɛ Pesisɛ awem nsón-a-nlém, awě akébel nsón bwámbwam á ðín áde Sǎngwéé.

¹³ Nyé́lented mɛ Rufuse, awě Sǎngwéé ápwédé ábele mó. Nyé́lented mɛ káǎne nyaá, atédé mɛ née awe mwán.

¹⁴ Nyé́lented mɛ Asinkrituse, Flɛgɔne, Hɛmɛse, Patrobase, Hɛmase, bǎnned bé Krísto ábe bóábō bébome’.

¹⁵ Nyé́lented mɛ Filologuse bó Julia. Nyé́lented-tɛ mɛ bǎnned bé Krísto bé baachóm, Olimpase bó Neriuse ne mwānyan a mmwaád ne bad bé Dyöb bésyā́l ábe bédé ne bó.

¹⁶ Nyéhê nhóg ne aníní tǎl ne edǎnge é Krístə́. Mwembé rísyā́l rílómmé nyé melentɛn.

Nlyágtén mé asóg

¹⁷ A-baányan, ncháa nyé mɛ-éé nyétéd pónde ne bad ábe bɛpɛene’ nkabén áfínté echên, ábe bépante bad nzii. Béyágte nyé ayáge áde ápentan ayáge áde nyénsébēé ayáge. Nyééhídé ábɛ bad.

¹⁸ Nyééhídé bó áyāle saké awed Sǎngú Krístə́ bébenléé bon pɛn mam míme mébóhénéde bɛn móó bébɛléé. Bényinte’ nsal áte, béhóbé-’ε mekan átéd bad ábe béesōntán bwám nlém á abum.

¹⁹ Bad bésyā́l béwógé nyaa eche nyésúme mekuu áhíd nkalan mí bwám. Né-óó, mbééné nyé menyinge. Bon nhede nén mɛ́ nyé́bii ábel mekan mé bwám, ríhédé-’ε nén mɛ́ nyéébíé’ dyamdyam tǎngene abel dé mbéb.

²⁰ Dyöb dé nsan ákwógé Satanɛ ahintɛn áwēn ekuu-sé. Nsimé míme awed Sǎngwéé, Yesu Krístə́ ríbbɛ ne nyé.

²¹ Timotiɛ awé súmō sɛ́bele nsón, alómmé nyé melentɛn. Lusiasɛ, Jasɛnɛ, ne Sosipataa, bǎnned bé Israel bómpē bélómmé nyé melentɛn.

²² Mɛ, Tetiuse awě ntenle’ Paale enén kálag, mémpē nlómme’ nyé melentɛn née awen mwānyan a Krísto.

²³ Gayɔse alómmé nyé melentɛn. Awe ndáb dɔɔ sédíí, áhed-taá mwembé mbomɛé. Erastuse, nkoó-mɔné a dyad, ne Kwatuse, awɛd mwǎnyɔɔ bɔmpɛ bélénté nyé. *

Mekáne mé asóg

²⁵ Syánē débɛ Dyɔb ehúmé áyāle nɛn áwóó ngíne áwéd nyé adúbe áte. Nê dɔ-'aá ménlāá'é nyé áde ríkánlé nyé Nkalanɔ mí Bwám tɛngene Yesu Krístəə. Mmê nkalanɔ rídii mbáale eché Dyɔb dɛnkoó'é se etún, ekênlúmédte bad.

²⁶ Boɔ bɔɔb alúmté syánē. Abídté mɔ áwɛd bɔɔb ne mekan níme bekal bé'dəádəɔ bɛntenlé á kálag e Dyɔb. Abɛlé nê ábɛl boɔ bad bé melonɔ mésyāā́l bɛwógne mɔ. Nɛn ábɛnlédé ngáne Dyɔb dɛnhɔbpɛ aá ébɛnléd. Mɔ adé á ngíndé ne á ngíndé.

²⁷ Dyɔb dɛmpɛn dɔɔ áwóó debyéé ásyāā́l. Débɛ mɔ mekenag áyāle chɔm éche Yesu Krístəə ábɛlé, á ngíndé ne á ngíndé. Ebê nê.†

---

* **16:23** Donje á kálag dé'só ábádé nchoo 24: Nê, nsimé níme awɛd Sǎngú Yesu Krístəə mbê ne nyé baásyāā́l. Ebê nê. Kálag émpɛé ébádé nímén nchoo ámbíd e nchoo 27. † **16:27** Donje á kálag áwóó nchoo 25-27 hén ne ámbíd e nchoo 14.23; émpɛé éwóó mɔ ámbíd e nímén nchoo mwɛmpɛn 14.23; donje áwóó mɔ ámbíd e nchoo 15.33.

Kálag e'só echë Paalε áténlé Baá Kōrinto Ndibned n kálag

Kálag e'só eche Paalε átélé, bad bé Krīsto ábe bédé á mwembé n Kōrinto bóo ânteléé chó. Paalε átélé enén kálag tângene ndutul éche bad bé mwembé békúdáá á alongé ádab, békudé-'ε ndutul tângene ádab adúbe. Póndé echë Paalε átélé enén kálag, dyad á Kōrinto dáo ábédé nló n dyad á mbwóg e Akaya á póndé e nkamlen e bad bé Roma. Adê dyad démbyēēn bwâmbwam áyāl e mekan nêngáne nyongé echë etómnádtáá áwed, mekan mé mbwóg mímāb bémbēēn mó kúmbe, abel dé mekan mé mbinde déntōm áte áwed, bēbēnlé'áá-'ε myōb híin.

Mekan míme Paalε ákóó awéd áte médii nkabén ne mbinde e mekan éche édé á mwembé-te. Ahóbe kááñne tângene nyaa echë bad bēnōnēé e'wóngé, nlém míme bad bétāngéné awónj átii ké dyam ábóó káa déeboó'ε, nyaa echë Edáádāñ éche Esáá ébagéé bad nde ne tângene mpuu. Akoó alúmed áte chōm éche nkalanj mī bwām nñhóbeé tângene mímén mekan.

A eped dyōm ne é'láán Paalε ahóbe tângene edānge. Echë eped chó-'áá bad bétómténé abii áfintē e enén kálag esyāál.

Nkabted n kálag

Ndibned 1.1-9

Nkabén míme rídé a mwembé-te 1.10-4.21

Mekan mé mbinde ne alongé á túmbé 5.1-7.40

Mbēltéd mī Bad bé Krīsto ne bad ábe bēedúbpe Krīstā 8.1-11.1

Alongé á mwembé ne abele á Dyōb 11.2-14.40

Mpuu míme Krīstā ne mī bad bé Krīsto 15.1-58

Nde eche bēládté bad bé Krīsto bé Jerusalem 16.1-4

Mekan míme ménōne bad bēn ne nsógtēn 16.5-24

¹ Mε Paalε, awē Dyōb ápwédé ábé mbapεε a nlómag awē Yesu Krīstā ngáne Yesu Krīstā apwedé mε ábé awē mbapεε ngáne Dyōb déntī'é, mε ne Sōstēnε, awe syānē mwānyāñ, séē sētēnlé nyé enén kálag.

² Mwembé mī bad bé Dyōb ábe bédé á dyad á Kōrinto, nyēē rítenléé enén kálag. Dyōb áchénlé nyé ábé ábē bad ábe bésáá. Asāñté-'ε nyé abé áde nyédíí ne Yesu Krīstā. Melemlem nê dáo ápwédé bad bēmpēe ábe bédé hōm-téé, ábe bēbenlad dīn áde awe syānē Sāngwéé, Yesu Krīstā. Adii awab Sāngwéé, abé-'ε awe syānē.

³ Nsimé ne nsañ míme nñhúú ne Dyōb, Titée awēd ne míme Sāngú Yesu Krīstā, nñbē ne nyé.

Paalε aságnan Dyōb áyāl e mwembé n Kōrinto

⁴ Nságnan Dyōb póndé téé áyāl echēn, áyāle nsimé míme ábágé nyé mbwiined ne Yesu Krīstā.

⁵ Abé áde nyédíí mod nhóg ne Yesu Krīstā ábélé Dyōb ábágé nyé chōm ésyāál nyaa echë elóné mbon. Abelé nyékale mímē nkalanj nyaa eche ehednad, nyēsōñténé-'ε mam mésyāál bwām tângene mímē mekan.

⁶ Nén álúmte bán nkalanj tângene Yesu Krīstā míme sékánlé nyé ríkóó nyé asól á nlém-tē.

⁷ Né-óó, nyéetógéé nde ké póg ábele Dyōb, ngáne nyésinεé póndé eche Sāngú Yesu Krīstā álūmēdtē yāl.

⁸ Sāngú Yesu Krīstā mwēn-εé ābēl adúbe áwúú nyé áte kááñne á asóg dé nkōñsé ábel nén á epun éche ápéé ákáad bad, bad bēēhōbē bán dyam dé mbéb ké ahóg áde nyébélé.

⁹ Dyöb ábele' ngáne áhóbé aá móṣbēl, mó apwēdé-'ε nyé ábé mod nhóg ne awe Mwän, Yesu Krīstæ.

*Paale ad nkabén méēbāg
átíntē e bad bé Dyöb*

¹⁰ A-baányan, ncháa' nyé á dīn áde Sáŋgú Yesu Krīstæ nén mēé, nyé moosyáal nyépe á nchemten áyāl e kéchéé éche nyéhóbéé ábel bon nkabén méēbāg átíntē echên. Bon pen nyébē mod nhóg á mewēmtēn ne áyāl e kéchéé éche nyéhóbé bán nyébele'.

¹¹ A-baányan, nhóbe nén áyāle bad ábe Kloo béláŋgé me bán nyé bēn ne bēn nyēsēnle'.

¹² Chōm éche ríhóbéé édíi nén, átíntē echên, baahóg bēhóbe' bán “Ndii mod awē ahíde ayáge áde Paale”, donge bán, “Ndii mod awē ahíde ayáge áde Apolose”, ábíníí bán, “Nhíde ayáge áde Petro”, bēmpēe-'ε bán “Ndii mod awē ahíde ayáge áde Krīstæ.”

¹³ Nédē nyēhede ahób bán Krīstæ akābné áte-yε? Me Paale-éé bēmboméé á awōg á nló nímēn'ε? Ké'ε á dīn ádēm, me Paale, dōo bēndusénné nyé?

¹⁴ Nságnan Dyöb nén mēé menkēndusénné nyé modmod éetóméé Krispuse bó Gayōs.

¹⁵ Né-ṣó, nyé modmod nyéēhēlēē se nyéhób bán nyékudé edusen á dīn ádēm.

¹⁶ (Mendusén káŋne abum á ndáb áde Stefanuse. Méekāmtānnē pen me ndūséné mod ampée.)

¹⁷ Krīstæ enkēnlómmé me ádusen bad. Bon pen anlóm me ákal nkalan mí bwām, menkāl-le mó ésebán mbēnlad e'yale ábe é'lúmte debyéé á moonyon. Nzé membēnléd e'yale ábe é'lúmte debyéé á moonyon né nkalan tāŋgene kwééd eche Yesue áwédé á awōg, méebáá dyamdyam.

Paale ad Krīstæ adii ngine ne debyéé á Dyöb

¹⁸ Dyam áde ríhóbéé ádíi nén, nkalan tāŋgene kwééd eche Krīstæ áwédé á awōg rídii chōm éche édé eyókél wéε bad ábe békē á dū á muú. Bon ne syánē bad ábe békūd e'soóson, nímē nkalan rídii ngine e Dyöb.

¹⁹ Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán Dyöb áhóbé aá, “Mēbel debyéé áde bad ábe bēwēmtan bán bēwóó debyéé ányīnnēd nén déesaá dyamdyam,

mélūmēd-te nén mēé bad ábe bēwēmtan bán bēbíí dyam, béēbii'ε dyamdyam.”

²⁰ Né-ṣó, élúmté nén bán mod a debyéé eesaá dyamdyam, meléede a mbéndé a bad bé Israel eesaá dyamdyam. Bad ábe bēlāŋge bad mekan ne debyéé enén pónde béesaá dyamdyam. Dyöb álúmté aá debyéé dé nkōŋsé ádíi eyókél ngên.

²¹ Ngáne édíí bán Dyöb ábēnlédé áde debyéé ábel bon bad bé nkōŋsé béebēnlád ádab debyéé ábíí mó, mó Dyöb amaá atíi aá móṣsōŋ alongé á bad ngáne bédúbpe nkalan míme sékaleé tāŋgene Krīstæ. Kénéε bad ábe béēbii Dyöb bétédé nén bán póle e e'yókél é' bad chōo sékaleé.

²² Bad bé Israel bédæ bán bēnyīn e'chemléd é' menyáké bon bédūbē, bad bé Grikia-'ε bēhede debyéé áde áchábé ámīn.

²³ Bon sé pen, sékale nén bán Krīstæ, Ane-awē-Béwógté, anwé á awōg. Ne bad bé Israel, nímē nkalan rídii dyam áde bēnkēndāŋgé awóg ne awóg dēn, ne bad ábe bó-'ε béesē bad bé Israel, nímē nkalan rídii eyókél ngên.

²⁴ Bon Dyöb áchénlé donge á bad ábé ábē bad. Bó donge á bad bédii bad bé Israel, ábíníí-'ε bad bé Grikia. Ne ábēn bad nímē nkalan míme sékaleé rídii Krīstæ, mó adé ngine e Dyöb, mó-'á adé debyéé á Dyöb.

²⁵ Chōm éche ényīnnad née eyókél é Dyöb étómé debyéé á moonyon. Eche chō-'ε ényīnnad née ewōmwōm é Dyöb, étómé ngine e moonyon.

²⁶ A-baányan, nyékamten nyaa é bad éche nyébédé á pónde eche Dyöb áchénlé nyé ábé ábē bad. Bad bé nkōŋsé bēnyīn nyé nguse é bad née bad ábe bēwóó debyéé. Nyé nguse é bad nyébédé benkamlenε. Nyé nguse é bad nyēmbíd á túmbé é benkamlenε.

²⁷ Boŋ Dyöb ápwédé bad ábe bad bé nkõŋsé béntēdtē néε e'yókél é' bad. Abelé nê ákwáged bad ábe béchágé yäl á nkõŋsé-te nén bán béwóó debyéé. Dyöb dêmpwëd-te bad ábe nkõŋsé ményinnē néε bad ábe béesë etógnén. Ambel nê ákwáged benkamlenε.

²⁸ Dyöb dêmpwëd bad ábe bad bé nkõŋsé bényinnē bán bédé nkõŋtéd, ápwëd ábe bényinnē bán béesaá dyamdyam, bad ábe bényinnē bán béesaá dyam dé abelen. Dyöb dêmbel nê álúmed nén aá mam míme bad bé nkõŋsé bényiné bán médé etógnén, méesaá chõmchõm.

²⁹ Ambël nê ábel boŋ modmod eékümē' ekáá á tâl á'sõ é' Dyöb.

³⁰ Chõm éche ábénlé nyé chõó ekáá boŋ nyêbé mod nhóg ne Yesu Krístæ. Mekan míme Yesu Krístæ ámbenlé, ne syánē, debíí bán ádíi debyéé á Dyöb. Nédē, Yesu Krístæ mó abelé boŋ syánē débélé mekan míme métãŋgéné, debé bad ábe bésáá, mó-'aá akõdté syánē á mbéb-te.

³¹ Né-óó, éténlédé á kálag e Dyöb nén bán "Kéñzéé awë akume ekáá á tâl, akume' ekáá á tâl dásõ áyãle dyam áde Sáŋgwéé ábénlé mó."

2

Paale abënlédé ngine e Dyöb ákal nkalan tãŋgene kwééd eche Yesuε

¹ A-baányan, áde mípédé áwën ákale nyé nkalan míme ríhóbe mam tãŋgene Dyöb,* meébenlád-taá e'yale é'mbáá ké'ε debyéé ámbáá.

² Membel nén áyãle áde míbédé átíntē echên memmäd á nlém-tê nén meé méebenlé dyam démpëe éetóméé ákal nkalan tãŋgene Yesu Krístæ ne kwééd echë áwédé á awõg.

³ Ade míbédé ne nyé menkênkwognédté mmën ábel nsón, mbwõg míbédé me áte, nlém ríhünē-'ε me á abum.

⁴ Ade n'yágté'áá nyé, ríkanlé-'ε nyé, póle echë rílánagé'áá nyé eebédeé póle echë etéde bad nlém á abum echë edé debyéé ámbáá áte. Meékanle'aá-'ε nyé ne debyéé ámbáá ábel nén nyédúbe chõm éche rílangéé nyé. Boŋ pen áde ríkanlé'áá nyé nkalan rí Dyöb, mekan míme ríhóbé'áá mélúmté'áá bán ngine e Edáádãŋ é Dyöb edé áwëd-te.

⁵ Meéhede'aá meé nyédúbe nkalan rí Dyöb áyãle mod ábénlédé debyéé ámbáá ákale nyé mó. Boŋ nhedáá meé nyédúbe míme nkalan ngáne Dyöb dën ábénlédé eche ngine ábel nyédúbe.

Debyéé áde dhúú ne Dyöb

⁶ Kénê-'ε ámpē, nzé sêdé ne bad ábe bémáá awúu áte á adúbe-tê, sêbelé sébenlád debyéé nzé sêkanle bó póle. Adé debyéé pen déébãgkē debyéé áde mod a nkõŋsé ábenladté. Déesaá-'aá debyéé áde ké benkamlenε bé nkõŋsé bé' chii bébenladté. Ábe benkamlenε bédíi bad ábe mímab nkamlen mébëé á esõŋ é pondé.

⁷ Debyéé áde sébenladté ádíi debyéé áde Dyöb ábágé sé. Sékale ntíi rí kun míme Dyöb ábénlédé áde debyéé abel. Ngen e'só Dyöb dénkênlúmédté modmod mímén ntíi áte. Mmén ntíi míme Dyöb átíídé ahóbé aá syánē ámpē dëbē ásē e eche ehúmé á pondé echë ehúé'. Dyöb déntíi aá móóbelé syánē nê se áde ééhãgëé nkõŋsé.

⁸ Nkamlenε a nkõŋsé ké nhóg enkênsonjénné ádén debyéé á Dyöb. Áyãle nzé bénsõŋtën chõm éche Dyöb ábéláá, né bénkênwúú'é Sáŋgwéé a edúbé abome áde bëmboméé mó á awõg.

⁹ Boŋ kénê-'ε ámpē, éténlédé á kálag e Dyöb nén bán, "Mam míme Dyöb ábõŋséné ábele ábē bad ábe bédáá mó, médíi mam míme modmod éenyínëé mbêd, míme modmod éëwõgëé mbêd, míme modmod éékãmtëñëé-'aá áwe nlém-tê mbêd."

* **2:1** Mam tãŋgene Dyöb; donje á kálag dé'só áwóó: mam tãŋgene mekan mé e'koŋéd mé Dyöb.

10 Mmén mekan móo Dyōb álúmté syánē. Echē edaádəŋ chōō ánlōmmē álúmed syánē nímén mekan. Edaádəŋ éŋone mekan méshyāāl áte, ébíí-’ε mekan méshyāāl, káəŋne mekan mé Dyōb níme mod éhēléé-σε awámsén asōŋten.

11 Modmod eebýéé’ε mewēmten mé mod ampée. Edaádəŋ éche édé mod áte chōō ébyéé’ nímē mewēmten. Melemlem nē dōō modmod éebíí’ε mewēmten mé Dyōb, étōmē Edaádəŋ é Dyōb.

12 Edaádəŋ éche syánē déwóó éhúú ne Dyōb. Deewóó’ε edaádəŋ é nkōŋsé. Dyōb ábágé syánē échén Edaádəŋ ábel désōŋten mam méshyāāl níme ábééné syánē níme nsimé.

13 Né-ōó, séēbēnlādtē e’yale ábe moonyon ábenlādté áde debyéé áyáged bad. Boŋ sébenlad e’yale ábe Edaádəŋ é Dyōb élyágté sé áhób. Sébenlad e’yale ábe Edaádəŋ élāŋgέ sé tēŋgene níme mekan.

14 Mod awē eewóo Edaádəŋ é Dyōb áte eedúbpeé mekan níme Edaádəŋ é Dyōb élāŋgέ bad áyāle anyíne mó eyókél. Eéhēléé-’ε mó asōŋten áyāle Edaádəŋ éche Esáá chēmpen chōō éwōŋgan bad ádol mekan mé Dyōb áte bwám.

15 Mod awē awóo Edaádəŋ áte ádol mekan méshyāāl áte bwám. Boŋ modmod eéhēléé-σε asōŋtén mewēmten níme ane mod.

16 Edé nén ngáne éténlédé á kálag e Dyōb nén bán,

“Nzé-módé abíí mewēmten níme Sāŋgwéé’?

Nzé-módé ahele se aléb-pe mó?”

Boŋ syánē dewóo mewēmten níme Krístəə.

3

Paale aá bembəlede bé Dyōb bōō bó moosýāál bédii

1 A-baányəŋ bé Krísto, meéhele’aá sé nláá nyé mekan ngáne nílāŋgέ bad ábe adúbe ádāb áwúú áte áyāl e mekan mé Dyōb. Boŋ nlāŋgέ’aá nyé mam ngáne nílāŋgέ bad ábe béwóo mewēmten mé moonyon a ekob. Nyēbédé néε nkáál, mentéd nyé néε bad ábe bēmbōótéd ábé mod nhóg ne Krístəə.

2 Abii dōō nkáál nímwáa’ε, eedyáŋké ndyééd echē elélé. Né-’aá me-’ε mēmbōótédte nyé mam níme méelele áte tēŋgene nkalan í Dyōb ayáged. Menkēnyáŋgédte nyé mam níme méwúú áte, áyāle ene pōndé nyēnkēnkwoŋké ákob mó. Ké bōōb-pe nyéēkwōgēē ákob mó.

3 Áyāle nyédii nyéhíde’ mekan mé ekob é yāl, nyēwánléné nhóg ne aníní kónjí, nyé bēn ne bēn nyéswanjtán-ne. Bōōb áde nyédii nyébeleé nímén mekan éelūmtē bán nyédii nyéhíde échēn esíí é mekan mé ekob é yāl-ε? A mbále, nyébeleé néε bad ábe béwóo dāsō nsōŋten ní moonyon.

4 Chōm éche ékáá boŋ níhōbē nén édii nén, átíntē echēn bad behóg behóbe bán, “Ndií mod awē ahíde ayáge áde Paale,” ábíní-’ε bán, “Ndií mod awē ahíde ayáge áde Apolose.” Enén ndín e mbéltéd elūmte’ bán nyēwóo dāsō nsōŋten ní moonyon.

5 Bōōb-pōó, nzéé Apolose ádíí? Nzéé me, Paale-’ε nídíí? Bembəlede bé Dyōb ngēn bōō sédíí. Séwōŋgéné nyé adúbe Krístəə. Sé mod téé abele nsón níme Sāŋgwéé ábágé mó aá ábel.

6 Ndií mod awē awéné mbál-e-bū, Apolose-’ε mó adé mod awē asyōgé’áá ene mbál mendíb áyāl, boŋ Dyōb dōō dēmbəl boŋ mbál níkwoge’ saké sé.

7 Né-ōó, mod awē awéné ne mod awē asyōgé mendíb bó modmod béesaá etógnén. Mod awē adé etógnén adíí Dyōb. Mó abele boŋ mbál níkwoge’.

8 Mod awē awéné ne mod awē asyōgé mendíb bébeleé nsón nhóg, Dyōb désābē-’ε bó mod téé nchoo ne nsón níme ábélé.

9 Bembəlede bé Dyōb ábe bébele nsón nhóg bōō sédíí. Nyé bad ábe nyédúbpe-’ε nyédii nēngáne nzag echē Dyōb áwóo. Nhele níhəgtén-ne nyēmpē ábé nēngáne ndáb echē Dyōb álóó’ε.

10 Mbēnlédé nsimé níme Dyōb ábágé me ábel nsón nēngáne nlóo-ndáb awē awóo debyéé álōŋ ndáb. Mensáá nsón ní Dyōb átíntē echēn, bembəlede bēmpēe békēné nsón

níme nísáádé á'sō. Boŋ kénzée awě alóo' atəŋgéné atéd pónđé ngáne álóo' é ámīn e nsón níme bémáá asáa.

¹¹ Ayāle modmod éēhēlēē-se ábel nsáaned mémpēe éetómēé níme ní máá ábel. Mmē nsáaned níđii ayáge áde ní'yágté nyé təŋgene Yesu Krístəə nén mēé, Dyōb ásoo' áded alongé mbwiined ne Yesu Krístəə.

¹² Doŋge dé bembəlede bébenlad bwēm nēŋgáne gól, sílva ne meláá mé etógnén ákēen níme nsón á'sō. Bembəlede bēmpēe-ε bébenlad bwēm bé nsón bēmpēe ábe é'bíde ayāl e mel, ne ábe é'dé byaá, ákēen nsón á'sō níme bésáádé.

¹³ Pónđé ēpě echē moosyā́l ányīnnē nyaa e nsón echē mod téé ápédé ábel. Ayāle á epun éche Yesue ápēé ábidēd mam mésyā́l áwed. Ebē nēŋgáne mod awě ahédé bwēm á dū, boŋ muú níbēl anyín éche éhēle-se éhyáŋ ne eche éehēlé-se éhyáŋ.

¹⁴ Nzé nsón níme mbəlede ábélé ámīn e nsón níme bémáá asáa méehyáa, né ákud nsábe.

¹⁵ Boŋ nzé nsón níme mbəlede ábélé ámīn e nsón níme bémáá asáa níhyáá, ane mbəlede éekudté chōmchōm, boŋ kénê, mwēn áđii abé mod nhóg ne Krístəə. Boŋ pēn ábē nēŋgáne mod awě abídné mehélé á ndáb-te echē ehyáa. Adíi abé á alongé boŋ chōm ésyā́l éche áwóó émad ahyáŋ.

¹⁶ Ndúbpe mēé nyébíi bán nyédii abón áde Dyōb ádyēé' é áte. Edəádəŋ é Dyōb éde áfínté echēn.

¹⁷ Kénzée awě abéhte abón á Dyōb, Dyōb débēbēd ane mod, ayāle nén wēé Dyōb ádyēé' é áđii hōm áde áde ngəŋgú. Nyébēn-naá nyédé áde hōm áde áde ngəŋgú.

¹⁸ Modmod eédōgē yāl. Kénzée awě awémténé áfínté echēn áá mōwōō debyéé á nkōŋsé-te wén, átimed yāl eyókéł é mod ábel boŋ ákoŋ debyéé awóŋ.

¹⁹ Nlāŋge nyé nén ayāle, dyam áde bad bé nkōŋsé bényíneé bán áde debyéé dōō Dyōb ányíneé nēe eyókéł é akan. Debíi bán nén áde mbále ayāle éténlédé á kálag e Dyōb nén bán, “Bad bēwēmtan bán bēwóó debyéé boŋ Dyōb ábenlad ádab debyéé dēn ákób ádab akwáb.”

²⁰ Éténlédé ámpē nén bán, “Sāŋgwéé abíi áá bad ábe bēwēmtan bán bēwóó debyéé ádab debyéé déesaá dyamdiam.”

²¹ Né-ǎó, modmod eékūmnē baányoŋ ekáá á təl, ayāle nyēē Dyōb ábágé bwēm é'syā́l.

²² Dyōb álómé me, Apolose ne Petro áwōŋgen nyé. Bwēm é'syā́l ábe Dyōb áhágé á nkōŋsé, abagé nyé bó ábenled. Ké nyébé á alongé ké'ε nyēwé, Dyōb ábélé nē á mboŋ nímmēn. Mekan-ne níme mébenlad ne nyé bəəb ne níme mébenléd ne nyé á pónđé eche ehúe' á'sō, méđii á mboŋ nímmēn. Abén bad bésyā́l ne abén bwēm é'syā́l Dyōb ábágé nyé bó.

²³ Nyédii bad ábe Krístəə, Krístəə mó-ε abé ane awě Dyōb áwóó.

4

Paale aá Dyōb ápwédé bó ábele Krístəə

¹ Nyétéd sé nēŋgáne bad ábe bébenle Krístəə, ábe Dyōb ábélé áá bēlāŋge bad mekan mé e'koŋnéd.

² Chōm éche éhednad bán échē ndín é bembəlede bébel éđii ábel nsón bwām níme echab sāŋ ábágé bó áá bébel.

³ Boŋ me meewóó' é pónđé ábel ne kéchéé éche nyé ké'ε mod ampēe áwóó áhób təŋgene nsón níme Dyōb ábágé me áá níbel. Ké mmēn meehóbéé təŋgene nsón níme níbeléé, ké níbóó ké'ε mééboo' é.

⁴ Meenyíneé awusé ké ahóg ayāl e nsón níme níbeléé boŋ nē déēlūmtēē nén bán chōm ésyā́l éche níbeléé étəŋgéné. Sāŋgwéé mwēmpēn mó abíi nsón níme níbeléé, ké nítəŋgéné ké'ε méētəŋgené.

⁵ Né-ǎó, nyéehóbé bán mod ábelé nsón ní bwām ké'ε ábelé nsón mé mbéb áde pónđé éēpēdēē ábel nē. Ene pónđé ēpě áde Sāŋgú Yesu Krístəə ápēé. Ade ápēé, ábidēd bwēm ábe

é'bedé á ehíntén-tê á e'nyínen bé ekíde abídéd-te bad mewêmtan áwed míme modmod énkêmbíí'é. Ene pónde dō-'aá Dyōb dékenné mod téé ngáne apédé nsón abel.

⁶ A-baányan bé Krísto, nhóbe' mímén mésyāāl áyāl echēm ne Apolose áwōngēn nyé ásōntēn. Ntéde sé bad bébe nēngáne elānsēn ábel nyéyáge e'yale ábe béhóbēé nēn bán "Mod ábele dāsō mekan míme méténlédé." Modmod ekumné mod nhóg ekáá á tâl se ányíne aníníí nkóntéd.

⁷ Dyōb áhágé mod nhóg etógnén tómaa aníníí-yé? Cheé mod ádíí éche Dyōb déebeléé bon abé? Cheé-ō mod ákuménne ekáá á tâl, áde édíí bán kéchéé éche mod ádíí Dyōb dōo ábéléé mós?

⁸ Bōob nēn nyélúmte byánán nyêwóó chōm ésyāāl éche nyétógnéné. Nyélúmte byánán nyésudé nhōn. Nyétédte sé bembaledé, nyé bēn nyêwêmtan bán nyédíí kâñ. Mendāñ nēn mēé nyékon kâñ abé ábel bon sémpē sékamlan ne nyé.

⁹ Nwêmtan nēn mēé Dyōb ábéléé áá sé bembapēé bé nlomag sébê nēngáne bad ábe béesē etógnén áfíntē e bad. Sédíí nēngáne bad ábe bétómté mbakú bán béwê. Nhóbe nēn áyāle bad bésyāāl bēnōne sé ányín chōm éche ébenlad ne sé. Saá-kaá bad bēnpen bon káñ ne ángel éñone sé.

¹⁰ Bad bényíne sé nēe e'yókél é' bad áyāle sébenléé Krístā. Bon nyépen nyêwêmtan bán nyêwóó debyéé áyāle nyédíí nhóg ne Krístā. Bad béwêmtan bán séewóó'é ngíne ábel dyamdyam bon nyêwêmtan bán nyêwóó ngíne echē ehúú ne Dyōb. Bad béebagéé sé edúbé bon bébage nyé edúbé.

¹¹ Kááñne ne bōob, séewóó'é chōm éche sédyákgē ne éche sémwákgē. Séewóó'é mbóté éche ékwógé sé ahé. Séyákgé mbéte akud á mekáá mé bad. Séewóó'é wéé sédyēé'é.

¹² Sébele ntū ní ngíne ábel bon sékud chōm éche séwōnganné éched yāl. Nzé bad bésyāá' sé sēlānge bó bán mekan mébéen bó bwām. Nzé bad bébele sékude metake, sēwesān.

¹³ Nzé bad béhóbe sé mekan mé mbéb áyāl, sēhóbe bó mekan mé bwām áyāl. Ké bōob bad bédíí bényíne sé mbinde áwab dīd-te. Séesaá dyam dé abelen áwāb.

¹⁴ Ntele nēn saké áwóged nyé e'sōn bon ntenle nyé áléb nyé tângene mekan míme nyétāngéné abíí. Áyāle nyédíí nēngáne ábēm bán ábe rídás.

¹⁵ Kénéé édíí bán nyêwóó bemeléede bé Krísto híin, mod nhóg mwēmpen mó adé nēngáne sáá awēn. Apēn áde nípiínédé nyé nkalan ní bwām ábéléé ndíí nēngáne sáá awēn a Krístā.

¹⁶ Né-ōó, ncháa nyé nēn mēé nyébele mekan míme mémpē níbeléé.

¹⁷ Nēn dōo ákáá bon nílōmē Timotiē áwēn. Adíí nēngáne awem mwān á dīn á Sāngú. Ndás mó, ayákgé-'é mekan abel ngáne éhednadté. Nzé apedé ákamtén nyé nyaa e alongé eche níwóó nēngáne mod a Krísto. Ene nyaa e alongé edé nchoo ne chōm éche ní'yágtéé mwembé ké ríhée míme níkagké áte áyáged.

¹⁸ Nyé donje á bad nyédé kúmbe, nyêwêmtān bán méepaá áwēn.

¹⁹ Bon nzé Sāngwéé akwēténé, nkwogé apē áwēn. Ene pónde-'aá méhedté áte ábíí chōm éche ábē bad ábe bédé kúmbe békoo'é abel. Mébīí ké békónté ngíne awōñ echē ehúú ne Dyōb ké'ε nsəl ngēn mósó bébeléé áte.

²⁰ Nkamlēn ní Dyōb méesaá chōm éche édé á nhóbtéd, bon rídíí ngíne echē elúmte' á mbéltéd.

²¹ Ahéé abōñédé nyé, nyédás bán nzé mpedé áwēn níkógsan nyé áyāl e kúmbe eche nyédíí ké'ε nyédás bán nzé mpedé nílúmed nyé nlém mé edānge, níchedne nyé yāl?

5

Paale ahóbé tângene akáb dé mesón á mwembé ní Kōrinto

¹ Nwógé nēn bán mod nhóg áfíntē echēn akábe asón, nyaa e asón echē ké bad ábe béebíí Dyōb béheléé se békāb. Chōm éche ríhóbēé édíí nēn mēé, mod nhóg áfíntē echēn akábe asón ne sáá mwaád.

² Chán-nō nyéhēle nyébé kúmbe áde édíí bán ane mod mímē mbéb rítàngéné nyé dásō ndutul awóged. Mó awě abele enén ndín e dyam, nyétàngéné nēe nyénané mó átíntē echên.

³ Nhóbe mēé nyébel nê áyāle kénēe méesaá ne nyé, nkamtan nyé pónde téé. Nhóbe byánán ndé ne nyé nén mēé mmaá mbakú atómed,

⁴ ne kunze eche Sàngú Yesu Krístəə ábágé mē, nhóbe nén mēé nyékógsen ane mod awě abélé mímē mbéb. Nzé nyéládné, ébê byánán ndé ne nyé, awed Sàngú Yesu Krístəə ábe nyé ngíne ábel kéchéé éche nyéwémténé abel.

⁵ Nhede mēé nyébe ane mod á mekáá míme Satanē ábel bon Satanē ábébed échē ekob é yǎl. Kénēe édíí bán Satanē ábēbēd échē ekob é yǎl, Yesuē ášōŋ échē edəádəŋ á epun éche ápéé ákáad.

⁶ Nyéetàngenēé kúmbe abé. Nyébíi nén bán mbumé ní ngun rísonle' nzé béhédé mwā esulten áwēd-te, melelem nê dōo ane mod awě abelé mímē mbéb áhele ábel bad bémpeē bébel mbéb.

⁷ Nyéhūd esulten é nchun ésyāā, ábel bon nyébē nēngáne mbumé mékōālē míme méewóo esulten, né-'aá nyékóó abé. Nyédé nén áyāle Krístəə anwé á nló mímēd. Mó ambé nēe Mwān-a-Ndyōŋ mí mbód awě bēmbéé nēe mende mé ngande e Nnyíme-ámín, áyāl e mbéb mí bad.

⁸ Né-ōó, nyéwóg menyinge ne ene ngande, esulten é nchun éēbāg ámpē. Abé ádēd ábē pónde ésyāā nēngáne abé á bad bé Dyōb, deébēlē e'bébtéd é' mekan, deebébé-'e nlém á abum. Bon pen déwōŋ abé dékōālē, déhíde Krístəə ne nlém nhóg, dékale-'e mbále.

⁹ Kálag echē mēntelēé nyé menláá nyé mēé nyéēhōŋné' bad ábe békábe mesón.

¹⁰ Saké bad ábe béedúbpe Dyōb bóo ríhóbaá, kénēe édíí bán bó donge á bad békábe mesón, bédé ngoód, bédé bechíb, donge ábenlé-'e myōb mé metóm. Weéhēlēē-se ebāŋ échén ndín é bad á yǎl káŋŋ né ehíté á nkōŋsé.

¹¹ Bon bad ábe mēntelēé nyé mēé nyéēhōŋné bédíi bad ábe béchágé yǎl bán bédíi bad bé Krísto bon békābē mesón, bēbé ngoód, bēbagé myōb mé metóm edúbé, bēhōbē bad mekan mé mbéb á yǎl, bémwāg mím bwāmbwam mékōbē bó, bēbé-'e bad ábe béchíbe'. Nyéedyág ké ndyééd ne échén ndín é bad.

¹² Meewóo'ē kunze ké póg áhób mēé békógsen bad ábe béesē bad bé Dyōb. Bad ábe bédé á mwembé-te bóo nyétàngéné akógsen.

¹³ Dyōb dōo dékāād bad ábe béesē á mwembé-te. Eténlédé á kálag e Dyōb nén bán, “Nyéhūd mod awě abele mbéb átíntē echên.”

6

Mod eesámné mwānyan

wéé bad ábe béedúbpe Krístəə

¹ Nzé nyé mod ké ahéé awánléné mwānyan a Krísto dyam, éekāg wéé mod awě eedúbpe Krístəə aá ákáad bó. Bon pen áke wéé bad bé Dyōb ábel bétimed bó ásē.

² Nyébíi nén bán bad bé Dyōb bóo békāād bad bé nkōŋsé. Né-ōó, ngáne édíí bán nyéēkāād bad bé nkōŋsé, nyétàngéné nēe nyékáadtéé mpíntéd mé mekan.

³ Nyébíi bán syánē-éé dékāād ángel. Nēe édíí-'aá nê, chán-nō déheléé baá mam ábe bétōge mbóó átíntē echen mbwē-téé amad?

⁴ Né-ōó, nzé échē ndín é mam épédé átíntē echên, nyéētím chó nēe atéd, nyékēēn wéé bad ábe mwembé méētédēē nēe dyam bán bóobó bémade nyé chó-yē?

⁵ E'són ne nyé. Nédē modmod eesaá átíntē echên awě awóó debyéé ákóm nsan átíntē e mod bó mwānyan ábe bēwánléné-yē?

⁶ Bon mod atime mwānyan akēen á kóte, bad ábe béedúbpe Dyōb békáadte-'e búmō.

⁷ Asómēn áde nyésámnéé nhóg ne aníníí á kóte álúmte bán nyékwédé ne akwē dēn. Edé mbon mwānyon ápanen wē tómaa wē ákēen mó á kóte.

⁸ Bon nyétíme nyêpanne, nyêdoge-’ε nhóg ne aníní, nyêbele nê káəne wée baányon bé Krísto.

⁹ Nyébíi nén bán bad ábe bébele e’bébtéd é’ mekan béebáá á nkamlen ní Dyöb. Modmod eédögē nyé. Bad ábe békábe mesón, bad ábe bébenle myöb mé metóm, bad ábe békábe mesón á ndáb e e’wóngé, baachóm ábe bénaɲnad baáb baachóm bémpēe, ábén bad bésyā́l bó modmod béebáá á nkamlen ní Dyöb.

¹⁰ Bad ábe béchíbe’, bad ábe bédé ngoód, bad ábe bébágé yäl á amwé á mím, bad ábe béhóbe bad mekan mé mbéb á yäl ne bad ábe bédumne bad bwēm bó modmod béebáá á nkamlen ní Dyöb.

¹¹ Nyé donge á bad nyêbeláá échen ndín é mekan. Bon á dín áde Sánjú Yesu Krístə ne á Edəádəɲ éche ádéd Dyöb, béhúdé nyé mímén mbéb á yäl, nyédé bad ábe bésáá, Dyöb ábánné nyé née bad ábe bésáá, nyéköbnédé-’ε á’sō é’ Dyöb.

Nyêbenlad échen yäl ábe Dyöb edúbé

¹² Nyé mod nhóg ahele ahób aá, “Nwóó kunze ábel kéchéé éche rídáá abel.” Nê ádé mbále. Bon pen saké chöm ésyā́l éche mod ábeléé éwōngan. Mod ahele ahób aá “Nwóó kunze ábel kéchéé éche rídáá abel.” Bon chöm ké éhéé éetəngeneé née étedéé me ntāɲ.

¹³ Mod ampée ahele ahób aá “Bébéle ndyééd áyāle abum, bébēl-le abum áyāle ndyééd.” Nê ádé mbále. Bon Dyöb débēl ábē bwēm bēpē á asóg. Dyöb déebeléé alongé á moonyon aá bébenle mbinde é mekan bon abelé dó aá bébenle Sánjwéé, Sánjwéé mó-’aá atəgne yäl e moonyon.

¹⁴ Dyöb dēmpuúd Sánjwéé, nê dó-’aá ábenlédté eche ngíne ápuud syānē.

¹⁵ Nyéebíi’ é nén bán échen yäl cháo édé pág éche ébéle yäl eche Yesue-ye? Né-óó, nhele ntéd pág é yäl éche Krístə bon níke rílatén ne yäl e akwalé-ye? Eetəngeneé abé nê mbéd!

¹⁶ Ké’ε nyéebíi’ é bán mod awē atédé eche yäl bon álatén yäl e akwalé abelé búmō bétímé yäl póg-ε? Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, “Eché yäl ébe étim yäl póg.”

¹⁷ Bon mod awē mó-’ε adé nhóg ne Sánjwéé abele átīm mod nhóg ne mó á edəádəɲ.

¹⁸ Nyéewóó’ é dyam dé abel ne mbinde é mekan. Mbéb ké ríhéé mémpēe míme mod ábeléé méenənée eche yäl. Mod awē akábé asón abelé mbéb təngene eche yäl.

¹⁹ Nyéebíi’ é bán échen yäl édíi abón áde Edəádəɲ éche Esáá édyéé áte-ye? Dyöb dóo ábágé nyé échen yäl. Saké nyé nyéwóó chó, Dyöb dóo áwóó nyé.

²⁰ Dyöb ácháné nyé ne nkun míme ríchábé ámín. Né-óó, nyêbenled échen yäl ábe Dyöb edúbé.

7

Paale alébe bad təngene e’wóngé

¹ Bəəb-pəó, mēlāā nyé təngene mekan míme nyétélé á kálag echē nyéténlé me. Ebóó bán mod eewóó’ mmwaád.*

² Bon ngáne édíi bán akáb dé mesón ábúú áte bwāmbwam, ébóó bán mwenchóm tée áwōɲ awē mmwaád, mmwaád tée-’ε awōɲ awe nchóm.

³ Mwenchóm tée atəngéné ábelé’ mekan míme mwenchóm atəngéné mwaád abele, mmwaád tée-’ε atəngéné ábelé mekan míme mmwaád atəngéné nchóm abele.

⁴ Mmwaád mwēn eékamlánné eche yäl, nchóm mó akamlan mó, melemlen nê dóo mwenchóm eékamlánné eche yäl, mwaád mó akamlan mó.

⁵ Nyé ábe nyéwóné, mod ké nhóg eebáɲné waáb e’non é’sē, éetóméé né nyé bēn nyéchémtné bán nyébel nê á esón é pónde, ábel bon nyéwōɲ pónde e bwám ákáne. Bon pen ámbíd e nê nyétəngéné abé ampē ngáne nyénsēbēē abé, ábel bon Satané eépiinád nyé mekəsgen ákáb asón.

⁶ Meehóbéé nén mēé nnyágte nyé ábel nê, bon nhóbe mēé nê dóo ébóó bán nyébel.

* **7:1** Eewóó’ mmwaád, donge á kálag áwóó: *eénaɲnáád mmwaád.*

⁷ Mendāŋ pen meé bad bésyāā́l bébê áde béewōŋneé néε me. Boŋ mod téé awóó ndε eche Dyōb ábágé mó. Abelé donge á bad aá béwōŋ mewēmten áwōŋ mmwaád ké'ε nchóm, ábēl-le ábíníí aá béewōō'.

⁸ Bōōb-pōó nlanŋe nyé bad ábe béewōō bebaád ké'ε bechóm ne ábe bédé bekúd meé, ébóó bán nyéewóó bebaád ké'ε bechóm ngáne me-'ε méewóó'é.

⁹ Boŋ pen, nzé nyéehel yāl akób, mod-téé awōŋ mmwaád ké'ε nchóm. Nhóbe nén áyāle édé mboŋ mod áwōŋ mmwaád ké'ε mmwaád áwōŋ nchóm, tómaa áwōŋ esíí é ngíne áte wεé né móonwōŋ áde wéewóó'é.

¹⁰ Bōōb-pōó, ne bad ábe béwóó bebaád ké'ε bechóm, saké me nhóbe' pen, Sánŋú Yesue mó ahóbe'. Ahóbe nén aá mmwaád eetāŋgenéé nchóm atede.

¹¹ Boŋ nzé édé bán atēdté nchóm, atāŋgené adyεε ésebán awóó' nchóm ampée, ké'ε bó nchóm bétim ásē. Mwenchóm-me eetāŋgenéé néε ánáné mwaád á e'wōŋgé.

¹² Bōōb-pōó, ne nyé bad ábe nyēlyagé ásē, me-εé nhóbe' saké Sánŋú Yesue. Nhóbe nén meé, mod awē adúbpé awē awóó mmwaád awē eedúbpe boŋ ákwentén aá búmō bédyεε, ane mod eénānē' ene ndín e mmwaád á e'wōŋgé.

¹³ Nzé mmwaád, awē mó-'ε adúbpé awóó mod awē eedúbpe awē akwenténé mó awōŋ, ane mmwaád eetāŋgenéé ane mod atede.

¹⁴ Nhóbe nē áyāle nzé mod awē eedúbpe awóó mmwaád awē adúbpé, ákobnéd á'sō é' Dyōb, abé áde adíí mod nhóg ne mmwaád awē adúbpé. Melemlem, nzé mmwaád awē eedúbpe awóó mod awē adúbpé, ane mmwaád ákobnéd á'sō é' Dyōb abé áde adíí nhóg ne mod awē adúbpé. Nzé énkēmbé nē, né bán ábe ábén bad béchyáa'é béekobnádté á'sō é' Dyōb. Boŋ édé nén bán békobnad á'sō é' Dyōb.

¹⁵ Boŋ pen nzé mod awē adúbpé awóó mod awē eedúbpe, boŋ awē eedúbpe ahóbe aá e'wōŋgé é'maa nyétēdē, é'maa. Nzé nē ábénlédé, mod awē adúbpé awóó kunze ádyεε nē ésebán bényágte mó ádyεε á ndáb e e'wōŋgé. Dyōb áhede aá syánē débē nsaŋ ne nhóg ne aníníí.

¹⁶ Wε, mmwaád awē adúbpé Yesue, kapóg ehεle ésōŋ alongé áde awōŋ nchóm awē eedúbpe. Melemlem ne wε mwenchóm awē edúbpé, kapóg ehεle ésōŋ alongé áde awōŋ mmwaád awē eedúbpe.

Paale aá bad bébê ngáne Dyōb dēmpwēdté b́

¹⁷ Boŋ pen Sánŋú Yesue amaa atíi ngáne alongé áde syánē mod té átāŋgené abé. Né-óó, syánē mod téé ábē nyaa echē ámbēē áde Dyōb dēmpwēdté syánē aá débē ábē bad. Adén dyam dōó rílanŋéé mwembé té.

¹⁸ Nzé edé mod awē bēmmadté ayag boŋ ámbíd e pónde Dyōb ápwēd wε, weétimē e'chemléd ahúd ábe é'lúmte nén bán bēn'yāg wε. Melemlem, nzé edé mod awē bēnkēn'yagké boŋ Dyōb ápwēd wε, weémwāg-sε bēyāg wε.

¹⁹ Ké bēyágé mod ké'ε béeyagéé mó, nē déesaá etógnén. Chóm éche édé etógnén édíi áhíd mbéndé é Dyōb.

²⁰ Mod téé ábē nyaa echē ámbēē áde Dyōb dēmpwēdté mó.

²¹ Nzé wembé ntāŋ á pónde echē Dyōb dēmpwēdté wε, nén déetagté wε. Boŋ nzé echoŋ sáŋ ahóbe aá wéebáá ntāŋ ámpē, ékōb áned.

²² Mod awē ambé ntāŋ Dyōb adēhób aá mōpwede mó adíi néε kunze áyāle Sánŋú Yesue ahúde mó á mehaŋ. Melemlem ne mod awē enkēmbé ntāŋ Dyōb adēhób aá mōpwede mó. Apwēd áde Dyōb ápwédé mó ábélé adíi ntāŋ awē Krístə.

²³ Dyōb ácháné nyé ne nkun míme ríchábé ámín. Né-óó, nyéewóglán bad ábe bēlanŋe nyé mekan míme nyétāŋgené abel.

²⁴ A-baányan, nhede meé mod téé áwōŋ alongé áde ánwōŋgē áde Dyōb ápwédé mó.

*Paale ahóbe tāŋgene bekúd
ne bad ábe béewóó bebaád ké'ε bechóm*

²⁵ Βαῶb-ᾤῶ, t̄ngene bad ábe béwóo bebaád ké'ε bechóm, S̄ngú Yesue eel̄ngeé me ch̄m éche nt̄ngéné nyé aláa t̄ngene áden atón. Boḡ ké nê, awōngēn áde S̄ngwéé áwōngéné me ábē mod awē bad bésúmé nlém áyāl, m̄lāā nyé dyam áde mbíí meé át̄ngéné.

²⁶ Nnyíne nén meé ngáne ndutul édíí enén pónde, ébóó bán mod adyεε ésebán awóo' mmwaád ké'ε nchóm.

²⁷ Nzé mod amaá mmwaád awōḡ, eétēdtē mó. Nzé mod eewóo mmwaád, eéhēdē mmwaád awē áwóo'ε.

²⁸ Boḡ nzé mod awóo mmwaád, eébeléé mbéb. Nzé mmwaád-te awóo nchóm eébeléé mbéb. Ké nê-'ε bad ábe béwóo bebaád ne bebaád ábe béwóo bechóm békudé metake híin á alonḡé ádāb. Nz̄m eché ek̄á boḡ nh̄bē nê edíí, nh̄de meé béekudé n̄m̄n metake.

²⁹ A-baányan, ch̄m éche n̄wémténé nyé aláa edii nén, pónde echē déwóo á nkōḡsé edé esōḡ. Né-ῶ, bootya βαῶb mod awē awóo mmwaád ábii nén aá mmwaád eésaá ch̄m éche étómténé etógnén abé áwē alonḡé.

³⁰ Melemem ne bad ábe bésudne', béētédé nê n̄ε dyam áde átómténé etógnén abé. Abe b̄-'ε bédé menyinḡe, béētédé nê n̄ε dyam áde átómténé etógnén abé. Bad ábe béchane bwēm béētédé bán bwēm ábe béchanéé b̄ῶ étómténé etógnén abé á alonḡé ádāb.

³¹ Bad ábe behíde mekan mé nkōḡsé ámbid, béebanné nlém á yāl e n̄m̄e mekan. Ayāle mekan mésyāāl n̄ime débēléé á nkōḡsé-te chii, mép̄ε á asóg.

³² Nh̄de meé dyamdyam déetagté nyé nlém á abum. Mod awē eewóo mmwaád, S̄ngwéé móῶ ákamtanné pónde ésyāāl, ngáne ábenlé-'ε boḡ awóged S̄ngwéé menyinḡe.

³³ Boḡ mod awē awóo mmwaád mekan mé nkōḡsé mwēn ne mwēn móῶ ákamtanné pónde ésyāāl. Pónde téé akamtan ngáne át̄ngéné mwaád menyinḡe awóged.

³⁴ Né-ῶ, akamtan mekan mébe akamtēn ahóg. Mmwaád-te awē eewóo nchóm, ké'ε mwān a mwaád awē eebíí mwēnchóm, S̄ngwéé móῶ ákamtanné ne ngáne ábeléé mó. Mekan mésyāāl n̄ime ábeléé n̄ime nlém n̄syāāl n̄bāg áhed ábel ásan á'sō é' Dyōb. Boḡ mmwaád awē awóo nchóm mekan mé nkōḡsé mwēn ne mwēn móῶ ákamtanné. Pónde téé akamtan ngáne át̄ngéné nchóm menyinḡe awóged.

³⁵ Nh̄be n̄m̄n mekan mésyāāl ábel boḡ méwōngēn nyé. Meehóbéé meé nyēt̄ngéné mó ahíd. Boḡ nh̄de meé n̄wōngēn nyé áhíd ch̄m éche ét̄ngéné ábel boḡ nyébenle S̄ngwéé ne nlém nhóg.

³⁶ Nzé mod anyíne aá móchenlé yāl akób ásin káēḡ mówōḡ mmwaád awē áhóbé aá mówōo', ákag á'sō áwōḡ mó ngáne n̄m̄e mewēmtēn mēlāḡé mó. Nê déesaá mbéb.

³⁷ Boḡ nzé mod amaá atíi áwe nlém-tē, áde béēnyāgtéé mó boḡ akóbé yāl, amadé-'ε á nlém-tē aá móῶwōḡé ane mmwaád awē áhóbé aá móῶwōḡ, né abelé dyam áde áde bwām.

³⁸ Né-ῶ, nzé mod awóo mmwaád né abelé dyam á bwām. Mod awē mó-'ε akóbé yāl boḡ eewóo mmwaád abelé dyam áde ábóó bwāmbwam.

³⁹ Mmwaád awē awóo nchóm át̄ngéné abé ne nchóm á alonḡé áde ásyāāl. Boḡ pen nzé nchóm awédé, awóo kunze áwōḡ mod awē ádáá. Ane mod pen át̄ngéné abé mod awē adúbpé S̄ngwéé.

⁴⁰ Boḡ ne me, nnyíne meé mmwaád awē nchóm awédé, ábē menyinḡe nzé adyεé nê áde éewóo'ε nchóm ampée. Mbíí nén meé Ed̄ád̄an é Dyōb ch̄ῶ élyāgtē me áhób n̄m̄n mekan.

8

*Paale ahóbé t̄ngene medyé
n̄ime bébagéé e'diindinḡe*

¹ Bɔɔb-pɔɔ, nhóbe t̄ngene medyé n̄me bad bébageé e'diidinge n̄e mende. Edé mbále ngáne éhóbnédé n̄n bán "Syánē moosyáál debíí dyam." Ene ndin e e'bíi bé akan ebele mod abág kúmbé. Bon edange éwéde syánē áte.

² Nzé mod awêmtan aá móbíí dyam, ane mod eébíí'é dyam ngáne átángéné abii.

³ Bon nzé mod adáá Dyöb, Dyöb ábelé ábíí mó.

⁴ Bɔɔb-pɔɔ, r̄hōb t̄ngene adyé dé medyé n̄me bébageé ediidinge n̄e mende. Debíí n̄n bán e'diidinge, nédē myöb n̄me bébénlé mekáá, méesaá dyamdyam. Dyöb ahóg d̄mpen d̄ɔɔ ádé.

⁵ Bad béhóbe bán myöb mémp̄e n̄me béchagēé bán myöb médé á nkon r̄í mín ké'ε á nkon r̄isé. Edé-ε mbále bán myöb n̄me bad b̄n bébénlé mekáá ne besángwéé bé nkōjsé h̄in bédé.

⁶ Bon kénē debíí bán Dyöb ahóg d̄ɔɔ ádé. Mó adé Titée awē ahagē ch̄m ésyāā, mó akáá-ε bon debé á alongé. S̄ngwéé nhóg mw̄mpen-naá adé. Mó adé Yesu Kr̄st̄ə. Mbwiined ne mó d̄ɔɔ béchagē ch̄m ésyāā. Mbwiined ne mó d̄ɔ-áá dédíí á nkōjsé.

⁷ Bon saké moosyáál abíí n̄m̄n mekan. Donje á bad pen béménténé ábē e'diidinge edúbé abe nyaa eche káon ne chii nzé bedyág medyé, bédíí b̄w̄mtan bán bébage n̄m̄e myöb edúbé. Nlém méewúú'é b̄ó á abum, né-ɔ b̄w̄mtan bán n̄m̄e medyé mébele béēsāá'é á'sō é' Dyöb.

⁸ Ndyééd éh̄ēē-se éb̄l bad bésán á'sō é' Dyöb. Deh̄ēē-se debé bad bé mbéb nzé dedyéde ch̄ó ké'ε debé bad bé bw̄m áde déedyédeé ch̄ó.

⁹ Nyét̄d p̄ondé pen ngáne nyébenladtē kunze echē ebāgnédé nyé bad bé Kr̄sto. Nyébenlad ch̄ó nyaa eche nyéebenlé se áben baányan bé Kr̄sto ábe n̄m̄ab nlém méewúú'é á abum b̄h̄ún á mbéb-te.

¹⁰ Nzé mod awē nlém méewúú'é á abum anyiné nyé ábe nyéhóbé bán nyébíí akan nyedyág medyé á abón áde n̄m̄e myöb, nyéebíí'é bán n̄n d̄t̄d mó nlém á abum ádyé medyé n̄me bébágé ábē e'diidinge n̄e mende-ye?

¹¹ Né-ɔ, wε awē echagē yāl wεé mod awē abíí akan, ehede wεé mw̄nyon awē Kr̄st̄ə áwédé áwe nló áwē áyāle ábōn e'bíi bé akan-ε?

¹² Nzé ebelé mbéb wεé mw̄nyon, né Kr̄st̄ə móó ébélé mbéb áyāle ebelé mw̄nyon a Kr̄sto ebébt̄d, ebébt̄-é mó nlém á abum.

¹³ Né-ɔ, nzé ndyééd eche r̄dyákgē ebele mw̄n̄ned a Kr̄sto ahúne' á mbéb-te, né méedyáá ene ndyééd ámp̄e mb̄d, áb̄l bon, éēb̄ē se mw̄n̄ned ahún á mbéb-te.

9

Kunze e bembap̄e bé nlomag ne nsón n̄me b̄t̄ngéné ab̄l

¹ Mε, Paale ndii mod awē awóo kunze n̄ngáne bad b̄mp̄e ábe b̄dúb̄p̄e. Ndii mbap̄e a nlomag. Nnyiné Yesuε, S̄ngwéé awêd. Nyéē nyédé n̄ngáne mbakú áyāl e nsón n̄me S̄ngwéé ábélé mbwiined ne mε.

² Ké bad b̄mp̄e béenyinē mε n̄ngáne mbap̄e a nlomag, nyépen nyékobé mε n̄n bán ndii mbap̄e a nlomag. Abé áde nyédíí ne S̄ngwéé nyé b̄n nyédé n̄e e'chem ábe é'lúmte bán ndii mbap̄e a nlomag.

³ Mekan n̄me mb̄lél r̄lāngē bad ábe b̄h̄obe mε mam áyāl médíí n̄n:

⁴ Séewóó'é kunze bad ábe sé ndyééd ne mmít̄d áyāl e nsón n̄me sébeléé-ye?

⁵ Séewóó'é kunze át̄d mmwáád awē adúb̄p̄e Kr̄st̄ə áhoon sé áke meke melemlem ngáne ábíníí bembap̄e bé nlomag bébeléé-ye? Saá n̄e d̄ɔ S̄ngwéé baányan ne Petro bébeléé-ye?

⁶ Sé Banabase b̄npen-éé s̄t̄ngéné nsón ab̄l át̄gen éch̄d yāl-le?

⁷ Sánze ehéé èbelé nsón bon mwën átagné eche yäl? Nzé-módé äwōn nzag e besabé bon eedyág ké epum é sabé ehóg? Nzé-módé adé awë abōnge nyag ésebán aminé' chó mebíi ákud mílíg?

⁸ Saké á nsōn ten ní moonyon dēmpen ríhóbéé mímēn mam, mbéndé e Mosé chōmpē ehóbé melemlem.

⁹ Ehóbe nēn aá, “Weetádé nyag nsal eche esálte ngun.” Bōb-pōó, nēn álúmte nēn bán Dyōb átédé nyag etógnén-ε?

¹⁰ Saá syánē bēn-εé ákonτεé ahób-ε? Syánē bēn-εé dekáá bon átélé nê. Mod awë akwēle nzag abele aá mókūd mbote, mod awë mó-'ε asálte ngun abele nsón aá mókūd ngun.

¹¹ Sé bembapεε bé nlomag sēwéné mekan mé e'dáádēn átíntē echēn. Edé mbéb nzé sēhēdné nyé mekan mé nkōnśé-yε?

¹² Nzé bad bēmpēe bēwóó kunze áhēden nyé bwēm, né sēwóó'ε kunze áhēden nyé bwēm tómaa bó-yε?

Bon sébenledéé enén kunze. Sēkwēnténé metake mésyāāl, ábel bon nēn déēkāā' akal dé nkalan ní bwām níme sékaléé tñgene Krīstā.

¹³ Nyēbíi bwām bán bad ábe bébele nsón á Ndáb-e-Dyōb, áhed dōó bó-'ε békudεé echab ndyééd. Melemlem nê dōó bad ábe bébele nsón ábe mende á menyán mé mende, áhed dōó bébelé békud akab dé mende.

¹⁴ Melemlem nê dōó Sāngwéé áhóbé aá bad ábe békale nkalan ní bwām békud ntōgné wéε bad ábe bēkanléé nímmē nkalan.

¹⁵ Kénéé édíi nê, meébenledéé enén kunze ké póg. Saá-kaá nê ákáá bon ítelé' enén kálag ábel bon bébenle me nímmén mésyāāl. Mēkwēntén áwé tómaa mod ábel meewóó' nzwom ákum ekáá á tál tñgene nímmēn nsón.

¹⁶ Meewóó'ε kunze ákum ekáá á tál áyāle nkalan ní bwām níme níkaléé. Dyōb dēn dōó áhóbé aá níbel nímmén nsón. Medim ne me nzé meékale nkalan ní bwām.

¹⁷ Nzé mmēn-εé mempweđ nímmén nsón níme níbeléé, né nsine nsábe. Bon ngáne méepwεdεé mó, Dyōb dēn dōó ábágé me mó aá níbel.

¹⁸ Nsábe ríhée-'ō níkudεé? Nsábe níme níkudεé nídii nēn, nzé nkale nkalan ní bwām méhēdné bad nsábe, meébnlādtē kunze echē rítñgné abenled akal áde níkaléé nkalan ní bwām.

¹⁹ Ndé ne mmēn, meésaá ásē e mod. Bon mbelé yäl ntān a bad bésyāāl ábel bon bad híin bétim bad ábe Krīsto.

²⁰ Ade níbeléé nsón ne bad bé Israel, mbele mam née mod a Israel ábel bon bétim bad bé Krīsto. Kénéé édíi bán mmēn meésaá ásē e mbéndé éche Mosé, ndé byánán nhíde chó áde níbeléé nsón átíntē e bad ábe béhíde chó. Mbele nēn ábel bon bétimen Krīstā.

²¹ Melemlem nzé mbele nsón átíntē e bad ábe béesē ásē e mbéndé é Mosé, mbelé níbelé' mam née bó. Mbele nēn ábel bon bétimen Krīstā. Nēn déesaá bán meehídéé mbéndé é Dyōb. Mmēn nkoó abé ásē e mbéndé e Krīsto.

²² Nzé ndé ne bad ábe ádab adúbe déewúu'ε áte, mbelé mbé née bó ábel bon bétimen Krīstā. Né-óó, ntimé abé ngáne ébonédte mod téé. Mbenlad nzii ké ehéé ábel bon rison alongé áde bó donje á bad.

²³ Mbele nímmén mésyāāl áyāle nhede meé nkalan ní bwām níkanlad, ábel bon níkud nnam níme nímmē nkalan nípεεnéé.

²⁴ Nyēbíi bán bad híin bényagte mehélé bon mod nhóg abelé atóm baáb, ákūd-tε nsábe. Né-óó, nyényagte ábel bon nyékud nsábe.

²⁵ Mod ké ahéé awë abonśan ányaged mehélé abelé ásūdēd yäl. Abele nēn ábel bon bēwáad mó ekóté é edúbé é mbonja. Echē ekóté éebeméé, ébēb. Bon nsón níme sébeléé, sébele mó ákud nsábe níme mébē á ngíndé ne á ngíndé. ²⁶ Nê ákáá meényagtéé kéchán, meelúméé-'ε ábēm e'chog kéchán.

²⁷ Né-óó, nwéde yäl áte, nsudte-'ε chó ábel bon ébel kéchéé éche ríhēdεé me ébel. Mbele nēn ábel bon meémāā bad bēmpēe nkalan ní bwām akale bon mmēn meékūdē nsábe.

10

Paale aá bad bébenlád myöb mé metóm

¹ A-baányan, ndə́ mə́ nyékamten ábəd betaa ábe Mosee ályágté'áá áde bébídé á Egipto. Dyöb dénlómē b́o mbag echē elyágté'áá b́o. B́o moosyáál bēmpōŋ á edíb é nkwě te ésebán béhóó'.

² Apon áde bēmpōŋgé á edíb é nkwě-te ne abé áde bémbēē ásē e mbag dēmbēl bēnkūd edusen, béhídē-'ε Mosee.

³ B́o moosyáál bēndyē ndyééd e edə́ədəŋ eche Dyöb dénlómēē b́o mbwiined ne menyáké.

⁴ Melemlem bémmwē-'ε mmítéd mé edə́ədəŋ níme Dyöb dénlómēē b́o mbwiined ne menyáké. Bémmwē mendíb níme Dyöb dēmbēnlé bonj mébíd á ndim e aláá-te echē embé ne b́o. Ene ndim e aláá ebédēē Krístəə. *

⁵ Bonj kénē Dyöb dénkēnwógénne b́o bad híin menyīŋge. Nē dēnkəŋ anwúú b́o, ndim níhəntéd b́o áte á ehyāŋge.

⁶ Bə́əb-pə́ó, nímén mekan mésyā́ál médií nēŋgáne eláŋsén ásim syánē etúu áte, nén deewóó nlém ábel mbéb ngáne bébélé'áá.

⁷ Nyéēbenlé myöb mémpēe ngáne b́o donje á bad bébenlé'áá. Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, "Ábē bad bēndyēé ásē, bēdyāg bwēm, bēmwāg mīm, bébelé-'ε mbinde é mekan."

⁸ Syánē deekábé mesón ngáne b́o donje á bad bébélé'áá. Nén dēmbēl Dyöb dénkōgsēn b́o, b́o bad móom mé e'kálé mébe ne e'kálé é'láán bēwé epun ehóg.

⁹ Syánē deekāgē Sāŋgwéé ngáne ábəd betaa bēmbēnlé bonj nyě éwúú b́o.

¹⁰ Syánē deenyōŋnád Dyöb áte ngáne b́o donje á bad bébélé'áá. Dyöb dénlóm ángel e kwééd ewúú b́o.

¹¹ Mmén mam mésyā́ál mēmbēnléd ábel mébē nēŋgáne eláŋsén wēe bad bēmpēe, bēntēl-le mó ásē ásim syánē etúu áte. Syánē dedé bə́əb á pónde echē nkōŋsé níkwógé ape á asóg.

¹² Né-ə́ó, mod a Krísto ké ahéé awě awémténé aá mótyēēmē á adúbe-tē átéd pónde ábel bonj eékwāg.

¹³ Mekəgsen ké méhéé níme métáné wε, médií nyaa e mekəgsen echē etáne bad bēmpēe. Bonj Dyöb áwóó nlém níme bad béhele-se bésom mó nlém á yəl, éemwaá'áa-'ε aá ékud mekəgsen níme métómé wε. Pónde echē mekəgsen mépéé, ábēl ebíd mó áte, abe áde ábéé wε ngíne átóm mó áte.

*Paale aá bad béetəŋgené**ake á ngande é myöb mémpēe*

¹⁴ Né-ə́ó, a-baányan, nyéēbenlé myöb mé metóm.

¹⁵ Nhóbe áwēn nēe bad ábe níbíí mə́é bēwóó debyéé. Nyébēn nyédol áte chōm éche nílanjéé nyé.

¹⁶ Pónde eche syánē ábe dedúbpé démiidēé mbwendé mí mīm nhóg, debage Dyöb nságnén níme Krístəə. Melemlem ne ewele éche débélé déladné ádyé, débélé dedyé yəl echē Krístəə.

¹⁷ Ngáne édií bán ewele édií ehóg, kénēe syánē débúú áte, dedíi yəl póg, áyāle melemlem mé ewele móó dédyáŋkē.

¹⁸ Nyénəne bad bé Israel, bad ábe bēdyāg medyé níme bēbágé nēŋgáne mende á menyán, b́ompē b́elatan á menyán mé mende ábe Dyöb edúbé.

¹⁹ Cheé níkoo'é ahób hén? Nhóbé mə́é e'díidīŋge ábe bad bēbageé mende, ne nímmē mende níme bēbageé, bédé dyam-ε?

* **10:4** Ene ndim e aláá ebédēē Krístəə: Bad bé Israel bēmbíí bán ndim e aláá embé ne b́o ngáne békágé'áá á ehyāŋge. Paale aá ene ndim e aláá ebédēē Krístəə, Krístəə-'ε abédé ne b́o.

²⁰ Aáy, chõm éche ríhóbēé édii nén mēé, mende níme bébagēé á menyán níme bad ábe béédúbpe Dyõb, saké Dyõb dóo bébagēé mó, e'dáádəŋ bé mbéb b́oo bébagēé. Meéhēdēē mēé nyéwõŋ dyamdyam abel ne e'dáádəŋ bé mbéb.

²¹ Nyéēhēlēē-se nyémīdē mbwendé níme Sǎŋgwéé nyémīdē-'e níme e'dáádəŋ bé mbéb. Nyéēhēlēē-se nyéladné' ádyé ndyééd á menyán mé mende níme Sǎŋgwéé, nyéladné-'e ádyé á menyán mé e'dáádəŋ bé mbéb.

²² Dehede Dyõb kónji ahé áte-yē? Dewēmtan bán dedé ngíne tómaa mó-yē?

Kéchéé éche débēlé débēl ch́o ábe Dyõb edúbé

²³ Bad béhóbe nén bán “Dewóó kunze ábel kéchéé éche dédáá abel.” Nê adé mbále, bon saké chõm ésyā́l ébóó abel. “Dewóó kunze ábel kéchéé éche dédáá abel”, bon saké chõm ésyā́l épeene nsyáŋ.

²⁴ Nyé modmod eéhēdē chõm éche épiinad mwēmpen bwám bon nyéhede chõm éche éwõŋgan bad bémpēe.

²⁵ Nyéwóó kunze ádyé kéchéé éche nyécháné á dyəŋ-tê áde nyéesedteé dyam áde débēl bon nlém ríkəgléd nyé á abum tǎŋgene éche chõm éche nyécháné.

²⁶ Eténlédé á kálag e Dyõb nén bán, “Nkõŋsé ne chõm ésyā́l éche édé áwēd-te bédii ábe Sǎŋgwéé.”

²⁷ Nzé mod awē eedúbpe Dyõb alébpé wē áhye dé ádyé ndyééd, bon etíidé wēé mókag, edyé kéchéé éche ábágé wē ésebán esedte mó dyamdyam tǎŋgene ene ndyééd. Nlém méekəglád wē á abum áseded dyam tǎŋgene ene ndyééd.

²⁸ Bon nzé mod alángé wē aá “Enén ndyééd bēmbē ch́o nēe mende wēe e'díidinje,” weedyág ch́o áyā́l echē ne ábel bon nlém méekəglád modmod á abum.

²⁹ Nédē, saké ngáne nê débēnlé bon nlém ríkəgléd wē á abum bon bwāmbwam ngáne nê débēnlé bon aníníí mod átagé áte á nlém-tê. Cheé ékǎŋ bon nlém nímé ríkəglád mod ampée á abum níbel bon meébēnlád kunze echē ebǎgnédé mē?

³⁰ Nzé mbagé Dyõb mesáŋnen áyā́le ndyééd echē ábágé mē, chán édii bán mod ampée ahele áhóbē mē mam mé mbéb áyā́l, áyā́le níbágé mesáŋnen.

³¹ Né-óó, kéchéé éche mod ábeléé, ké ádyā́g ké ámwā́g, ábele ch́o ésyā́l nyaa echē ebage Dyõb edúbé.

³² Nyébele chõm téé nyaa echē épeénné mpuutéđ, ken wēe bad bé Israel, bad ábe béesē bad bé Israel, ké'ē mwembé ní Dyõb.

³³ Nyébele mam melemlen ngáne níbeléé. Nwane áte áwóged mod asyā́l menyinje áyā́l e chõm téé éche níbeléé. Meébēlēē chõm éche ébõŋnédé mē bon mbele chõm éche ébõŋnédé moosyā́l, ábel bon Dyõb áson alonje á moosyā́l.

11

¹ Né-óó, nyéhíde' nímmēm mbeltéd ngáne mē-'e ríhídeé mbeltéd níme Krístəə.

Paale ahóbe tǎŋgene akúten dé nló á mwembé-te

² B́oob-ṕoó, nkene nyé áyā́le nyékamtan mē pónde ésyā́l, nyéhíde-'e elem éche mén'yā́gdte nyé.

³ Bon ndáá mēé nyésõŋten nén bán Krístəə mó adé nló ámín e baachóm bésyā́l, mwenchóm-mē abé nló ámín e mwaađ. Dyõb dó-'aá adé nló ámín e Krístəə.

⁴ Mwenchóm ké ahéé awē akáŋne' ké'ē ahóbe mekan á dín á Dyõb bon akútén nló, awógte Krístəə awē adé nló ámín echē e'sõn.

⁵ Mmwaád-te awē akáŋne' ké'ē ahóbe mekan á dín á Dyõb bon eekútene nló, awógte nchóm awē adé nló ámín echē e'sõn. Nhəŋlén ké nhóg méesaá átíntē ene ndín e mmwaád ne mmwaád awē akǎŋné nló.

⁶ Mmwaád awē eekútán nló, émbē mbon né ankəŋ mó ngen póg. Ngáne édii-'aá dyam dé akwá́gké mmwaád ákəən nló ké'ē áselen nyon, bebaád békútan nímmab nló.

⁷ MwENCHÓM eetânḡeneé nló akúten ngáne édíí bán ahəg áde Dyöb áhágé mó á nwágén míme álúmte éche edúbé. Boḡ ahágé mmwaád álúmed edúbé é mwENCHÓM.

⁸ Dyöb dénkénhəgéné mwENCHÓM mmwaád, boḡ anhəgén mmwaád mwENCHÓM.

⁹ Saá-kaá mmwaád ankəḡ boḡ Dyöb áhágé mwENCHÓM boḡ mwENCHÓM mó ankəḡ boḡ Dyöb áhágé mmwaád.

¹⁰ Ayāl e enén nzəm mmwaád átəḡgéné nēe áwóó e'chem á nló ábel boḡ ángel ényín.

¹¹ Kénê-'e, ngáne dédíí nhóg ne Sánḡwéé, mmwaád éēhēlēē-se abé ésebán mwENCHÓM, mwENCHÓM-me éēhēlēē-se abé ésebán mmwaád.

¹² Edé nē áyāle Dyöb dēnhəgén mmwaád mwENCHÓM, nē dó-'aá mmwaád-te áchyáá'é mwENCHÓM. Boḡ bwēm é'syāāl é'húú ne Dyöb.

¹³ Nyébēn nyénən áte, mmwaád atəḡgéné akáne á elad é bad bé Dyöb áde éekutenéé nló-ye?

¹⁴ Nyaa eche Dyöb áhágé bad chēn eelúmtéé nén bán édé akwágké mwENCHÓM áte de esid ékwog mó á nló bwāmbwam-e?

¹⁵ Boḡ nzé esid échábé mmwaád ébele áboḡ. Dyöb ábágé mó esid nēe ekúten é nló.

¹⁶ Nzé mod ahede ádén dyam apenten, chóm ésyāāl éche níwóó ahób édíi nén mēé, syánē ne mwembé ní Dyöb nísyāāl, deewóó'é nyaa empée eche débéléé mímén mekan, mwembé ní Dyöb-pe méewóó'é.

Ndyééd e Sánḡú

(Mat 26.26-29; Mak 14.22-25; Luk 22.14-20)

¹⁷ Boḡ tənḡene mímén mekan míme nílanḡeé nyé bəəb, méēhēlēē-se níkené nyé áyāle nzé nyébomé ábele Dyöb, mekan mé mbéb móó nyébeleé saké mé bwām.

¹⁸ Dyam dé'sō, nwógé bán nzé nyébomé nēe mwembé, nkabén níbelé níbé átíntē echēn, ndúbpé-'e nén mēé kapóg nē ádé mbále.

¹⁹ Nkabén nítanḡéné abé átíntē echēn pen, ábel boḡ bad ábe békoo Dyöb ahíd bényínned.

²⁰ Né-əó nzé nyébomé nēḡgáne elad é bad bé Dyöb, saké Ndyééd e Sánḡú nyédyáḡkē.

²¹ Ayāle nzé nyébomé ádyé Ndyééd e Sánḡú, mod téé adyāḡ eche ndyééd ésebán asine waáb, nē ábele baahóg bébāḡ nzaa, ábíní-'e mím mékób bó.

²² Nédē édé nén bán nyéewóó'é mímen mendáb míme nyétəḡgéné medyé adyé nyémwāḡ-ke mím áte-ye? Ké'e nyēnyíne' bán mwembé ní Dyöb méesaá dyamdyam, nyékwāḡtē-'e bad ábe béewóó chóm éche bédyáḡkē? Cheé nyéhedeé bán nílaa nyé tənḡene ádén akan? Nyéhede bán níkene nyé-ye? Meēhēlēē-se níbel nē.

²³ Nhóbe nén áyāle chóm éche Sánḡwéé án'yāḡēdtē me chóó me-'e nílanḡeé nyé nén, míme nkúu dēn áde békíí Sánḡú Yesue ntúré, antéd ewele,

²⁴ asáḡnén Dyöb, ákáb chó áte, áhəbē aá, "Echem yāl nén, ebāḡnéde áyāl echēn. Nyébele nén ákamten me."

²⁵ Ade bémáá ndyééd adyé ambēl melemlen ne mbwendé mí mím. Anhób aá, "Mmén mbwendé mí mím ndíi melē mékəəlē mé Dyöb míme mímém mekií mésóḡténé. Nyébele nén pónde téé ákamten me."

²⁶ Nén álúmte nén bán pónde téé echē nyédyáḡkē échēn ewele nyémwāḡ-ke mímén mím, nyékale kwééd eche Sánḡwéé káəḡ ne á pónde eche ápeé.

²⁷ Né-əó, kenzéé awē adyāḡ échēn ewele, ámwāḡ-ke mímén mím nyaa eche éēbāḡe Sánḡwéé edúbé né abelé mbéb tənḡene yāl ne mekií míme Sánḡwéé.

²⁸ Né-əó, mod téé ásebe ásimen yāl boḡ adyē ewele, ámwē-'e mím míme Sánḡwéé.

²⁹ Nyébel nē áyāle kenzéé awē adyāḡ échē ewele ámwāḡ-ke míme mím, boḡ eékoo ahé á nlém-tē aá yāl eche Sánḡwéé chó edé, ákudtéd yāl nkóḡsen adyé áde adyáḡkē échē ewele, ámwāḡ-ke míme mím.

³⁰ Nē dóó akáá boḡ nyé bad híin nyéchiitéd, nyékonlé-'e, donḡe-'e béwédé.

³¹ Boḡ nzé syánē desébpé yāl akáad, né Dyöb déekóḡsénne syánē.

³² Bonj Sánḡwéé akáadte, akóḡsan-ne syánē áyāle mewusé níme débélé ábel bonj eebáá syánē áyāl áde akāādtē nkōḡsē.

³³ Né-ṵṵ, a-baányaḡ, nzé nyélādné ádyé ndyééd e Sánḡú, désīnē nhóg ne aníníí.

³⁴ Nyé ké ahéé awě nzaa ékóbé, adyé ndyééd á ndáb, ábel bonj nzé nyélādné weébēlē akan áde débēl bonj Dyōb akáád wε. Tāḡgene mekan mémpēe, nzé mpedé, dṵṵ mēlāā'ē nyé ngáne nyétāḡḡné abel.

12

Nde éche éhúú ne Edáádḡḡ éche Esáá

¹ Bṵṵb-ṵṵ a-baányaḡ, ndṵṵ mēé nyébíí mbále tāḡgene nde éche Edáádḡḡ éche Esáá ébageé.

² Nyébíí nén bán áde nyénkēmbíí'ē Dyōb, béntēd nyé nlém á ábum, bépānēd nyé nzii ábele myōb níme méēhōbē akan.

³ Né-ṵṵ, ndṵṵ mēé nyébíí nén bán modmod awě Edáádḡḡ é Dyōb élyáḡtēé, éēhēlē-sε ahób aá, “Ebómán ne Yesuε.” Nē dṵṵ-'aá modmod éēhēlē-sε ahób aá, “Yesuε adíí Sánḡwéé,” étōmēé nē Edáádḡḡ éche Esáá élyáḡté mó.

⁴ Nde édé nyaa ne nyaa, bonj melemlem mé Edáádḡḡ móṵ mébage échē nde.

⁵ Nyaa éche déhele débēl nsón rí Dyōb édé nyaa ne nyaa, bonj melemlem mé Dyōb móṵ débēnléé.

⁶ Ngude eche débēnléé nsón edé nyaa ne nyaa, bonj melemlem mé Dyōb móṵ débēnladté adē debyéé ábel nsón.

⁷ Mod-téé akudé chōm éche Edáádḡḡ élyáḡtēé mó abel, nē ádé-'ε á mbonj mí moosyáál.

⁸ Edáádḡḡ élyáḡte mod nhóg áhób dyam ne debyéé, melemlem mé Edáádḡḡ mélyáḡtē aníníí mod áyáged bad ne debyéé.

⁹ Melemlem mé Edáádḡḡ níme mébele bonj mod nhóg awón adúbe aá Dyōb débēl dyam áde áhóbé aá ábel bṵṵb ábēl-'ε dṵṵ, nímē melemlem mé Edáádḡḡ móṵ mébage aníníí mod ngíne áchood bad.

¹⁰ Echē Edáádḡḡ ébage mod nhóg ngíne ábel mekan mé menyáké, ábēl-le aníníí álāḡḡ bad mekan á dīn á Dyōb. Chṵṵ ébágé-'ε bad bēmpēe debyéé ášōḡten ké chōm éche mod áhóbéé ké'ε ábeléé éhúú ne Edáádḡḡ é Dyōb ké'ε éehúú'ē. Melemlem mé Edáádḡḡ mébage mod nhóg debyéé áhób mehób mémpēe, ábē-'ε aníníí debyéé átóḡ mehób níme ábē bad bēhóbéé.

¹¹ Melemlem mé Edáádḡḡ móṵ mébele nímén mekan mésyāál, abage mod téé echē nde ngáne ádáá.

Elad é bad bé Dyōb édii néε

yāl póg eche ewóó pág híin

¹² Yāl edii póg bonj ewóó pág híin. Kénéé édíí-'aá bán yāl edé pág ne pág, edii yāl póg. Melemlem nē dṵṵ édíí ne Krīstṵṵ.

¹³ Melemlem nē dṵṵ syánē moosyáál, bad bé Israel ne bad ábe béesē bad bé Israel, betāḡ ne kunze, Edáádḡḡ ehóg ébélé dekudé edusen bonj debé pág éche ébélé ene yāl póg. Dyōb áhédé-'ε syánē melemlem mé Edáádḡḡ á nlém-tē.

¹⁴ Saké pág póg chó ebélé yāl e moonyon, bonj pág híin.

¹⁵ Nzé ekuu éhele-sε éhób aá, “Áyāle nén méesaá ekáá, méesaá á yāl e moonyon,” nén déélūmtéé bán éesaá á yāl e moonyon.

¹⁶ Nzé etúu-'ε éhele-sε éhób aá “Áyāle méesaá dīd, méesaá á yāl e moonyon,” nén déehélé-sε álūmēd bán éesaá áyāl e ene yāl.

¹⁷ Nzé yāl esyáál embé dīd dēmpen, né chán ámwagké dyam awóg? Nzé yāl esyáál embé etúu chēmpen, né chán ámwagké chōm elod awóg?

¹⁸ Bonj édé nén bán Dyōb ábánné pág téé á yāl e moonyon ngáne ádáá.

¹⁹ Nzé pág póg chó yāl e moonyon émbēē, ne béecháḡké chó bán yāl.

²⁰ Edé nén bán pág édé hiin bon yäl pág chóo éwóó chó.

²¹ Né-ᵛᵛ, dīd déehelée-se aláá ekáá aá, “Meetógneneé we.” Nló-’ε méehelée-se níláá mekuu aá, “Meetógneneé we.”

²² Etímé anyinned pen nén bán pág é yäl éche dényíneé bán éesaá dyamdyam chóo étómténé etógnén abé.

²³ Pág é yäl-le éche dényíneé bán éewóó’ε edúbé chóo débageé edúbé bwâmbwam. Eche dényíneé-’ε bán éeboó’ε alūmtēn, chóo dékoo’ε anōn.

²⁴ Pág échē ébóó alūmtēn chó-’ε eetógneneé échén pág. Dyōb ábélé yäl e moonyon nyaa echē pág éche ényínnad byánán éesaá etógnén, chóo débageé edúbé bwâmbwam.

²⁵ Abelé nē ábel bon nkabén méēbāg á yäl e moonyon, bon pen pág tée éwōngan waáb.

²⁶ Nzé pág e yäl pág etage, échíníí ésyāal chómpē ébelé étage’. Nzé pág pág ekudé mekenag, échíníí ámpē ébelé éwógén mó menyinge.

²⁷ Né-ᵛᵛ, nyé moosyāal nyēdīi yäl echē Krīstā, nyé mod tée-’ε nyēdīi pág echē ene yäl.

²⁸ Dyōb ábágé bad nsón á mwembé-te nyaa ne nyaa. Asébpé abelé baahóg bembapεε bé nlómag, ámbīd enē, ápwēdé bekal bé’daádān bon apwēdé-’ε bemeléede. Ampwēd-te bad ábe ámbéé ngíne ábel menyáké, ápwēd bad ábe ábágé ngíne áhood bad, ápwēd bad ábe béwōngan bad, ápwēd bad ábe ábágé debyéé ályáged bad, ápwēd-te bad ábe ábágé debyéé áhób mehób mé bad bémpee.

²⁹ Saké bad bésyāal bédé bembapεε bé nlómag, saké bad bésyāal bédé bekal bé’daádān, saké bad bésyāal bédé bemeléede, saké bad bésyāal bédé bebel bé menyáké.

³⁰ Saké bad bésyāal Dyōb ábágé ngíne áhood bad, saké bad bésyāal Dyōb ábágé debyéé áhób mehób mémpēe. Saké bad bésyāal Dyōb ábágé debyéé átóge mehób mémpēe.

³¹ Nyébane nlém áyāl e nde éche étómténé etógnén abé.

Kénē-’ε mēédīi nlúméd nyé nzii empée echē etómténé abon tómaa échíníí.

13

Edé etógnén ádān bad

¹ Nzé nhóbe mehób mé baányon ne mé ángel bon meédā baányon, ehób échēm édíi née nkān míme míbele ntógag ké’ε ngān echē békuméeé.

² Nzé mbyéé’ nkalan ní Dyōb akal, nzé nsōntan mekan mé e’konéd mésyāal, nwóo debyéé ásyāal, nwóo-’ε adúbe áde ríhele-se nhób mēé mbōod éhānlen e’dīi, bon meédā bad, né meesaá dyamdyam.

³ Nzé mbage bad chōm ésyāal éche níwóó, nkwhēténé-’ε ábe echem yäl mēé béhyád, áde méedā’ε baányon, bwām é’héé nē ábélé me?

⁴ Mod awē adā bad, abelé áwesán, álūmtē-’ε e’bon bé nlém. Eesíidée bad, éesaá kúmbe.

⁵ Mod awē adā bad, eebágkē ewange, eéhēdtēē eche yäl chēmpen bwām, eewámsánné alīn, eékongéé-’ε mekan mé mbéb á nlém-tē.

⁶ Mod awē adā bad, eewógnée mekan mé mbéb menyinge, mekan míme métāngéné móo áwógnéé menyinge.

⁷ Mod awē adā bad, akobe mekan mésyāal, adúbpe mekan mésyāal, awóo’ e’lyág bé nlém pónde ésyāal, ákaá-’ε nlém pónde ésyāal.

⁸ Edānge éewōó’ε asóg. Ahób dé mehób á dīn á Dyōb dépē á asóg, ahób dé mehób mémpēe, ámaa, debyéé-’ε áde mod áwóo’ε, ápē á asóg.

⁹ E’bīi bé akan ábesyānē béelónéé mbon, akal áde sékaléé nkalan ní Dyōb, séelónéé mbon.

¹⁰ Bon áde mekan míme mélóné mbon mépēé, mekan míme méelone mbon mépē á asóg.

¹¹ Ade míbédé mwēndem nhóbé’áá née mwēndem, mímēm mewēmtēn mémbeē mewēmtēn mé mwēndem, ndolé-’ε akan áte née mwēndem. Bon bōob áde rídīi mod ambáá, ntēdté abé á mwēndem.

¹² Denyíne chǒm bǎab nêṅgáne á ebudbud-tê á dyené-te. Boṅ ámbíd e pǒndé, syánē dēenyín Dyǒb, syánē ne mó dénǎnné-'e e'só ne e'só. Meébudéé Dyǒb asǒṅṅten bǎab bwâm, boṅ pǒndé eche ehúe' mēsǒṅṅten mó melelem ngáne mómpē ásǒṅṅennē me bwâm.

¹³ Né-ǎǎ, metǎte meláán médé; áwǒṅ adúbe, áwǒṅ e'lyág bé nlém ne áwǒṅ edǎṅge. Boṅ atǎte áde átómténé etógnén abé áfínté e nímén meláán, ádíi áwǒṅ edǎṅge.

14

Nde émpēe éche éhúú ne Edǎǎdǎṅ

¹ Nyéwan áte ádǎṅ bad, nyéwǒṅ-'e nlém áte ákud mende míme Edǎǎdǎṅ ébageé nyé, bwâmbwam áláa bad mekan á dín á Dyǒb.

² Mod awě ahóbe mehób mémpēe eehóbéé wée bad boṅ wée Dyǒb dǎǎ áhóbéé. A mbále, modmod eesǒṅṅtánné dyam áde áhóbéé. Kénéé ngíne e Edǎǎdǎṅ élyáṅṅteé mó áhób mekan, bad ábe álǎṅṅéé nímé mekan, ne bǎ, nímé mekan médíi mekan míme mod éesǒṅṅtánnē.

³ Mod awě ahóbe mekan á dín á Dyǒb, ahóbe mó áwǒṅṅen bad áwúu áte, áwéd bad nlém á abum ne áhódéd bad nlém á abum.

⁴ Bad ábe béhóbe mehób mémpēe béwǒṅṅan échab yǎl boṅ bad ábe béhóbe mekan á dín á Dyǒb béhóbe mó áwǒṅṅen mwembé rísyǎǎl.

⁵ Ndǎǎ méé nyé moosyǎǎl nyéhóbe mehób mémpēe, boṅ métómtēn adǎṅ méé nyéhóbe mekan á dín á Dyǒb. Mod awě ahóbe mekan á dín á Dyǒb, atómé mod awě ahóbe mehób mémpēe, éetóméé né atógke' chǒm éche áhóbéé ábel boṅ áwǒṅṅen mwembé.

⁶ Né-ǎǎ, a-baányan, nzé mpedé áwēn boṅ nhóbe mehób mémpēe, né chán méwǒṅṅennē nyé? Meéhǎǎ-sé nwǒṅṅén nyé ké mwǎtííd, nzé meépeene dyam áde Dyǒb álúmté me, ké'e dyam áde mǎbíí, ké'e áhób mekan á dín á Dyǒb, ké'e dyam áde méyǎṅédte nyé.

⁷ Détéd elon ne ndiṅgé, bwēm ábe béesě á alonṅé ábe bébenladté ákum mesíke. Chán mod ahéle se abíi nkǎṅgé míme békǎnéé nzé béekumé mó bwâm.

⁸ Nzé mod ahéde elon atón éche élǎd bad áke á bel, boṅ eetóo chǎ bwâm, né chán áhéle ábel boṅ bébǒṅṅsen áke á bel?

⁹ Né dǎǎ édíí ne nyé ámpē. Nzé nyéhede mehób mémpēe ahób boṅ nyéhóbe mekan míme méewǎo nsǒṅṅten, nzé mod eebíi dyam áde nyéhóbéé, né nyéhóbe nêṅgáne epub éche étóme'.

¹⁰ Mehób médé á nkǒṅsé-te nyaa ne nyaa, ké ehóg-ke éesaá éche éewóo nsǒṅṅten.

¹¹ Boṅ nzé meebíi ehób éche mod áhóbéé, mod awě ahóbe chǎ ábē nken áwēm, me-'e mbé nken áwē.

¹² Ngáne nyéhedeé bán nyébele mekan míme Edǎǎdǎṅ é Dyǒb élyáṅṅteé nyé ábel, nyéwane áte nyébele' míme mébele boṅ mwembé ríkwoṅé bwâm.

¹³ Né-ǎǎ, mod awě ahóbe mehób mémpēe atǎṅṅéné akáné ábel boṅ Dyǒb ábel mó átóge chǒm éche áhóbéé.

¹⁴ Ayǎle nzé nkǎnne' ne ehób émpēe, échēm edǎǎdǎṅ chǎǎ ékǎnne, boṅ mmēn meebyéé' é chǒm éche ríhóbéé.

¹⁵ Cheé-ǎ rítǎṅṅéné ábel? Ntǎṅṅéné akáne ne échēm edǎǎdǎṅ, nkáné-'e ne nímēm nlém. Mǎkǎnē nkǎṅgé ne échēm edǎǎdǎṅ, ríkǎnē-'e ne nímēm nlém.

¹⁶ Nzé ebenlad échǒṅ edǎǎdǎṅ ábe Dyǒb mekenag, chán mod a ngēn awě adé ásē, áhǎbpē aá, "ébê nê" áde éesǒṅṅtenéé dyam áde éhóbéé.

¹⁷ Ehele-se ékené Dyǒb bwâm boṅ dyam áde éhóbéé déewǒṅṅān mod awě alyǎṅé ásē ne awǒṅṅen dēn.

¹⁸ Nsǎṅṅan Dyǒb nēn méé nhóbe mehób mémpēe tómaa nyé bad bésyǎǎl,

¹⁹ boṅ kénê, nzé dedé á mwembé-te, mǎdǎṅ méé ríhób metǎte métáan míme méwǒṅ nsǒṅṅten, ábel boṅ bad béyáge, tómaa áhób metǎte ekálé dyóm míme méewǎo nsǒṅṅten.

²⁰ A-baányan, nyéewóo' mewēmten mé bēndem. Nyébê pēn néé bēndem ábe béebíi chǒm éche mbéb rídíí. Boṅ á mewēmten nyébê néé bad ábe békwoṅé.

21 Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán me Sángrwéé nhóbe nén meé,
 “Měbelén bad ábe béhóbe mehób mémpēe áhób wéε ábēm bad.

Měbelén e'bēb é' beken bé bad, boŋ ké ábēm bad béewógēnné me.”

22 Né-ῶ, ahób dé mehób mémpēe ádíi e'chemléd ne bad ábe béedúbpe, saké ne bad ábe bédúbpe. Ahób-πε mekan á đĩn á Dyöb ádíi e'chemléd ne bad ábe bédúbpe, saké ne bad ábe béedúbpe.

23 Nzé bad bésyāāl béhóbe mehób mémpēe áde bédíi á mwembé-te, boŋ donge á bad ábe béesōŋtene mekan mé Dyöb ké'ε bad ábe béedúbpe Krístəə bésólé, béehóbpé bán nyēpag mĩn-ε?

24 Boŋ nzé bad bésyāāl béhóbe mekan á đĩn á Dyöb, boŋ donge á bad ábe béesōŋtene chōm éche béhóbe ké'ε bad ábe béedúbpe Krístəə bésólé, awóg áde béwōgkē nkalan ŋ Dyöb, déběl bébíi bán bébele mbéb, békwdé nkáá á'sō é Dyöb.

25 Mmē nkalan mėhūd bó mekan níme bēnkoo'é á nlém-tē. Békwx'ε ásē, bébagé Dyöb edúbé béhóbē nén bán, “Ne mbále, Dyöb áde átĩntē echēn.”

Paale ad mpuutéd mébāg á mwembé-te

26 A-baányan, chōm éche níkoo'é ahób édíi nén, nzé nyéládné á mwembé-te, mod nhóg abelé awōŋ nkāŋgé, ampēe-ε awōŋ chōm éche áyágtéé, ampēe awōŋ dyam áde Dyöb álũmte mós, ampēe awōŋ dyam áde áhōbpē á ehób émpēe, ampēe-ε abé awē atógke mehób mémpēe. Nyébele nímén mésyāāl áwōŋgen mwembé.

27 Nzé bad béhóbe mehób mémpēe, bad béehóbē tómaa beláán, bó mod téé áhōbe ámbíd eche waáb amáá ahób. Mod-te atāŋgéné abé awē atógke chōm éche béhóbe.

28 Boŋ nzé mod eesē awē atógke', mod awē ahóbe mehób mémpēe, atāŋgéné nēε ádíbé nsəl, áhōbē áwe nlém-tē ne wéε Dyöb.

29 Ade bad bébe ké'ε beláán belāŋgeé bad mekan á đĩn á Dyöb, ábííi bad bétāŋgéné béwōglān ábíi ké chōm éche béhóbe étāŋgéné.

30 Boŋ nzé mod adé á mwembé-te awē akudé nkalan níme Dyöb álũmté mós, mod awē ahóbe akan ásōg ahób.

31 Nyé moosyāál nyélāŋge bad mekan á đĩn á Dyöb nhógē-nhógē ábel boŋ mod téé áyágtke, nē áwéde-ε mod téé nlém á abum.

32 Nde echē Edəádəŋ ébageé bad áláa bad mekan á đĩn á Dyöb, edíi nde éche mod awē ahóbé níme mekan áhelεε ákamlēn.

33 Dyöb déesaá Dyöb áde áπεεne mpuutéd, nsan mós áπεεné.

A mwembé ní bad bé Dyöb nísyāāl,

34 bebaád bédib nsəl nzé bédé á mwembé-te, bétāŋgéné abé ásē e baachóm ngáne mbéndé e Mose éhóbe.

35 Nzé dyam áde áde bédáá abíi, bésēdēd ábab bechóm á ndáb. Ayāle édé akwágkē mmwaád áhób dyam á mwembé-te.

36 Nyé bad bé Kōrinto, áwēn dós eyale é Dyöb émbidtē-yε? Awēn dēmpen-εé eyale é Dyöb émpεé-yε?

37 Nzé mod anyíne yāl aá módē mod awē alāŋge bad mekan á đĩn á Dyöb, ké'ε aá mós wōō nde echē ehúú ne Edəádəŋ, atāŋgéné abíi aá dyam áde nítenléé nyé ádíi dyam áde Sángrwéé áhóbé aá nyébel.

38 Boŋ nzé ahóbe aá móchídté nímén mekan nyéhúd mós mĩd áyāl.

39 Né-ῶ, a-baányan, nyébane nlém áláa bad mekan á đĩn á Dyöb, boŋ nyéekáá bad áhób mehób mémpēe.

40 Nyébele mekan mésyāāl bwām, nyébele-ε mós nyaa echē etāŋgéné.

15

1 Bɔɔb-pɔɔ, a-baányan, nkamtan nyé nkalan ní bwâm míme mênkaléé nyé. Nyênkob mó, mbélé-'ε nyésūmnédé áyāl e adúbe áde nyéwóó.

2 Nzé nyédíi nyéchə̀nédé áyāl e nímê nkalan míme édíi bán móó nípeene e'soóson, né nyéékū̀d e'soóson, éetóméé né adúbe áde nyédúbpé Krístəə, dɔ-'ε áde ngên.

3 Menkalé nyé nkalan míme mênkudté, mɔ-'aá nítómténé etógnén abé. Mmê nkalan, níde nén bán Krístəə anwé á nló nímēd ngáne éténlédé á kálag e Dyɔb.

4 Eténlédé nén bán bēnlīmē mó, ápuū ámbid e e'pun é'láán.

5 Anlúméd Petro yāl, bon ámbid e pónde anlúméd-te ábíníi bembapee yāl.

6 Ámbid enê, tómaa mbwókél é bad étáan ábe bēhídé'áá mó anlúméd bó yāl alúmed ahóg. Abê bad híin bédíi bédé á alongé chíi, donge-'ε bémáá awé.

7 Ámbid e pónde anlúméd Jemse yāl, bon alúméd-te ábíníi bembapee bé nlomag bésyā́l yāl.

8 Káə̀ne á asóg anlúméd mémpē yāl, kénéé édíi bán ndíi mod awě bēnchyā́'é á pónde eché bad bēnkēmbíí'é bán bēchyáa.

9 Nhóbe nén áyāle átíntē e bembapee bé nlomag bésyā́l, mée ndé mbapee awě éesě etógnén. Meékwognedéé áchə̀gned ké nēe mbapee a nlomag áyāle menhé bad bé mwembé ní Dyɔb á meséb.

10 Bon nsimé ní Dyɔb mbélé ndé chóm éche nídíi. Mmê nsimé míme Dyɔb ábagé-'ε me, méesaá ngên. Bon pen mbelé nsón tómaa ábíníi bembapee bé nlomag, kénéé édíi bán saké mmēn mbelé'áá nímê nsón, nsimé ní Dyɔb móó mbédé ne me.

11 Né-ɔɔ, ké émbē bán mēé nkanlé nyé nímén nkalan, ké'ε bembapee bé nlomag ábíníi bóó békálé mó, chóm ehóg chóó syā́bōó moosyā́l sékaleé, mɔ-'aá nyédúbpé.

*Paale ad ngáne Dyɔb dēmpuúdté Krístəə,
bad bé Krísto bōmpē bēpuú*

12 Bɔɔb áde sékale-'áa nén bán Krístəə apuúde, chán-nō nyé donge á bad nyéhele nyéhōbē bán bad ábe bēwédé bēepuú'é?

13 Nzé ahób áde nyéhóbéé nén bán mpuu méesaá ámbid e kwéed áde mbále, né élúmte bán Krístəə enkēmpuu'é.

14 Nzé Krístəə enkēmpuú-'ε, né nkalan míme sékanléé nyé méesaá dyamdyam, né áden adúbe ámpē déesaá dyamdyam.

15 Né nê álúmte nén bán sékale Dyɔb metóm áyāl ahób áde séhóbéé bán apuúdté Krístəə. Bon nzé édé mbále nén bán bad bēpuudéé nzé bēwédé, né Dyɔb dēnkēmpuúdté Krístəə.

16 Nzé bad ábe bēwédé bēpuudé, né káə̀ne Krístəə eépuudéé.

17 Nzé Dyɔb dēnkēmpuúdté Krístəə, né adúbe áden déesaá dyamdyam, né nyédíi nyédé-'ε á mbéb te.

18 Né élúméd-te bán bad ábe bédúbpé Krístəə ábe bēwédé, bēbóó-'ε.

19 Nzé e'lyág bé nlém ábe séwóó áyāl wée Krístəə é'sógé áyāl e áden alongé dēmpen, né bad bétə̀ngéné se ngal atómten dé awóg tómaa nyaa eché bēhele bēwóg bad bēmpēe.

20 Bon édé mbále nén bán Dyɔb apuúdté Krístəə. Mó abédé mod a'só apuu átíntē e bad ábe bēwédé.

21 Dyam áde mod nhóg ábélé dóó ákáá bon bad bēwāg. Melemlem nê dóó dyam áde mod nhóg ábélé ákáá bon bad bēpuudé'.

22 Bad bésyā́l bēwē abé áde bédíi mod nhóg ne Adamε, melemlem nê dóó Dyɔb débēnlé bad bésyā́l bēpuu abé áde bédíi mod nhóg ne Krístəə.

23 Mod téé apuú eche pónde eché átə̀ngéné apuu. Krístəə, mó awě adé mod a'só apuu, áde ápeé ámpē, bad ábe bédé ábe Krísto bōmpē bēpuú.

24 Ámbid enê, asóg dépě. Ene pónde e'də́də̀n ábe é'kamlan, benkamlenε ne ngíne é nkṑnsé, Krístəə ámad echab ngíne. Dó-'aá ábéé nkamlen wée Dyɔb Titée.

25 Krístəə ábē á nkamlen káə̀n Dyɔb ábēl atóm ábē bad bé ekoyí áte, ábānē-'ε bó ásē eché.

²⁶ Mod a ekayí awě ádimténne atóm áte adíi kwééd.

²⁷ Edé nēngáne éténlédé á kálag e Dyöb nēn bán, “Dyöb ábánné mekan mésyāāl ásē echē.” Elūmte bwām pēn nēn bán mekan mésyāāl níme Dyöb áhóbé aá móbánné ásē e Krīstāa, Dyöb dēn déesaá áwēd-te.

²⁸ Ade bwēm ésyāāl bémadté abé ásē e nkamlēn níme Krīstāa, mwēn-ne Mwān a Dyöb, ābē ásē e Dyöb. Dyöb dō-’aá ábánné bwēm é’syāāl ásē echē, ābel bonj mwēn Dyöb-pe ákamlēn bwēm é’syāāl ngen póg ne ngen ésyāāl.

²⁹ Bōōb-pōō, chán-nō déhōbpē áyāl e bad ábe békúdé edusen á nló ní bad ábe bémáá awé? Nzé bad ábe bēwédé béetagné apuu, cheé ékásá bonj bédusán bad á nló ní bad ábe bémáá awé?

³⁰ Cheé-ō ékásá bonj sébāg á nsəl ní kwééd pón dé tée?

³¹ A-baányan, mbāg á nsəl ní kwééd epun tée. Kúmbe eche mbééné nyé abé áde dédíi mod nhóg ne Yesu Krīstāa, Sāngwéé awēd, chó ekásá bonj ríhōbē nēn.

³² Nzé nnōné chó á nyaa e moonyon, nsyān ké nhóg méesaá né nzum éche syāābe e’loo nyam séwánáá á Efesus. Bonj nzé édé nēn bán bad ábe bēwédé béepuú’é, né déhōb bán, “Dédyāg, démwāg-ke, áyāle chán mod āwē.”

³³ Nyéédōgnād, “E’chonj bé mbéb é’bébte abé á bwām.”

³⁴ Nyéewóó mewēmten ámpē née e’yókél e’ bad, nyésóg-ke mbéb abel. Nyé donje á bad nyéebii’ é Dyöb. Ngáne ríhóbéé nēn, nēn átāngéné nyé akwágké akóbed.

Ngáne bad ábe bēwédé bépuú’ é

³⁵ Bonj mod āsedéd aaken, “Chán Dyöb áhele ápuūd bad ábe bémáá awé? Yāl éhéé bēwōngē?”

³⁶ Eyókél é chōm, nzé ewené mbál-e-bū éēbēlēē-se ewé bonj ekág-ε?

³⁷ Chōm éche bēhágkē á ndōōb édii mbál ngēn, saké alín á bwel ásyāāl áde ákwoge’ bēwénéé, bonj mbum, kapóg mbum e ngun ké’ε mbum empée.

³⁸ Dyöb dēn dōō ábele’ ngáne ádásá bonj mbál tée ríwōn yāl eche ríwóó. Abage mbál tée yāl eche etāngéné.

³⁹ Yāl é bwēm é’syāāl ábe é’dé á alongé éesaá nyaa póg. Baányonj bēwóó echab ndín e yāl, nyam éwóó echáb, menōn méwóó echáb, súu-’ε éwóó echáb.

⁴⁰ Bwēm é’dé ábe é’dé á nkonj nímin, é’bé-’ε ábe é’dé á nkonj rísé. Bwēm bé nkonj ní mín é’wóó ábāb e’bonj ábe bwēm bé nkonj rísé bēēwóó’é. Bwēm bé nkonj nsé-’ε é’wóó ábāb e’bonj ábe bwēm bé nkonj ní mín bēēwóó’é.

⁴¹ Etondeε awóó ábē e’bonj, ngōn ewóó ábē, betintine-’ε bēwóó echáb nyaa e e’bonj. Káōne átínté e betintine, e’bonj ábe bēwóó é’dé nyaa ne nyaa.

⁴² Nēn dōō ébēē ne bad ábe bēpuú. Yāl echē bēlímmeé edii yāl eche ebébe’, echē Dyöb ápuudté edii yāl echē eebébe’ ámpē.

⁴³ Yāl eche bēlímmeé eebágké elōon, eewúē-’aá áte. Nzé Dyöb ápuúdté chó eboo’ elōon bwāmbwam, ewúē-’ε áte.

⁴⁴ Ade bēlímmeé chó ebágkē yāl e ekob, bonj nzé Dyöb ápuúdté chó ebágke yāl e edāádān. Yāl e ekob edé, yāl e edāádān-’ε ámpē edé.

⁴⁵ Eténlédé á kálag e Dyöb nēn bán “Mod a e’só, Adamε, Dyöb dēnhæg mó abé nhagtéd níme ríwóó alongé.” Bonj Adamε a ndimten adii Edāádān éche ébage alongé.

⁴⁶ Saké mod a edāádān mó asébpé abé. Mod a ekob mó asébpé abé bonj mod a edāádān mó-’ε ábāg.

⁴⁷ Mod a’só ambíd á nkōnsé, bēnhægén mó ndōōb. Awe mó-’ε ampē ámpē, ádyōb dōō ábídé.

⁴⁸ Bad ábe bédé á nkōnsé te, bédé nēngáne Adamε awě bēnhægénné ndōōb. Abe bō-’ε bédé bé dyöb, bédé nēngáne ane awě abídé ádyōb.

⁴⁹ Ngáne déwāgné mod awě bēhāgné ndōōb, melelem nē dōō déwāgēnnē ane awě abídé ádyōb.

⁵⁰ A-baányan, chõm éche ríhóbéé édíi nén, chõm éche édé á nhəgtéd ní yǎl e ekob ne mekií éehelée-se ékūd bwēm bé nkamlen ní Dyõb. Eche chõ-’ε éebé abé ne abé éehelée-se ékūd bwēm ábe bēbē abé ne abé.

⁵¹ Nyélám metúu nyéwõg dyam áde rílanḡeé nyé áde bad béebíí’ε. Syánē bad bésyāāl déewáá’, bon pɛn Dyõb déhənlén syánē baásyāāl

⁵² á esõn é pónDé. Mmē nhənlén mébē á mehélé-te, nēḡáne mod áhɛɛε ápēbéd díd. Nén débɛnléd áde bétõḡē elon é asóg. Ade bétõḡē elon, bad ábe bēwédé bēpuú, bēewáá ámpē, Dyõb déhənlén-ne syánē baásyāāl.

⁵³ Ene yǎl eche ebɔɔde’ éťim yǎl eche éebɔɔ ámpē, yǎl eche chõ-’ε ewāḡ éťim yǎl eche eewág ámpē.

⁵⁴ PónDé eche yǎl echē ebɔɔde’ éťimmé yǎl echē eébɔɔdē’, ne áde yǎl eche ewāḡ éťimmé yǎl echē eewág, élõn ḡáne éténlédé á kálag e Dyõb nén bán, “Kwééd eésaa ámpē ne abé dēn, Dyõb átómé chõ áte.”

⁵⁵ “A-kwééd, héé echon ḡíne átóm mod áte édíí? A-kwééd, héé echon ḡíne áwóged mod e’wε édíí?”

⁵⁶ Mbéb mɔɔ ríkáá bon kwééd ewõn ḡíne áwóged mod e’wε, ḡíne e mbéb-pe ehúú ne mbéndé.

⁵⁷ Bon sēsáḡnan Dyõb, mó abelé bon sētóm mbéb áte mbwiined ne echɛd Sán, Yesu Krístə.

⁵⁸ Né-ɔɔ, a-baányan bé edəḡe, nyésuḡen bwám, dyamdyam dééhõbtē nyé mekuu ásē. Nyébē nyékεεne nsõn míme nyébɛnléé Sánḡwéé á’sõ. Nyébíí nén bán nsõn míme nyébɛnléé Sánḡwéé ké nhõḡ méesaá ḡēn.

16

Bésáḡgé mənē áwõḡen bad

¹ Bɔɔb-pɔɔ, rílaa nyé t̄ḡḡene mənē míme nyēnladté áwõḡen bad bé Dyõb. ḡáne ménlāá’ε mwembé míme rídé á Galesia méé bébel, melemlem nē dɔɔ nyémpē nyét̄ḡḡéne ábel.

² S̄ndé téé nyé mod téé áhũd mwă mənē ákoo. Nén ábē nchoo ne mod téé míme nkudāḡ. Nzé nyébelé nén, nē débēl nzé mpedé, nyéet̄ḡḡénné mənē asaa ámpē.

³ Nzé mpedé, bad ábe nyép̄wédé, mēlõm̄en bó kálag ákεen míme mənē míme nyéládé á Jerusalem.

⁴ Nzé ébóó bán mémpē ríkε, né bēwoón με.

Nt̄i míme Paalε ábélé

⁵ M̄p̄ě áwēn nzé mmaa atóm á mbwóg e Masɛdonia, áyāle nwóó mewēmt̄en átóm á mbwóg e Masɛdonia.

⁶ Kapóg m̄dyéé ne nyé, nhɛle mbé-’ε ne nyé pónDé esyāāl echē ahéb ábáḡkē ḡíne, ábel bon nyéwõḡen με ákεen échēm ekε á’sõ hõm ké áhéé áde ríkagké.

⁷ Meédəə’ε méé dényín̄en ám̄in-ám̄in. Nwóó mewēmt̄en ábē ne nyé mwă et̄un é pónDé nzé Sánḡwéé akw̄nt̄éné.

⁸ M̄dyéé á Efesus hén káḡ ne á pónDé e ḡande e Pentekos.

⁹ Nzii enēdnédé με hén ábel kase e nsõn, kénéé édíí bán bad híin bédé ábe bét̄ḡḡan με.

¹⁰ Nzé Timotie apedé áwēn, nyényín bán nyékobé mó nken áyāle melemlem mé nsõn míme Sánḡwéé míme ábeléé, mɔɔ mémpē mbeléé.

¹¹ Modmod eenyíné mó nkõḡtéd. Nyéwõḡen mó ákεen échē ekε á’sõ ne nsan ábel bon bóɔbe bad bé Krísto bēmpēe ábe r̄sinéé, bét̄an με hén.

¹² Bɔɔb-pɔɔ, t̄ḡḡene awesyánē mwănyan Apolose, menwéd mó nlém á abum bwāmbwam áhyε dé an̄on nyé nchoo ne bad bé Krísto bēmpēe, bon pɛn eewóó’ε nlém ápe bɔɔb. Nzé et̄al ébáḡnédé mó, áp̄ě.

Mel̄ent̄en mé asóg

¹³ Nyétêd pónké, nyésuμεν á adúbe-tê. Nyéwúu nlém á abum, nyéwúu áte.

¹⁴ Kéchée éche nyébeλεέ, nyélúmed bán nyédáá nhóg ne aníní.

¹⁵ Βαῶb-pῶó a-baányan, nyébíí nén bán abum á ndáb áde Stefanuse δῶó ábédé dé'só á mbwóg e Akaya ádúbe Krıstæ, bébágé-'ε echab yäl ábele bad bé Dyöb. Ncháa nyé nén meé,

¹⁶ nyébê ásē e ndín é bad née échén, ne ásē e mod ké ahée ampée awě abele nsón née mímén.

¹⁷ Ndé menyınge ne epε éche Stefanase, Fῶtunatusε ne Akaikusε. Bépédé áyāle bébéle nsón míme nyéntāngēnnē abel.

¹⁸ Béwédé με nlém á abum ngáne bénwēdtē nyémpē nlém á abum. Kéchée éche échén ndín é bad éhóbeé, nyétāngéné bó edúbé abε.

¹⁹ Mwembé míme rıdε á mbwóg e Esia rılómmé nyé melentεn. Akwilaa bó Prisilia ne mwembé míme míbome áwab ndáb, bélómme nyé melentεn ne nlém nhóg á đın áde Sāngwée.

²⁰ Abed baányan bé Krısto ábe bédé hén bélómmé nyé melentεn.

Nyéhê nhóg ne aníní tâl.

²¹ Με Paale, mbεnlad échēm ekáá átele nyé mímén melentεn.

²² Kénzée awě eédæ Sāngwée ebómán ne mó. A-Sāngú awêd, hyăg!

²³ Nsimé míme Sāngú Yesuε rıbê ne nyé.

²⁴ Ndæ nyé bad bésyāäl á đın áde Yesu Krıstæ.

Kálag echê elónténé ébε echê Paalε áténlé

Baá Kōrinto

Ndibned n kálag

Enén kálag chó edé kálag echê elónténé ébε, echê Paalε áténlé bad bé dyad á Kōrinto áde ábédé á Masedonia. Paalε antél chó á póndé echê mam méekage'áá bóobe mwembé míme níbéde á Kōrinto. Bad behóg átínté e míme mwembé bénhōb Paalε mekan mé mbéb á yál, bon kénê Paalε anwón nlem bwámbwam áá bóobōó bétim ásē. Ade bēntimmé-ε ásē, Paalε anwóg menyinge bwámbwam. A kálag-té wén, Paalε ahóbe ngáne bóobe bad bé mwembé bé Kōrinto bémbeē. Awēd-te ahóbe nzom echê ekáá bon átelé' enén kálag ne e'yale ábe é'wúú áte tñgene nzyón éche ákúde ne atyéemēn áde baahóg átínté e mwembé bétyéemánnáá mó. Alúmté-ε míme menyinge ngáne nyaa echê átélé enén kálag, ébéle bad bétédte ábel dé mbéb bon bóobōó bétim-me ásē. Acháa-ε mwembé áá básaa mōné ne nlem nhóg áwóngēn betóótōkē bé bad bé Krīsto ábe bēbéde á mbwóg e Judeya. A kálag-té wē ámpē, Paalε ahóbe mekan álúmed áá móbēde mbapεε a nlomag a mbále awē Yesu Krīstā. Ambel nén áyāle nguse é bad ébéde á Kōrinto échē éñchag yál bán mbapεε bé nlomag bé mbále ábe Krīstā, bán Paalε-ε adé mbapεε a nlomag a metóm.

Nkabted n kálag

Ndibned n kálag 1.1-11

Paalε ne mwembé n dyad á Kōrinto 1.12-7.16

Asañned bad bé Krīsto á mbwóg e Judeya mōné 8.1-9.15

Paalε mbapεε a nlomag a mbále awē Krīstā 10.1-13.10

Melenten mé asóg 13.11-13

¹ Mε Paalε, mbapεε a nlomag awē Yesu Krīstā ngáne Dyōb átíidé, mε-éé ntelé enén kálag. Mε ne awēd mwānyañ a Krīsto, Timotiε, sélōmme' nyé elad e bad bé Dyōb ábe bédé á dyad á Kōrinto ne bad bé Dyōb bésyāal ábe bédé á mbwóg e Akaya, melenten.

² Nsimé ne nsañ n Dyōb Titée awēd ne Sánjú Yesu Krīstā, mbê ne nyé.

Dyōb áwéde' moosyāal nlem á abum

³ Syánē déken Dyōb, Sáá awē awēd Sánjwéé, Yesu Krīstā. Mó adé Titée awē awóge moosyāal ngal, abé-ε Dyōb áde áwéde' moosyāal nlem á abum.

⁴ Awéde' syánē nlem á abum áyāle ndutul ésyāal eche dékudéé, ábel bon syánē ámpē déhəl bad nlem awéd á abum ábe bómpē békude nyaa e ndutul ké ehéé. Déwéd bó nlem á abum melemlem ngáne Dyōb áwédeé syánē nlem á abum.

⁵ Ngáne Krīstā ákúde'áá metake, néε syánē ámpē dékudéé metake áyāl echê. Né-óó, abé áde dédíi ne Yesu Krīstā, Dyōb déwéd syánē ámpē nlem á abum bwámbwam.

⁶ Nzé sékude metake édii áwéd nyé nlem á abum ne áwóngēn nyé ákud e'soóson. Nzé sékudé e'wéd bé nlem á abum né nyémpē nyéékúd e'wéd bé nlem á abum, nyékúd-te ngine áwesēn melemlem mé metake ne e'kanj bé nlem ngáne sémpē séwéséné.

⁷ Sésomé nlem áwēn bwámbwam. Sébíi nén bán nzé nyékude' metake melemlem ngáne sémpē sékudéé, Dyōb déwéd nyé nlem á abum melemlem ngáne áwéde-ε sé.

⁸ A-baányañ, sēdāá bán nyésōntēn nyaa e metake echê sékúde á mbwóg e Esia. Metake míme sēnkudté mēndenléd sé nyaa echê sēnwēmtēnnē bán séebáá á alongé.

⁹ Sēnwēmtén nén bán bēbídté mbakú bán bēwúú sé. Bon sékudé'áá mímén metake ábel séésūmē' nlem áwéd yál, bon pen sésum wée Dyōb, mó awē apuudte bad.

¹⁰ Kénée édii bán sēmbé á nsal n kwééd, ansōj sé. Nzé séde á ndutul-té, Dyōb débē ásonj sé. Sésomé-ε nlem nén bán ábē ásonj sé póndé tée eche sébēé á ndutul ámpē.

¹¹ Asonj sé akānned áde nyékānnadté sé. Bad híin bēlad mekáá ákānned sé, Dyōb-pe dénaméd sé. Nén débēl bad híin bēsāgnēn Dyōb asonj áde ásóó sé.

Paale ahúdé eke áse

¹² Dyam ádé áde ábélé sēdé kúmbe. Nlém ríkénlé sé á abum nēn bán, abé áde séwóó á nkōhsé-te wēn, tanje nyaa eche sēdíi ne nyé, ne nlém míme rísáá ne nlém nhóg, ádíi nyaa eche Dyōb ábélé aá ébê. Adén abé dénkēmbáá ne debyéé á moonyonj bonj démbē ne nsimé rí Dyōb.

¹³ Chōm éche sétenléé nyé édíi éche nyéhenlé alán, nyēsōjtén-ne. Nsumé nlém mēé nyēsōjtén mímén mekan póndé ésyāál.

¹⁴ Ngáne nyémáá donje á mekan tñgene sé asōjten, ndúbpé nēn mēé nyéēkonj sé asōjten bwám. Nén débēl á póndé eche Sánjú Yesue ápéé, nyéēhel ahób bán nyédé kúmbe ne sé melemlem ngáne sémpē sēhenlé ahób bán sēdé kúmbe ne nyé.

¹⁵ Adúbe áde méndūbēē mēé nēn ádé mbáale mentíi mēé mēsēbē ape áwēn ábel bonj nyétombwēn ngen éche élónténé ébe.

¹⁶ Mentíi mēé mēhyé áwēn nzé nkag á mbwóg e Masēdonia, mentíi-’e ámpē mēé á ehúu métyēēm áwēn ábel bonj nyéwōngēn me áke á mbwóg e Judeya.

¹⁷ Ade mēmbenlé mímén ntíi, énkēmbáá éche ríheláá-se ríhənlén nlém á abum. Meébēlēē mímēm ntíi á nyaa e moonyonj. Meesáá nēe mod awē akwentan aá, “Ee, mēbēl.” Bonj ámbíd e póndé átim ahób aá, “Aáy, méebenlé.”

¹⁸ A’sō é’ Dyōb áde ábele ngáne ahóbé aá móōbēl, nzé sēlángé nyé bán séēbēl dyam, sēbélé sébēl-le dó.

¹⁹ Nzəm echē ekáá bonj nēn ábe edíi áyāle nkalanj mí bwám tñgene Mwān a Dyōb, Yesu Krístəə, míme me, Sailase ne Timotie sékánlé’áá nyé. Yesue eehóbéé aá móōbēl dyam bonj eéftímé dó ábel. Yesu Krístəə ábele dyam áde ahóbé aá móōbēl.

²⁰ Chōm ésyāál éche Dyōb ahóbé aá móōbēl, ábelé mébenlad ábel áde ábélé bonj debé ne Krístəə. Nén dóó ákásá bonj áyāle mekan míme Yesue ábeleé syánē déhōbē bán, “Ebē nē” ábel bonj Dyōb ákud edúbé.

²¹ Dyōb dóó ábélé bonj syánē debé dédūbpē Krístəə. Dyōb dēn dóó áwógté syánē ábé ne Krístəə.

²² Ahédé-’e syánē ábē e’chem ábe é’lūmte bán syánē dedé ábē bad, ahé-’e syánē éche Edáádəj éche Ésáá á nlém-tē álúmed nēn bán deékūd bwēm é’syāál ábe ahóbé aá móōbē syánē.

²³ Dyōb ádé me mbónj nēn aá chōm éche ríhóbéé édé mbáale. Nzəm echē enkənj bonj menkēntím ámbíd á dyad á Kōrinto, edíi áyāle meéhede’áá mēé nówóged nyé ndutul.

²⁴ Sééhēdēē bán ébē byánán sēnyágté nyé ádúbe kéchéé. Bonj pēn sēbele nsón ne nyé, ábel bonj nyébē menyĩnge áyāle nyēsūmné á adúbe-tē.

2

¹ Né-óó, memmād á nlém-tē nēn mēé méehyaá nyé anyín ámpē. Nzé mempē nówógté’áá nyé ndutul.

² Nzé nówógté nyé ndutul, mod éebáá awē áwōgēd me menyĩnge, áyāle nówógté bad ndutul ábe bēmbē bēwógte’ me menyĩnge.

³ Nén dóó dēnkənj bonj rítēlé nyé enén ndín e kálag. Meéhede’áá mēé nzé mpedé áwēn, nyé bad ábe nyéwógte’ me menyĩnge, nyéwóged me ndutul. Ndúbpé nēn mēé nzé ndé menyĩnge, né nyé moosyāál nyéēbē menyĩnge.

⁴ Ntēnlé nyé enén kálag nyaa eche rítélé áyāle membé ndutul, metake mébé me á nlém-tē, rítelé-’e chó ne mēsəd. Menkēnteléé nyé chó ábel bonj nyéwóg ndutul, bonj mentelé nyé chó ábel nyébíi ngáne rídáá nyé bwāmbwam.

*Paale ad bad bé Kōrinto
bélagsen mod awē ábelé mbéb*

⁵ Nzé mod abelé dyaam áde áwógté bad ndutul, saké áwēm dēmpeŋ dǒo ábélé dǒ, né abelé dǒ wée nyé moosyāal ámpē. Boŋ ádén dyaam ádíí dyaam áde méēhābēē bwāmbwam.

⁶ Nkógsen míme bad híin átínté echēn bébágé ene ndín e mod, ríkwógnédé mǒ.

⁷ Boŋ nyētāŋgéné néē nyélágséné mǒ nyēwéd-te mǒ nlém á abum, ábel ndutul eche ákúdé eetómtán mǒ adenled.

⁸ Né-ǒǒ, ncháa nyé mēē nyélúmed mǒ bán nyēdíí nyēdǎǎ mǒ.

⁹ Nzom echē enkāŋ boŋ rítēlē nyé enén kálag edíí ábíí nzé nyēēbēl mam mésyāal míme ríhóbé mēē nyébel.

¹⁰ Kénzēé awē nyélágséné, mémpē nlágséné mǒ. Dyaam áde rílágséné, nzé édé bán nlágséné dǒ, né nlagšan dǒ áyāl echēn. Krístǎa abelé abíí-’ε aá nlágséné dǒ.

¹¹ Debele nē ábel boŋ Satane eetómé’ syánē áte, éesaá bán syánē deebíí’ε mwane míme Satane.

Békale nkalaŋ tāŋgene melē mékǎǎlē

¹² Ade nípédé á dyad á Troas, ákal nkalaŋ mí bwām míme Krístǎa, Dyōb dēnnednéd mē nzii ábel míme nsón.

¹³ Boŋ nlém ménkēmbáá mē bwām á abum áyāle menkēntánné Tituse, mwānned a Krístǎa awē súmǒ sēbele nsón. Né-ǒǒ, menlyágtén bó, ríkǎg-ke mē á mbwóg e Masēdonia.

¹⁴ Nságnan Dyōb áyāle ayōgké abel syāā dehele’ míme nkalaŋ akal. Abé áde dédíí ne Krístǎa abélé dedé nēŋgáne bad ábe Dyōb ákóbé boŋ ályāgtē áke dé akal nkalaŋ mí bwām mebwóg mésyāal. Dyōb abélé bad bébyēē Yesu Krístǎa áyāle míme nkalaŋ míme syāā dékalé. Mmē nkalaŋ ríkag átínté e bad ngáne elod é bwām.

¹⁵ Elod é bwām, elod é Krísto, chǒǒ dédíí á’sǒ é’ Dyōb. Nzé dekale nkalaŋ tāŋgene Krístǎa, bad bésyāal ábe bédúbpé míme nkalaŋ míme dékálé, Dyōb ásoo’ ádábandongé. Boŋ bad bésyāal ábe bédúbpé míme nkalaŋ, Dyōb déesoo’ é ádábandongé.

¹⁶ Ne bad ábe bédé á nzii echē epágnédé Dyōb á yāl, nkalaŋ mí bwām míme syāā dékanléé bó rídé áwāb nēŋgáne ebébtéd é elod éche éwúé’ bó. Abíníí-’ε ábe bédé á nzii áke wée Dyōb nkalaŋ mí bwām míme syāā dékanléé bó, rídíí nēŋgáne elod é bwām áyāle syāā delāŋge bó bán bébē á alongé ne Dyōb á ngíndé ne á ngíndé. Nzé-ǒǒ adé awē ahelese ábel enén nyaa e nsón?

¹⁷ Séesaá ngáne bad ábíníí híin ábe békale eyale é Dyōb ábel boŋ békud nsyāŋ. Ne sé séēbēlēē nē, áyāle Dyōb álómé sé ákal nkalaŋ mí bwām, míme nkalaŋ sékale’ mǒ ne nlém nhóg abé áde sédíí mod nhóg ne Krístǎa, debíí-’ε nén bán Dyōb dǒǒ álómé syánē ábel míme nsón.

3

Bekal bé nkalaŋ mé melē mékǎǎlē

¹ Nyēwémtnéné bán séhóbé’ mekan mé bwām tāŋgene échēd yāl ámpē-yε? Nyēwémtnéné bán séēbe nyé kálag ké’ε séhēd kálag áwēn, álúmed nén bán sékwógnédé ábel nsón átínté echēn, ngáne bad bémpeē bébeléé-yε? Séēbenlé nē.

² Nyēdíí sé á nlém-tē nēŋgáne kálag echē bétélé boŋ bad bésyāal bēlāā ábíí chōm éche édé áwēd-te.

³ Nyélúmte’ bán nyēdíí kálag echē Krístǎa átélé boŋ alómén sé. Enén kálag éesaá kálag echē béténlé ínke boŋ edíí echē Edǎǎdāŋ é Dyōb áde ábage alongé étélé. Bénkēntenlé enén kálag á meláa mǐn, míme métánlé, boŋ bēntel chǒ á nlém mí baányoŋ.

⁴ Séhóbé nén áyāle sēsúme nlém ne Dyōb abé áde sédíí ne Krístǎa.

⁵ Sé bēn séēhēlēē-se séhób bán séhele-se sébēl mímén nsón. Sé bēn séēhēlēē-se sébēl mǒ. Dyōb dǒǒ abélé boŋ séhēl mǒ abel.

⁶ Abelé sékwógnédé ákal míme nkalaŋ mé melē mékǎǎlē. Méesaá nkalaŋ áhíd mbéndé é melē mé nchun. Bad ábe behíde ene mbéndé bēwág, béēbāg-kaá ne Dyōb. Nkalaŋ áhíd melē mékǎǎlē míme séyágtéé, rídé nén bán Dyōb ábage bad Edǎǎdāŋ éche Esáá, ébele-’ε bébē ne mǒ á ngíndé ne á ngíndé.

⁷ Bɔɔb-pɔɔ, Mosɛɛ an'yágéd bad áhíd mbéndé é Dyöb é melě mé nchun. Dyöb dɛntɛl échén mbéndé ámín e meláá míme métánlé boŋ ábe Mosɛɛ aá áyágte bad. Ade Dyöb dɛmbɛé Mosɛɛ échê mbéndé, ambɛl e'só é'pɛné' Mosɛɛ féréd, álúmed bán échê mbéndé édii échê. E'só é'pɛné'áá Mosɛɛ nyaa echê bad bé Israel béehɛle'aá mó anɔn á'só. Boŋ kénɛɛ é'pɛné'áá bwâmbwam, míme mwayé mɛmbootéd asud mwämpín mpín. Bad ábe bɛnhíd melě mé nchun bɛnwɛ, bɛnkɛmbáá-'aá ne Dyöb.

⁸ Né-ɔɔ, nzé sɛyágte bad nkalan tɛŋgene Edáádɔŋ é Dyöb, Dyöb délüméd bad nɛn aá míme nkalan rítómténé etógnén abé á alongé á bad.

⁹ Dyöb dénlüméd aá módɛ ngum áde ámbɛé Mosɛɛ mbéndé. Echê mbéndé ɛmbɛl bad bɛbíí bán ákɔgsɛn bó áyale mbéb míme bɛbélé. Boŋ anabpé echê ngum álúmed abel áde ábélé boŋ sékalé' míme nkalan míme rílúmte ngáne bad békobnadté áwe e'só.

¹⁰ Mbéndé éche Mosɛɛ áyágté'aá bad bɔɔd áhíd mbéndé é Dyöb ɛmbɛ etógnén. Ayáged áde séyágté bad bɔɔb bán Dyöb délagsɛn bó mbéb, bɛbelé-'ɛ ngáne áhɛdɛé, dɔɔ átómténé etógnén abé.

¹¹ Kénɛɛ édii bán Dyöb dénlüméd ngáne ádíí etógnén áde ábélé melě mé nchun, melě míme mɛmbɛ á esón é pón dé, álúmté aá mótmɛtɛnɛ etógnén abé abel áde ábélé melě méékɔɔlɛ. Mmɛn melě méékɔɔlɛ móɔ méhájɛné alongé á bad, mébɛ-'ɛ abé ne abé.

¹² Né-ɔɔ ngáne sésúme nlém bán nkalan míme sékaleé rídé etógnén bwâmbwam, sékale mó ɛsebán sɛbáá'.

¹³ Séɛsáá nɛŋgáne Mosɛɛ. Mosɛɛ ankúdtɛn e'só abel boŋ bad bé Israel béɛnyíné ngáne e'só ábe é'pɛné'áá mó é'dímeé.

¹⁴ Boŋ bɛnkɛnsónjtɛnné. A mbále, bootyaa ene pón dé ápe chii, béehɛléé asónjtɛn nɛn bán apɛn áde e'só é'pɛné'áá Mosɛɛ, míme mpɛntéd rísú dé. Pón dé ké ehéé nzé bad bɛwógé mod aláá kálag e melě mé nchun, béɛsónjtɛnné chòm éche bɛwógé. Edé nɛŋgáne abad ákúténé bó mewɛmtɛn. Nzé mod adé ne Krístəə dɛmpɛn dɔɔ ásónjtanné.

¹⁵ A mbále, bootya ene pón dé ápe chii, pón dé ké ehéé echê bɛláá mbéndé é Mosɛɛ, ɛbelé ɛbé byánán abad ákúténé bó nsónjtɛn nyaa eche béehɛléé chòm éche bɛláá'ɛ abii.

¹⁶ Boŋ nzé bó ké ahéé adúbpe Sánjú Yesue, chòm éche ɛbâg nɛŋgáne abad éche ɛkutan bó nsónjtɛn ɛbelé éhide.

¹⁷ Bɔɔb-pɔɔ, Sánɟwéé adii Edáádɔŋ. Kéhéé áde Edáádɔŋ éche Sánɟwéé édii, bad bɛɛbáŋkɛ á mehan-tê.

¹⁸ Syánɛ ábe Dyöb áhú dé abad áde dénkútɛn syánɛ e'só, abé ádɛd ábele' bad bɛbíí ngáne ehú mé éche Sánɟwéé épé dé abé. Bényíne' bán abelé syánɛ ngáne bad ábe bɛbele ngáne Dyöb áhɛdɛé. Edáádɔŋ éche Esáá éhɛŋlan syánɛ ahɛŋlen ne ahɛŋlen ábé ngáne Yesue ábel bad bényín ngáne ápé dé ngíne abé. Sánɟwéé, mó awɛ adé Edáádɔŋ, mó ábele míme mekan.

4

Yesue álúmté syánɛ ngáne Dyöb ápé dé abé

¹ Ngɔl echê Dyöb ádíí chó ekáá boŋ sékalé' míme nkalan. Né-ɔɔ, séedonlé mekuu ámbíd ákal mó.

² Séɛbɛnlé mekan mé e'són míme bad bɛbɛléé á mesɔɔm-tê. Séédognɛɛ nyé ehób é nsɔl, sééhɛŋlɛn-naá eyale é Dyöb ádog nyé. Boŋ pɛn, sɛyágte' bad eyale é Dyöb nyaa echê bad bɛsónjtɛnné chó. Ngáne séyágtéé eyale é Dyöb ne nlém nhóg, modmod eéhɛlɛɛ-sɛ ahób á nlém-tê aá sɛdoge mó. Sɛbíí bán Dyöb ábíí kéchéé éche sébɛléé.

³ Nzé donje á bad béehɛle nkalan mí bwâm míme séyágtéé asónjtɛn, né édii wɛɛ ábɛ bad bɛédúbpeé mó. Ngáne bɛédúbpeé Dyöb bɛɛbáá ne mó.

⁴ Satanɛ, nkamlɛnɛ a nkõŋsé, akamlan mewɛmtɛn míme bad ábe bɛédúbpe Krístəə. Béehɛléé-sɛ bɛsónjtɛn bán nkalan mí bwâm rílúmte ngáne Krístəə ápé dé etógnén abé. Krístəə adii néé Dyöb dɛn.

⁵ Nê dǎǎ ákǎá bonj séēkālē tâṅgene éched yǎl. Bonj sēkanle nyé bán Yesue mó adé Sǎṅgwéé. Sédíi bembæde abēn áyāl e Yesue.

⁶ Dyöb áde dénhōb aá, “E’nyínen bé ekíde é’bê wée ehíntén énsēbēē abé,” mó abelé míme nkalanj tâṅgene Yesue ábē nēṅgáne e’nyínen bé ekíde ábe é’pene’ syánē á nlém-tê. Syánē baásyāāl ábe dedúbpé Yesue bǎǎ Dyöb ábénlé nê. Dyöb ábélé nê ábel bonj bad bébii nén bán módé etógnén abii áde bad bébii’ é bán Yesu Krístæ adíi nēe mó.

⁷ Bonj nkalanj míme Dyöb ábágé sé ákal, nídi chǒm éche étómténé etógnén abé. Sédii nēṅgáne mbeé e mǎg echē chǒm édíi áte. Nén ábénléde ábel bonj bad bébii nén bán ngíne echē echabé ámín ehúú ne Dyöb saké ne sé.

⁸ Sēkude nyaa é ndutul híin bonj séēlyāgēē áwēd-te. Donje á pǎndé séebyé’é dyam áde sébeléé, bonj séehóbéé nén bán Dyöb déelúmedté se chǒm éche sétāṅgéné abel.

⁹ Bad bétagte se pǎndé té bonj Dyöb déetēdte sé. Bélǎgne sé, bonj Dyöb déekwentánné aá béwúu sé.

¹⁰ Kéhéé áde sékagké ákal nkalanj mí bwám sēhéde á nlém-tê nén bán bad béhede’ sé awúu ngáne bēnwū-’é Yesue, bonj bad bébii bán Yesue adé á alongé, mó-’aá ahág sé ngíne áte abé áde sédíi á alongé.

¹¹ Sēbíi nén bán kénéé sédíi á alongé bǎǎb, séde bēnben ne kwéed pǎndé té áyāle sēbenle Yesue. Nén adé ábel bonj bébii bán Yesue adé á alongé, mó-’aá ahág sé ngíne áte abé áde sédíi á alongé.

¹² Né-ǎǎ, sékwēténé kwéed ábel bonj nyékud alongé áde déemaá’.

¹³ Sédii melemlen ngáne mod awē ahóbé ngáne éténléde á kálag e Dyöb nén bán “Ndúbpé wē, né-ǎǎ, nkale’ tâṅgene wē.” Melemlen ngáne ane mod ándūbēē Dyöb, sémpē sédúbpé Dyöb, sémpē sédíi sékale-’ē tâṅgene mó.

¹⁴ Sēbíi bán Dyöb áde ápuúdté Sǎṅgú Yesue dépuúd-te sémpē ábē á alongé ámpē ne Yesue. Dyöb dépēén-ne sé ne nyé wée adíi.

¹⁵ Metake mésyāāl míme sékudéé médii áwǎṅgen nyé, ábel bonj nzé bad híin béwógé eyale é Dyöb, nsimé ní Dyöb mébēl békúd alagsen dé mbéb, bébüd-te mó aságnén. Nén débēl bad híin békéné’ Dyöb.

¹⁶ Né-ǎǎ, séedonlé mekuu ámbid ákal nkalanj mí bwám, kénéé édíi bán ngíne esude’ sé á yǎl, kéné Dyöb áwede’ sé nlém á abum, ahāg-ke sé ngíne áte mbwē té.

¹⁷ Baá metake ábe sékudéé bǎǎb béesaá ábe sétagtéé nlém á abum. Sēkude metake bǎǎb bonj ehúmé éche ébē ne sé échāb ámín nyaa echē séekamténné metake míme sékúde á nkǎṅsé wén, ébē-’ē ne sé á ngíndé ne á ngíndé.

¹⁸ Nê dǎǎ ákǎá bonj séenyíne’ metake míme sékudéé bǎǎb nēe dyam. Bonj sēbǎnné nlém áyāl e bwēm ábe Dyöb ákǎṅnéde sé, kénéé édíi bán séenyíneé bǎ. Bwēm ábe sényíneé bǎǎb é’de dásǎ áyāl e esǎṅ é pǎndé, bonj bwēm ábe séeheléé-se sēnnyín bǎǎb, bébē á ngíndé ne á ngíndé.

5

Déékúd yǎl ékǎǎlé ádyöb

¹ Sēbíi nén bán éched yǎl éche sébééné á nkǎṅsé edii nēe e’bem ábe sédyéé’é áte. Nzé bépáá ábē e’bem, sébíi nén bán séwóó ndáb ádyöb echē moonyonj eelóó’é. Dyöb dǎǎ álóó’ chǎ, ébē-’ē á ngíndé ne á ngíndé.

² Sēkǎmad áte bǎǎb á ebem-tê wén, sēwane áte bán ene ndáb echē ebide’ ádyöb ékúten sé ngáne mbóté ékúttánné mod.

³ Nzé séde ene ndáb áte, séebaá nēṅgáne mod awē adé nsób.

⁴ Abéén áde sébééné enén yǎl á nkǎṅsé te wén, sékǎmad áte adenled áde nén ádenléde sé. Eesaá nén bán sēhede enén yǎl e nkǎṅsé ahúd, bonj sēhede yǎl ékǎǎlé eche edé ádyöb, ábel enén yǎl e nkǎṅsé echē ewāg émaa, étim yǎl echē ébē á alongé.

⁵ Dyöb dóo ábónséné syánē ákud nímén nhəŋlén alómmé-'ε syánē échē Edəádəŋ éche Esáá álúmed nén aá ádén akan débenléd.

⁶ Né-ǎó, pónde téé desume' nlém nén bán abé áde dédíí ne échén yǎl á nköŋsé, deesaá hōm ahóg ne Səŋgwéé.

⁷ Sédé á alongé á nköŋsé ne échén yǎl, áyāle sēdúbpé mó saké ngáne sényínéé mó.

⁸ Sēsumé nlém nén bán ábe syánē yǎl ékǎǎlē, sēhede-'ε échəd yǎl é nköŋsé atede áke débé ne Səŋgú Yesue.

⁹ Né-ǎó, níméd nlém rísyāǎl nítəŋgéné abé áwóged Yesue menyíŋge áyāl e kéchéé éche débéléé, ké ébé bán sédé ne échəd yǎl á nköŋsé, ké'ε séesaá ne chí.

¹⁰ Syánē mod téé átyēēm á nkáásé á'sō ábe Yesu Krístəə epun éche ákāādtē moosyāǎl, təŋgene mekan míme ábélé á pónde échē ábédé á nköŋsé. Mod té ákūd nsábe təŋgene mekan mé bwām ké'ε mé mbéb míme ábélé.

Abé á nchemtən ne Dyöb

¹¹ Ngáne sébíí bán Səŋgwéé ákāād bad, sébagé-'ε mó edúbé, sēwane' áte nén bán bad bésōŋtən nén bán nkalaŋ míme sékaleé rídé mbále. Dyöb ábíí nyaa é bad éche sédíí, mbíí-'ε méé nyémpē nyébíí nyaa é bad éche sédíí, ndúbpé-'ε méé nyébíí-'ε bán sékale mbále.

¹² Séehóbéé mekan mé bwām təŋgene échəd yǎl ámpē. Boŋ pən sēhede bán nyéwōŋ nzəm ábéen sé kúmbe, ábel boŋ nyéwōŋ dyam áláa bad ábe bédé kúmbe áyāl e mekan míme bébeléé míme bad bényínéé, saké áyāl e mekan míme médé bó á nlém-té.

¹³ Doŋge á bad béhóbe bán sēhóbe mekan néε bad ábe nló méésáa'é áte. Nzé nê adé mbále, né Dyöb dóo sébagéé edúbé. Nzé sēhóbe mekan néε bad ábe nló rísáá áte, né áwōŋgen nyé dóo séhóbéé.

¹⁴ Edəŋge éche Krístəə chíó étédé sé nlém á abum ábel mekan míme sébeléé, áyāle sēmadé á nlém-té nén bán Krístəə awédé á nló mí moosyāǎl. Né-ǎó, édé nēŋgáne moosyāǎl áwédé.

¹⁵ Anwé á nló mí moosyāǎl ábel boŋ bad ábe bédé á alongé, alongé ádāb déēlūmtē bán bédé á alongé áyāl echáb dəmpən. Boŋ pən bédé á alongé áyāl e Krístəə, mó awē anwé, boŋ Dyöb ápuūd-tε mó á nló mímāb.

¹⁶ Né-ǎó, bootya bəəb, déēnōnē mod nyaa eche moonyoŋ ánənéé. Kénéé édíí bán sēnəné'áá Krístəə á nyaa e moonyoŋ, séēnōnēé mó nê ámpē.

¹⁷ Né-ǎó, kénzéé awē adé mod nhóg ne Krístəə, adíí nhəgtéd mékǎǎlē. Mmē mbeltéd mé nchun rísyāǎl mímáá atóm awóó-'ε mbeltéd mékǎǎlē rísyāǎl bəəb.

¹⁸ Mmén mbeltéd mékǎǎlē ríhúú ne Dyöb. Abelé syánē detimé ásē ne Krístəə, abagé-'ε syánē nsón ákale bad nén bán béhele bébē nsəŋ ne Dyöb.

¹⁹ Chōm éche ríhóbéé édíí áyāl e kwééd échē Krístəə áwédé á awəg. Dyöb ábélé bad bépédé á nchemtən ne mó. Dyöb déētóo'áa mbéb míme bad bébélé, abagé-'ε syánē nsón ákale bad nén bán béhele bébē nsəŋ ne Dyöb.

²⁰ Aláa áde Dyöb áləŋgéé sé mekan áláa bad sédíí bad ábe béhóbpe Krístəə. Sésime nyé etúu áte á dīn á Krístəə nén nyépe á nchemtən ne Dyöb.

²¹ Dyöb dəmpwēd Yesue átag áyāl e mbéb rísyāǎl míme syánē débélé. Yesue enkēmbenlé mbéb ké nhóg, boŋ kénē ankwentén atag áwəd nló. Dyöb álágséné syánē mbéb ahóbe-'ε aá déébēlēé mbéb ámpē melelem ngáne mómpē ébeléé mbéb.

6

¹ Né-ǎó, sé ábe sébele' nsón ní Dyöb ne Dyöb, sēcháa nyé nén bán nsimé ní Dyöb míme nyékudeé méēbāg ngēn.

² Dyöb áhóbé ngáne éténlédé nén aá,
 “Áde pónde épédé échē étəŋgéné, menwóg chōm éche nyéhóbé.
 Áde epun é e'soósəŋ-'ε épédé, menwōŋgēn nyé.”

Nyénəne' pónđé nén bəəb echē étəngéné, eche nyétəngéné nsimé ní Dyöb akud. Nyénəne', epun épédé éche nyéhəle nyékud e'soosəŋ.

³ Séekáá' é modmod nzii, ábel boŋ awusé déenyinnād áyāl e nsón míme sébəlélé.

⁴ Boŋ pən, nēngáne bembəledε bé Dyöb, səlúmte' yāl nyaa ésyāāl ábé bad ábe bébəle' mekan míme métəngéné. Səwánlé e'kaŋ bé nlém é' ngíne təngene metake míme sékudélé, təngene alonđe áde álenlad sé áte, ne ndutul éche étáne sé.

⁵ Səkude mbéte, béhág sé á mbwəg, ndun e mod empeén epuutéd béchodé sé yāl áte, sébəle ntü ní ngíne, sénaŋgé' e'pin, sédyéé-'ε nzaa.

⁶ Səlúmte' ámpē bán sədii bembəledε bé Dyöb ábel áde sébəlélé mekan mé bwām ne e'səŋ bé nlém, abε áde Dyöb ábágé sé nsóŋten ábíi alonđe áde sétəngéné awóŋ, awesən áde séwesanné, ne awóson áde séwóŋné bad bémpēe nlém ní bwām. Edəádəŋ éche Esáá chəə élyágte sé, sēdəə-'ε moosyāəl ne nlém nhəg.

⁷ Nkalan míme sékaléé nádii nkalan ní mbále, ngíne e Dyöb chə-'aá sébenladté ákal mó. Ábel áde sébəlélé mekan míme métəngéné ábélé bad béewóó' é dyam dé mbéb ké ahóg ábán sé á yāl.

⁸ Séəbē sébenlé Dyöb ké béken sé, ké'ε béekene' sé. Ké bad béhəbē sé mekan mé mbéb áyāl ké'ε mekan mé bwām. Bad béhəbe bán səlúmte' bán sédé ndín é bad éche séəsaá, boŋ sədii bad ábe séhəbé bán sédé.

⁹ Bad bébíi sé bwām boŋ bémpēe bényíne' sé bán sədii bad ábe béesə dyam dé abelen. Bad béwəmtan bán séebáá á alonđe boŋ kénē sədii sédé á alonđe. Səkude metake á mekáá mé bad boŋ kénē, béewúú' é sé.

¹⁰ Sédé á ndutul tē, boŋ kénē, séwóge menyíŋge pónđé ésyāāl. Kénéε édii bán séebudéé chəm awóŋ, boŋ kénē nsón míme sébəlélé mbélé bad híin bédúbpe Dyöb. Né-əó nē ábélé bébúde bwəm awóŋ bəəb. Kénéε séewóó' é chəmchəm, nhən ní Dyöb nádii mímed.

¹¹ A-bad bé dyad á Kōrinto, sétənlé nyé chəm ésyāāl ésebán səkəŋnad nyé dyamdyam. Səlúmte-'ε ngáne nlém nádii sé áte áyāl echən.

¹² Sēdəə nyé, séebáá-'aá alúmed bán sēdəə nyé. Nyé pən nyélúmte sé nén nyéədəə' é sé.

¹³ Nhóbe áwən bəəb néε ábēm bán. Nyémpē nyédəŋ sé ngáne sémpē sēdəə nyé.

Nyéəbēlē' mekan míme bad ábe béédúbpe Krístəə bébəlélé

¹⁴ Nyéebág nlatén ne bad ábe béédúbpe Krístəə. Nhóbe nén áyāle bad ábe bétəngéné á'sə é' Dyöb, béewóó' é dyam abelen mekan míme e'bébtéd é' bad bébəlélé. E'nyínen bé e'kíde béewóó' é dyam abelen ehíntén.

¹⁵ Krístəə eewóó' é dyam ábel ne Satanε. Mod awə adúbpe Krístəə eewóó' é dyam dé abelen mod awə eedúbpe.

¹⁶ Ndáb-e-Dyöb eewóó' é dyam dé abelen ndáb echē bad bébenléé myöb mémpēe. Nhóbe nén áyāle dedii ndáb e Dyöb, Dyöb áde áde á alonđe. Edé nén ngáne étənlédé bán Dyöb áhəbé aá,

“Mébē ne ábēm bad, nádýēē-'ε áwāb.

Bébélé mə nēngáne ádab Dyöb, mə-'ε métəd bó nēngáne ábēm bad.”

¹⁷ Səŋgwéé aləŋge ábē bad aá,

“Né-əó, nyéte, nyéebág-ke ne bad ábe béedúbpe mə.

Nyéewóó' dyam ábel ne e'bébtéd é mekan míme bébəlélé.

Məköb-pε nyé néε ábēm bán.

¹⁸ Mébē nyé sáá,

nyé-'ε nyéəbē ábēm bán.

Mε Dyöb á Ngum mə-εé nhóbe'.”

7

¹ A-baányan bé edəŋge, ngáne Dyöb áhóbé aá módii awesyánē Sáá, syánē-’ε debé ábe bān, déteɗe mekan míme méwógte syánē mbinde á ekob é yāl ne á edəádəŋ. Syánē débe Dyöb edúbé, déwōŋ-’ε alongé áde ásáá, nê débēl débagé Dyöb edúbé ngáne éhəɗnadté.

Paale adé menyiŋge

² Nhede meé nyédəŋ sé ne nlém ísyāāl. Séēpānnēē modmod, séēbēltēē modmod mbéb, séēdōgēē-’ε modmod.

³ Meehóbéé nén áhób nyé. Mensébé nyé atele nén meé, sédāó nyé bwāmbwam, ké á kwééd ké’ε á alongé, dēbē debé mod nhóg.

⁴ Nkumne nyé ekáá á tál. Mbééné nyé kúmbe. Nyéwédé me nlém á abum bwāmbwam nyaa echē rítómténé menyiŋge abé kénéé sékudéé metake bwāmbwam.

⁵ Ade sépédé á mbwóg e Masədonia, sēnkēnkóméé áte. Sékudé’áá metake nyaa ne nyaa. Bad bépəntánnáá ne sé mbwóg-ke mbé sé áte áyāle sékəmtánnáá nyé.

⁶ Boŋ Dyöb áde áwéde bad ábe béewóo e’lyág bé nlém, nlém á abum, dénwəd syánē nlém á abum alóm áde ánlōmmē Tituse áwesyanē.

⁷ Saá-kaá echē epe chēmpən ēmbel sēwóg menyiŋge, boŋ awéd áde nyénwēdtē mó nlém á abum dénwōgēd sé menyiŋge. Anláá sé ngáne nyédáá me anyín bwāmbwam, aláá-’ε sé ngáne nyénwōgkē pél áyāle ndutul eche ebédé nyé á nlém-tē ngáne nyénkēnwógédté me menyiŋge. Anláá-’ε me ngáne nyéwóo nlém áte ábē me ámbīd. Ade Tituse álánge sé nímén mekan, membé menyiŋge bwāmbwam.

⁸ Kénéé édíí bán ene kálag echē mēnteléé nyé enwógéd nyé ndutul, meésaa ngəl nén me nténlé nyé chó. Kénéé édii nén bán membé ngəl atel áde mēntenlé chó, nnyíné nén meé echem kálag echē ríténlé nyé ewíídé nyé nê á esóŋ é pónde.

⁹ Boŋ bəəb ndé menyiŋge, saké áyāle ménwōgēdtē nyé ndutul, boŋ áyāle ndutul eche nyénwōgkē ebélé nyéhəŋléné ádən abé dé mbéb nyébele’ ngáne Dyöb áhəɗéé. Nyénwóg ndutul ngáne Dyöb áhédé’áá aá nyéwōg. Né-óó, ndutul ké ehéé echē sēmbənlé boŋ nyéwóg, enkēmbébénne nyé.

¹⁰ Nzé ndutul edé mod á nlém-tē ngáne Dyöb áhəɗéé, ane mod abelé ahəŋlén áde abé dé mbéb ábelé’ ngáne Dyöb áhəɗéé. Nén ábele’ ane mod ákūd e’sóosəŋ, nê déewiidéé modmod ámpē. Boŋ bad ábe bédúbpé Dyöb, ndutul echē edé bó á nlém-tē áyāle bédíí baányon ebélé’ bəwāg á edəádəŋ.

¹¹ Boŋ ndutul embé nyé á nlém-tē ngáne Dyöb áhəɗéé aá ébē. Né-óó, nyénəne’ chōm éche nê ápiínédé nyé. Nyéhəɗé’áá bán mbíi nén meé nyéwane áte álúmed bad nén bán nyéēbēlēē awusé ké ahóg bəəb. Meliŋgá mémbe nyé áte nén bán ábē bad bēbéle awusé á etún é pónde nyédé ahób bán nyélánge bó bán bésóg mbéb abel. Nyénwóg mbwóg nén bán Dyöb dékōgsən nyé nzé nyédé nyébele échén ndín é mekan. Nyéndəŋ me anyín bwāmbwam, nyénwóŋ nlém ábē me ámbīd, nyékōgsān-ne bad ábe bēbele mbéb. Abel áde nyébéle mímén mésyāāl, álúmté sé nén bán nyéēbēlēē mekan mé mbéb.

¹² Né-óó, kénéé rítélé ene kálag, menkēntenlé chó áyāle mod awē abelé epandé ké’ε mod awē bépānné boŋ ntelé chó ábel boŋ nyébii á’sō é’ Dyöb nén bán nyékoó sé adəŋ.

¹³ Nê dōó akáá boŋ nyéwēde sé nlém á abum.

Saá-kaá e’wéd bé nlém á abum bēnpən, boŋ sēmbé menyiŋge bwāmbwam anyín áde sennyinnē Tituse adé menyiŋge áde ápédé. Anláá sé ngáne nyébéle boŋ asóg atag áte.

¹⁴ Membé kúmbe áláá Tituse ngáne nyédíí bad bé bwām, nyénkēnwógéd-taá me e’sōn áyāle nyénlúmed nén bán mekan míme ménlāā’é mó médé mbále, ngáne mekan mésyāāl míme sēnlāā’é nyé médíí mbále.

¹⁵ Nê ábéle míme nlém rítimé’ áwən tómaa ké ngen e’só, akamtən áde akamtanné ngáne nyé moosyāal nyénwōŋgē nlém ábel mekan míme ánlāā’é nyé aá nyébel. Nlém rítimé mó áwən ámpē nzé akāmténé ngáne nyénkobpé mó ne edúbé, nyéwōŋgén-ne mó ne nlém nhóg.

¹⁶ Ndé menyinge áyāle nsumé nlém rísyāāl áwēn.

8

Bad bé Krīsto bétāngéné

bad ábe bétógnéné awōngēn

¹ Bōōb-pōó a-baányan, sēhede bán nyébíi nén bán Dyōb ábágé nímē nsimé wée bad bé Dyōb ábe bédé á mwembé níme rídé á mbwóg e Masēdonia ábel bon bésále ekáá áte.

² Békúdé metake mé ngíne níme mékage bó áte bwāmbwam. Kénée édí bán bédé atóg bwāmbwam, bésánlé ekáá áte bwāmbwam, bédé-ε menyinge.

³ Ndé mbōn nén mēé, bēmbě chōm éche bēnwōngē, bēntōmtēn-ne abe tómaa chōm éche bēmbēē bēbage'. Bébágé'áá-ε ngáne nlém nímāb ménlāā'é bó.

⁴ Bēnchān syānē bwāmbwam ábé menyinge áwōngēn bad bé Dyōb bé Jerusalem ngáne bōmpē bēbēlé.

⁵ Bēmbēl tómaa ngáne sēnwēmtēnnē. Bēnsēbē ádāb alongé abe á mekáá níme Sāngwée. Ambīd enē bēmbě ádāb alongé áwēd mekáá ngáne Dyōb áhēdēé aá bēbel.

⁶ Né-ōó, sēcháa' Tituse awē ambootéd nímén nsón ne nyé nén bán ádíi áwōngan nyé, nímén nsón níme nyésánlé ekáá áte, nyébāgē-ε bad kéchéé éche bétógnéné ne nlém nhóg, nyépid mó á asóg.

⁷ Bōōb-pōó, nyēbele bwām á menzii mésyāāl. Adúbe áwúú nyé áte. Nyékale' nkalaní mwām, nyébíi mekan mé Dyōb, nyēwóó nlém áwōngēn bad nyédāó-ε sé bwāmbwam. Né-ōó, sēhede bán nyēbele bwām, káāne ásale ekáá áte, nyébage-ε bad kéchéé éche bétógnéné.

⁸ Meékamlánne nyé ábel nén. Bon ngáne rínyíné bad ábe bédúbpé bēwōngan bad bēmpēe, nhede mēé nyēmpē nyélúmed ngáne nyédāó bad bēmpēe.

⁹ Nyébíi ngáne echēd Sān, Yesu Krīstā áwōnganné nyé ásale ekáá áte. Kéchéé éche Dyōb áwóó mó awóó. Bon kénē á etútú échēn antedé nímē nhōn rísyāāl ádyōb ápē á nkōnsé abé née ntógétōke ní mod. Ambēl nē ábel bon nyékud nnam níme Dyōb ábageé bad.

¹⁰ Mbage nyé elébé nén mēé, mwě níme rítómé nyēmbé bad bé e'só áwōn nlém áwōngēn bad, nyēmbé-ε bad bé e'só ábooted bad awōngēn.

¹¹ Bōōb-pōó, nyētāngéné nsón níme nyébóótédé amad. Nē débēl bad bēbíi nén bán nyédé mbonšén ábe ngáne nyéwóó ápid-te nē á asóg melemlem ngáne nyēmbonšēnné ábooted nē.

¹² Nzé ewóó nímē nlém ábe mod chōm ngáne éwóó chó, ébelé ékobnéd ne Dyōb. Dyōb déhēdēé aá mod ábe tómaa chōm éche áwóó.

¹³ Meehóbēé mēé nwōngēn níme nyébageé bad ríwōngēn bó bon nyé bēn nyébē á metake-tē, bon nhede mēé nyé moosyāāl melemlem, nyéwōn chōm éche ékwógnédé nyé mod-téé.

¹⁴ Bōōb-pōó abud áde nyébúdé bwēm awōn, nyéwōngan bad ábe bēdíi bēhede', ábel bon á pōndé éche nyēmpē nyétōgnēnnē bōmpē bēwōngēn nyé. Nē débēl mod téé áwōn.

¹⁵ Etēnlédé á kálag e Dyōb nén bán, "Mod awē ambud awōn, enkēnwōngé tómaa ngáne ántōgnēnnē, awe mó-ε enkēmbud awōn, andíi anwōn ngáne ántōgnēnnē."

Bélómé Tituse bó á Kōrinto

¹⁶ Nságnan Dyōb abe áde ábágé Tituse ámpē nlém áwōngēn nyé melemlem ngáne ábágé mē.

¹⁷ Tituse eépāgkē áwēn áyāle sēlāngē mó bán apē, bon apag káān ne áyāle awóó nímē nlém apē, apag áyāle mwēn adāá apē.

¹⁸ Sēlōmne mó mwānned a Krīsto ampēe. Anén mwānned a Krīsto, abyééné átíntē e mwembé rísyāāl akal áde ákaléé nkalaní mwām.

19 Saké alóm áde sélóméé mó dēmpen, mwembé mēmpwēd mó áhoon sé ngáne sébeléé nsón áwóngeɛn bad ábel bon edúbé éche Sánḡwéé ényínned ne álúmed nén bán sēwóó nímé nlém áwóngeɛn b́.

20 Séēhēdēē bán modmod áhâb dyam dé mbéɛb t̃nḡene nímén nsón mé asále dé ekáá áte nímé sébeléé.

21 Sēwóó nlém ábel dyam áde át̃nḡéné saké á'sō ábe Sánḡwéé dēmpen bon ká̃nne á'sō é' baányon.

22 Sélóme' mwānned a Kr̃sto áwēn nchoo ne Tituse b́. Alúmté sé á menzii híin aá mówōō nlém áte áwóngeɛn nyé. B̃b-pe áde ályágé nlém áwēn, anābpé nlém awónḡ áwóngeɛn nyé.

23 Tituse mó ne mó ayḡḡké me ahoon ábel nsón áwóngeɛn nyé. Abíníí bānned bé Kr̃sto ábe békag ne Tituse bédíi bad ábe mwembé mélómé á d̃n ádāb, kéhéé-'e wéé békíi mam nímé bébeléé mépiinad Kr̃stā edúbé.

24 Né-ḡó, nyélúmed ábén bad nén bán nyēdāá b́. Abel áde nyéɛnle nê, mwembé nímé ñlómé b́ mēsōntēn nén bán nén d̃ó akáá bon sékumné nyé ekáá á t̃l.

9

Békag bad bé Kr̃sto bé Jerusalem m̃oné asañed

1 B̃b-p̃ó, éesaá etógnén me átele nyé t̃nḡene nsón nímé séwōnganné bad bé Dyōb.

2 Mbíi nlém nímé nyéwóó áte áwóngeɛn b́, mbééne-'e nyé kúmbe awónḡ áde nyéwóó nlém áwóngeɛn bad ábe bédé á mbwóg e Masēdonia. Menláá b́ nén méé, “Nyé ábe nyédé á mbwóg e Akaya, nyēmbé mboñsén se mpú-mwē ábe b́ m̃oné.” Nlém nímé nyéwóó áwóngeɛn bad ñtédé b́ bad híin nlém á abum ábel melemlem.

3 B̃b-p̃ó, ñlómé' ábén bānned bé Kr̃sto áwēn, ábel bon ahób áde séhóbéé bán sékumne nyé ekáá á t̃l déēbāḡ bán sékale metóm. Bon ébê bán ngáne ñlángé b́ méé nyéēbē mboñsén ábe b́ m̃oné, nyéēbē-'e nê d̃en.

4 Né-ḡó, nzé mpedé áde bad bé Masēdonia bépédé ne me bon ntáné nyé áde nyéēboñsenéé, séēkwāḡ bwāmbwam, nyé-'e ámpē nyékwāḡ.

5 Né-ḡó, nê d̃ó akáá bon ñd̃ol áte nén méé édé etógnén álóm ábed bānned bé Kr̃sto á'sō, ábel nyémad nwōngēn nímé ñchábé ámin nímé nyéhóbé bán nyéēbe b́, aboñsen. Nzé nyébelé nê, né nwōngēn ñsyā̃l mébē mboñsén nzé mpedé. Nén d̃élūmēd nén bán nyébage ne nlém nhóg saké áyāle sényágté nyé.

6 Nyébíi nén bán mod awē eēbude awén, éebudté ahúd, awe mó-'e abudé awén ábūd-te ahúd.

7 Nyé mod té ábe m̃oné ngáne nímé nlém ñlángé mó. Mod éēbāḡé sé nlém ñkōglád mó á abum ké-'e ébé byánán bényágté mod. Dyōb ádāá mod awē abage ne e'sánj bé nlém.

8 Dyōb débe nyé kéchéé éche nyétógnéné abel bon nyéwōn chōm ésyā̃l éche ékwógnédé nyé ásale ekaá áte ábe bad bēmpēe. Nén d̃ébēl nyéēbude' bad mekan mé bwām abele.

9 Eténlédé á kálag e Dyōb nén bán,
“Asánlé ekáá áte ábe betóótōkē bé bad nwōngēn,
bad bēchaténné ábē e'bonj bé nlém.”

10 Dyōb d̃ó abage bad bwēm ábe bēwénéé, ábagé-'e bad chōm éche bēdyákē. Abe nyé bwēm ésyā̃l ábe nyétógnéné áwén, ábēl é'kwōḡ é'chyáá mbote eche ebuú áte bwāmbwam. Abel nén áyāle e'bonj bé nlém ábe nyéwóó.

11 Dyōb d̃ébēl nyébé nhon áyāle e chōm ésyā̃l, ábel bon nyésále ekáá áte. Nén d̃ébēl bad híin bésāgnēn Dyōb áyāle nwōngēn nímé nyébageé b́ nímé ñhúú ne sé.

12 Abel áde nyébeléé nén, déesaá áwóngeɛn bad bé Dyōb dēmpen, bon áde ká̃nne álúmed bán bad híin bésāgnan Dyōb bwāmbwam.

¹³ Mekan míme mímén nsón míme nyébeleé nén mébidēdtē áwed, mébēl bad híin bébagé Dyöb edúbé áyāle nyébele ngáne nkalanj mí bwám míme Krístəə ríhóbeé, nyélúmtē-’ε ábēn e’boj bé nlém wéε bad bé Dyöb ábe bédé á Jerusalem, nyélúmtē-’ε wéε bad bé Dyöb bémpēe.

¹⁴ Bəwóó nlém ányín nyé, békānnād-te nyé áyāle nsimé rí Dyöb rídé ne nyé. Mmē nsimé ríchábé ámín bwāmbwam.

¹⁵ Nságnen mbê ne Dyöb áyāle abagé syánē nsimé míme rílélé ahəgtən.

10

Paale alángé bad bé Kōrinto ad ímē nsón rítəngéné

¹ Me Paale, me awē mpwiítédé nsudte-’ε yǎl nēngáne Krístəə, ncháa nyé. Baahóg béhóbe’ nén bán nzé ndé ne nyé mbelé ríwógé mbwóg. Bán boj nzé meésə ne nyé, mbelé rítenlé nyé kálag éche éwúú áte.

² Ncháa nyé nén meé nyéebēlē’ ngáne ábē bad bébeleé ábel boj nzé mpedé áwēn, ríhóben nyé ésebán mbáa’ dyamdyam. Bad ábe méhóbēnnē bédii bad ábe béhóbe bán sébele nsón ngáne bad bé nkōjsé bébeleé.

³ Kénéé édii bán sēdé á nkōjsé-te, séēwānēē nzum ngáne bad bé nkōjsé bəwanéé.

⁴ Bwēm ábe séwannéé nzum béesaá melemlem ngáne ábe bad bé nkōjsé bəwannéé. Boj bwēm é’ nzum é’ ngíne é’ Dyöb bóó sébenladté ábébed mebwóg mé ngíne míme ábēd bad bé ekoyí. Abén bwēm é’ nzum bóó sébenladté ásuédé mpentən ké ríhéé míme bad bəpənēé míme méesə mbále.

⁵ Sébenlad bó ámpē ámad mehób mé kúmbe míme béhóbeé míme mébele’ boj bad béēbyē’ Dyöb. Sébele’ bad béhənglan mímad mewēmtən ábel mímad mewēmtən mésyāāl mébē nyaa éche Krístəə áhədəé áá mébē.

⁶ A pónde échē nyébenlé ngáne Krístəə áhədəé ne nlém rísyāāl, dóó sébojsénné ákógsen kénzēé awē alúmté áá móobenlé ngáne Krístəə áhədəé.

⁷ Nyénəne’ chöm éche édé nyé á’sō-te. Mod ké ahéé awē asumé nlém ne Krístəə ábii áá ngáne módíi, nē dóó sémpē sédíi ne Krístəə.

⁸ Ké menkūm ké ekáá á tǎl áyāle ngíne eche Səngwéé ábágé me tómaa ngáne ríkuméé bóob, méewógké e’són. Abagé me ene ngíne áwéd nyé áte saké ásuédé nyé adúbe.

⁹ Meéhēdēē meé ényíned nén bán kálag éche rítenléé nyé édii áwóged nyé mbwóg.

¹⁰ Nhóbe nén áyāle bad béhóbe bán kálag éche rítenléé nyé éwúú áte, éwóó-’ε, e’yale bé mbéb áte. Béhóbe-’ε ámpē bán boj nzé mmēn ndé, meewóó’ε ngíne, kéchéé éche ríhóbeé-’ε éewóó’ε ngíne ké póg.

¹¹ Bad ábe béhóbe nē bēbii nén bán kéchéé éche rítélé á kálag, nzé meésə ne nyé, mébel chó nzé ndé ne nyé.

¹² Séehēlēē-se séhób mbéd bán séhəgtan yǎl, ké’ε sé bán sēdé nyaa póg ne bad ábe béhóbe’ mekan mé bwám áyāl écháb. Boj ngáne bēn ne bēn béhəgtanné yǎl, béhóbe-’ε bán bēn ne bēn bétómné, bédé eyóké.

¹³ Boj sé pən séēkūmēē ekáá á tǎl tómaa ngáne sétəngénéé akum. Hóm áde Dyöb álómé sé áá sébel nsón dóó sébéenēé kúmbe. Nsón míme sébeleé áfíntē echēn mómpē rídé nsón míme sébéenēé kúmbe.

¹⁴ Séēkūmēē ekáá á tǎl ábel nsón hóm áde Dyöb dénkēnlómme sé nsón ábel. Sé-’áá sébédé bad bé’sō ábíd nchabnede áhyε dé akale nyé nkalanj mí bwám míme Krístəə.

¹⁵ Séēkūmēē ekáá á tǎl tómaa ngáne sétəngénéé akum, nédē séēkūmēē ekáá á tǎl áyāl e nsón míme bad bémpēe bébéle. Boj pən sésumé nlém nén bán ngáne áden adúbe ákwogéé, nē dóó nsón míme sébeleé mékwogéé bwāmbwam mebwóg míme sébeleé nsón.

¹⁶ Nén débēl séēkəg mebwóg mémpēe míme méchábnédé, sékale’ Nkalanj mí bwám, ésebán sékume’ ekáá á tǎl áyāle nsón míme bad bémpēe bébéle mebwóg mémpēe.

¹⁷ Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, “Kéñzéé awě akume’ ekáá á tâl, atónjéné ákum ekáá á tâl, áyāle chōm éche Sāngwěé ábénlé mó.”

¹⁸ Saké ahób áde mod áhóbéé yǎl mekan mé bwám á yǎl dōo álúmte’ bán aköbnédé nées mbapεε a nlomag, bonj mod a mbále awě Dyöb áhóbéé mekan mé bwám á yǎl mó adé mod awě aköbnédé.

11

Paale ne bembapεε bé nlomag bé metóm

¹ Ncháa nyé nén meé nyémwε rílaa nyé mwă a akan ké nnyínnéd ké eyókél. Nyébân metúu.

² Nsíide’ nyé nyaa echě Dyöb áhēle ásíi nyé. Nyédii nēngáne ngon e mmwaád echě eebíi mwεnchóm. Ane mmwaád móo ríhóbé meé mod nhóg áwōñ, ane mod adii-’ε Yesu Krístəə.

³ Bonj ké nē, ndé mbwóg nén meé ngáne Satane ámpoñgé Ife nló áte ne nímē mwane, melemlem nē dōo bépoñgé nyémpē nló áte nyaa echě nyéesummé nímεn nlém rísyāāl ámpē wéε Yesu Krístəə nyéebeléé-’ε mó ne nlém rísyāāl.

⁴ Nhóbe nén áyāle nzé mod apedé bonj akänlé nyé nkalanj míme méesě nkalanj míme Yesuε míme sēnkaleé nyé, nyébelé nyésēbēn mó tâl. Ké-’ε nzé akänlé nyé tñngene edəádəñ éche éesě edəádəñ éche sēnkaleé nyé, nyébelé nyékob. Ké-’ε nzé mod akänlé nyé nkalanj ní bwám míme méesě nkalanj ní bwám míme sékänlé nyé, nyébelé nyéköbēn mó mekáá mébe.

⁵ Meedúbpeé meé ábén bad ábe béchágé yǎl bán bédé bembapεε bé nlomag bémbáá bétómé me áyāl e nsón míme bébeleé, nzé nhəgténé syāābōo.

⁶ Nhele se meebyéé’ dyam ahób áfinté e bad ngáne béhóbéé, bonj nwóo nsōñtēn tñngene dyam áde ríhóbéé. Sékélüméd nyé nímén mekan áte híin míme sébeleé.

⁷ Ade ríkanlé’áá nyé nkalanj ní bwám míme ríhúú ne Dyöb, menkēnhóbpé meé nyésábe me. Mensudéd echem yǎl ábel bonj nyéwōñ edúbé. Ade mēmbenlé nén, dyam dé mbéb dōo mēmbenlé-yε?

⁸ Mběnlé’áá nyé, mwembé mémpēe mēsābpē me, né-ōó, ébedéε byánán ndoge’ nímē mwembé áwōñgēn nyé.

⁹ Ade mémbēē-’ε ne nyé donge á pónde meewóo’áá chōmchōm bonj meétagte’áá nyé, áyāle kéchéé éche méntōgnēnnē ábēm baányanj bé Krísto ábe bémbid á Masēdonia bébágé’áá me. Ngáne ménkēntagédte nyé ngen e’ só, métagéd-taá nyé pónde ké póg.

¹⁰ Ngáne ríkaleé mbále nées mod a Krísto, modmod á mbwóg e Akaya eéhēlēē-se ábēl se nsóg ekáá akum á tâl akob áde méekobéé nsábe áwēn.

¹¹ Nyéwémtné bán ahób áde ríhóbé meé méetagédte nyé ákob chōm áwēn adii áyāle méedəə’ é nyé-yε? Dyöb ábíi áá ndəá nyé.

¹² Adén akan áde ríbeleé bōob, mēbē ríbelé dó, ábel bonj méebāgē bembapεε bé nlomag bé metóm etál áwōñ nzom ákum ekáá á tâl áhób nén bán bébele nsón melemlem ngáne sémpē sébeleé.

¹³ Echē ndín é bad éche ékume’ ekáá á tâl, bédii bembapεε bé nlomag bé metóm. Bédoge bad áyāl e nsón míme bébeleé, alúmed áde bélúmteé yǎl byánán bédii bembapεε bé nlomag ábe Krístəə.

¹⁴ Nén déekōmtēē me yǎl áte, áyāle nén ké Satane mómpē alúmte yǎl byánán adii ángel e Dyöb echě esáá.

¹⁵ Né-ōó, éesaá me menyáké nzé bembəlede ábe Satane bómpē bélúmte yǎl byánán bédii bembəlede ábe báyagte’ bad ábel mekan míme métəñgéné ngáne Dyöb áhēdeé. Káñne á asóg, nkōgsēn míme békudte métəñgēn nímāb mbeltéd.

*Metake míme Paale ákudé
nées Mbapεε a nlomag*

16 Nhóbe ámpē nén meé, modmod eewémtán aá ndé eyókéł. Boŋ nzé nyêwémténé bán ndé eyókéł, nyéwôg-koó chôm éche nílanğéé nyé abel boŋ mémpē níkum ekáá á tâł mwămpin.

17 Kéchéé éche níhóbeé bôob éesaá chôm éche Sánğwéé áhóbeé aá níhób. Nzé nkume' ekáá á tâł áhób kéchéé bôob, né nhóbe nêŋgáne eyókéł é mod.

18 Ngáne édíí bán bad híin békume ekáá á tâł nêe bad bé nkôŋsé, mémpē mēbēł melemlem.

19 Nyébēn nyéhóbeé bán debyéé dēn-éé nyékúdé, nê ábélé nyékobe ne menyiŋge kéchéé éche e'yókéł é' bad éhóbeé.

20 Ké mod átímté' nyé nêŋgáne ntân, ké ádyāğ nyé bwēm áyāl, ké'ε ádogé nyé, ké'ε áchāgtē yāl ámín, ké'ε ábôm nyé abén á'sō, nyékobe mó.

21 Akwágké ákóbe me nén, sênkênwôŋgé ene ndín e nlém ábel nyé échē ndín é mekan á yāl.

Nhóbe bôob nêŋgáne eyókéł é mod. Mēbē kúmbē, níkumé-'ε ekáá á tâł áyāl e mekan níme níbeléé melemlem nêŋgáne bembapεε bé nlómag bé metóm bébeléé.

22 Belánğé nyé bán bédíí bad bé Hibru bēn, mémpē ndíi mod a Hibru. Béhóbe bán bédíí bad bé Israel, mod a Israel móo mémpē nídi. Béhóbe bán bédíí bad bé mbyaa níme Abrahamε, mod a mbyaa níme Abrahamε móo mémpē nídí.

23 Béhóbe bán bédíí bembaledε ábe Yesu Krístəə, mémpē nlânge nyé meé mbelé nsón tómaa bó. Nhóbe' bôob nêŋgáne mod awē nló méēsáá'ε áte. Mbelé ntũ ní ngíne tómaa bó, nkénkē á mbwog ngen ne ngen tómaa bó, nkénkūd mbéte é ngíne tómaa bó, nkémbē-'ε á nsəl ní soŋ ngen ne ngen tómaa bó.

24 Bad bé Israel békébōm me e'tanğú móom méléán ne abog, ngen étáan.

25 Bad bé Roma békébōmén me ntōŋ ngen éláán. Ngen póg bad bēmpēe békébōmén me meláá káŋ bēpōn me awúu. Stíma ékékunnéd sé á edíb é nkŵě-te ngen eláán. Póndé póg nhóó'áá á edíb é nkŵě, nén dēmbenléd áyāl e epun ehóg ésyāł, nkúu ne mŭte. 26 Nkénkē meke bwāmbwam. A meke-tē wē, e'díb é'képōn me ahóod. Mponé alongé abód á mekáá mé bechíb, á mekáá níme ábēm bad bé Israel ne á mekáá níme bad ábe béesē bad bé Israel. Mponé alongé abód á dyad á mbáá, nípōn alongé abód á ehyánge, nípōn alongé abód á edíb é nkŵě te, nípōn-ne alongé abód á mekáá mé bad ábe béhóbe bán bédé bad bé Krístəo áde béesaá.

27 Mbelé ntũ ní ngíne, nnāŋgé epin ngen ne ngen. Donge á póndé meewóo'aá chôm éche nídyágkē ké'ε ké chôm éche nímwágkē, meéyogke'aá-'ε póndé awóŋ ádyé ndyééd. Donge á póndé ahéb ábágáá me á yāl bwāmbwam meewóo'aá-'ε chôm éche níhágkē á yāl.

28 Amín e nímén mésyāł, nwóó níme nlém áte mbwε-té ânōn mwembé nísyāł níme níde ásē echēm bwām.

29 Nzé mod eewúu áte áyāl e mekan mé Dyōb, mbelé nwóg yāl áte melemlem ngáne mómpē áwógeé. Nzé bēbélte mod mbéb, mbelé nwóg ndutul bwāmbwam.

30 Nzé nítanğéné ekáá akum á tâł, né chôm éche nítanğéné ekáá akumen á tâł édii mekan níme mébele' boŋ bad bényín me nêŋgáne mod awē eewóo ngíne.

31 Dyōb, Sáá awē Sánğú Yesuε, abíí aá meékālēē metóm. Mekεnag mébē ne mó á ngíndé ne á ngíndé.

32 Ade mbédé á dyad á Damaskos, nkamlεε awē ambé ásē e kân Arεtase ambané sánze ânōn nsəl mé e'ké ní dyad nísyāł ábel boŋ békób me.

33 Bad bēnhε me á elōŋ-tē, bēbídéd me á wíndε echē ebédé á eséd éche énləŋnéd dyad, bésūdéd me á ndôob, dóo nínyágté boŋ níkē-'ε.

12

Dyōb alúmté Paalε mekan á ndóg-te

¹ Měbē níkumé ekáá á tâl. Kénée édíí bán nê déēwōngānnē. Boŋ mēkě á'sō áláa nyé t̄ngene ndóg éche rinyíné ne mekan níme Sāngwée álúmté me.

² Mbíí dyam áde dēmbēnléd ne mod awě adúbpé Krístəə nhóg. Dyóm á mwě ne riniin áde átómé ámbíd, Dyöb dēnsog mós ákēēn mós ádyöb á ndágke echě etómténé achab ámín. Meebíí'é ké ankě áwed á ekob é yäl ké'ε á edəádəŋ, Dyöb dósó ábíí.

³ Mbíí-ε chöm éche ébēnlédé ane mod áwed, kénée méēbíí'é ké á ekob é yäl dósó ábédé ké'ε á edəádəŋ, Dyöb dósó ábíí.

⁴ Krístəə ansog mós, ákēēn mós á Paradis. Ahed Dyöb dénlāā mós mekan níme éemwagké aá moonyoŋ a ekob é yäl áhōb wée bad bémpēe.

⁵ Ayāl e ene ndín e mod dósó mékummé ekáá á tâl saké áyāl echēm chēn. Chöm éche mékuménne ekáá á tâl édíí mekan níme mélúmté' bán nwóó yäl e moonyoŋ.

⁶ Boŋ ké mendəŋ ké ekáá akum á tâl, méenyínédte nēe eyókél é mod áyāle mbále chósó mékanlé. Méekuménne échē ndín é mekan ekáá á tâl ábel boŋ nyéēbagē me edúbé áyāle échē ndín é mekan. Boŋ pēn ndəə méé nyétéd me ngáne rídíí áyāl e mekan níme mbelée ne níme ní'yágtéé nyé.

⁷ Boŋ ábel boŋ meebág kúmbe áyāl e níme mekan mé menyáké níme Dyöb álúmté me, boŋ ábel-le nwóg, Dyöb dēmbēl aá ríwōŋ nkole á yäl níme mbélé'áá me ríwógé e'we bwāmbwam. Mmén nkole mbédée nēe mésénze níme Satanε álómé átaged me ábel boŋ meebág kúmbe.

⁸ Nkánne wée Sāngwée ngen éláán, ríchāā mós méé ákobēn me nímén metake.

⁹ Boŋ chöm éche ánlāā'ε me ébédée aá, “Nsimé níme mbágé we níkwógé we. Nwédé we áte nyaa echě étóméé metake mésyāāl áte níme éwóó. Ayāle á pónde echě ngine éēbāgkē mod áte dósó echem ngine éwōnganné mós áwéd mós áte.” Bəəb-pós, mébē menyinŋe ákum ekáá á tâl áyāl e mekan níme mélúmté' bán ndíí moonyoŋ a ekob, ábel boŋ bad bényín nēn bán ngine echě Krístəə édé me áte, chósó'áá ewéde me áte.

¹⁰ Né-əós, á yäl e Krísto, mbelé mbé menyinŋe ké áde méēwúú'ε áte, ké áde bad bésyāá'ε me, ké áde mekan mélénlédé me áte, ké áde bad bétagtéé me ké'ε áde rídíí á ndutul tē. Nhóbe nēn áyāle pónde ké ehée áde méēwóó'ε ngine, Krístəə abelé ábē me ngine.

Paale atōŋtan mwembé níme rídé á Kōrinto

¹¹ Nhóbe nēe eyókél é mod boŋ nyēē nyékəə boŋ ríhōbē nē. Nyēmbé nēe nyéhóbeé me mekan mé bwām áyāl. Ké émbē bán meésaá dyam, boŋ pēn bad ábe nyéchəgéé bán bembapεε bé nlomag bémbáá, béētóméé me áyāl e chömchöm.

¹² Ade mbédé ne nyé, menwesén álúmed nyé e'chemléd ne ábel menyáké mé ngine álúmed nēn bán ndíí mbapεε a nlomag awě Dyöb álómé.

¹³ Etóméé abele áde mbénlé nyé boŋ meékwentene méé nyésábe me, nyéláa me nyaa empée echě rítédé bad bé mwembé níminíí méé bédé me etógnén tómaa nyé. Nzé édé nēn bán nē áde awusé, nyélagsén me.

¹⁴ Bəəb ndé mboŋsén əpe áwēn ngen éche élónténé éláán boŋ pēn méetagédte nyé. Méēpāgkē ábel boŋ nyébage me bwēm boŋ nyébēn-εé nyékəə boŋ nípag. Nyétāngéné abíí nēn bán besáá ne benyaá bé bán bósó bétāngéné ábab bán atəgen saké bán bétəgné benyaá ne besáá.

¹⁵ Měbē menyinŋe ábēnled kéchéé éche ríwóó káŋne yäl echēm, áwōngēn nyé. Nzé ndəə nyé bwāmbwam, nédē nyémpē nyéetāngēneé me adəŋ bwāmbwam-ε?

¹⁶ Nyébēn nyébíí nēn bán menkēntagédte nyé, boŋ mod ampée ahóbé aá membé akwáb, rídogné-ε nyé metóm.

¹⁷ Chán méndogké nyé? Bad ábe ménlōmmē áwēn menláá bósó méé bédog nyé-yε?

¹⁸ Menchāŋ Tituse méé əpe áwēn, nlómén-ne mós aníníí mwānned á Krísto. Nédē nyéēhōb bán áde Tituse ápédé áwēn, andog nyé-yε? Eesaá mbále nēn bán sé Titus sēwóó mewēmtēn mehóg-ε?

19 Kapóg enén pónde esyāal nyêwêmtan bán sêhede éched yāl nzom asuud ahób áde séhóbéé bán sêkánlé nyé mbále. Eesaá nê, kéchéé éche sêlângeé nyé sêlânge nyé chó nêe bad ábe Krístæ alyágtéé, Dyöb-pe áwóge' chöm éche séhóbéé. A-baányan bé edange, kéchéé éche sébeleé, sébele chó áwéd nyé áte.

20 Mbáa' nén meé áde mépeé áwēn mētān nêe nyébeleé mekan míme méedæ'é, me-'e ámpē mēbel mekan míme nyéedange. Mbáa' nén meé áde mépeé, mētān ngáne nyébēn ne bēn nyésenléé, nyésiideé nhóg ne aníní, nyéliñeé nhóg ne aníní, nêe nyéedæ'é bán mod ampée awón edúbé, nêe nyésyāñeé, nyéhóbéé nhóg ne aníní ámbíd, nêe nyédíí kúmbe, nêe nyébeleé-'e mam mé epuuté.

21 Mbáa' nén meé áde mépeé áwēn ámpē, Dyöb déwōgēd me e'sōn áwēn é'sō. Mēsudēn-ne áyāle bad hiin átíntē echēn bédii bébele' mekan mé mbéb míme bébelé'áá bōób, ésebán béhāñlan ádab abé dé mbéb ábel ngáne Dyöb áhedeé. Bébele' mekan mé mbinde, békábe mesón, bébele-'e mekan míme mbinde míme méwōgte bō e'sōn.

13

Paale abagé elébé é asóg

1 Nén délōntēn ngen élaán áde mpagké áwēn. Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, “Nzé békáadte mod bétāngéné awóg wée mbónj ébe ké'ε élaán.”

2 Ade mēmpēé áwēn ngen éche énlōntēn ébe, menláá nyé meé mékōgsēn bad ábe bébele' mbéb átíntē echēn. Ndíi nlānge-'e bō bōób, nlānge-'e bad bēmpēe ábe bōmpē bébele' mbéb, ké bōób áde méesaá ne nyé. Ade mépeé ámpē, méewōgké modmod ngól.

3 Ene pónde dōo nyébī' é bán kéchéé éche ríhóbéé éhúú ne Krístæ. Eesaá nén bán Krístæ eewúu' é áte áyāl e chöm esyāal eche ábeleé, bonj alúmtē' eche ngíne átíntē echēn.

4 Edé mbále nén bán Krístæ nēngáne moonyon, enkēnwōngé ngíne áde bēmboméé mó á awōg. Bonj kēnē, adé á alonjé bōób, áyāle Dyöb dēmbēnléd eche ngíne ábane mó á alonjé ámpē. Abé áde sédíí mod nhóg ne Krístæ, sémpē nēngáne baányon séewúu' é áte. Bonj sémpē séēbē á alonjé ne Krístæ á ngíne e Dyöb, sébelē-'e nyé chöm esyāal éche sétāngéné nyé abele.

5 Nyé mod téé mwēn átōñ yāl asimēn, ábíí ké alonjé ádēn adé nēngáne alonjé á bad ábe bédúbpé. Ndúbpé meé nyé mod téé abíí nén aá Yesu Krístæ adé mó áte. Nzé nyé mod téé asimné yāl né nyéēbī' nén bán á mbále nyédé ne Krístæ.

6 Ndúbpé meé nyéchemé nén bán nsón míme sébeleé nílúmtē nén bán sédíi bembapēe bé nlomag bé mbále.

7 Sêkānne Dyöb nén bán nyéēbēlē' awusé ké ahóg. Séekānnéé nê ábel bonj bad bényín bán sédíi bembapēe bé nlomag ábe bébele mímag nsón bwām. Bonj pen, sêkānne' nén bán, nyébele mekan nyaa echē etāngéné kénéé édíí bán donje á bad bēhōb bán séelúmtēé chōmchōm éche élúmtē' bán sédíi bembapēe bé nlomag ábe bébele nsón bwām.

8 Edé nén áyāle séēhēlē-sē sébēl dyamdyam áde átāngan nkalanj ní bwām ní mbále. Bonj pen chöm éche sébeleé édíí áwōngēn bad ábíí ne ábel ngáne nkalanj ní bwām ríhóbéé.

9 Sébelé sébé menyīnge nzé sēnyíné nyébele mekan míme mélúmtē nén bán adúbe áwúú nyé áte, ké sépen sēnyínnéd bán séewúu' é áte áyāle séenyinéé nzom ké póg ákōgsēn nyé. Sêkānne' nén bán Dyöb áwōngēn nyé mímēn mbeltéd mibē bwām ne abé dēn.

10 Nén dōo ákōó bonj rítelē' mímén mekan, kénéé édíí bán méesaá ne nyé. Ntenle nyé ábel bonj nzé mpedé áwēn meébēnlād ngíne eche Sāngwéé ábágé me ákáne nyé áte. Kunze eche Sāngwéé ábágé me edíi ábel bonj ríwōngēn nyé áwéd nyé áte saké ábel bonj mibenled chó ásuuded nyé.

Melentēn mé asóg

11 Asóged enén kálag, a-baányan, nyébē menyīnge. Nlānge nyé meé nyéhāñlēn, ádēn abé ábē bwām ne abé dēn. Nhede meé nyéwōg échēm elébé. Nyéwōñ mewēmtēn mehóg.

Nyébê nsaŋ ne nhóg ne aníní. Nzé nyébelé nímén mekan mésyāāl, Dyōb áde ábélé bon nyédəən, nyébé-’ε nsaŋ ne nhóg ne aníní, dénaméd nyé.

¹² Nyéhê nhóg ne aníní tâl á đín á Yesu. Bad bé Dyōb bésyāāl bélómmé nyé melɛntɛn.

¹³ Nkánne’ nén méé nsimé níme Sàngú Yesu Krístəə, edəŋge é Dyōb, ne nlatén níme Edəədəŋ éche Esáá épɛɛɛé, bēbê ne nyé.

Kálag echë Paalε áténlé Baá Galesia Ndibned n kálag

Békálé'áá nkalan n bwám tñgεne Yesuε átíntê e bad ábe béesë bad bé Israel, bad bñkōb-pe mó. Atote démbíd áyāl e nímén nkalan áde áhóbe ké mod atñgéné mbéndé e Mosεε ahíd ábel bon ákon mod a Krīsto abé. Paalε alúmté áte nén aá chōm éche ékəə' bon mod ákud alongé áde Krīstəə ábagεé édii adúbe áde áwóó. Bon átíntê e mwembé níme mbédé a dyad á Galesia, dyad á mbwóg e Roma e Esia Mainə, bad bēbédé ábe bétñgánnáá ayáge áde Paalε, bēhābē nén bán mod atñgéné ahíd mbéndé e Mosεε ábel bon ákobned á'sō é' Dyōb.

Kálag echë Paalε áténlé mwembé n Galesia ebédé ábel bon bad ábe bēhídé'áá adúbe áde déetñgεne bétim ámbíd bēhíde adúbe á mbále.

Paalε aboótédé enén kálag álumed bad áte kunze echë awóó ábē mbapεε a nlómag awē Yesu Krīstəə. Alúmté áte nén aá abé áde módíi mbapεε a nlómag áhúú ne Dyōb saké ne moonyon. Alúmté-'ε áte nén aá níme nsón menkon abé abel nsón átíntê e bad bé Israel. Ahóbé-'ε ámpē nén aá adúbe dēmpen dōo ákəə' bon bad bēkobnéd á'sō é' Dyōb. Asóged enén kálag, Paalε alúmté áte nén aá abé á mod a Krīsto ákag ne edñge éche ehúú mó á nlém tē, adúbe áde adúbpé Krīstəə.

Nkabté n kálag

Ndibned n kálag 1.1-10

Kunze echë Paalε áwóó ábē mbapεε a nlómag 1.11-2.21

Nkalan n bwám mé nsimé n Dyōb 3.1-4.31

Kunze e mod a Krīsto ne chōm éche átñgéné abel 5.1-6.10

Nsógten 6.11-18

Paalε alómé melēnten

¹ Me Paalε, mbapεε a nlómag nhóg, me-εé ntelé enén kálag. Saké baányon bēpwédé me ábē mbapεε a nlómag. Meébēnlád-taá kunze e moonyon. Bon nímēm mpwēdtéd rñhúú ne Yesu Krīstəə bó Dyōb Titée, awē apuúdté mó.

² Mmēn ne bad bé Krīsto bésyāāl ábe bédé ne me hén, sēlōmme' mwembé nisyāāl níme rídé á Galesia melēnten.

³ Nsimé ne nsan n Dyōb Titée awēd bó Sánjú Yesu Krīstəə mbē ne nyé.

⁴ Nyēbíi bán Yesu Krīstəə abagé eche yāl áwé áyāl e nímēd mbéb ábel bon áhūd syánē á mbeltéd mé mbéb níme rídé á nkōñsé-te chii. Abelé nē áyāle nē dōo Dyōb Titée ántíí'é.

⁵ Mekεnag mébē ne Dyōb á ngíndé ne á ngíndé. Ebē nē.

Nkalan n bwám mémpēe méesaá

⁶ Dyōb ápwédé nyé ábē ábē bad ámbíd e nsimé níme Yesu Krīstəə ábénlé nyé. Bon édé me e'kōmtēn é' yāl-áte ányín nén bán nyēwámséné Dyōb atede, nyéhíde ayáge démpēe áde nyéwémténé bán áde nkalan n bwám.

⁷ Nkalan n bwám mémpēe méesaá. Baahóg bédé ábe bēpuutad nyé. Bēhēde nkalan n bwám níme Yesu Krīstəə ahññen.

⁸ Bon rílaa nyé nén meé, nzé ké sé, ké'ε ángel ehúú ádyōb bon ekánlé nyé nkalan n bwám níme rídé nhññen ne níme sēnkáléé nyé, e'dim é'bē ne mó.

⁹ Sēmād nyé aláa, nlññge-'ε nyēmpē meé, kēnzéé awē akánlé nyé nkalan n bwám níme rídé nhññen ne níme sēnkáléé nyé, bon nyékōb-pe, e'dim é'bē ne ane mod.

¹⁰ Ngáne ríhóbeé nén, nyéewémtán nén bán nhede' meé baányonj béchage' me đin á bwâm. Meéhēdēē nē. Dyöb dóo ríhedeé meé áchage' me đin á bwâm. Nzé émbē nén bán ndii nhede meé baányonj béchage' me đin á bwâm, né meésaá mbaledε awē Krístəə.

Nkalanj míme Paale ríhúú ne Krístəə

¹¹ A-baányan, nhede' meé nyébii nén bán nkalanj mí bwâm míme ríkanlé nyé, mééhūu'ε ne moonyonj.

¹² Moonyonj ké nhóg eelāngεε me rímē nkalanj, modmod eeyágte'áa me. Bonj Yesu Krístəə mwēn mósó alúmté me rímē mekan áte.

¹³ Nyêwógé ngáne ádēm alonjé démbēē ngen e'só áđē ríhídé'áá mbeltéd mí bad bé Israel. Nyêwógé nén bán ntagté'áá bad bé Krísto ne nhel rísyāēl. Nhede'áá meé rímad bó moosyāēl.

¹⁴ Nhídé'áá ayáge á bad bé Israel tómaa bēđ bésyāēl ábe syāābōō sēbédé kōd. Menwónj-ε kán áte bwāmbwam áhíd elem éche ábēd betaa.

¹⁵ Bonj kénεε ébédé nē, Dyöb démmāđ me apwεd né béēchyáá'ε me. Anchélé me ne rímē nsimé, ábele mós.

¹⁶ Anlúmed me awe Mwān ábel bonj ríkanle bad ábe béesε bad bé Israel nkalanj mí bwâm míme ane Mwān. Ade ábélé nē, menkēntánne modmod meé ayáged me dyam áde rítāngéné ábel.

¹⁷ Bonj ábwōg-ábwōg menkē á mbwóg e Arebia. Ambíd e pónđé, mentīm ámbíd á dyad á Damaskos. Menkēnkaá-'áá ké á Jerusalem áke dényín bad ábe bēnsēbē bembapεε bé nlomag abé.

¹⁸ Ambíd e mwē rílaán dóo nkíí á Jerusalem ányín Petro. * Membé ne mós áwed dyóm dé e'pun ne é'táan.

¹⁹ Menkēnyínné mbapεε a nlomag ampée ké nhóg ésebé Jemse, Sāngú Yesuε mwānyan.

²⁰ Mam míme rítenléé nyé médé mbále. Dyöb ábíí áá saké metóm mósó ríkaléé.

²¹ Ade ríhúú á Jerusalem, menkē á mbwóg e Siria ne á mbwóg e Silisia.

²² Ene pónđé né bad bé Krísto bé mwembé mé myad mé mbwóg e Judeya béēbī'ε me.

²³ Bėwógé'áá wógén bán, "mod awē ahágé'áá bad bé Krísto á meséb mwēn atimé bōōb akanle bad áá bad bédúbe Yesu Krístəə, melemlem mé adúbe míme áhédé'áá abóded."

²⁴ Dyam áde Dyöb ábénlé me dēmbēl békéné'áá Dyöb.

2

Bembapεε bé nlomag ábinií béchémé nsón míme Paale

¹ Ambíd e dyóm á mwē ne ríniin, menkē á Jerusalem ámpē. Ene pónđé menkē áwed ne Banabase, menwálé-ε Tituε ayāēl.

² Menkē áwed ayāēle Dyöb dénhōb áá ríke. Ade ríbedé áwed, syāābe belyáged bé mwembé sēnkē kun. Mentánléd bó nkalanj mí bwâm míme mēnkaléé bad ábe béesε bad bé Israel. Membel nē ábán nén nsón míme ríbelé, ne míme rídii mbele', méēbōō' ngēn.

³ Bēnkōb dyam áde ménlāā'ε bó. Ké Tituε awē ambé mod a alonj á Grikia awē abédé ne me, bēnkēnyágédté mós nén bán bétāngéné mós ayag.

⁴ Kénē, donje á bad bé metóm ábe bēnsōl átínté e bad bé Krísto byánán bómpē bédé bad bé Krísto bēhédé'áá bán béyag mós. Abē bad bēnsōl átínté echēd á mesōm-tē ábel bényín ngáne débεléé mekan ne kunze esyāēl ayāēle syānē dedé ne Yesuε. Bēhédé'áá bán débē betān, déhíde' mbéndé e bad bé Israel.

⁵ Bonj sēnkēnháá bó etál ké mwāmpín, ayāēle sēhedé'áá nén bán nyébē nyébii ngáne mbále e nkalanj mí bwâm ékóó abé.

* **1:18 Petro:** Kálag é'só éwóó Sepase. Adé đin áđii melemlem néε Petro.

⁶ Bad-te ámpē ábe bébédé áhed née belyáged bé mwembé, bénkênwóngé dyamdyam ábád ámín e mam míme ní'yágté. Ké né-'é, abé áde bémbēē belyáged dénkênwóngé dyamdyam ábel ne me áyāle moosyāal adii nyaa póg á'sō é' Dyōb.

⁷ Boŋ bēntim anyín nén bán Dyōb ábágé me ekag ákale bad ábe béesē bad bé Israel nkalanj ní bwám.

⁸ Edé nén bán, Dyōb ádē ápwédé Petro ábē mbapēē a nlómag wēē bad bé Israel, dó-'aá ápwédé mémpē ábē mbapēē a nlómag wēē bad ábe béesē bad bé Israel.

⁹ Ade Jemse, Petro ne Jōne ábe bad bémbī'í' é née mekon mé mwembé bényíné bán Dyōb ábágé me míme nsimé ábē mbapēē a nlómag, bēnhē sé Banabase ekáá-áte, álúmed nén bán békóbé sé née bad ábe bóbōō bebele' nsón nhóg. Syáābōō sēntii nén bán, sébē sékanle bad ábe béesē bad bé Israel nkalanj ní bwám, bó-'é bébē békanle bad bé Israel.

¹⁰ Bénlāā sé pen bán, séēchatán betóótōkē bé bad awōngēn. Nê dó-'aá ábédé dyam áde mēndāŋ' é ábel bwāmbwam.

Paale akánné Petro áte á dyad á Antyog

¹¹ Ade Petro ápédé á Antyog, menkáné mó áte áfíntē e bad áyāle ábelé'aá dyam áde déeboo.

¹² Ade ápédé áwed pēén, ammentén ndyééd adyé ne bad bé Krīsto ábe béesē bad bé Israel. Boŋ áde donge á bad bé Israel bébídé wēē Jemse á Jerusalem boŋ bépe á Antyog, Petro ambootéd mekuu adol ámbíd. Eedyáge'aá ndyééd ámpē ne ábē bad ábe béesē bad bé Israel. Ámbel nê áyāle abáá'aá epepé é bad ábe béhóbé'aá bán bétāŋgéné bad ábe béesē bad bé Israel ayag.

¹³ Nê dēmbēl bad bé Israel ábe bémbē bad bé Krīsto bómpē bēmbootéd mekuu adol ámbíd. Káōŋne Banabase mómpē anhíd bó ábel ádē awusé.

¹⁴ Ade rínyíné nén meé béebeléé mam ngáne nkalanj ní bwám níhóbéé aá bébel, menlāá Petro á'sō wēē bó moosyāal meé, "Kénee édii mod a Israel, etēdté mbeltéd ní bad bé Israel, ebele mam bōōb née bad ábe béesē bad bé Israel. Chán-nō éhele ényágtē' bad ábe béesē bad bé Israel áhíd mbeltéd ní bad bé Israel?"

¹⁵ Sóo bēn awē dedé bán bé Israel se á nchyaátén, deesaá née bad ábe béesē bad bé Israel ábe débíí nén bán béébíí' é mbéndé é Dyōb.

¹⁶ Boŋ kénê, debíí nén bán Dyōb déekobéé mod née mod awē asáá áyāle áhídeé mbéndé. Adúbe áde mod adúbpé Yesu Krīstāā dóō ábele' boŋ Dyōb ákōb mod. Né-ōó ké syánē ámpē dedúbpé Yesu Krīstāā ábel boŋ Dyōb ákōb syánē áyāle adúbe áde dedúbpé Yesue saké áyāle dehíde mbéndé. Dyōb déekobéé modmod áyāle áhídeé mbéndé.

¹⁷ Áhed áde déhedeé bán désāŋ á'sō é' Dyōb áyāle adúbe áde dedúbpé Krīstāā, ábele donge á bad bé Israel bényíne' syánē née bebel bé mbéb áyāle deehídeé mbéndé é bad bé Israel ámpē. Nédē élúmte' bán Krīstāā móō ábelte' syánē mbéb-ε? Aáy, nê déehelée-se ábē.

¹⁸ Boŋ nzé ntimé ámbíd ámpē boŋ nhíde' mbéndé éche mēmmadté atēde, né nkwedé mbéndé.

¹⁹ Nzé béhídeé mbéndé chó ne chó, né nwédé. Né mbéndé chēn-naá ewúú me. Boŋ Yesu Krīstāā anhúd me á mbéndé-te, ábel níhel Dyōb ábele.

²⁰ Awé áde Yesue ánwēē á awog áde nén bán mémpē menwé. Meesaá á alongé ámpē. Krīstāā mó adé me áte. Né-ōó, kéchéé éche mbelée á nkōŋsé-te wén bōōb, mbele' chó ne adúbe áde rídúbpé Mwān a Dyōb awē adāá me, boŋ awé-'é á nló nímmēm.

²¹ Meesaá nhóg awē áhele áhób nén aá nsimé ní Dyōb méesaá dyamdyam. Áyāle nén, nzé émbē nén bán Dyōb áhelese ákōb mod áyāle áhídeé mbéndé, nédē né Yesue awédé á awog ngēn.

3

¹ E'yókél é' bad bé Galesia. Nlem áhéé adyédé nyé nén? Nyéēkamtánné ngáne ménlūmédte nyé áte nén mēé, Yesue awédé á awəg á nló míme nyé moosyā́l-ε?

² Ndáá mēé n̄sɛded nyé dyam ahóg. Póndé echē nyékúdé Edáádəŋ éche Esáá, áyāle nyéhídé'áá mbéndé e bad bé Israel d́óo nyénkudté ch́ó-yε? Ngé áyāle nyéndūbēē nkalan ḿ bwám míme nyénwōgkē?

³ Chán nyédíí eyókél nén? Née nyémáá abooted dé abel ngáne Edáádəŋ é Dyōb éhedéé, mbeltéd mímēn r̄hedé atim á asóg hén b́əəb ngáne mewēmtən mé baányon r̄hedéé-yε?

⁴ Nyékudé metake áde nyédúbpé Kr̄stəə. Nédē mímē metake médé ngēn-ε?

⁵ Dyōb dēmbě nyé Edáádəŋ éche Esáá, ábēl-lε menyáké átínté echēn. Ayāle nyéhídé'áá mbéndé d́óo dēnkəŋ bon ábélé né-yε? Aáy, saké nē dēnkəŋ. Nkalan ḿ bwám míme nyéndūbēē ḿóo mēnkəŋ bon ábél nē.

⁶ Nyénəne mod née Abrahamε. Eténlédé nén bán, “Andúbé Dyōb. Nē dēmběl, Dyōb dēnkob ḿóo née mod awē asáá.”

⁷ Nyésōŋtən-ńóo nén bán bad bésyā́l ábe bédúbpé Dyōb ngáne Abrahamε ándūbēē b́óo békóó bán ábe Abrahamε abé.

⁸ Eyale é Dyōb énhōb á'sō e' póndé nén bán Dyōb dékōb bad ábe béesě bad bé Israel née ábē bad áyāle bédúbpé ḿó. Nén démbyēēn bootya póndé eche Dyōb dénláá-'é Abrahamε aá, “Mēenaméd melon mé nkōŋsé mésyā́l ámbíd echōŋ.”

⁹ Né-óo Dyōb dénaméd moosyā́l awē adúbpé ḿó melemlen ngáne ánnamédte Abrahamε.

¹⁰ Nyébii-'ε nén bán e'dim é'dé ne baásyā́l ábe b́ébánné nlém nén bán ahíd á mbéndé d́óo débél bon Dyōb ákob b́ó. Eténlédé á kálag e Dyōb nén bán, “E'dim ne kénzée awē eehídé' mbéndé ésyā́l éche éténlédé á kálag e Dyōb.”

¹¹ B́əəb-ṕóo élūmte nén bán modmod eékobnádte á'sō é' Dyōb áyāle áhídeé chōm-éε mbéndé éhedéé. Nhóbe nē áyāle éténlédé nén bán, “Bad ábe békóbnédé á'sō é' Dyōb áyāle bédúbpé, békūd alongé áde déemaá'.”

¹² Mbéndé eewóó-'é dyamdiam ábél ne adúbe. Eténlédé á kálag e Dyōb nén bán, “Nzé mod ahíde' mbéndé ákud alongé, atəŋgéné mbéndé ésyā́l ahíd.”

¹³ Bon Kr̄stəə ahúdé syánē á e'dim ábe dékúdé á mbéndé-te. Eténlédé á kálag e Dyōb nén bán, “E'dim ne kénzée awe b́ébómmé á awəg.” Né-óo, áde b́ébómmé Kr̄stəə á awəg, ampém e'dim áyāle mbéb mímēd.

¹⁴ Yesu Kr̄stəə ampém e'dim ábél nén, bad ábe béesě bad bé Israel békud nnam míme Dyōb dénhōbpē aá, Abrahamε ákūd. Nē ákásá adúbe áde d́édúbpé ḿó, ábélé syánē ámpé dékudé Edáádəŋ éche ánhōbpē aá ḿóəbě syánē.

Mbéndé ne dyam áde Dyōb dénhōbpē aá ḿóəběl

¹⁵ A-baányan, ndáá mēé n̄téd nhəgtén ne mekan míme mébenlad epun téé. Nzé bad bébe b́étédé nsəl, bon b́etídeé dyam, b́épédé-'ε á nchemtən, modmod éehēlēē-se ahúd d́óo ásē.

¹⁶ Dyōb dēmbě Abrahamε ne mwän akag. Kálag e Dyōb eehóbeé nén aá, “bán” byánán bad b́ebúú áte. Ehóbé nén aá “mwän.” Kr̄stəə ḿó-'aá adé ane Mwän.

¹⁷ Chōm éche níkoó-'é ahób édíí nén Dyōb démwē melě ne Abrahamε Dyōb áhób-pe aá ḿóəlōnéd ádē akag. Mbwókél é mwě éniin ne móom mé mwě méláán, ámbíd e nē, d́óo Dyōb ábágé Mosεε mbéndé. Echē mbéndé éehelée-se ébóó mímē melě, se éhúd dyam áde Dyōb áhóbé ásē.

¹⁸ Nzé émbē nén bán, Dyōb ábage' nyé kéchéé éche átəŋgéné ábē bán abε áyāle nyéhídeé mbéndé, né mímē nnam míme ábageé nyé méesaá ámpé áyāle dyam áde ánhōbpē aá ḿóəbélé Abrahamε.

¹⁹ Cheé-ə émbē nzəm echē Dyōb ábágné mbéndé? Ambě ch́óo álúmed bad chōm-éε abel dé mbéb ákóó abé. Ene mbéndé entəŋgén-ne abé ḱóəŋ ne póndé eche mwän a mbyaa

níme Abrahamε awě Dyöb dêmbεénné akag ántāngēnē apε. Dyöb dêmbě mbéndé wée ángel áβε Mosεε. Mosεε mó abédé mod-a-tíntē a baányon ne Dyöb.

²⁰ Bəəb-pəə mod-a-tíntē ahεdnad nzé bad bédé mbíd éβε. Bon Dyöb dêmbě Abrahamε akag ne mó mwēn, áde mod-a-tíntē éesaá.

Nsán níme mbéndé éwóó

²¹ Nédē nén álúmte bán mbéndé epentan akag á Dyöb-ε? Aáy, éesaá nê mbêd. Nzé émbē nén bán mbéndé embé echě ebage alongé áde déemaá', né desáá á'sō é' Dyöb ahíd áde déhídεé chό.

²² Bon kálag e Dyöb ehóbe nén aá, mbéb ríháá nkōhsé rísyāāl. Né-əó ndε echě Dyöb dénhōbpē aá mósəbě, abagé chό wée bad áβε bédúbpé Yesu Krístəə.

²³ A pónδέ eche Krístəə éépēdēē, mbéndé enhaη syánē, dembé-'ε ásē e mbéndé káəη ne á pónδέ eche Dyöb dénlūmēdtē nén aá bad bésūm nlém wée Krístəə.

²⁴ Né-əó mbéndé chό enəné'áá sé káəη ne pónδέ eche Krístəə ápédé ábel nén Dyöb ákob sé áyāle adúbe áde sédúbpé Krístəə.

²⁵ Bəəb áde pónδέ épédé echě détāngēné nlém asum wée Krístəə, chōm éetāngεnεé abé eche énəne' sémpē.

²⁶ Nyé moosyāál nyédii bán bé Dyöb áyāle adúbe áde nyédúbpé Yesu Krístəə.

²⁷ Nyékudé edusen, né-əó, nyédé mod nhóg bəəb ne Krístəə, nyēwóó-'ε kunze bəəb née mó.

²⁸ Né-əó nhəηlén méesaá ken mod adé mod a Israel, ken mod éesaá mod a Israel, ken mod adé ntāη ké'ε kunze, ken mmwaád-ε ké'ε mwεnchóm. Nyé moosyāál nyédii mod nhóg áyāle nyédúbpé Yesu Krístəə.

²⁹ Ngáne nyédíi bad bé Krísto, nyédii bán áβε Abrahamε, nyéékūd-te nnam níme Dyöb dénhōbpē aá mósəbě Abrahamε.

4

¹ Chōm-ée ríhóβεé édé nén, mwān awě sáá átíidé aá módyé eche mbwóg, nzé adii adé mwēndem, abelé abé née mbəledε, kénεε édíi nén bán mó akoó ene mbwóg awóη.

² Ene pónδέ, abelé awóη bad áβε bélyágnédé mó ne áβε bənəne' mó ene mbwóg káəη né pónδέ eche sáá átíidé epedé.

³ Melemlem nê dōó syánē démbēē née bēndem áde Krístəə éépēdēē. Pónδέ eched, ngíne é nkōhsé éntēd syánē ntāη.

⁴ Bon áde pónδέ eche Dyöb déntíi'ε épédé, Dyöb dénlōm awe Mwān á nkōhsé-te. Ane Mwān ambíd á abum dé mmwaád, ákwōg-ke ásē e mbéndé.

⁵ Dyöb dénlōm mó ákəde syánē á mehaη mé mbéndé, ábel bon syánē détim bán bé Dyöb.

⁶ Abé áde nyédíi-'aá bán bé Dyöb, abélé Dyöb álómé Edəádəη é Mwān áwesyánē nlém-tē. Echē Edəádəη ébélé bəəb, dechəge Dyöb bán, "A-Tē."

⁷ Né-əó nyéesaá betāη ámpē. Nyédii bán bé Dyöb. Abé áde nyédíi-'aá bán bé Dyöb, Dyöb débě nyé kéchéé eche átāngēné áβε bán abε.

⁸ Ngen e'só, áde nyénkēmbíi'ε Dyöb, nyébédé betāη ásē e myöb níme méesě dyamdyam.

⁹ Bon bəəb áde nyébíi Dyöb, ké'ε ríhōb mεé bəəb áde Dyöb ábíi nyé, cheé ékáə bon nyéhédé mbíd atimεn áβε betāη ámpē ásē e ngíne é nkōhsé?

¹⁰ Nyéhíde donge dé e'pun née bīn é' mbáá, nyéhíde-'ε donge á ngon, donge á pónδέ áyāle mwě, ne donge á mwě née bīn é' mbáá byánán Dyöb dōó nyé bεnlεé.

¹¹ Nê ábele' ndé mbwóg nén mεé mbébté pónδέ áyāle nsón rísyāāl níme mbéléé áyāle echēn.

¹² A-baányan, ncháa' nyé mεé, nyébē née mε, áyāle mémpē ndé bəəb née nyé. Meesaá ásē e mbéndé ámpē. Nyéēbelé-'ε mε dyam dé mbéb ké ahóg.

13 Nyêbíí nén bán áde ísébpé nyé nkalaní mí bwâm akale, ndyééné'áá nyé áyāle menkëndyé'áá bwâm.

14 Kénéé nímêm nkole íhélé'áá mbél nyêbání me áyāl, nyéekêmbán'é me áyāl, nyéekènnán-naá me. Nyênkòb me byánán ángel e Dyöb chókó ídíí, ké'ε byánán Yesu Krístəá ídíí.

15 Ene pónde nyêbé menyinge bwâmbwam. Héé nímê menyinge médíí bəəb? Mmên mbide nyé mbóní nén mée, á pónde eched, nyëndǎn me nyaa eché, nzé émbē nén bán mod ahelé'áá-se ahúd mǐd ábe waáb, áá ábenlad, né nyênhúd mímén mǐd nyêbē me.

16 Nédē ntimé mod a ekoyí awe nyé bəəb áyāle íkánlé nyé mbále tǎngene nkalaní mí bwâm-ε?

17 Abê bad ábe báyágte nyé ayáge démpē, bəwóó nlém nén bán nyétimén bó, bon bəewóhneé nyé nlém mí bwâm. Béhede bán nyéebág ne me ábel bon nyéwóhí nlém ábē ne bó.

18 Ebóó áwóní nlém ábel dyam, nzése nímê nlém ídē ábel dyam á bwâm. Ebóó áwóní nlém ábel dyam pónde ésyāál, saké nzé nyédé ne me dēmpén.

19 A-bán bé nlém ábēm, nwóge' e'we bəəb áyāl echén, melemlem ngáne mmwaád áwóge' e'we bé achád. Méewōg-ke ábē e'we kááhí né abé á Krísto ásólé nyé áte bwâm.

20 Mendǎn mée mbé ne nyé bəəb ábel mbíí ngáne íhóbéé áwēn áyāle nyéhóódté me yǎl áte.

Elánsén éche Hagaa ne Seraa

21 Nyé ábe nyéhede abé ásē e mbéndé, ndəá nyé asēded mée'ken nyêbíí chóm-éε mbéndé ékoo'é ahób-ε?

22 Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán Abrahamε anchyáá bán bé baachóm bēbé, nhóg ne mmwaád a ntǎn, aníníí-ε ne mmwaád a kunze.

23 Mwǎn awé mmwaád a ntǎn ánychyā'é, anchyáá mó nyaa eche moonyoní áchyáá'é mwǎn. Bon akag áde Dyöb dēmbéé Abrahamε dókó dēnkǎn bon mmwaád a kunze achyáá mwǎn.

24 Abén bebaád bēbé, dehele déhǎgtén bó ne melé mé Dyöb mébé. Hagaa adé nhǎgtén ne melé míme Dyöb démwēé ne bad bé Israel á mbəəd e Sinai á pónde eche ábágé Mosεε mbéndé. Bad bésyāál ábe bédé ásē e nímê melé bédíí betǎn.

25 Hagaa adíí nēngáne melé míme Dyöb démwēé ne Mosεε á mbəəd e Sinai, á aloní á Arebia. Bad bé Jerusalem bómpē bédíí bəəb néε Hagaa áyāle bó moosyāál bédíí betǎn.

26 Bon mmwaád a kunze, adé nhǎgtén ne Jerusalem awé adé ámín. Ane mmwaád mó'á adé nyaá awesyánē.

27 Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán,
 “A-ekóm é mmwaád, we awé weechyáá’,
 hé esaád é menyinge. We awé weéwōgē e'we é' mwǎn mbéd, wóg menyinge áyāle,
 we awé awoní nchóm ántedéé, echyáá bán bəəb
 tómaa mmwaád awé nchóm adíí á ndáb.”

28 Bəəb-pók a-baányan, akag áde Dyöb dēmbéé Abrahamε ábélé bəəb nyédíí bán bé Dyöb melemlem néε Aisige.

29 Ene pónde, ebédé nén bán, mwǎn awe bēnchyā'é nyaa eché moonyoní áchyáá'é, atágté'áá mwǎn awé bēnchyā'á ngíne e Edáádání é Dyöb. Melemlem nē dókó édíí kááhí ne chíí.

30 Bon chán kálag e Dyöb éhóbé tǎngene nē? Kálag e Dyöb ehóbe' nén áá, “Nán mmwaád a ntǎn bó mwǎn. Mwǎn awé mmwaád a ntǎn áchyáá eetǎngeneé mbwóg eche sáá adyé nchoo ne mwǎn awé mmwaád a kunze áchyáá.”

31 Né-ók a-baányan, deésaá bán bé mmwaád a ntǎn. Dedíí bán bé mmwaád a kunze.

5

Séésad á mehan-tê ámpē

¹ A mehan-tê dǎo Krístǎa áhúdé syánē ábel bon syánē deebág née betân ámpē. Né-ǎo nyéwéd mekuu ásē, nyéēmwāg-ke se modmod ahé nyé á mehan-tê ámpē.

² Nyéwóglen me. Me Paale, nlánge nyé nén meé nzé nyéwémténé nén bán nzé béyagé nyé, né nê débǎl Dyǒb ákob nyé née bad ábe básáá, né nsón míme Krístǎa ábélé méehelé-*se* níwǒngén nyé mbéd.

³ Nsimé nyé etúu áte ámpē nén meé, kénzée awě akwěnténé aá béyag mó ábel bon Dyǒb ákob mó, atánjéné mbéndé ésyāāl ahíd.

⁴ Nyé ké ahée awě awémténé aá mótāngēnē mbéndé ahíd ábel bon Dyǒb ákob mó, asénlédé ne Yesu, ahúdé-*ε* yǎl á nsimé ní Dyǒb-te.

⁵ Sé ne sé, Edǎádǎn é Dyǒb ébélé selyágé nlém nén bán Dyǒb dékob sé nēngáne bad ábe básáá áyāle sēdúbpé Krístǎa.

⁶ Ken béyagé mod-*ε*, ken béeyagé mod-*ε*, nê déēwóo'é dyamdyam ábel ne abé áde dédíí ne Yesu Krístǎa. Chǒm éche édé etógnén édii, ádúbe Krístǎa. Adé adúbe átánjéné anyínned ne edānge éche déwǒnné nhóg ne aníníí.

⁷ Ngen e'só, nyékééné'áá mekan bwām. Nzé-módé ahǎnléné nyé nlém á abum aá nyéehíde' mbále e nkalan mí bwām ámpē?

⁸ Ahǎnlén áde nyéhǎnléné nlém á abum déehelé-*se* áhúú ne Dyǒb, áyāle Dyǒb dēn dǎo ápwédé nyé ábe ábe bán.

⁹ Mod nhóg awě adé mbéb átíntē echēn, mó abéhte' baáb ábíníí básyāāl, nēngáne mbumé ní ngun nísonléé nzé béhédé mwǎ esulten áwēd-te.

¹⁰ Bon pen ndúbpé nén meé, Dyǒb débǎl nyéehídté ayáge á bad bémpēe bon nyééhíd adēm. Dyǒb dékǒgsēn mod ké ahée awě apuutad nyé, ábē kénzée.

¹¹ A-baányan, nzé émbē nén bán ndii nkale nén meé bétánjéné mod ayag bon Dyǒb dékob mó née mod awě asáá ngáne baá Israel bédúbpé, né cheé ékǎá bon béhé me á meséb? Nzé nkalé'áá nén meé bétánjéné bad ayag bon meékale'áá kwééd eche Krístǎa áwédé á awǒg, né nê déeliṅséé bad bé Israel.

¹² Ndǎá nén meé ábē bad ábe bépuutad nyé nló áte, békag á'sǒ, béke básēlen yǎl e mwēnchóm esyāāl.

¹³ A-baányan Dyǒb dénehēlé nyé áhide á mehan-tê. Bon abé áde nyéesaá á mehan-tê ámpē déebageé nyé kunze ábel kéchéé éche échēn ekob é yǎl éhédeé. Bon pen, nyémod-tée ábenle waáb á edānge-tê.

¹⁴ Nyébele' nê áyāle nzé béléde mbéndé ésyāāl, chǒm éche éhóbeé édii nén, “Edǎn mwǎnyon ngáne édǎá ehoṅ yǎl.”

¹⁵ Bon nzé nyétimé nyékwaglan, nyéwanne-*ε* nhóg ne aníníí née nyam é mehín, nyéted pǒndé. Nzé nyéetede pǒndé, ne nyéēwū nhóg ne aníníí ne awúu ásyāāl.

Edǎádǎn é Dyǒb ne ekob é yǎl

¹⁶ Né-ǎo, nlébe nyé nén meé nyémwē Edǎádǎn é Dyǒb élyágte nyé. Nê débǎl nyéebelée mekan me mbéb míme ekob é yǎl éhédeé.

¹⁷ Mam míme ekob é yǎl édǎá, méekagké ne mam míme Edǎádǎn édǎá. Mam-me míme Edǎádǎn édǎá méekagké ne mam míme ekob é yǎl édǎá. Echén ngíne ébe éwane'. Nê ábele' nyéehēlēē dyam ábel áde nyédǎá ábel.

¹⁸ Bon pen nzé Edǎádǎn é Dyǒb élyágte nyé, né nyéesaá ásē e mbéndé ámpē.

¹⁹ Mbéltéd mé ekob é yǎl méēyāgtádtéd. Ndii mbéltéd née akáb dé mesón, ábel dé mekan mé mbinde, akáb dé akwalē.

²⁰ Abele á myǒb mémpēe, alem, ekoyí, nselag, kónjí, meliṅgá, abun dé e'tál, ngabén, nkabén,

²¹ asíí á bad, sógké e mím, epuutéd ne mbéltéd mé mbéb mémpēe née mímén. Nsimé nyé etúu áte ngáne ménsím-maá bǎód nén meé, bad ábe bébele' échē ndín é mekan béekudté nnam mé nkamlen ní Dyǒb.

²² Bonj nzé Edǎǎdǎj éche Esáá édé mod áte, chǎǎ ébele bonj ábelé mam ne edǎnge, ne menyinge, ne nsaŋ, ne nwεsen, ne e'bonj bé nlém, ne abé á bwám, abé-ε mod awě bad béhele bésuŋ nlém áyǎl.

²³ Edǎǎdǎj chǎ-áá ébele' bonj mod ásudté yǎl, achǎǎ-ε yǎl bwám. Mbéndé éewóó'ε dyam ábelen nén.

²⁴ Bad ábe bédé ne Yesu Krǐstǎǎ béesaá ásē e nkamlen ní mam mé ekob é yǎl ámpē. Ebelé ebé byánán bébómmé échab esíí é mam mé ekob é yǎl á awǎg, éwédé-ε áhed.

²⁵ Ngáne Edǎǎdǎj é Dyǒb ébágé syánē alongé dékǎǎlē, démwε échē Edǎǎdǎj chēn élyágte syánē áyǎle chǒm ké ehéé éche débéléé.

²⁶ Deényēnē yǎl ámin, deélinšé nhóg ne aníníí, deesíídé-ε nhóg ne aníníí.

6

Kéchéé éche mod áwéné chǎǎ áhǔdtē

¹ A-baányan, nzé nyé mod nhóg nyēhúné á mbéb-te, nyé ábe nyédíí nyēbele' mekan níme Edǎǎdǎj é Dyǒb éhedeé, nyétǎngéné néε nyéwǒngéné mǎ áhǔd mǎ á mbéb-te. Nzé nyéwǒngan mǎ, nyéchēdēn mǎ yǎl. Bonj pen, nyétéd pǒndé ábel nén nyébēn ámpē nyéehúné' á mekǎgsen-tē ábel níme mbéb.

² Nyéwǒngan nhóg ne aníníí áhide á ndutul-tē. Nzé nyēbele nē, ne nyéhíde' ngáne mbéndé e Krǐstǎǎ éhedeé.

³ Kénzée awě awémténé áá mǎtǒmtēnē abé, adoge yǎl. Ene ndín e mod eesaá dyamdyam.

⁴ Mod téé átǒŋ yǎl asimēn. Nzé mod ábelé nsón ní bwám, né áwǒgēn yǎl menyinge. Né éehagtán-áá yǎl ne bad bémpēe.

⁵ Nhóbe nē áyǎle mbeltéd níme mod téé rínǎne' mēn.

⁶ Kénzée awě béyágteé Eyale é Dyǒb, atǎngéné néε áhágké mod awě ayágte' mǎ chǒm é bwám ké ehéé éche áwóó, áwǒngēn mǎ.

⁷ Mod eédǒgē yǎl. Mod eewémtán-ne áá móhele módog Dyǒb. Kéchéé éche mod áwéné, chǎǎ áhǔdtē.

⁸ Kénzée awě ábele mam mé mbéb níme ekob é yǎl éhedeé, ábíí áá níme mam mēn mépiinéd mǎ kwééd. Bonj kénzée awe mǎ-ε ábele' mekan mé bwám ngáne Edǎǎdǎj é Dyǒb éhedeé, ábíí áá níme mam mébēl mǎǎkǔd alongé áde déemaá'.

⁹ Deekómé bwám ábel. Nzé deétednede ábel bwám, né deékǔd nnam á pǒndé echē etǎngéné.

¹⁰ Né-ǎǎ pǒndé téé eche etál ébágnédé syánē ábel bwám, débél bwám wéε moosyǎl, tanje wéε bǎnned bé Krǐsto.

Elébé ne melentēn mé asóg

¹¹ Nyébēn nyényín mbǒŋ mé e'yale ábē níbēnlédé átele nyé enén kálag ne échēm ekáá.

¹² Bad ábe béhele nyé anyáged nén bán bétǎngéné nyé ayag, bébele nē áluŋmtēn yǎl, ábel bonj békud dǐn á bwám á'sǎ é' bad. Bébaá' bán bad bééhǎg bó á meséb nén bán bétúmé akal nén bán, kwééd eche Yesuε áwédé á awǎg chēnpen chǎǎ ekǎǎ bonj mod ákǔd e'choóchonj.

¹³ Ké bad ábe béyágé bēn bééhídeē mbéndé, bonj béhele bán béyag nyé ábel békume ekáá á tǎl nén bán nyékwēnténé nén bán béyag nyé.

¹⁴ Dyam áde me pen mékuménné ekáá á tǎl ádíí kwééd echē awesyánē Sǎngwéé, Yesu Krǐstǎǎ áwédé á awǎg áwéd nló. Eche kwééd ebelé mam mé nkǒŋsé méesaá me dyamdyam á dǐd-te, meewóo-áa dyam ábelen nkǒŋsé.

¹⁵ Ken béyágé mod, ken béeyagéé mod-ε, nē déewóó'ε dyamdyam ábel. Dyam áde áde etógnén ádíí Dyǒb átimed mod ekóólé.

¹⁶ Nsaŋ ne ngǎl e Dyǒb ébē ne bad bésyǎǎl ábe béhíde ádén ayáge. Abē bad bóǎ bédé bad ábe Dyǒb ápwédé.

¹⁷ Asóged enén kálag, nlânge nyé nén mée, modmod eétagtán me nímén mekan áyāle mebaŋ médé me á yāl hén míme mélúmte nén bán mbenle Yesue.

¹⁸ A-baányan, nsimé míme Sáŋgú Yesu Krístəə mbê ne nyé moosyəál. Ebê nê.

Kálag echě Paale áténlé Baá Efesus Ndibned n kálag

Kálag echě Paale áténlé bad bé Efesus ehóbe' tãngene ntii n Dyöb, apreen mimē nhəgtéd nisyāāl, mime nidé á nkõnsé ne mime nidé amin hõm ahóg. Krístəə mó-'aá adé nló amin e mimē nhəgtéd nisyāāl (1.10). Ehóbe-'e ampē ngáne bad bé Dyöb bétãngéné abé nēngáne mod nhóg abé áde bédii ne Yesu Krístəə.

A mbooted, enén kálag ehóbe' tãngene abé áde bad bé Dyöb bétãngéné abé nēngáne mod nhóg. Ngáne Dyöb apwédé abē bad, alagsén bó, ahúd-te bó á mbéb-te, mbwiined ne awe Mwän Yesu Krístəə. Ehóbe-'e ampē ngáne Edəádəŋ éche Esáá élúmtéé aá dyam áde Dyöb ahóbe' aá mósɓɛl, débenléd. Asóged, Paale alébé bad bé Dyöb bé Efesus ngáne abé adāb átãngéné abé nēngáne bad ábe bédé mod nhóg á dñn á Krísto. Paale abēnlédé ngan hiin álúmed ngáne bad bé Dyöb bétãngéné abe abé áde bédii mod nhóg ne Krístəə.

Nkabted n kálag

Ndibned n kálag 1.1-2

Krístəə ne mwembé mí bad bé Krísto 1.3-3.21

Alongé dékɔɔlē abé ne Krístəə 4.1-6.20

Nsógten 6.21-24

Paale alómme' bad melenten

¹ Mē Paale, mbapere a nlómag awē Yesu Krístəə ngáne Dyöb ahédé'áá, me-éé ntenle nyé enén kálag. Ntenle nyé bad bé Dyöb ábe nyédé á dyad dé Efesus. Nyédé mod nhóg ne Yesu Krístəə nyéhíde-'e mó ne nlém nhóg.

² Nsimé ne nsan n Dyöb Titée awēd ne mime Sãngú Yesu Krístəə núbē ne nyé.

Nnam mime bad ábe bédé nhóg ne Krístəə békúdé

³ Débe Dyöb mekenag. Mó adé Dyöb áde awed Sãngwéé, Yesu Krístəə, abé-'e mó Sáá. Dyöb dɔɔ ánámte syánē abe áde abágé syánē bwēm é'syāāl abe é'bídé áwē nkamlen mí mín. Abelé nēn abé áde dédii mod nhóg ne Krístəə.

⁴ Byánán Dyöb déhãg nkõnsé, ampwéd syánē abé abē bad, abel áde âmbeñlé bon desãŋ, deewóó-'e atón dé mbéb ké ahóg áwe e'só. Adəŋ áde Dyöb adáá syánē,

⁵ dēmbɛl antii se' bɔɔd aá débē ábe bán mbwiined ne nsón mime Yesu Krístəə âmbeélé syánē. Dyöb dēmbel nēn áyāle nēn dɔɔ antii' é aá mósɓɛl ngáne ébõñnéde mó.

⁶ Abelé aá débē ábe bán abel bon dékene mó áyāle mekan mé bwām mime abéle. Abagé syánē echě ndale e nsimé ngēn. Dekúdé mimē nsimé abé áde dédii mod nhóg ne awe Mwän awē adáá bwāmbwam.

⁷ Abé áde dédii mod nhóg ne Krístəə ne asyɔg áde ásyógé mimē mekií áwesyánē nló, dɔɔ ákáká bon ákɔdē syánē alagsen áde álãgsēnē syánē mbéb. Abel áde Dyöb abéle nēn álúmte syánē bán mimē nsimé nidé kase e nsimé.

⁸ Abagé-'e syánē mó nyaa echě elóné mbon, ábūd-te syánē debyéé abe, abel-le desõñtén mekan mésyāāl.

⁹ Abelé mekan mésyāāl ngáne ahédé'áá aá móbél. Abelé syánē debii mekan mime káŋ ne bɔɔb modmod éesõñténéé. Mmēn mekan médii mekan mime âmbeñlé mbwiined ne Krístəə.

¹⁰ Dyöb átíidé aá mósɓɛl nímén mekan mésyāāl á pónde echě etãngéné. Ene pónde álãd bwēm é'syāāl abe é'dé á nkon mí mín ne nisé, bēbē ásē e Yesu Krístəə mó awē adé nēngáne nló.

¹¹ Dyöb apwédé sé abé abē bad abel áde abéle bon debé mod nhóg ne Krístəə. Ambel nēn áyāle ammad atii se' bɔɔd. Abele mam mésyāāl mébenlad ngáne átíidé.

¹² Ambel nén âbel sé ábe sêbédé bad bé e'só âsum nlém wée Yesu Krístæ séwále abé áde dékəŋ boŋ bad bémpēe békən mó áyāl e echē ngumε echē echabé ámīn.

¹³ Nyémpē nyênwóg nkalaŋ ní mbále. Mmē nkalaŋ ní mbále rídii nkalaŋ ní bwâm míme nípíínédé nyé e'soóson. Nyëndúbé Krístæ, nyébé-'ε mod nhóg ne mó. Nén dēmbēl Dyöb dēmbē nyé Edæádəŋ éche Esáá éche ánhəbpē aá móəbē ábē bad. Echē Edæádəŋ édíi nēŋgáne e'chem ábe é'lúmte bán nyédíi bad bé Dyöb.

¹⁴ Echē Edæádəŋ chóə élúmte syánē nén bán deéküď bwēm ábe Dyöb áhóbé aá móəbē syánē. Deéküď ábén bwēm á pónédé eche Dyöb dēhüdtē syánē ábe dedé ábe bad á mehaŋ-tē. Nén débēl bad békənē Dyöb áyāle echē ngumε echabé ámīn.

Mekáne míme Paale

¹⁵ Nwógé bán nyédúbpé Səŋgú Yesuε, nwógé-'ε bán nyédəə bad bé Dyöb bésyāəl. Né-əó,

¹⁶ nsəŋnan Dyöb pónédé téé áyāl echēn, nzé nkānnad nyé.

¹⁷ Nkānne-'ε meé, Dyöb áde echəd Səŋ, Yesu Krístæ, Titée a ehúmé ábe nyé Edæádəŋ é debyéé ne é nsəŋtən mé mekan mé e'koŋnéd ábel boŋ nyébíi mó bwâm.

¹⁸ Nkānne-'ε ámpē nén Dyöb ákéled nyé nlém á abum, ábel nén nyébíi bwēm é' bwâm ábe nyésummé nlém áyāl, áyāle apwédé nyé. Nkānne-'ε nén meé nyésəŋtən ngáne nnam míme áhóbé aá móəbē ábē bad nípédé achab ámīn.

¹⁹ Nkānnad-tε nyémpē nén meé nyébíi eche ngíne. Ene ngíne etómé bwēm é'syāəl, chó-'aá ewəŋgan syánē ábe dedúbpé mó. Mmén melemlen mé ngíne eche echabé ámīn,

²⁰ chóə ámbenlédté áde ámpuúdté Yesuε, ábēl-łε ádyēē mó á ekáá émbáá áwē nkamlen ní mín.

²¹ Ahed-taá Krístæ ákamlanné ngumε ne benkamlεε bésyāəl. Ade dīn-ne áde ngíne tómaa mīn mé benkamlεε bésyāəl, ábe bédé bəəb ne ábe bébē á pónédé echē ehúε'.

²² Dyöb ábágé Krístæ nkamlen ámīn é chöm ésyāəl, abelé-'ε mó awē akamlan chöm ésyāəl, ábé nló, mé elad é bad ábe bédúbpé.

²³ Echē elad é bad ábe bédúbpé bédíi néε yəl echē Krístæ. Echē elad é bad éləgte Krístæ mbom, Krístæ mó-'aá aləgte chöm ésyāəl eche édé kéhéé mbom.

2

Dedé á alongé abé áde dédíi mod nhóg ne Krístæ

¹ Ngen e e'só, nyēmbé nēŋgáne bad ábe bəwédé áyāle nyéēbele'aá mekan míme Dyöb áhóbé'aá aá nyébel, nyébeláá-'ε mbéb.

² Ene pónédé nyéhídé'aá mbeltéd mé mbéb ní bad bé nkəŋsé. Nyéwógné'aá nkamlεε awē akamlan e'dæádəŋ bé mbéb ábe é'dé á pemε-tē. Káəŋne chii échē edæádəŋ édíi élyágte' bad ábe béebelé' ngáne Dyöb áhedéé.

³ Syánē moosyāəl debédé néε bó, dékōdtē esíi é mekan mé ekob é yəl. Debelé'aá ngáne mekan mé mbéb mé ekob é yəl méhéde'aá aá débél, déhídē-'ε mekan míme mewēmtən mélangé'aá syánē aá débél. Mmén mbéb míme débélé'aá mēmbēl Dyöb déntəŋgēn syánē ámpē akógsen melemlen ngáne ántəŋgēnnē moosyāəl akógsen.

⁴ Boŋ ngáne Dyöb átómténé ngəl abé ádāŋ-'ε syánē bwāmbwam,

⁵ abelé syánē dedé á alongé abé áde dédíi ne Krístæ, kénéε édíi bán dembé néε bad ábe bəwédé áyāle deébele'aá mekan míme Dyöb dénhəbpē aá débél. Nsimé ní Dyöb móə níkáə boŋ nyéküď e'soóson.

⁶ Abé áde dédíi-'aá ne Krístæ, Dyöb ápuúdté syánē ne mó, adidé-'ε syánē hōm ahóg ne Krístæ á nkoŋ mīmīn.

⁷ Ambel nén álümed syánē ábē e'boŋ bé nlém mbwiined ne Yesuε Krístæ ábel boŋ á pónédé echē ehúε', bad bényīn ngáne míme nsimé nípédé nhəŋ abé rítom-με chöm ésyāəl.

⁸ Nsimé ní Dyöb móə níkáə boŋ nyéküď e'soóson. Adúbe áde nyédúbpé Krístæ dōə ákáə boŋ nyéküď ábē e'soóson. Saké mekan míme nyébelé mékáə boŋ nyéküď e'soóson. E'soóson ábe nyékúde é'díi ndε e Dyöb.

⁹ Saké mekan mé bwám míme nyébélé mékáká bon nyékūd e'soóson. Né-ɔ́, nzɔm ké póg eésaá eche mod átəngéné ekáá akum átəl.

¹⁰ Syánē dedíi ekáá é nsón é Dyöb. Abé áde dedíi mod nhóg ne Yesu Krístəə, ábágé syánē alongé ábel bon débəle mekan mé bwám. Nén dɔɔ Dyöb déntíi' é se' bɔ́d aá déwōn ene nyaa e abé á alongé.

Abé nhóg ne Krístəə

¹¹ Nyé ábe nyéēsə bad bé Israel nyéēchatán ngáne nyémbēē bɔ́d. Bad bé Israel ábe béchágé yəl bán, “bad ábe béyágé,” béchəge nyé bán, “bad ábe béeyagé.” Bon mímén meyagag mé ekob é yəl médii chóm éche moonyon əbenléé mekáá.

¹² Nyéēchatán bán ene pónde nyénkēmbíi' é Krístəə. Nyénkēmbáá nlatén ne echon é bad bé Israel, bad ábe Dyöb ápwédé. Nyénkēnwōngé dyam ábel ne melə míme Dyöb démmwēē míme rílúmté' chóm éche Dyöb dénhōbpē aá mɔ́bəl. Abé áde nyémbēē á nkōnsé-te, nyénkēnwōngé e'lyág bé nlém hōmhōm, nyénkēmbíi-'aá Dyöb.

¹³ Bɔ́d nyénchabnéd Dyöb á yəl. Bon bɔ́b abé áde nyédíi nhóg ne Yesu Krístəə, apééné nyé bənben ne Dyöb asyag áde ásyógé míme mekií áwen nló.

¹⁴ Krístəə mwən mó apiínédé syánē nsan. Abelé bad bé Israel ne bad ábe béesə bad bé Israel bédé mod nhóg. Kwéed eche áwédé ehúde ekoyí éche ébédé átínté echəd. Eché ekoyí ébédéé née ekəñned éche ênkab syánē áte.

¹⁵ Abelé mbéndé é bad bé Israel énkēnwōngé ngíne ámpē. Ambel nén ábel bon álad bad bé Israel ne bad ábe béesə bad bé Israel bébē née mod ekóólé nhóg awē bɔ́bɔ́ bébē mod nhóg ne mó mwən Krístəə. Né-ɔ́, abel áde ábélé nén ápééné nsan átínté e bad bé Israel ne bad ábe béesə bad bé Israel.

¹⁶ Awé áde áwédé á awog, ábélé syánē dedé mod nhóg ne Dyöb, atímté-'e syánē ásē ne Dyöb. Né-ɔ́, amadé ekoyí éche ébédé átínté e' syánē.

¹⁷ Krístəə ampə ákanlé nyé ábe nyéēsə bad bé Israel, nyé ábe nyénchabnéd Dyöb á yəl nkalan mé nsan, ankalé-'e bad bé Israel, bó ábe bémbē Dyöb bənben.

¹⁸ Mekan míme Krístəə ábélé, mébélé syánē moosyál dekudé nzii əpə á'sō wée Titée. Melemlem mé Edəádəñ ehóg chɔ́s éwōngan syánē ábel nē.

¹⁹ Né-ɔ́, nyé bad ábe béesə bad bé Israel nyéēsaá beken ámpē nyéēsaá-'aá bad ábe bébídé etún. Bon pən nyáabe bad bé Dyöb nyédii bad ábe bébídé hōm ahóg. Nyé moosyál nyédii née bad ábe bédé á túmbé e Dyöb.

²⁰ Nyédii née bwēm ábe bélōñnéé ndáb. Bembapəe bé nlómag ne bekal bé é'dəádəñ bɔ́ bédé nsáaned rí ndáb. Yesu Krístəə mwən-naa adé akon dé nchóméé.

²¹ Mó akáá bon ene ndáb etyéem, ékwogé', épē-'e ndáb eche Esáá eche Səngwéé.

²² Abé áde nyédíi mod nhóg ne Krístəə, aladé nyé ne bad bé Krísto bémpē. Abé áde nyédíi-'aá bɔ́b nyédii née ndáb eché Dyöb ádyéé' é áte. Dyöb áde áde nēngáne Edəádəñ.

3

Paale akänlé bad ábe béesə bad bé Israel nkalan mí bwám

¹ Enén nzɔm chó ekáá bon ríkännád nyé. Abele áde míbenléé Yesu Krístəə ne akale áde ríkanléé nyé dɔ́ akáá bon mbé mod a mbwog.

² Ndúbpé meé nyéwógé bán Dyöb ápwédé me ákale nyé nkalan mí bwám təngene míme nsimé.

³ Dyöb ábágé me nsōñtən mé mekan mé e'koñnéd míme míbélé mbíi mekan míme káəñne bɔ́b modmod éesōñtən. Mmaá nyé nguse é e'yale atele təngene nén.

⁴ Nzé nyélaá mam míme rítélé, nyéēchēm mímēm nsōñtən áyəl e mekan míme káəñne bɔ́b modmod éesōñtən təngene Krístəə.

⁵ Bɔɔd, Dyɔb dɛnkɛnlúmɛdtɛ baányon nímén mekan níme kááhne bɔɔb modmod éesɔhɛtɛnéé. Bon bɔɔb abɛnlédé échɛ Edáádɛn álúmed bekal bé'dáádɛn ne bembapɛɛ bé nlómag ábe bédé ábele Dyɔb, nímén mekan.

⁶ Mmén mekan níme moonyon enkembíí'ɛ médii nén: Bad ábe béesɛ bad bé Israel, bómpɛ békúdé nnam níme Dyɔb áhóbé aá mɔɔbɛ melemlem nɛngáne bad bé Israel békúdé. Bad bé Israel ne bad ábe béesɛ bad bé Israel bédé mod nhóg. Dyam-mɛ áde Dyɔb áhóbé aá mɔɔbelé bad bé Israel, bad ábe béesɛ bad bé Israel bómpɛ bétombwɛn dɔ áyále bédé mod nhóg ne Yesu Krístə. Nkalan nɛn bwám mɔɔ nkáá bon nímén mekan mésyā́l mébenléd.

⁷ Mmén nkalan nɛn bwám mɔɔ nkaleé. Dyɔb ábenlédé nímé nsimé, abagé mɛ nímén nsón. Mbele mó á nwɔhɛn mé eche ngíne.

⁸ Kénɛɛ méetɔgnɛɛ etógnɛn abé átíntɛ e bad bé Dyɔb, Dyɔb dɛmbɛ mɛ nímén nsimé, ákale bad ábe béesɛ bad bé Israel tɛngɛne nnam níme Krístə ábagɛɛ. Moonyon éhɛlɛɛ-sɛ abii ngáne nímén nnam nídí.

⁹ Dyɔb dɛmbɛl mentánléd bad bésyā́l nyaa echɛ ápidé níme ntii mé mekan á asóg níme kááhne bɔɔb modmod éesɔhɛtɛnéé. Dyɔb áde áhágɛ chɔm ésyā́l, dɛnkɛnlúmɛdtɛ modmod nímén ntii bɔɔd.

¹⁰ Dyɔb dɛmbɛl nɛ, ábel nén benkamlenɛ ne ngumɛ echɛ éde á nkon nímín, bényín ngáne ápedé debyéé awóg áyāl e chɔm ésyā́l éche ábelɛɛ bɔɔb, mbwiined ne elad é bad bé Dyɔb.

¹¹ Se' bɔɔd, byánán Dyɔb déhɔg nkɔhsɛ, ammad atii aá nímén mekan mɔɔ móbenlé. Bɔɔb-pɛ, abelé nímén mekan mébenlédé mbwiined ne mam níme Yesu Krístə, echɛd Sán ábélé.

¹² Adúbe áde dɛdúbpɛ Krístə debé-'ɛ mod nhóg ne mó, dɔ adíbnédé syánɛ nzii ápɛ benben ne Dyɔb ne e'sum bé nlém é'syā́l ésebán debáa' dyamdyam.

¹³ Né-ɔɔ, ncháa' nyé nén mɛé nyéɛtimné mbíd áyále metake níme nkudɛɛ áyāl echɛn, médii níme nípiinad nyé bwám.

Paale akánnédé bad bé Efesus

¹⁴ Enén nzɔm chɔɔ ekáá bon mbwāgɛ' mebóbɔn á'sɔ wɛɛ Titɛɛ ákanned nyé.

¹⁵ Mó adé Titɛɛ a metúmbé mésyā́l, áwɛ dɔɔ mɛn mé metúmbé mé nkon nɛn mé mébidé.

¹⁶ Ngáne nímé nhɔn níme ákɔhɛnédé nyé ríchábé ámín, nkánne nén mɛé échɛ Edáádɛn ébe nyé ngíne ábel bon nlém nɛwúu nyé á abum.

¹⁷ Nkánne-'ɛ ámpɛ ábel nén adúbe áde nyédúbpɛ Krístə ábel ásumɛn nyé á nlém-tɛ. Nkánne-'ɛ mɛé nyédɛn Dyɔb, nyédɛn-'ɛ nhóg ne aníní. Nzé nyébele nɛ, né nyéɛbɛ nɛngáne alín á bwɛl áde níme nkan nkíí ásɛ bwám, nyébé-'ɛ nɛɛ ndáb éche esúmnédé ásɛ bwám.

¹⁸ Nkánne' nén mɛé nyé ne bad bé Dyɔb bésyā́l nyébii bán Krístə adáá syánɛ bwámbwam, échɛ edɛngɛ éewóo-'aá asóg.

¹⁹ Nkánne' ámpɛ nén mɛé kénɛɛ édí bán modmod éhɛlɛɛ-sɛ ákon abii ngáne Krístə ápedé nyé adɛn, Dyɔb ábel nyésɔhɛn. Nkánne' nɛ ábel bon abé ádɛn ábɛ nɛɛ áde Dyɔb.

²⁰ Dyɔb áwóo ngíne ábel mekan níme méchábé ámín bwámbwam tómaa mekan níme déhédné mó. Abele mekan tómaa ké ngáne déhele dewémɛtɛn bán ábɛl. Eche ngíne eche edé-'ɛ syánɛ áte chɔɔ ábenladtɛ ábel nímén mekan.

²¹ Mekɛnag mébɛ ne mó áyále ndale é mekan éche ábélé, éche ényínnédé átíntɛ e elad é bad bé Dyɔb, ényínnéd-tɛ áyāl e mekan níme Krístə ábélé. Mekɛnag mébɛ ne mó pónde ésyā́l, á ngíndé ne á ngíndé. Ebɛ nɛ.

4

*Bad ábe bédúbpɛ Krístə
bédé mod nhóg ne mó*

¹ Né-ɔ́, me nêngáne mod a mbwɔg áyāle nsón míme mbenléé Sǎngwéé, ncháa' nén meé, abé ádēn abē abé á bwām ngáne Dyɔb áhedeé, apwɛd áde ápwédé nyé.

² Kéchéé éche nyébeléé nyésuded yǎl, nyébé bad ábe bépwiúdtédé, nyéwesan-ne nhóg ne aníníí. Nyélúmed edəŋge awesən áde nyéwesanné nhóg ne aníníí.

³ Edəádəŋ éche Esáá ébélé nyédé mod nhóg. Né-ɔ́, nyéwan áte ábé nsəŋ ne nhóg ne aníníí, ábel nén nyédíí nyébé mod nhóg.

⁴ Syánē baásyāāl dedíí yǎl póg, melemlem mé Edəádəŋ ehóg chɔɔ syánē dékúde. E'lyág bé nlém e'hóg bɔ-'aá déwóó áyāl e melemlem mé nnam míme Dyɔb dénhɔbpē aá mósbe syánē áde ámpwɛdté syánē.

⁵ Sǎngwéé nhóg mós syánē baásyāāl déwóó'. Adúbe ahóg dɔɔ syáā baásyāāl déwóó dékú-d-tɛ melemlem mé edusən.

⁶ Dyɔb ahóg dɔɔ syánē baásyāāl débēnléé, mɔ-'aá adé Titée awe syánē moosyáál. Mós akamlan syánē baásyāāl. Abelé' syánē moosyáál debele kéchéé éche áhedeé aá débēl, adé-'ɛ syánē moosyáál áte ne échē Edəádəŋ.

⁷ Syánē mod té dekudé nsimé á nhəgtéd míme Krístəə ábágé. Bəŋ nímē nsimé méesaá nyaa póg.

⁸ Nê dɔɔ ákásə bəŋ étenléd á kálag e Dyɔb nén bán,

“Ankě á hǔm áde áchábé ámín.

Áde ákagké, ankéén abē bad bé ekɔyí ábe ántōmmē áte,

ábē-'ɛ abē bad echē ndɛ.”

⁹ Ngáne étenlédé nén bán, “Ankě á hǔm áde áchábé ámín.” Chán nê ádíí? Nê alúmte nén bán ansébé apɛ a hǔm áde áde se ásē, nédē á nkɔŋsé wén.

¹⁰ Mós awě ampě a nkɔŋsé mós adé melemlem me mod awě ankě á hǔm áde áchábé ámín tómaa mebwɔg mésyāāl. Ankě ámín ábel chǔm ésyāāl elón mbom.

¹¹ Mós mwěn mós abagé bad ndɛ. Abélé donge á bad ábé bembapɛɛ bé nlomag, donge ábé bekal bé'dəádəŋ, ábēl donge ákal nkalaní m bwām, ábēl donge ábé belyáged bé bad ábe bédúbpé, ábēl-lɛ donge ábé bemeléede áyáged bad ábe bédúbpé.

¹² Ambě ábé bad échén ndɛ ábɔŋsən bad bé Dyɔb ábele mós. Ambel nê ábel bəŋ bad ábe bédúbpé bós ábe bédé nêngáne yǎl eche Krístəə béwúu áte.

¹³ Nén débē kásəne á pónde eche syánē débēē mod nhóg, adúbe áde dédúbēē Mwǎn a Dyɔb, debíí-'ɛ mós. Nzé dedé nê, nê débēl deélón mbon, debé nêngáne Krístəə awě alóné mbon.

¹⁴ Né déebáá nêngáne bēndem ámpē. Nén débēl bad bé akwáb ábe báyágte' ayáge dé metóm, béehenlé syánē adog, béehēl-laá ábel se dedúbé mekan míme méetəŋgene. Déebáá nêngáne bǔlɛ ábe epub é ngíne éhuɛnɛé pɛd e mendíb póg étimné' eníníí.

¹⁵ Déebáá nê, bəŋ pɛn dékale mbále délúmte-'ɛ edəŋge ne nhóg ne aníníí. Débele nê ábel bəŋ dékwog á menzii mésyāāl débē nêngáne Yesu Krístəə awě adé nló.

¹⁶ Krístəə aladé abē bad hǔm ahóg, ngáne mebóŋ mé yǎl méladéé yǎl e moonyon. Nzé pɛd e yǎl téé ebele míme nsón ngáne étəŋgéné ábel, ne yǎl esyáál ékwogé', ewúú-'ɛ áte. Nê dɔɔ edíí kásəne á elad é bad bé Dyɔb, nzé mod-té adəsə mwǎnyan.

Alongé dékǎālɛ á mod a Krísto

¹⁷ Né-ɔ́, nkoo' nyé aláa á dín á Sǎngú nén meé abé ádēn déebāg nêngáne abé áde bad ábe béebíí Dyɔb. Mekan míme békamtanné médíí mekan míme méesé dyam dé ábelen, méeheléé-'ɛ se méwɔŋgén bós.

¹⁸ Ayāle nímab mewēmtɛn méde mewēmtɛn mé mbéb, bēhídēē nyaa e Dyɔb. Béewóó' é alongé áde Dyɔb ábagéé áyāle béwúú nló áte béebíí-'áa nyaa e Dyɔb.

¹⁹ Nzé bēbélé dyam dé mbéb, akwágké déekóbéé bós. Bébágé yǎl ábel mekan míme échāb ekob é yǎl éhedeé. Béwóó nlém áte pónde ésyāāl ábel mekan mé mbinde.

²⁰ Bəŋ nyé, áde bən'yāgēdté nyé təŋgene Krístəə, saké ene ndín e abé bēnlāā-'ɛ nyé bán nyétəŋgéné awón.

²¹ Ndúbpe nén meé nyênwóg mam mé mbále tângene Yesue. Abé áde nyémbēē-’ε mod nhóg ne mó bénlāā nyé mam áyāl echē.

²² Bén’yāgēd nyé bán nyétēde abé dé nchun áde nyénsēbēē awón. Ene pónde áden alongé démbēb áyāle nyênwón nlem dāsō ábel mekan mé mbéb. Mmē nlem nime nyéwóó’áá-’ε ábel mekan mé mbéb nípánté’áá nyé nzii.

²³ Bén’yāgēd nyé nén bán nyémwε Dyōb áhānlen nyé nlem á abum ábel bon nyéwōn mewēmtēn mékōlē.

²⁴ Dyōb ábágé nyé abé dékōlē áde adé nēngáne áde abé. Né-ōó, abé áden ábē nēngáne adē abé dékōlē. Adén abé dékōlē adí abé dékōlē á mbále ngáne Dyōb áhēdeé ásān-’ε.

²⁵ Né-ōó, modmod eekālē metóm ámpē. Syānē mod-té ákanle mwānyan mbále, áyāle syānē moosyāal dedíi nēε bad ábe bēlādne bon bēbēl yāl póg.

²⁶ Nzé nyéllí, nyéēmwāg-se melingá mébēléd nyé mbéb. Nyéēmwāg-se nímēn melingá métom epun é bīn.

²⁷ Nyéēbāgē Satanε yāl ádog nyé.

²⁸ Bad ábe bēchibe’ bēsōg achīb. Bon pen bēbenlad nímab mekáá ábel nsón ne nlem nhóg ábel bon bēkud chōm, bēwōngēn-ne betóótōkē bé bad.

²⁹ Eyale é ebébtéd ké ehóg éebídé modmod á nsəl. Bon pen nyébenlad e’yale é’ bwām ábe bēwōngēn bad áwúu áte á adúbe tē. Nyébenlad e’yale á pónde eche ehēdnad, ábel é’wōngēn bad ábe bēwóglan nyé.

³⁰ Nyéēbēlē mam nime méwōgēd Edāádān éche Esáá ndutul. Edāádān éche Esáá chōó édé nēngáne e’chem ábe Dyōb áhédé nyé ásin pónde eche ákōdēé nyé ne akōde ásyāal.

³¹ Nyéhūd mewēmtēn mé mbéb mésyāal á nlem-tē, nyéchene-’ε ekan é ngine ne melingá. Nyéēsēnlé’, nyéesyāá-’ε bad ahób adé nyéhóbeé bó mekan á yāl. Nyéelúmté’ e’bēb bé nlem wēε modmod.

³² Nyélúmed e’bon bé nlem wēε nhóg ne aníní, nyéwōn-ge nlem ní ngəl. Nyélagsan nhóg ne aníní melelem ngáne Dyōb álágséné nyé áyāle Krístā.

5

Abé áde bad bé Krísto bétāngéné awón

¹ Nyéwále abé áde adé nēngáne abé á Dyōb, áyāle nyédíi ábe bán ábe ádáá bwāmbwam.

² Nyédān bad bēmpēe, melelem ngáne Krístā ádáá nyé bon awé-’ε á nló nime syānē. Ambé yāl wēε Dyōb nēε mendε ne ndε echē enwógéd Dyōb menyīnge bwāmbwam.

³ Ngáne edíi bán nyédíi bad bé Dyōb, éeboó’ε bán nyékábe’ mesón, ké’ε nyébele mekan mé mbinde ké’ε nyébé ngoód. Echén ndín é mekan éeboó’ε ké awógned áfínté echēn.

⁴ Eeboó’ε bán nyéhóbe’ mbinde ne e’nyōgléd bé mehób, ké’ε nyébele’ e’kúkú bé ngwēl. Bon pen nyésāgnan Dyōb.

⁵ Nyébíi nén bán kēnzēé awē akábe mesón ké’ε awē abele mbinde é mekan ké’ε awē adé ngoód, éesónlé á nkamlēn nime Krístā ne nime Dyōb, éekud-taá bwēm é’ bwām ábe Dyōb áhóbé áá mōbē. Mod awē adé ngoód adíi nēε mod awē abēnle’ myōb mémpēe.

⁶ Nyéēmwāg-se mod ádōgēn nyé e’yókél é’ mehób. Dyōb dékōgsēn bad ábe bēbēlé’ ngáne áhēdeé bon bēbēlé échén ndín é e’bēbtéd é’ mekan.

⁷ Né-ōó, nyéēlatán ne bad ábe bēbele’ échén ndín é e’bēbtéd é’ mekan.

⁸ Ngen e’só nyēmbé á ehíntēn-tē, bon bōōb abé áde nyédíi ne Sāngwēé ábélé nyédé á e’nyínēn bé ekíde tē. Né-ōó, abé áden ábē ngáne abé á bad ábe bédé á e’nyínēn bé ekíde.

⁹ Nhóbe nén áyāle bad ábe bédé á e’nyínēn bé ekíde tē bēbele mekan mé bwām, bēbēlé mekan nime métāngéné ne mekan nime médé mbále.

¹⁰ Né-ōó, nyéwanēn ábíi mekan nime méwógte Sāngwēé bwām.

¹¹ Nyéewóó dyam ábel ne mbēltéd nime méeboó nime bad ábe bédé á ehíntēn tē bēbēlé. Bon pen nyélūmed bad nén bán échē ndín é mbēltéd éeboó’ε.

¹² Edé e’són átúb échē ndín é mekan dīn éche bad bēmpēe bēbēléé á mesōm-tē.

13 Nzé mod abídté échê ndín é mekan áwed bad bényín ngáne mën mékóó abé.

14 E'nyínen bé ekíde b́oo é'koo mekan mé mbéb abided áwed. Nê d́oo áḱaa bonj éhóbnéd nén bán,

“Wε awě ekúne' kábnéd,
puú, weebág nēe mod awě awédé.

E'nyínen bé ekíde ábe Krístaa-’ε é’pen wε á yǎl.”

15 Né-ɔ́o, nyétéd pónde ne nyaa e abé echě nyéwoo’é. Aden abé déebāg nēngáne abé áde e’yókél é' bad bonj ábê nēngáne abé áde bad ábe béwóó debyéé.

16 Pónde ké ehéé eche etál ébágnédé nyé ábel bwám, nyébel. Ayāle mbéb nítomé áte enén pónde.

17 Né-ɔ́o, nyéebág nēngáne bad ábe bédé eyókél. Bonj pen nyésōnten chōm éche Sāngwéé áhedéé aá nyébel, nyébel-le chó.

18 Nyéemwág mīm se mékōbē nyé ayāle nén nê áwógte mod e'sōn. Bonj pen Edáádəŋ éche Esáá cháchá ébê nyé áte.

19 Nyékōnne' nhóg ne aníní ngase é Dyōb áwéd nhóg ne aníní nlém á abum. Nyékōne' ngase éche ébidé á kálag e Dyōb, nyékōne' ngase éche ékene Dyōb ne Krístaa, nyékōne-’ε nkángé ké ŕhée míme ŕhúú ne Edáádəŋ Eche Esáá, áken Dyōb.

20 Nyéságnan Dyōb, Titée awêd pónde ésyāal áyāl e kéchéé éche ébenlad. Nyéságnan ḿo á d́in áde echen Sāŋ Yesu Krístaa.

Paale alébe' baachóm ne ábāb bebaád

21 Mod téé abele ngáne waáb áhedéé ayāle edúbé éche nyébageé Krístaa.

22 Mmwaád-téé áwógne nchóm melemlem ngáne áwógnéé Sāngwéé.

23 Mwenchóm té awóó nkamlen ámín e mmwaád, melemlem ngáne Krístaa áwóó nkamlen ámín e elad é bad bé Dyōb. Chó-'aá édé nēngáne eche yǎl ḿo-'aá abage chó e'soósonj.

24 Né-ɔ́o, mmwaád-téé atəŋgéné áwōgnē nchóm áyāl e mam mésyāal, melemlem ngáne elad é bad bé Dyōb éwógnéé Krístaa.

25 Nyé baachóm ábe béwóó bebaád, mod téé ádəŋ mwaád, melemlem ngáne Krístaa ádáá elad é bad bé Dyōb bonj ábē-’ε áde alongé áwé áwab nló.

26 Anwé á nló mímāb ábel bonj bésāŋ. Ambenléd mendíb ne échē eyale ásaad bó.

27 Ambel nén ábel bonj elad é bad ébonj áwe e'só. Ahedé'áá aá ḿopreen échē elad é bad áwē, ésebán atón á mbinde ké ehóg, ké'ε aban, ké'ε dyam dé mbéb ábāg bó áyāl. Bonj pen bésāŋ, béewō-’ε dyam dé mbéb ké ahóg áde mod ahele ahób bó áyāl.

28 Melemlem nê d́oo baachóm bétəŋgéné ábab bebaád adəŋ ngáne bédáá échab yǎl. Mwenchóm kéhéé awě adəá mwaád, adəá eche yǎl.

29 Modmod eékō-’é yǎl, bonj abelé átəgné chó ánəné-’ε chó bwám. Melemlem nê d́oo Krístaa ábeléé elad é bad bé Dyōb.

30 Syánē dedé bad ábe b́ebélé eche yǎl.

31 Eténlédé á kálag e Dyōb nén bán, “Enén nzəm chó ekáá bonj mwenchóm átedé sáá ne nyan, abé ne mwaád, bonj búmā bad b́ebe b́étim mod nhóg.”

32 Adén dyam ádi ndəle e dyam eche modmod éhēlēē-se asōnten. Bonj ndúbpe méé mímén mekan méhóbe təŋgenε Krístaa ne elad é bad bé Dyōb.

33 Né-ɔ́o, mwenchóm téé awě awóó mmwaád, adəŋ mwaád ngáne ádáá eche yǎl. Mmwaád a nchóm téé-’ε atəŋgéné nchóm edúbé abε.

6

Paale alébe' bānbān ne ábāb besáa ne benyaá

1 Nyé bānbān, nyéwógne' áben besáa ne benyaá ngáne bad ábe bédé ne Sāngwéé bétəŋgéné abel.

² Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán, “Nyéwógne’ áben besáá ne benyaá.” Atíntê e mbéndé éche Dyöb ábágé, enén mbéndé ch́ó ebédé mbéndé e’só eche Dyöb dénhábēnne dyam.

³ Dyam áde ánhóbpé ádíi nén bán, “Nzé nyéwógne’ áben besáá ne benyaá, né mekan mébēēn nyé bwám, né alongé ádēn-ne décháb áte.”

⁴ Besáá bé bán-ne, nyéeliṅsé áben bán. Boṅ pēn nyénōne bó, nyélébe bó, nyéyágte-’e bó nyaa eche Sánḡwéé áhedéé.

Paale alébe betāḡ ne bewōḡ bé betāḡ

⁵ Nyé betāḡ nyéwógne’ áben bewōḡ. Nyébage bó edúbé nyéwógne-’e bó ne nlém nhóg, melemlem ngáne nyéwógneé Krístā.

⁶ Nyéēbenlé bó dásō á pón dé echē bényíneé nyé ábel békémed nyé. Boṅ nyé, nēḡgáne betāḡ ábe Krístā, abele áde nyébenléé Dyöb ábíid nyé á nlém-tê.

⁷ Nsón ké ŕhéé míme nyébeléé, nyébel mó ne kán esyāál. Nyébele mó byánán Dyöb d́ó nyébenléé saké baányoḡ.

⁸ Nyébíi nén bán mod téé ákud nsábe áyāle nsón mí bwám ké ŕhéé míme ábélé. Abê ké ntāḡ ké’ε kunze.

⁹ Nyé bad-te ábe nyéwóó betāḡ ásē echēn, nyéchāá áben betāḡ bwám. Nyéekímmé bó bán bétāḡ. Nyébíi nén bán nyáábōō moosyāál nyédé ásē e Sánḡwéé, nhóg awē adé ámín, eékwōgnād-taá modmod.

*Ngáne bad ábe bédúbpe
bétāḡgéné Satane atāḡgen*

¹⁰ Asóged, nlāḡge nyé nén meé; Nyébê nyébê ne Sánḡwéé ábel boṅ eche ngíne eche ewúú áte éwēd nyé nlém á abum.

¹¹ Nyétéd bwēm é’ nzum é’syāál ábe Dyöb ábágé nyé ábel boṅ nyéhél akwáb áde Satane atóm áte.

¹² Nzum echē déwanéé eésaá nzum eche déwanéé ne baányoḡ. Boṅ ngume, ngíne, ábāb benkamle ne ábe békamlan nkōḡsé mé ehíntēn ne ngíne é ebébtéd éche edé ámín, bóó déwannéé nzum.

¹³ Né-óó, nyétéd bwēm é’ nzum é’syāál ábe Dyöb ábágé nyé ábel boṅ nzé pón dé e ebébtéd epedé, nyéhél bó atyéemen. Nyéēwān nzum nyépid á asóg nyélyāḡ nyésūmēn ngáne nyémbēē.

¹⁴ Né-óó, nyéboḡsen nyékale mbále pón dé ésyāál. Nzé nyébelé nê, ébê nēḡgáne mod awē awáá ngáá á nkoḡ awē abōḡséné ábel dyam. Nyébele mam míme métāḡgéné, áyāle ábel mekan míme métāḡgéné ádíi nēḡgáne mod awē ahédé mbóté eche bēbēnlé e’kii ákúten yāl á pón dé e nzum.

¹⁵ Nyébê nyékale’ nkalaḡ mí bwám. Ḿóó mípēene’ nsaḡ. Nzé nyébelé nê, né ébē byánán nyéhédé metámbe á mekuu, mébēl nyésūmēn bwám.

¹⁶ Ámín e mímén mésyāál, nyébê nyédúbpe Yesu Krístā. Adúbe ádēn débē nēḡgáne ekāḡgé éche ékāá nyé ábel boṅ mekoḡ mé muú míme Satane álōmméé nyé méebelé nyé dyamdyam.

¹⁷ Nzé nyékag awan nyébíi nén bán nyékudé e’soósoḡ á mekáá mé Dyöb, modmod éehēl-laá nyé dyamdyam ábel. Nyéēbē nēḡgáne nwan-é nzum awē ahédé ekóté éche bēbēnlé ekii. Nzé nyékag-ke nyétāḡgéné néé nyéwánlé nkwáté míme Edāádāḡ éche Esáá ébágé nyé. Mmê nkwáté ndé nēḡgáne eyale é Dyöb. ¹⁸ Nyékānne’ pón dé ésyāál ngáne Edāádāḡ éche Esáá élyágteé nyé. Nyélāa Dyöb bán áwōḡgan nyé áyāl e kéchéé éche nyébeléé. Nyétéd pón dé, nyékānne’ pón dé ésyāál ésebán nyékóme’. Nyékānnad-te bad bé Dyöb bésyāál.

¹⁹ Nyékānnad mémpē, nén bán pón dé kéhéé nzé nhóbe meé nhóbe dyam, Dyöb débē me e’yale ábe é’tāḡgéné. Nén débēl mēhēl bad nkalaḡ mí bwám míme bad bēnkēnsōḡtēnné aláa, ésebán mbáa’ dyamdyam.

²⁰ Yesu Krīstəə apwədə me âbé míme mésénze, âkal nímén nkalaní mí bwâm, ene nzəm chók-’aá ekəá boní mbé bəəb néε mod a mbwəg. Né-əó nyékānnad me nén bán Dyöb áwəd me nlém á abum níkal nímén nkalaní mí bwâm ésebán mbáa dyamdyam.

Paale aá Dyöb ánamed bad ábe bédúbpé

²¹ Tikikusε, awesyánē mwǎnyan a Krīsto awě dédáá, abεnle Sán gwéé ne nlém nhóg. Mók állā nyé mekan tǎngene me. Nén débél nyébíí ngáne rídíí ne chóm éche mbelεé.

²² Nlóme mók áwēn âbel boní álāa nyé mam míme mébenlad ne sé, áwəd-te nyé nlém á abum.

²³ Nsaní míme Dyöb Titée awêd, ne eched Sán Yesu Krīstəə, mbê ne nyé, bad ábe bédúbpé. Bébel nyébê nyédəng nhóg ne aníníí, nyébê nyédúbe-’ε Krīstəə.

²⁴ Dyöb álúmed míme nsimé ne moosyáál awě adəá awəd Sán gú Yesu Krīstəə, edəngε éche ébē abé ne abé.

Kálag echê Paalε áténlé Baá Filipi Ndibned n kálag

Paalε mós áténlé mwembé míme rídé á Filipi enén kálag áde ábédé á mbwəg. Abédé ndutul ne ayáge áde déetângeene áde bad bémpēe báyágté'áá. Kénée mímén mekan mébenládtáá, Paalε ambé menyinje, ásūm-me nlém áyāl e adúbe áde adúbpé Yesu Krístəə.

Nzəm eche ekəá bon Paalε átél enén kálag edíi áságnen bad bé Krísto bé Filipi áyāle nwōnjen míme bēmbéé mós á pónde eche ántōgnēnnē nwōnjen. Awédé bós nlém á abum, aláá-ε bós aá bēbē bésūm mekuu. Acháa bós aá bēwōn asuded á yāl áde Yesuε, ésebán bémwag bán mekan mé esíi mé ekob é yāl mékamlan bós. Akamtan bós aá abé áde bédíi mod nhóg ne Krístəə ádíi nsimé n Dyōb, aá Dyōb débēl-le bēbē menyinje bēbē-ε nsan ábe áde bédíi mod nhóg ne Krístəə.

Nkabtéd n kálag

Paalε alěnté, aságnéné, akánnéd-te mwembé n Filipi 1.1-11

Paalε aá ábē á nkōnsé ádíi ábele Krístəə, áwé-ε débonéd mós 1.12-30

Paalε aá abé á bad bé Krísto ábē ngáne áde Krístəə 2.1-11

Paalε aá bad bé Krísto bēbē á nkōnsé née tintine 2.12-18

Paalε akené Timotie bós Epafroditus 2.19-30

Paalε aá mod awē adúbpé Krístəə ákobnéd á'sō é' Dyōb 3.1-11

Paalε aá mod téé áwan áte ápid mam á asóg bwām 3.12-21

Paalε alébe bad bé Krísto 4.1-9

Paalε aságnan mwembé n Filipi 4.10-20

Melentən mé asóg 4.21-23

Paalε alómmé bad melentən

¹ Mε Paalε, nchoo ne Timotie, mε-εé ntenle nyé enén kálag. Sédíi bembəledε ábe Yesu Krístəə. Ntenle bad bé Dyōb, bad ábe bédé mod nhóg ne Yesu Krístəə ábe bédé á Filipi, nchoo ne belyáged ne bad ábe bēwōngan ákeen nsón n Dyōb á'sō.

² Nsimé ne nsan míme ríhúú ne Dyōb awēd Titée, ne Sánjú Yesu Krístəə núbē ne nyé.

Meságnen ne mekáne míme Paalε

³ Nságnan Dyōb áde núbēnléé, pónde téé nzé nkāmténé nyé.

⁴ Mbélé mbé menyinje pónde téé nzé nkānnad nyé moosyáál.

⁵ Mbélé mbagé nságnen áyāle nwōnjen míme nyékébéé mε ákal nkalan n bwām, bootya á pónde eché nyéwógé mós, bon nyédúbe-ε, ápe bəəb.

⁶ Ndúbpé mée Dyōb áde ábóótédé mímén nsón n bwām áfinté echēn, dékéén mós á'sō káəh ápēn mós á asóg á Epun éche Yesu Krístəə ápéé.

⁷ Ntángeéné enén ndín e mewēmtən awōn áyāl e nyé baásyāál áyāle nyédé mε á nlém-té. Ké áde ndíi á mbwəg, ne áde ríhóbéé mam tñgeene nkalan n bwām, nhóbe mée mímén nkalan méesaá metóm, rídé mbále. Dyōb álúmté syánē moosyáál míme nsimé ngáne débēnléé mós.

⁸ Dyōb áde mε mbón nén aá nlém míme ríwōnne nyé áte, rídé melemlen ne nlém míme Yesu Krístəə áwōnne nyé.

⁹ Nkānne-ε nén mée, edənge éche nyéwōnne Dyōb ne éche nyéwóó ne nhóg ne aníníi ébē ékag á'sō. Nkānne-ε mée nyébíi mekan mé Dyōb, nyésōnjen-ne nhənlén áfinté e mekan mé bwām ne mekan míme méesə mekan mé bwām.

¹⁰ Nén débēl nyéēhēl mekan míme métómténé abon abíi. Nén débēl nyéēsān-ε á'sō é' Dyōb, béekóbēn-naá nyé awusé ké ahóg á Epun éche Krístəə ápéé ámpē.

11 Nén débĕl abé á bwâm ádĕn áde áhúú ne Yesu Krĭstĕá dényĭnnĕd áyĕl e mekan mé bwâm mésyĕāl níme nyébeleé, ábel bonj Dyōb ákud ehúmé ne mekenag.

*Paale aá abé á nkōjsé ádii ábele Krĭstĕá,
áwé-'e débonéd mó*

12 A-baányan, ndĕá meé nyébĭi nĕn bán mekan níme mébĕnlédé ne me hĕn, níkóo awōngĕn ábel bonj nkalanj ní bwâm níkanlad níkag á'sō.

13 Nĕn ábĕlé sánze ésyĕāl éche éñone eyáde éche mod ambáá ne bad bémpĕe bésyĕāl hĕn, bébĭi nĕn bán ndé á mbwōg áyĕle nídíi mbĕledĕ awĕ Krĭstĕá.

14 Abé adé nídíi-'e á mbwōg, áwédé ekud é bad ábe bédúbpĕ nlém á abum, bĕnábĕpĕ nlém awōng ákal eyale é Dyōb ésebán bébáa' dyamdyam.

15 Edé mbále nĕn bán bó baahóg bĕwōngné me kónjĭ, béhede-'e alúmed bán bédé etógnĕn tómaa me. Bonj pĕn, bó baahóg-ke békale níme nkalanj ne mewĕmtĕn mé bwâm.

16 Bad ábe békale mó ne mewĕmtĕn mé bwâm, békale mó áyĕle bédáá me, bébĭi-'e nĕn bán Dyōb ákwĕntĕné aá níbĕ á mbwōg hĕn ábel bonj níhĕb meé nkalanj ní bwâm méesaá metóm, níde mbále.

17 Abé ábe bĕwōngné me kónjĭ béekaléé nkalanj ní bwâm ne mewĕmtĕn mé bwâm, békale mó áhede échab yĕl chĕn bwĕm. Bébele né, ne mewĕmtĕn nĕn bán níwōg ndutul abé áde nídíi á mbwōg.

18 Bonj nĕn déĕwóó-'e dyam dé abel. Áyĕl e níme menzii mésyĕāl, nkalanj níme Krĭstĕá móo bĕkaléé, ké bĕbĕnlád mewĕmtĕn mé bwâm, ké-'e mewĕmtĕn mé mbĕb, ákal mó. Né-óó, áyĕle nĕ, mĕbĕ menyĭnge.

19 Mĕbĕ mbé menyĭnge áyĕle mbĭi nĕn meé mekáne níme nyékánnadté me ne nwōngĕn níme Edáádāng éche Yesu Krĭstĕá ébagĕé me, bébĕl níkúđ e'soósonj.

20 Nwóo nlém áte ne menyĭnge mésyĕāl, nlyógé-'e nlém meé méewógké e'són, bonj méwōng e'wéd bé nlém á abum pónde ésyĕāl, tanje bōob, ábel bonj kéchéé éche níbeleé ébel ehúmé éche Krĭstĕá ényĭnnĕd, ké ndé á alongé ké-'e nwédé.

21 Ne me, abé áde nídíi á alongé ádii ábele Krĭstĕá, nzé nwédé-'e ébonjéd me.

22 Nzé édé bán ndé á alongé mĕbĕ níbeleé nsón níme ndé etógnĕn. Bōob-pōó, meebĭi-'e pĕd eche nítanjĕné atéd.

23 Mmĕn mekan mébe métyéémé me á'sō-te, étómé me áte éche nítanjĕné apwĕd. Ndĕá meé nítedĕ hĕn níbĕ ne Krĭstĕá, áyĕle nĕn ábóo tómaa ábe á nkōjsé wĕn.

24 Bonj áyĕl echĕn, édé etógnĕn bán nídíi níbĕ á alongé.

25 Ndúbpĕ nĕn, mbĭi-'e meé mĕbĕ mbé á alongé, mĕbĕ mbé-'e ne nyé moosyĕál ábel bonj adúbe áde nyédúbpĕ Krĭstĕá ákwōge, nyébe-'e menyĭnge áyĕle nyédúbpĕ mó.

26 Nĕn débĕl abé adé mébĕ ne nyé ámpĕ, nyéĕnabé nzōm awōng ábe Krĭstĕá mekenag áyĕl echĕm.

27 Bōob-pōó, abé ádĕn átāngĕné abé ngáne Krĭstĕá áhóbeé áwĕ nkalanj ní bwâm. Nĕn débĕl ké mpedé ányĭn nyé ké-'e meépede, mĕbĭi nĕn meé nyĕsumé mekuu nĕngáne mod nhóg, nyĕwóó-'e mewĕmtĕn mehóg áwan áte ákĕa chōm éche nyédúbpĕ.

28 Nyéebáá' bad ábe bĕtanjanj nyé. Nlém níwúu nyé á abum pónde ésyĕāl. Nĕn délūmĕd nĕn bán béekúdté e'soósonj bonj nyéĕkúđ. Dyōb dō-'aá átiide níme mésyĕāl.

29 Dyōb ábĕnlédé ábĕ e'bonj bé nlém áwĕn, saké adúbe Krĭstĕá dĕmpĕn, bonj káāng ne ákud metake áyĕl e Krĭstĕá.

30 Syánĕ dewane nzum á yĕl e nkalanj ní bwâm bōob. Melemlem mé nzum níme nyĕnnĭnnĕ nwane' móo nídíi níwanéé bōob.

2

Paale aá abé ádĕd ábĕ nĕngáne áde Krĭstĕá

1 Abé áde nyédíí nhóg ne Krístæ áwédé nyé nlém á abum, échē edəŋge-’ε épwiitad nyé nlém á abum. Nyédé nlatén ne Edəádəŋ éche Esáá. Nyélúmté’ e’boŋ bé nlém, nyéwóo-’ε nlém ní ngəl ne nhóg ne aníníí.

2 Mmēm menyinŋe mēlōn mbon nzé nyéwóo mewēmtən mehóg, nyélúmté melemlēm mé edəŋge ne nhóg ne aníníí, nyéwóo nlém nhóg, nyédé-’ε nēŋgáne mod nhóg áyāl e kéchéé éche nyébeleé.

3 Nyéebēlē mekan níme mēlúmté bán échen yəl chēn chóa nyéhēdtéé bwām. Nyéebēlē mekan níme mēlúmté nén bán nyédé kúmbe. Boŋ ne asuded á yəl, nyényín bad bémpeē etógnén tómaa échen yəl.

4 Nyéebēlē mekan níme mépiinad nyé bēn pən nsyāŋ, boŋ pən nyébele káəŋne mekan níme méwōŋgan káəŋne bad bémpeē.

5 Mewēmtən nímēn mēbē nēŋgáne níme Yesu Krístæ mémbeē.

6 Abédé nyaa eche Dyōb ádíí,

boŋ kénē, enkēnwōŋgé mewēmtən nén aá móchəgned nén mós bó Dyōb bétáá.

7 Enkēntédté yəl etógnén,

boŋ ambēl eche yəl nēŋgáne mbəledε,

bénchyāā-’ε mó néε moonyoŋ.

8 Ade ábédé néε moonyoŋ, ansudéd eche yəl, ákwəntén-ne awé.

Ankwəntén áwé káəŋ ne kwééd e awəg.

9 Né-óó, Dyōb dēmbě mó etál éche étómténé achab ámín,

ábē-’ε mó dīn áde átómé mīn mésyāāl.

10 Dyōb dēmbēl nén ábel boŋ á dīn áde Yesuε,

nhəgtéd rísyāāl nībwōg mebóbóŋ,

ké nhəgtéd níme nídé á nkoŋ nímín, á nkōŋ rísé, ké’ε á mbwóg e baásē.

11 Moosyāál áhōb aá Yesu Krístæ mó adé Sáŋgwéé,

ábel Dyōb Titéε ákud edúbé.

Nyébē átínté e bad ngáne tintine

12 A-baányan bé edəŋge, ngáne nyéyógké’áá mekan abel níme Dyōb áhóbé aá nyébel áde mbédé ne nyé, édé etógnén bwāmbwam bán nyébel mekan níme áhóbé aá nyébel, bəəb áde méesaá ne nyé. Nyéwōŋ mbwóg ní Dyōb áte nyésuded-tε yəl á’sō é’ Dyōb. Nyéwan áte bwāmbwam ábel mekan níme Dyōb áhēdeé, ábel boŋ e’soósoŋ ábe nyékúde, é’lōn mbon.

13 Nyébel nē áyāle Dyōb áde ne nyé pónde ésyāāl, ábel nyéwōŋ nlém ábel mekan mé bwām nímé áhēdeé aá nyébel, nyébenle-’ε mó.

14 Nyébele’ chōm ésyāāl ésebán nyényoŋge áte, nyēpentan-ne.

15 Nyébele nén ábel boŋ modmod eehóbé’ aá nyéwóo atón dé mbéb ké á hóg á yəl, nyésāŋ-’ε. Nén débēl nyéebē bán bé Dyōb ábe béewóo atón dé mbéb ké á hóg á yəl, ábe bédé átínté e bad bé mbéb ábe bēbele mbéb pónde ésyāāl. Nyédé átínté echāb á nkōŋséte nēŋgáne betintine ábe bēpene’.

16 Nyébele nén akal áde nyékaléé nkalaŋ nímé nīpεene’ alongé áde déemaá’. Nzé nyébele nén mēbē kúmbe ne nyé á epun éche Krístæ ápéé áyāle nén délūmēd bán awan áde nīwáné’áá áte ne ntū níme mbéle, bēebóó’ε.

17 Mēbē nēŋgáne nzəm e mīn echē bésyógé ámín e nsón níme nyébeleé, nēŋgáne mendε, áyāle adúbe áde nyédúbpé. Nhele-se ríkūd metake, nwé-’ε áyāle nkale’ nkalaŋ ní bwām melemlēm ngáne nyémpē áyāle nyédúbpé nímē nkalaŋ ní bwām. Boŋ kénē ndé menyinŋe mēwōgēn-ne nyé moosyāál menyinŋe.

18 Melemlēm nē dóa nyémpē nyétāŋgéné menyinŋe awóg, nyéwógén-ne mémpē menyinŋe.

Paale atelé tēŋgene Timotiε bó Epafroditus

¹⁹ Nzé édé á ntíi míme Sǎngú Yesue, nwóó nlém álómm Timotie áwēn mwǎmpín mí pónǎ, ábel bon pǎle éche méwǎgkē áyǎl echēn, éwēd me nlém á abum.

²⁰ Meewóó' é modmod ampée née mó awē akoó mímmē nlém awón ǎdǎn dé ábíi ngáne nyédíí.

²¹ Nhóbe nēn áyǎle bad ábe bélyágé ásē échab yǎl chǎǎ bétǎntanné, béebeléé ngáne Yesu Krístǎ áhedéé áá bébel.

²² Nyé bēn nyébíi ngáne Timotie álúmté áá móbele nsón bwám. Abelé nsón ne me ákal nkalan mí bwám ngáne mwǎn ábeléé nsón ne sáá.

²³ Né-ǎǎ, nlyágé nlém meé mǎlóm mó áwēn áde ményínnē ngáne mekan mébēēnnē me.

²⁴ Ndúbpe-' é nēn meé Sǎngwéé ábēl mwǎmpín mí pónǎ mmēn ámpē mépē áwēn.

²⁵ Nnyíne nēn meé édé etógnēn me álómm awed mwǎnyan Epafroditus áwēn. Abele nsón míme Krístǎ ne me, awǎngan-ne áǎngēn bad ábe bétǎngan nkalan mí bwám, mó-' áá abédé nēngáne mésénze míme nyélómé áwǎngēn me.

²⁶ Awóó nlém áte bwámbwam ányín nyé moosyǎál, anwóg-ke ndutul áde áwógé bán nyéwógé bán mǎnkolé.

²⁷ Edé mbále bán ankolé, ápōn-ne kǎǎ ne awé. Bon Dyǎb dénwǎg mó ngǎl, saá-kaá mwēmpēn, Dyǎb dénwǎg mémpē ngǎl. Enkēnkwenténné áá áwē ábel bon meénabpé abé á ndutul-tē.

²⁸ Né-ǎǎ, nwóó nlém áte bwámbwam álómm mó áwēn ábel bon nyéwǎg menyíngē ányín mó ámpē, me-' é ámpē meébūdē atag áte áyǎl echēn.

²⁹ Né-ǎǎ, nyébē menyíngē ákob mó nken áyǎle adúbpe Sǎngwéé ngáne nyémpē nyédúbpe, nyébage-' é bad nēngáne mó edúbé.

³⁰ Nyébage mó edúbé áyǎle ampon awé, abé-' é á nsal ní son abele áde ábenléé Krístǎ. Ambel nēn ábel bon áwǎngēn me ábel nsón míme nyébēn nyéehéle' áá-se nyébel.

3

Bad ábe bédúbpe Yesue bǎǎ békobnad á'sǎ é' Dyǎb

¹ Asóged a-baányan, nyébē menyíngē abé áde nyédíí mod nhóg ne Sǎngwéé. Eetagtéé me átele nyé mekan míme ménsēbēē nyé atele. Nēn ádíi ákǎǎ nyé.

² Nyétéd pónǎ ne ábē e'bébtéd é' bad. Echē mbwé, bad ábe béhóbe bán bétǎngéné mod ayag.

³ Syánē-éé béyágé nyaa echē etǎngéné. Edǎǎdǎn éwǎngan syánē ábe Dyǎb edúbé ngáne débēnléé mó. Syánē dedé menyíngē ngáne dédíí ne Yesu Krístǎ. Debíi bán baányon béehéleé-se béwǎngēn syánē.

⁴ Kénē mmēn nwóó nzǎm ályág nlém á yǎl e mekan mé moonyon. Kénzéé áfíntē echēn awē awémténé áá mówóó nzǎm ásum nlém á yǎl e mekan mé moonyon né nwóó nzǎm tómaa nē.

⁵ Ade béchyáá me bēn'yǎg me ámbíd e epun saámbé. Ndíi mod a Israel awē abidé á túmbé e Benjamin. Echem sǎn ne nyan bēbédéé bad bé Híbru. Mbédéé mod a Farisia, ríhídē mbéndé ngáne éhóbeé.

⁶ Menwón kǎn áte bwámbwam nyaa echē nē dēmbēnlé rítagté elad é bad bé Krístó. Modmod éehéle' áá-se ahób áá nwóó atón dé mbéb ké ahóg áyǎl, áyǎle nhídé' áá mbéndé é bad bé Israel ésyǎál.

⁷ Bon ábē bwēm é'syǎál ábe rínyíne' áá née nsyǎn béesaá dyam dé abelen bǎǎb, áyǎle chǎm éche Krístǎ ábēnlé me.

⁸ Saké nē dēmpēn, nnyíne chǎm ésyǎál meé éesaá dyamdyam nzé nhǎgténé chǎ ne ndǎle e dyam echē édé ábíi Yesu Krístǎ, awem Sǎngwéé. Áyǎl échē chǎm ésyǎál éesaá dyam dé abelen, nnyíne-' é chǎ nēngáne mbinde ábel bon mbíi Krístǎ,

⁹ míbê-'ε mod nhóg ne mós. Saké ahíd á mbéndé dós ákásá bon ríkobnéd á'sō é' Dyöb. Bon nkóbnédé á'sō é' Dyöb áyāle ndúbpé Krístæ. Dyöb-paá ábélé bon ríkobnéd áwe e'só áyāle ndúbpé Krístæ.

¹⁰ Ndáá meé mbii Krístæ níwōn-'ε ngíne echë ánwōngē áde ámpuú'έ. Ndáá meé míbê ríkude metake melemlem ngáne ánkudté. Ndáá-'ε meé ríkud metake ngáne ánkudté kááñ béwúu me ngáne bénwū'έ mós.

¹¹ Nlyágé nlém nén meé mímén mésyāäl mébenléd ábel bon Dyöb ápuud me ámbíd e kwééd echém.

*Paale ad mowane ate
apid mam a asog bwam*

¹² Meehóbéé nén meé mmaá mímén mekan amad ké'ε meé mmaá atyéem á menzii mésyāäl. Bon ndii nwane áte ábé nyaa e mod echë Yesu Krístæ áhédé'áá aá míbê áde ápwéde me.

¹³ A-baányan, meehóbéé nén meé mmadé chōm ésyāäl. Bon dyam ahóg áde mibeléé ádii, áchaten mekan míme métómé ámbíd ne áwan áte áhíd mekan míme méhúé' á'sō.

¹⁴ Ndii nwane áte áke á'sō kááñ nípe wéε rítáñgéné asóg ábel bon ríkud nsábe míme Dyöb ábánnédé me ádyöb. Achênle me aá ríke ádyöb mbwiined ne Yesu Krístæ.

¹⁵ Syánē moosyāäl awë demaá akwög á adúbe tē déwále mímén melemlem mé mewēmten tñgene mímén mekan. Bon nzé éde bán nyêwóó mewēmten mémpēe tñgene mímén mekan, né Dyöb déwōngēn nyé ásōñten mós bwám.

¹⁶ Kénê-'ε detáñgéné déhídē mekan míme syánē démáá abii.

¹⁷ A-baányan, nyéladten nyébê nyéhíde mímēm mekuu, nyénōne-'ε bad ábe bébele ngáne nyényinnē ngáne sébéláá.

¹⁸ Nkánlé'áá nyé ngen ne ngen, bōb-pe ámpē nlánge nyé ne mésod tñgene bad híin ábe mímāb mbeltéd rílūmtéé nén bán bédé bad bé ekoyí tñgene nkalan míme ríhóbe kwééd eche Krístæ áwéde á awög.

¹⁹ Echén ndín é bad ádab asóg ádii dü á muú. Chōm éche ékamlan bó édii mekan mé esíí mé ekob é yäl. Bédásá ábel mekan míme bétáñgéné békwagne. Mekan mé nkōñsé mémpēn-naá békamtanné.

²⁰ Bon syánē pen dedii bad ábe echab mbwóg édíí ádyöb. Desine-'ε awesyánē Nsoode, Sánjú Yesu Krístæ bán ábíd ádyöb átim ámbíd á nkōñsé.

²¹ Ábenléd eche ngíne eche ábenlادتé ákamlen chōm ésyāäl, áhāñlen échesyánē yäl é nkōñsé, yäl éche éewóó ngíne, ábel bon dékud ndale é yäl ngáne ánkudté áde Dyöb démpuúdté mós.

4

Paale abage elébe

¹ A-baányan, ndáá nyé anyín ámpē áyāle ndáá nyé bwámbwam. Nyébelé ndé menyíñge nyéde-'ε nēñgáne nsábe mímēm áyāl e nsón míme mibelé. Né-ōó, a-baányan bé edāñge, nyébê nyésum mekuu tñgene adúbe áde nyédúbpé Sánjwéé.

² Ncháa nén meé Yudia bó Sintike bébê á nchemten áyāle bó bad bébe bédii baányan bé Krísto.

³ Nlánge wémpē, awem nsón a nsón awë nílyágé nlém áyāl, nhede meé éwōñgen ábén bebaád ábé nsañ. Abén bebaád bébe, Klemenε ne bad bé nsón bémpēe bébédé me benben. Syáābōó sébelé ntü ábel bon ríhel nkalan mí bwám akal. Mmab mīn mésyāäl méde á kálag e alongé.

⁴ Nyébê menyíñge pónde ésyāäl áyāle nyédii bad ábe Sánjwéé. Nhóbe ámpē, nyébê menyíñge.

⁵ Abé ádēn álúmed á'sō é' bad bésyāäl nén bán nyéchedne bad yäl. Sánjwéé akwogé ape.

⁶ Nyéētāgē áte áyāl e dyamdyam. Boŋ pen áyāl e kéchéé éche étáné nyé nyékânne Dyöb nén bán ábe nyé chöm éche nyétógnéné. Nzé nyékânne-’ε nyésāgnān mó.

⁷ Nzé nyébelé-’ε nê, Dyöb débĕl nyêbé nsaŋ, nsaŋ níme ríchábé ámĭn tómaa ngáne baányan béhele básōŋten. Mmĕn nsaŋ méwōŋgĕn nyé ábel boŋ nyéētāgē áte abé áde nyédíí bad ábe Yesu Krĭstā.

⁸ Asóged a-baányan, nyékamtan ábĕn bwĕm pōndé ésyāāl. Nyékamtan kéchéé éche édé mbále, kéchéé éche ékwógnédé chöm éche ebóó, kéchéé éche étāŋgĕné, kéchéé éche éewóo atōn dé mbĕb áyāl, kéchéé éche bad bĕtāŋgĕné adāŋ ne kéchéé éche nyényíné bán ébōŋnédé nyé. Nyékamtan mekan níme mébóó bwāmbwam ne níme bad bĕhóbĕé bán mébóó. Echĕn ndĭn é mam chōo nyétāŋgĕné ahé á mewĕmtĕn-tĕ pōndé ésyāāl.

⁹ Kéchéé éche ní’yágté nyé boŋ nyékōb-pe ne kéchéé éche nyéwógé áwĕm ne éche nyényíné nĕé mbĕlé, nyébele chō. Nzé nyĕbele nĕn, Dyöb, mó awĕ abage nsaŋ, ābĕ ne nyé.

Paale aságnéné nwōŋgen nĭme akúdé

¹⁰ Abé áde ndíí mod awe Sāŋgwĕé, ábĕlé ndé menyĭnge bwāmbwam, áyāle káŋŋe á asóg nyélúmté bán nyĕbōŋge me. Mbíí nĕn meé nyĕwóó mewĕmtĕn ábóo me pōndé ésyāāl, boŋ etāl éebagnedéé nyé ábel áned.

¹¹ Meehóbĕé nĕn áyāle ntóge’ chōm. N’yáŋké ákob kéchéé éche étáné me á alongé.

¹² Mbíí ngáne mod ábāŋkĕ ésebān awóó chōm éche átógnéné, mbíí-’ε ngáne ébāŋkĕ mod ábud dé awōŋ chōm éche átógnéné. Mmĕntĕné ákob kéchéé éche étáné me. Mmĕntĕné abé áde mbúdé chōm éche nídyāŋkĕ awōŋ, nĭmentĕn-ne ádyεε nzaa. Mmĕntĕné ábĕ áde níwóó tómaa ngáne rítógnéné, nĭmentĕn-ne abé áde méewóó’ĕ chōm éche rítógnéné.

¹³ Kéchéé éche étáne me, ngĭne eche Krĭstā ábagaé me ĕbĕl métōm chō áte.

¹⁴ Nyĕbelé bwām áwōŋgen me áyāl e nĭmĕm metake.

¹⁵ Nyé bad bé Filipi nyĕbíí bwām nĕn bán áde mbóótédé nkalaŋ ní bwām akal áde mbídé á Masĕdonia, nyé bĕnpen-εé nyĕbédé mwembé nĭme ménwōŋgĕn me.

¹⁶ Ké áde mémbeē á dyad á Tesalonika, nyĕnlómé me nwōŋgen ngen ne ngen.

¹⁷ Meehóbĕé nĕn áyāle nhĕde meé nyélómme me ndε. Boŋ nhĕde meé nínyĭne’ ngáne Dyöb ánamtéé nyé anamed ne anamed.

¹⁸ Nkudé chōm ésyāāl éche nyékélōmĕē me, níkūd-te ké tómaa nĕ. Epafrodituse ampiinéd me bwĕm ábe nyĕnlōmĕē me. Edĭi byánán nyĕbagé Dyöb ndε eche ewóó elod é bwām. Dyöb ákóbé nĭmĕ mendε, mébōŋnédé-’ε mó.

¹⁹ Adĕm Dyöb débĕ-’ε nyé kéchéé éche nyétógnéné átĭntĕ e nĭmĕ nkúú mé nhōn, mbwiined ne Yesu Krĭstā.

²⁰ Ehúmé ébĕ ne ádεd Dyöb, awĕd Titĕé á ngĭndé ne á ngĭndé. Ebĕ nĕ.

Melĕnten mé asóg

²¹ Nyéĕled bad bé Dyöb bésyāāl ábe bĕdúbpe Yesu Krĭstā. Abesyānĕ baányan ábe bĕdé ne me bĕlómme nyé melĕnten.

²² Bad bé Krĭsto bésyāāl bĕlómme nyé melĕnten, bwāmbwam abum á ndáb áde Kaisεε.

²³ Nsimé nĭme Sāŋgú Yesu Krĭstā mbĕ ne nyé moosyāál.

Kálag echë Paalε áténlé Baá Kolose Ndibned n kálag

Paalε, mbapεε a nlómag nhóg awe Yesu Krístəə mós antél enén kálag áde ádíí á mbwəg á dyad á Roma. Antelé bad bé dyad á Kolose. Saké Paalε andibé mwembé níme mbédé á Kolose. Epafrase mós andibé mwembé níme mbédé áwed. Epafrase ambé á dyad á Efesus. Anwóg eyale é Dyöb áwed, adúbe-'ε Yesu Krístəə. Anhidnéd éché eyale, áke ákal chó á Kolose, ádíbē-'ε mwembé áwed. Ambíd e pónde, Paalε anwóg nén bán bemeléede bé metóm bépééné ayáge áde déeboó á mwembé-te wê. Abê bemeléede béyágté'áá nén bán, kénzée awé ahede' Dyöb abíí, awé ahede-'ε e'soóson akud, atánjéné née ábageé ngíne ne benkamlεε bé nkōnsé edúbé. Bán mod atánjéné-'ε née áhídεé mbéndé née áyag mod ne áhíd mbéndé émpēe tñngene ndyééd éché mod éētñngeneé adyé, ne ekud é mam émpēe. Mmén mekan mésyāāl-ló mós mēnkāñ boñ Paalε áténlé bad bé mwembé mé Kolose enén kálag, áléb bó ábel bébii mbále tñngene Yesu Krístəə ákamlεn bad bésyāāl ne ákamlεn ngíne é nkōñ rísé ne mímín. Mwēnpēn-naá ahele ahúd syánē á mbéb-te.

Nkabted n kálag

Ndibned n kálag 1.1-8

Nsón níme Krístəə 1.9-2.19

Alonjé dékōlē ábe ne Krístəə 2.20-4.6

Nsógten 4.7-18

Paalε alómmé bad melentεn

¹ Mε Paalε, mbapεε a nlómag nhóg awé Yesu Krístəə, ngáne Dyöb átíídé mε-εé ntenlé nyé enén kálag. Se Timoti, awesyáné mwānyañ a Krísto, sélómme nyé melentεn.

² Ntenle nyé bad bé Dyöb ábe nyédé á dyad á Kolose. Nyédé ne Krístəə, nyéhíde-'ε mó ne nlém nhóg. Nsimé ne nsañ n Dyöb Titée awéd mbé ne nyé.

Paalε aságnéné Dyöb á mekáne-té

³ Pónde téé sékānnad nyé, sésāgnān Dyöb, Sáá awé awed Sāngwée, Yesu Krístəə.

⁴ Sésāgnan Dyöb áyāle séwógé bán nyédúbpe Yesu Krístəə, nyédəá-'ε bad bé Dyöb bésyāāl.

⁵ Sēbii nén bán nyébele' nē áyāle nyésumé nlém nén bán nyéékūd nnam níme Dyöb ákōñnéde nyé ámín. Nyēm māđ mam awóg tñngene mímē nnam áde bésébpé nyé nkalan n bwām n mbále akale.

⁶ Mmén nkalan n bwām mé nsimé n Dyöb nkanlad mebwóg ne mebwóg ríkag á'sō. Epun e é'só éche nyéwógé nyénsōñtēn bán Dyöb ákōñté nlém n bwām awōñ ne bad bé mbéb.

⁷ Epafrase, mbəlede awe Yesu Krístəə mós ankalé nyé mímē nkalan. Adíí mod awé syāābō sēbele' nsón, sēdəá-'ε mó bwāmbwam. Abenle' Yesu Krístəə ne nlém nhóg. Abé áde ádíí-'ε ne nyé, nsón níme séntāngēnnē ábel mós ábeleé.

⁸ Mó alángé-'ε sé aá Edəádəñ é Dyöb ébéle nyédəá bad bé Dyöb.

⁹ Né-ó, bootya pónde eché séwógé mímén mam, sékānnad nyé pónde téé. Sékānne nén bán Dyöb ábel nyékoñ chōm éche áhedeé aá nyébel asōñten. Sékānne nén bán Dyöb ábe nyé debyéé ne nsōñten ábel nyésōñten mam mé Edəádəñ bwām.

¹⁰ Nē débēl ádēn alonjé débē ngáne alonjé áde bad bé Dyöb átánjéné abé. Nyéēbele' mam mímē méwógte mó menyinje. Mekan mé bwām mó ne mó-'εé nyébeléé. Nyaa eché nyésōñtēn-naá Dyöb, échəgkē acháge ne acháge.

¹¹ Sékānne-'ε ámpē nén bán, Dyöb ábē áwéd nyé áte ne eché ngum eché echabé ámín, ábel nén nyéhel awesen, nyékan nlm, nyébé-'ε menyinje áyāl e mam mésyāāl.

12 Nyéēsāgnēn Titée áyāle chōm ésyāāl. Mó-'aá abelé bon nyékwognéd ábē bad ábe békobe akab á bwēm ábe ákōñnéde ábē bad hōm áde e'nyínēn bé ekíde é'díí.

13 Ahúde syánē ásē e ngíne e nkamlēne a ehíntén, apééné syánē ásē e nkamlēn míme awe Mwän a nlém.

14 Dyōb álágséné syánē mímed mbéb akōde áde ákódté syánē ne mekií míme awe Mwän ásyógé á awōg.

15 Modmod eenyínnéé Dyōb díí. Bon bad bénsōñtēn ngáne Dyōb ádíí áde bényíne Krístā áyāle adíí nwágén ní Dyōb.

16 Edé nē áyāle, mbwiined ne Krístā dōo Dyōb áhágé bwēm é'syāāl á nkoñ ní mín ne rísé. Ahágé bwēm ábē bényínnéé díí ne ábē béenyínnéé díí. Mó ahágé benkamlēne, ne ngíne ésyāāl. Dyōb áhágé bwēm é'syāāl mbwiined ne mó, mó-'aá Dyōb áhágké ábē bwēm é'syāāl.

17 Bédēhób bán béhage' kéchéé á nkōñsé-te né Krístā adé alonjé. Mó-'aá akāó bon bwēm é'syāāl ébē á e'díí.

18 Mó adé nló míme bad ábe bédúbpé mó, bó-'aá bédé nēñgáne eche yāl. Mó abage ábē bad alonjé áyāle mó adé mod a'só awé Dyōb ápuúdté awé ábē-é abé ne abé. Nén dēmbēnléd ábel nén ábē nkamlēne ámín mekan mésyāāl.

19 Mmén mekan méde nē áyāle nén Dyōb dēn-éé ádē.

20 Dyōb dēmbēl nén aá chōm ésyāāl étim ásē ne mó Dyōb mbwiined ne Krístā. Abén bwēm é'bédé bwēm bé nkoñ rísé ne bwēm bé nkoñ ní mín áyāle asyōg ádē awe Mwän ásyógé mekií á awōg. Bōob-pōó, chōm ésyāāl éhele ébē nsañ ne Dyōb.

21 Nyé ne nyé nyēmbé nchabned ne Dyōb, nyáábe Dyōb nyéebédeé áyāle mewēmtēn mé mbéb míme nyénwōñ'é ne mbeltéd mé mbéb míme nyébélé'áá.

22 Bon bōob, Dyōb ábélé nyétimé ásē ne mó, awé áde awe Mwän Krístā awé abédé moonyoñ áwédé á awōg. Dyōb dēmbēl nē ábel nén nyébē wéé módíí, nyébē bad ábe bésáá, nyéewóó atón dé mbéb ké ahóg á yāl, béekōbnē-é nyé awusé ké ahóg.

23 Ebē nén bán áden adúbe adíí awúú áte nyéehúde-é mekuu ásē ne asum áde nyésumé nlém áyāl e nkalañ ní bwām míme nyéwógé. Mmē nkalañ ní bwām míme nyémáá awóg, rídíí nkalañ míme níkánlédé nkōñsé áte rísyāāl mó-'aá me Paale, rítimé mbāledé a Dyōb ákal.

Nsón míme Paale

24 Ndé menyíñge bōob ne metake míme ríkudéé áyāl echēn. Ngáne ríkudéé mímén metake, mmade metake míme Yesue míme rítāñgéné abé, áyāl eche yāl, nédē bad ábe bédúbpé mó.

25 Dyōb ábélé me mbāledé ábele bad ábe bédúbpé Krístā. Alómé me aá ríkoñ nyé échē eyale akale bwām.

26 Bōód, échē eyale émbē dyam ádē bad bēnkēnsōñtēnné. Bon bōob ábele ábē bad bēbíí chō.

27 Dyōb áhede' nén aá ábē bad bēbíí nén bán nhōn ne ehúmé éche Krístā édé káñne ne bad ábe béesē bad bé Israel. Kun échē edé áwēd-te edíí nén bán, nyésum nlém nén bán nyéékūd ehúmé éche Dyōb áhóbé aá móōbē ábē bad.

28 Né-'aá ákáá bon sēlāngē bad tāñgene Krístā kéhéé wéé sékagké. Sélébe', séyāgtē-é bó ne debyéé ásyāāl áde Dyōb ábágé sé. Sēbele nē áyāle sēhede nén bán bēkobned á'sō é' Dyōb nēñgáne bad ábe mekuu mémáá awédned ásē á adúbe-tē.

29 Bon nwane áte bwāmbwam. Ngum échē Krístā eche edé me áte, chó-é ebage me ngíne áwan áte.

2

1 Ndáó méé nyébíí ngáne ríkēmpéé awan áte áyāl echēn, ne áyāl e bad bé dyad á Laudesia, nyébíí-é ngáne ríkēmpéé awan áte áyāl e bad bēmpéé ábe béenyínnē me díí.

² Mbɛle nê áwéd bó nlém á abum ábɛl bonj edaŋge éche édé átíntê echên ébɛl nyébê mod nhóg. Nhede me nyáábō nyésun nlém ne asum ásyā́l nêe bad ábe bésòŋténé dyam á Dyõb áde bad bénkênsòŋténé. Adê dyam-me ádíi Krístæ mwên.

³ Krístæ mós ahɛle ábɛl bonj nyêwónj debyéé ásòŋten mekan mé Dyõb. Mmê mekan médé etógnén bwâmbwam.

⁴ Nlânge nyé nén ábɛl bonj mod eédogné nyé e'nyin bé nsal áte se nyêwémtén nén bán dyam áde álângeé nyé átánjéné.

⁵ Ndáá meé nyébíi nén bán kénéé mmên méesaá ne nyé, ndé ne nyé é edáádəŋ. Kénéé méesaá-'aá ne nyé, ndé menyinje nén adúbe áde nyédúbpé Krístæ ályágé áde ngíne.

*Bad bé Krísto béesaá ásē
e mbéndé é nkõŋsé ámpē*

⁶ Né-ɔ́, ngáne nyékóbé Krístæ nêe Sánŋwéé awên, nyébê nyébele' ngáne áhɛdeé.

⁷ Adúbe áde nyédúbpé chõm-éé ábɛn bemeléede báyágté nyé édé mbále. Nyéságnan-ne Dyõb pónde té áyāle chõm ésyā́l.

⁸ Nyéemwāg-se mod atéd nyé ntāŋ áhíd e'hóhó bé áyáge dé metóm áde báyágté. Ayáge áde báyágté nyé ádíi ayáge áde békóbé wéé ábāb betaa ne áde áhíde mbéndé é mekan mé nkõŋsé. Adê ayáge ádíi ayáge áde áhúú ne baányonj ngên déehúú' é ne Krístæ.

⁹ Nyéemwāg-se ábê bemeléede bé metóm bédog nyé áyāle nén ngíne ne abé á Dyõb áde yāl e moonyonj echê Krístæ áte.

¹⁰ Né-ɔ́, nyélóné mbon áyāle nén nyêdé ne Krístæ, Mó-'aá akamlan ngíne ne benkamlɛɛ bésyā́l.

¹¹ Abé áde nyédíi ne Krístæ, Krístæ ayagé nyé. Eesaá nêŋgáne moonyonj áyagé mod. Krístæ mó ayagé nyé é edáádəŋ-tê. Ahúde áden abé dé mbéb.

¹² Ade bëndusénné nyé, édé nêe nyênwé, bélímé nyé, Dyõb ápuúd-te nyé ne Krístæ. Nén dêmɛnléd ne nyé áyāle nyêndúbé nén bán ngíne e Dyõb echê epuúdté Krístæ êpuúdté nyémpē.

¹³ Ngen e'só nyêmbé byánán nyêwéde áyāle nyébóó'aá mbéndé é Dyõb. Ene pónde-ɛ né Krístæ éehúdɛɛ nyé abé dé mbéb áyāl. Bonj bōb, Dyõb ábágé nyé alongé dékṓlɛ apuud áde ápuúdté syánē ne Krístæ. Alágséné syánē nímed mbéb ísyā́l.

¹⁴ Edé nêŋgáne apínné mbéb níme syánē wéé ántenlé mó. Nédé níme mbéb méesaá ámpē. Dyõb ábómmé níme mbéb á awəg abome áde bébómmé Krístæ á awəg bonj awé-ɛ.

¹⁵ Dyõb déntóm ngíne ne benkamlɛɛ bé nkõŋsé áte. Atóm áde ántōmmē bó, dényínnéd ne moosyā́l ne awé áde Krístæ ánwɛɛ á awəg.

¹⁶ Né-ɔ́, nyéemwāg-se bad bélāŋgē nyé bán nyébelé awusé áyāle nyédyákgē donje dé medyé, ké'ɛ áyāle nyémwákgē donje dé mmíítéd, ké'ɛ áyāle nyéebākgē donje á ngande ásē, ké'ɛ ngande echê ebāg nzé ngən étúbé túbén, ké'ɛ ngande e Epun é Nkóme áte.

¹⁷ Echê mbéndé ésyā́l ébédé-ɛ nêe e'díidinjɛ ábê é'lúmté'aá mam mé bwām níme Dyõb déntāŋgēnné alóm. Krístæ mó-'aá alónté níme mam mésyā́l.

¹⁸ Nyéemwāg-se mod anyágéd nyé aá nyétánjéné yāl asuded. Nyéemwāg-ke se mod anyágéd nyé nén aá nyétánjéné ángɛl edúbé abɛ ngáne ábagéé. Nzé nyébelé nê né nyéebōd ndɛ echê Dyõb áhóbé aá mósɔ́bɛ nyé. Kénzéé awé ayágté' nê, ahóbe' aá mónyíne á ndóg-te. Ene ndín e mod edé kúmbe ngên ne mekan mé mbéb níme níbide' mó á nlém-tê, bonj eewóó' é nzəm ké póg ábê.

¹⁹ Ene ndín e mod esógé Krístæ awé adé nló ní bad ábe bédúbpé adúbe. Ngáne nló níkamlanné yāl esyā́l, melemlem nê dōó Krístæ ákamlanné bad ábe bédúbpé mó bésyā́l ábɛl bébê mod nhóg. Ngáne nsid níladéé mebónj mé yāl mé mod bonj abé mod nhóg, nê dōó Krístæ áladéé bad ábe bédúbpé mó ábê mod nhóg ásē echê. Mmê nlatén níkwoge-ɛ ngáne Dyõb átíídé.

Awé ne ábê á alongé ne Krístæ

²⁰ Edé bɔɔb byánán awé áde Krístə́ awédé, nyêwédé ne mó. Né-ɔ́ nyéesaá ásē e mbéndé é nkɔ̄nsé ámpē. Cheé-ɔ́ ékɔ́á bɔ̄ nyébé nyéhíde' éché mbéndé byánán nkɔ̄nsé rídii ríkamlan nyé?

²¹ Abé bemeléede bé metóm bélânge nyé nén bán, “Nyéecháŋgé échén, nyéewóglán échíníí á nsəl, nyéēsítán éché.”

²² Eché mbéndé ésyā́l é̀nəne' bwēm ábè béebāg dyamdyam ámpē nzé mod amaá bɔ́ abenled. Eché mbéndé édíí mbéndé ne ayáge áde bad bèn behágné nló.

²³ Eché mbéndé ébelé ényinnaād byánán édé debyéé áte bwāmbwam áyāle nén, éyágte bad nén bán bèn bétáŋgéné néε béwóó nlém ábel mekan níme mékámé abel, álúmed nén bán békoo Dyɔ̄b ahíd. Eyágte bad bán bésuded yəl, bébane-'ε yəl á metake-tê bwāmbwam. Bɔ̄ ké bad bénhūū éché mbéndé ahíd, éheléé bɔ́ awóŋgen ásóg mewēmtən mé mbéb awóŋ.

3

¹ Edé bɔɔb byánán apuud áde Dyɔ̄b ápuúdté Krístə́, nyémpē nyêpuúdé ne mó. Né-ɔ́, nyébê nyóŋgé áyāl e mam mé m̄n, wéε Krístə́ adíí á nkamlən á ekáá émbáá é Dyɔ̄b.

² Nyébê nyésum nlém áyāl e mam mé m̄n, nyéesūmē nlém áyāl e mam mé nkɔ̄nsé.

³ Nyébíí nén bán, awé áde Krístə́ awédé, édé nēŋgáne nyémpē nyêwédé.

⁴ Krístə́ mó adé alongé ádēd, áde ápéé-'ε á nkɔ̄nsé-te wén nyémpē nyéēbē ne mó ne ehúmé ésyā́l.

Alongé dé nchun ne alongé dékōlē

⁵ Né-ɔ́, nyéhūd mekan mé ekob é yəl nlém ne ahúd ásyā́l. Nyéhūd nlém áyāl e mam nēŋgáne, akáb dé mesón, mbinde é mekan, esíí é mam mé ekob é yəl, áwóŋ mewēmtən mé mbéb ne ngoód. Nzé nyédé ngoód né édé nēŋgáne nyébage Dyɔ̄b démpēe edúbé.

⁶ Dyɔ̄b dékōgsēn bad bésyā́l ábē bébele' échén ndín e mekan. Echén ndín é mekan élinse' Dyɔ̄b, né-ɔ́, ákōgsēn bad ábe bébele chó hēén.

⁷ Echén ndín é mekan chóo nyébéláá ngen e e'só, áde esíí é mekan mé nkɔ̄nsé ékámllánáá nyé.

⁸ Bɔ̄ bɔɔb mekan nēŋgáne meliŋgá, pél, ekoyí, ábébed mod d̄n, ne ábéb nsəl áte, nyétáŋgéné mó asóg dé abel.

⁹ Nyéekanlé' nhóg ne aníníí metóm. Nyéēbēlē' mímén mekan ngáne édíí bán nyémaá áden abé dé mbeltéd mé mbéb atede.

¹⁰ Bɔɔb-pɔ́o nyémaá nkob mékōlē ahé. Dyɔ̄b áhédé nyé adén alongé dékōlē áte, akwogte-'ε dó ábel nyébê néε mó, nyékoŋ-'ε mó awé ahegé nyé abii bwām. Awóŋ áde nyéwóó adén alongé dékōlē ábélé

¹¹ nhəŋlén méesaá átínté e mod awé adé mod a Israel ne awé eésē, ké'ε mod awé béyáge ne awé béeyagéé. Ken mod adé mod a nken-ε, ken mod e ahín-tē-yε, ken ntāŋ-ε, ken kunze-yε. Krístə́ mó adé dyam ásyā́l adé-'ε bɔ́ mod asyā́l áte.

¹² Né-ɔ́, nyétáŋgéné nlém ní ngəl awóŋ, nyétáŋgéné nlém abɔ̄ŋ, nyétáŋgéné-'ε yəl asuded. Nyétáŋgéné apwiited, nyétáŋgéné-'ε awesən.

¹³ Nyétáŋgéné nhóg ne aníníí awesən. Nzé mod bɔ́ waáb békúú waáb álagsén mó. Ngáne Sánŋwéé álagséné nyé, nyémpē nyétáŋgéné nyélagsén nhóg ne aníníí.

¹⁴ Am̄n e mímén mésyā́l, nyédəŋ nhóg ne aníníí. Edəŋge chóo élade' chóm ésyā́l.

¹⁵ Krístə́ abelé nyédé nsəŋ ne nhóg ne aníníí. Né-ɔ́ mímē nsəŋ rítáŋgéné chóm ésyā́l éché nyébēléé alyáged. Nyétáŋgéné nyésāgnēn-ne Dyɔ̄b pónde ésyā́l.

¹⁶ Eyale éche Krístə́ ébē nyé á nlém-tē bwām abé ne abé. Nyébenlad éché eyale ne debyéé ásyā́l áyáged ne áléb nhóg ne aníníí. Nyékōnne' Dyɔ̄b ngəse éche édé á kálag e Dyɔ̄b. Nyékōnne' Dyɔ̄b ngəse éche ékēmtē' Dyɔ̄b ne Krístə́, ne nkáŋgé ké ríhée níme nípiídé nyé ákēmed Dyɔ̄b. Nyékōnne' mó ásəŋŋen mó ne nlém rísyā́l.

17 Kéchéé échě nyéhóbéé, ké'ε échě nyébeleé, nyébele chó á dñn áde Sánjú Yesue. Nyéságnan Dyöb Titée á dñn á Yesu.

Aloṅgé dékṵṵlē áde nyétáṅgéné awón

18 Nyé bebaád bé bechóm, nyéwógne áben bechóm. Nê dṵṵ bad ábě bédúbpé Sánjúwéé bétáṅgéné abel.

19 Nyé baachóm ábe nyéwóó bebaád, nyédəṅ ábēn bebaád, nyéētágté-'ε bó ngēn.

20 Nyé bānbān, nyéwógne áben bésáá ne benyaá áyāl e kéchéé échě nyébeleé. Nê dṵṵ Sánjúwéé ádṵṵ aá nyébel.

21 Nyé bésáá bé bān, nyéēkaṅté áben bān. Nzé nyékaṅte' bó, né nyésūnte bó yāl áte.

22 Nyé betāṅ, nyéwógne áben bewón pónde ésyāṵ. Nyéēbenlé bó nsón dásṵ pónde échě bényíneé nyé ábel békémed nyé. Boṅ nyébenle bó ne nlém nhóg áyāle nēn Sánjúwéé mṵṵ nyébagéé edúbé.

23 Nsón ké ríhée míme nyébeleé, nyébele' mṵṵ ne nlém rísyāṵ. Nyébele mṵṵ, nyébii-'ε nēn bān Dyöb dṵṵ nyébenléé saké baányon.

24 Nyébii nēn bān nyéēkūṵ nsábe míme Sánjúwéé ákóṅnéde ábē bad. Krístəə mṵṵ adé mod awě nyékoo'ε abele.

25 Dyöb dékṵṵsēn kenzéé awě abelé mbéb áyāl e mbéb míme abélé. Dyöb déekwognádté modmod.

4

1 Nyé bad ábe nyéwóó betāṅ ásē echēn nyéwále áben betāṅ nyaa échě Dyöb áhedeé, nyécháə-'ε bó bwām. Nyébii nēn bān nyémpē nyéwóó mod ámín awě nyédíí ásē échě.

Paale awéde' bad nlém á abum

2 Nyébē nyéwéd yāl áte á mekáne-tē. Nzé nyékānne-'ε nyébānē nlém ne kéchéé éche nyélāṅgéé Dyöb, nyésāgnēn-ne mṵṵ.

3 Nyékānne-tē sémpē ábel nēn Dyöb ánedned sé nzii ákal nkalaṅ tṅṅene Krístəə míme bad békēnsōṅtēnné bṵṵd. Mmē nkalaṅ míme ríkaleé mṵṵ ríkáá boṅ mbé á mbwəḡ.

4 Nyékānne' nēn bān ríkale mṵṵ bwām nyaa échě rítáṅgéné abel.

5 Nyébii ngáne nyébeleé mekan nzé nyédé ne bad ábe bédúbpé Krístəə. Pónde téé eche etál ébágné ne nyé, nyébenle' bó mekan me bwām.

6 Nzé nyáābṵṵ nyékale', nyéched ehób á nsəl, nyékale póle éche ébonṅe bad nlém á abum. Nzé nyébele' nē, né nyéēbii ngáne nyékwentanné kenzéé awě asēdté nyé dyam.

Melenten mé asóg

7 Tikikuse, mwānne a nlém a Krísto ālāā nyé mam míme mébenlad ne me hén. Mómpe adii mbəlede awě abenle Sánjúwéé ne nlém nhóg nchoo ne me.

8 Nlóme' mṵṵ áwēn ábel boṅ álāā nyé ngáne sédíí, áwéd-te nyé nlém á abum.

9 Nlóme' bó Onesimus. Onesimuse mómpe adii mwānne a Krísto awesyānē awě dédṵṵ. Mómpe abenle Krístəə ne nlém nhóg. Adii mod awě abídé áwēn dyad. Bó Tikikuse bēlāā nyé mam míme mébenlad hén.

10 Aristakuse awě sūmṵ bedé á mbwəḡ hén alēnté nyé. Banabase mwānyāṅ mómpe alēnté nyé. Memāṵ nyé alāā tṅṅene Makṵse. Nzé apedé, nyékob mṵṵ nken.

11 Yesue awě béchəḡéé bān Justuse, mómpe alente' nyé. Abén bad bēlāān bēnpen bóó bédé bad bé Israel ábe bédúbpé Krístəə, ábe syāābṵṵ debele' nsón ákal nkalaṅ tṅṅene nkamlēn rí Dyöb. Békéwéd me nlém abum bwāmbwam.

12 Epafrase mómpe alēnté nyé. Mómpe adii mod awě abídé áwēn dyad, abé-'ε mbəlede awe Yesu Krístəə. Akānnad nyé pónde téé. Aá Dyöb dēn ábel nyékoṅ chóm éche áhedeé áá nyébel abii, nyébel-le chó.

13 Mmēn mbíde' mṵṵ mbón nēn meé abelé nsón bwāmbwam áyāle echēn ne áyāl e bad bé Krísto ábe bédé á Laudesia ne á Hirapōlis.

¹⁴ Lukase, dógtεε awě dédáá b́ Demase, bómpē b́lómme nyé melentεn.

¹⁵ Nyéented με b́anned bé Kr̥sto ábe b́dé á Laudesia. Nyéented-τε με Nimfaa, ne bad ábe b́dúbpé b́syāā́l ábe b́bome' áwe ndáb.

¹⁶ Nzé nyēmaá enén kálag aláŋ, nyélóm chó á Laudesia ábel bómpē beláŋ chó. Nyémpē nyényín nén b́án nyéláá kálag echě r̥lómme bad bé Laudesia.

¹⁷ Nyéláa Achipuse b́án ányín nén áá ḿmadé nsón ńme Śngwéé ábágé mó áá ábel.

¹⁸ Με Paale mm̃n-εé mb̃nlédé échém ekáá átele nyé ńm̃n melentεn. Nyéēchatán nén b́án ndé á mbw̃g. Nsimé ŕ̥ Dyōb ŕ̥b̃ê ne nyé.

Kálag e'só echě Paale áténlé Baá Tesalonika Ndibned n kálag

Dyad á Tesalonika dáo ábédé nló mé alonj á mbwóg e Masedonia. Ade Paale ábídé á dyad á Filipi, ankě á Tesalonika ádíbē mwembé áwed. Ambíd e póndé, Paale anhidé á Tesalonika áke á dyad á Beria. Anhidé áwed ámpē ákē á dyad á Kōrinto, áwed-taá ákúdé kálag echě mod awě búmō bébele nsón, Timotiē, álómmé mó, áláa mó tñgene mekan míme mébenlad á mwembé míme rídé á Tesalonika.

Paale antelé mwembé míme ndé á Tesalonika, enén kálag e'só áwéd bó nlém á abum tñgene adúbe áde bédúbpé Sǎngwéé bédāñ-'e mó. Áwēd-te, ankamtén bó nyaa e alonjé echě ánwōngē áde ábédé ne bó, ákōñ-'e bó mekan alúmed áte tñgene epe éche Krístāa ápēé ámpē, éche ěmpēén mpuutéđ áfintē e mwembé míme ndé á Tesalonika. Anlúmed bó áte ngáne áwóó nlém áte átim ambíd áwāb ábel bonj áwēd bó nlém á abum tñgene mam mémpēe míme ménone' ádab adúbe. Anláá bó mekan míme bétāngéné abel áwóged Dyōb menyinje ne ngáne alonjé ádāb átāngéné abé asin áde bésinēé epe éche Sǎngwéé.

Nkabtéd n kálag

Ndibned n kálag 1.1

Meságnen ne mekenag 1.2-3.13

Elébé tñgene abé á bad bé Krísto 4.1-12

Elébé tñgene epe éche Krístāa 4.13-5.11

Elébé é asóg 5.12-22

Nsógtēn n kálag 5.23-28

¹ Me Paale, nchoo ne Sailase bó Timotiē, me-éé ntenle' nyé enén kálag. Ntenle nyé bad ábe bédé á mwembé míme rídé á dyad á Tesalonika, nyé ábe nyédé bad ábe Dyōb Titēe, nyébé-'e bad ábe Sǎngú Yesu Krístāa.

Nsimé ne nsañ míme Dyōb mbē ne nyé.

Paale aságnan áyāle adúbe áde bad bé Tesalonika bēwóó

² Sēságnan Dyōb áyāl e nyé moosyāal póndé té, séhāg nyé á mekáne póndé-té nzé sēkāne'.

³ Nzé sēkāne' áded Dyōb eched Sǎñ, sēbelé sēkamtán nsón míme nyébeleé áyāle adúbe áde nyédúbpé. Sēkamtan ngáne edānge éche nyéwōñné bad bēmpēe ébélé nyébele ntū áwōngēn bó, nēngáne alyág áde nyélyágé nlém áyāl e epe éche awesyānē Sǎngwéé, Yesu Krístāa, ábélé mekuu méwúú nyé ásē.

⁴ A-baányañ, sēbíí nēn bán Dyōb ádáá nyé apwēdé-'e nyé ábē ábē bad.

⁵ Sēbíí nēn áyāle áde sēmpēé áwēñ bonj sékanlé nyé nkalanj mí bwām, saké e'yale bēnpēn bóo sēmpēénné. Bonj ngíne e Edāđđāñ éche Esáá chó embēl bonj sékalé nkalanj ne ngíne, sēnkōñ-'e adúbe nēn bán kéchéé éche séhóbēé édé mbáale. Nyébíí ngáne abé ádēđ démbēē áde sēmbēē ne nyé. Chōm éche ěnkāñ bonj ábē nē édíí áwōngēn nyé.

⁶ Ne nyé, nyéhídé'áá nyaa e abé echě sēnwōngē, nyéhídē-'e abé áde Sǎngwéé. Edāđđāñ éche Esáá ěmbēl nyéwóg menyinje akob áde nyénkobpé nkalanj míme sēmpēénné áwēñ.

⁷ Né-óó, abé ádēñ démbē nēngáne elāñsēñ áfintē e bad ábe bédúbpé, ábe bédé á mbwóg é Masedonia ne Akaya.

⁸ Nyéē nyékāá bonj nkalanj míme Sǎngwéé níwógnéd mebwóg mémpēe. Saké á mbwóg é Masedonia ne á Akaya dēmpēn-éé níwógnédé. Bonj adúbe áde nyédúbpé Dyōb dōmpē áwógnédé hōm ásyāal. Né-óó, nzōm ké póg eesáá echě séhóbēé ádēñ akan ámpē tñgene nyé.

⁹ Abê bad bën bóó bétime ahób ngáne nyênkobpé sé nken áde sépédé áwēn. Béhóbé-’ε ngáne nyétímné Dyöb, nyétēdē-’ε abele á myöb mé metóm boŋ nyébenlé Dyöb dēn áde ádé á alongé.

¹⁰ Béhóbé-’ε ngáne nyésinéε επε éche Mwän a Dyöb awē abíde ádyöb. Ane Mwän a Dyöb, Yesue, awē asoo’ syánē ásē e nkógsen í Dyöb míme ríhúε’, móö Dyöb dēmpuúdté.

2

Paale abelé nsón á Tesalonika

¹ A-baányan, nyé bën nyêbíí bán επε éche sēmpεé áwēn, énkēmbáá ngēn.

² Nyé bën nyêbíí ngáne sēnkudté metake béwógéd-τε sé e’són á dyad á Filipi. Boŋ ádesyánē Dyöb dēnwēd sé nlém á abum, ákale nyé mímē Nkalan í bwâm. Sēkalé’áá mó kénεε édíí bán bad híin bétyéémánáá sé bwâmbwam áyāle béehεde’áá bán sékale mó.

³ Chöm éche sélángé’áá nyé bán nyébel, énkēmbáá nēn bán sēnwón mewēmtēn mé mbéb, káa bán ébédé chöm éche sēnkētángénné abel ké-’ε ádog nyé.

⁴ Boŋ pen sélángé’áá nyé mó, néε bad ábe Dyöb ápwédé ákwogned dé akal mímē nkalan. Né-öö, sékale mímē nkalan í bwâm saké áwóged moonyon menyinje boŋ áwóged Dyöb áde ábíí sé nlém áte menyinje.

⁵ Nyêbíí bán áde sémbēε ne nyé séebonje’áá nsal áte, ngoód-τε eebédeε sé áte. Dyöb ádé sé mbón áyāl e nê.

⁶ Séehεde’áá nēn bán nyé ké’ε bad bémpēε békεne’ sé.

⁷ Kénεε édíí bán sé nēngáne bembapεε bé nlomag ábe Krístaa, sēnwón kunze ápémed nyé nted, sēnkēmpémtédte nyé, boŋ pen sēmpwiitéd átíntē echēn ngáne nyεε-mwän átognεé ábe bán.

⁸ Sédáá nyé bwâmbwam, saké ákale nyé nkalan í bwâm í Dyöb mēmpen, boŋ káəŋne ábel nyaa echē séhεle séwóngén nyé, áyāle sédáá nyé bwâmbwam.

⁹ A-baányan bé Krísto, ndúbpé méε nyékamtan nsón ne ntü í ngíne míme sébélé. Ade sékánlé’áá nyé Nkalan í bwâm í Dyöb, sébelé’áá nsón nkuu ne müte ábel boŋ séétagté nyé modmod.

¹⁰ Nyédé sé mbón, Dyöb-pe ámpē ádé sé mbón nēn, áde sébéde átíntē echēn, nyé ábe nyédúbpé, abé dēnsāŋ sé, sébelé’áá mekan míme métángéné, sēnkēnwón-’áá awusé ké ahóg á yāl.

¹¹ Nyêbíí nēn bán sēncháá nyé mod téε ngáne sáá-a-mwän áchāŋgεé ábe bán.

¹² Sēwédé’áá nyé nlém á abum, sésimē-’ε nyé etúu áte áwón abé áde áwógte Dyöb menyinje. Dyöb dóó áchēnlé nyé ábé átíntē e ábē bad ábe ákamlanné ne ábé ásē e éche ehúmé.

¹³ Nzom empée edé echē ekáá boŋ sébagé Dyöb meságnen pónde ésyāāl. Ade sēmpεénné eyale é Dyöb áwēn, nyēnwóg chó, nyékōb-pe chó. Nyēnkēnkobpé chó nēngáne eyale éche éhúú ne moonyon boŋ nyēnkob chó nēngáne eyale éche éhúú ne Dyöb, ngáne chēn-ne ékóŋté abé. Echē eyale chó-’áá Dyöb ábenladté átíntē echēn, nyé ábe nyédúbpé, áwóngen nyé.

¹⁴ A-baányan, melemlem mé mam míme mēmbēnléd ne mwembé mí bad bé Dyöb ábe bédúbpé Yesu Krístaa ábe bédé á Judeya, móö mébēnlédé ne nyémpē. Nyékudé metake á mekáá míme ábēn bad melemlem ngáne bómpē bēnkudté metake á mekáá mé bad bé Israel.

¹⁵ Abê bad bé Israel bó donje bēnwūū Sāŋgú Yesue, bémpēε-’ε béwúú bekal bé’daádəŋ. Abê bad bé Israel-’ε bó donje-’áá bēnnān sé áwāb dyad-tē. Béewógtéε Dyöb menyinje, bétyéeman-ne moosyāāl.

¹⁶ Bébele nê ábel boŋ séekanlé bad ábe béesε bad bé Israel eyale é Dyöb, ábel boŋ béekudé e’sóoson. Bébáde mbéb ámīn e mbéb pónde ésyāāl, káəŋne á asóg-ke, Dyöb átángéné bó akógsen.

*Paale awóó nlém áte ányín
bad bé Dyöb bé Tesalonika*

¹⁷ A-baányaŋ, sêhóbe nén bán sêpágnédé nyé á yǎl á esón é pónké. Kénée séesaá hóm ahóg ne nyé, sêdíi sêkamtan nyé. Ngáne sénwōŋgē mewēmtēn bwāmbwam ányín nyé, sénwǎn áte bwāmbwam ányín nyé ámpē.

¹⁸ Nén ábédé áyāle sêhedé'áá apē áwēn. Mmēn Paale, nwané áte ngen ne ngen apē bon Satane enkēnháá sé etál.

¹⁹ Nyēē nyékáá bon sēwōŋ e'lyág bé nlém, nyēē nyékáá bon sêbé menyinje, nyēē nyékáá-ε bon sékumé ekáá á tâl, áyāle nsábe míme sénōnēé á'sō ákud á pónké echē Sǎngú Yesue ápēé. Nyébēn-εé nyékáá.

²⁰ Ne mbále, nyēē nyékáá bon sékumé' ekáá á tâl, bon sêbé-ε menyinje.

3

¹ Né-óó, áde sēnkēnhēnlé adyēē ésebán sêdé ne nyé, sēntíi nén bán séēdyēé ne sé bēn á dyad á Atens.

² Sēnlóm Timotiē, awesyánē mwǎnyaŋ áwēn. Syāābōō sêbele nsón ní Dyöb ákal nkalaní mí bwām tâŋgene Krístā. Sēnlóm mó áwēn áwōŋgen nyé áwéd nyé áte á adúbe-tē ne áwéd nyé nlém á abum.

³ Sêhede bán áwéd nyé nlém á abum ábel bon mímén metake méebelé'-se nyétímēn mbíd. Nyébēn nyébíi bwām nén bán Dyöb áamá atíi nén áá syāā baásyāāl déékūd mímén metake míme nyékudéé.

⁴ Nyébíi nén bán áde sêbédé ne nyé, sēnláá nyé á'sō é' pónké nén bán séēkūd metake. Nyé bēn nyébíi-ε bán nén dēn-εé ébēnlédé.

⁵ Nén dóó dēnkǎŋ bon nlóm Timotiē. Menkēnhēnlé nlém akan ámpē, né-óó, menlóm mó áhye dé ahead áte ngáne adúbe ádíi nyé. Membel nē áyāle mbáá'áá mēé ane awē abele' bon bad béhún á mekǎgsen-tē, ahele ahúnéd nyé á mekǎgsen-tē. Nén délūmēd bán sêbele nsón ngēn.

⁶ Bōōb-pōó, Timotiē abidé áwēn apedé ámbíd áwēd, aláŋgé'-ε sé kǎse e nkalaní, áá nyédíi nyédúbpe, nyédíi nyédáá-ε nhóg ne aníníi. Aláŋgé'-ε sé áá nyédíi nyékamtan sé ne nlém mí bwām, áá nyédíi nyédáá sé anyín ngáne sēmpē sédáá nyé anyín.

⁷ Né-óó, a-baányaŋ, átíntē e échēd ndutul ne metake mésyāāl, nlém níwúú sé á abum áyāl echēn. Adēn adúbe dóó áwédé sé nlém á abum.

⁸ Bōōb-pōó, séēbē menyinje abé áde sêdíi ámín, ngáne mekuu méwúú nyé ásē áyāle adúbe áde nyédúbpe Sǎngwéé.

⁹ Bōōb sêhele sēságnēn Dyöb áyāl echēn. Sēságnan mó áyāle menyinje míme sêdíi áyāl echēn áwe e'só.

¹⁰ Sêkǎnne' nkuu ne mūte, bwāmbwam nén bán sêhel apē áwēn ámpē, ábel bon dényínēn, sēwōŋgen-ne nyé ábel adúbe áwúú nyé áte.

¹¹ Nhede mēé ádesyánē Dyöb, Titēē ne awesyánē Sǎngú Yesue bélúmed syánē nzii sêhel apē áwēn ámpē.

¹² Nhede mēé Sǎngwéé ábel edǎnge éche nyéwōŋné nhóg ne aníníi ne bad bémpēé ékwōg akwōg ne akwōg melemlem ngáne edǎnge éche sēwōŋné nyé ékwōgēé akwōg ne akwōg.

¹³ Sêkǎnne' nén ábel bon Sǎngwéé áwéd nyé nlém á abum ábel nén nyéewóó' atón dé mbéb ké ahóg á yǎl, nyésǎŋ-ε á'sō ábe ádesyánē Dyöb Titēē, áde awesyánē Sǎngú Yesue ápēé ne ábē bad.

4

Nyéwōŋ abé áde áwógte Dyöb menyinje

¹ A-baányan sêhóbe ámpē nén bán, nyên'yágé áwēd nyaa e abé echē nyétàngéné awón, ábel bon nyéwóged Dyöb menyinje. Enén ndín e abé chí-'aá nyéwóó. Bɔɔb-pɔɔ, sêcháa', sêlânge-'ε nyé á dín á Sánjú Yesu nén bán, nyébê nyékeene' enén ndín e abé á'sō.

² Nyébên nyébíi mam míme sên'yāgēdtē nyé, sé nēngáne bad ábe Sánjú Yesuε ábágé kunze.

³ Dyöb áhede aá nyébê nēngáne bad ábe bésáá. Nyéekábé mesón.

⁴ Nyé mod-té ábíi ngáne ákóbéé eche yäl. * Nyébele nê nyaa echē etàngéné, ne nyaa echē nê débéé nyé edúbé áfinté e bad.

⁵ Yäl échên éebāg yäl éche éwóó' esíi bwāmbwam áyāl e mekan mé ekob é yäl ngáne bad ábe béebíi Dyöb bēwóó'é.

⁶ Ayāle ádén dyam, modmod eebēnlē mwānyan epandé atéd-te chōm éche édé échē. Sēnláá nyé mímén mekan ngen e'só sēsím-mε nyé etúu áte nén bán Dyöb dékōgsēn bad ábe bébele nê.

⁷ Dyöb dénkēmpwēdté syánē áwón abé á mbinde, bon ampwēd syánē áwón abé áde ásáá.

⁸ Kénzée awē eékobe ayáge áde séyágté mó, saké moonyon móo ábáá á yäl, bon Dyöb dɔɔ ábáá á yäl. Dyöb dɔ-'ε ábage' nyé échē Edáádəŋ éche Esáá.

⁹ Nzom ké póg éesaá echē íntenléé nyé ngáne nyé mod téé átàngéné mwānyan adəŋ, áyāle Dyöb dēn ámáá nyé ayáged ngáne nyé mod téé átàngéné mwānyan adəŋ.

¹⁰ A mbále nê dēn-naá nyédáá áben baányan bé Krīsto bésyāal ábe bédé á mbwóg e Masēdonia esyāal. Kénê, a-baányan, sêcháa nyé nén bán nyédəŋ bó tómaa nê pónde ésyāal.

¹¹ Sêcháa nyé ámpē nén bán mod téé áwón alongé áde ápwíítédé, modmod eēnōnē chōm éche waáb ábeléé, mod téé ábele-'ε míme nsón. Nén dɔɔ sēnlāā' é nyé bán nyébele'.

¹² Abel áde nyébenlé nén, bad ábe béedúbpe, bēbéé nyé edúbé, nyé mod téé ábōŋgē-'ε eche yäl.

Sánjwée ápe táléd

¹³ A-baányan, sêhede bán nyébíi mbále tēngene bad ábe bēwédé, ábel bon nyéelēbe nēngáne bad ábe béewóo e'lyág bé nlém.

¹⁴ Ngáne sēdúbpe nén bán Yesuε anwé, ápūū-'ε, sēbíi nén bán áde Yesuε ápéé, Dyöb débēl bad ábe bēdúbpe ábe bēwédé, bēpuú, bēbé ne Yesuε.

¹⁵ Ayáge áde séyágtéé nyé bɔɔb ádíi ayáge áde Sánjwée. Adé ayáge ádíi nén bán, syánē ábe déēbē á alongé epun éche Sánjwée ápéé, déebáá á'sō se bad ábe bēwédé bēbé ámbíd.

¹⁶ Sánjwée mwēn ábíi ámín, esaád é ngine éwōgnēd, ehób éche ángel embáá éwōgnēd, esaád é elon é Dyöb-pe éwōgnēd. Ene pónde dyam dé'só, bad ábe bēndúbē Krīstə, bēpuú.

¹⁷ Ámbíd enê syāá ábe dedé á alongé ábe dedé á nkōŋsé, déelatén ne bó, déké ámín á mbag-tē átán Sánjwée á pemε-tē. Né-'aá débēē ne Sánjwée á ngíndé ne á ngíndé.

¹⁸ Né-ɔɔ, nyébenled ádén ayáge áwéd nhóg ne aníníi nlém á abum.

5

Nyébé mbonšén áyāl e epε éche Sánjwée

¹ Bɔɔb-pɔɔ a-baányan bé Krīsto, nzom ké póg éesaá átele nyé áláa nyé pónde ne epun echē mímén mekan mébenlédté.

² Ayāle nyé bēn nyébíi bwām nén bán epun éche Sánjwée ápagké, ápe táléd, melemlem nēngáne nchíb ápagké nkuu áde mod éesínéé mó.

* **4:4** Nyé mod-té abli ngáne ákóbéé eche yäl; Donje á kálag áwóó Nyé mod té abli ngáne áchāŋgé mwáad.

³ Ade bad béhóbεé nén bán, “Nsaη ídé, dyamdyam déesaá áde sébáa’έ,” dóo ebébtéd épií’έ bó táléd. Ebε melemlem ngáne e’we bé achád é’piidεé mmwaád awε adé nkog. Modmod éebíd-taá échén ebébtéd áte.

⁴ Boη a-baányan, nyé pen nyéesaá bad bé mbéb ngáne bad ábe bédé á ehíntén-té. Né-óó, epun éche Sáηgwéé ápagké éētānē nyé táléd melemlem ngáne nchíb ápagké táléd.

⁵ Nyé baásyāāl nyédii bad bé e’nyínen bé ekíde, nyébε bad bé bín ábe é’kénlé. Syánē déesaá bad bé nkúu ké’ε bad bé ehíntén.

⁶ Né-óó, deebág née bad ábe bédé nēηgáne békúne’. Boη syánē détéd pónédé déchάά’ε éche syánē yāl.

⁷ Nkúu dóo bad békunεé, bad ábe mīm mó-’ε mékóbεé, nkúu dóo bémwákē mīm boη mékōbē bó.

⁸ Boη ngáne syánē dédí bad bé bín ábe é’kénlé, syánē déchάά éched yāl. Adúbe ne edāηge éche édé syánē áte bébê nēηgáne mod ahédé mbóté eché bébénlé e’kii ákúten tál á pónédé e nzum. E’lyág bé nlém-’ε ábe nyéwóó áyāl e e’soósoη ábe nyékudté é’bê nēηgáne mod awε ahédé ekóté éche bébénlé e’kii.

⁹ Dyōb déntii áá móōsōη syánē mbwiined ne awesyánē Sáηgwéé, Yesu Krístā. Enkēntíí’έ áá mīmē meliηgá mépii syánē.

¹⁰ Yesuε anwé á nló mīmēd ábel boη ké nzé édé bán syánē dedé á alongé, ké’ε dewédé, dēbē ne mó.

¹¹ Né-óó, nyéwēd nhóg ne anínii nlém á abum, nyéwéd-te nhóg ne anínii áte ngáne nyébélé’áá bóód.

Elébe ne melenten mé asóg

¹² A-baányan, sēcháa nyé áβε edúbé bwāmbwam wée bad ábe bēwōηgan nyé. Bóo bélyágte nyé, bēyāgtē-’ε nyé ngáne alongé ádēn átāηgéné abé nēηgáne bad bé Krístō.

¹³ Nyéchάá bó ne edúbé éche échábé ámīn, nyédāη-’ε bó áyāle nsón míme bébeléé. Nyébê nsaη ne nhóg ne anínii.

¹⁴ A-baányan, sēlāηge nyé nén bán, nyélēb bad ábe béebelé chōmchōm. Nyéwēd bad ábe bēwóó mbwóg áte, nlém á abum. Nyéwōηgen bad ábe béewúu áte, nyéwesen-ne nhóg ne anínii.

¹⁵ Nyényín nén bán modmod éētímtēē mbéb áyāl e mbéb. Boη pen nyéwane áte pónédé ésyāāl áwōη nlém mībwām wée nhóg ne anínii ne wée bad bésyāāl.

¹⁶ Nyébág menyīηge pónédé ésyāāl.

¹⁷ Nyékānne’ pónédé ésyāāl.

¹⁸ Kéchéé éche ébénléde ne nyé, nyésāgnan Dyōb. Mmēn mekan móo Dyōb áhεdεé áá nyébele’ abé áde nyédíi mod nhóg ne Yesu Krístā.

¹⁹ Nyéētímtē Edāódāη éche Esáá áte áyāle nsón míme ébeléé.

²⁰ Nyéebáá’ nkalāη á yāl míme Dyōb áhóbé áá nyékal.

²¹ Boη pen nyékāg mam mésyāāl míme béhóbεé. Nyéchāηned mam míme béhóbεé míme métāηgéné.

²² Nyéewóó’ dyam ábel ne mam míme béhóbεé míme méetāηgene.

²³ Dyōb dēn, mó awε abage syánē nsaη ábel nyésāη áyāl e mam mésyāāl. Nyébane edāódāη ne yāl échén ésyāāl bwām, éewóó’ atón dé mbéb ké ahóg á yāl káāηne á pónédé eché awesyánē Sáηgú Yesu Krístā áπεé.

²⁴ Dyōb áde áchénlé nyé ábele’ ngáne áhóbé, ábēl-le áned.

²⁵ A-baányan, nyékānnad sé.

²⁶ Nyélentad sé ábesyánē baányan bésyāāl, nyéhê bó tál.

²⁷ Nlāηge nyé á dīn áde Sáηgwéé nén méé nyélāη enén kálag wée ábesyánē baányan bésyāāl.

²⁸ Nsimé míme awesyánē Sáηgwéé, Yesu Krístā mbê ne nyé.

Kálag eché elónténé ébe eché Paale áténlé Baá Tesalonika Ndibned ní kálag

Kálag eché elónténé ébe eché Paale ânteléé bad bé mwembé míme níde á Tesalonika, ehóbe tângene adúbe áde bad b́nwōngē ńn b́n epe éche Krístə́ ápeé ámpē, émáá ape áte. Paale antelé bad bé Krísto enén kálag átii bó nsōhten míme b́nwōngē tângene mímén mekan. Mmén mewēmten míme baahóg á mwembé-te b́nwōngē, mēmběl bó donge á bad b́nkwān mekáá áte, b́nkēntéd-taá e'boŋ bé nlém ábe donge á bad bé Krísto b́lúmté'áá ńe dyam. Paale anlúmed bó áte ńn aá, Krístə́ adēhób aá mópag ámpē, ebébtéd ne mod-e-ebébtéd bó b́sēbē ape. Ane mod e ebébtéd mó átāngēn Krístə́, alúmed-te káŋne lúmtén aá mó mwēn-éé módē Dyōb. Paale ansím bó etúu áte aá bédii b́wēd ádab adúbe áte kénéé b́kudéé ndutul ne metake. Ansím-me bó etúu áte ámpē aá b́ekwānē mekáá áte boŋ bó mod téé ábele nsón ábel boŋ áhel eche yāl atōgen, melemlen ngáne mó Paale ne bad ábe b́ōbōó bébele nsón.

Nkabted ní kálag

Ndibned ní kálag 1.1-2

Mekenag ne e'wéd bé nlém á abum 1.3-12

Elébé tângene epe éche Krístə́ 2.1-17

Elébé tângene abé á bad bé Krísto 3.1-15

Nsógten ní kálag 3.16-18

¹ Me Paale, nchoo ne Sailase bó Timotiē, me-éé ntenle' nyé enén kálag. Ntenle nyé bad ábe bédé á mwembé míme níde á dyad á Tesalonika, nyé ábe nyédé bad ábe Dyōb Titée awêd, nyēbē-'e bad ábe Sāngú Yesu Krístə́.

² Nsimé ne nsan míme Dyōb Titée ne míme Sāngú Yesu Krístə́ m̀bē ne nyé.

Dyōb dékāād bad nyaa eché etāngéné

³ A-baányan sētāngéné ńe sésāgnanné Dyōb áyāl echēn pónde téé. Etāngéné b́n sébel nē áyāle adúbe ádēn ákwōge, akwōg ne akwōg, edānge-'e éche nyéwōŋné nhóg ne aníní ch́-'e ékwōge'.

⁴ Né-óó, átíntē e mwembé ní Dyōb, sébēn sēkumne nyé ekáá á tál tângene awesen áde nyéwéséné ne adúbe áde nyéwóó, ataged áde b́tagtée nyé ne metake mésyāāl míme nyékudéé.

⁵ Mmén mekan mésyāāl ḿlúmtē' ńn b́n nyaa eche Dyōb ákáadtē etāngéné. Mmén mésyāāl mó-'áá ḿkāŋ boŋ Dyōb átéd nyé ńe bad ábe b́kwógnédé ábē áwē nkamlen. Mmē nkamlen móó níkáá boŋ nyékudé metake.

⁶ Dyōb ábele mekan nyaa eché etāngéné. Bad ábe b́bele' boŋ nyékudé' metake, Dyōb dépiinéd bó metake.

⁷ Dyōb déběl nyéekudté metake ámpē, ábél-le sé-'e ámpē séekudté. Nén débēnléd áde Sāngú Yesu abídtē ádyōb ne éche ángel é ngine, muú míme ríchodne-'e ḿlāŋnéd bó.

⁸ Akōgsēn bad ábe b́báá Dyōb á yāl b́bāŋ-'e áhíd nkalan ní bwām míme ríhóbe tângene awesyānē Sāngú Yesu.

⁹ Akōgsēn bó ne metake míme ḿbē á ngíndé ne á ngíndé. B́ebáá ẃe Sāngẃéé ádíí, b́enyín-naá ngáne éche ehúmé épédé achab ámín.

¹⁰ Ade ápeé eché epun, bad bé Dyōb b́be mó mekenag, bad ábe b́edúbpe b́syāāl-le, b́nyāg bwāmbwam. Nyémpē nyéēbē átíntē e ábén bad áyāle nyéndúbé nkalan míme sēnlā'é nyé.

¹¹ Abé áde mímén mekan mésyāāl ḿdíí sé á nlém-tē d́óó ákáá boŋ sékānnād nyé. Sékānne b́n ádéd Dyōb ábel nyékwōgned ákud bwēm e' bwām ábē áhédéé nyé ábele

apwɛd áde ápwédé nyé ábē ábē bad. Sêkânne-’ε bán ábenled eche ngíne ábel bonj mekan mé bwâm mésyāāl míme nyéhɛdɛé, adúbe áde nyédúbpé Krístæ nyékud mó.

¹² Sêkânne nén ábel bonj dín áde awesyánē Sǎngú Yesu Krístæ áwōŋ edúbé áfínté echên, nyé-’ε ámpē nyéékūđ edúbé áyāl echê. Nsimé míme ádɛd Dyōb ne míme Sǎngú Yesu Krístæ, móó mébēl bonj nén ábenled.

2

Mod-e-ebébtéd äpě

¹ Bǎb-pǎǎ a-baányan, sêtenle nyé tǎŋgene epɛ éche awesyánē Sǎngwéé, Yesu Krístæ ápɛé ámpē ne aladɛn áde déladnɛé ábē ne mó. Ncháa nyé nén méé,

² nyéewámsán apuudted á mewêmtɛn, ké’ε nyéetédnád áte ahób áde bad béhóbɛé bán Epun éche Sǎngwéé é máá apɛ. Kapóg bad béwêmtan bán sênhób ádén akan áde séhóbé’áá mam míme Edǎǎdǎŋ élyágté’áá sé áá séhób, ké’ε áde sékánlé’áá nyé nkalanj mí bwâm ké’ε bán sêntelé nyé mó á kálag-tê. Bonj sênkêmbɛnlé nê.

³ Nyéēm wāg-sɛ mod ábenléd nzii ké póg ádog nyé. Ayāle Epun éche Sǎngwéé ápɛé éepaá kǎŋne á pónđé echê mpuutéd ní ngíne mépɛé á nkōŋsé, mod awě mó-’ε adé ebébtéd anyínned. Dyōb á máá atíí áá ane mod ákě á ehýǎŋ é muú.

⁴ Atyéēmēn kéchéé éche bad béchǎgɛé bán dyōb ké’ε kéchéé éche bad bébagɛé edúbé, ábānē-’ε eche yǎl ámín echáb. Asǎl, ádyēē-’ε ásē kǎŋne á ndáb e Dyōb, áchǎgɛ-’ε yǎl áá móó módē Dyōb.

⁵ Nyéēchatán nén bán áde mbédé ne nyé menláá nyé mímén mekan.

⁶ Nyébíí dyam áde áchǎŋgɛ ane mod bonj eépédé bǎb. Adê dyam áchǎŋgɛ mó ábel ápɛ á pónđé echê etǎŋgéné.

⁷ Mekan mé’ ekonéd mé ebébtéd mémáá abooted dé abɛnled. Ane awě achǎŋgɛ mímén mekan ábel bonj méebɛnlád bǎb, mó ábē acháá mó kǎŋne á pónđé echê Dyōb débɛnle bonj áhide.

⁸ Ene pónđé-’áá mod a ebébtéd anyínnéd tē. Adíí mod awě Sǎngú Yesu é áwūū’ é ne echê pemɛ e nsǎl, abébed-tɛ mó apɛn áde yǎl épɛnné mó áde ápɛé.

⁹ Mod-e-ebébtéd äpě ne ngíne eche Satane. Ábelé nsón mé edogké álúmed eche ngíne, ábelé’ e’chemléd ne menyáké nyaa ne nyaa.

¹⁰ Ábenléd-tɛ medogké mé ebébtéd nyaa ne nyaa wéɛ bad ábe ádáb alongé débǎǎ’ é. Adáb alongé débǎǎ áyāle bémbāŋ mbáale akob, ábel bonj békud e’soósonj.

¹¹ Né-ǎǎ, Dyōb dēmbēl béwōŋ mewêmtɛn mé mewusé mé ngíne ábel bonj bédúbe metóm.

¹² Nén débēl bad ábe bédúbpɛ mbáale bonj bétimé’ béwógɛ menyíŋgɛ ábel mbéb, békūđ nkógsɛn.

Dyōb ápwédé nyé ákud e’soósonj

¹³ A-baányan, nyé ábe Sǎngú Yesu é ádǎá, sêtǎŋgéné sésǎgnān Dyōb pónđé tée áyāl echên. Sésǎgnan mó áyāle apwédé nyé bad bé Tesalonika ábē bad bé’só ákud e’soósonj á ngíne e Edǎǎdǎŋ éche Esáá ábel bonj nyébê ábē bad ábe bésáá. Ámbēl-lɛ nyékūđ e’soósonj adúbe áde nyédúbpé mbáale.

¹⁴ Apwédé nyé ákud e’soósonj mbwiined ne nkalanj mí bwâm míme sékánlé nyé. Ábelé nén ábel bonj nyémpē nyébê ásē e ehúmɛ éche awesyánē Sǎngú Yesu Krístæ.

¹⁵ Né-ǎǎ, a-baányan, mekuu méwúu nyé ásē nyéhíde-’ε ayáge áde sékúdé, bonj sémpē sêyáged nyé. Sêyágté’áá nyé akale áde sékánlé’áá nyé ne atele áde séténlé’áá nyé kálag.

¹⁶ Awesyánē Sǎngwéé, Yesu Krístæ mwēn ne Dyōb Titée awêđ, mó awě adǎá syánē abēnlédé míme nsimé ábe syánē e’wéd bé nlém á abum ábe béemaá’, ábē-’ε syánē e’lyág bé nlém ályág nlém áyāl e mam mé bwâm.

¹⁷ Awêđ nyé nlém á abum awéd-tɛ nyé áte pónđé ésyāāl ábel ne áhób mekan mé bwâm.

3

Paale aá bad bé Krísto békánnad bó

¹ A-baányan, tãngene mekan mémpēe, nhóbe nén meé nyébê nyékánnad sé nén bán nkalaní ní bwám míme Sãngwéé níbê níkanlad átíntê e bad bémpēe níkag á'sō, bad békobpe mó ne edúbé melemlem ngáne émbēē ne nyé.

² Nyékáanne-'ε ámpē nén bán Dyōb ásonj sé á mekáá mé bad ábe bébébé nlém ne á mekáá mé e'bébtéd é' bad, áyāle saké bad bésyāāl ábe béwóge nkalaní ní bwám bédúbpe mó.

³ Bonj Sãngwéé abele' ngáne áhóbé aá móōbēl, áwēd nyé áte ákāā-'ε nyé ábel bonj Satane éēbēle nyé ebébtéd.

⁴ Sēsumé nlém nén bán Sãngwéé ábēl nyébēl kéchéé éche sélángé nyé bán nyébēl, nyéēbē nyébēlé-'ε chó.

⁵ Sãngú Yesu Krístā mwēn ábel nyésōntēn ngáne Dyōb ápédé nyé adān, nyéwesēn-ne melemlem ngáne ánwesénné.

Paale aá mod atãngéné nsón abel

⁶ A-baányan, sēsíme nyé etúu áte á dīn áde Sãngú Yesu Krístā, nén bán nyéēdōlē bad bé Krísto á yāl ábe békwané mekáá áte béēhīdē-'ε ayáge áde séyágté nyé.

⁷ Nyé bēn nyébíí bán séē nyétãngéné ahāntēn. Sēnkēnkwané mekáá áte áde sébédé ne nyé.

⁸ Sēnkēndyáá chōm é mod éche séēsábpēé, bonj pēn sēbelé'áá nsón ne ntū ní ngíne, nkuu ne mūte ábel bonj séētágtē nyé modmod.

⁹ Sēbelé'áá nén saké nén bán sēnkēnwóngé kunze áláa nyé nén bán nyéwōngēn sé. Bonj sēbelé'áá ábel bonj kéchéé éche sébeléé ébē nēngáne elánsēn éche nyémpē nyétãngéné ahíd.

¹⁰ Ade sébédé ne nyé, séyōgkē'áá nyé etúu asím áte nén bán, “Mod awē abáá nsón abel, béebagé mó chōm éche ádyēē.”

¹¹ Sēhóbe nén áyāle séwóge nén bán donje á bad bédé átíntê echēn ábe békwané mekáá áte, béebeléé chōmchōm, béhāg-ke nsāl áyāl e mekan mé bad.

¹² Echēn ndín é bad sēsíme bó etúu áte, sélāngē-'ε bó á dīn áde Sãngú Yesu Krístā nén bán bébwōg yāl, bébele nímbab nsón ákud ndyééd e epun é bīn.

¹³ A-baányan, nyéekómé' ábel mbonj.

¹⁴ Nzé mod abáá chōm éche sétélé á kálag-tē wēn ahíd, nyébane mó mīd á yāl. Nyéewóó' dyam ábel ne mó ábel bonj ákwág.

¹⁵ Kénē, nyéetédé mó néε mod a ekōyí. Bonj pēn nēngáne awēn mwānyan a Krísto, nyéláa mó bán átéd pōndé.

Melēntēn mé asóg

¹⁶ Sãngú Yesuē mwēn, mó awē abage syánē nsañ, ábe nyé nsañ pōndé ésyāāl ne á menzii mésyāāl. Sēkāanne-'ε bán mwēn ábē ne nyé moosyāāl.

¹⁷ Mē Paale, mmēn-εé ntelé nímbén melēntēn ne échēm ekáá. Nén dōo ádé nēngáne e'chem áyāl e échēm kálag ésyāāl. Nē dōo níteléé kálag.

¹⁸ Nsimé míme awesyánē Sãngwéé, Yesu Krístā, níbē ne nyé moosyāāl.

Kálag e'só echë Paale áténlé Timotiε Ndibned n kálag

Timotiε abédé kódemod echë endúbé Krístæ. Ambíd á Esia Mainæ. Nyaá abédéε mmwaád a Israel, sáá-'ε mod a Grikia. Ahõñné'áá Paale ábelé-'ε nsón n Dyõb ne mó. Kálag e'só echë Paale áténlé Timotiε ekoo' metón meláán ahób.

Dyam dé'só, ene kálag esíme bad etúu áte átéd pónde ne ayáge dé metóm áde abédé á mwembé-te. Adén ayáge dênladtén mekan míme bad bé Israel behídé'áá ne míme bad ábe béesë bad bé Israel behídé'áá. Adé ayáge abédé nén bán nkõñsé míme bad bédíí áte nídé ebébtéd, bán nzé mod áküd-te e'soosõñ atánjéné abíí mekan mé e'koñéd ábelé-'ε mekan nêñgáne ákii donje á ndyééd ne ádyεε ésebán mod awóo' mmwaád ké'ε mmwaád awóo' nchóm. Enén kálag ehóbe ámpē ngáne bad bétánjéné mwembé alyáged, ngáne bétánjéné Dyõb edúbé abε, ne nyaá e abé echë bad ábe bélyágte mwembé ne ábe béwõñgan á mwembé-te bétánjéné awóñ. Asóged, Paale alébe Timotiε ngáne átánjéné mbæledε awe Yesu Krístæ a bwám abé ne nsón míme átánjéné abel átíntē e bad ábe bédúbpé Krístæ.

Nkabtéd n kálag

Ndibned n kálag 1.1-2

Elébé tãñgene mwembé ne bad ábe bélyágte mó 1.3-3.16

Timotiε akudé elébé tãñgene míme nsón 4.1-6.21

Paale alómmé Timotiε melentēn

¹ Mε Paale, mε-εé ntelé enén kálag. Ndíi mbapεε a nlómag awë Yesu Krístæ. Ndade echë nkúdé ábel míme nsón ehúú ne Dyõb, mó awë asoo syánē áyāl e mbéb, ehúú-'ε ne Yesu Krístæ, mó awë adé syánē e'lyág bé nlém.

² A-Timoti, wε-εé rítenléé enén kálag. Edíi nêñgáne awem mwän mwën, adúbe áde edúbpé Krístæ. Nsimé, ngal ne nsañ míme nhúú ne Dyõb Titéε awêd ne Yesu Krístæ, Sãñgwéé awêd mbê ne wε.

Paale alébe Timotiε tãñgene

bemeléede bé metóm

³ Ade nkágé'áá á mbwóg e Masedonia menláá wε meé élyæg hê á dyad dé Efesus ábel boñ weémwäg wéé donje á bad béyágte' ayáge áde déetãñgene.

⁴ Weémwäg-kε-sε ábê bad bébëbtē pónde ákal póle éche éesë mbále ne póle éche ehóbe tãñgene ábáb betaa ábe mod éehelée-sε atón. Nzé béyágte échë ndín é póle épεεne mpentēn, éēwõñgānnē bad áwóñ alongé áde álúmte bán bédúbpé Dyõb.

⁵ Nzom echë enkãñ boñ nláá wε meé éyágte bad ayáge áde átánjéné edíi ábel boñ bad bédãñ nhóg ne aníníí. Etánjéné edãñge awóñ éche ébide' á nlém míme nísáá, nlém míme mbíí dyam áde átánjéné ne áde déetãñgene, mbíí-'ε adúbe áde áde mbále.

⁶ Donje á bad béehídēε mímén mekan, nê ábelé bépáné nzii ahób áde behóbeé e'kúkú é' mekan.

⁷ Abé bad béwóo nlém áte abé bemeléede ábe béyágte mbéndé é Dyõb boñ béesõñtεnéε mekan míme belãñgεé bad, béēsõñtεnéé-'ε mekan míme behóbeé bán békóo abíi.

⁸ Debíí nén bán mbéndé eboó nzé bad bébenlad chó ngáne éhɛdnad-té.

⁹ Debíí'ε nén bán Dyõb déebeléé mbéndé áyāle bad ábe bébele' ngáne áhɛdεé. Boñ Dyõb ábelé mbéndé áyāle bad ábe béehídē mbéndé ne bad ábe béebelé' ngáne áhɛdεé. Abelé mbéndé áyāle bad ábe béewóo Edáádãñ é Dyõb áte, ne bad ábe bébele mbéb. Bébélé mbéndé áyāle bad ábe béewóo mbwóg n Dyõb áte, ne ábe behóbe Dyõb mekan mé mbéb

áyāl. Dyöb ábélé mbéndé áyāle bad ábe béwúé' ábab besáá ne benyaá, ne bad ábe béwúé' bad bémpēe.

¹⁰ Bébélé mbéndé áyāle bad ábe békábe mesón, baachóm ábe bēnaḡnad baachóm bémpēe, bad ábe békóbe bad boḡ bésóm bó nēe betāḡ, bad ábe békale metóm, bad ábe bémwāg melē mé metóm á pónde e nkáásé ne bad ábe bébele' kéchéé éche éesē nchoo ne ngáne ayáge á bwām áhóbéé.

¹¹ Adē ayáge áde nchoo ne nkalaḡ mí bwām míme Dyöb ábágé me ákale bad. Mmē nkalaḡ mí bwām ríhúú ne Dyöb dé ehúmé áde bad békeneé.

Nságnen áyāle ngal e Dyöb

¹² Nságnan Yesu Krístəə, Sāḡgwéé awêd, mó abage me ngíne ábel mímēm nsón. Nságnan mó áyāle anyín áde anyíné aá mēbēl mó nyaa eche etāḡéné, ápwēd-te me ábele mó.

¹³ Ambel nē, kénéé édíí bán ngen e'só nhóbé'áá mó mam mé mbéb áyāl, rítagté bad ábe bédúbpé mó, ríbenlād-te e'yale bé mbéb áyāl echē. Boḡ Yesu Krístəə anwóg me ngal áyāle menkēmpaá adúbe awóḡ, menkēmbíí-'aá chóm éche ríbeleé.

¹⁴ Sāḡgwéé ambē me míme nsímé míme méesē ahāḡten, ábēl ndúbé Krístəə, ábēl-'e aá rílúmed bad bémpēe edāḡge áyāle dedé nhóg ne Yesu Krístəə.

¹⁵ Yesu Krístəə ampē a nkōḡsé áson bebel bé mbéb. Mmēn-ne mbédé mod awē atómtánáá mbéb ábel tómaa moosyáál. Enén póle edé mbále detāḡéné-'e chó akonḡ dé adúbe.

¹⁶ Boḡ Dyöb dénwōg me ngal áyāle ahedé'áá aá Yesu Krístəə álúmed aá míme nwesen méewó'é asóg áyāl e me awē ntómtánáá mbéb ábel tómaa moosyáál. Nén dēmbenléd nēḡgáne elāḡsén wēe bad ábe bédúbē, békūd-te alongé áde déemaá'.

¹⁷ Ehúmé ne edúbé bébē ne Dyöb á ngíndé ne á ngíndé. Mó adé kāḡ echē edé á ngíndé ne á ngíndé. Mó-'aá adé ane awē bad béenyínnēē díd awē eewág-ke. Mwēmpēn-eé áde Dyöb. Ebē nē.

¹⁸ A awem mwān Timoti, mekan míme rílanḡgé wē meé ébel, médíi mekan míme Dyöb dénláá'é bad aá béhōb bán mébenléd áyāl echōḡ. Abē e'yale é'wēd wē áte. Abenled áde ébenladte ayáge á mbále é'bel wē ébē nēḡgáne mod awē awane nzum bwām.

¹⁹ Enyín-ne nén wēé móchāḡnēdē ne adúbe áde édúbpé Krístəə, ébele-'e mekan bwām ngáne nlém rílanḡgé wē. Doḡge á bad bébeleé ngáne mímab nlém nlanḡgé bó. Nén ákásé béchénné ádab adúbe béebíí'é wēe békagké.

²⁰ Atíntē e bad ábe ríhóbéé nē, nhóg adé bán Himenosē, aníníí-'e bán Alesandaa. Abén bad ntēdté bó á mekáá míme Satanē ábel boḡ bébíi nén bán éeboo'é áhób Dyöb mekan mé mbéb á yāl.

2

Elébé tāḡene ábe Dyöb edúbé

¹ Dyam dé'só, nwéde wē aláa nén meé nyékānnad moosyáál. Nyékānnad bad bémpēe. Nyékānne nén bán Dyöb álóme nyé bwēm ábe nyétógnéné, nyéságnan-ne mó áyāle mboḡ míme ábenléé nyé ne bad bésyāál.

² Nyékānnad kāḡ é bad ne bad bésyāál ábe bédé á nkamlēn. Nén débēl alongé áde syánē débē nsaḡ ésebán mehób médé, débélé ngáne Dyöb áhedeé, débagé-'e mó edúbé á menzii mésyāál.

³ Akānned bad ábóó. Nén áwógte Dyöb áde ásóó syánē menyīḡge.

⁴ Dyöb áhede aá moosyáál ákud e'soosonḡ bésōḡten-ne mbále echē Eyale é Dyöb ékaléé.

⁵ Ebyééné nén bán Dyöb ahóg dēmpēn dōó áde. Mod nhóg mwēmpēn-naá adé awē apēene Dyöb ne baányonḡ á nchemten. Ane mod adíi Yesu Krístəə.

⁶ Ambē áde alongé áwé á nló mí moosyáál. Ene kwééd echē awédé a nló mí moosyáál enlúmed á pónde echē etāḡéné nén bán Dyöb áhede aá moosyáál ákud e'soosonḡ.

⁷ Ayāle nēn dōo ákáo boŋ Krīstəa álōmē me nēe mbapere a nlomag áke dé akal nímē nkalan t̄ngene adube á Krīsto ne mbále, wēe bad ábe béesē bad bé Israel. Dyam áde nhóbēé adé mbále. Meékālēē metóm.

⁸ Né-ōó hōm ké áhéé adé bad bé Krīsto béladnēé, nhede nēn meé baachóm ábe bēbágé échab yāl ábele Dyōb bényene mekáá ámín bēbage mekáne. Abē bad béēt̄ngeneé meliŋá ahé á nlém káa béēt̄ngeneé bad abé ábe bésenle’.

⁹ Nhede-’ε ámpē nēn meé bebaád béhāg mesan nímé bad bényinnē nēn bán mét̄ngéné. Mmāb mesan mét̄ngéné bó yāl akúten bwām esebán métēde baachóm nlém á abum. Béenabpé esid é nló nyaa echē etómé áte, béehāg bwēm é’ gól, béewāā’ nsān níme bēbénlé bán bé meláá mé etógnén, béehāg-ke mbóté éche étómténé nkun abé.

¹⁰ Boŋ pen nímāb mbeltéd mí bwām rílúmed nēn bán bédii bebaád ábe bēbenle Dyōb.

¹¹ Mmwaád at̄ngéné ádyēē piib, ásūdēd yāl boŋ áwōglān ngáne baachóm bēyágtēé.

¹² Meehóbēé nēn meé mmwaád awóó kunze áyáged káa ákamlen baachóm. Mmwaád at̄ngéné ádyēē piib.

¹³ Nhóbé nēn áyāle Dyōb dénsēbē Adame ahag boŋ áhagé’ Ife.

¹⁴ Ebyééné-’ε nēn bán mmwaád móó Satane āndogké boŋ abóó mbéndé, saké Adame. Né-ōó mmwaád mó ambóó mbéndé.

¹⁵ Boŋ Dyōb désōŋ alongé dé mmwaád á pónde e achád nzé adii asumé nlém wēe Krīstəa alúmté-’ε edaŋge ne bad bēmpēe, eewóo-’ε at̄n dé mbéb ké ahóg áyāl.

3

Paale atēnlé Timotie t̄ngene belyáged bé mwembé

¹ Nzé mod ahede aá móbē nlyáged a mwembé, né apwēdé kase e nsón. Enén póle edé mbále.

² Bōob-pōó, mod awe alyágte mwembé, at̄ngéné abé mod awē bad béehōbēē mekan mé mbéb á yāl, at̄ngéné-’ε dāsō mmwaád nhóg awōŋ.* Abé mod awē akóbe yāl, abé mod awē adole dyam áte bwām, abé mod awē adélté yāl áte, abé mod awē akobe beken, abé-’ε mod awē abíe bad ayáged.

³ Eebág mod awē abagé yāl á amwé á mīm, káa mod awē apere epuuté. Boŋ abē mod awē apwiítédé, ábē-’ε mod awē eésenlé’. Eebág mod awē atómténé mōné adāŋ.

⁴ At̄ngéné abé mod awē acháŋgé eche ndáb bwām, ábōŋgē-’ε ábe bán nyaa echē bēwógnéé mó bēbage-’ε mó edúbé á menzii mésyāāl.

⁵ Nhóbe nē áyāle nzé mod eéhele eche ndáb akamlen, chán-nō áhenlé mwembé ní Dyōb akamlen?

⁶ Eet̄ngeneé se abé mod awē adúbpe Krīstəa ekóólé ekóólé. Esebé nē, né ábē kúmbe, chó ēbēl ákwē, ákūd-te nkógsen melemlen ngáne Satane ānkwéé boŋ ákūd-te nkógsen.

⁷ Abád ámpē, ane mod at̄ngéné abé mod awē káōŋne bad ábe béesē á mwembé bēbageé edúbé. Nēn débēl éekudté akwágké éehūn-naá melám níme Satane áhíínédé mó.

⁸ Bad ábe bēwōŋgan ábel nsón á mwembé, ébē melemlen nēe bó. Bēt̄ngéné abé á bwām awōŋ, bēbé-’ε bad ábe bēhóbe dyam ne nlém nhóg. Béēt̄ngeneé bad ábe abē bēbágé yāl á amwé á mīm, káa bad ábe bédé metog áyāle mōné.

⁹ Bēt̄ngéné bēhíd mbále echē Dyōb ábeléé boŋ bad bēbíi t̄ngene mewēmtēn níme áhedéé aá bēwōŋ ne abé áde áhedéé aá bēwōŋ. Bēt̄ngéné bēbel nē ne nlém níme mbíi chōm éche ét̄ngéné.

¹⁰ Belyáged bédēhób bán bēpwēde bad ábe bēwōŋgan á mwembé-te, bēt̄ngéné bad ábe bēhedéé apwēd asebe dé asimēn. Nzé bényíné nēn bán mod awē bésímné eewóo-’ε awusé ké ahóg á yāl nē ane mod akwōgnédé ábel nímé nsón.

* **3:2** At̄ngéné-’ε dāsō mmwadd nhóg awōŋ káa at̄ngéné dāsō mwadd awōŋ ngen póg ne ngen ésyāāl káa mod at̄ngéné dāsō mwadd mwēmpen ananjed.

¹¹ Kááñne ábāb bebaád bétāngéné abé á bwām awōñ. Béēbāg bebaád ábe béhóbe bad ámbīd, bébê bebaád ábe békóbe yāl, bébé-'ε bebaád ábe bad béhele-se bésūm nlém á yāl ne kéchéé éche bébeleé.

¹² Mod awē awōñgan ábel nsón á mwembé atāngéné dāsō mmwaád nhóg awōñ. Atāngéné abé mod awē abōñge ábe bān ne bad bémpee ábe bédé áwe ndáb bwām.

¹³ Nhóbe nē áyāle nzé bad ábe bēwōñgan ábel nsón á mwembé bébele nsón bwām, bad bébe bó edúbé. Nén débēl bēwōñ nlém áhób tāñgene adúbe áde bēwóó ne Yesu Krīstā.

Dyam dé e'koñéd áde dēntīm abyēn

¹⁴ A Timoti, kénēe édíí bān nwóó nlém ápe áwōñ mwāmpīn pónéd, ndii ntenle wε enén kálag.

¹⁵ Ntenle wε nímén mekan míme étāngéné abel ábel nén ké meélyoge ape, ehēle ebíí nyaa e abé echē bad bé Dyōb bétāngéné awále. Bad bé Dyōb bóó bédé mwembé ní Dyōb, Dyōb ádé-'ε á alongé. Mmē mwembé móó rídé nēñgāne akon ne nsāned míme ríchāngé mbále Eyale é Dyōb bwām. Áhed dō-'aá ene mbále ébwāgnédé. ¹⁶ Dyōb ábélé syāā debíí nén bān nímē nkalan ndé etógnén bwāmbwam. Ndé nén bān:

Krīstā ampē, abé-'ε moonyon,

Edáádāñ éche Esáá énlūmēd sé nén bān adíi Mwān a Dyōb, ángel-le énniyīn mó.

Bēnkale bad bé nkōñsé bésyāāl, bēndūbē-'ε mó.

Dyōb dēmpuúd mó ákē-'ε ádyōb ne ehúmé ésyāāl.

4

Paale alébé Timotiε tāñgene bemeléede bé metóm

¹ Edáádāñ éche Esáá énhōb bwām nén aá, nímén mesú donge á bad bétédé adúbe á mbále ádāb, bédūbpē bad ábe báyágte ayáge dé metóm. Adén ayáge dōó e'dáádāñ bé mbéb é'hēdeé aá bédúbe.

² Abén bad bébele' byánán békale mbále bon metóm móó békaleé. Nzé báyágte chōm éche éetāñgene bélūmte nén bān béebíí'ε nhāñlén áfīntē chōm éche étāngéné ne éche éetāñgene.

³ Abén bemeléede bé metóm, báyágte bad bān bēwōñné, bān bad béedyāg-ke donge dé medyé. Dyōb dēnhāg nímē medyé ábel nén bad bedyāg mó. Bad ábe bēbíí nkalan ní bwām, bédūbpé mó, bésāgnanne Dyōb áyāle nímē medyé.

⁴ Abē bemeléede béētāñgené, áyāle kéchéé éche Dyōb áhágé ébóó. Nzom ké póg eésāá ábāñ donge dé medyé. Né-óó, désāgnen Dyōb akud áde dékudeé abén bwēm.

⁵ Mod eékiē ndyééd, áyāle Eyale é Dyōb ne mekáne bébele chó ébon adyé.

Paale alāngé Timotiε ngāne átāngéné mbāledé a bwām awe Krīstā abé

⁶ Nzé eyágte bad ábe bédūbpé Yesuε nímén mekan né wēbē mbāledé a bwām awe Yesu Krīstā. Wēwēdnēd-te áte á edáádāñ-tē áyāl e nkalan míme édūbpé ne áyāle ayáge dé eyale é Dyōb áde éhídeé ámbīd.

⁷ Weewóó dyam dé abelen ne póle éche élūmte bān bad bēdūbpéé Dyōb, ne e'yókél é' póle. Bon pen éyágke' pónéd té ábel ngāne Dyōb áhēdeé aá ébel.

⁸ Edé etógnén mod áyáged yāl e nkōñsé, áwéd chó áte. Bon étómténé etógnén abé nzé mod awédé yāl áte ábel ngāne Dyōb áhedéé áyāl e chōm ésyāāl. Débēl ngāne Dyōb áhēdeé áyāle, Dyōb áhóbé aá móóbē syānē alongé áde déemaá', bóob ne á pónéd echē ehúé'.

⁹ Adén dyam áde rihóbé nén adé mbále. Nyētāngéné dō adúbe.

¹⁰ Né-óó, nén dōó ákáá bon dényóde, déwanté-'ε yāl áte áyāle delyáge nlém ne Dyōb áde adé á alongé. Mó abage baásyāāl e'soóson, bwāmbwam bad ábe bédūbpé mó.

¹¹ Nyín nén wēé mólāngē bad ábe bédūbpé nímén mekan, wēé móyāgtē-'ε bó mó.

¹² Weémwāg-se modmod anyín we nkóntéd áyāle édífí kódemod. Boŋ pen lúmed bad ábe bédúbpé abé a bwām ábel boŋ bómpē bébel melemlem. Nyaa eché éhóbéé dyam, abé áde éwóó, nyaa eché édáá bad, nyaa éche édúbpé Dyöb ne ábel áde wéebeléé mekan mé mbinde ábê née elánsén wée bad ábe bédúbpé.

¹³ Enyín nén wée mólāa' Eyale é Dyöb nzé bad béléádné á mwembé-te. Eláŋge bó chöm éche échē Eyale é Dyöb éhóbéé, éyágte-'e bó kááŋ né mpedé.

¹⁴ Weétedé nsón míme Dyöb ábágé we née nde, áláa bad mekan míme Dyöb dénhöbpē aá éláa bó á pónde eche belyáged bé mwembé bémbānē we mekáá á nló.

¹⁵ Belé nímén mekan ne nlém nhóg ábel boŋ baásyāal bényín nén bán ebele mó bwām, ekeene-'e mó á'sō.

¹⁶ Etōŋ yāl achāa bwām ne kéchéé éche éyágteé bad. Kεεné' nē á'sō, ábel boŋ Dyöb áson we alongé, ásōŋ-'e alongé á bad ábe éyágteé.

5

Paale aláŋgé Timotié ngáne átáŋgéné donje á bad achāa á mwembé-te

¹ Weekánné mod a mbáá áte. Cháá mó melemlem ngáne ehēle-se echáá sóó mwēn. Cháá bad ábe béepede we kād née baányon bé baachóm.

² Cháá bebaád bémbáa nēŋgáne éhéleé-se echáá nyoó mwēn. Echāa-'e ngōndére née baányon bé bebaád. Weewōŋné bó mekan mé mesón á mewēmtēn.

³ Bekúd ábe béewóo bad ábe bēnōne bó éwōŋgan bó.

⁴ Boŋ nzé nkúd achyáá bán káa bán ábe ábē bán, bétáŋgéné mó atōgen. Nén áde dyam dé'só áde bad ábe bébele ngáne Dyöb áhedéé bétáŋgéné ábel. Abāb benyāa ne besáa bēntōgén bó, bómpē bétáŋgéné bó atōgen. Nén áwōgte Dyöb menyinje.

⁵ Nkúd awē adé mwēmpen boŋ eewóo mod awē awōŋgan mó, wée Dyöb dēmpen dáa ályágeé nlém. Abē ákánne', áhedne-'e mó nwōŋgen nkuu ne müte.

⁶ Boŋ nkúd awē asólté yāl á mekan mé nkōŋsé, awédé á edāādāŋ, kénéé adíí á alongé.

⁷ Láa bad bé mwembé nímén mekan ábel boŋ mod eehóbé bó mekan mé mbéb á yāl.

⁸ Nzé mod a Krīsto eētōgné bad bé túmbé ábē, bwāmbwam áde abum a ndáb, né alúmte nén aá móódúbpéé Krīstāa. Ene ndín e mod nímē mbeltéd rílúmte nén bán adíi mod awē ábelé mbéb tómaa mod awē eedúbpe Krīstāa.

⁹ Nkúd awē éhéle-se etōŋ wée átáŋgéné nwōŋgen akud, adíi nkúd awē atómé móom mé mwē ntóób. Atáŋgéné abé-'e nkúd awē a nwōŋ nchóm nhóg mwēmpen.

¹⁰ Ane nkúd átáŋgéné abé mmwāád awē bad bényíné bán míme mbeltéd ríboó. Atáŋgéné abé mmwāád awē apééné bán ámīn bwām, abé mmwāád awē akobe beken awe ndáb bwām, abé mmwāád awē asudte yāl, ábenlé bad bé Dyöb nyaa eché áwóbpé'áá bó mekuu. Atáŋgéné mmwāád abé awē awōŋgéné bad ábe bémbē á ndutul-tē, ábē-'e eche yāl ábel mekan mé bwām.

¹¹ Boŋ weetóo bekúd ábe bédé etum nēŋgáne bekúd ábe békud nwōŋgen. Weetóo bó áyāle nzé béwóó esíí áwōŋ bechóm ámpē béebeléé Krīstāa ngáne éhednadté.

¹² Nzé béwóó-'e bechóm bēmpēe né békwoŋgnédé ákud nkógsen, áyāle béelōntéé akag áde bēnhēē nén bán bébelé Krīstāa.

¹³ Saá-kaá nē dēmpen, béwóó abé áde béebeléé chöm, béhyóme ndáb ne ndáb. Amīn enē bēhóbe bad ámbīd, bēhāg nsəl áyāl e mekan mé bad, bēhóbe-'e mekan míme bēnkētáŋgéné ahób.

¹⁴ Né-óó, ndáá méé e'tum bé bekúd béwōŋ bechóm, béchyāa bán, bēbōŋge-'e échāb ndáb. Nén débēl béebeléé mekan nímé bad ábe békóó syānē bēhōbēē syānē mekan mé mbéb á yāl.

¹⁵ Nhóbe nén áyāle ábén bekúd donje bēbóótédé mekan ábel míme Satané áhedéé aá bébel.

¹⁶ Mmwaád ké ahéé awě adúbpé Krístæ awě awóó bekúd áwē abum á ndáb, atáŋgéné bó atógen, saké nén bán ápêmted mwembé mímê nted. Nén débě mwembé etál ábóo bekúd ábe béewóo bad ábe bébõŋge bó.

¹⁷ Mwembé ríbe bad bémbáá ábe bélyágte bó bwâm edúbé ne nsábe, bwâmbwam ábē belyáged ábe bébele nsón mé akal ne áyáged Eyale é Dyõb.

¹⁸ Edé nê áyāle éténlédé á kálag e Dyõb nén bán, “Weetádé nyag nsal eche esálte ngun.” Eténlédé ámpē nén bán, “Bebel bé nsón bétáŋgéné mímab nsábe akúd.”

¹⁹ Weedúbpé mekan ríme bad béhóbēé belyáged bé mwembé áyāl, éetómēé né mbõŋ ébe káa eláán étyéémé nén bán nê adé mbále.

²⁰ Nzé mod ámbáá a mwembé abelé mbéb, káné mó áte á'sõ é' mwembé ábel boŋ bad bémbáá bémpēe bébãŋ mbéb abel.

²¹ Nlãŋge wε á'sõ é Dyõb ne Yesu Krístæ ne á'sõ é ángel éche épwédnédé mēé ébel chõm eche étáŋgéné abel, ésebán ekwognad modmod. Weétímē-ε modmod ambíd.

²² Weewámsán mod mekáá abán á yāl áwóged mó mod a mbáá a mwembé. Nzé ebelé nê boŋ ane mod atímé mbéb abel, ne wémpē ebelé mbéb. Mmõŋ weébēlē mekan mé mbinde.

²³ Weemwág mendíb mwēmpēn ámpē. Mwág mwă mím ábel nén abum áde ákwaglan wε áte póndé ésyāal ámaa.

²⁴ Donje á bad bébele mbéb á nhéné ríme moosyáál abíí, békāād-tε bó. Abíníí-ε bébele mbéb á mesõm-tê ríme bad béebíí'ε káõŋ né béhédé áte.

²⁵ Melemlem nê dõõ donje á bad bébeleé mboŋ ríme ríbyééné ne moosyáál. Bémpēe-ε bébele mboŋ a mesõm-tê ríme bad béebíí'ε káõŋ né béhédé áte.

6

¹ Bad ábe bédé betãŋ bésyāal bétáŋgéné bébage bad ábe bédíí ásē echáb edúbé ábel boŋ modmod eehóbé Dyõb mekan mé mbéb áyāl, eehóbé-ε ayáge ádēd mam mé mbéb áyāl.

² Betãŋ ábe bédé ásē e bad ábe bédúbpé Krístæ béewēmtãn bán ngáne ábab besáá bédíí bad ábe bédúbpé, béetãŋgenéé bó edúbé abε. Bétáŋgéné bó abele tómaa ngáne béhélé'áá-sε bébēlē bad ábe béedúbpε Krístæ. Bétáŋgéné abel nê áyāle ábab besáá ábe bébenléé bédíí bad ábe bédúbpé Krístæ bébé-ε bad ábe ábãb bembæledε bédáá-ε.

Paale ahóbe tãŋgene ayáge dé metóm ne nhõn ríme ntãŋgéné

Eyágte bad rímén mekan éwêd-tε bó nlém á abum áhíd mó.

³ Donje á bad bédé ábe béyágte' ayáge áde déetãŋgene. Adab ayáge déesaá melemlem ne ayáge áde awed Sáŋgú Yesu Krístæ áde ayágte bad ábel ngáne Dyõb áhedeé.

⁴ Abê bad bélóné ne kúmbe, béebíí-'á dyamdyam. Nyaa echē ábê bad bédáá mpentēn mé e'yale ne nselag edíí bó nēε nkole. Nén ápεene kónjí áfínté echáb, ápεené mehób áfínté echáb, bad béhóbē-ε baáb mehób mé mbéb áyāl, béwõŋnē nhóg ne aníníí mewēmtēn mé mbéb.

⁵ Nén ábele-ε bépentan póndé té nyaa echē béehelée-sε bébíí chõm éche étáŋgéné. Béehelée-sε básõŋtén chõm éche édé mbále ne éche éesē mbále. Béwēmtan bán nzé bébenle Dyõb, né bébē nhõn.

⁶ Boŋ mod ábē menyĩŋge bwâmbwam nzé abele' ngáne Dyõb áhedeé nzé atéde-ε áá kéchéé éche mówóó ékwógnédé mó.

⁷ Depedé á nkõŋsé, deépεεnéé chõmchõm, nzé dewédé-ε, déeswéénné chõmchõm.

⁸ Né-õó, nzé dewóó ndyééd eche dédyáŋkē ne chõm éche déhãŋkē á yāl, né nê ákwógnédé syãnē.

⁹ Boŋ bad ábe béhede nhon asud, bébelé béhuín á mekágsen-tê, bébé ngáne bad ábe békwédé melám. Bébelé béhedé mekan abel híin míme mééboo ne mekan híin míme mééboŋne bó. Nén ábele bétage bwâmbwam.

¹⁰ Mod ké ahéé awě awóó nlém áte bwâmbwam ábud mone awón, abelé ábelé' e'bébtéd é' mekan ákud nímé mone. Nê ábéle donje á bad bétédte ádúbe Krístæ, békúde-'e ndutul híin á nlém tê.

Paale abagé Timoti elébé

¹¹ Boŋ we, á-Timoti, mod a Dyöb, bán ábé e'bébtéd é' mekan. Nané mekan ámbid míme métánjéné á'sō é' Dyöb, édəŋ bad, éwesən pónde ésyāāl, épwiited-te.

¹² Wéd yāl áte ébê ésum nlém wée Dyöb ébenle-'e mó. Alongé áde déemaá' áde Dyöb ábágé we, wéd dó achəŋned. Dyöb dēmbě we áde alongé áde wénhōbpē á'sō é' bad híin wée módūbpē Krístæ.

¹³ Á'sō é' Dyöb, mó awě abage bwēm ésyāāl alongé, ne á'sō ábe Yesu Krístæ, mó awě ankal mbále á'sō wée Pontus Payledε, nlänge we nén meé,

¹⁴ ébele chōm ésyāāl ngáne Dyöb áhóbé aá ébel, káəŋne pónde eche awed Sánjwéé, Yesu Krístæ ápé.

¹⁵ Apé á epun éche Dyöb Titée átíidé aá ápe, Dyöb ane awě ábē bad bébageé mekenag. Mwēmpen-naá adé Nkamlεε a mbáá a nkōŋsé rísyāāl. Mó adé Kəŋ e kəŋ ésyāāl abé-'e Sánjwéé a besánjwéé bésyāāl.

¹⁶ Mwēmpen-éé awóó ngíne ábé á alongé á ngíndé ne á ngíndé, adé-'e á e'nyínen bé ekíde ábe é'pene bwâmbwam nyaa echē modmod éehelée-se ápē benben. Mó adé ane awě modmod éēnyínēē mbéd, modmod ééhēlē-'e-se anyín mó. Edúbé ébē ne mó, ábē-'e á nkamlen á ngíndé ne á ngíndé. Ebē nē.

¹⁷ Símb bad ábe bédé nhon etúu áte nén wée béekumé ekáá á təl, béesumé-'e nlém áyāl e nímāb nhon, bwēm ábe é'maa', boŋ bésun nímāb nlém wée Dyöb. Mó adé ane awě abage syánē chōm é'syāāl éche détógnéné ábel boŋ débē menyíŋge.

¹⁸ Láá bó wée bébele mboŋ áwónŋen bad, ngáne bad ábe bébúde mone awón bébágkē nhon, mekan mé bwám míme bébeléé mbē nímāb nhon, béwōŋ-'e nlém áwónŋen bad ne kéchéé éche Dyöb ábágé bó.

¹⁹ Nzé bad bébele nén ébē nēŋgáne békónjé nímāb nhon ádyōb. Nén débē nēŋgáne nsáaned míme rísúmnédé bwám ábel boŋ rísōgten mekan míme méhúé' á'sō ábel békud alongé dēn áde ákōŋté alongé abé.

²⁰ A-Timoti, nsón míme Dyöb ábágé we tōŋ mó acháa. Weewóó pónde ne mehób míme bad béhóbéé míme méēwōŋgān ábe Dyöb edúbé, ne mehób míme donje á bad béhóbéé bán chōm ehóg édé mbále, bad bēmpē-'e béhōbē bán chōm émpēe chóa édé mbále. Boŋ bó moosyāāl bébele awusé nzé béhōbe bán, “Me-éé ndé mod awe abíí.”

²¹ Donje á bad ábe béwēmtan bán bébíí mam míme médé, boŋ bēn béekoó' é adúbe áde Dyöb á mbále ahíd.

Nsimé ní Dyöb mbē ne nyé moosyāāl.

Kálag eche elónténé ébε echě Paalε áténlé Timotiε Ndibned ní kálag

Kálag eche Paalε áténlé Timotiε eche elónténé ébε échóbe bwâmbwam tângene elébé éche ábageé Timotiε née mod awě búmō bébele nsón ní Dyöb ne awě awōngan mó. Dyam áde Paalε ákóó ahób áwēd-te ádíi nwesen. Alébe Timotiε awéde-’ε mó nlém á abum áá ábê ábenle’ Yesu Krístæ ne nlém nhóg. Paalε akoo Timotiε etúu asím áte áá átéd pónde ne mpenten mé eyókél míme méewōngān bad boŋ nítimé nípuutád bad. Amīn e nímén mésyāāl Paalε akamtan Timotiε áyāl e ádē alongé, mó Paalε nyaa eche ádúbpé Krístæ, awesen áde áwesanné, edaŋge éche álúmté wée bad ne metake míme ákudéé akal áde ákaléé Eyale é Dyöb.

Nkabtéd ní kálag

Ndibned ní kálag 1.1-2

Mekenag ne elébé 1.3-2.13

Elébé ne asím dé etúu áte 2.14-4.5

Paalε ahóbé tângene eche nyaa 4.6-18

Nsógten 4.19-22

Paalε alómmé Timotiε melenten

¹ Mε Paalε, mbapεε a nlomag awě Yesu Krístæ me-εé ntelé enén kálag. Dyöb áhede áá níkal nkalan tângene alongé áde ahóbé áá dekudé abé áde dédíi nhóg ne Yesu Krístæ.

² A-Timoti, we-εé nítenléé enén kálag. Edii awem mwān a nlém. Nsimé, e’boŋ bé nlém ne nsan míme níhúú ne Dyöb Titée ne Yesu Krístæ awesyánē Sāngwée, níbê ne nyé.

Paalε aságnéné Dyöb, awéde-’ε Timotiε nlém á abum

³ Nságnan Dyöb áde níbenléé ne nlém nhóg melemlem ngáne ábēm betaa bébénlé’áá mó. Nságnan mó pónde té áyāl echōn nzé nkānne’, nkuu ne müte.

⁴ Nzé nkāmténé ngáne wēnsudénné boŋ échii, mbelé nídāŋ we anyín bwâmbwam, ábel boŋ nílōn ne menyinŋe.

⁵ Nkamtan nén meé ekoó Yesu Krístæ adúbe, míme melemlem mé adúbe móo nyoó ambáá, Loise, ne nyoó, Yunise, bómpē bēnwōngē. Bōob-pōó, mbíi meé ádē adúbe dōo wēmpē éwóó.

⁶ Enén nzōm chó ekáá boŋ níkamtán we nén meé nde echě Dyöb dēmbéé we áde mémbānnē we mekáá á nló, ébê ébenlad chó.

⁷ Dyöb déebeléé áá syáné déwōŋ mbwóg áte ábele mó. Boŋ pen échē Edáádāŋ ébage syáné ngíne ábele mó, ébele delúmté bad edaŋge, ébele-’ε dechāŋge échesyánē yāl.

⁸ Né-ōó, weewógé e’són álāa bad tângene awesyánē Sāngwée, Yesu Krístæ. Weewógé-’ε e’són áyāl echēm kénéé nídíi mod a mbwōg áyāl echě Krístæ. Boŋ pen ne ngíne echě Dyöb ábágé we, kwentén ákud metake ne me akal áde dékaléé nkalan ní bwām.

⁹ Dyöb dōo ásóó syánē, achélé-’ε syánē ábē ábē bad. Abelé nén saké áyāle dyam áde débélé boŋ áyāle míme ntíi mēn míme ámbenlé nkōŋsé nídhób bán míbootad. Abage syánē míme nsimé alóm áde alómé Yesu Krístæ á nkōŋsé áyāl e syánē.

¹⁰ Bōob-pe, Dyöb álúmté syánē nsimé ape adé Yesu Krístæ, Nsoode awēd ápedé. Abódté ngíne e kwééd, abēnlédé-’ε nkalan ní bwām álúmed syánē alongé áde déemaá’.

¹¹ Dyöb ápwédé me nēngáne mbapεε a nlomag ne meléede ákal níme nkalan ní bwām.

¹² Enén nzōm chó-’áá ekáá boŋ níkudé mímén metake. Boŋ meewógéé akwágké ké ahóg áyāle mbíi ane awě nísumé nlém áyāl. Mbíi-’ε nén meé ákēá chōm éche ábágé áwēm mekáá káŋne á epun é nkáásé.

¹³ Ayáge áde átəngéné áde n'ýágté wε, ékonj dɔ acháa. Abê nêngáne elánsén eche étəngéné ahíd. Edúbe Yesu Krístaa, édəŋ-ε bad bémpēe abé áde édíí mod nhóg ne Yesu Krístaa.

¹⁴ Edaádəŋ eche Esáá édé syánē áte, chɔɔ éwɔŋgan wε ábel bonj nkalanj mí bwâm míme Dyɔb ábágé áwɔŋ mekáá écháa mó bwâm.

¹⁵ Ebíí wεé bad bé Krísto bésyāā́l bémbāŋ me á yāl áde mbédé á mbwóg e Esia. Faygeduse bó Hemogenes bómpē bémbē áfintē e bad ábe bémbāŋ me á yāl.

¹⁶ Nkánne' nén meé Dyɔb álúmed ndáb echē Onesiforuse ábē e'bonj bé nlém áyāle awédé'áá me nlém á abum pónde té. Enkēnkwágénné me aá ndé á mbwóg.

¹⁷ Ade ápédé á Roma pεén, ambootéd me ahed káŋ anyín-ne me.

¹⁸ Nkánne meé Dyɔb álúmed mó ábē e'bonj bé nlém á Epun é nkáásé. Mmɔŋ ebíí-ε bwâm nwɔŋgen míme ábágé'áá me á dyad dé Efesus.

2

Paale ad Timotie atəngéné

abé sánze e bwâm eche Yesu Krístaa

¹ Bɔɔb-pɔɔ á awem mwān Timoti, nsimé míme Yesu Krístaa ábágé wε, mbê níwede wε áte.

² Mekan míme wénwɔgkē née n'ýágté ekud é bad təngene Krístaa, wémpē yágéd bad mó ábe bédé bad ábe bómpē béhele béyágéd bad bémpēe. Bébé bad ábe béyāgéd-te bó.

³ Wémpē ékwentən ákud metake, ébē ngáne sánze eche Yesu Krístaa.

⁴ Sánze echē édé á nsón, ebelé éhedé aá mɔwóged awē mod ambáá menyɔŋe, né-ɔɔ eesóléé mekan áte míme bad ábe béesē sánze bébeleé.

⁵ Nyaa empée eche éhele ébēlē Krístaa édé nêngáne mod awē anyəgte mehélé ne bad bémpēe. Eēhēlē-ε ákud nsábe éetóméé né ahídé mbéndé eche bétíídé ányāged mehélé.

⁶ Mbélé-nzag awē abelé ntū móɔ atəngéné mod a e'só abé ákud mbote.

⁷ Dɔl mekan áte míme níhóbé áyāle Sāngwéé ábēl esɔŋtén mó mésyāā́l.

⁸ Kamtén nén wεé Yesu Krístaa ambíd á mbyaa míme Dabide, Dyɔb dēmpuú-d-te mó áde awédé. Mmén nkalanj mí bwâm móɔ níkanléé bad.

⁹ Akal áde níkaléé mímén nkalanj mí bwâm dɔɔ ákásə bonj níkudé metake káŋ béhāg-ke me á mehanj nêngáne mod awe abóɔ mbéndé. Bonj modmod éēhēlē-ε ahé Eyale é Dyɔb bengɔbéngɔbē.

¹⁰ Né-ɔɔ, nwēséné metake míme níkúde ábel bad ábe Dyɔb ápwédé, bómpē békud e'soosonj ábe Yesu Krístaa ábéé bó, bébé-ε ásē e ehúmé eche ébé á ngíndé ne á ngíndé.

¹¹ Enén póle édé mbále, édé nén bán,

“Nzé syánē dewédé ne Krístaa,

né syánē deébe-ε á alonjé, ne mó.

¹² Nzé dedé dewesan mekan ne mó,

déékamlén ne mó,

nzé debáá mó á yāl

né mó-ε ábāŋ syánē áyāl.

¹³ Nzé déēbēlē' ngáne Krístaa áhedéé aá débēl,

mópen ábē ábel chɔm ésyāā́l eche áhóbé aá móɔbēl,

áyāle eēhēlē-ε abāŋ eche yāl á yāl.”

Paale ad Timotie abê mbelé-nsón a bwâm

¹⁴ Ebē ébele bad ábe bédúbpé békamtan mímén mekan. Esím bó etúu áte á'só é' Dyɔb wεé béepentán nhóg ne aníní təngene e'yale. Ene ndín e ntáŋtén eewɔŋgánné bonj pen ebébe adúbe áde bad ábe bəwóglan.

¹⁵ Wéd yāl áte ábel Dyɔb ányín nén aá édé mod a nsón awē eékwágé ábel nsón míme ábeleé, ébé-ε mod awē ayāgte nkalanj mí mbále nyaa echē étəngéné.

¹⁶ Weewóo dyaam ábel ne e'kúkú é' mehób, ne mehób míme méesě etógnén áyāle nzé bad béhóbe éché ndín é mehób, nê déběl bēnabpé mekan abel míme Dyōb déehedéé aá bébel.

¹⁷ Donje á bad ábe béhóbe éché ndín é mehób bédii Himenosε bó Filetus. Mmab mehób médii nēngáne sii eche edyāg mod áte ésebán emaa'.

¹⁸ Bétédte adúbe áde átāngéné, bétímé bēyāgte bán syānē ábe dedúbpe, Dyōb áamáá syānē apuud. Enén ndín e ayāge ebēbte donje á bad adúbe.

¹⁹ Boŋ kēnē, mekan míme Dyōb áamáá anabe, méehānlánné. Awedé mín-naá e'yale éténlédé nén bán, "Sāngwéé abíí bad ábe bédé abē bad," éténlédé-'ε nén bán, "Bad bésyāā́l ábe béhóbe bán bédé ne Sāngwéé, bétāngéné bésóg mbéb abel."

²⁰ A ndáb e mod ambáá, donje á mīse áde áde bēbēnlé gól, donje sílva, donje-'ε áde áde bēpódé ne áde bēbēnlé hyāg. Bēbenlad donje nzé dyaam dé edúbé áde, donje-'ε bēbenlād pōndé kēhéé.

²¹ Nzé mod ké ahéé asógé mekan mé mbinde abel, ābē nēngáne mīse míme bēbenladte nzé dyaam dé edúbé áde. Ane mod abelé asāŋ, eche Sāŋ-'ε abenlad mó. Ane mod abāg mboŋsén ábel dyaam á bwām ké áhéé.

²² A-Timoti, weébēlē mekan mé mbéb míme kódebad ébeléé. Boŋ pen éwane áte ébele mekan míme métāngéné, ébē édúbe Krīstā, édāŋ bad bēmpēe, ébē-'ε nsāŋ ne bad. Ehíde nímén mekan nchoo ne bad bēmpēe ábe békānne Dyōb ne nlém nhóg.

²³ Weewóo dyaam ábel ne e'yókél bé mpentēn mmé méewóo-'ε nwōŋgen ké nhóg áyāl e mod. Ebíí wēé mpentēn nīpeene nselag.

²⁴ Syānē ábe dedé-'ε bembāledε bé Dyōb deésēnlé. Boŋ pen, detāngéné débōŋ nlém ne mod ké ahéé, detāngéné déyāgte bad bwām déwesán-ne bad.

²⁵ Déyāgte bad ábe bētyéeman syānē ábel boŋ bēbíi bán mam míme béhóbeé syānē á yāl méesaá mbále. Déchedēn bó yāl nzé debele nē. Délyāg nlém nén bán Dyōb déběl béchēm ádāb awusé béhāŋlén, bēsōŋtēn-ne mbále eche eyale é Dyōb ékaleé.

²⁶ Nén déběl debyéé dépč bó á nló-te, bēbíd-te Devāle á melám tē. Devāle ammad bó akób ádogé-'ε bó ábel mekan míme áhéde'áá aá bébel.

3

Paale ahóbé tāngene ebébtéd eche ébē á e'pun bé asóg

¹ A-Timoti, nhede mēé ebíí nén wēé á e'pun bé asóg, mekan mébē ebébtéd.

² Ene pōndé bad bēbē ábe bédáá chōm, ábe bédáá mōné, ábe bédé kúmbe, ábe bédé epame, ábe bēbēbé nsal áte, ábe bēwógné ábab besáá ne benyaá, ábe bēebagé mesāgnēn áyāl e chōmchōm, ábe bēebelé ngáne Dyōb áhedéé.

³ Bad bēbē-'ε ábe bēelūmtē bad bēmpēe edāŋge, ábe bēewóo nlém ní ngāl, ábe békale bad metóm áyāl, ábe bēehelé yāl akób, ábe bédé ekaŋ, ábe bēedā́ bwām.

⁴ Bēbē ábe békag bad ntúré, ábe bēwóo ehóhó é abé, ábe bēwēmtan bán bétómténé abé, bēbē ábe bédáá menyīŋge mé nkōŋsé, bēedā́' Dyōb.

⁵ Bad bēbē ábe bēlūmte byánán bēbele ngáne Dyōb áhedéé boŋ bēemwāá bán ngīne e Dyōb éhāŋlēn ádāb alonjé. Weékāg éché ndín é bad benben.

⁶ Abén bad donje áde áde ádoge bad, bēsól áwab mendáb bédoge bebaád ábe bēewóo debyéé ábe bēdyēe áwēd-te. Abē bebaád bēbélé mbéb bwāmbwam nyaa eche nímé mbéb nídēnlédé bó nēe nted. Mewēmtēn mé mbéb mós ne mós nīkamlan bó.

⁷ Bēwóglan meyāge nyaa ne nyaa boŋ bēeheléé ayāge á Dyōb á mbále abíi.

⁸ Ngáne Janεε bó Jambres bētāngēnnē Mosεε bōód, melemlēn nē dōó ábē bemelēede bé metóm bētānganné ayāge á mbále. Mewēmtēn mé mbéb mós bēwóó. Dyōb ábáá bó á yāl áyāle bēetāgnéé adúbe awoŋ.

⁹ Boη bédōg bad dāsō á esōη é pónde áyāle bad béchēm échab edimdim, melemlem ngáne êmbenlédté ne Janεε bó Jambres.

Paale adii alébe' Timotiε

¹⁰ Boη we a-Timoti, ehíde ayáge áde rí'yágté bad bwâm, ehíde abé áde ríwóó, ehíde-ε chōm éche rñhedé abel áwēm alongé. Ebíi weé ndúbpé Dyōb, ebíi awεsen áde ríwesanné, edānge éche rílúmtéé bad. Ebíi ngáne ríkáá nlém áyāl e nsón míme ríbeleé.

¹¹ Ebíi ngáne bad bétagtéé me, ebíi-ε metake míme ríkudéé áyāl enê. Ebíi ndín é mekan éche ébénléde me á myad mé Antyoγ, Ekoniom ne á Listra. Ebíi ngáne mēnkangé nlém áyāl e metake míme mēnkudté áwed. Boη Sányú Yesuε ansōη ádēm alongé ásē e rímé metake mésyāāl.

¹² Ne mbále mod ké ahéé awě abele mekan ngáne Dyōb áhedéé abé áde ádíi ne Yesu Krístəə, atāngéné ákud metake á mekáá mé bad.

¹³ Boη e'bébtéd é' bad ne bad ábe bédoge' échab yāl, bēnabpé mekan abel míme métómténé ebébtéd abé, bédogé bad, bad bēmpēe-ε bédogé bó.

¹⁴ We pen a-Timoti, ébê ébele mekan míme éyáγκé míme ebíi-ε nēn weé médé mbále, áyāle ebíi bad ábe béyágté we mó.

¹⁵ Ebíi-ε weé se ámwēndemé móbñi chōm éche eyale é Dyōb édíi. Echén eyale é Dyōb chōó ébágé we debyéé ásoηten nēn weé Dyōb ásóó we áyāle édúbpé Yesu Krístəə.

¹⁶ Chōm ésyāāl éche bételé á kálag e Dyōb ehúú ne Dyōb. Ewōngan áyáged bad, éwōngān áláa bad rímab mewusé, éwōngān bad átií mewusé míme bēbélé, élanḡē-ε bad ábel mekan míme métāngéné.

¹⁷ Eyale é Dyōb éwōngan ábel boη mod awě abenle Dyōb ábê mboηsén ákwognd-ε ábel nsón mí bwâm rísyāāl.

4

¹ A-Timoti, á'sō é' Dyōb ne Yesu Krístəə, mó awě ákáād bad ábe bēwédé ne ábe bédé á alongé, á dīn áde mó awě āpě ámbīd abé-ε nkamlenε a moosyāāl, nkoo we rímén mekan áláa meé:

² Ekale' nkalanη mí bwâm ké áde bad bédáá mó awóg ké'ε áde bēedəə'ε. Ebel bēbii bán chōm éche éhóbéé édé mbále, ébel bésōg mewusé abel, éwéde-ε bó nlém á abum, éyágte-ε bad rímén mekan ne nwεsen rísyāāl.

³ Pónde ēpě echē bad béhedté bán bēwōg ayáge áde átāngéné, boη pen bēbéle' mekan míme rímab nlém rílanḡé bó aá bēbel. Bemeléde-ε ábe bédáá bán bēlanḡe bó mekan míme bédáá awóglen bēn ne bēn-naá bēwōglānnē.

⁴ Bad bēbāη mbále e Dyōb awóglen, bēbāg metúu áwóg póle é metóm.

⁵ Boη we a-Timoti, échāə echoη yāl bwâm pónde ésyāāl. Ewεsen metake, ébele nsón mí mod awě akanle bad eyale é Dyōb ébele-ε nsón rísyāāl míme Dyōb ábágé we aá ébel.

⁶ Me pen, pónde emaá me ape echē bēbéé me ngáne ndε, pónde emaá me abé benben áte de ádén alongé.

⁷ Néε mod a nsón awě Krístəə, nwané nzum e bwâm, mmadé nsón míme Krístəə ámbéé me aá ríbele mó. Nhídé-ε adúbe nyaa echē etāngéné.

⁸ Bōb-pe, nsábe rísine me, míme rílúmtē nēn bán mbele nsón míme rítāngéné ngáne Dyōb áhedéé. Mmê nsábe móo Sánywéé, mó awě akáadte bad nyaa echē etāngéné ábéé me á epun é nkáásé. Saá-kaá mmēmpen ábéé mó boη ābě káōηne bad bésyāāl ábe bésine' échē epe.

Paale alébe Timotiε

⁹ A-Timoti, éwan áte éwámsen ape áwēm.

¹⁰ Nhóbe nēn áyāle Demase abáá me áyāl akií á dyad á Tesalonika áyāle adəə mekan mé nkōjsé. Kresense akií á mbwóg e Galesia, Tituse mó-ε ákē á dyad á Dalmatia.

¹¹ Lukase mwěmpen mó adé ne me. Nzé epag, épēēn Makose áyāle āwōngēn me áyāl e nsón nime n̄wóó.

¹² Nlómé Tikikuse á Efesus.

¹³ Nzé epag, épiinéd me echem kóte. Mentédé chó á dyad a Troas á ndáb wéε Kaapuse. Epiinéd-te me nhíbe n̄ kálag, bwâmbwam n̄ ngob é nyam.

¹⁴ Alésandaa awe alúe e'kii abelé me ebébtéd bwâmbwam. Sāngú Yesue ākōgsēn mó áyāle mbébb nime ábélé.

¹⁵ Wémpē étédēn mó pónDé áyāle antyéémén sé bwâmbwam áyāle nkalan̄ nime sékaléé.

¹⁶ Ngen e'só eche n̄tyéémé a nkáásé modmod enkēnkwoǵnédté me. Moosyāál ambān̄ me á yāl. Nkânne n̄n̄ meé Dyōb álagsen bó.

¹⁷ Kénê Sāngwéé ambé ne me, ábē-'ε me ngíne. N̄n̄ dēmbēl̄ menhēl̄ nkalan̄ n̄ bwām akal nyaa echē bad ábe béesē bad bé Israel bēnwōgkē mó. Sāngwéé anhúd-te me á nsal̄ n̄ ngii.

¹⁸ Sāngwéé āsōn̄ me alongé áyāl e ebébtéd ké éhéé éche étán̄ me ākéén-ne me áwē nkamlēn̄ n̄ mín̄ ne nsan̄. Edúbé ébē ne mó á ngíndé ne á ngíndé.

Melēnten mé asóg

¹⁹ Lentéd me Priskaa bó Akwilaa, élēnted-te me abum á ndáb áde Onesiforuse.

²⁰ Erastuse anlyǵ á dyad á Kōrinto, n̄tēdē-'ε Trofimuse á dyad á Miletus, áyāle akōnlé'áá.

²¹ Ewan áte ényín̄ n̄n̄ wéé mópedé áwēm, ahéb á ngíne ádēhób bān̄ ápag. Yubuluse, Pudense, Laynuse, Klodia ne bānned bé Krīsto ábíníí bésyāál bélénté wε.

²² Sāngwéé ábē ne wε. Nsimé n̄ Dyōb n̄bē ne wε.

Kálag eche Paale áténlé Tituse Ndibned n kálag

Tituse eebédeé mod a Israel bon antim mod a Krīsto, áwōngān Paale, búmō bébelé nsón ní Dyōb. Paale antelé Tituse enén kálag alyág áde ánlyāgkē mó á mbwóg é Kret ānān nsón ní mwembé. Enén kálag ekoo' metote meláán ānān á dīd.

Dyam dé'só, Paale akamtan Tituse nyaa e abé echē belyáged bé mwembé bétāngéné awón, tanje ngáne bad bé Kret bēnwōngē abe dé mbéb. Paale alébe-'e Tituse ngáne átāngéné bad nyaa ne nyaa aléb á mwembé-te. Abén bad bédii bechun bé bad, kódebad ne ngōndére, ne betān. Asóged, Paale alébe Tituse ngáne abé á mod a Krīsto átāngéné abé bwāmbwam ábé nsañ ne nhóg ne aníní, ábel ekoyí éēbāg, mpentēn méēbāg, nkabén-ne méēbāg á mwembé-te.

Nkabtéd n kálag

Ndibned n kálag 1.1-4

Belyáged bé mwembé 1.5-16

Nsón míme bad téé bétāngéné abel á mwembé te 2.1-15

Elébé ne asím dé etúu áte 3.1-11

Nsógten 3.12-15

Paale alómmé Tituse melēntēn

¹ Mē Paale, mbāledē a Dyōb ne mbapēē a nlomag awē Yesu Krīstā, mē-éé ntelé enén kálag.

Yesue ampwēd mē, alóm-mē mē ábel bon adúbe áde bad ábe Dyōb ápwédé ákag á'sō ne ábel bon bēbii mbāle tāngene Yesue, bébele' ngáne Dyōb áhēdeé.

² Nén ábele bad bé Krīsto bēwōn e'lyág bé nlém ákud alongé áde déemaá', dōo Dyōb, mó awē eekālē metóm ánhōbpē aá móābē, nkōnsé ndēhób bán níbootad.

³ A pōndé eche etāngéné-'e Dyōb dēmbel aá bad bēbii míme nkalan. Dyōb dēmbē míme nkalan áwēm mekáá, mē-'e nkāl mó ne kunze eche mó Dyōb, awesyānē Nsoode ámbéé mē.

⁴ Ntenle wē, Tituse, awem mwān a mbāle á adúbe áde syānē moosyāál déwóó. Nsimé ne nsañ míme níhúú ne Dyōb Titēe ne Yesu Krīstā awēd Nsoode, níbē ne wē.

Paale ahóbé tāngene nsón míme Tituse

ábenlé á mbwóg e Kret

⁵ Mentédé wē á Kret, mbwóg eche mendib melāngédé ábel bon étii mekan míme méhēdnad abel, épwēd belyáged bé mwembé dyad té. Ekamtēn ngáne ménlāā'ē wē mēé ébel.

⁶ Nlyáged atāngéné abé mod awē béehelēé sé békóbén awusé. Atāngéné awón dāsō mmwāád nhóg, ábe bán-ne bétāngéné bédúbé Yesue. Bétāngéné abé awón áde modmod éēhēlēē-se ahób aá bēwúú nló áte ké'ē aá bédé epuutéd.

⁷ Nlyáged a mwembé nēngáne mod awē ahíde nsón ní Dyōb ámbid, eetāngeneé nēe áwóó awusé á yāl. Eetāngeneé epame abé, ké'ē abé mod awē awāmsan alinj. Eetāngeneé-se abé mod awē abagé yāl á amwé á mím káa mod awē apēene epuutéd. Eetāngeneé-'e se abé metog.

⁸ Bon pen atāngéné abé mod awē akobe beken abé-'e mod awē adáá akan á bwām. Atāngéné abé mod awē abíe' dyam abel, abé mod awē ábele mekan míme métāngéné, abé mod awē asáá, abé-'e mod awē akóbe eche yāl.

⁹ Atāngéné abé mod awē akoó nkalan ní bwām, nkalan míme bad bétāngéné nlém asum áyāl adúbe ngáne bēyágté mó mó. Nén débēl áhēl bad bēmpēe ahébe áhíd nkalan ní

bwâm nyaa eche etânġéné àhġl-le mewusé nîme bad ábe bétânġan nîmê nkalanġ abided áwed.

¹⁰ Nhóbe nén áyāle bad hîin béekwεntενεé àhíd nkamlεn nîme belyáged bé mwembé. Bédii bad ábe béhóbe e'yale ábe béewóo nsôηtεn bédoge-'ε bad. Bad hîin ábe béyágte enén ndín e ayáge bédii bad ábe bédé á epepé éche éhóbe nén bán bétânġéné bad ayag.

¹¹ Weémwāg se ábê bad béyágte áyāle bébébte bad bé Krġsto hîin ndáb áte ayáged áde béyágteé mekan nîme béewóó'έ kunze áyáged. Béyágte' échê ndín e mekan ábel békud mōné.

¹² Mod nhóg awě ambíd á Krεt se' bōád awě abédé mod a debyéé, anhób aá, “Bad bé Krεt békale metóm pónde ésyāāl. Bébébé nlém á abum, bédii bad ábe béehεle nsón, bedyāg-ke ndyééd bwāmbwam.”

¹³ Abê e'yale ábe ane mod ánhōbpē áyāl e ábê bad é'dé mbále. Né-ōó, bad ábe bédúbpé Yesue bonj béhíde ádê ayáge dé metóm, ékonj bō nîmāb mewusé aláa ábel bédúbe ayáge áde átânġéné.

¹⁴ Nén débġl béedúbéé póle é metóm éche bad bé Israel, béehíd-taá mekan nîme bad ábe bébáá ayáge á mbále áyāl béhóbεé.

¹⁵ Ne mod awě asáá, chōm ésyāāl ésáá bonj ne mod awě eekēnle áte ne awě eedúbpe, chōmchōm áyāle nîmab mewεmtεn ne nlém méekēnleé áte.

¹⁶ Bad ábe béyágte ádê ayáge dé metóm béhōbe nén bán bébíí Dyōb, bonj nîmāb mbeltéd rílúmte nén bán béébíí'έ mó. Bébele mam nîme bad békóó, béebeléé-'ε ngáne Dyōb áhεdeé, béeheléé dyam á bwām ké ahóg abel.

2

Paale aá Tituse áyágte ayáge áde átânġéné

¹ A-Titus, éyágte bad ayáge áde átânġéné.

² Eyáged baachóm bémbáá wεé béchyāā échab yāl bwām, bébele mam nyaa eché bad bébagéé bō edúbé bébê-'ε bad ábe bébyéé' mam abel. Békag á'sō bédúbpε Krġstāā, békag á'sō bédāā bad bémpēe, békag-ke á'sō béwεsan metake nîme békudeé áyāl e adúbe áde bédúbpé.

³ Eyáged-tε bebaád bémbáá wεé nîmāb mbeltéd rílúmed nén bán bébage Dyōb edúbé. Eláa bō wεé bééhōbē nhóg ne aníníí mam áyāl ábébed bō dġn, béebagé-'ε échab yāl á amwé á mġm. Bonj éláa bō wεé béyágte bad mam nîme métânġéné.

⁴ Bébele nîmén mekan ábel bonj béhel e'tum é' bebaád ayáged ngáne bétânġéné ábab bechóm ne ábab bán adāġ.

⁵ Béyáged bō bán bébê bebaád bé e'wōŋgé bé bwām. Bésum nlém wεε ábab bechóm bēnpεn, béyáged-tε bō nyaa eche bétânġéné nîmab mendáb abóo bwām, nyaa eche bébēē bebaád ábe bésúdté yāl ásē e ábab bechóm. Nzé bebaád bébele nîmén mekan mésyāāl, bad béehōbpé nkalanġ nîme Dyōb ábágé bad dyam dé mbéb áyāl.

⁶ Melemlem ébel kódebad échāā yāl.

⁷ A mbeltéd nîmōġ-'ε rġsyāāl, ébele mekan mé bwām nyaa eche bad béhídtē nîmōġ mekuu. Nzé eyágte, chōm éche éyágteé étânġéné ébé mbále, ébē-'ε mod awě ahíde mekan ámbíd bwām.

⁸ Enyín nén wεé ayáge ádōġ átânġéné ngáne bad béekudté etál áhób wε mam mé mbéb áyāl. Nén débġl bad ábe bétânġan wε békwāg áyāle nén béekudté nzii áhób syánē dyam dé mbéb á yāl.

⁹ Eyáged betāġ nén wεé béwōgne ábab besáá á menzii mésyāāl, bébele-'ε mam nîme méwōgtē bō menyġge. Béetânġενεé néε bεpentanné bō.

¹⁰ Béechġbnē-'ε bō. Bonj pεn bétânġéné alúmed bán ábab besáá béhele bésūm bō nlém áyāl. Nén débġl bad béwōġ mewεmtεn mé bwām tāġgene nkalanġ nîme Dyōb, awesyánē Nsoode, nîme déyágteé.

¹¹ Dyõb álómé nímē nsimé átíntê e syánē abel áde ábélé nzii eche moosyáál áhēle ákūd e'soóson.

¹² Abē e'boŋ bé nlém é' Dyõb é'yágte syánē áchene mekan níme Dyõb déehedéé aá débēl ne ásóg esíí awónŋ ábel mekan níme bad bé nkõŋsé ábe béebíi Dyõb bébeléé. Eyágte syánē ábel mekan nēŋgáne bad ábe bébyéé' mam abel, ábel mekan níme métāŋgéné ne ábel mekan níme Dyõb áhedéé á nkõŋsé wén.

¹³ Debele nén ngáne désinēé ne e'lyág bé nlém mam níme mépě échē epun áde ádēd Dyõb, mó awē adē Ngum ne awēd Nsoode, Yesu Krístəá ápéé ne éche ehúmé.

¹⁴ Yesuε ambě eche yǎl ákōde syánē ásē e mbéb nisyāál ábēl-le syánē debé bad ábe bésáá, debé-ε ábē bad bēnpēn, ábe béwóó nlém áte ábel mekan mé bwám.

¹⁵ Eyágte bad nímén mekan. Ebeɛlad kunze eche Dyõb ábágé wε, áwéd bad nlém á abum ne áláa bad nímāb mewusé ábel béhəŋɛn. Weémwāg-sε modmod anyín wε nkóŋtéd.

3

Paale ahóbé ngáne

abé á bad bé Krísto átāŋgéné abé

¹ Nlāŋge wε mēé ékamten bad ábe éyágteé wēé bésuded yǎl ásē e benkamɛnε ne ásē e bad bémháá. Wēé béwógne bó bébé-ε mboŋsén ábel dyaɛ a bwám ké áhéé.

² Eláa bó wēé béehōbē modmod dyaɛ dé mbéb á yǎl, béháa' mpentēn, bēpwiited, béchedēn-ne moosyáál yǎl.

³ Ngen e'só syánē bēn ámpē debédé eyókél, deewógne'aá Dyõb, dempān nzii, debédéé nēé betāŋ awónŋ áde déwóó'áá esíí áyāl e mekan mé nkõŋsé, déhedé-ε menyīŋge mé nkõŋsé. Dekónáá bad, désīdē-ε bad alonŋgé ádēd ásyāál. Bad bēnkōó syánē, syánē bēn-ne dékōō nhóg ne aníníí.

⁴ Boŋ Dyõb, awēd Nsoode, anlúméd syánē ábē e'boŋ bé nlém ne échē edəŋge.

⁵ Ansōŋ ádesyánē alonŋgé. Saké nsón mí bwám níme syánē dēmbēnlé mēmbēl boŋ ábēl nē, boŋ ambel nē áyāle níme nlém ní ngəl. Anlóm Edəódəŋ éche Esáá áwobe syánē mbéb ábel nén déchyáad ekóólé.

⁶ Dyõb ábúdé syánē Edəódəŋ éche Esáá abε mbwiined ne Yesu Krístəá, awesyánē Nsoode.

⁷ Dyõb abélé nē, ábel boŋ nímē nsimé nibel dékobned áwe e'só boŋ syánē ámpē déwōŋ e'lyág bé nlém nén bán deékūd alonŋgé áde déemaá'.

⁸ Enén póle echē ríhóbéé edé mbále.

Nhede mēé níkoŋ nyé nímén mekan aláa ábel boŋ bad ábe bédúbpé Dyõb bébíi ngáne bébeléé mekan mé bwám. Nén dōó ébóó bán débēle', nē dō-'aá dépiinéd moosyáál nsyāŋ.

⁹ Boŋ nyétēde e'kúkú bé mpentēn, akal á póle tēŋgene ngáne mbyaa mēmbootédte. Nyétēde-ε ngabén ne ntāŋten tēŋgene mbéndé é bad bé Israel. Abén bwēm béepεenēé nsyāŋ, béesaá-'aá dyaɛ dé abelēn.

¹⁰ Mod té awē apεene ngabén átíntê e bad bé Krísto, nzé ebagé mó elébé ngen póg ne ngen ébe boŋ eewóge wε, weewóó dyaɛ ábel ne mó.

¹¹ Ebíi nén wēé ene ndín e mod abébé abele-ε mbéb. Mbéb níme abélé nílúmte bán akwíde eche yǎl nkáásé.

Elébé ne melēntēn mé asóg

¹² Nzé nlómé Atemase ké'ε Tikikuse bó mod nhóg áwōŋ, éwān áte áhye dényín me á dyad á Nikopolis áyāle áwed dōó rítídé mēé mēbē á pónde e ahéb á ngíne.

¹³ Ewan áte ábel boŋ Zenase, mod a mbéndé bó Apolos béhide áke eke éche béhedéé áke. Nyín nén wēé mōwōŋgēnē bó nyaa eche béetóŋké chōmchōm éche bébenlédté áke.

¹⁴ Ebel-le ábesóo bad béyáge ábel mekan mé bwám. Béwōŋgen ábel mekan níme méhedne bán mod ábel. Bébelé mekan níme méesě dyaɛ dé abelēn.

¹⁵ Bad ábe bédé ne me bésyāāl bélénté we. Lentéd me ábesyánē baányan bé Krīsto bésyāāl ábe bédáó sé.
Nsimé ní Dyöb níbê ne nyé moosyāál.

Kálag echě Paale áténlé Filemōne Ndibned ní kálag

Filemōne abédé mod awě andúbé Krístə abé-’e mod awě awóó edúbé bwāmbwam á mwembé-te. Kapóg abédé á mwembé míme níde á Kolose. Anwón ntān awě béchágé’ áá bán Onesimuse. Ane ntān ansób wée Filemōne dó-’á ámbíd e pónde ábómne Paale. Paale abédé á mbwəg ene pónde. Paale mó ankəŋ boŋ Onesimuse abé mod a Krísto. Kálag echě Paale áténlé Filemōne, antel chó áá Filemōne bó awe ntān bétim ásē, áá mó Paale mólōme’ awe ntān ámbíd, nén Filemōne akob mó ámbíd saké áyāle ádíi awe ntān dēmpen boŋ ákob mó nēŋgáne mwānyan á Krísto.

Nkabtéd ní kálag

Ndibned ní kálag 1-3

Paale akené Filemōne 4-7

Paale acháá’ Filemōne átéd Onesimuse ámbíd 8-22

Nsógten 23-25

Paale alómmé bad melenten

¹ Me Paale, awě adé á mbwəg á dīn á Yesu Krístə, me-éé ntelé enén kálag. Sé Timoti, mwānyan a Krísto awêd, sélōmme nyé melenten. Sélente’ we Filemōne, nsón e echoŋ awêd awě mómpē abele’ nsón míme sébeléé.

² Sélente’ kóəŋne Afia, awed mwānyan a mmwaád a Krísto. Sélente’ Achipuse awě mómpē akale’ nkalan mí bwām ne ngíne esyāal ngáne sémpē sékaleé. Sélente-’e bānned bé mwembé ábe bébome’ áwoŋ ndáb.

³ Nsimé ne nsan ní Dyōb Titée awêd ne Sāŋgú Yesu Krístə, mbê ne nyé.

Edəŋge ne adúbe áde Filemōne

⁴ A-Filemōn pónde téé nzé nkāne’, mbelé nsāgnān Dyōb áyāl echōŋ.

⁵ Nsāgnan Dyōb áyāle nwógé nén bán edəá bad bé Dyōb bésyāal, esumé-’e nlém wée Sāŋgú Yesu Krístə.

⁶ Nkāne’ nén meé, nlatén míme syānē déwóó nēŋgáne bad ábe bédúbpé Krístə, mbel nyékoŋ mekan mé bwām mésyāal míme Dyōb ábágé syānē asōŋten. Nén débēl ehúme éche Krístə ényínned.

⁷ A-mwānyan, edəŋge éche éwōŋné bad ábe bédúbpé Krístə, éwógté me menyīŋge bwāmbwam éwéde-’e me nlém á abum. Ewógté bad bé Dyōb menyīŋge.

Paale áá Filemōne ákob Onesimuse

⁸ Né-óó, kénéé édíi bán nwóó kunze ákamlen we á dīn á Krísto ábel dyam áde étəŋgéné ábel,

⁹ edəŋge éche níwánléné we ébélé ncháa’ we cháán. Me Paale, nhóbe nén nēŋgáne nchun mí mod míme níde-’e á mbwəg bəəb á dīn á Krísto.

¹⁰ Ncháa we á nló míme Onesimuse. Adíi bəəb nēŋgáne awem mwān. Me-éé nkəə boŋ adúbé Krístə áde abédé á mbwəg hén ne me.

¹¹ Ngen e’só, enkēmbáá we etógnén. Boŋ bəəb adé sóo etógnén.

¹² Nlóme’ mó ámbíd áwōŋ bəəb, adíi mod awě nídeá bwāmbwam.

¹³ Mendəŋ meé ábê ábê ne me ábel boŋ áwōŋgen me á etál échōŋ bəəb áde nídíi á mbwəg hén á dīn dé nkalan mí bwām.

¹⁴ Kénê, meédəə’é meé nínyáged we áwógen me. Boŋ pen mēdəŋ meé éwōŋgen me áyāle mmōn edəá me awōŋgen. Né-óó, meéhēlē-se mbēl dyamdyam ésebán mmōn ekwēnténé.

¹⁵ Kapóg Dyǒb dǎǎ dēmbĕl aá Onesimuse ápágned wε á yǎl é esónĕ é pónǎdĕ, ábel bonĕ nzé atimé ámbĭd áwónĕ ábĕ ne wε ne abé ásyāāl.

¹⁶ Bootya bǎǎb, saké ntán ngĕn adíi. Adíi awĕd mwǎnned a Krĭsto. Ndǎǎ mó bwámwam, wε-'ε ámpĕ etǎngĕné mó adǎĕ ké tómaa ngáne rídǎǎ mó. Etǎngĕné mó adǎĕ ngáne ntán awónĕ, édǎĕ-'ε mó nĕε awonĕ mwǎnyanĕ a Krĭsto.

¹⁷ Né-ǎǎ, nzé etédé me nĕngáne mod awĕ nyúmǎ nyĕbele nsón, etǎngĕné mó akob melemem nĕngáne wĕkobpĕ me.

¹⁸ Nzé édé nĕn bán abĕnlé wε epanǎdĕ, ké'ε awánlé wε alúm, né mĕsābĕ wε.

¹⁹ Me Paale, mmĕn-εé ntelé nĕn ne échĕm ekáá. Mĕsābĕ wε. Bonĕ pen, weéchatán nĕn wĕé abel áde mbéle bonĕ ékud alongé dékǎǎlĕ, édé nĕngáne wĕmpĕ ewanlé me alúm.

²⁰ Né-ǎǎ, a-mwǎnyanĕ, ncháá' nĕn mĕé éwónĕgen me á dĭn á Sǎngú. Wógéd me menyinĕge á dĭn á Krĭsto.

²¹ Atel áde rítelé enĕn kálag ábélé nsumé nlém nĕn mĕé, wĕbelé me kéchéé éche rĭlángé wε mĕé ébele me. Mbíi mĕé wĕbĕl-le ké tómaa ngáne rĭhóbé mĕé ébel.

²² Dyam démpĕe áde rĭhóbé mĕé rĭlǎa wε adíi nĕn mĕé, é nabned me tonĕ áwonĕ ndáb áyāle ndúbpĕ nĕn mĕé Dyǒb déwōg nyé mekáne, abídéd me á mbwǎg, ntán nyé ámpĕ.

²³ Epafrase, awĕ súmǎ sĕdé á mbwǎg á dĭn á Yesu Krĭsto, mómĕpĕ alómme nyé melĕntĕn.

²⁴ Kǎǎĕne Makǎse, Aristakuse, Demase, ne Lukase ábe syáābǎǎ sĕbele nsón bómĕpĕ bĕlĕnté nyé.

²⁵ Nsimé níme Yesu Krĭstǎǎ mbĕ ne nyé moosyāǎl.

Kálag e Hibru Ndibned n kálag

Mod awě atelé enén kálag antel chó áwéd bad bé Krısto nlém a abum áyāl e metake nıme bó donge á bad békúde'áá adúbe áde béndübēē Yesue. Alúmté áte nén aá melē nıme Yesue ápééné métómé melē nıme ménsēbē abé. Alúmté-'e áte ámpē nén aá béēhüntē nlém nén bán Dyöb déelónédte akag áde ábágé. A melē mé'sō nıme Dyöb démwēē ne ábē bad mbwiined ne Mosēē, beprise bóó bēbágé'áá Dyöb mendē á nló ní bad. Boŋ bōob, Yesue mó adé mod a tıntē a bad ne Dyöb abē-'e prise ambáámbáa awe atómé bekal bé'dæódəŋ bé' bōód, atóm ángel, atóm-me káŋne Mosēē, áyāle eche yāl chēn chóó ámbēé néē mendē, ngen póg ne ngen ésyāāl. Höm áde ádíí Atómténé Asáŋ tómaa höm áde beprise bé' bōód bēbágé'áá mendē á nló ní bad, mendē nıme ábágé-'e mékwógnédé.

Nkabted n kálag

Krıtəə mó alúmté bad ngáne Dyöb ákóó abé 1.1-3

Krıtəə atómé ángel 1.4-2.18

Krıtəə atómé Mosēē bó Josua 3.1-4.13

Krıtəə adé prise awě atómé beprise bésyāāl á mbyaa nıme Levi 4.14-7.28

Melē nıme Krıtəə nıtómé melē mé'sō 8.1-9.28

Mendē nıme Krıtəə ábágé nıtómé mendē nıme beprise bēbágé'áá bōód 10.1-39

Adúbe atómé chóm ésyāāl 11.1-12.29

Abé áde áwógte Dyöb menyinŋe 13.1-19

Mekáne mé asóg 13.20-21

Meləntən mé asóg 13.22-25

Dyöb dhóbe wée bad mbwiined ne Mwän

¹ Se' bōód, Dyöb dénhōb wée ábēd betaa, anláá bekal bé'dæódəŋ mam áláa bó. Anhób áwāb ngen ne ngen, ábenléd-te menzii híin áhób áwāb.

² Boŋ á e'pun bé asóg hén, ahóbe wée syánē, álāŋgē awe Mwän mam áláa syánē. Wée ane Mwän dōó Dyöb ápóó boŋ áhágé' nkoŋ ní mín ne ní sé. Mó-'aá Dyöb átíídé aá mó awóó nhəgtéd nısyāāl.

³ Ane mwän móó adé e'kin-áte bé ehúmé é Dyöb, mó-'aá alúmtē syánē ngáne Dyöb ákóó abé. Adíí melemlē néē Dyöb-pe ádíí. Ngíne e eyale é nsal éché ane Mwän ebélé mekan mésyāāl mékag á'sō ngáne métāŋgéné abé. Ahúd áde áhúde syánē á mbébtē, abélé syánē moosyāál desáá. Ambíd e nê, andyéé Dyöb á Ngum é ekáá é mbáá ádyöb.

Mwän a Dyöb atómé ángel

⁴ Né-óó, Mwän a Dyöb atómé ángel. Melemlē nê dōó đın áde Dyöb áchágé mó aá, "Mwän" atómé đın ádāb á "ángel."

⁵ Dyöb déēhōbēē wée ángel ké póg mbêd aá,

"Edíí awem Mwän,

chii, ndíí sóó."

Dyöb déēhōbē'áá wée ángel ké póg aá,

"Mēbē Sáá,

mó-'e abé awem Mwän."

⁶ Boŋ Dyöb ádēhób aá mólōme' awe Mwän a'só á nkōŋsé-te, anhób ámpē aá,

"Ángel éché m ésyāāl étāŋgéné mó edúbé abé."

⁷ Anhób tāŋgēne ángel pen aá,

"Abélé éche ángel édé néē epub.

Eché Ángel éche édé ábē bembəledē,

abelé édíi néε muú míme ríchodne'.”

⁸ Βοη Dyöb dénhōb tâηγεne Mwān aá,

“A-Dyöb,

wεékamlén á ngíndé ne á ngíndé.

Wεékamlén ábōη bad nyaa echē etāηγένé.

⁹ Edəə mam míme métāηγένé, ékōō-’ε mam míme méεboo.

Né-’aá ákásá βοη Dyöb, áδοη Dyöb,

ápwēd wε ábé etógnén tómaa baásyāēl ábe nyāābōō nyēdé,

ápwēd-te wε ábé menyīηge tómaa baásyāēl ábe nyāābōō nyēdé.”

¹⁰ Dyöb áhóbé ámpē aá,

“A-Sāη wε-εé ehāgé nkōηsé se á mbooted,

nkōη mí mín-ne ndíi abwóg áde éhágné échoη ekáá.

¹¹ Abē bwēm é’syāēl bēpē á asóg, βοη wε pen wεébē abé ne abé.

Abē bwēm é’syāēl bémaá ásē néε mbóté.

¹² Wεényāg bó áte ngáne bényāgeé mbóté,

wεéhāηlén-ne bó áte ngáne béhāηlanné mbóté.

Βοη wε pen wēbē ebé melemlēm, áδōη alonjé-’ε déewōηgé asóg.”

¹³ Dyöb déēlāηgēē ángel ké póg mbēd aá,

“Dyεé me é ekáá émbáá hén

káāη ne á póndé eche mébenlé

βοη ékōgtéd ábōη bad bé ekōyí ámīn ne mekuu.”

¹⁴ Cheé-ō ángel édíi? Edíi e’dəədəη ábē é’benle Dyöb. Dyöb álóme-’ε bó áwōηgen bad ábe békūd e’soósoη.

2

¹ Né-ōó ngáne débíi mímén mekan, detāηγένé kéchéé éche déwógé nlém asum áyāl ábel βοη deépānē’ nzii.

² Mekan míme Dyöb dénlāā’έ ángel aá éláa ábēd betaa ménwōη ngíne. Bad bésyāēl ábe bénkēnhíd mímē mekan, ábe bénkēmbēl-le ngáne mímē mekan méhóbé’áá, bēnkūd nkógsen míme bēntāηgēnnē akud.

³ Chán-nō nyéwémténé bán dehele debíd mímén nkógsen áte nzé deewōηne nkalaη mí bwām póndé? Mmē nkalaη mó-’aá míπεene’ enén ndín e e’soósoη. Sāηgú Yesue mwēn mó asébpé bad akale tâηγεne ábén e’soósoη. Bad ábe bēnwōg-ke mam mímē ánhōbpē, bēmbēl syānē denyín nēn bán médé mbále.

⁴ Dyöb dōmpē dénlūmēd syānē áte nēn aá mímē nkalaη rídé mbále. Ambel nē alúmed áde álúmté e’chemléd, mekan mé menyáké ne menyáké híin. Anlúmed nē ámpē ne mekan mímē bad bēbélé’áá á ngíne e Edəədəη éche Esáá éche Dyöb démbéé bó. Dyöb dēmbē bad Edəədəη éche Esáá ngáne éboηnédé mó.

Ane awē alyágte syānē ákud e’soósoη

⁵ Saké ángel chóo Dyöb ábánné aá ékamlén nkōηsé mékōōlē mímē séhóbεé bán mépē.

⁶ Βοη éténlédé hōm ahóg á kálag e Dyöb pen nēn bán,

“A-Dyöb, cheé moonyoη ádíi awē éwōηné póndé?

Cheé mwān a moonyoη ádíi éche ékásá βοη énoηé mó?

⁷ Ayāl e esōη é póndé, wembēl enkēmpaá ángel. Wembané mó á atii dé ehúmé ne edúbé.

⁸ Wembē mó ngíne ákamlen chōm ésyāēl.”

Abε adé ébágé mó ngíne ákamlen chōm ésyāēl, álúmté’ bán chōmchōm éesaá éche éesē ásē e nkamlen mímē. Kénεε edíi-’aá nē, deenyínεé bōōb nēn bán chōm ésyāēl édé ásē echē.

⁹ Βοη denyíne’ ngáne Yesue ádíi. Ayāle esōη é póndé Dyöb dēmbēl enkēmpaá ángel. Bōōb, Dyöb ábágé mó ehúmé ne edúbé néε kāη áyāle metake míme ákúdé ne kwééd eche áwédé. Dyöb álúmté syānē mímē nsimé awé áde Yesue áwédé á nló mí bad bésyāēl.

¹⁰ Bwēm é'syāāl é'díi é' Dyöb, mó-'aá anone' bó. Ngáne édíi nén bán Dyöb áhede' aá bad híin békud etál ábé ábe bán, békud-te ehúmé, émbē mbon nén bán ábel mod awě ásalé bó nzii ákud metake. Nê déběl ákwognéd ábé mod awě áběl bon bad békūd e'sooson.

¹¹ Yesue awě abele' bon bad bésán, ne bad ábe bésáá, bó moosyāál bédíi bán bé Sáá nhóg. Né-'aá ákóá bon Yesue eekwágé' áchæg bó aá baányan.

¹² Eténlédé nén bán anláá Dyöb aá,
 “Mεéllāá ábēm baányan ngáne ádon dīn ápédé abé.
 Měkěn wε nzé syāābō sēlādné hōm ahóg.”

¹³ Anhób ámpē aá,
 “Mεésūm nīmēm nlém ne Dyöb.”

Anhób-pe ámpē aá,
 “Mε nén, syāābe bán ábe Dyöb ábágé mε.”

¹⁴ Ngáne édíi nén bán ábē bán bé Dyöb bédíi baányon ábe bėwóó ekob é yāl ne mekií, Yesue ámpē antéd yāl e moonyon née bó. Ambel nē ábel bon kwééd eche ánwēē ébóded ngíne eche Satanε awě abele' bon bad bėwág.

¹⁵ Awé áde ánwēē áhúdé bad á mehan ábe bēmbē betān á alongé ádāb ásyāāl áyāle mbwóg ní kwééd.

¹⁶ Enyínnédé bwām nén bán saké ángel ánhyéé awōnžen. Bon ampě áwōnžen bad bé mbyaa nīme Abrahamε.

¹⁷ Né-óó éhédnādtāá nén bán Yesue ábē melemlem née baányon á menzii mésyāāl ábel bon ábē prise ambáámbáa awě awóó nlém ní ngəl, abé-'ε mod awě bēhele bésūm nlém áyāl. Abele áde ábenléé Dyöb, ábélé Dyöb álagsan bad mbéb.

¹⁸ Ngáne édíi-'aá bán mwēn antág, ákūd-te mekəgsen, awōnğan bad nzé bédé á mekəgsen-tē.

3

Yesue atómé Mosεε

¹ Né-óó a-baányan, nyé ábe Dyöb áchénlé ábé ábē bad, nyénone' Yesue. Mó adé mbapεε awě Dyöb álómé, abé-'ε Prise ambáámbáa a mekan nīme séhóbé bán sēdúbpe.

² Dyöb dēmpwεd mó, ábenlé-'ε Dyöb ne nlém nhóg melemlem ngáne Mosεε ábénlé-'aá Dyöb ne nlém nhóg á abum á ndáb á Dyöb.

³ Mod awě alóó ndáb, bēbelé bēbe mó edúbé tómaa ndáb eche alóó. Melemlem nē dóo Yesue ákwógnédé ákud edúbé eche étómé edúbé eche Mosεε.

⁴ Ndáb téé ewóó mod awě alóó ch. Bon Dyöb dóo alóó chōm ésyāāl.

⁵ Mosεε abédé mbaledε á abum á ndáb á Dyöb, awě abénlé-'aá Dyöb ne nlém nhóg, álūmtē' bad mam á'sō é' pónde nīme Dyöb débénlé.

⁶ Yesu Krīstəə pεn abédéε Mwān a Dyöb, ákamlán-ne abum á ndáb á Dyöb ne nlém nhóg. Syánē ámpē dedíi bad bé abum á ndáb á Dyöb nzé édé nén bán dedé déchānédé, desumé-'ε nlém ne chōm éche débééné kúmbe, éche désúmé-'ε nlém áyāl.

Elébé ne bad ábe bēdúbpe

⁷ Né-óó, nyéwóg chōm-éε Edāádān éche Esáá éhóbé. Ehóbé aá,
 “Chii nén nzé nyéwógé ehób é Dyöb,

⁸ nyéewúéné' Dyöb nló áte ngáne ábēn betaa bēnwūennē Dyöb nló áte á pónde echē
 bēnkunnénné Dyöb yāl.

Bēnkunnén mó yāl
 á pónde eche békágé mó é ehyanje.

⁹ A ehyanje wē, bēnkəg mε,
 bényín-ne mam nīme mbélé é etūn é móom mé mwě méniin.

¹⁰ Nē dóo dēnkəñ bon ríllīn ene nyonjel e bad bon nhób mεé,
 ‘Awab nlém-tē, bétamnad,

béēhídē-'aá nzii echēm.'

11 Né-ṣó, menlīj, mmwé-'ε melě mεé

'Béesónlé áwēm abwóg dé nkóme-áte mbéd.' "

12 A-baányaj nyétéd pónde ábel nyé modmod nyéewóó nlém mé mbéb míme méedúbpe' Dyöb, ábel boj nyéētεdté Dyöb áde áde á alongé.

13 Boj pen nyéwéde' nhóg ne aníníí nlém á abum epun téé, ngáne échē epun échágnédé bán "Chii", ábel boj mbéb méedogé nyé modmod áwúen Dyöb nló-áte.

14 Syánē dedii mod nhóg ne Yesu Krīstæ, nzése delyægé dechájnedé kááj ne á asóg ne mekan míme désébpé adúbe tǎjgene Dyöb.

15 Demaá anyín nén bán éténlédé á kálag e Dyöb nén bán,

"Nzé nyéwógé ehób é Dyöb,

nyéewúéné' Dyöb nló áte

ngáne ábēn betaa bēnwūēnnē Dyöb nló áte á pónde eche bēnkunnénnē Dyöb yǎl."

16 Benzébadé bēnwōg ehób é Dyöb boj békunnén Dyöb yǎl? Abē bad bésyāā, saá bad ábe Mosεε ámbīdēnnē á Egipto bēbédé-ye?

17 Benzébadé Dyöb dēnliín-naá é etún e móom mé mwé méniin? Saá bad ábe bēmbel mbéb bóó bēnnaá ndim é ehyájge-ye?

18 Benzébadé Dyöb démwēē melě aá béesónlé áwe abwóg dé nkóme-áte mbéd? Saá bad ábe békēmbēl ngáne áhédé'áá-ye?

19 Né-ṣó, denyíne' nén bán, bēnkēhēnlé asól áyāle bēnkēndúbéé Dyöb.

4

Nkóme áte míme bad bé Dyöb békudté

1 Ahób áde Dyöb dénhōbpē aá syánē dēsōl áwe abwóg dé nkóme-áte ádíi étyéémé. Né-ṣó déttéd pónde ábel boj nyé modmod eebóó' asól áhed.

2 Syánē ámpē dewógé nkalanj mí bwām melemlē ngáne bómpē bēnwōgkē. Bēnwōg míme nkalanj mí bwām boj ménkēnwōngénnē bó ne awōjgen dēn áyāle nén, bēnkēndúbéé mō.

3 Bōōb-pōó, syánē ábe dedúbpe míme nkalanj, desóle' áde abwóg dé nkóme-áte. Boj ne bad ábe bēdúbpe pen, Dyöb dénhōb aá,

"Menlīj, mmwé-'ε melě nén mεé,

'Béesónlé áwēm abwóg dé nkóme áte mbéd.' "

Anhób nē, kénéé édíí bán ammād míme nsón amad se áde áhágé nkōjsé, abwóg dé nkóme áte dēmmād-tε abé.

4 Éténlédé á kálag e Dyöb tǎjgene epun éche élónténé epun saámbé nén bán, "Dyöb dēmmād míme nsón. Né-ṣó ankómé áte epun éche élónténé epun saámbé."

5 Éténlédé á kálag-tē wē ámpē bán Dyöb áhóbé aá,

"Béesónlé áwēm abwóg dé nkóme-áte mbéd."

6 Né-ṣó, etál édíí ébágnédé donje á bad ásól á hōm dé nkóme-áte. Boj bad ábe bēnwōg nkalanj mí bwām se' bóód, bēkēhēnlé asól, áyāle nén békēmbēnlé mekan míme Dyöb dénlāā' é bó aá bēbel.

7 Nē dēmbēl, Dyöb dēmpwēd epun émpēe, áchāg-ke chō aá "Chii." Anhób nē etún é pónde ámbīd échē ábēd betaa bēnkēmbēnlé ngáne ánhōbpē aá bēbel. Anhób nē mbwiined ne e'yale ábe Dabidε ábe mímaá nyé atele nén mεé,

"Chii nzé nyéwógé ehób é Dyöb,

nyéewúéné' Dyöb nló-áte."

8 Nzé émbē nén bán hōm áde Josua ánkéénnē bad dōó dēnkōj hōm dé nkóme-áte abé, né ámbīd e pónde Dyöb dénkēnhōbpē tǎjgene epun émpēe.

9 Né-ṣó hōm dé nkóme-áte áde áde nēngáne nkóme-áte míme Dyöb dénkōmēē áte áde ámaá nkōjsé ahāg ályágé ásine ábē bad.

¹⁰ Kénzée awë asólé á abwóg dé nkóme-áte á Dyöb, akômme áte áyāle amadé míme nsón, melemlem ngáne Dyöb dénkōmēē áte áde amáá nkōjsé ahəg.

¹¹ Né-óó syánē déwan áte désól adé abwóg dé nkóme-áte, ábel bon syánē modmod deebóó asól áhed. Deehidé' mekuu míme bad ábe bēnkēmbēl ngáne Dyöb dénhōbpē.

¹² Debíi nén bán Eyale éche éhúú ne Dyöb, édé alongé, édé-'ε ngíne. Ekóbpe' tómaa páá e nsəl mbé. Esóle' mod áte kááj se á mbom rí ngob e yāl ne edəádəη. Esóle-'ε mod kááj se á mebónj mé yāl ne á e'hid-tē. Echē eyale écheme' mewēmtən mé mod ne kéchéé éche mod áhedéé ábel.

¹³ A e'só é' Dyöb, chōmchōm éesaá á e'koñéd. Chōm ésyāāl édé á tâl e ékwéε. Dyöb dó-'aá déttəngéné mekan mésyāāl mímə débéléé aláa.

Yesue adii ndəle e prisε ambáámbáa

¹⁴ Né-óó, ngáne déwóó Prisε Ambáámbáa, Yesue Mwän a Dyöb, awë akii ámin á'sō é' Dyöb, déchāηned adúbe áde désúme nlém áyāl.

¹⁵ Awesyánē Prisε Ambáámbáa asóηténé mechínzé mímed, áyāle nén mómpē ankūd melemlem mé mekəgsen míme dékudéé á menzii mésyāāl, bon kénē, enkēnbenlé mbéb.

¹⁶ Né-óó ne e'sum bé nlém désíde benben ne atii dé nkamlən á Dyöb áde ábage nsimé. Deewógé mbwóg ké nhóg. Débel nē ábel bon Dyöb áwōg syánē ngəl, ábag-ke syánē nsimé mímə méwōηgān syánē pōndé téé eche déttəgnéné nwōηgen.

5

¹ Prisε ambáámbáa téé awë Dyöb ápwédé áttintē e bad, ápwede mó ábele mó á dīn áde ábē bad. Ane prisε móó akobe' mende wéε bad bon ábage mó wéε Dyöb néε nde ne mende ábel bon Dyöb álagsen bad mbéb.

² Ahēle bad yāl acheden ábe bépane' nzii áyāle béēbii'ε chōm éche bébeléé áyāle nén mwēn ámpē adii moonyon awë awóó mechínzé mé ngob e yāl.

³ Nē ábéle atəngéné néε ábageé mende káájne áyāl e míme mbéb mēn, ábage-'ε áyāle mbéb mí bad.

⁴ Modmod mwēn eéhēlēε-se ábe yāl edúbé é prisε ambáámbáa. Dyöb dóó ápwede' mod ábé prisε, melemlem ngáne ámpwēdté Arəne.

⁵ Melemlem nē dó-'aá Krístəə mwēn énkēnchágédté yāl ábé prisε ambáámbáa. Dyöb dóó dēmpwēd mó. Dyöb dénlāá mó aá, "Edíi awem Mwän.

Chii ndíi Sóó."

⁶ Nē áde á kálag e Dyöb hōm dēmpēe bán Dyöb dénlāá mó aá

"Wéébē prisε ábe ne abé,
néε Melkizēdege."

⁷ Ade Yesue ábédé á nkōjsé, akánné'áá, áchāā Dyöb, áchyéé' awé á ngíne, mēsəd mébidē' mó á mīd. Akánné'áá wéε mod awë ahēle ásōη alongé áde. Dyöb dénwōg mó mekáne áyāle anwōη mbwóg rí Dyöb áte.

⁸ Kénéε ábédé Mwän a Dyöb, an'yágé áwōgen Dyöb mbwiined ne metake míme ánkudté.

⁹ Dyöb dēmbēl ankwognéd abé-'ε prisε ambáámbáa awë akwōgnédé, ábel bad ábe béwōgne mó békud e'sóosōη ábe é'dé á ngíndé ne á ngíndé.

¹⁰ Dyöb dēmbané mó á atii aá mó adé prisε ambáámbáa néε Melkizēdege.

Elébe ábel mod eétdé adúbe

¹¹ Nwóó mam híin áhób təηgene ádén atón. Elénlé me áte ngáne mébenlé bon nyēsōηtén mó, áyāle nén nyéewámsánné dyan asōηten.

¹² Nhóbe nén áyāle nén nyētəngén bad abé bəəb ábe béyágte' bad bēmpēe. Bon nyēdíi nyēhednad ámpē bán mod áyáged nyé mam míme nyēmmadté abii təηgene nkalanj rí Dyöb. Nyēdíi nyédé néε bán bé nkáál ábe béhednad abii saké ndyééd.

¹³ Kénzée awë adii amwáa' abii, ádíi néε nkáál. Eébbii'ε mbon ne mbéb.

¹⁴ Ndyééd pen edii áyāle bad ábe bémáá akwog. Mod ambáá adii mod awě ayógké, awě aměnténé-’ε mbon ne mbéb ábii.

6

¹ Né-óó dékεεne adúbe á’sō nēngáne bad ábe bémáá dyam abii. Deetāngeneé néε détedéé pónde ámpē áyáge mam míme bēn’yāgēdtē syánē tāngene Krīstā se á mbooted. Demmād ayáge, debíi-’ε nēn bán bad bētāngéné békúné mbíd, bētēdē abel dé mekan mé mbéb míme mépεεne’ kwééd. Demmād-te abii nēn bán bētāngéné Dyōb adúbe,

² bēyāgtē bad tāngene edusen* ne tāngene abán á bad mekáá á nló. Debíi-’ε nēn bán bētāngéné bad ayáged tāngene mpuu ne tāngene mbakú e nkáásé echē ēbē abé ne abé.

³ Deétdé mímén mekan. Dékag á’sō nzé Dyōb ábágé etál.

⁴ Nhóbe nēn áyāle nzé bad bētēdté ádab adúbe, mod éēhēlē-sε ápēēn bó ámbid ámpē, bētēdē míma mbéb bétimen Dyōb. Nhóbe bad ábe bēnkūd e’nyínen bé ekíde, bēwóglén nnam ní Dyōb, békūd-te Edāđā ēche Esáá néε bad bēmpēe.

⁵ Bēwógléné e’bonj bé eyale é Dyōb, bēnyín-ne ngíne echē ēbē á pónde eche Dyōb dékamlénné.

⁶ Nzé ábē bad bémáá-’ε míme mekan anyín bonj bétíme bētēdté ádab adúbe, mod éēhēlē-sε ápēēn bó ámbid ámpē átede mbéb áhíd Dyōb. Abán áde bēbáa’ é Mwān a Dyōb áyāl, ébelé ébé byánán bēbomme’ mó á awog ámpē, bēkwāgtē-’ε mó á’sō é’ bad bēmpēe.

⁷ Ndōb eche mbúú éyógké achóted bonj mendíb mēsól ásē, ebele bwēm é’kwog bwām. Abē bwēm é’belé é’wōngān bad ábe bēwéné bó. Nē álúmtē bán Dyōb ánamtē’ ene ndōb.

⁸ Bonj nzé ene ndōb ekwogte’ mekōd ne e’sum bé mbéb bēmpēe, né eésáá dyam de abelen. Né káōj ne á asóg bēhyāād-te chó.

⁹ A-baányan, kénéε nílāngéé nyé nēn, ndúbpé nēn méé nyēbele’ mekan nyaa eche nyékudté mekan mé bwām mé e’soósonj.

¹⁰ Dyōb ábele’ míme mekan nyaa echē etāngéné. Eéchatánné nsón ké nhóg míme mod ábélé, échatán-naa edānge éche mod álúmté mó ngáne nyédíi nyébenléé bad bé Dyōb bēmpēe.

¹¹ Mméd nlém nídi nēn bán nyé mod téé nyébē nyéwōj ene kán káōj ne á asóg ábel bonj nyékude’ chōm ésyāāl éche nyésúme nlém áyāl bán Dyōb débe nyé.

¹² Séēhēdē bán nyébē bad ábe bēhedé chōmchōm abel. Bonj sēhede’ bán nyébē bad ábe bēhíde’ mekuu míme bad ábe bēwesān áyāle bédúbpé Dyōb. Echē ndín é bad ékūd chōm ésyāāl éche Dyōb áhóbé áá móbē bó.

Dyam áde Dyōb áhóbé déehidtéé ásē

¹³ Se’ bōód áde Dyōb dénhōbpē áá móbēlé Abrahame dyam, ammwé melē áá mótāngēnē áde akag alóned. Ade dīn dēn dōó ámmwēēnnē melē áyāle nēn modmod eebédeé awě atómé mó awě áhélé’áá-sε amwé melē áwe dīn.

¹⁴ Anhób áá,

“Nhóbé nēn méé, ntāngéné we anamed,

mēbēl-le mímōj mbyaa míbūū áte bwāmbwam.”

¹⁵ Abrahame anwesén ásūm-me nlém, né-óó ankūd chōm éche Dyōb dēmbēēnné mó akag.

¹⁶ Nzé mod amwāg melē abenlad dīn áde mod awě atómé mó. Mpentēn ké nhéé-’ε míme bad bēwóó’é, melē móó méyānle’.

¹⁷ Dyōb áhédé’áá ábē bad ábe ámbéé akag alúmed áte nēn áá, móchúdté dyam áde móhóbé ásē. Né-óó amwé melē ásógtēn akag áde ábágé.

* **6:2 Edusen:** echē edusen énkēmbáá edusen échē bédúsánnáá bad ábe bédúbpé Krīstā bēnpen. Bad bé Israel bōmpē bēnwōj elem éche bédúsánnáá bad, bédusān-ne bwēm bēmpēe.

18 Né-ṣó Dyöb ábágé syánē mekan mébe nímě méehəŋlān áyāle Dyöb déehelée-se ákal metóm. Abagé syánē akag, amwé-'e melě. Abelé nê ábel syánē awě dekií awē ábel ákəə syánē, déwōŋ e'wéd bé nlém, désu-m-ε nlém ne mekan níme áhóbé aá móṣbě syánē.

19 Abē e'lyág bé nlém é'dii née chōm éche ébélé alongé ádēd ásúmnédé, ákoŋnéd-te. Ebē e'lyág bé nlém bóə békəŋ boŋ detóm abad dé mmwe ámīn, dépe á abwóg á hōm áde ásáá wée Dyöb ádíí.

20 Yesue mó asébpé asól áhed á nló níme syánē áboŋsen syánē e'dii. Bəəb atimé prise ambáambáa awéd awě adé á ngíndé melemlem née Melkizεδεγε.

7

Melkizεδεγε abédé Prise

1 Melkizεδεγε abédé kəŋ e dyad á Salem, abé-'e prise a Dyöb á Ngum. Ambomén Abrahamε áde Abrahamε áhúé'é á bel ábe ánwū'é kəŋ é bad, ánāméd-te Abrahamε.

2 Abrahamε-'e ábe mó akab á bwēm ahóg átíntē mekab mé bwēm dyōm níme ánhūēnnē á bel. Dyam dé'sō, dīn á Melkizεδεγε á ehób é Hibru ádíí bán, "Kəŋ eche ebele mam níme ntəŋgéné." Atón áde álónténé mébe ádíí bán "Kəŋ e Salem," awě adé "Kəŋ e nsəŋ."

3 Eetenledéé hōmhōm nén bán Melkizεδεγε anwōŋ sáá, ké'e mbyaa. Béetele-'áa ngáne béchyáá mó, ké'e ngáne áwédé. Adíí prise á ngíndé ne á ngíndé melemlem née Mwān a Moonyoŋ ádíí Prise á ngíndé ne á ngíndé.

4 Nyénəne-ṣó nyaa e ndəle e mod echě Melkizεδεγε ábédé. Abrahamε, sáá ambáá awéd, ambě mó akab ahóg átíntē e mekab mé bwēm dyōm níme ánhūēnnē á bel.

5 Mbéndé e Mosεε ebagé kunze nén bán bad bé mbyaa níme Levi ábe bédé beprise békobe' akab á bwēm ahóg átíntē e mekab dyōm téé, wée ábāb bad bé Israel, kénée émbēē bán bómpē bēbédéε mbyaa níme Abrahamε.

6 Melkizεδεγε enkēmbídté á mbyaa níme Levi, boŋ kénē ankōb akab á bwēm ahóg átíntē e mekab dyōm wée Abrahamε. Annaméd-te Abrahamε, Abrahamε awě Dyöb dēmmadté akag abε.

7 Ebyééné nén bán mod awě anamte' mod atómé mod awě ánámte.

8 Bəəb-pəə, prise éche ébídé á mbyaa níme Levi ábe békobe' akab ahóg átíntē e mekab mé bwēm dyōm, bésyāēl bédíí baányoŋ ábe bēwāg. Boŋ Melkizεδεγε awě ankōb akab ahóg átíntē e mekab dyōm, adíí mod awě eewéde, ngáne kálag e Dyöb élúmtéé.

9 Dehele dehób bán Levi awě akobé'áá mekab wée bad mwēn ámpē abagé akab wée Melkizεδεγε mbwiined ne sáá ambáá Abrahamε.

10 Dehele dehób nê áyāle nén, áde Melkizεδεγε ákíí Abrahamε abomēn, né béēchyāā'é Levi.

11 Dyöb dēmbě bad bé Israel éche mbéndé á pónde echě bad bé túmbé e Levi bēbédé beprise á aloŋ á Israel. Nzé nsón níme ábē beprise bēbélé'áá ménkwognéd ábel bad békobned á'sō é' Dyöb, né nzəm enkēmbáá echě prise ampée ábídéé née Melkizεδεγε awě eebíde á mbyaa níme Arəne.* 12 Nzé mpwēdtéd mé beprise ríhəŋléné túmbé, né mbéndé chómpē etəŋgéné ahəŋlən.

13 Mod awě ríhóbéé nímén mekan áyāl, ambíd á túmbé empée. Modmod eebíde-'áa awe túmbé mbéd awě abelé nsón níme prise.

14 Ebyééné bwām nén bán Səŋgwéé awéd ambíd á túmbé e Juda. Mosεε enkētúbpe dīn nén aá beprise bēbíd á túmbé e Juda.

Yesue adíí née Melkizεδεγε

15 Dyam áde déhóbé təŋgene ahəŋlən á mbéndé ábúdé anyínned ne abíd áde prise ampée ábídé née Melkizεδεγε.

* 7:11 Arəne: Arəne ambíd á tumbé e Levi. Mó abédé prise ambáambáa e'só e bad bé Israel.

16 Saké mbéndé é baányon chōó émbël bonj abé prise. Bonj adé prise áyāle awóó ngíne ábē á alongé abé ne abé.

17 Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán,
“Edii prise á ngíndé ne á ngíndé,
melemlem née Melkizεδεγε.”

18 Nzé denoné ped póg, Dyöb ásídté mbéndé é' bōód á nkag, áyāle énkēnwúú' é áte, énkēnkwógnéd-taá.

19 Debíí nén bán mbéndé eébélēē-se chōmchōm ébé ngáne étāngéné abé. Nzé denoné-ε ped eníníí, chōm é bwām épédé échē ékás bonj dewōn e'lyág bé nlém. Chó-'aá épεene syānē benben ne Dyöb.

20 Dyam démpēe áde débíí ádíí nén, Dyöb démwē melē aá Krístā ābē prise abé ne abé. Bonj áde bēmpwεdté beprise bēmpēe, Dyöb dénkēmmwáá melē ké nhóg.

21 Bonj áde Dyöb ápwédé Yesue prise, anhób aá,
“Sāngwéé amwédé melē,
éehúd-taá nímē melē ásē,

aá,
'Edii prise á ngíndé ne á ngíndé.' ”

22 Mmē melē mélúmte nén bán Yesue mó adé e'chemléd ábē é'lúmte syānē nén bán melē nímē Dyöb ámwédé méehídtéé ásē.

23 Beprise bé' bōód bēmbuú áte áyāle nén kwééd ebelé'áá béehēle'aá nsón akεen á'sō.

24 Bonj ngáne Yesue ádíí á alongé abé ne abé, ābē prise á ngíndé ne á ngíndé.

25 Né-ōó, Yesue akwōgnédé āson alongé á bad ábe bēpag wēε Dyöb áwe mbíd. Akwōgnédé āson bó ne ason ásyāāl áyāle nén, adé á alongé pōndé ésyāāl ákānned bó.

26 Ehédnādtáá nén bán déwōn ene ndín e prise ambáámbáa awē asáá, mod eéhélēē se ahób mó awusé ké hóg áyāl, eewóó' é atón á mbinde ké hóg á yāl, awē apágnédé bad bé mbéb áyāl, bēbānē-ε mó ámīn e atii dé nkamlēn ámbáá.

27 Eesaá née beprise ábíníí ábe bétāngéné bēbage mende epun-té. Abē beprise bésébpē mende abε áyāle nímab mbéb, bonj bēbagé mende áyāle mbéb mí bad bēmpēe. Bonj Yesue ambε yāl née mende áyāle mbéb mí bad. Ambēl-le nē ngen póg ne ngen ésyāāl.

28 Mbéndé epwεde baányon ábē beprise bēmbáámbáa. Baányon bēbele' mewusé. Bonj Dyöb dēmpwēd awe Mwān ne melē áde ámáá mbéndé abε. Abelé-ε ane Mwān akōbnédé á ngíndé ne á ngíndé.

8

Yesue mó adé syānē prise ambáámbáa a melē mékōlē

¹ Atón áde sékoo' é ahób ádíí nén; dewóó ene ndín e prise ambáámbáa awē adyεé é ekáá émbáá é atii dé nkamlēn á Dyöb á Ngum ámīn.

² Abenle' Dyöb wēε bwēm ábē é'sáá é'díí á hōm áde ákóó ebem é Dyöb abé. Sān Dyöbe mwēn móó alóó échē ebem, saké baányon.

³ Bēpwεde prise ambáámbáa téé abε Dyöb ndε ne mende mé elém. Né-ōó, anén prise ambáámbáa mómpē atāngéné chōm awōn éche ábeé Dyöb.

⁴ Bōob-pōó, nzé émbē nén bán ambé á nkōnsé, né éebáá prise ne abé dēn, áyāle nén beprise bédé ábe bēbage Dyöb mende ngáne mbéndé éhedéé.

⁵ Nsón nímē abē beprise bēbeleé nídíí née e'chemléd ne ediídingε é' mekan nímē médé ádyōb. Debíí nē áyāle nén, áde Mosεε áhóbé aá mólō' ebem é Dyöb, Dyöb dénsím mó etúu áte aá, “Nyín nén wēε mólō chōm ésyāāl á yāl e échē ebem nyaa e nlóntéd eche nílúmté wε á mbōod mīn.” ⁶ Bonj bōob, nsón nímē prise nímē bēbagé Yesue nítómé nsón nímē abē beprise bé' bōód. Melemlem nē dōó nchemtēn nímē Yesue ápééné áfíntē e Dyöb

ne ábē bad, rítómé nchemtēn mé'sō níme bēmpēénné, áyāle nén, Dyöb ábágé bad akag aá móōbē bō bwēm é' bwām.

⁷ Nzé émbē nén bán melē mé'sō mēnkwoǵnéd âbel bad békobned á'sō é' Dyöb, melē mémpēe méehēdnad-taá.

⁸ Boŋ Dyöb dénnýĩn awusé ne ábē bad, anhób-pe aá,

“Me Sánǵwéé nhóbe' nén meé e'pun é' bĩn é'húe

áde mémwēē melē mékōōlē

ne bad bé Israel

ne bad bé Juda.

⁹ Mmē melē méebáá née melē

níme mémwēē

ne ábāb betaa

áde ríchánǵé bō á ekáá

boŋ mbídén bō á alon á Egipto.

Bénkēnhídté nímē melē.

Né-ōó, menhúd bō díd áyāl.

¹⁰ Dyöb áhóbé ámpē aá,

Me Sánǵwéé me-éé nhóbe'.

Bōōb-pōó melē níme mémwēē ne bad bé Israel

á pōndé echē ehúe' á'sō médíi nén:

Măbĕl bēbíi échēm mbéndé,

béwōŋ-ε nlém áhíd chó.

Mĕbē ádab Dyöb,

bō-ε bēbē ábēm bad.

¹¹ Bō modmod éeyáǵédté waáb,

modmod éeláá-'aá mwānyan nén aá ábíi Dyöb,

áyāle bō moosyāál bēbíi me,

bootya bésad, kááŋ ne bēmbáá.

¹² Meélagсэн nímab mbéb,

méekamtén-naá nímāb mewusé.”

¹³ Ahób áde Dyöb áhóbéé tǵŋǵene melē mékōōlē, álúmte' nén bán abelé melē mé nchun rítómé pōndé. Chōm kēhéé éche étóme pōndé, éche échune-ε, mwāmpĩn mí pōndé éebáá ámpē ne abé dēn.

9

Abēle á Dyöb dé ekob é yāl

ne abēle á Dyöb dé Edáádǵŋ

¹ Bōōb-pōó, kááŋ ne melē mé'sō ménwōŋ mbéndé éche bēhídé'áá ábēle Dyöb, bēnwōŋ-ge abwóǵ á hōm á nkōŋsé wēe bēbēnlé'áá Dyöb.

² Bēnlōŋ ebem éche énwōŋ toŋ ébe. Toŋ echē embé á'sō bēchágé'áá chó bán Hōm áde Asáá. Atii dé etrukánj ábédé áwēd-te, tébele abé, ne ewele éche bēbágé Dyöb mendē.

³ Abad démbē áde ákábé toŋ e'só ne toŋ embíd áte. Ene toŋ eche ebédé ámbíd e abad bēchágé'áá chó bán Hōm áde Atómténé Asánj.

⁴ A toŋ-tē wē, menyán níme bēbēnlé gól níme béhyánté'áá e'twé ámin ábe Dyöb edúbé mébédé áhed. Ntyág níme bēchágé'áá bán ntyág mé melē mómpē nábédé áhed. Mmē ntyág bēnkūtēn mó ped esyāāl ne gól. A ntyág-te wē, apom á gól áde ábédé mána áte abédé áwēd-te. Ntón níme Arōne níme ménkǵ byaá, nábédé áwēd-te. E'ped é' meláá é'be ábe bēntenlé mbéndé áyāl bómpē é'bédé áwēd-te.

⁵ A ntyág mĩn wē, bwēm é'bédé é'be, ábe bēbélé á nwágén ní ángel, ábe é'lúmté'áá ehúmé é Dyöb. Mepab níme ábē bwēm ménkūtēn ebéd é ntyág wēe ábédé hōm dé alagsen dé mbéb. Boŋ ábē bwēm é'syāāl deéhēlē-se dékoŋ bō ahób bōōb.

⁶ Bémáá'áá chõm ésyāāl anabe boŋ, beprise bésóle á toŋ é'sõ epun-té bēbelé' nímab nsõn.

⁷ Boŋ prise Ambáámbáa mwēmpɛn móo asóle á toŋ echē edé áte. Asóle áhed mwē-té ngen póg. Eesóléé mbéd áde éewanléé mekií mé nyam ábe Dyõb mende áyāl e mbéb nímē ne mí bad bēmpēe, níme bēbelé ésebán bēbíi bán bēbelé mbéb.

⁸ Edáádəŋ éche Esáá ébele nímén mam álúmed syánē áte nén aá, abenled áde dédii débɛnladté ebem é nkõŋsé, ábélé nzii eésaá syánē ápe á Ebem éche Esáá wéé Dyõb ádíí.

⁹ Echē ebem élúmte mekan níme mébenlad chii. Elúmte syánē nén bán nde ne mende mé nyam níme bad bēbágé'áá Dyõb, méehelée-se mébel nlém níme mod awē abage mende se ríkélé á abum.

¹⁰ Mmén mbeltéd rísyāāl rínõne' dásõ adyé á ndyééd, amwé á mím ne nyaa é mekan émpēe híin echē bad bēbelé'áá ásaad yāl. Mmē mbeltéd rídii mbéndé e ekob é yāl ngēn, éche émaá á pónde eche Dyõb dénabéé mam mésyāāl.

Mekii níme Yesue móo médé nde echē esáá

¹¹ Krístəə amaá ape. Móo adé Prise Ambáámbáa a mekan mé bwâm níme mémáá ape. Abele níme nsõn á ebem éche étómé ebem é nkõŋsé, élón-ne mbom tómaa ebem é nkõŋsé. Saké baányonj bēlóó echē ebem. Eesaá ebem éche édé á nkõŋsé.

¹² Ade Yesue ásólé á ebem-tē wē, ansól áde Höm áde Atómténé Asán ngen póg ne ngen ésyāāl. Saké mekií mé mbód ne mé nyag ánkéénné áwēd-te ábe mende. Boŋ nímē mekií mēn móo ántédte. Ambenléd mó ákõde syánē á mbéb-te ábel débê á alongé á ngíndé ne á ngíndé.

¹³ Ngen e'só, bétédé'áá mekií mé mbód ne mé nyag, bétéd-te mbúmbú é etum é nyag éche béhyánté, bémwagtáád bad á yāl ábe béesáa á'sõ é' Dyõb, ábel bésánj.

¹⁴ Nzé édé nén bán mekií mé nyam méhele méwõŋ ngíne ábel bad bésánj, né élúmte nén bán mekií níme Krístəə méwóó ngíne bwámbwam, eche ehele esáád bad. Abagé eche yāl eche eewóo mbéb ké nhóg néé mende, ákõde syánē moosyāāl. Ambel nén á ngíne e Edáádəŋ éche Esáá éche édé á ngíndé ne á ngíndé. Mmē mekií móo mēsánjte syánē nlém á abum ábel nén deébēlē mekan mé mbéb níme mépiinéd syánē kwééd. Boŋ pen detánjéné Dyõb dé alongé abele.

¹⁵ Né-'áá ákóá boŋ Krístəə abé mod atínté a melē mékōōlē ábel nén bad ábe Dyõb ápwédé békud nnam níme mébē abé ne abé. Mmē nnam móo Dyõb áhóbé aá móōbē ábe bad. Kwééd echē Krístəə áwédé chõ ekóá boŋ nén ábenlad. Eche kwééd ekõdté bad áse e mbéb níme bēmbenlé áde melē mé nchun médii mékámlánnáá bó.

¹⁶ Bōōb-pōō, melē médii néé nlyáge. Pónde ké ehéé áde mod alyágkēé, étánjéné alúmed nén bán mod awē abele nímē nlyáge amaá awé boŋ bēhídē chõm éche ályágkē.

¹⁷ Nén adé áyāle nén, á pónde echē mod áwédé dōo níme nlyáge mbágkē ngíne. Méébágkē ngíne á pónde eche mod awe abelé nímē nlyáge ádíí adé á alongé.

¹⁸ Nē dōo ákóá boŋ ké melē mé'sõ níme Dyõb démmwēē ne baányonj ménkēnwónj ngíne ésebán mekií mésyógke.

¹⁹ Se' bōōd, Mosēē anláá bad mbéndé ésyāāl éche Dyõb dénhōbpē aá bad bēhíd. Ade ámáá bó aláa, antéd mekií mé nyag ne mé mbód, ákumtén ne mendíb. Ambenléd ngen e bwel é' hísoḅ ne nyonj é mbód éche éyáge', ámwagtéd nímē mekií á kálag eche mbéndé ébédé áte, ámwagtéd-te bad á yāl.

²⁰ Ade ámáá nímē mekií amwagted, anhób aá, “Mmén mekií móo mélúmte' nén bán melē mé Dyõb méehəŋlánné.”

²¹ Melemlem nē dōo Mosēē ámmwagtédte nímē mekií ámín e ebem é mende, ne ámín e bwēm é'syāāl ábe bēbenládtáá ábe mende.

²² A mbále, émbē nén bán á mbéndé, chõm ké ehéé éche bémwágtédé mekií áyāl chõo bad bétédé'áá bán esáá. Mbéb-pe méewóó' é alagsen ésebán mekií mésyógkē.

*Křistā eche yāl echē abágé**née nde chōo ehúde mbéb*

²³ Né-ǎǎ, nén dōo dēnkāḡ boḡ ebem é nkōḡsé né bwēm é'syāāl ábe é'dé áwēd-te bésāḡtē bó ne mekií mé e'lém. Abē bwēm é'syāāl é'bédéé nwágen mé mekan míme médé ámín míme mékōḡté abé. Boḡ ábē bwēm ábe é'dé ámín, bēntāḡḡen née bésāḡtéé bó ne mekií míme métómé mekií mé e'lém.

²⁴ Křistā enkēnsónlé Hōm áde Asáá áde baányoḡ bóbó bēbélé, áde áde á nwágen á hōm áde ákōḡté abé. Adyōb dēn dōo ānkéé asól. Ankē-'e áwed nēḡgāne mod awē ahóbpe' syānē wēe Dyōb.

²⁵ Enkēnkāá-'aá áwed ábe yāl née mende ngen ne ngen. Enkēnkāa nēḡgāne prise ambáambáa ákagké mwě téé á Hōm áde Atómténé Asāḡ ábe mende mé mekií mé elém.

²⁶ Nzé née émbēē, né Křistā antāḡḡén née átagéé ngen ne ngen taase nkōḡsé míbootad. Boḡ chō-'e énkēmbáá nē. Křistā ampě ngen póg ne ngen ésyāāl boob áde nkōḡsé ríkagké ape á asóg. Ambě eche yāl nēḡgāne mende áhúd mbéb mí baásyāāl.

²⁷ Nē dōo moonyoḡ asyāāl átāḡḡéné awé ngen póg, boḡ ámbíd e pōndé ákud nkáásé rí Dyōb.

²⁸ Melemlem nē dōo Křistā abágé eche yāl ngen póg ne ngen ésyāāl áhúd mbéb mí bad híin. Apě-'e ngen éche élónténé ébe, saké áhúd mbéb mí bad, boḡ āpě ásoḡ alongé á bad ábe bésine mó.

10*Křistā abágé eche yāl**ngen póg ne ngen ésyāāl*

¹ Mbéndé éche Dyōb dēmbéé bad bé Israel ébédéé ngēn nēḡgāne nwágen mé mekan mé bwām míme méhúe' á'sō. Echē mbéndé éeheléé-se ékoḡ syānē alúmed ngāne rímé mekan mébēē. Beprise bēbage' Dyōb mende abe ne abe, mwě ne mwě-té. Chán-nō échē ndín é mbéndé éche bēbageé échē ndín e mende éhele ébēl bad ábe bédé benben ne Dyōb bésāḡ? Eheléé.

² Nzé émbē nén bán bēhélé'áá, né bēnkēnsógké Dyōb mende abe-yé? Né bēnsōḡ áyāle nén né bad ábe bēbage Dyōb mende bésáá'áá ngen póg ne ngen ésyāāl, né béetage'aá-'e áte bán bēbélé mbéb.

³ Boḡ rímé mende mēn-éé métímé mékamtan bad mwě ne mwě téé nén bán bēbélé mbéb,

⁴ áyāle nén mekií mé nyag ne mé mbód méeheléé se méhúd mbéb mí bad mbéd.

⁵ Nén dō-'aá dēnkāḡ boḡ áde Křistā ápédé á nkōḡsé-te aláá Dyōb aá,

“Saké mende ne nde éhedéé.

Ebōḡséné me yāl e moonyoḡ echē mébēé we née mende.

⁶ E'lém ábe béhyāḡté á menyán,

mende-'e ámpē míme bad bēbageé we áhúd mbéb mí bad,

béewōḡtēē we menyīḡe.

⁷ Dō-'aá ríhóbéé mēé,

‘Me nén A-Sāḡ,

mbōḡséné ábel ngāne éhedéé

melemlem ngāne éténlédé áyāl echēm á kálag echōḡ.’ ”

⁸ Ansébé ahób aá, “Saké mende ne nde éhedéé saá-kaá e'lém ábe béhyāḡté á menyán áhúd mbéb mí bad é'wōḡte we menyīḡe” kénéé édíí nén bán bad bēbélé'áá rímén mekan ngāne mbéndé e Mosēé éhedéé.

⁹ Ambé ambád aá, “Me nén A-Sāḡ, mbōḡséné ábel ngāne éhedéé.” Né-ǎǎ, Dyōb ásidté mende mé' bood á nkāḡ ábel boḡ átimed mende míme Křistā.

¹⁰ Akwēntēn áde Yesu Křistā ákwēnténé ábel ngāne Dyōb áhedéé boḡ ábe eche yāl nēḡgāne mende, ábélé syānē desáá á'sō é' Dyōb ngen póg ne ngen ésyāāl.

11 Nsón míme beprise bé Israel rídii átyéem ábe Dyöb mendε mehóg ne mehóg epun tée. Mmén mendε mó-ε méehelée se méhúd mbéb mí bad mbéd.

12 Boη Krístæ pen abagé mendε mehóg míme méwóó ngíne áhúd mbéb mí bad ngen póg ne ngen ésyāāl. Ámbíd enê, andyεé Dyöb á ekáá émbáá.

13 Ahed-taá ádyéé ásin póndé echë Dyöb débenlé boη ákagtéd ábē bad bé ekoyí ámīn ne mekuu.

14 Ayāle mendε mehóg mwēmpen míme ábágé, abelé bad ábe áhúdé mítab mbéb bésáá nyaa eche elóné mbon.

15 Edaðəη éche Esáá chómpē élúmté syánē áte nén bán nê ádé mbále. Enhōb aá,

16 “Sāηgwéé ahóbé aá

‘Mmén melě móo syāābōo sémwēē

á póndé echë ehúé’ á’sō.

Měběl bébíí échēm mbéndé,

míbel-ε ngáne béechaténne chó mbéd.’ ”

17 Anhób ámpē aá,

“Méekamtén-naá mbéb

ne mewusé mímbāb ámpē.”

18 Dyöb amáá bad mbéb alagsen. Mendε ké mehóg méesaá ámpē míme bad bétāηgénε abε ákud alagsen dé mbéb.

Syánē dépe benben ne Dyöb

19 Né-əó, a-baányan dewóó kunze ásol ádé abwóg á Höm áde Atómténé Asāη.

20 Yesue adíbnédé syánē nzii e ekóólé echë epeene’ alongé abε áde ábágé eche yāl. Eche yāl edé nēηgáne abad áde dénkāη syánē ápe wéε Dyöb ádíí.

21 Syánē dewóó ndəle e prise awě anəne’ bad bé Ndáb e Dyöb.

22 Né-əó, syánē désíde benben ne Dyöb ne nlém nhóg, désum-me nlém rísyāāl áwē. Nén ádé áyāle mekií míme Yesue ásyógé á awog, mébélé nlém ríkénlé syánē á abum, awöbpé-ε syánē ne mendíb míme mésáá áte.

23 Déwéd adúbe áde dedúbpé achāηned, désum-me nlém áhed, áyāle dedúbpé nén bán Dyöb áde ábele dyam áde áhóbé aá móōběl, éche ehób éēhūnēē á ndəb.

24 Dénən ngáne déhele dewéd nhóg ne aníníí nlém á abum, ábel dédəən débεle-ε mekan mé bwām.

25 Deebág bán deébōmēē póndé ésyāāl ngáne donge á bad bébeléé. Boη pen débē déwéde’ nhóg ne aníníí nlém á abum, tanje bəb áde nyényínεé bán Epun éche Sāηgwéé ápeé édé benben.

26 Nzé dedii dekoo’ mekan mé mbéb abel áde démáá mbále abíí, né mendε ké mehóg méesaá ámpē míme méhūd míme mbéb.

27 Boη nzé mod adii akoo’ mbéb abel, né mbwóg móo mébē mó áte nén aá Dyöb dékwid mó nkáá é Epun é Nkáásé. Béhyāād mó á ebonde é muú é ngíne échë éhyāād bad ábe bétāηgan Dyöb.

28 Kénzée awě eehíde’ mbéndé eche Mosεε, boη bad bébe ké’ε beláán bébíí mbón nén bán eehídeé mbéndé, bébelé béwúú mó, béewōgēē-ε mó ngəl.

29 Nzé mod-te eetéde Mwān a Dyöb née dyam, eetéde mekií mé melě mé Dyöb míme mébélé boη asāη née dyam, ásyāā-ε kóāηne Edaðəη eche epeene nsimé, né chán nkógsen míme ene ndín e mod ríhele míbé?

30 Debíí mod awě anhób aá, “Mékōgsēn bad. Mētimtén bó áyāle mbéb míme bébélé.” Anhób-pe ámpē aá, “Sāηgwéé ákāād ábē bad.”

31 Edé ebébtéd ne kénzée awě ahúné á mekáá mé Dyöb dé alongé ákud nkógsen.

32 Boη nyéēchatán ngáne nyémbēē-se á mbooted áde nyékúde e’nyínen bé ekíde. Ene póndé, kénεε nyēnkudté metake mé ngíne, nyēnkanη nlém.

³³ Póndé ebédé echë bad béwógté'áá nyé e'sôn á'sō é' bad, bétagté-'ε nyé. Donje á póndé ámpē nyébágé'áá ne bad ábe békúdé échē ndín é metake.

³⁴ Nyêwěnnádtáá bad ábe bémbē á mbwōg. Ké áde bēndummé nyé bwēm, nyēmbé nyébé menyinje, áyāle nyēmbíí nén bán nyêwóó bwēm ábe é'tómé nê ábe bēbē abé ne abé.

³⁵ Né-ǎǎ, nyébê nyêwêd nlém á abum, áyāle nén Dyöb ábage nyé nsábe míme ríchábé ámín.

³⁶ Nyétánjéné awesen ábel nén nyébel ngáne Dyöb áhedeé, nyékud-te chöm éche Dyöb áhóbé áá móǎbē nyé.

³⁷ Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán,

“Mwämpín mí póndé,
mod awě atánjéné ape, äpě,
ébebéd-taá póndé.

³⁸ Abēm bad ábe bēbele mekan míme métánjéné
bēbē á alongé áyāle bédúbpé ábēm e'yale.

Boj pen kénzée awě atímné mbíd,
méewógénné mó menyinje.”

³⁹ Syánē pen deesáá nyaa é bad éche étimén mbíd ébóó-'ε. Dedíi bad ábe bédúbpé Dyöb, békúdé-'ε e'soóson.

11

Adúbe

¹ Adúbe ádíi áwónj nlém wée móǎküd chöm éche mósumé nlém áyāl. Amad nén wée chöm éche móǎnyinnēē díd ékóó abé.

² Adúbe áde bad bé' bǎǎd bēndübēē Dyöb dǎǎ dēnkǎj boj Dyöb ábéén bó menyinje.

³ Adúbe dǎǎ ákǎǎ boj desónjén nén bán eyale é nsal chǎǎ Dyöb áhágné nkǎǎsé. Né-ǎǎ, bwēm ábe dényinnēē díd é'húú ne chöm éche dényinnēē díd.

⁴ Adúbe dǎǎ dēnkǎj boj Abele ábe Dyöb mende mé bwâm míme méntōm míme Keene ámbéé Dyöb. Adé adúbe dǎǎ dēmbēl boj Dyöb ábéén mó menyinje née mod awě abele mekan míme métánjéné. Nén dényinnēd ne akob áde Dyöb dēnkobpé mende míme Abele. Adúbe dǎ-'áá ákǎǎ boj, kénée áamáá awě, abé álāngē bad mam.

⁵ Adúbe áde Enage dǎǎ dēnkǎj boj eenyinne' kwééd díd. Boj pen Dyöb dēnkéén mó ámín, bēnkennyín-naá mó ámpē. Eténlédé nén bán, byánán Dyöb dékéén mó ámín, abelé'áá mekan míme méwógté'áá Dyöb menyinje.

⁶ Modmod eéhēlēē-se awógéd Dyöb menyinje áde éedúbpéé Dyöb. Nén áde áyāle kénzée awě ahede ape benben ne Dyöb, atánjéné adúbe nén áá Dyöb áde, adúbe-'ε áá Dyöb désābē bad ábe bēhede mó abíi.

⁷ Adúbe dǎǎ dēnkǎj boj Noa awógén Dyöb áde Dyöb dénlāā'é mó mam míme mébenléd á'sō é' póndé. Kénée édíi bán póndé eched enkényinnéé míme mekan díd, ambēl ngáne Dyöb dénlāā'é mó. Anlónj bǎle é'mbáámbáa. Awēd-te dǎǎ bǎǎbe áde abum á ndáb bēnsōnlē békud-te e'soóson áde mendib ménlōnnē nkǎǎsé áte rísyāal boj chöm ésyāal éhó. Abel áde Noa ámbenlé nê, dénlūmēd bán mbeltéd mí bad bé nkǎǎsé rídé mbéb. Adúbe pen áde Noa ánwōngē dēmbēl Dyöb déntēd mó née mod awě abele mekan míme métánjéné.

⁸ Adúbe dǎǎ dēnkǎj boj Abrahame awógén Dyöb áde Dyöb dénlāā'é mó áá áhide á dyad wée ábédé, áke hǎm démpēe á mbwǎg eche Dyöb dēmbōnsénné mó abe. Anwógén Dyöb ákē-'ε, kénée énkēmbíí'é wée ákagké.

⁹ Adúbe dǎǎ dēnkǎj boj áke ádyēē á mbwǎg echē Dyöb dénlāā'é mó áá móhābē móǎ móǎbe mó. Ambé áwed née nken. Aisige bó Jakób bǎmpē bedyéé'áá á e'bem-tê. Dyöb dénlāā bǎmpē melelem ngáne ánlāā'é Abrahamē.

10 Abrahamε adyεε'áá á e'bem-tê wê ásine' pónde eche adyεε'έ á dyad ámbáá áde ásúmnédé, áde Dyöb दें átíídé boη alón-'ε.

11 Adúbe dóo देंkǎη boη Seraa abé nkog kénéε ámmadté kôd e achád atóm. Andúbé nê áyāle andúbé aá, nzé Dyöb áhóbé aá mós̄bēl dyam, abelé alóned dó.

12 Né-ῶó, kénéε Abrahamε ámmadté achun bwāmbwam nyaa echē éehεle'aá-se achyáá mwǎn, nchyaátén r̄syā́l ménhūū ne mós̄. Mmē nchyaátén mēmbuú áte nēηgáne betintine ábe bédé ám̄n, m̄būū-'ε áte nēηgáne nsíí n̄me r̄dē á nkæg mé edib é nkwě, n̄me béehéleε-se bétón.

13 Abē bad bé' bῶód, bēnwōη adúbe kááηne á kwééd. Kénéε bēn bēnkēnkudté chōm éche Dyöb देंlāā'έ bós̄ aá mós̄hōbē mós̄ mós̄bε bós̄, boη bēnyīn ábē bwēm nchabnede bēwógén-ne bós̄ menyīηge. Bēnkēmbāη-gaá ahób bán bédii beken ábe béewóo hōm áde bēdyεε'έ á nkōηsé-te.

14 Bad ábe bēhóbe échē ndín é mekan bēlúmte nēn bán bēhede hōm áde bēchægké ádāb.

15 Nzé bédii bēkám tánnáá wéε bēmbídtē, né bēnhēd nzii átim ámbid.

16 Boη bēntīm bēhede dásō mbwóg éche eboó, nádē mbwóg e ekombe é m̄n. Né-ῶó, Dyöb देंēkwāgnēē bós̄ nzé bēchágé mós̄ bán ádāb Dyöb, áyāle amaá bós̄ echab mbwóg aboηsen.

17 Kénéε édíí nēn bán Abrahamε mós̄ Dyöb देंlāā'έ aá bán bēbuú mós̄ áte, adúbe dóo देंkǎη boη abé mboηsén ábe Aisige awē abédé n̄mē mp̄om ní mwǎn néε mende áde Dyöb ákágé mós̄.

18 Aisige mós̄ Dyöb देंlāā'έ Abrahamε aá, “Mbwεen ne Aisige dóo nchyaátén n̄me r̄lāηgέ wε mεé wēkūd mēbídtē.”

19 Abrahamε andúbé aá Dyöb áwóo ngine ápuud ké mod awē amaá awé. Né-ῶó, dehele dehób bán Abrahamε ankūd Aisige ámbid áde ápuúdé.

20 Adúbe dóo देंkǎη boη Aisige ahób aá Jakōbε bós̄ Esao békūd n̄nam pónde éche ehúε' á'sō.

21 Ade Jakōbε ádíí bēnbēn ne kwééd adúbe dóo देंkǎη boη ánāmēd mwǎn-téé awē Josebε. Anwúlén á ntón n̄me átōmnεé, ábe Dyöb edúbé.

22 Ade Josebε ádíí bēnbēn ne kwééd, adúbe dóo देंkǎη boη ahób á'sō é' pónde aá bad bé Israel bēbíd á Egipto. Dó-'aá देंkǎη boη alágtén ngáne bétáηgéné n̄mē ndim abel.

23 Adúbe dóo देंkǎη boη Moseε sáá bós̄ nyan békōó mós̄ á etūn é ngon éláán áde bémáá mós̄ achyáá. Bēnyīn nēn bán Moseε aboó elóon bwāmbwam, bēnkēmbāη-gaá ábóo mbéndé éche kēη éntōmēdtē.*

24 Adúbe dóo देंkǎη boη áde Moseε ámáá akwog, enkēnkwentén aá bēchage mós̄ bán mwǎn awē mwǎn a mmwáád awe kēη e Egipto.

25 Ankwentén ákud metake ne bad bé Israel tómaa áwóg bwām á mbeltéd mé mbéb-te á esón é pónde.

26 Ne mós̄, annyīn nēn aá ákud akwágké á nló n̄me Ane-awē-Bésineé, áde nsábe n̄me r̄tómé nhon ní Egipto r̄syā́l. Ambel nē áyāle asiné'aá nsábe n̄me Dyöb देंbεé mós̄ á pónde echē ehúε'.

27 Adúbe dóo देंkǎη boη Moseε áhídē á Egipto ésebán abáa' melingá n̄me kēη e Egipto. Ankan n̄lém abé áke nēηgáne mod awē anyīne Dyöb áde mod éēnyīnnēē díd.

28 Adúbe dóo देंkǎη boη atíí Ngande e Nnyíme-ám̄n. Anláá bad aá bēmwagted mekií á mmwε mé e'kob ábel boη nzé ángel e Dyöb epedé áwúu bán bé'sō, eewúε' bán bé'sō bé bad bé Israel.

29 Adúbe dóo देंkǎη boη bad bé Israel bēchābē edib é nkwě éche bēchagεé bán Edib é nkwě éche Eyage'. Bēnchabé chó byánán békag á ndōob m̄n. Boη áde bad bé Egipto bēhóbé bán bós̄mpē bēchabe, bēnhō.

* 11:23 Kēη e Egipto éntóméd mbéndé aá bēwúu bán bé baachóm bésyā́l ábe bēchyáá ekós̄lé ábe bédé mwě n̄be átimé ásē.

³⁰ Adúbe á bad bé Israel dǎo dēnkǎŋ boŋ e'ké ábe bēnləŋnéd dyad á Jeriko é'kwē áde bad bé Israel béhyǎmnédé bǎ epun saámbé.

³¹ Adúbe dǎo dēnkǎŋ boŋ akwalεε awě béchǎg'é'áá bán Rahabε enkēnwé áde bad ábe bēnwūēn Dyǒb nló áte bēnwēē. Nén dēmbēnléd áyāle ankǒb bad bé Israel nken áwe ndáb, áde bélómé bǎ áhyε dé anǎn dyad áte á mesǎǎm-té.

³² Mbê nkag á'sǎ-yε? Póndé eésaá echě rǎhele nláá nyé mam áyāle bad nēŋgáne Gidionε, Baragε, Saamsinε, Jeftaa, Dabidε, Samwelε ne bekal bé edǎǎdǎŋ bésyāǎl?

³³ Adúbe áde ábê bad dǎo dēnkǎŋ boŋ bétóm meloŋ áte míme bǎǎbǎo bēnwǎn bel. Bélyǎgté'áá bad ábe bēbédé áse echáb nyaa echě etǎŋgéné. Bēnkǔd-tε bwēm ábe Dyǒb dénhǎbpē áá mǎǎbε bǎ. Bēnkǎŋ nsǎl ní ngii.

³⁴ Béndīmēd e'bondε é' muú. Bémǎid á mekáá mé bad ábe bēhédé'áá bǎ páá awúen. Kénée á mbooted bēnkēnwǎŋgé ngíne boŋ Dyǒb dēmbě bǎ ngíne, bēbédéε sǎnze é ngíne bēwanne' sǎnze é meloŋ mémpēe, éche sǎnze étómē' mehélé.

³⁵ Adúbe dǎo dēnkǎŋ boŋ doŋge dé bebaád ányín née ábǎb bad ábe bēmǎǎd awé bétímé ámbǎid á alongé.

Doŋge á bad pεn bēnkǔd mbéte kǎǎŋ bēwé. Bēnkēnkwenténné Dyǒb abǎŋ á yǎl ábel bétede bǎ. Bēmbel nē áyāle bémǎī bán bēpuú békǔd alongé áde áde bwám tómaa dé nkǒŋsé.

³⁶ Doŋge démpēe dēnkǔd metake, awel áde bad bēwéláá bǎ, bēbǎmé-'ε bǎ. Bēnhǎŋ doŋge bēhé-'ε bǎ á mbwǎg.

³⁷ Doŋge ábédé áde bēnwūēnnē meláá, bēmpēe-'ε bésél bǎ áte e'sǎŋ é'be. Bēnwūēn bēmpēe páá. Abê bad bēwáá'áá e'kob é'mbód béhyǎmne'. Bēbédéε betóótókē bé bad, békudé' metake, békudé-'ε ndutul á mekáá mé bad bé ekǎyí.

³⁸ Eehēdnád-taá bán bad bé bwám née bǎ bēbê á nkǒŋsé mé mbéb wén. Bétámnádtáá á ehyǎŋge ne á mbǎǎd mín, bédyεé' á e'láá-té ne á e'lóm-té.

³⁹ Adúbe áde ábê bad bésyāǎl dēnkǎŋ Dyǒb ábēén bǎ menyinŋe. Boŋ ké nē, bēnkēnkudté chǒm eche Dyǒb dénhǎbpē áá mǎǎbě ábē bad.

⁴⁰ Nén dēmbē áyāle Dyǒb dēmmad atii áá mǎǎbě syánē chǒm echě étómé chǒm eche ánhǎbpē áá mǎǎbε bǎ. Antíi nén áá, nchoo ne syánē dǎo ábê bad békwoŋnédté áwe e'sǎ.

12

Dyǒb dǎo áde syánē Sáá

¹ Ngáne édíi-'áá bán enén ndun e mod elǎŋnéde syánē edé-'ε mbǎŋ, tǎŋgεne adúbe áde déwóó, detǎŋgéné desídéd kéchéé éche ékáǎ syánē nzii á nkǎg, détdē-'ε mbéb míme rǎháá syánē. Detǎŋgéné née dékáá nlém ányǎged mehélé míme Dyǒb áhóbé áá dényǎged.

² Detǎŋgéné née désúmé mǎd wée Yesuε mwēn, áyāle mó alyǎgte syánē áwǎŋ adúbe. Mwēn-naá áwǎŋgēn syánē kǎǎŋ dépid-tε dǎ á asóg. Ankwentén áwé kwééd e e'sǎn á awǎg, enkēntéd-taá áde akwǎgké née dyam ábel nén ákud menyinŋe míme Dyǒb ákǎŋnéde mó. Nē ábélé-'ε bǎǎb, adyεé á ekáá é mbáá á atii dé nkamlen á Dyǒb.

³ Nyékamtεn ngáne Yesuε ánkwenténné metake akud á mekáá mé bad bé mbéb ábe bēnkǎó mó. Nyékamtεn nímē metake ábel boŋ nyéékómé', nyéédūlē-'ε mekuu ámbǎid.

⁴ Nzum eche nyéwanéé ábǎded mbéb, eépédéé ndǎgke eche nló mímen rǎhele rítóm.

⁵ Nyéēchatán e'yale ábe Dyǒb dēmbēnlédte áwéd nyé nlém á abum, achǎg áde ánhǎgké nyé áá ábe bán. Anhób áá,

“A-mwǎn, nzé Dyǒb ákánné wε áte áyāle mbéb míme ébélé,

etéd míme nkáne áte née dyam dēn.

Nzé Dyǒb ákǎgséné wε, yǎl eehóó' wε áte.

⁶ Bíi nén wée mod awě Dyǒb ádáá, móo ákánnéé áte.

Mod awě átédé née awe mwǎn, móo ákǎgsanné.”

⁷ Né-ɔ́ nyéwɛsɛn nímê nkógsɛn áyāle nén, rílúmte nén bán Dyöb átédé nyé née ábe bán. Mwän ahéé adé awě sáá éékōgsānnē áyāle awusé áde ábélé?

⁸ Nzé nyéékūdē nkógsɛn áyāle mbéb míme nyébélé ngáne bán bé Dyöb bésyāāl békudéé, né nê álúmte' nén bán nyéékoo' é bán bé Dyöb abé. Né nyédii bán ábe béchyáá á asón.

⁹ Nzé ábēd besáá bé nkōḡsé béhele békōgsɛn syánē áyāle mbéb míme débélé, débagé-'ε bó edúbé, né detāḡgéné Sáá awēd awě adé ámīn edúbé abe tómaa nê, ábel débê á alongé.

¹⁰ A esóḡ é pónde dōo ábēd besáá bé nkōḡsé békōgsanné syánē, kéchán áde ébōḡnéde-'ε bó dōo bébelé. Dyöb pɛn ákōgsan syánē áwōḡḡɛn syánē ábel nén débê bad ábe besáá ngáne mwēn ámpē ásáá.

¹¹ A pónde eche dékúdē nkógsɛn, dewóge mbéb áte, deewógéé bwām. Boḡ ámbid e pónde, kénzēé awě nímê nkógsɛn rí'yágté debyéé, abelé abé nsan, ábelé-'ε mekan míme métāḡgéné.

¹² Né-ɔ́, mekáá míme mēmmad nyé achii áte, nyéwéd mó áte. Nyéēmwāg-ke sɛ mekuu mēsāgē nyé ásē.

¹³ Nyébê nyéhídé' nzii echē etyéémé ábel nén bad ábe bésyāgte', béenabpé epad atim, boḡ bédyɛɛ bwām.

Elébé áwóḡɛn Dyöb

¹⁴ Nyéwan áte ábē nsan ne moosyāál. Nyéwan-ne áte ámpē áwōḡ abé áde ásáá, áyāle ésebán mod ásáá, ééhēlē-sɛ anyín Sāḡḡwéé.

¹⁵ Nyényín nén bán nyé modmod nyéebó' é nsimé rí Dyöb akud. Nyényín-ne nén bán nyé modmod nyéesaá nēḡgáne mbál mé mbéb míme nzé ríkwóḡé mbélé mǫpɛn ndutul, mbébed-te mbál mémpē.

¹⁶ Nyényín-ne nén bán nyéekábéé mesón, nyéébélé-'ε mam née bad ábe béwōḡne Dyöb pónde ngáne Esao ámbɛnlé. Esao ansóm kunze echē ánwōḡgē née mwän a'só á etútú é ebwōg é ndyééd ehóḡ.

¹⁷ Nyébíi nén bán, ámbid e nê, Esao ahédé'áá aá sáá ánamed mó, boḡ sáá ambán mó anamed. Kénéé ánchii' é bwámbwam, nzii enkēnbáá áhāḡɛn dyam áde dēmbɛnléd.

¹⁸ Nyékamtɛn nén bán hōm áde nyétyéémé bōab ádii á'sō é' Dyöb. Nyéetyéemé nēḡgáne bad bé Israel bentyēēmme bɛnbɛn ne mbōod e Sinai e nkōḡsé echē muú rí ngíne mbídé'áá ámīn. Adē bentyēēmme áhed, ngāḡɛn e ehíntén embé áhed, bīn é'sūdɛn áte, ekukud é ngíne-'ε étōme'.

¹⁹ Bénwōḡ esaád é elon, bėwóḡ-ke ehób. Mbwóḡ rí ngíne ménkōb bó. Bénchāḡ Dyöb nén bán eehóbé' ámpē.

²⁰ Bénchāḡ Dyöb nê, áyāle dyam áde ánlāá' é bó aá bébel dɛnwōḡɛd bó mbwóḡ bwámbwam. Anhób aá, "Chōmchōm éekidtan enén mbōod. Nzé ké nyam ekidténe chó, bélúm chó meláá kááḡ ewé."

²¹ Mekan míme bényínnē ménkōbéd bó mbwóḡ bwámbwam. Mbwóḡ ménkōb kááḡne Mosɛɛ. Anhób aá, "Mbwóḡ rínāḡte mɛ."

²² Boḡ nyéɛɛn, nyépedé bɛnbɛn ne mbōod e Zayon. Nyépedé bōab á dyad áde Dyöb dé alongé. Adē dyad ádii Jerusalem awě adé ámīn. Awéd-te, ángel bíib, éládné áte ne menyīḡe.

²³ Nyémpē nyépedé á nlatén rí bán bé'só bé Dyöb ábe Dyöb átélé mīn ádyōb. Nyépedé wéɛ Dyöb áde ákáadte' moosyāál. Nyépedé áfínté e e'dáédan ábe bad bé bwām ábe Dyöb ábélé bėkwóḡnéde.

²⁴ Nyépedé wéɛ Yesue awě adé mod atínté a bad ne Dyöb á melé mékōālē. Nyépedé bōab wéɛ Yesue ámwágtédé nyé míme mekií. Mmê mekií mébáḡé syánē nsimé tómaa mekií míme Abelé. *

* **12:24** Mekii míme Abelé méhede' metuuten, boḡ mekií míme Yesue mépɛɛne dāsō alagsɛn.

²⁵ Nyényín nén bán nyéekân^{λε} Dyöb metúu tâηgene dyam áde álânge^ε nyé. Bad ábe bénkênwógén mod awě Dyöb dêmbanéé á nkõjsé-te áléb bad, bènkuđ nkõgsen. Ngáne bènkuđté nkõgsen, syánē ámpē detâηgéné nkõgsen akud nzé deewóge elébé éche ébídé ádyöb.

²⁶ Bòód áde ánhõbpē akan, nkõjsé ménsāgnēd ásē. Bòob-pe ahóbé nén aá, “Mǎbēl nkõjsé ísāgnéd ámpē. Saá-kaá nkõjsé mwěmpen ménsāgnēd, mēbēl káāηne ekombe é m̄n chõmpē ésāgnéd.”

²⁷ Ahób áde ahóbé aá, “Ámpē” álúmte’ syánē nén bán Dyöb déhūd bwēm ésyāāl ábe bésāgnéd ásē. Abē bwēm é’díi bwēm ábe ahágé. Abēl nē ábel bon bwēm ábe béésāgnéd é’lyæg.

²⁸ Né-òó, désāgnen Dyöb áyāle nén abagé syánē mbwóg echē mod éehelée-se aságéd ásē. Désāgnen Dyöb, débage-’ε mó edúbé nyaa echē éwōgēd mó menyīηge. Débele-’ε nē ne mbwóg ne edúbé ésyāāl.

²⁹ Ne mbále, Dyöb ádēd ádíi nēe muú míme ríhyāηte chõm ésyāāl.

13

Abé áde áwógte Dyöb menyīηge

¹ Edāηge é Bad bé Krīsto ébē ékag á’sō átíntē echēn.

² Nyéebág bán nyéekobεé bad beken pónde ésyāāl. Dōηge á bad békékõb ángel nken, áde béébíi’ é bán ángel chõó édé.

³ Nyékamtēn bad ábe bédé á mbwög. Ebē byánán nyáābõõ nyédé áwed. Nyékamtan-ne bad ábe békude metake ásē e bad bēmpēe. Ebē byánán nyémpē nyékude’ m̄mē metake.

⁴ Mod-tée awě adé á ndáb e’wóngé ábage e’wóngé edúbé. Mod eekábé mesón á ebwóg. Nyéechatán nén bán Dyöb dékaad bad ábe bébele’ e’tongé é’ mekan ne ábe békábe mesón.

⁵ Nyéēsūmē nlém áyāle edāηge é mōné, nyébé-’ε menyīηge ne kéchéé éche nyéwóó áyāle nén Dyöb ahóbé aá, “Méechenée nyé mbéd, méebāη-’aá nyé áyāl.”

⁶ Né-òó, dehele dehób ne nlém rísyāāl nén bán,
“Dyöb dõó adé nwōηgene awēm,
méebāηgé dyamdiam,
chéé moonyoη áhele ábel me?”

⁷ Nyékamtēn bad ábe bélyágté’áá nyé bõód, ábe bēnkale nyé eyale é Dyöb. Nyényín nsón míme abé ádāb ábélé. Nyéhíd m̄māb mekuu, nyédúbe ngáne bómpē bēndūbēē.

⁸ Yesu Krīstæ adé melemlen pónde ésyāāl. Ngáne ámbēē chān, nē dõó ádíi chíi, nē dõ-’aá ábēē abé ne abé.

⁹ Nyéēmwāg-se ayáge ké áhéé áde áde nhāηlén áhāηlén nyé nlém á abum. Ebóó nén bán nsimé ní Dyöb múmó ríwéde nyé áte saké mbéndé tâηgene adyé dé medyé. Echē mbéndé éēwōgānnē bad ábe béhíde chõ.

¹⁰ Dewóó menyán mé mende míme beprise ábe bébage mende á ebem é Dyöb béewóó’ é kunze ádyé chõm áhed.

¹¹ Prise ambáámbáa, abage Dyöb mende áyāle mbéb mí bad. Abelé atéd mekií mé nyam é mende asólén mó á Hõm áde Átómténé Asāη. Bébelé bétéd ndim ní nyam pen, bēbídén ámbíd e eyáde béhyaád mó.

¹² Nē dõó dēnkāη bon Yesuε ámpē átag, awé ámbíd e e’ké é’ dyad ábel bon m̄mē mekií mébel bad bésāη.

¹³ Né-òó syánē ámpē déke détān mó ámbíd e eyáde ábel bon syánē ámpē dékud e’són ábe ānkudté.

¹⁴ Déke détān mó áhed áyāle nén deewóó’ é dyad áde ásúmnédé á nkõjsé-te wén. Bon desumé nlém ábé á dyad áde áhúe’ á’sō.

¹⁵ Né-ᶇᶇ, débê dékene Dyöb mbwiined ne Yesue. Mmēd mekenag mébê nêngáne mende míme débageé Dyöb. Dékag dékale' nén bán móᶇ adé Sàngwéé.

¹⁶ Nyéēchatán nén bán, nyétáŋgéné bwám abel wéé bad bémpē. Kéchéé éche mod áwóó-'aá, áwôŋgan nhóg ne aníní. Echê ndín é mende chᶇᶇ éwógte Dyöb menyinje.

¹⁷ Nyéwógne bad ábe bélyáŋte nyé, nyésuded-te yál ásē e nkamlen mímb áyāle bóᶇ bēnane nyé. Bétyēēm-me á'sō é' Dyöb áláa mó ngáne bēnóné'aá nyé. Nyéwógne bó ábel boŋ bebê menyinje ânən nyé. Esebé nê, né béwóg ndutul ânən nyé. Né nê déewôŋgēn-naá nyé.

¹⁸ Nyékānnad sé. Sēbíí nén bán nlém níkénlé sé á abum áyāle chōm ésyāāl éche sébélé. Sēhedé'aá bán sébel chōm ésyāāl nyaa echē etáŋgéné.

¹⁹ Mbáde nyé achán nén meé nyékānnad sé ábel nén Dyöb ábel níwāmsen atim ámbíd ábé ne nyé ámpē.

Mekáne mé asóg

²⁰ Dyöb dᶇᶇ ábage' bad nsaŋ, dᶇ-'aá ápúúdté Yesue, Sàngwéé awêd. Bᶇᶇb-pᶇᶇ, Yesue adii néé ndale a Nnən-a-mbód awē bēbēnlédé míme mekií ábel nchemten mbê á ngíndé ne á ngíndé, áfínté e Dyöb, ne éche mbód.

²¹ Nkānne nén meé, Dyöb ábel nyébê mboŋsén ábel chōm-té éche áhedéé aá nyébel, nyébé-'e nyóŋgé ábel mam míme métáŋgéné. Yesue áwôŋgan nyé ábel mam míme méwógte Dyöb menyinje. Ehúme ébê ne Yesu Křístæ abé ne abé. Ebê nê.

E'yale bé asóg

²² A-bānned, ncháa nyé meé, nyékoŋ échén elébé awóg. Enén kálag echē níténlé nyé eéchabéé áte.

²³ Ndᶇᶇ meé nyébíí nén bán bēbídté mwānyaŋ awêd, Timotiē, á mbwᶇᶇ. Nzé awámséné me atán, né sūmᶇ séēpě áwēn.

²⁴ Nyélentéd me bad ábe bélyáŋte nyé bésyāāl, nyéleled-te bad bé Dyöb bésyāāl. Bad bé Dyöb bémpē ábe bēbíde á Italia, bómpē bēlómme nyé melentēn.

²⁵ Nsimé ní Dyöb mbê ne nyé moosyāāl. Ebê nê.

Kálag eche Jemse Ndibned ní kálag

Kálag echë Jemse átélé ehóbé tângene mekan míme bad bé Krísto bétàngéné abel póndé ésyā́l á alonǵé ádāb. Bad bé Dyǒb ábe bépántédé áte nkǒǵsé áte rísyā́l bóo Jemse ántelée chó. Aběnlédé ngan híin áléb bad bé Krísto tângene metón híin. Mmê metón médii, ábé nhon ne ábé atóg, mekáǵsen, abé á bwām, ánon bad nkǒǵtéd, adúbe ne mbeltéd, ngáne bad bé Krísto bétàngéné echém abenled, áwón debyée, nselag, kúmbe ne asuded á yǎ́l, ábíded mbakú á yǎ́l e bad, ákum ekáá á tâl, áwesen, ne ákáne.

Jemse awédé áte á kálag tê wê nén aá mbeltéd níkag ekuu ehóg ne adúbe.

Nkabtéd ní kálag

Ndibned ní kálag 1.1

Adúbe ne áwón debyée 1.2-8

Abé atóg ne ábé nhon 1.9-11

Ákag ne ákud mekáǵsen 1.12-18

Áwóg ne ábel 1.19-27

Ngabén eéhɛdnádté 2.1-13

Adúbe ne mbeltéd 2.14-26

Ngáne mod a Krísto ábenladté echém 3.1-18

Mod a Krísto ne mekan mé nkǒǵsé 4.1-5.6

Elébé émpēe 5.7-20

¹ Mē Jemse, mbaledē a Dyǒb ne awě Sǎǵgú Yesu Krístā, mē-éé ntenle nyé enén kálag. Nlente nyé metúmbé dyǒm ne mébé mé bad bé Israel míme mépántédé áte nkǒǵsé áte rísyā́l.

Jemse aá bad bédúbe Krístā

béwǒǵ-’ε debyée

² A-baányan, póndé ké ehée echë nyaa e mekáǵsen ké ehée étáné nyé, nyétéd nê e’bon é yǎ́l áte.

³ Nyébíí nén bán mímén mekáǵsen míme nyékudéé áyā́l e adúbe áde nyéwóó, méwéde nyé nlém á abum.

⁴ Nlém níwúu nyé á abum káǵn á asóg ábel bon mbeltéd mímēn nítyéem bwām rílón-ne mbon, ábel bon nyéewóó’ abé dé mbéb ké ahóg á alonǵé ádēn.

⁵ Nyé ké ahée awě atóge’ debyée, áchǎǵ Dyǒb aá ábe mó. Dyǒb dǒo ábage moosyā́l debyée ne nlém nhóg, ésebán akwognad modmod, ábe-’ε mó.

⁶ Bon pen nzé nyéchéáa Dyǒb nyédúbé bán ábe nyé chǒm éche nyésédté mó ésebán nlém níkáadte nyé á abum. Mod awě nlém níkáadteé á abum ádíi nēe edíb é nkwe éche éhode’, epub éhúene’ mendíb ped enén étimne eníníí.

⁷ Ene ndín e mod eewémtán aá móǵkǵd chǒm wēe Sǎǵgwée.

⁸ Adíi mod awě awóó nlém míbe, eechǎǵnád-taá hǒm ahóg áyā́l e kéchéé éche ábeléé.

Betóótókē bé bad ne behǎn bé bad

⁹ Mod a Krísto awě eesé etóǵnén á’sǒ é’ bad bémpēe atàngéné abé kúmbe nzé Dyǒb áchǎgté mó ámín.

¹⁰ Mod a Krísto awě adé etóǵnén á’sǒ é’ bad bémpēe atàngéné abé kúmbe nzé Dyǒb ásúdté mó. Nhóbe nén áyā́le ámaá melelem ngáne ébéenēe mbonja e nkǎákā awě adé á ahín-tê.

11 Nzé enyɛn épene ne ngine ábe e'hyé bé ekide é'belé é'hyáád ane nkáákəə, éche mbonja-ε ébelé ésoo, e'boŋ é'bāb-pe é'belé é'maa. Melemlem nê dɔ́o behən bé bad bémaá' é anan áde bənanéé nímāb nhən ámbid.

Jemse aá mekəgsen mééhūu' é wée Dyöb

12 Nnam ne kénzée awě awěséné mekəgsen, áyāle nzé atómé nímé mekəgsen áte, Dyöb débε mɔ́ nsábe níme nídé alongé áde áhóbé aá mɔ́bǝ bad ábe bédáá mɔ́.

13 Nzé mod akudé mekəgsen eetāŋgenéé ahób aá, “Mmén mekəgsen méhúú wée Dyöb.” Mod eéhēlē-ε akəg Dyöb ne ebébtéd, melemlem ngáne Dyöb-pe déekəgéé mod ábel mbēb.

14 Mewēmtɛn mé mbéb mé mod mwěn mɔ́o mékəə boŋ ahún á mekəgsen-té, ene pónde- 'aá nímé mekəgsen métédéé mɔ́ nlém á abum boŋ mehaŋ mɔ́.

15 Mmé mewēmtɛn níme mébāg mod áte mɔ́- 'aá mépene mbéb, nzé nímé mbéb-pe níkwógé mod áte, nipiinad mɔ́ kwééd.

16 A-baányan bé edəŋge nyéədōgnād.

17 Nde e bwām ké ehéé ne kéchéé éche éloné mbon éhúú ne Titée awě adé ámin. Titée mɔ́ ahégé bwēm é'syāal ábe é'pene ámin. Abén bwēm é'pene-ε nhəŋlén ne nhəŋlén, boŋ Dyöb pɛn déehəŋlānné.

18 Dyöb dēmbel ntii ábe syáné alongé dékōlē abε áde ámbéé syáné échē eyale é mbále. Ambel nê ábel boŋ átínté e nímé nhəgtéd nisyāal, syáné débē ngáne mbote e'só echē bébagéé mɔ́ née mende.

Jemse aá bad bé Dyöb bébele ngáne eyale é Dyöb éhóbéé

19 A-baányan bé edəŋge, nyébii nímén mekan. Mod tée ábē mehél áwóg dyam áde mod ampée áhóbéé, mod eewámsán dyam ahób pɛn, mod eewámsán-ne alin.

20 Melingá mé mod méemwagké-ε ábēl mekan níme Dyöb áhedéé aá ábel.

21 Né-ɔ́o nyétede mekan mé mbinde ne mekan mé ebébtéd mésyāal níme nyébeléé. Ne asuded á yāl ásyāal, nyékob eyale éche Dyöb áwéné nyé á nlém-té. Echē eyale chɔ́o Dyöb ábenladté ásoŋ ádēn alongé.

22 Nyébele ngáne eyale éhóbéé. Nyéədōgē yāl se nyéwōgē chɔ́ wógén.

23 Kénzée awě awóge' eyale é Dyöb, ésebán abele' ngáne éhóbéé, adii née mod awě anone' ábe e'só á dyené.

24 Amaá eche yāl anyín, boŋ akε áde ákagké, abelé áchatén ngáne e'só é'díí mɔ́.

25 Boŋ bad ábe békoo' mbéndé echē etāŋgené anən áte, mbéndé eche ehúde' bad á mehaŋ, nzé behíde chɔ́ ngáne éhednadté saké bán béléa' chɔ́ boŋ béchatén-ne, boŋ pɛn, behíde chōm éche éhóbéé, Dyöb dénaméd bó áyāl e kéchéé éche bébeléé.

26 Mod ké ahéé awě awémténé aá móbεle' ngáne Dyöb áhedéé boŋ eekóbe éche echém, ene ndín e mod adoge eche yāl, ádē abele á Dyöb-pe, ádé ngên.

27 Abele Dyöb nyaa eche esáá ne eche etāŋgené á'sō é' Dyöb Titée, adii anən menyuu ne bekúd ábe bétage', ne áchəə yāl bwām ésebán mekan mé mbinde mé nkōŋsé méwóge mod áyāl.

2

Jemse aá béētédē baahóg etógnén ábinii-ε nkóŋtéd

1 A-baányan, nyé nēngáne bad ábe bédúbpé echəd Sán, Yesu Krístəə, Səŋgwéé awě échē edúbé échábé ámin, nyéetāŋgenéé née nyényiné mod á díid-te se nyétéd mɔ́ etógnén ké-ε nkóŋtéd.

2 Détéd bán mod asólé wée nyéládné, ahédé nzéd é gól, ahédé-ε kəse é mbóté, ntógétōke ní mod mɔ́mpɛ nísólé, ahédé mbóté é mbinde.

³ Nzé nyêbagé mod awě ahédé kase é mbóté edúbé bon nyêlángé mó bán, “Hyě édyεε enén kase e e’dii,” bon nyêlángé-’ε ntógetōke mí mod bán, “Tyéém hê,” ké’ε bán, “Dyεé á ndoob tē hê,”

⁴ né nyêlúmté bán baahóg betómé ábiníí, né nyêkáadte-’ε bad ne mewêmtεn mé mbéb.

⁵ A-baányan bé edange, nyéwóglan. Eesaá mbále nén bán Dyōb ápwédé betóótōkē bé bad á nkōnsé te aá bédúbe Krístæ-yε? Adê adúbe dó-’aá adé mímbā nhon, apwεdé-’ε bó ábé bad ábe bēbē áwē nkamlεn. Mmē nkamlεn móo áhóbé aá móōbē bad ábe bédáá mó.

⁶ Bon nyéetédεé betóótōkē bé bad née dyan. Saá behon bé bad bóo bétagte nyé-yε? Eesaá mbále bán bóo békεne nyé á kóte-yε?

⁷ Eesaá mbále bán bóo bēhóbe dīn dé edúbé áde ane awě akamlan nyé mekan mé mbéb áyāl-ε?

⁸ Nyéēbēl dyan áde átángéné nzé nyékoo’ mbéndé e nkamlεn eche Krístæ ahíd eche éténlédé nén bán, “Edan mwānyon ngáne édáá echon yāl.”

⁹ Bon nzé nyétede baahóg etógnén ábiníí-’ε nkóntéd, né nyébele mbéb, né mbéndé e Dyōb-pe ekóbé nyé née bad ábe bēbóo mbéndé.

¹⁰ Kénzée awě ahíde mbéndé bon abóo mbéndé póg, né abóo mbéndé esyāāl.

¹¹ Mod awě ahóbé aá, “Nyéekábé mesón á ndáb e e’wóngé,” mó ahóbé ámpē aá, “Nyéewúé’ bad.” Né-ó, nzé mod eekábé mesón bon awúé’ bad, né abóo mbéndé.

¹² Nyéhóbe dyan, nyébele-’ε mekan née bad ábe bēbíí bán Dyōb dékāād bó, nchoo ne eche mbéndé éche éhúde bad á mehan-tē.

¹³ Mod awě eewóge mod ampée ngal, Dyōb-pe déewógké mó ngal nzé akáadte bad. Bon mod awě awóge bad bémpeε ngal, éewógké mbwóg mbwε níme Dyōb ákáadte bad.

Jemse aá nzé adúbe déekii ne mbeltéd né áwédé

¹⁴ A-baányan, nzé mod ahóbé aá módūbpē Krístæ bon eébēlē mekan níme mélúmtε bán awóo adúbe, bwām é’héé é’dé áhed? Adê adúbe áhεle ásōn áde alonégé-yε?

¹⁵ Détéd nén bán mwānyon a Krísto nhóg eewóo-’é chōm éche áhāgkē á yāl, eewóo-’áa ndyééd e epun é bīn.

¹⁶ Bon nyé mod nhóg alángé mó aá, “Ekag bwām, ékud chōm éche éhāgkē, ékūd-tε ndyééd éche édyāgkē.” Nzé nyêlángé mó nê ésebán nyêbage mó chōm éche átógnéné, né bwām é’héé nyébélé mó?

¹⁷ Melemlem nê dōo édíí ne adúbe. Nzé mod awóo adúbe áde éebelée ngáne adê adúbe áhóbé, né adê adúbe áwédé.

¹⁸ Mod nhóg álāā mε aá, “Mod nhóg awóo adúbe, aníníí-’ε abele mekan mé bwām,” mε-’ε mētímtén mó mεé, “Lúméd mε ngáne mod áhεle awón adúbe ésebán abele mekan mé bwām, mélúméd wε ádem adúbe áyāl e mekan mé bwām níme mbεléé.”

¹⁹ Edúbpé nén wεé Dyōb ádíí ahóg. Nê adé bwām. Kóōne e’dáođan bé mbéb bómpē é’dúbpé nê, é’næ-’ε ne mbwóg.

²⁰ A-eyókél é mod, ehεde wεé bélúmed wε nén bán nzé mod awóo adúbe bon eébēlē ngáne adê adúbe áhóbé, né adê adúbe déesaá dyan dyan-ε?

²¹ Cheé ênkān bon Abrahamε, awesyánē saá ambáá, ákobnéd á’sō é’ Dyōb née mod awě abele’ mam níme Dyōb áhóbé? Saá akwεntεn áde ánkwεnténné ábe awe mwān Aisigε née mendε-yε?

²² Nyényíné nén bán adúbe áde Abrahamε ne nímbē mbeltéd békágé’áá ekuu ehóg, nímbē mbeltéd-tε mēnkān áde adúbe álón mbon.

²³ Nén dēmbēl eyale é Dyōb ényínnēd mbále ngáne éténlédé nén bán, “Abrahamε andúbé Dyōb. Nén dēmbēl Dyōb dēnkob mó nēngáne mod awě abele mekan níme métángéné.” Né-ó, bad bēnchāg Abrahamε bán nsón a Dyōb.

²⁴ Nyényíné nén bán mbeltéd mí mod mbεle bon mod ákobnéd á’sō é’ Dyōb née mod awě abele’ mekan níme métángéné, saké adúbe dēmpεn.

²⁵ Melemlem nê dǒǒ émbēē ne akwalēē awē béchágé'áá bán Rahabē. Ankobnéd á'sō é' Dyōb áyālē bad bé Israel ábe bénlōmmē bán béhyē bēnǎn dyad áte á mesǎm-tē. Ankōb bǒ nken, abídéd-tē bǒ á dyad-tē, nzii empée á mesǎm-tē.

²⁶ Ngáne yǎl e moonyon echē eewóo edǎǎdǎn éwédé, melemlem nê dǒǒ adúbe áde déekǎg ne mbēltéd áwédé.

3

Jemse aá mod-té ákamlan échē echém

¹ A-baányan, nyé bad híin nyéebág bemeléede bé eyale é Dyōb. Nyébii bán Dyōb dékǎād se bemeléede tómaa ngáne ákáádté ábíníí bad.

² Syánē baásyāāl debēle mewusé á rǎhóbtéd. Kénzēé awē éēbēlē awusé á rǎhóbtéd adii mod awē ádē abé átyéémé, ahele-'e eche yǎl akób ábel bon eēbēlē awusé.

³ Détéd elǎnsén ne hǎse. Nzé mod ahede aá hǎse ébel ngáne áhedéé, abelé ahé chó chǎm á nsǎl-tē. Echē chǎm chó-'aá ábenladté ályáged ene hǎse kéhéé wēé áhedéé aá éke.

⁴ Ké'e déttéd elǎnsén ámpē ne bǎle é'mbáá ábe é'dé á edíb é nkwě-te. Kénéé edíí bán é'kálé bwámbwam, epub é ngíne chó-'aá ékeene bǒ, mod awē adole' ábē bǎle mwǎ abámbé mǒǒ ábenladté ákeene bǒ kéhéé áde ádǎá.

⁵ Melemlem nê dǒǒ edíí ne echém. Kénéé edíí bán édé mwǎmpǐn á yǎl e moonyon, édé kúmbe bwámbwam áyāl e nímē mbēltéd.

Nyényín ngáne mwǎ muú ahele se ahyáád ahín ámbáá.

⁶ Echém ámpē edíí nēngáne muú. Edíí pǎd e yǎl e moonyon pǎg, ébele' mbéb ní kamlan yǎl e moonyon esyǎál. Ebele' alonǎg á moonyon ásyāāl abé nēngáne ákóbné muú, muú nímē nǐbídé á dǔ-á-muú, nímē méēdīmē'.

⁷ Moonyon akamlan nyaa é nyam ésyāāl. Akamlan nyam é mehín, ákamlan menǎn, ákamlan nyam éche édole abum ásē, ákamlán-ne nyam ésyāāl éche édé á edíb é nkwě-te, ambootéd-te chó akamlen se á mbooted.

⁸ Bon modmod éhélēē-se ákamlén echém. Echém edíí chǎm é mbéb éche modmod éhélēē-se ákamlen, éloné-'e ne e'wē bé mbéb ábe é'pene' kwééd.

⁹ Chǒǒ débenladté áken Sǎngú Dyōbe, awēd Titéē, chó-'aá débenladté ábe moonyon ebómán. Moonyon mǒ-'aá Dyōb áhágé áwágen mǒ.

¹⁰ A melemlem mé nsǎl dǒǒ e'yale bé mekenag ne ebómán bēbídéé. A-baányan, éetǎngénéé abé nê.

¹¹ N'yélé mé edíb nhóg méehélēē-se mébidtē mendíb nímē mésáá ne mé mbinde abided ahóg.

¹² A-baányan, alín dé asáá déehélēē-se áchyáá e'pum é píe. Ké'e alín á sabé déehélēē-se áchyáá e'pum é' mesáá. Edíb-pǎ éche ébidte mendíb mé nkwě, éhélēē-se ébídéd mendíb nímē mésáá.

Debyéé áde áhúú ne Dyōb

¹³ Mod adé áfintē echēn awē awóo debyéé awǎn-'e nsǎntǎn-e? Alúmed nê ne alonǎg á bwám áde áwóo, áyāl e kéchéé éche ábeléé. Abel nê ne asuded á yǎl áde debyéé áde áwóo ábélé bon awǎn.

¹⁴ Bon nzé nyēwóo kǎn áte eche edé mbéb, nyétǎntǎn-ne dásǒ échen yǎl, nyéēbenlád debyéé áde nyēwóo ábel mbéb tǎngene ayáge á mbále, akum áde nyékuméé ekáá á tǎl,

¹⁵ ene ndín e debyéé eehúé'ne ne Dyōb. Edíí debyéé áde áhúú ne bad bé nkǎnsé. Adii debyéé áde áhúú ne bad ábe béēwóo Edǎǎdǎn é Dyōb, debyéé dé edǎǎdǎn é mbéb.

¹⁶ Kéhéé wēé bad béwóo kǎn áte echē edé mbéb, bétǎntǎn-ne dásǒ échab yǎl, mpuutéde nǐbélé mbé, nyaa e ebéttéd ké ehéé-'e ebág áhed.

¹⁷ Bon debyéé áde áhúú ne Dyōb áde nhǎnlén. Kénzēé awē awóo áde debyéé eewóo'ne atǎn dé mbéb ké ahóg áyāl. Ene ndín e mod adǎ nsǎn, apwiitad, achede yǎl áwǎnglen

bad bémpēe, awóo ngal bwâmbwam. Abenle bad mekan mé bwâm ésebán akwagnad modmod, abele-’ε nê ne nlém nhóg.

¹⁸ Nzé bekóm bé nsanj bébele nsón míme mípεene’ nsanj átíntê e bad, nê débĕl bad bébelé mekan míme Dyöb áhεδεέ.

4

Jemse aá bad básuded yǎl, Dyöb ákamlen bó

¹ Cheé épεene nzum ne nselag átíntê echên? Eesaá mbále bán esíí é awónj á bwēm éche éwane nyé nzum áte, chósó ékəə’ bonj nyébelé nén-ε?

² Ehεde chöm bonj weékudεé chós, nê ábélé ewúú mod. Ewóó esíí áte bwâmbwam ákud chöm bonj weéhεεé chós ákud. Nê ábélé nyésenle, nyéwanne-’ε nhóg ne aníníí nzum. Nyéékūdēē chöm éche nyéhεδεέ áyāle nyéēsēdtēē Dyöb chós.

³ Nzé nyéhεdne Dyöb chöm, nyéékūdēē chós áyāle nyéhεdne chós mewēmtεn mé mbéb. Nyéhεde bwēm dásō áwóged échεn yǎl menyinge.

⁴ Nyédé nēngáne bad ábe bédé á ndáb é mewóngé, bonj bébé békābē mesón. Nyéebíí’ε bán ábane nlém ne mekan mé nkōnsé ábele nyé bad bé ekoyí bé Dyöb-ε? Né-ósó kénzée awě adəə nlém abane ne mekan mé nkōnsé, abelé eche yǎl mod-a-ekoyí a Dyöb.

⁵ Nyéwémtné bán ngēn-εé éténlédé á kálag e Dyöb nén bán, “Dyöb ábánné nlém aá edəədəŋ éche móhédé syánē áte, ébē échē, adé-’ε kónjí ne chós-yε?”

⁶ Bonj Dyöb ábage syánē nsimé abε ne abε. Nê dós-’aá ákóá bonj étenléd á kálag e Dyöb nén bán, “Bad ábe bédé kúmbe, Dyöb ákunnad bó yǎl, bonj ne bad ábe básúdté yǎl, Dyöb ábage bó nsimé.”

⁷ Né-ósó, nyésuded yǎl á’sō é’ Dyöb. Nyéwúεn Satanε nló áte. Nzé nyébelé nê, mós-’ε átóm mehélé.

⁸ Nyépe Dyöb benben, mómpē äpě nyé benben. Nyé bad bé mbéb, nyésóg mbéb abel. Bad-tε ábe béwóó nlém míbe, nyébane mímen nlém ábel mekan míme mésáá.

⁹ Nyésuden áyāl e mímen mbéb. Nyélebe’, nyéchyε-’ε. Nyésóg awóó, nyélebe’ lebén, nyésóg menyinge awóg, nyésuden sudnén.

¹⁰ Nyésuded yǎl á’sō ábe Sánḡwéeé. Nzé nyébelé nê, áchāḡēd nyé.

Jemse aá mod eekáadté mwānyan

¹¹ A-baányan, nyéehóbé nhóg ne aníníí mam mé mbéb á yǎl. Kénzée awě ahóbe mwānyan mam mé mbéb á yǎl, ké’ε akáadte mós, né ahóbe mbéndé e Dyöb mam mé mbéb áyāl, né ahóbe-’ε aá ene mbéndé eéboó’é. Nzé ehóbé wεé mbéndé e Dyöb eéboó’é né weébēlēē chöm éche mbéndé éhóbé aá bébel. Bonj né etédé etál échē éesě échōŋ ábē mod awě akáadte.

¹² Mod nhóg mwēmpεn-εé adé awě abage’ mbéndé, mwēmpεn-naá akáadte bad. Mwēmpεn-εé ahele ásōŋ alongé á bad, mwēmpεn-naá ahele abébéd dós. Bonj wε, nzé-módé edíí akáad mwānyonj?

Jemse aá mod eebág kúmbe

¹³ Bəəb-pəó, nyéwóglan, nyé bad ábe nyéhóbé bán, “chii ké’ε chān, séēkě dyad dekalengəme, séēdyεé áwed mwě nhóg, sékābē nyongé, sékudé-’ε nsyāŋ.”

¹⁴ Nyébíí dyam áde débēnléd chān-ε? Chán nyébíí bán alongé ádēn ádé? Alongé ádēn ádíí nēngáne mbag. Ebág á esónj é póndé, ámbíd enē, weenyínée chós ámpē.

¹⁵ Chöm éche nyétāŋgéné ahób edíí nén, “Nzé Dyöb ákwétné, né séēbē á alongé, sébēl-ε ádēn dyam ké’ε ádííí.”

¹⁶ Bonj bəəb, nyétimé nyékume ekáá á tâl ne kúmbe esyəál. Enén ndín e akum dé ekáá á tâl eetāŋgenéé.

¹⁷ Né-ósó, kénzée awě abíí dyam á bwâm áde átāŋgéné abel, bonj eébele dós, abelé mbéb á’sō é’ Dyöb.

5

Jemse aá behən bé bad bétèd pòndé

¹ Nyé behən bé bad, nyéwóglan me! Nyéchyé', nyéhágke e'saád áyāl e metake níme mépií nyé.

² Mmén nhən níme nyékúmé nímáá aboo, síi-'e é máá nyé asan adyé.

³ Echen gól ne silva éche nyélímmé ásē, é máá ngag akób. Ene ngag eche ekóbé ábē bwēm, chóo ēbēl bon Dyōb ákógsén nyé, ēmād-te nyé ásē nēe muú. Nyékúmmé yāl nhən enén pòndé echē edé benben ne e'pun bé asóg.

⁴ Nōné', weesábpēé bad ábe bēbénlé we nsón á nzag-tē. Etimé edogé bó dogén. Nén ábélé ábē bad ábe wēesábpēé ádab awé áwógnad á'sō wēe Titée, Dyōb á Ngum.

⁵ Abé áde nyédíí á nkōjsé hén ádíí áchog alongé, nyēbele-'e kéchéé éche nyédáá. Nyékódte nimen mewēmtēn, kénēe nyébíí bán epun éche Dyōb dékōgsēnnē ábē bad bé ekoyí ékwógé ape.

⁶ Nyéhóbé bán bad ábe bēbele mekan níme métāngéné á'sō é' Dyōb bédé bad bé mbéb, nyéwúú-'e bó. Béheleé nyé atyéemen.

Jemse aá bad bēwesēn metake

⁷ Né-óó a-baányan, nyéwesēn kóōn Sāngwéé ápe. Nyétèd elānsén ne mod awē abele nzag. Abelé ásin kóōn ne pòndé echē ápādtē mbote é bwām. Awesan kóōn ne á pòndé eche mbúú e'só ébootadté achó, ne áde édimtanné achó.

⁸ Nyémpē nyéwesēn, nyéwéd-te nlém á abum, nyésine' epe éche Sāngwéé, édé benben.

⁹ A-baányan, nyéēnyongé áte tāngene nhóg ne aníníí ábel bon Dyōb déēhōbē aá nyédé bad bé mbéb. Nyébíí nén bán mod awē akáadte' adé nyé benben.

¹⁰ A-baányan, nyétēde e'chemléd ne bekal bé'dāódəŋ. Békálé'áá nkalan á dīn áde Sāngwéé, békudé metake, bēwesán-ne nímé metake.

¹¹ Ne mbále, syáā dechəge bad ábe bēwéséné bán bad ábe békudé nnam. Nyéwógé ngáne Jobe ānwesēnné áde ákudé metake, nyényín-ne ngáne Dyōb dēmbenlé mó bwām á asóg. Sāngwéé aboo nlém bwāmbwam awóó-'e nlém ní ngal.

¹² Amín e nímén mésyāā, a-baányan, nyéēbenlād dīn dé nkon nímín, ké'e dé nkōn rísé, ké'e chōm émpēe āmwé melě. Bon pen, nzé ehóbé"εε" abé ee, nzé ehóbé-'e "Aáy" abé aáy. Nzé nyēbelé nén, né Dyōb déekógsēnné nyé.

¹³ Kénzée awē adé á metake tē, ákāne. Kénzée awē awóge menyiŋge, ákōne ákené-'e Dyōb.

¹⁴ Kénzée awē eedyee bwām, áchəg belyóged bé mwembé, békānned mó. Nzé békānnad mó bēwōgtē mó dyōg á dīn áde Sāngwéé.

¹⁵ Nzé édé bán békānnédé mó ne nlém nhóg, né Dyōb déwōg bó mekáne, nē débēl-le mod a nkole ádyēē bwām. Sāngwéé ábēl áhídē á anonj dé nkole, ádyēē bwām, ké mbéb-pe móo ámbenlé Dyōb délagsén mó.

¹⁶ Né-óó, nyépale mbéb áte wēe nhóg ne aníníí, mod tée ákānned-te mwānyan, ábel bon nyedyee bwām. Mekáne níme mod awē abele mam níme métāngéné á'sō e' Dyōb, médé ngíne bwāmbwam, mébele-'e nsón.

¹⁷ Elaijaa abédēe moonyonj melemlem ngáne syánē. Pòndé póg ankáné bwāmbwam aá mbúú eechóg, mbúú enkénchó-'aá á etūn é mwē níláán ne epeđ.

¹⁸ Ambíd enē ankáné ámpē, Dyōb ábel mbúú echó, bwēm é'bootéd-te akwog.

¹⁹ A-baányan, nzé nyé ké ahée atēdtē áhíd nzii e mbále e Dyōb, bon mod ampēe abelé atímné mbíd,

²⁰ ábíí nén aá, kénzée awē abelé bon mod awē abelé mbéb asóg mbéb abel, né asó alongé áde mod awē abelé mbéb. Nén débēl-le mbéb híin níme ane mod ákébenlé, Dyōb déenōnné mó á dīd.

Kálag e'só eche Petro Ndibned n kálag

Kálag e'só eche Petro ântenlé, bad bé Krïsto bôo ântelée chó. A kálag-tê wê achagé bó aá, “Bad ábe Dyöb ápwédé.” Abén bad bémpântéd áte á ped e akuu á mbwóg e echê béchágé'áá bán Esia Maino. Nzom echê enkõn bon átel enén kálag, ebédée áwéd bad bé Dyöb nlém á abum áyāle metake míme békúdé'áá ne adúbe áde bēnwōngē. Awēd-te, abage bó e'lyág bé nlém ábe nkalan m bwām míme Yesu Krïstæ mbageé bó. Mmē nkalan m bwām rñhóbe tângene, kwééd, mpuu ne epe éche Yesue ápeé ámpē. Alūmēd-te bó áte aá bēkwentēn metake ne e'lyág bé nlém. Anlúmed bó áte aá bēbii nēn bán míme metake médii mekagsen ányín nzé adúbe áde bēwánlé áde adúbe á mbále. Bēbii-'e nēn bán békúđ nsábe á “Epun éche Yesue Krïstæ ápeé.” Anlúmed-te bó áte ámpē aá alongé ádāb átāngéné abé ngāne alongé á bad ábe bēhíde Krïstæ.

Nkabtéd n kálag

Ndibned n kálag 1.1-2

Dyöb dōo ábage e'sooson 1.3-12

Elébé ábel mekan míme mésáá 1.13-2.10

Mekan míme bad bé Krïsto bētāngéné abel á pōndé e metake 2.11-4.19

Asuded á yāl ne ábele Dyöb née mod a Krïsto 5.1-11

Nsógten 5.12-14

¹ Me Petro, mbapee a nlomag awē Yesu Krïstæ, ntenle nyé bad ábe Dyöb ápwédé, ábe bēpāntédé áte bon bēbé beken á mbwóg é Pontus, Galesia, Kapadosia, Esia ne Bitinia.

² A ntii míme Dyöb Titée, ammad nyé apwed. Echē Edāádān-'e ébélé nyédé bad ábe bésáá. Abelé nē ábel nyébele mekan míme Yesu Krïstæ álāngé nyé aá nyébel. Abelé nē, ábel míme mekií míme mésyógkē á awōg mébel nyékud alagsen dé mbéb. Nsimé ne nsan n Dyöb mbê ne nyé abé ne abé.

Dewóo e'lyág bé nlém

³ Mekenag mébê ne Dyöb áde áde Sáá awē awed Sāngwéé, Yesu Krïstæ. Apuúdté Yesu Krïstæ. Né-óo dekudé alongé dékōlē. Abel áde ábélé nē, ábágé syānē e'lyág bé nlém bé alongé áde déemaá'.

⁴ Desine' káñne nhon míme Dyöb ákōñnéde ábē bad. Akōñnéde nyé mó ádyōb. Ahed-te méebōó'ē, méebéb-paá.

⁵ Dyöb ábenlad echē ngum ákæ nyé adúbe áde nyédúbpé mó, káñ né nyékudé e'sooson. Abē e'sooson bēnyinnēd á epun é asóg.

⁶ Nyédii nyébē menyinge ne nē, kénée édii nēn bán nyéekúđ metake nyaa ne nyaa é esōn é pōndé.

⁷ Mmē metake mápē ákæg nyé adúbe, álúmed nēn bán adúbe áwúú nyé áte ne mbále. Gól ehēle ebéb, bon ké nē, bēbelé bēhé chó á dū ásad chó. Nzé bēhēle bēbel nē ne gól, né bētāngéné áden adúbe dōmpē akæg ábel nēn áwúú áte áyāle áden adúbe átómé gól. Nzé áden adúbe átómé mekagsen áte, né Dyöb déken nyé, ábe nyé ehúmé ne edúbé áde Yesue álūmēdtē bad bé nkōñsé bēsyāal yāl.

⁸ Nyédáó mó kénée nyéēnyīnēē mó. Nyédúbpé-'e mó kénée nyéēnyīnēē mó bōob. Ké bōob-pe nyétómténē menyinge abé nyaa echē mod éhéléé-se ahób.

⁹ Chōm echē nyékudté áyāle adúbe áde nyédúbpé mó édii e'sooson ábe ábēn e'dāádān békudté.

¹⁰ Bekal bē'dāádān bēnhōb mam á'sō é' pōndé tângene ábē e'sooson ábē Dyöb débēé nyé née nsimé. Bēntōñ ábē e'sooson ahed áte ábel bēsōñten bó.

¹¹ Edaðáðan éche Krístæa émbē bó áte áláa bó á e'só é' pónde ngáne Krístæa átagké ne ehúmé échē ákudté ámbīd e pónde, bon bēmbē béhedé áte. Béhéde'áá áte ábíi pónde echē mímē mam mébenlédté ne wéε mod awē mébenlédté.

¹² Dyöb dénlómēd ábē bekal bé'daðáðan áte aá nsón mímē bébeleé méesaá nsón míme bēn békudté nsyáñ áhed, bon rídii nsón mímenyé. Dyöb dénlómē bad Edaðáðan éche Esáá échē ébídé ádyöb. Echē Edaðáðan chóó émbēl bon baahóg bēkalé Nkalan mí Bwâm mímē nyéwógεé bōob. Mmén mam móó bekal bé'daðáðan béhóbé'áá. Káññe ángel édáá mímén mekan asōñten.

Mbēltéd mímēn rísāñ

¹³ Né-óó, nyépūd abad, nyébē mbonjén ábel nsón míme Dyöb áhedeé. Nyétéd pónde nyésūm-me nlém rísyāāl áyāl e nsimé míme Dyöb débeé nyé á pónde echē Yesue ápεé ámpē alúmed-te nyé yāl.

¹⁴ Ngáne édíi bán nyédii bad ábe bébele mekan míme Dyöb áhedeé, nyēmwāg-se mam mé mbéb mímē nyébélé'áá bōob mébé mékamlán ádēn alongé.

¹⁵ Dyöb áde apwεde nyé asáá. Né-óó nyémpē nyétāñgéné asāñ á mbēltéd mímēn rísyāāl.

¹⁶ Eténlédé á kálag e Dyöb nēn bán, “Mbēltéd mímēn rísāñ áyāle mbēltéd mímēm rísáá.”

¹⁷ Dyöb ákáadte' moosyāāl nyaa póg. Eékwognáadté modmod. Nzé nyékāne-'ε áwē, nyéchage mó bán Titée. Né-óó, nyéwōñ mbwóg ní Dyöb áte á alongé ádēn ásyāāl á nkōñsé-te wén wéε nyédíi beken.

¹⁸ Nyébíi nēn bán Dyöb ákódté nyé á ekúkú é abé-te. Ekúkú é abé échē ábēn betaa bēnyāgnēdté nyé saké chōm nēε gōl ké'ε silva échē ébébe' chóó ānkōdnédte nyé.

¹⁹ Ndāle e mekií echē Yesu Krístæa chóó ānkōdnédte nyé. Krístæa awē adé nēε rídyōñ ní mbód míme méēwōo awusé ké ahóg á yāl.

²⁰ Nkōñsé rídēhób bán níbootad, Dyöb dēmmād mó apwεd. Bon bōob á asóg hēn alúmté yāl wéε bad bé nkōñsé. Abelé nē áyāle nyé.

²¹ Krístæa akáá nyédúbpe Dyöb. Nyēhele-se nyédúbé Dyöb nyésūm-me nlém rísyāāl áwē, áyāle apuúdté Krístæa abídté-'ε échē ehúmé áwεd.

²² Abel áde nyébeleé mekan mé mbále ábélé nyésáá. Nē ábélé-'ε nyáābe bad bēmpēe ábe bédúbpe Yesue nyédāñné. Né-óó nyédāñ nhóg ne aníníi ne nlém rísyāāl.

²³ Nyébíi nēn bán Dyöb ábágé nyé alongé dékōōlē mbwiined ne échē eyale. Echē eyale épééne alongé éesaá-'áá chōm éche ébébe'. Ebē abé ne abé. Dyöb áde áde á ngíndé ne á ngíndé dóó ábágé nyé áde alongé saké moonyōñ.

²⁴ Eténlédé á kálag e Dyöb nēn bán,

“Moonyōñ adíi nēε nkāákæ,

ábē e'bon-'ε é'dé nēngáne mbonja échē ékwoge á ahín-tē.

Nkāákæ ayēnle', mbonja-'ε ésoode.

²⁵ Bon eyale é Dyöb ébé abé ne abé.”

Echē eyale édii nkalan mí bwâm míme békánlé nyé.

2

Nyédii meláá mé alongé

¹ Né-óó, nyéte de mímēn mbēltéd mé mbéb rísyāāl. Nyéekālē metóm, nyéelúmté' á dīd-te ngēn nēn bán nyébele bwâm áde nyébeleé, mod eesíídé waáb, e'yale bé mbéb béēbīdē-'ε nyé á nsāl.

² Nyétāñgéné awan áte ákud ndyééd e edaðáðan echē esáá, melemlen ngáne bán bé nkāól béchyεé'ε abii, ábel nēn nzé nyédyéde ene ndyééd, nyékwog ákud e'soóñ.

³ Nyéwógléné ene ndyééd, nyébíi-'ε bōob ngáne Sāñgwéé ábeleé mekan mé bwâm.

⁴ Nyéhyag wéε Sāñgwéé, mó adé nēε aláá dé alongé áde belōñ bé ndáb bēnchenéé, bon Dyöb ányín dó aá ákwógnédé, apwēd, ákōō-'ε dó.

⁵ Nyéhyag-kaó nyébê née meláá mé alongé míme Dyöb ábenladté álon̄ eche ndáb e edáádəŋ. Awēd-te-ʼáá nyébenléé mó. Nyéēbē beprise ábe básáá, nyébagé mó mende mé edáádəŋ míme mékóbnédé áwe eʼsó mbwiined ne Yesu Krīstəə.

⁶ Eténlédé á kálag e Dyöb nén bán,

“Ntédé aláá dé etógnén

nsumé á Zayən.

Kénzée awē adúbpé mó éekwágké.”

⁷ Adén aláá-óó ádé etógnén ne nyé awē nyédúbpé mó boŋ ne bad ábe béédúbpe mó ádii nēŋgáne

“Aláá áde belón̄ bé ndáb bémbāŋgē abenled,

dóó átímé aláá dé etógnén abé.”

⁸ Eténlédé ámpē nén bán,

“Mó adé aláá áde bad bélúmēé ámīn

abé-ʼe ndim e aláá echē ebēle bad békweg.

Bad békweg áyāle béēwōgnēē Dyöb. Nē dóó Dyöb átíídé áá ébenled ne bó.”

⁹ Boŋ nyé, nyéesaá nē. Nyédii bad ábe Dyöb ápwédé, beprise bé Dyöb áde áde k̄əŋ. Nyédii alon̄ áde ásáá, Dyöb dēn-naá áwóó nyé ábel nén nyélúmed bad bémpe ngáne ápédé bwám abé. Dyöb áhúdé nyé á ehíntén-tē, apēné nyé á eʼnyínen bé ekíde.

¹⁰ Ngen eʼsó nyénkēmbáá bad boŋ bəəb nyéenyédé bad bé Dyöb. Ngen eʼsó ngəl e Dyöb enkēmpáá áwēn boŋ bəəb Dyöb áwógé nyé ngəl.

Nyéê betāŋ bé Dyöb

¹¹ A-bānned nhēde mēé nyésōŋten nén bán nyédii beken, nyétome-ʼe á nkōŋsé wén tómén. Né-óó nyéebanné nlém ne mekan mé ekob é yəl áyāle nén nē áwanne ábēn eʼdáádəŋ bēn nzum.

¹² Nyéwále alongé á bwám átíntē e bad ábe béedúbpe Dyöb, ábel boŋ ké bēnhōb bán nyédii bad bé mbéb, bényīn mīmēn mbeltéd mí bwám. Nē dék̄əŋ bébe Dyöb edúbé mbwe míme Dyöb dépēé á epun é asóg.

¹³ A dīn á Sāŋgú, nyéwógne bad bé nkōŋsé ábe bédé á nkamlēn, ken nkamlēn ambáámbáa,

¹⁴ kéʼe k̄əŋ echē édé ásē e nkamlēn ambáámbáa, echē álómé ákógsen bebel bé mbéb ne ákémed bad ábe bébeleʼ bwám.

¹⁵ Dyöb áhēde nén áá mekan mé bwám mímē nyébeleé mékúdtēn mehób míme ábe eʼyókél éʼ bad bēhóbēé nyé áyāl, míme béēbiiʼé.

¹⁶ Nyéesaá betāŋ, nyédii kunze. Boŋ pen nē déebagēé nyé nzəm ábel mbéb. Nyéê nēe bembəlede bé Dyöb.

¹⁷ Nyébage moosyāal edúbé. Nyédəŋ-ʼe bad bémpe ábe bómpē bédúbpé Krīstəə. Nyébáa Dyöb. Nyébage k̄əŋ Embáámbáa edúbé.

Metake míme Krīstəə mébê syānē eʼchemléd

¹⁸ Nyé bad ábe nyédé bembəlede, nyésuded yəl ásē e bad ábe nyébenléé ne edúbé ésyāal. Nē déebāg ne ábe bébóó nlém bēnpen, boŋ nē ábē ne káəŋne ábe bébébé nlém.

¹⁹ Dyöb débē menyīŋge ne nyé nzé nyéweséné eʼwe éʼ metake míme nyénkēmbáá nyékude áyāl echē.

²⁰ Nzé ebélé mbéb, boŋ ewēséné mbēte áyāle mímē mbéb, ne nsyāŋ r̄hée wékudté? Boŋ nzé ewēséné metake ké áyāle dyam á bwám áde ébélé, né Dyöb débē menyīŋge ne we.

²¹ Mmēn metake mébōŋnédé nyé awē Dyöb ápwédé, áyāle nén Krīstəə mwēn antāg á nló mīmēn. Anlyágé-ʼe nyé elāŋsēn ábel nyéhíd mímē mekuu.

²² Enkēmbēnlé mbéb ké nhóg, modmod enkēnwóg-kaá mó eyale é mbéb á nsəl.

²³ Ade bad básyáá mó, enkēntimténne bó. Ade bétágtéʼáá mó, enkēnsidté bó. Boŋ ambē mésyāal á mekáá mé Dyöb áde ákáadte bad básyāal nyaa póg.

²⁴ Krīstəə mwən ampém níməd mbéb áwe yǎl á awəg ábel nén deewóó dyamdyam ábel ne mbéb, débēle-’ε mekan níme Dyöb áhedéé, á alongé ádēd. Echē sii ébéle nyékudé e’choóchoŋ.

²⁵ Nyēmbé néε nidyəŋ ní mbód níme mbóó boŋ bəəb Dyöb ápééné nyé ámbid áhíd mod awē anəne nyé ngáne nnən-a-mbód ánənέé éche mbód.

3

Bebaád ne ábab bechóm

¹ Nyé bebaád bé bechóm-me nyéwógne áben bechóm ábel boŋ ké émbē nén bán béēhídēē eyale é Dyöb, nímən mbeltéd ní bwám mbel bómpē bétimned Dyöb, bédúbé-’ε mó. Ké nyéētəgne bó dyamdyam aláa,

² bényín áden abé á bwám áde ásáá.

³ Nyéesūmē nlém nén bán áben e’boŋ é’bide dásō áyāle ekəŋ é mbid ebwóg néε anabe dé esid, ahé á bwēm nēŋgáne e’bón, nsáŋ, ne e’béε ké’ε kəse é mbóté.

⁴ Boŋ béhii nyé dásō ne e’boŋ ábe é’bide nyé áte. Abē e’boŋ béehəŋlanné áyāle é’bide ne edáədəŋ échē épwiítédé échē éetagtán-ne. Abē e’boŋ bóó Dyöb ányínεé aá é’dé etógnén.

⁵ Nē dōó bebaád ábe bésáá bé’ bóó ábe bəsum nlém ne Dyöb bébéle’áá boŋ é’bāb e’boŋ é’bíd áwed. Béwógné’áá ábab bechóm.

⁶ Seraa mwən ambé nē. Awógné’áá Abrahame áchəgé-’ε mó aá asáŋ. Nzé nyēbele’ mam mé bwám ésebán nyēbáa dyamdyam, né nyédii Seraa ábe bān.

⁷ Nyé baachóm-me ábe nyéwóó bebaád, nyétəŋgéné áben bebaád edúbé abε. Mod téé ábē ne awē mwaád, ánəne mó bwám. Béepedéé nyé e’wúu áte, boŋ nyáābōó nyéekūd alongé nyaa póg. Adē alongé ádii nsimé níme Dyöb ábagεé. Nzé nyéewānle bó ngáne éhednéé, né Dyöb déewóóké nyé mekáne.

Nyēbele bwám ké nyékudé metake

⁸ Asóged, nyé moosyáál nyébē mod nhóg, nyéwōŋ nlém níme nípwiítédé, nyésudεd-te yǎl.

⁹ Nyéētímté mbéb áyāle mbéb. Nzé mod ahóbé nyé dyam dé mbéb áyāl, nyémpē nyéehóbé mó dyam dé mbéb á yǎl, nyékáné kánnén bán Dyöb ánamed mó, áyāle nnam móó Dyöb dénhōbpē aá móóbě nyé áde ámpwεdté nyé.

¹⁰ Eténlédé nén bán,

“Kénzéeé awe ahεde alongé dé menyinge,
áhedé-’ε aá mónyín e’pun é’ bín é’ bwám,
eehóbé’ mekan mé mbéb,
eékālē-’ε metóm.

¹¹ Asóg mbéb abel, ábele mekan mé bwám.

Awanen abé nsəŋ ne moosyáál.

¹² Ayāle Dyöb anəné bad ábe bébele mekan mé bwám

awoge-’ε bó mekáne.

Boŋ akunnan bad yǎl ábē bébele mbéb.”

¹³ Nzée-ō ahεle ádəŋ nyé mbéb abel nzé nyéwóó nlém áte ábel mekan mé bwám?

¹⁴ Boŋ ké nyéntəg-kε ké tagén ábel mekan níme Dyöb áhedéé, né Dyöb dé naméd nyé. Nyéewógé mbwóg, nyéētəgē-’ε áte.

¹⁵ Boŋ pen nyébe Krīstəə edúbé, nén móódé Səŋgwéé á alongé ádēn. Nyébē mboŋsén pónde ésyāál átímten kénzéeé awē asēdté nyé dyam təŋgene nlém níme nyésūmē wéε Krīstəə.

¹⁶ Nyékéled nlém á abum. Nzé nyēbele nē, nyésūdēd yǎl ne edúbé ésyāál, nyékéled-te nlém á abum wéε bad ábe béhóbe nyé mekan me mbéb áyāl, áyāle nyéhídεé Krīstəə. Békwāg nzé bényíné áden abé á bwám.

17 Nyébii nén bán édé bwâm mod âkud metake áyāle dyam á bwâm áde ábélé, nzé nê ádé á ntíi ní Dyöb, tómaa âkud metake áyāle dyam dé mbéb.

18 Krīstəə mómpē ankūd metake awé-’ε áyāle níməd mbéb ngen póg ne ngen ésyāāl. Abédéε mod awé abele mekan níme Dyöb áhedεé, bon anwé á nló níme bebel bé mbéb. Ambel nê, ábel dépe wée Dyöb. Bad bēnwūū mó bon échē ekob é yāl chóó énwē. Dyöb dêmbēl échē edəádəŋ émbē ébē á alongé.

19 Echē edəádəŋ chó-’áá ânkeénné á mbwəg áke dé akale e’daádəŋ eyale é Dyöb.

20 Abén e’daádəŋ é’bédéε e’daádəŋ ábe bēnkēnwógēn Dyöb se’ bəód áde Dyöb dēnchabtédte bó e’kəd áte ábel bétεde nímab mbéb á pónde échē Noa álóó’áá bǒle é’mbáá. Bad waam bēnpēn bóó bēmbē á bǒle-tē. Bēnkūd e’soóson áyāle mendíb.

21 Nén ádé melemlem nēŋgáne edusen. Echē edusen chóó ébele bəob bon bad békūd e’soóson á ngine e mpuu níme Yesu Krīstəə. Edusen éesaá awobe á yāl áhúd mbinde bon édii ákwentēn dé abele Dyöb ne nlém níme rísáá.

22 Krīstəə akií ádyöb, áwed-taá ádyéé Dyöb á ekáá é mbáá bon ákamláán ángel ésyāāl, benkamlenε ne ngine échē édé ámīn.

4

Alongé á bad ábe bédúbpé ábê ngáne Dyöb áhedéé

1 Né-óó ngáne édii bán Krīstəə ankūd metake é ekob é yāl, nyémpē nyétəŋgéné nyébé mbonšén áwón melemlem mé mewēmtēn nēŋgáne ánwōŋgē. Ayāle, kenzéé awé atagé é ekob é yāl, asógé mbéb abel.

2 Ngáne édii-’áá nê, alongé ádēn á nkōŋsé wén ábê ngáne Dyöb áhedéé saké bán mpulé mé nkōŋsé múmó níkamlan nyé.

3 Mekan nímē bad ábe béēbíi Dyöb bédəə’ε abel móó nyémpē nyébélé’áá. Ene pónde emaá atóm, ekwögnédé-’ε. Nyékábé’áá mesón, nyēwón nlém áte ábel mam mé mbéb, nyēm wágé’áá mīm mékōbē nyé, nyēchagé’áá ngande échē bad bémwágé’áá mīm mékōbē bó, bēbelé-’ε e’tongé é’ mekan, nyé benlé-’ε myöb mémpēe, dyam áde dééboo.

4 Bēn ábe nyáábəó nyēbeláá nímén mbeltéd mé mbéb bəód, bédé menyáké bəob ányín nyéesaá ne bó ámpē ábel epuutéd ne e’kúkú é’ mekan. Né-’áá ákáo bon bésyāā nyé.

5 Bon bétyēem á nkáá á’só é’ Dyöb áde ábónšéné ákáad moosyāāl. Akāad ábe bédé álongé ne ábe bēwédé.

6 Nén dóó dékəŋ bon nkalan ní bwâm níkanléd káəŋ ne wée bad ábe bēwédé, ábel bon kénéε bēnkāadtē bó áde bédii á nkōŋsé-te, bēwé-’ε ngáne moosyāāl áwágkē, bēhele-se bēbé á alongé ngáne Dyöb ádii.

Nyēbenlad ndε éche Dyöb ábágé nyé bwâm

7 Asóg dé mekan mésyāāl ádé benben. Né-óó nyébwəg yāl nyétéd-te pónde ábel nén nyéhel akáne.

8 Amīn e nímén mésyāāl, nyédəŋ nhóg ne anínii ne nlém rísyāāl. Nyédəŋ nhóg ne anínii, áyāle edəŋge ékúdtan mbéb híin.

9 Nyékob nhóg ne anínii nken ésebán nyényonge áte.

10 Dyöb áwóó ndε híin, abagé-’ε mod téé échē ndε. Nyébê bembəledε bé bwâm nyēbenlad-te échēn ndε áwónŋēn nhóg ne anínii.

11 Ane awé abie’ dyam ahób, ahóbé dó nēε nhóg awé akale’ e’yale ábē é’bídé wée Dyöb dēn. Ké nzéé-’ε awé awōŋgan baáb, ábele’ nê ne ngine esyāāl échē Dyöb ábágé mó. Nê débídéd ehúmé é Dyöb áwed á yāl e mekan mésyāāl mbwiined ne Yesu Krīstəə. Ehúmé ne ngine esyāāl bēbágnédé mó á ngíndé ne á ngíndé. Ebê nê.

Metake nímē bad bé Krīsto békudéé

¹² A-baányan, nyéebág menyáké ne mekəgsen mé ngine míme mépiide nyé bəəb. Nén déebāg nyé nken.

¹³ Nyébê menyinge pen nén, nyékude' metake melemlem ngáne Krīstəə akúde'áá, ábel nén nyélón ne menyinge á pónde echē Dyöb délumēdtē ehúme éche Krīstəə.

¹⁴ Nzé bad bésyáə nyé áyāle nyédíí bad ábe béhíde Krīstəə, né yāl eboó nyé áte, áyāle ehúme é Edəádəŋ é Dyöb édé ne nyé.

¹⁵ Boŋ pen nzé nyékude metake éebāg nén bán nyékude míme metake áyāle nyéwúú bad, ké'ε áyāle nyéchíbé, ké'ε áyāle nyédíí bad bé ebébtéd, ké'ε áyāle nyésóleé mam mé bad áte míme méenəné nyé.

¹⁶ Ké né-'ε, nzé nyékude metake áyāle nyédíí bad ábe béhíde Krīstəə, nê déekwāgtē nyé. Nyésagnen Dyöb ságnén nén bán béchágé nyé bán bad bé Krīsto.

¹⁷ Ayāle pónde edé echē Dyöb débootédté bad akáad, ábootéd-te ne ábē bad. Nzé Dyöb áhele ábootéd-te ne syánē awē dedé bad bé Krīsto, chán-nə ébēənnē bad ábe béebelé' mam ngáne nkalan mí bwām ní Dyöb ríhedeé.

¹⁸ Eténlédé-'ε á kálag e Dyöb nén bán,
“Nzé éhele élenléd káəŋne mod awē abele ngáne Dyöb áhedeé áte ákud e'soóson,
né chán-nə ébēənnē bebel bé mbéb ne bad ábe béedúbpe Dyöb?”

¹⁹ Né-əó, bad ábe bétage' ngáne Dyöb átíídé, bēbê bēbele mekan mé bwām, bēbe-'ε yāl á mekáá mé Dyöb áde áhágé bó, mó awē ábele kéchéé echē áhóbé.

5

Petro alébe bad ábe bélyágte mwembé

¹ Mε née nhóg awē alyágte', ndəá méε míbe bad ábe bélyágte' átínté echēn elébé. Ndé nhóg awē ambé metake míme Yesue ásē. Ehúme échē Dyöb débeé Krīstəə épē awēm ámpē. Nlébe' nyé nén méé,

² nyénəne bad ábe Dyöb ábánné ásē echēn melemlem nēŋgáne nnən-a-mbód ánənéé éche mbód. Nyénəne bó áyāle nyédáá bó anən. Nyéənəné bó byánán bényágté nyé ánən bó. Nyébele' míme nsón saké é etútú é nsyáəŋ, boŋ ébê bán nyéwóó nlém ábel mó.

³ Nyéekamlán bad ábe bédé ásē echēn ne ngine. Nyébê bad ábe béhídtē mekuu mímb.

⁴ Ade kəŋ e benən-bé-mbód épéé, ábē nyé nsábe míme ríchábé ámin. Mmē nsábe mébē á ngíndé ne á ngíndé.

⁵ Nyémpē ábe nyédé ásē e bad ábe bélyágte', nyésuded yāl, nyésuded-te yāl nzé nyéwōŋgan nhóg ne aníní. Ayāle éténlédé á kálag e Dyöb nén bán Dyöb ákunnan bad ábe bédé kúmbe yāl, boŋ abage bad ábe bésúdté yāl nsimé.

⁶ Né-əó nyésuded yāl ásē e ngine e Dyöb ábel boŋ mwən ácháged nyé á pónde echē ebōŋnéde mó.

⁷ Nyéchene mekan mésyāəl míme métagte nyé áwe mekáá, áyāle atédé mam míme métagte' nyé née míme.

⁸ Nyékób yāl, nyétéd-te pónde. Mod a ekəyí awēn, Satanε, ahōŋge née ngii echē edume áte, ahede mod awē ányabéé áte. ⁹ Nyéemwāg-se atóm nyé áte. Aden adúbe déesudé'. Nyébíí nén bán bad bémpeé ábe bédúbpe née nyé nkōŋsé áte rísyāəl bómpē békude metake míme nyémpē nyékudeé.

¹⁰ Nyékude' metake boŋ míme metake méechabpé áte. Ambíd e nê, Dyöb áde ábage' nsimé rísyāəl dēn débē nyé kéchéé éche nyébóde. Ábel nyésūmēn, awéd-te nyé áte. Adíí Dyöb áde nsimé míme ríkwógnédé moosyāəl, míbê-'ε pónde ésyāəl. Mó apwədəé nyé ákud éche ehúme échē ébē á ngíndé ne á ngíndé. Nyéekúdt-te chó áyāle nyédé ne Krīstəə.

¹¹ Ngine esyāəl edíí echē á ngíndé ne á ngíndé. Ebê nε.

Melenten mé asóg

¹² Sailase mó awónḡéné me âtel anén mwă kálag. Adii me née mwănned mbănné-'ε mó nlém á yăł. Ntenle nyé enén kálag âwéd nyé nlém á abum, âláa-'ε nyé nén meé nímén mam níme ríténlé nyé médíi nsimé ní Dyöb ní mbále. Nyéehúdé mekuu áhed.

¹³ Baányon bé mwembé ní Babilon ábe Dyöb ápwédé née nyé, bélómmé nyé melentén. Awem mwăn awě níkwógté á adúbe-tê, Makase mómpē alómmé nyé melentén.

¹⁴ Nyéhê nhóg ne aníní tâl âlúmed edəŋge. Nsaŋ níbê ne nyé bad bé Krīsto bésyā̄l.

Kálag eche elónténé ébe eche Petro Ndibned ní kálag

Kálag echě elónténé ébe echě Petro ántenlé, bad bé Krısto bé'só bésyāal bɔɔ ántelée chó. Ene pónde bad bébedé ábe béyágté'áá bad ayáged dé metóm. Adé ayáged dé metóm ábelé'áá bad bébelé e'tongé é' mekan. Né-ɔɔ, Petro antél ene kálag álúmed aá míme mekan mééboo'é. Anlúmed bó áte nén aá béētāngeneé échē ndín é mekan ahíd. Aá dyam áde bétāngéné abel ádíi, ábíi mbále tāngene mam mé Dyōb ne Sāngú Yesu Krıstəə ne ádúbe bó ne nlém nhóg. Bad ábe bényínné Yesue béwóg-ke mekan míme ayágté'áá, bɔɔ bébelé bonj ábén bad bébíi míme mekan. Atón ahóg áde Petro ánkongé anɔn áte ábedé tāngene bad behóg ábe belúmté'áá bán Yesu Krıstəə éepaá ámpē. Anlúmed bó áte nén aá atoo áde Krıstəə átongeé ápe, ádíi áyāle Dyōb déehedéé aá modmod ábōd alongé, bonj áhede' aá bad bésyāal bétede abel dé mbéb, behíde Krıstəə.

Nkabtéd ní kálag

Ndibned ní kálag 1.1-2

Mpwēdtéd ní mod a Krısto 1.3-21

Bemeléede bé metóm 2.1-22

Epe e asóg éche Krıstəə 3.1-18

¹ Me, Simɔn Petro, mbəlede ne mbapere a nlomag awě Yesu Krıstəə, ntenle nyé bad ábe nyédúbpé Yesu Krıstəə melemlen ngáne sémpē sédúbpé mó. Yesu Krıstəə adii syánē Dyōb abé-'ε Nsoode. Abele' mekan míme métāngéné. Mwěn-naá akáá bonj syánē moosyāal dedúbé mó.

² Nsimé ne nsaŋ ní Dyōb mbād mbé ne nyé abíi áde nyébíi Dyōb, nyébíi-'ε Yesue, awesyánē Sāngwéé.

*Nyébele' mekan míme mélúmté'
nén bán Dyōb dɔɔ ápwédé nyé*

³ Ngíne e Dyōb ebagé syánē mam mésyāal míme déhedéé á alongé, ebelé-'ε syánē debele' ngáne Dyōb áhedéé. Nén ábénlédé áyāle debíi mó. Aběnlédé echě ngum ne ábē e'bonj bé nlém ápwed syánē ábē ábē bad.

⁴ Eche ehúmé ne ábē e'bonj bé nlém é'bélé ahóbé aá móɔbelé syánē ndəle é mekan é bwám. Abelé mímén mésyāal ábel bonj nyéesólé' mbeltéd mé mbéb mé nkōŋsé áte. Esíi é mekan mé ekob é yāl chó ébelte' bad échē ndín é mekan. Nzé nē ábénlédé né abé ádēn désāŋ née abé á Dyōb.

⁵ Né-ɔɔ, bɔɔb áde édíi nē, nyéwan áte ábel mekan mé bwám. Saá-kaá nē dēmpen. Nyētāngéné awan áte ámpē ábē bad ábe bébenlad debyéé ábel mekan.

⁶ Abád ámín e debyéé, nyébii ngáne nyékóbeé échēn yāl. Saá-kaá akób á yāl dēmpen. Nyébē bad ábe békaa' nlém. Amín e e'kaŋ bé nlém, abé ádēn átāngéné ábē ngáne abé á bad bé Dyōb átāngéné abé.

⁷ Saá-kaá ábel mam míme Dyōb áhedéé dēmpen. Edənge ébē átínté echēn nyé Bad bé Krısto. Saá-kaá edənge átínté e nyé Bad bé Krısto bēnpen, bonj nyédəŋ moosyāal.

⁸ Nzé ádé abé ákwoge-'ε nyé áte, né debyéé áde nyéwóó tāngene Sáá awēd, Yesu Krıstəə, déebáá ngēn, bonj déběl nyéchyáá' e'pum.

⁹ Bonj kénzée awě ádé abé déesaá áte, adé nēngáne mod awě eéchābē' anyínen, ké'ε awě akwedé ndím. Achāténé-'ε aá Dyōb áwóbpé mó, álagsén-ne mó mbéb.

¹⁰ Né-ɔɔ, a-baanyan nyénabe awan áte álúmed nén bán Dyōb dɔɔ áchénlé nyé, ápwēd-te nyé ábē ábē bad. Nhóbe nén áyāle nzé nyébélé nē, né nyéehúnné á mbéb-te mbéd.

11 Nén débēl-le Dyōb débě nyé kunze esyā́l á́sól ne á́bē á nkamlēn nímín wéε Sáá ne Nsoode awêd, Yesu Krīstə́ə ákamlanné néε kâḅ á ngíndé ne á ngíndé.

12 Né-ǎǎ, ké néε nyémáá nímén mekan mé́syā́l abíi boḅ nyédúbé-'ε mbále echě edé áwēd-te, mēbē ríkamtén nyé mó.

13 Nnyíné-'ε nén mēé, bǎǎb áde rídii ndé á alongé, éhēdnad nén bán ríkamtan nyé nímén mekan pónde téé ábēl boḅ nyékwanled.

14 Mbíi mēé nkwogé nímén nkōḅsé atēde. Sánḡwéé awêd, Yesu Krīstə́ə abelé mbíi nē.

15 Nwane-'ε áte áláa nyé nímē mekan ábēl boḅ ké nwé ké wéén, nyéhēl mó akamtēn pónde téé.

Mboḅ edé éche ényínné ehúmé éche Yesuε díd

16 Saké póle éche bad bēn bēnábpe sékánlé'áá nyé áde sénhōbpē bán Yesu Krīstə́ə āpě ámpē ne ngum. Sébēn sēnyínné éche ehúmé díd.

17 Sébédé áhed áde Dyōb Titéε ábágé mó edúbé ne ehúmé. Ehób émbíd ámín éche Dyōb á Ngum álāḅgēé mó aá, "Awem mwān a nlém mó nén, mó awógte' me menyinḡe."

18 Sébēn sēnwóg echē ehób áde syā́bǎǎ débédé á mbǎǎd echě esáá.

19 Né-ǎǎ syánē dekoó adúbe nén bán e'yale ábē bekal-bé-e'dǎǎdāḅ bēnhōbpē é'dé mbále. Eboḅ nén bán nyétōḅ bó awóḡlēn. E'dii néε etrukāḅ éche échodne' á ehíntēntē kǎḅḅ né Epun épédé echě bīn bésā́'ε boḅ Krīstə́ə, tintine a mbwēmbwē, ápen nyé á nlém-tē.

20 Ámín e nímén mé́syā́l, nyétāḅḅgéné asōḅtēn nén bán modmod eéhēlēε-se ábēnléd áde debyéé átoḡe mekan níme bekal-bé-e'dǎǎdāḅ bēnhōbpē ngáne éténlédé á kálag e Dyōb.

21 E'yale ábe bekal-bé-e'dǎǎdāḅ bēnhōbpē bēnkēmbáá á ntii ní moonyoḅ, boḅ Edǎǎdāḅ éche Esáá chǎǎ élyáḡtē'áá bad ábe bēnhōb ábē e'yale. Abē e'yale bēnhūū ne Dyōb.

2

Bemeléede bé metóm ne ebébtéd éche békudtē

1 Se' bǎǎd bekal-bé-e'dǎǎdāḅ bé metóm bēmbíd átíntē e bad. Melemlem nē dǎǎ bemeléede bé metóm bēbīdtē átíntē echēn. Bébenléd mwane ápen ayáḡe dé metóm. Adē ayáḡe débēbēd bad ábe bédúbpe dǎ. Abē bemeléede bé metóm bēbāḅ Sánḡwéé awē ahúde bó á mbēb-te á yǎl. Nén dékǎḅ bēn bēwāmsēn yǎl ebébtéd akude.

2 Bad híin bēhīd échāb mbinde é mekan. Mbéltéd níme ábē bad mébēl bad bēmpēe bēhōbē' mam mé mbēb tāḅḡene Nzii e mbále.

3 Adāḅ á chǎǎm áde ábē bemeléede bé metóm débēl bēkanlé nyé póle éche bēn bēnábpe ábēl bēkobēn nyé bwēm. Dyōb dēmmǎd mbakú abided se' bǎǎd aá móǎkǎḡsēn bó. Mmē nkǎḡsēn nisine-'ε bó. Echē ebébtéd édé-'ε bó á nzii.

4 Dyōb dénkēnchenéé ángel éche émbēl mbēb, boḅ ambwém bó á ehyāḅ é muú, áhed-táá bédíí á mehaḅ é ehíntēntē, bésine' Epun é nkáásé.

5 Dyōb dénkēnláḡsēn-naá bad bé' bǎǎd. Ambēl mbúú enchó kǎḅḅ mendīb ménlōne, méhóód bad bésyā́l ábe bēnkēnwōḅ abé á bad bé Dyōb. Noa awē alāḅḡé'áá bad áá bēbēle' mekan níme métāḅḅgéné mwēmpēn-εé Dyōb dēnsongé alongé, nchoo ne bad saámbe bēmpēe.

6 Ambíd e nē, Dyōb dénkǎḡsēn myad mé Sodom ne Gomora. Anhyáád mó métim mbúbubú, álúmed chǎǎm éche ébēnléd ne bad ábe bēwóó abé á bad bé Dyōb.

7 Dyōb dénkǎḡsēn nímē myad boḅ ansōḅ alongé áde Lǎte, áyāle Lǎte abédéε mod a bwām awē enkēndāḅ mbinde é mbéltéd éche ábē bad bé mbēb bēbélé'áá.

8 Ane mod a bwām adyεé'áá hǎm ahóḡ ne ábē bad bé mbēb. Epun ne epun téé anyíné'áá, áwōḡē-'ε e'bébtéd é' mekan ábe ábē bad bēbélé'áá ne ábe bēhóbé'áá. Mmē mekan mébēbté'áá mó nlém á abum áyāle abédéε mod a bwām.

⁹ Né-ᶑᶑ, Sǎngwéé ábíí ngáne áhúdeé bad ábe béwóó abé á bad bé Dyöb á mekǎgsen-tê. Boŋ ábē akógsén bad bé mbéb káǎŋ ne é Epun éche ákáadtē bad bésyāǎl.

¹⁰ Abē akógsén bad, tanŋe bad ábe békódtē esíí é mekan mé ekob é yǎl, ábe béekobé'-ε nkamlen.

Abē bemeléede bé metóm bédé kúmbe, bébé'-ε epame. Béebagé-'aá ngumε éche édé ámīn edúbé ké ehóg. Bésyāá' échê ngumε káǎŋne syáǎn ésebán béwóge' mbwóg ké nhóg.

¹¹ Ké ángel éche éwóó ngíne ébé'-ε ngum tómaa ábē bemeléede bé metóm, ééhǎbēé échê ngumε éche édé ámīn mekan mé mbéb áyǎl á'sō wéε Sǎngwéé mbéd.

¹² Boŋ ábē bemeléede bé metóm bébele' mekan née nyam é mehín. Echyáádté'-ε ábel békób chó béwúu. Bébele' kéchéé éche épíídé bó á nlém-tê. Abē bemeléede bé metóm béhóbe' dyam téé áde béésǎŋtenεé mam mé mbéb á yǎl. Né-ᶑᶑ, Dyöb débǎdēd bó melemem nŋngáne bad béwúé'ε échê nyam.

¹³ Dyöb débēl bétag bwámbwam áyǎle bétágté bad bémpēe. Bédǎǎ' échǎb esíí é ekob é yǎl akóded. Béekwágé-'aá ábel nê ké múte. Béwóge' bwám ábel échê ndín é mekan áde bédyáǎkē ndyééd hóm ahóg ne nyé. Né-ᶑᶑ, bébébte nyé dīn, bépiináad-te nyé akwáǎkē.

¹⁴ Nsón nímāb nisyāǎl nídíí ákáb mesón ne kénzēé awě bényíné. Echab esíí ábel mbéb éemaá'ε mbéd. Bédoge' bad ábe adúbe déewúu'ε áte, béhúnte' bó á mbéb-te. Ngoód edé bó á mekií-te bwámbwam. Bédíi bad ábe Dyöb ábágé ebómán.

¹⁵ Bétédté nzii echě etǎŋgéné, béhíde' nzii empée. Béhíde' mbeltéd níme Balame, * mwǎn awě Beo. Balame andǎŋ mǎné níme básǎbēé mó ábel mbéb.

¹⁶ Boŋ Dyöb dēmbēl ésel éche Balame énhǎb wéε Balame. Esel, nyam echě eehóbé' akan, énhǎb wéε Balame ne ehób é moonyon, ékáné mó áte. Nén dēmbēl nímē mbeltéd mé mpemíne níme ane nkal é'dǎádǎŋ Balame ménsǎg.

¹⁷ Abén bad bédíi née n'yélé nímé níléné. Bédíi née mbembag éche epub ékεenεé. Ndib e ehíntén echě Dyöb ábánnédé bó esine bó.

¹⁸ Béboó' nsal áte ngēn. Bébenlad esíí é ekob é yǎl átéd bad nlém á abum. Bad ábe bétédeé nlém á abum bédíi bad ábe bébóótédé mekuu ahúd á echoŋ é bad bé mbéb.

¹⁹ Bélǎŋge' bad bán nzé béhídeé ádab ayáge né béebáá á mehan-tê, né bébele' bébel kéchéé éche bédáá, áde édíí nén bán mbéb ríháá bēn. Mbéb ríháá bēn áyǎle nén dyam ké áhéé áde ákamlan mod, ane mod ábelé abé ntǎŋ ásē e ádé dyam.

²⁰ Nzé mod adúbpé Sǎngú Yesu Krístǎǎ, Nsoode, né amaá alonǎgé dé mbéb dé nkǎŋsé ahíde áte. Nzé amaá'-ε dǎ ahíde áte boŋ atímé ámbíd áwēd-te ámpē, ádé alonǎgé átédé'-ε mó ntǎŋ, né nyaa echě ádíí bǎǎb edé mbéb tómaa ngáne ánsēbēé abé.

²¹ Né émbē mboŋ nzé bénkēntogén nzii e mbále abíi tómaa ámad chó abíi boŋ bétimé' bébāā' mbéndé é Dyöb éche ésáá á yǎl. Alyǎgned dǎǎ bēnlyǎgnēdtē bó échê mbéndé.

²² Nén ábele' ngan eche békálé nén bán, “Mbwé edyǎg ábē e'chó,” ne eche békálé nén bán, “Ké chán bēnwǎgēdtē nguu mendíb eéchatánné elǎǎb,” édé mbále.

3

Epun échě Sǎngwéé ápéé ámpē

¹ A-baányan, enén kálag chó elónténé kálag ébe eche nitenléé nyé. Atíntē échê kálag, nkǎmténé nyé mam níme nyémaá abíi ábel boŋ nzé nyēwēmténé mekan níme nítélé, méwōŋgan nyé áwóŋ mewēmtēn níme métǎŋgéné.

² Nhede méé nyékamtēn mekan níme bekal bé'dǎádǎŋ bé Dyöb bēnhǎbpē se' bǎód bán mébenléd. Nyékamtēn-ne chǎm-éε Sǎngwéé, Nsoode awēd ánlǎā'ε bembapεε bé nlomag aá béláa nyé.

³ Dyam dé'só, nyētǎŋgéné asǎŋten nén bán á e'pun bé asóg, donŋe á bad débíd ábe esíí é mekan mé ekob é yǎl ékamlanné ádǎb alonǎgé. Bēwelé nyé,

* **2:15 Balame:** Balame ambé nyóŋgé bwámbwam ákud nsábe níme kǎŋ Balage ásǎbēé mó nyaa echě ámbēé mboŋsén ké ábel bad bé Israel mbéb. Nén ádé á kálag e (Nǎm 22.4-35).

⁴ béhōbē bánken, “Anhób aá mósōpě ámpē, héé-ō ádíi bōōb? Abēd besáá béwéde bōōb échábé áte, boŋ kááŋne’ bōōb mam médíi méde melemlem ngáne mémbeē se á mbooted mé nkōŋsé.”

⁵ Bēn békoo’ ahúd á mewēmtēn nēn bán Dyōb dēmbēnléd échē eyale é nsəl áhəg nkoŋ mí mīn ne ní sé. Ambēl nkōŋsé níbid á mendíb-te, ambēnléd-te mendíb áde áhágé nkōŋsé.

⁶ Mendíb mwēn-naá āmbēnlédte ábébed nkōŋsé mē’ bōōd. Anlóm mbúú. Ene mbúú enchó kááŋ mendíb melóné nkōŋsé áte rísyāāl, chōm ésyāāl éhó.

⁷ Melemlem mé eyale níme Dyōb dēmbēnlédte áhəg nkoŋ mí mīn ne ní sé, mósó ábēnlédé ákəə mósó ábel boŋ ábébed mósó ne muú. Asinne’ nkoŋ mí mīn ne ní sé mē’ chíi epun é nkáásé. Echē epun dósó ábōdēdtē bad ábe béewōo abé á bad bé Dyōb.

⁸ Boŋ a-baányan, nyēchatán dyam ahóg. Nyēchatán nēn bán ne Sāŋgwéé, nhəŋlén méesaá átíntē e epun ehós ne ekálé é mwě.

⁹ Sāŋgwéé eétoŋgéé álóned áde akag. Doŋge á bad béwēmtan pen bán atoŋge’. Boŋ awēséné nyé áyāle eéhēdēē aá modmod ábōd alongé. Ahēde’ aá bad bésyāāl békuned mbíd bēte de abel dé mbéb.

¹⁰ Boŋ epun éche Sāŋgwéé ápeé, ápě taléd, melemlem nēŋgáne nchīb ápagké. Echē epun, abobe dényōŋ ne esaád é ngíne, chōm ésyāāl éche édé ádyōb éhyāŋ, ényóŋ-’ε. Nkōŋsé ne chōm ésyāāl éche édé áwēd-te éhyāŋ, ényóŋ-’ε.

¹¹ Ngáne edíi bán chōm ésyāāl étəŋgéné anyóŋ, nyaa é bad éhéé-ō nyétəŋgéné abé? Abé ádēn átəŋgéné asán, nyéwōŋ-’ε abé á bad bé Dyōb.

¹² Nyéwále ádén abé ngáne nyésinēé epun éche Dyōb átíidé aá Krístəə ápě. Nyéwan-ne áte ábel éwāmsen ape. Echē epun muú méhyāad abobe ámīn, muú ményāmēd chōm ésyāāl-le éche édé áwedé-mīn.

¹³ Boŋ desine’ akag áde Dyōb ábágé syánē aá mósōbēl abobe dékōōlē ne nkōŋsé mé ékōōlē. Bad bésyāāl ábe bēbē á nkōŋsé mékōōlē bēbelé’ mekan níme rítəŋgéné.

¹⁴ Né-ōó, a-baányan bōōb áde nyésinēé échē Epun, nyébel ngáne Dyōb dényīnnē nyé néé bad ábe bésáá, nyébel-le ngáne éhóbpé aá nyébele mekan mé mbéb. Nyébé-’ε nsan ne mósó.

¹⁵ Nyébii nēn bán atoo áde Sāŋgwéé awēd átəŋgéé ápe, ádíi ábel boŋ ábe bad pónde ákud e’sooson. Nēn dósó Paale ámpē āmbēnlédte debyéé áde Dyōb ábágé mósó, átele nyé kálag.

¹⁶ Atelé ádén atón á kálag échē ésyāāl. Doŋge a mekan áde áwe kálag-tē áde álélé asōŋtēn. Echē ndín é mekan chósó bad ábe béewōo nsōŋtēn, ábe adúbe-’ε déetyéeméé béhəŋlanné nsōŋtēn níme rídé áwēd-te nyaa echē eetəŋgene. Melemlem nē dósó béhəŋlanné e’ped bēmpēe á kálag e Dyōb-te. Abel áde bēbele’-áa nē dékəŋ bēbód ádāb alongé.

¹⁷ Boŋ a-baányan, nyé pen nyēmaá nímén mekan abii. Né-ōó, nyétéd pónde ábel boŋ bad ábe bēhídē’ mbéndé é Dyōb, bēhūntē nyé ne mewusé níme báyəgtéé nyé. Nzé nyéhíde nímbāb mewusé, né adúbe ádēn déetyéemmé.

¹⁸ Boŋ pen nyébé nyéwōŋ abé áde Sāŋgwéé, Nsoode awēd, Yesue Krístəə, ábādē nyé níme nsimé abe. Edúbé ébē ne mósó bootya bōōb ne á ngíndé. Ebē nē.

Kálag e'só eche Jone Ndibned n kálag

Metote médé mébe míme mékáo bon Jone átēl kálag e e'só. Atote dé e'só ádíi áwéd bad ábe áténlé chó nlém á abum ábel bébê mod nhóg ne Dyöb ne awe Mwän, Yesu Krístæ.

Metote míme mélónténé mébe médii, Jone alänge bad ábe áténlé chó aá bétéd pónde ne ayáge dé metóm ayále débēbēd abé áde bédíi mod nhóg ne Dyöb ne Yesu Krístæ. Adé ayáge dé metóm áhóbe nén bán ebébtéd épag ne abé áde moonyon abágkē á nkõjsé tē, bán né-ó, Yesue, Mwän a Dyöb eéhele'aá-se ákõn moonyon abé. Abé bemeléede bé metóm béhóbe nén bán nzé mod áküd e'sooson, aténgéné nées ábáá mekan mé nkõjsé á yäl. Béyágte ámpē nén bán e'sooson béewóó' é dyamdyam ábel ne abé á bwám ne áwón edänge ne nhóg ne aníní.

Alúmed aá ádē ayáge déetänge né Jone alúmté á kálag tē wén aá Yesue ankõn moonyon abé akoó-'e alúmed áte nén aá bad ábe bédúbpé Yesue bon bédān-'e Dyöb bétänge né bédáá nhóg ne aníní.

Nkabtéd n kálag

Ndibned 1.1-4

E'nyínen bé ekíde ne ehíntén 1.5-2.29

Bán bé Dyöb ne bán bé Satanε 3.1-24

Mbále ne awusé 4.1-6

Chõm éche edänge édíi 4.7-21

Adúbe áde átómé mekan mésyāāl áte 5.1-21

Eyale é alongé

¹ Ntenle' nyé tãngene ane awē adé Eyale é Dyöb éche épeene' alongé. Abédé se á mbooted, sēnwóg mam tãngene mó, sēnnyínén mó mīd, sēmbán mó dīd áyāl, sēmbán-ne mó ekáá á yäl.

² Mó awē apeene' alongé antīm moonyon awē bényinné dīd, dennyín-ne mó. Sébide' mó mbõn, sélāngē-'e nyé mam tãngene mó awē abage' alongé áde déemaá', mó awē ambé ne Titéε, bon átīm abyéén átínté echêd.

³ Chõm éche sényiné, éche séwógé-'e, chõó sélāngéé nyé, ábel bon nyébê nlatén ne sé. Mmēd nlatén-ne rídii nlatén míme déwóó ne Titéε ne awe Mwän Yesu Krístæ.

⁴ Sételé enén kálag, ábel bon nímēd menyinge mélõn mbon.

Alongé á bad ábe bédé á e'nyínen bé ekíde

⁵ Bõb-põó, póle echē séwógé á nsal wéε Yesu Krístæ bon sélāngē-'e nyé edii nén, Dyöb ádíi e'nyínen bé ekíde. Atón dé mbéb ké ahóg déesaá mó á yäl.

⁶ Nzé dehóbé bán dedé nlatén ne mó áde alongé ádēd ádíi ádíi alongé dé ehíntén, né de kale metóm né míme syánē mbeltéd-te mééhīdēē mbále.

⁷ Bon nzé dewóó alongé dé e'nyínen bé ekíde ngáne Mwän-ne ámpē áwóó, né syánē déēbē nlatén ne nhóg ne aníní, mekií míme Yesue awe Mwän, mó-'e méwobé mímesyánē mbéb rísyāāl.

⁸ Nzé dehóbé bán deewóó' é atón dé mbéb ké ahóg á yäl, né dedoge' échēd yäl, né mbále-'e eesaá syánē áte.

⁹ Nzé depanle' mímesyánē mbéb áte, né ábēl ngáne áhóbé, ábēl-le chó nyaa echē etänge né. Álagsén syánē mbéb, áwõbē-'e mímesyánē mbéb rísyāāl.

¹⁰ Nzé dehóbé bán deébeleé mbéb, né dehóbe' bán Dyöb ádíi nkal a metóm, né eyale é Dyöb éesaá-'aá syánē áte.

2

Jone ad Krístæ mō adé awesyānē Nwōngene

¹ Nyé ábe nyèdé nēngáne ábēm bān, ntenle nyé enén kálag, ábel boŋ nyēēbēlē mbéb. Boŋ nzé mod abelé mbéb, syānē dewóó mod awě abele' mekan míme métāngéné, Yesu Krístæ. Mō achānge' syānē Titée.

² Krístæ mwēn-εέ ambé nēngáne ndε echě Dyōb dēmbenlédte ákōde syānē áyāl e mbéb míme dēmbenlé. Ambel nē ábel dékud alagsen. Saá-kaá mbéb mímesyānē mēmpren, boŋ mbéb míme bad bé nkōŋsé bésyāl.

³ Nzé dehíde' mbéndé é Dyōb né édé mbále bán debíí mō.

⁴ Kénzée awě ahóbé aá móbīí mō, boŋ eehídé' éche mbéndé, né ene ndín e mod adii nkal a metóm, né mbále ké póg eesaá-'áa mō áte.

⁵ Boŋ kénzée awě abele' ngáne eyale é Dyōb éhóbéé, edaŋge éche ene ndín e mod ádáá Dyōb élóne' mbon. Nén dōó abele' boŋ debíí ne mbále bán dedé ne Dyōb.

⁶ Kénzée awě ahóbé aá módē ne Dyōb, ádē alongé átāngéné abé nēngáne alongé áde Yesu Krístæ.

Mbéndé e ekóólé

⁷ A-baányan bé edaŋge, enén mbéndé echě rítenléé nyé eesaá mbéndé e ekóólé, edii mbéndé e nchun echě nyénwōngē se á mbooted. Enén mbéndé e nchun edii nkalaní mī bwām míme nyémáá awóg.

⁸ Boŋ kénē, mbéndé e ekóólé chōó rítenléé nyé bōob, mbále echě edé-'ε á mbéndé-te wē, enyínnédé á alongé áde Krístæ, enyínnéd-te á alongé ádēn, áyāle nén ehíntén ébóótédé amaa, e'nyínen bé ekíde é' mbále é'máá abooted dé apen.

⁹ Kénzée awě ahóbé aá módē á e'nyínen bé ekíde boŋ ákōō mwānyan, ene ndín e mod adii adé á ehíntén-tē.

¹⁰ Kénzée awě adáá mwānyan adé á e'nyínen bé ekíde-tē. Né-ōó, ene ndín e mod éēbēlēē dyamdyam áde ábelte' bad bēmpēe mbéb.

¹¹ Boŋ kénzée awě akōó mwānyan, awóó alongé dé ehíntén. Ene ndín e mod akag á ehíntén-tē eebyéé-'áa wēε ákagké áyāle ehíntén ébélé adé nēε mod awě akwedé ndím.

¹² Nyé ábe nyèdé nēngáne ábēm bān, ntenle nyé áyāle Dyōb álágséné nyé mbéb á dīn áde Yesu Krístæ.

¹³ A-besán, ntenle nyé áyāle nyēbíí ane awě adé se á mbooted. A-kódebad, ntenle nyé, áyāle nyétómé ane awě adé ebébtéd áte.

¹⁴ A-bānbān, ntenle' nyé áyāle nyēbíí Titée. A-besán, ntenle nyé, áyāle nyēbíí ane awě adé se á mbooted. A-kódebad ntenle nyé, áyāle nyēwúú áte, eyale é Dyōb édé nyé áte nyétómé-'ε ane awe adé ebébtéd áte.

¹⁵ Nyéēdāā' nkōŋsé ké'ε bwēm ábe é'dé áwēd-te. Nzé mod adáá nkōŋsé, né eédāā' é Titée.

¹⁶ Bwēm é'syāal ábe é'dé á nkōŋsé te, nédē bwēm ábe moonyon a ekob áwóó' é esíí áte, bwēm ábe mīd médāā' é anyín ne bwēm ábe bad békumnéé ekáá á tâl, béēhúú' é ne Titée, é'dii bwēm bé nkōŋsé.

¹⁷ Nkōŋsé ne ábe bwēm é'syāal ábe baányon bēwóó' é esíí áte áyāl echáb, rítóme tómén, boŋ mod awě abele' ngáne Dyōb áhedeé, abág ne Dyōb á ngíndé ne á ngíndé.

Jone ad nyétéd pōndé ne bad ábe bétāngan Krístæ

¹⁸ A-bānbān, asóg ákwógé apε. Bēnlāā nyé bán Mod a Ekoyí awě Krístæ āpě, bōob-pε bad bé ekoyí híin ábe Krístæ bémáá apε. Né-ōó, debíí bán asóg ákwógé apε.

¹⁹ Abé bad bēnkēnkonjé bad abé ábe bédé mímesyānē nlatén, né-'áá dēnkēŋ boŋ bētēdē syānē. Nzé bēmbē bad ábe bédé áwesyānē nlatén, né bēmbē bēbé ne syānē, boŋ bēnchené syānē ábel boŋ enyínned ne mbále nén bán bēnkēnkonjé abé ne syānē.

²⁰ Bon ne nyé, Ane-awě-Béwógté abagé nyé Edáádəŋ éche Esáá. Né-ɔ́, nyé moosyáál nyébíí mbále.

²¹ Meétēnlē nyé enén kálag áyāle nyéebíí' é mbále, bon ntenle' nyé chó áyāle nyébíí mbále, nyébíí-'ε nén bán metóm ké mehóg méēbídēē á mbále-tē.

²² Nzéé-'5 adé nkal a metóm? Nkal a metóm adii kénzée awě ahóbé aá, Yesue eesaá Ane awě Dyöb Awógté. Ene ndín e mod chó edé Mod a Ekoyí awe Krístəə, abáa' Titée á yǎl, ábāā-'ε Mwǎn.

²³ Mod éēhēlēē-se abán Mwǎn a Dyöb á yǎl se abé ne Titée. Kénzée awe akobé Mwǎn a Dyöb, akobé káəŋne Titée.

²⁴ Nyényín nén bán nkalan míme nyéwógé se á mbooted ndé nyé áte. Nzé nkalan míme nyéwógé, ndii ndé nyé áte, né nyémpē nyéēbē ne Mwǎn a Dyöb nyébē-'ε ne Titée.

²⁵ Chöm éche Krístəə ahóbé aá mósəbē syánē edii alongé áde déemaá'.

²⁶ Ntenle nyé mímén mam áyāle bad bédé ábe bēhede nyé adog.

²⁷ Bon ne nyé, Krístəə abagé nyé Edáádəŋ éche Esáá. Abé áde échē Edáádəŋ edii nyé áte, nyéetógnenē modmod áyáged nyé. Echē edáádəŋ éyágte nyé mam mésyāál, mam míme éyágte-'áa nyé médé mbále, méesaá metóm. Né-ɔ́, nyébē nyébē ne Krístəə ngáne Edáádəŋ éche Esáá éyágté nyé.

²⁸ Bəəb-pə́, a-bǎnbǎn, nyébē mod nhóg ne mó, ábel bon epun éche ápeé, nlém nŋwúu syánē á abum, deewógé-'ε e'són átyéem mó á'sō.

²⁹ Nyébíí bán Krístəə abele mekan míme métəŋgéné á'sō é' Dyöb, né-ɔ́, nyébíí bán kénzée awě abele' mekan míme métəŋgéné, adii mwǎn a Dyöb.

3

Jone ahóbé ngáne alongé áde bǎn bé Dyöb átəŋgéné abé

¹ Nyényín ndín e edəŋge echē Titée adáá syánē. Echē edəŋge échábé ámín káəŋ béchəge syánē bán bán bé Dyöb, bēn-naá dékóó abé. Nzəm echē ekəá bon bad bé nkəŋsə béebíí syánē edii áyāle béēsəbpé Titée abíí.

² A-baányan bé edəŋge, syánē dedii bán bé Dyöb bəəb. Eēbyēēnēē bwám pən chöm-éε syánē débēē. Bon debíí bán pónde echē Krístəə ápeé, syánē déēbē nēŋgáne mó, áyāle nén déényín mó ngáne adíí.

³ Kénzée awě asumé nlém wée Krístəə átəŋgéné née asəŋté eche yǎl ngáne Krístəə mwən ámpē ásáá.

⁴ Kénzée awě abelé mbéb, akwedé nkáá áyāle abóó mbéndé e Dyöb. Mbéb ndii abóó á mbéndé e Dyöb.

⁵ Nyébíí bán epe éche Krístəə ámpéé á nkəŋsé ebédéé ámad mbéb. Krístəə mwən-ne eewóó' é mbéb ké nhóg á yǎl.

⁶ Kénzée awě adé ne Krístəə éēbēlēē mbéb. Kénzée awě abele mbéb, eenyínéé Krístəə eebíí-'áa mó.

⁷ A-bǎnbǎn, nyéēmwāg se mod ádog nyé. Kénzée awě abele mekan míme métəŋgéné adii mod awě abele mekan míme métəŋgéné á'sō é' Dyöb, ngáne Krístəə ábeléé mekan míme métəŋgéné.

⁸ Kénzée awě abele mbéb, adii mwǎn awě Devəle áyāle Devəle ambootéd mbéb abel sé á mbooted. Nzəm echē enkəŋ bon Mwǎn a Dyöb ápeé á nkəŋsé, ebédéé ábébed nsón míme Devəle ábélé.

⁹ Kénzée awě adé mwǎn a Dyöb, éēbēlēē mbéb, áyāle abé á Dyöb adé mó áte, éēhēlēē-'ε-se ábelé mbéb áyāle Dyöb dóó adé mó Sáá.

¹⁰ Chöm éche ekoo' syánē alúmed bad ábe bédé bán bé Dyöb ne ábe bédé bán bé Satan edii nén bán, bad ábe béebelé' mam míme métəŋgéné ne bad ábe béedəə baányan bé Krísto, béesaá bán bé Dyöb.

Jone aá bad bédəŋ nhóg ne aníníí

¹¹ Nkalanj mí bwám míme nyénwōgkē se á mbooted mbédéε nén bán, dédəŋ nhóg ne aníníí.

¹² Deebág née Keenε. Keenε abédéε mod awě Satanε, anwúú-ε mwǎnyan. Cheé ênkəŋ boŋ Keenε awúú mwǎnyan? Anwúú mó áyāle mekan míme mwěn ábélé'áá mébédé mam mé mbéb boŋ míme mwǎnyan méntəŋgēn á'sō é' Dyōb.

¹³ Né-ɔ́, a-baányan, nyéebág menyáké ngáne bad bé nkōŋsé békóó nyé.

¹⁴ Dedəá bǎnned bé Krīsto bémpēe, nê dáo ábélé boŋ debíí bán dehídté ásē e ngíne e kwééd dekudé alonǵé áde déemaá'. Kénzée awě eédəə bǎnned bé Krīsto bémpēe, alyagé adé ásē e ngíne e kwééd.

¹⁵ Kénzée awě akóó mwǎnyan a Krīsto, adíi mod a ewúen, nyébíí-ε nén bán alonǵé áde déemaá' déesaá mod a ewúen ké nhóg áte.

¹⁶ Krīstəə ambě ádē alonǵé á nló mímēd. Nén dáo ábélé boŋ debíí chōm éche edəŋge édíí. Né-ɔ́, syánē ámpē detəŋgéné née débágé ádēd alonǵé á nló míme bǎnned bé Krīsto bémpēe.

¹⁷ Nzé mod adé awě adé nhən, boŋ anyíné mwǎnyan awě atóge' boŋ eewóo nlém mí bwám áwónǵen mó, chán áhelese ahób aá módəə Dyōb?

¹⁸ A-bǎnbǎn, edəŋge éche déwánléné nhóg ne aníníí, éetəŋgené abé dásō á nsəl-tē ne á póle boŋ étəŋgéné abé á mbeltéd ne á mbále-tē.

*Jone ahóbé chōm éche ébele'**boŋ deewógé mbwóg á'sō é' Dyōb*

¹⁹ Nzé delúmté nhóg ne aníníí edəŋge, né debíí bán dedé bad bé mbále ne debíí-ε bán nlém méwūú syánē á abum á'sō e' Dyōb.

²⁰ Póndé ké ehée echě mímēd mewēmten mélanǵé syánē bán debélé mbéb, debíí bán Dyōb ábíí mam mésyāal tómaa ngáne syánē débíí.

²¹ A-baányan bé edəŋge, nzé mímesyánē mewēmten méeləŋge syánē bán dedíi bebel bé mbéb, deewógéé mbwóg ké nhóg nzé dekəanne' á'sō é' Dyōb.

²² Dekude kéchéé éche désédté mó áyāle dehíde' éche mbéndé débélé-ε mam míme méwógte mó menyĩŋge.

²³ Mbéndé echě ábágé, edíi nén, dédúbe á dǐn áde awe Mwǎn Yesu Krīstəə, dédəŋ-ε nhóg ne aníníí. Melemlem mé mbéndé móo Krīstəə mómpē ámbéé syánē.

²⁴ Kénzée-ε awě ahíde' mbéndé é Dyōb, abág mod nhóg ne Dyōb, Dyōb-pe ábē mod nhóg ne mó. Nén dó-áá débéléé boŋ debíí bán Dyōb adé ne syánē. Debíí áned áyāle Edəədəŋ éche ábágé syánē.

4*Jone ahóbé aá bad bétéd**póndé ne e'dəədəŋ bé metóm*

¹ A-baányan bé edəŋge, nyéedúbpe bad bésyāal ábe behóbe' bán bəwóo Edəədəŋ é Dyōb. Boŋ pen, nyékəg bó ábíí nzé edəədəŋ éche édé bó áte ehúú ne Dyōb. Nyékəg bó áyāle ekud é bekal bé'dəədəŋ bé metóm bépédé á nkōŋsé-te.

² Chōm éche wébenlé boŋ ebíí mod awě Edəədəŋ é Dyōb édíí áte édíí; kénzée awě ahóbé aá Yesu Krīstəə apedé á nkōŋsé née moonyon, né ane mod awóo Edəədəŋ é Dyōb.

³ Boŋ kénzée awě ahóbé aá Yesuε eépedéé á nkōŋsé née moonyon, eewóo'é Edəədəŋ é Dyōb áte. Edəədəŋ éche ene ndín e mod áwóo áte édíí edəədəŋ éche ehúú ne Mod a Ebébtéd. Nyénwóg bán échén edəədəŋ épě, bəəb-pe émaá ape á nkōŋsé-te.

⁴ A-bǎnbǎn nyédíi bad bé Dyōb, nyétómé-ε ábē bekal bé'dəədəŋ bé metóm áte, áyāle Edəədəŋ éche édé nyé áte édé ngíne tómaa Satanε awě akamlan bad bé nkōŋsé.

⁵ Abé bekal bé'dəədəŋ bé metóm bédíi bad bé nkōŋsé, né-ɔ́, mekan míme behóbeé médíi mekan mé nkōŋsé, bad bé nkōŋsé-ε bəwóglan bó.

⁶ Syánē dedii bad bé Dyöb. Kénzée awě abii Dyöb awóglan syánē, kénzée-’ε awě eésē mod a Dyöb, eewóglanné syánē. Né-óó, nén dóó mod áhele abii nhəjlen átintē e Edəədəŋ é mbále ne edəədəŋ é metóm.

Jone ad Dyöb adás syánē

⁷ A-baányan bé edəŋge, dedəŋ nhóg ne anínii áyāle nén edəŋge éhuú ne Dyöb. Kénzée-’ε awě adəá mwānyan a Krīsto adii mwān a Dyöb, abii-’ε Dyöb.

⁸ Kénzée awě eédəə baányan bé Krīsto, eebii’ε Dyöb, áyāle kéchéé éche Dyöb ábeléé élúmtē’ edəŋge éche áwóŋné bad.

⁹ Dyöb álúmté syánē edəŋge ne nén, alómé nímé mpəm mí Mwān á nköŋsé-te ábel bon dékud alongé áde déemaá’ mbwiined ne mós.

¹⁰ Chöm éche édé edəŋge edii nén, saké bán syánē dedəá Dyöb, bon nén Dyöb adás syánē, anlóm-me awe Mwān ákəde syánē áyāl e mbéb míme débélé.

¹¹ A-baányan bé edəŋge, ngáne edii bán Dyöb átómténé syánē adəŋ, syánē ámpē detəŋgéné dedəŋ nhóg ne anínii.

¹² Mod eényinē Dyöb mbéd. Nzé dedəá nhóg ne anínii, né Dyöb débē ne syánē, échē edəŋge-’ε éche adás syánē élōn mbon.

¹³ Nén dós-’áá débəl bon débii bán syánē dedé ne Dyöb, Dyöb-pe adé ne syánē, áyāle abagé syánē échē Edəədəŋ.

¹⁴ Syánē denyiné, deləŋge-’ε bad bémpēe nén bán Titēe alómé awe Mwān ábé Nsoode a nköŋsé.

¹⁵ Bad ábe béhóbe’ bán Yesue adii Mwān a Dyöb, Dyöb adé ne bós, bós-’ε bédé ne Dyöb.

¹⁶ Né-óó, syánē debii, dedúbpe-’ε edəŋge éche Dyöb adás syánē.

Kéchéé éche Dyöb ábeléé élúmtē edəŋge éche áwóŋné bad, bad-te ábe edəŋge edii áte, bédé ne Dyöb. Dyöb-pe adé ne bós.

¹⁷ Edəŋge éche édé syánē áte, élóné mbon ne nén, nlém méwū syánē áte á mbwe mé nkáásé, áyāle nén dedé mod nhóg ne Dyöb á nköŋsé-te hén melemlen ngáne Krīstəə ámbēē ne mós.

¹⁸ Mod awě Dyöb adás eewógéé mbwóg. Edəŋge éche élóné mbon énane mbwóg rísyāal. Abəŋ dé nkógsén dóó ápεene mbwóg. Né-óó, kénzée awě mbwóg rídii áte, edəŋge éelónéé mós mbon áte.

¹⁹ Delúmtē’ edəŋge áyāle Dyöb ásébpé syánē edəŋge alúmed.

²⁰ Nzé mod ahóbé aá módəá Dyöb bon akós mwānyan a Krīsto, ane mod akale metóm, áyāle mod awě eédəə mwānyan awě ányinéé, éehēlē-se adəŋ Dyöb áde eényinē.

²¹ Né-óó, enén mbéndé chós bábagé syánē; kénzée awě adəá Dyöb adəŋ káəŋne mwānyan.

5

*Jone ad bad ábe bédúbpé
Krīstəə bétómé nköŋsé áte*

¹ Kénzée awě adúbpe aá Yesue mós adé Ane awě Dyöb Awógté, adii mwān a Dyöb. Kénzée-’ε awě adəá sáa-a-mwān adəə’ káəŋne mwān.

² Nyaa echē débíe’ε bán dedəá bán bé Dyöb edii nén bán syánē dedəá Dyöb, dekonge-’ε échē mbéndé.

³ Adəŋ Dyöb adii áhíd éche mbéndé, éche mbéndé-’ε éetómtēeé awúu áte syánē áhíd chós.

⁴ Kénzée awě adé mwān a Dyöb atómé nköŋsé áte. Nzəm echē atómé nköŋsé áte, edii nén, dedúbpe bán Yesue mós adé Ane awě Dyöb Awógté.

⁵ Modmod ampée eésaa awě atóme nköŋsé áte éetóméé mod awě adúbpe aá Yesue adii Mwān a Dyöb.

Jone ahóbé bwēm é’láan ábe é’bide Yesue mbəŋ

⁶ Yesu Krīstæ ampě á nkõjsé. Bêndusén mó ne mendíb boŋ ámbīd e pónde echě áwédé á awog míme mekií mēnsyogé. Saké edusen é mendíb chēmpen êmbenléd ne mó, boŋ áde áwédé míme mekií mēnsyogé. Edæádæŋ éche Esáá chõó élũmte syánē aá nén áde mbále, áyāle Edæádæŋ éche Esáá éekaléé metóm.

⁷ Nyaa édé éláán ábíi mbále tâŋgene Yesue.

⁸ Debíi mbále tâŋgene Yesue áyāle Edæádæŋ éláŋgé syánē, bêndusén mó ne mendíb, ansyog-ke míme mekií áde áwédé. Echén nyaa éláán ésyāal élũmte syánē bán Yesue adii Mwän a Dyõb.

⁹ Ngáne dedúbpe mekan míme bad behóbéé, kéchéé éche Dyõb áláŋgéé syánē étómténé etógnén abé tómaa mekan míme bad béláŋgéé syánē. Nén áde áyāle Dyõb dën dõó áláŋgé syánē, tâŋgene awe Mwän.

¹⁰ Kénzée awě adúbpe Mwän a Dyõb, abíi nén aá mímén mekan mésyāal médé mbále. Boŋ kénzée awě eedúbpe Dyõb, édii nêŋgáne ahóbe' aá Dyõb ádii nkal a metóm, áyāle eedúbpeé mekan míme Dyõb áhóbé tâŋgene awe Mwän.

¹¹ Chõm éche Dyõb áláŋgé syánē édii nén; abelé syánē dekudé alongé áde déemaá'. Adén alongé ádii alongé áde awe Mwän ábageé.

¹² Kénzée awě adé nhóg ne Mwän a Dyõb akudé áde alongé, kénzée-'e awě eesē nhóg ne Mwän a Dyõb, eekudéé áde alongé.

*Déwõŋgen nhóg ne aníi
ákud alongé áde déemaá'*

¹³ Ntenle' nyé ábe nyédúbpe á ðín á Mwän a Dyõb, ábel boŋ nyébii bán nyékudé alongé áde déemaá'.

¹⁴ Desumé nlém nén bán, kéchéé éche déhédné Dyõb ngáne ébõŋnéde mó, abelé awóg syánē mekáne.

¹⁵ Ngáne débii-'e bán awóge' syánē áyāl e kéchéé éche déhédné mó, detáŋgéné abii bán abage syánē kéchéé éche déhédné mó.

¹⁶ Nzé mod anyiné mwānyan abele mbéb míme méepiinéd mó kwééd, atáŋgéné akánnéd mó. Dyõb débě ane mod alongé. Bad ábe ríhóbéé méé nyékánned bédii bad ábe mbéb mímāb méebeléé boŋ échāb edæádæŋ éwé. Mbéb rídé míme míbele boŋ edæádæŋ éwé. Nzé mod abelé ene ndín e mbéb meehóbéé méé nyékánned ane mod.

¹⁷ Mewusé mésyāal médii mbéb, boŋ doŋge dé mbéb áde áde déebelé boŋ edæádæŋ éwé.

¹⁸ Debíi nén bán kénzée awě adé mwän a Dyõb eébēlēē mbéb, áyāle Mwän a Dyõb akāŋge mó, Ane awě adé Ebébtéd eéhēlēē-'e-se ábel mó mbéb.

¹⁹ Debíi bán dedíi bán bé Dyõb debíi-'e nén bán Ane awě adé Ebébtéd akamlan bad bésyāal ábe béebii Dyõb.

²⁰ Debíi nén bán Mwän a Dyõb apedé á nkõjsé-te abagé-'e syánē nsõŋten ábíi Dyõb á mbále. Dedé-'e mod nhóg ne mó áyāle dedé mod nhóg ne awe Mwän, Yesu Krīstæ. Mwēnpen-naá adé Dyõb, mwēn-naá abage bad alongé áde déemaá'.

²¹ A-bānbān, nyéewóó' dyamdyam ábel ne myõb mé metóm.

Kálag echë elónténé ébe eche Jone Ndibned n kálag

Kálag echë Jone echë elónténé ébe elúmte bán, “Nlyáged a mwembé” móo atënlé “Mmwaád nhóg ne ábe bán.” Ane nlyáged a mwembé awë atelé enén kálag adii Jone, mmwaád awë átënlé chó ne ábe bán bédii bad ábe bédé á mwembé-te. Chõm éche Jone átélé á kálag-tê wén édé nén bán bad bédəñ nhóg ne aníní, bétéd-te pónde ne bemeléede bé metóm, ne ádab ayáge.

Nkabtéd n kálag

Ndibned 1-3

Edəñge étómé chõm ésyāal 4-6

Elébé təñgene ayáge dé metóm 7-11

Nsógten 12-13

Melənten

¹ Mē, nēñgáne nlyáged a mwembé, mē-éé ntelé enén kálag. Ntenle, wē mmwaád awë Dyõb ápwédé, ne ábõñ bán. Ndəá wē ne mbále, saá-kaá mməmpen ndəá nyé, boñ káəñne bad ábe bēbii mbále bédás nyé.

² Ndəá nyé áyāle mbále echë syánē débii, débii-’ε chó á ngíndé ne á ngíndé.

³ Dyõb Titée ne Yesu Krístəə, Mwän awë Titée bēbē syánē nsimé, bélúmed syánē ngol, bēbē-’ε syánē nsañ. Abén bwēm é’syāal bēbē ábe syánē ngáne débēléé mekan mé mbále adəñ áde dédás nhóg ne aníní.

Jone ad dédəñ nhóg ne aninii dédəñ-’ε mbále

⁴ Mbédé menyiñge bwāmbwam áwóg bán donje á bán ábõñ behíde’ mbále melemlem ngáne Titée ahóbé aá syánē déhíd.

⁵ Né-əó, a mwän a mmwaád, ncháa wē nén mēé dédəñ nhóg ne aníní. Enén mbéndé echë rítenléé wē, eésaa mbéndé e ekóólé. Edii mbéndé eche ebédé ne syánē se á mbooted.

⁶ Echén edəñge éche ríhóbéé edii nén bán syánē detəñgéné dehíd mbéndé e Dyõb. Ene mbéndé ngáne nyémoosyāal nyéwógé se á mbooted, edii nén, nyétəñgéné nyédəñ nhóg ne aníní.

⁷ Bad bé medogké híin bédé a nkõñsé-te chii. Bédii bad ábe béekwentene nén bán Yesu Krístəə achyáádté á nkõñsé nēe moonyon. Abē bad bédii bad bé medogké ne bad ábe bétəñgan Krístəə.

⁸ Nyétéd pónde ábel boñ ntü míməñ méēbōō’ ngēñ, boñ pen, nyékud nsábe míme ríloné mbon.

⁹ Kénzée awë atēdté áhíd ayáge áde Krístəə boñ atimé ahíde’ ayáge démpēe, eésaa ne Dyõb. Boñ kénzée awë ahíde’ ayáge áde Krístəə, adé ne Titée adé-’ε ne Mwän.

¹⁰ Né-əó, kénzée awë apedé áwēñ boñ ápēñ ayáge áde déehúu ne Krístəə, nyéēkōbē mó áwēñ mendáb, nyéēlenté-’ε mó ké lentén nēe mod a Krísto.

¹¹ Nhóbe nén áyāle kénzée awë alənté mó, aládténé mó ábel e’bébtéd é’ mekan ábe ábeléé.

Jone ahóbé e’yale bé asóg

¹² Nwóó mam híin áláa wē boñ meéhēdēē wē mó atele á kálag-tê. Boñ pen nwóó nlém áte ápe wē ábel boñ dényínen e’só ne e’só, ábel mímesyánē menyiñge mélõn mbon.

¹³ Bán ábe mwānyon a mmwaád awë Dyõb ápwédé, bélõmme nyé melənten.

Kálag echë elónténé éláán eche Jone Ndibned ní kálag

Kálag eche Jone echë elónténé éláán elúmte bán Jone, “Nlyáged a mwembé” mós átelé chós. Gayose nlyáged a mwembé ampée móō áténlé chós. Awēd-te Jone akene’ Gayose áyāle nwōngēn míme ábageé bad bé Krísto bémpee, alānge-’ε mwembé aá bétéd pónde ne mod awē béchagēé bán Diotrefese. Jone akené-’ε Demetruse áyāle nsón ní bwām míme ábéle.

Nkabted ní kálag

Ndibned 1-4

Békéné Gayose 5-8

Béchagé Diotrefese đin dé mbéb 9-10

Béchagé Demetruse đin á bwām 11-12

Nsógten 13-15

Jone alente Gayose

¹ Me nēngáne nlyáged a mwembé, me-εé ntenle’ we Gayose, enén kálag. Ndóá we ne mbále.

² A-mwānyan a edānge, nkāne’ nén meé mam mésyāāl míme ébeleé mékeen we bwām, mmōn-’ε ámpē édyee bwām, melemlem ngáne edādān échōn ámpē édyēē bwām.

³ Menwóg menyinge bwāmbwam áde donge ábesyānē baányan bé Krísto bépédé hén bonj béhób ngáne ne mbále ébeleé mekan míme Dyōb álúmté syānē aá débēle’, mbíí-’ε nén meé elyāgē ebele’ nímē mekan.

⁴ Chōmchōm éēwōgtēē me menyinge tómaa áwóg bán bad ábe bédé ngáne ábēm bán bébele ngáne Dyōb áhedéé.

Jone aá bad béwōngan bad bé Krísto ábe bébele nsón ní Dyōb

⁵ A-mwānyan a edānge, ébele mekan ne nlém nhóg áwōngēn ábesyānē baányan bé Krísto, kénéε wénkēmbíí’ε bó donge á bad.

⁶ Belāngé mwembé míme ndé hén edānge éche élúmté bó. Nhede meé éwōngēn ábén bad nzé bétédte nyé áke hōm démpēe. Ebel áned áyāle nē dōo Dyōb áhedéé.

⁷ Abén bad békágé’áá mebwóg ne mebwóg ábele Yesu Krístā, bēnkēkwentēn-naá ákob nwōngēn ké nhóg míme mbídé wēε bad ábe béēdúbpe Krístā.

⁸ Né-óó, syānē ábe dedúbpe Krístā detāngéné dewōngén ábē bad ábel bonj syāā ne bó débēle nsón álāa bad nkalanj ní mbále.

Jone achagé Diotrefese đin dé mbéb akēn-ne Demetruse

⁹ Mentelé mwembé míme rídé áwōn dyad kálag, bonj Diotrefese eékwentēnēé ábel chōm éche rítélé áyāle ahede’ aá móbē nlyáged a mwembé.

¹⁰ Né-óó, áde mēpēé mélāā bad bé mwembé bésyāāl mam míme Diotrefese ábeleé. Akaltad sé metóm áyāl. Byánán nē déekwognedéé, abáá’ bānned bé Krísto nken akob, ákāā-’ε bad bémpee ákob bó nken, ánané-’ε bó á mwembé-te.

¹¹ A-mwānyan a edānge, wehāntán abé á bad ábe bébele mbeltéd mé mbéb, bonj éhāntan abé á bad ábe bébele’ mbeltéd ní bwām. Kénzēé awē ábele mbeltéd ní bwām adíi mwān a Dyōb. Kénzēé-’ε awē ábele mbeltéd mé mbéb, eebíí’ε Dyōb.

¹² Baásyāāl béhóbe Demetruse mam mé bwām á yāl. Ábele mekan mé bwām míme mélúmte’ bán adíi mod a bwām. Me-’ε ámpē nhóbe’ mós mekan mé bwām á yāl, nyēbíí-’ε nén bán kéchéé éche ríhóbe éde mbále.

Jone ahóbé e'yale bé asóg

¹³ Nwóó mam híin áláa wε, boη méehēdēē meé ítel mó ásē.

¹⁴ Nwóó nlém áte ányín wε mwǎmpín ní póndé, ene póndé-'aá dényínēnnē e'só ne e'só, boη dékal.

¹⁵ Nsaη núbê ne wε. Bēn bésyāāl bélómmé wε melentεn. Lentéd me bēd bésyāāl, nhóg ne nhóg tēé.

Kálag eche Judε Ndibned ní kálag

Kálag eche Judε ântenlé, antel chó âtâηgen bemeléede bé metóm ábe belúmté'áá bán bédé bad ábe bédúbpé Krístæ. Enén kálag eéhabéé áte. Chómpē ewágné kálag echē elónténé ébε echē Petro átélé (2 Petro). Judε awéde' Bad bé Krísto nlém, aá bésúm mekuu ámbíd e mbále e nkalaη mí bwâm. Aá nímé nkalaη mí bwâm méehəηlánné. Aá Dyöb dêmbě mó wéε ábē bad ngen póg ne ngen ésyāāl.

Nkabtéd ní kálag

Ndibned ní kálag 1-2

Abé ne ayóged dé bemeléede bé metóm ne ebómán éche békudté 3-16

Bélébe bad áwúu áte á adúbe tē 17-23

Nnamed mé asóg 24-25

Judε alómé melenten

¹ Mε Judε, ndíi mbəlede awe Yesu Krístæ, mbé-'ε Jemse mwānyəη. Mε-εé ntenle' nyé bad ábe Dyöb ápwédé enén kálag. Nyébíi nén bán Dyöb Titée adəá nyé, Yesu Krístæ-'ε anəne' nyé.

² Ngəl e Dyöb, nsəη ní Dyöb ne edəηge é Dyöb ébād abé ne nyé.

Bad bé metóm

³ A-baányəη, nkénwanén nyé atele bwāmbwam təηgene e'soósoη ábe Dyöb ábágé syánē mbwiined ne Yesu Krístæ. Boη bəəb nnyíné mεé ébóó bán nítele nyé təηgene mekan mémpēe. Nwéde nyé nlém á abum nén mεé, nyésum mekuu ámbíd e mbále e nkalaη mí bwâm. Mmén nkalaη mí bwâm méehəηlánné. Dyöb dêmbě mó wéε ábē bad ngen póg ne ngen ésyāāl.

⁴ Nhóbe' nén áyāle bad ábe béewóo abé á bad bé Dyöb bésólé átínté echēn á mesəəm-tē. Abē bad béhóbe' nén bán nsimé míme Dyöb ábágé syánē ne alagsen áde álagsanné syánē mbéb, ábágé syánē kunze ábel mbinde é mekan. Dyöb dêmməd nkógsen míme ábē bad békúdé atíi se' bəəd. Abē bad béekobéé Yesu Krístæ áde édíi-'áá bán Yesuε mwəmpen móə adé syánē Sáá abé-'ε Nkamlεε.

⁵ Kénée nyébíi mímén mekan mésyāāl, ndəá mεé níkamten nyé ngáne Səngwéeé ánhúdtē bad bé Israel á mekáá mé bad bé Egipto boη ámbíd e pónde abódéd alongé a bad ábe bénkəsum nlém áwē.

⁶ Nyékamten-ne ángel ámpē echē énkəndyεé hōm áde Dyöb dēnabnédté bó, boη bēnhidé áde abwóg á hōm wéε bēntəηgēnnē abé. Dyöb ábánné bó á mehaη á mbwəg mé ehíntén wéε bēbēē abé ne abé ké ámbíd e Epun émbáá é nkáásé.

⁷ Ndəá mεé nyékamten káəηne myad mé Sodom ne Gomora ne myad míme mébédé bó bēnbēn. Bad ábe bēbédé míme myad, békábé-'áá mesón, bēhídē-'ε mekan mé esíi mé ekob é yəl míme moonyoη éetəηgenεé abel. Békúdé nkógsen mí muú míme méédímē'. Mmén nkógsen níde álúmed bad bēmpēe bán nén áheleεε ábēnléd ne bó.

⁸ Boη kénē, ábē bad ábe bésólé átínté echēn bómpē bédii bənaηge nló bán nkamlen níde áwāb mekáá. Mmē nló míbele' bēbele' mbinde é mekan, béenyínēē nkamlen ní Dyöb née dyam, bésyāā-'ε ngumε éche édé ámin.

⁹ Boη ké Maikεε, ángel embáá enkəntédté ne mó mwēn ásyəη Satanε áde búmō bépéntánnáá təηgene mod awe átēd ndim míme Mosεε. Anláá mó dásō áá, "Səngwéeé ákógsen wε."

¹⁰ Boŋ ábê bad ábe bésólé átíntê echên pen, kéchéé éche béésôñtenεé béhóbe chó mam mé mbéb áyāl. Kéchéé éche épédé bó á mewêmtēn chóó bébeléé. Bébeléé née nyam é mehín. Mmê mekan mēn móó mépiinad bó kwééd.

¹¹ Medim ne bó. Bómpē bébele' ngáne Keenε awē anwúú mwānyañ ámbenlé. A etútú é mōné, béhele bébēl kéchéé, ngáne Balamε. E'wúú bé nló-áte ábāb bébēl bómpē béwē melemlem nēngáne Koraa ánwēē áyāle anwúén Dyöb nló áte.

¹² Abé bad béēkwāgēē, né-óó nzé nyāābōō nyélādné ádyé ndyééd álúmed edañge éche Sāngwéé, bébelé bébé nēngáne mbinde átíntê echên. Echab yāl chēn chóó bétōñtanné. Bédii née mbag échē epub ékεεnεé échē élūmte' bán mbúú échō, áde échó'é. Bédii nēngáne mēl míme méēchyāā' e'pum ké á pōndé échē mēl méchyāā'é. Bénábpé awé nēngáne bwel ábe béwúbne nkanj asē.

¹³ Bédii nēngáne edib é nkwx'éche éhode' ne ngíne. Ahod áde éhodeé ébidte' mbinde á nkin. Nē dóó adāb abé dé mbéb ábideé áwed. Bédii née betintine ábe bétamnad. Ndib e ehíntén échē Dyöb ákōñnéde bó esine bó, ēbē-'ε abé ne abé.

¹⁴ Enōge awē anlóntén nyonñgel saāmbé á mbyaa míme Adamε, anhób se' bōód á'sō e' pōndé tñngene ábén bad. Anhób aá, "Nyénōne", Sāngwéé āpēén e'kálé ne e'kálé e' ángel éche ésáá.

¹⁵ Akāād bad bé nkōñsé bésyāāl. Akwīd bad bésyāāl ábe ádab abé déesaá née abé á bad bé Dyöb nkáá, akōgsēn-ne bad bé mbéb ábe béewóo mbwōg ní Dyöb. Akōgsēn bó áyāle mam mé mbéb míme béhóbéé tñngene mó."

¹⁶ Abén bad béyōgke' anyoo áte béyōgké-'ε bad ahób ngēn. Bébele' dyam dé mbéb ké áhéé áde bédáá abel. Békume ekáá á tâl, bényinte-'ε nsəl áte ábel békud bwām.

Nyébê nyékεene' adúbe á mbále á'sō

¹⁷ Boŋ a-baányañ, nyé pen nyékamtēn mam míme bembapεε bé nlomag ábe Sáá awed, Yesu Krīstā bēnlāā'é nyé.

¹⁸ Bēnlāā nyé bán "Áde e'pun bé asóg bēpεé, bad bēpē, béwelé nyé, béhīdē' échab esíí é mekan mé ekob é yāl."

¹⁹ Echén ndín é bad chóó épεene' nkabén átíntê e bad bé Dyöb. Esíí é mekan mé mbéb mé nkōñsé ékamlan bó, béewóo-'áa Edāádāñ é Dyöb áte.

²⁰ Boŋ a-baányañ, adúbe áde ásáá áde nyéwóo ábē ákwoge' ákag á'sō. Nyékāne', ngíne e Edāádāñ éche Esáá élyágte' nyé.

²¹ Nyékεene' alongé ádēn á'sō nyaa eche nyéchemlédté nēn bán Dyöb ádáá nyé. Nyésine', nyélyâg nlém nēn bán Sáá awēd Yesu Krīstā āpē, ābenléd míme nlém ní ngəl, nyékud alongé áde déemaá'. Abel nēn áyāle adāá nyé.

²² Nyéwōñ nlém ní ngəl wéε bad ábe béédúbpe ne nlém nhóg.

²³ Nyéson alongé a bad bēmpēe. Nyéhūd bó á dū á muú mehélé. Bēmpēe bédé ábe nyétāngéné nlém ní ngəl awānlen, boŋ pen nyétédēn bó pōndé. Nyétāngéné káāñne échab mbóté akōó byánán esíí é mekan mé mbéb mé ekob é yāl ékóbté chó mbinde.

Mekáne mé mekenag

²⁴ Ehúmé ébê ne Dyöb áde ábele' boŋ nyéehúné á mbéb-te. Mwēn-aá apεene' nyé abwōg á hōm wéε mwēn ádíí ne ehúmé. Apēén nyé áhed ésebán atón dé mbéb ké ahóg áde nyé á yāl, nyéēbē-'ε menyinje.

²⁵ Edúbé ésyāāl ébê ne mó. Mwēmpen móó adé Dyöb áde ásóó alongé ádēd mbwiined ne chōm-ée Yesu Krīstā Sāngwéé awēd ábélé. Ehúmé, edúbé, ngum, ne nkamlan rīsyāāl rídii nímē, se á mbooted, bōób, ne á ngíndé. Ebê nē.

Kálag e Mam nime mébenléd Ndibned ní kálag

Ndibned ní kálag e mam nime mébenléd nime Dyöb álúmté Jone. Jone mó atelé chó á pónde eche bad ábe béndübē Krístæ békúdé'áá metake áyāle adúbe áde béndübē nén bán Yesu Krístæ adii Sāngwéé. Atote áde Jone ákóó ahób á kálag tê wén ádii ábe bad ábe áténlé chó e'lyóg bé nlém ne áwéd bó nlém á abum. Mekan nime Jone ábúdé atel á kálag tê wén médii mekan nime Dyöb dénlūmēdté mó á ndóg-te aá mébenléd.

Kénéé édii bán mewēmtēn mébúú áte tñgene nsōñtēn nime rídé á kálag tê wén, atón áde dēn ákóó abé áwéd-te ádii nén; kóñ ne á asóg, Dyöb dētōm ábē bad bé ekoyí ne Satane áte. Dyöb débēl nén mbwiined ne Sāngwéé, Yesu Krístæ. Dyöb désābē ábē bad ábe bédúbpé mó ne nlém nhóg, anamed áde ánamédté bó ábé á nkoñ ní mín mékōlē ne nkoñ ní sé mé ekōlē.

Nkabted ní kálag

Ndibned 1.1-8

Ndóg e'só ne kálag eche béténlé mwembé saámbé 1.9-3.22

Nhíbe ní kálag nime ríwóó e'diben saámbé 4.1-8.1

E'loñ saámbé 8.2-11.19

Dragone ne nyam ébe 12.1-13.18

Ndóg híin 14.1-15.8

E'bwog bé melingá mé Dyöb saámbé 16.1-21

Dyöb ábēbté Dyad á Babilon, nyam ekwedé nzum, nkal e'daádəñ a metóm, ne Devəle 17.1-20.10

Mbakú e asóg 20.11-15

Nkoñ ní mín mékōlē, nkoñ rísé mékōlē, Jerusalem a ekōlē 21.1-22.5

Nsógten 22.6-21

¹ Enén kálag ehóbe mekan nime mébenléd nime Yesuē Krístæ ábélé boñ mébyéen. Dyöb dēmbē mó nímén mekan aá mébyéen ábel boñ álūmed ábē bembəledē mam nime mékwógé abenled. Krístæ ambēl awē mbəledē, Jone abii nímén mekan alóm áde ánlōmmē ángel áwē.

² Jone mó-'e anhób mam mésyāal ngáne ányññē. Mmén mam móō ánhōbpē tñgene nkalan nime ríhúú ne Dyöb, ne mbóñ echē ámbīdtē Yesu Krístæ.

³ Nnam ríbē ne kénzēé awē aláá' enén kálag ábel boñ bad bēmpēe bēwōg nímén nkalan tñgene mekan nime mébenléd. Nnam ríbē-'e ne kénzēé awē awógé nímē nkalan boñ ahíd-te mam nime méténlédé á kálag-tē wén. Pónde emaá abé benben echē nímén mekan mésyāal mébenlédte.

Jone alómmé mwembé saámbé melentēn

⁴ Me Jone, ntenle mwembé saámbé nime rídé á mbwóg e Esia. Nsimé ne nsañ ní Dyöb ríbē ne nyé. Dyöb áde ádé, áde dēmbē, ne áde débē, ne e'daádəñ saámbé bēlōmmé nyé nsimé ne nsañ. Abē e'daádəñ é'dé á'só bé atii dé nkamlēn ádyōb.

⁵ Yesu Krístæ mómpē alómmé nyé nsimé ne nsañ. Mó adé ane awē ahóbe mbále tñgene Dyöb nyaa echē débii bán edé mbále. Mó abédé mod á'só awē ansébé apuu, abé-'e nkamlēne a kññ é nkōñsé.

Adəə syánē, abelē-'e mbéb méekamlánné syánē ámpē, asyog áde ásyógé nímē mekií a nló nímēd.

⁶ Abelé syánē née beprise ábe bēbenle Dyöb eche Sāñ awē akamlan bó. Eche ehúmé ne nímē nkamlēn ríbē abé ne abé. Ebē nē.

⁷ Nyénəne', āhūē' ne mbaḡ, mod-té-'ε ānyīn mós, káāḡne bad ábe bēmbēl boḡ awé, abome áde bēmbomēé mós á awəḡ. Metúmbé mé nkōḡsé mésyāāl-le mēlēb mós. Nē dēn dós ébēē, ébē nē.

⁸ Sāḡ Dyōb á Ngumε ahóbé aá, “Mε-εé ndé Alfaa mbé-'ε Omégaa.” Mós adé Dyōb áde áde, áde démbē ne áde débē.

Jəne anyíné Krístə á ndóg-te

⁹ Ndii Jəne, awen mwānyan. Ndé nhóg awē mómpē adé melemlem ngáne nyé ākaḡ nlém āwεsen metake nĩme mépiide bad ábe bédé á nkamlen nĩme Yesu Krístə. Bēmbané mε á mbwóg echē mendīb mēlāḡnéde eche béchəḡéé bán Patmās áyāle menkāl Eyale é Dyōb rílaá-'ε bad mekan nĩme rínyíné tḡḡene Yesuε.

¹⁰ Edāádəḡ eche Esáá ěmpií mε á Epun é Sāḡgú.* Menwóg ehób é ngíne ébídé mε ámbíd, émbē néε esaád é eloḡ.

¹¹ Enhōb aá “Mam nĩmé ényíné, tel mós á kálag-tē, élóme nĩmén mwembé saámbé nĩme rídé á Efesus, á Semaina, á Pegamum, á Tiatira, á Sadis, á Filadelfia ne á Laudesia.”

¹² Dós ríkúnné ānyīn ehób eche éhóbé'áá áwēm, boḡ rínyínē metii nĩme bébánné etrúkāḡ āmīn saámbé mé gól.

¹³ Átíntē e nĩmē metii saámbé dós rínyíné mod awē awágné moonyoḡ. Anhé men-gombe nĩme méchábé káāḡ mēpē mós á mekuu-sé, awáá-'ε etúd é gól á tál.

¹⁴ Esid é nló épúbé'áá mós féréd néε mbóm, mīd méchodné mós áte néε muú.

¹⁵ Mekuu mémbe mós néε ekii eche béchəḡéé bán brōns eche béhédé á dū boḡ ébē byánán épene' áte, ehób-pe édumé mós áte néε mendīb nĩme mēsobpe'.

¹⁶ Betintine saámbé bēmbē mós á ekáá émbáá, páá e nsəl nĩbe echē ekóbpe bwāmbwam ebíd mós á nsəl-tē, e'só-'ε é'pené mós néε enyen eche étōmtan apen.

¹⁷ Ade rínyíné mós, menkwē mós á mekuu, mbé néε mod awē awédé. Dós ábáne mε eche ekáá émbáá á yāl boḡ āhōbē aá “Weebáá', mε-εé ndé Mod a Mbooted mbé-'ε Mod a Asóg.

¹⁸ Mε-εé ndé ane awē adé alonḡé. Menwé boḡ bōb ndé á alonḡé abé ne abé. Nwós nkamlen āmīn e kwééd nwōḡ-ḡε āmīn e mbwóg e kwééd.

¹⁹ Bōb-pós tēl mekan ásē nĩme ényínéé, nĩme mébenlad bōb ne nĩme mébenléd.

²⁰ Kun e e'koḡnéd echē edé tḡḡene betintine saámbé ábe bédé mε á ekáá émbáá ne metii mé etrúkāḡ saámbé mε gól edii nén: Betintine saámbé bédii ángel é mwembé saámbé, metii mé etrúkāḡ saámbé-'ε médií nĩmē mwembé saámbé.”

2

Jəne alómmé mwembé mé Efesus póle

¹ Ane awē anwágén moonyoḡ anláá mε nén aá “Telé ángel echē edé á mwembé nĩme rídé á Efesus nén wéé, Mod awē awánlé betintine saámbé áwe ekáá émbáá awē akag átíntē e metii mé etrúkāḡ saámbé mé gól mós alómé enén póle.

² Mbíí mekan nĩme nyébélé. Mbíí mēé nyétédé ntū bwāmbwam, mbíí-'ε mēé nyēkaá nlém āwεsen. Mbíí ngáne nyéehelēé e'bébtéd é' bad akob, mbíí-'ε ngáne nyébélé boḡ nyéchēm bad ábe béchəḡé yāl bán bédé bembapεε bé nlómag áde béesaá, boḡ nyédībēd-te bán bédii bekal bé'dāádəḡ bé metóm.

³ Mbíí mēé nyēwεsan ne e'kaḡ bé nlém, nyēkude-'ε metake á dīn ádēm, boḡ kénē nlém rílyágé ríwúú nyé ábum ngáne nyéhídeé mε.

⁴ Boḡ nhóbe áyāl echēn nén mēé, nyēēdāé'ε mε bōb ngáne nyénsēbēē mε adəḡ.

⁵ Bōb-pós, nyébēn nyékoḡ anyīn nyaa echē nyépédé akwε. Nyéte de áden abé dé mbéb nyébele mekan nĩme nyébélé'áá áde nyébóótédé Yesuε ahíd. Nzé nyéēte de áden abé dé mbéb, né mēpē áwēn nhúd ádēn atii dé etrúkāḡ á e'dii.

* **1:10** Epun é Sāḡgú ébédéε melemlem nēḡáne mbwε rí Sāndé.

⁶ Boŋ dyam á bwâm áde nyébeleeé ádíi, nyéētímtéé mǐd áyāl wée mam nímé bad bé epepé ábe Nikolausε ábe mémpē méetímtéé mǐd áyāl.

⁷ Kénzée awě awóó metúu, áwóge chǒm éche Edǎǎdǎŋ élanǵeé mwembé. Kénzée awě atómé mekan mé ebébtéd áte, mǛbe mós kunze ádyé epum é bwel éche ébele bad bébé á alongé á ngǐndé, éche é'kwoge á Paradis.”

*Jǎne alómmé mwembé
níme rǐdé á Semaina póle*

⁸ Anláá-’ε me ámpē aá, “Telé-’ε ángel echě edé á mwembé níme rǐdé á Semaina nén wée, “Mod awě adé mod a’só abé-’ε mod awě adé mod a ndimten, awě anwé boŋ abé á alongé ámpē, mós alómé enén póle.

⁹ Mbíi nímēn metake mbíi-’ε meé nyédii betóótókē bé bad, boŋ kénê nyédii behǎn bé bad. Mbíi e’bébtéd é’ mam ábe bad ábe béhóbe bán bédé bad bé Israel kénée béesaá, béhóbeé nyé áyāl. Bédii bad ábe bédé bad ábe Satanε ké’ε bad ábe bédé áwē echoŋ.

¹⁰ Nyéebáá’ metake níme méhúε’ nyé á’só. Nlanǵe nyé meé, Satanε ábǐl béhē nyé donǵe á bad á mbwǎg, wée nyékudté metuné áyāl e epun dyóm. Abel nē ákǎg áden adúbe. Ké nyéwág ké wúēn, nyébê nyédúbe me. Nzé nyébeleé nē, né me-’ε mǛbe nyé alongé áde déemaá’ nēŋgáne nsábe mí mod awě atǔmbwéné.

¹¹ Kénzée awě awóó metúu áwóge’ chǒm éche Edǎǎdǎŋ élanǵeé mwembé. Bad ábe betómé mbéb áte béewáá kwééd e edǎǎdǎŋ.”

*Jǎne alómmé mwembé
níme rǐdé á Pεgamum póle*

¹² Anláá-’ε me ámpē aá “Telé ángel echě edé á mwembé níme rǐdé á Pεgamum.

“Ane awě awánlé páá e nsǎl mǐbe echě ekóbpe’, mós alómmé nyé enén póle.

¹³ Mbíi wée nyédye’é, wée Satanε níme nkamlen rǐdíi. Nyébê nyésum nlém áwēm. Nyembé nyédúbé me ne nlém nhóg ké á pǔndé echě Antipase. Antipase ambíd me mbóŋ e mbále, bēnwū’ é mós áfǐntē echēn wée Satanε ádye’é.

¹⁴ Boŋ nwóó nguse e mam áhób nyé áyāl. Baahóg bédé áfǐntē echēn ábe béhíde ayáge áde Balame. Balame mós anlúméd Balage ngáne ásǔledté bad bé Israel á mbéb-te adyé áde bédyágé’áá medyé níme bébágé’áá myǔb mémpēe née mende, ambǐl-le békābē mesón.

¹⁵ Chǒm émpēe éche rǐwǔŋné nyé édíi nén bán, baahóg bédé áfǐntē echēn ábe béhíde adúbe áde Nikolausε áyágtéé.

¹⁶ Né-ǔǔ, nyétede áden abé dé mbéb. Nzé nyéētēdte, né mǛwāmsēn ape áwanen ábē bad, mbenléd páá echě ebíde me á nsǎl áwanen ábē bad.

¹⁷ Kénzée awě awóó metúu áwóge’ chǒm éche Edǎǎdǎŋ élanǵeé mwembé. Bad ábe betómé mbéb áte, mǛbe bós mána níme rǐkǔŋnéde bós, mǛbē-’ε bós aláá áde ápúbe’. Amǐn e áde aláá, bétélé dǐn dékǔǔlē áde modmod éebíi’ é étōmé mod awě bébeé áde aláá.”

*Jǎne alómmé mwembé
níme rǐdé á Tiatira póle*

¹⁸ Anláá me ámpē aá, “Telé ángel echě edé á mwembé níme rǐdé á Tiatira nén wée,

“Me Mwǎn a Dyǔb awě mǐd méchodnéé áte née muú, mekuu-’ε mébé mós née ekii éche béchǎgeé bán brǔns boŋ ébē byánán echodne’.

¹⁹ Mbíi nsón níme nyébeleeé. Mbíi edǎŋge éche nyéwánléné me, mbíi-’ε adúbe áde nyédúbpé me. Mbíi abele áde nyébenléé me, ne nlém níme nyékáá awesen áde nyéwéséné. Mbíi-’ε nén meé, nsón níme nyébeleeé bǔǔb, rǐtómé níme nyénsēbēē abel.

²⁰ Boŋ chǒm éche rǐhóbeé nyé áyāl édíi nén meé, nyéwesen mmwaád awě béchǎgeé bán Jesεbele. Achǎge yǎl aá módii nkal é’dǎǎdǎŋ a Dyǔb. Ayágté’, ádogné ábēm bembǎledε áde adúbe ákáb mesón ne ádyé medyé níme bébágé myǔb mémpēe née mende.

²¹ Mbagé mós pǔndé meé átede nímē mbeltéd mé mbéb boŋ eéhēdēē akáb dé mesón atede.

²² Nyénəne', mébwēm mó ne bad ábe ákábneé mesón á anəŋ dé nkole, béküd-te metuné mé ngíne. Měbel nén nzé béesóge nímé mekan mé mbéb abel ne ane mmwaád.

²³ Měwū bad ábe béhíde chǝm éche áyágtéé, mwembé nisyāal-le mébīi nén bán me-éé ndé ane awě abíi mewēmten ne nlém mí moosyāal áte. Mod ké ahéé awě abelé mbéb né-'aá mékōgsēnnē mó.

²⁴ “Boŋ nlāŋge nyé bad ábe nyélyəgé ásē á Tiatira, ábe nyéehídé áden ayáge, nyé ábe nyéeyággé mekan nime béchəgéé mekan mé kun mé Satan, meéhēdēē méé nítaged nyé ámpē.

²⁵ Boŋ pen, nyébē nyésuŋ nlém áwēm káəŋne áde mépéé.

²⁶ Bad ábe bétómé mekan mé mbéb áte boŋ bébelé-'e mam nime nílāŋgé bó méé bébel, káəŋ ne á asóg dé ádāb alonǵé á nkōŋsé te wēn, měbe bó kunze ákamlen melonǵ mésyāal.

²⁷ Békamlén bad bé nímé melonǵ ne ekáá éche éhyédé, békōgtéd-te bó áte ngáne mod ákōtadté mbeé é mǝg áte.

²⁸ Melemlem ngáne echem Sāŋ ábágé me ngíne, néé mémpē mébéé ngíne wéé bad ábe bétómé mekan mé mbéb áte. Né-ǝǝ, áyāle bétómé mekan mé mbéb áte, měbē bó tintine a mbwembwē.

²⁹ Kénzēé awě awóó metúu, áwóge' chǝm éche Edəədəŋ élāŋgéé mwembé.”

3

Jəne alómmé mwembé nime nídé á Sadis pǝle

¹ Ane mod awě anwágén moonyon anláá me ámpē aá, “Telé ángel eche edé á mwembé nime nídé á Sadis nén wéé,

“Me awě nwánlé e'dəədəŋ é' Dyǝb saámbé, nwalé-'e betintine saámbé, me-éé nlómmé nyé enén pǝle. Mbíi nsón nime nyébeléé. Bad béhóbe nén bán nyédé á alonǵé, boŋ nyéesaá á alonǵé.

² Nyékábned. Nyéhede nímēm nsón asóg dé abel, boŋ bǝb nyéwéd yǎl áte nyébel mó bwām, áyāle nnyíné nén méé nímēn nsón méekwǝgnedéé á'sǝ ábe ádēm Dyǝb.

³ Né-ǝǝ, nyékamtēn chǝm éche nyén'yāgēē ne eche nyēnwǝgkē, nyékoo chó, nyétede-'e áden abé dé mbéb. Boŋ nzé nyékábneede, né měpě nēŋgáne nchíb, nyéebíi-'é pǝndé eché mépéé.

⁴ Nyéwóó nguse é bad á dyad á Sadis ábe béewógté échab mbóté mbinde. Bébē ne me, béhé mbóté éche épúbe' áyāle békwǝgnédé.

⁵ Né-ǝǝ, kénzēé awě atómé mekan mé mbéb áte, mǝmpē áwāā mbóté eché épúbe, melemlem ngáne bó, méehúd-taá mó dīn á kálag e alonǵé. Měhǝb á'sǝ ábe echem Sāŋ ne á'sǝ ábe éche ángel nén méé bédii ábēm.

⁶ Kénzēé awě awóó metúu áwóge chǝm éche Edəədəŋ élāŋgéé mwembé.”

Jəne alómmé mwembé nime nídé á Filadelfia pǝle

⁷ Anláá me ámpē aá, “Telé ángel e mwembé nime nídé á Filadelfia nén wéé,

“Mod awě asáá abé-'e mod a mbále, mó alómé enén pǝle. Awóó ngíne ákamlen nēŋgáne Dabide ákámlánnaá. Nzé adībpé modmod éhēlēē adib, nzé adibé-'e modmod éhēlēē adibe.

⁸ Mbíi nsón nime nyébeléé. Nəné', ndībnédé wē ekob éche édé wē á'sǝ-te, modmod éhēlēē-'e chó adib. Mbíi méé ngíne eché nyéwóó edé mwāmpīn boŋ kénē nyéhíde échēm eyale, nyéehóbeé bán nyéebíi' é me.

⁹ Nyénəne', bad ábe bédé echon éche Satanē, ábe béhóbe bán bédé bad bé Israel kénéé béesaá, bédii bad ábe békale metóm. Měbēl bēpē áwōŋ, békwē wē á mekuu. Měbēl-le bó moosyāal bēbii bán ndəó wē.

¹⁰ Ngáne édíi bán nyéhíde échêm eyale éche rílangé nyé mée nyékan nlem áwεsen metake, mémpē mēékáá nyé á pónde e metake nime mépē á nkõnsé, ákag bad bésyā́l ábe bédé á nkõnsé-te.

¹¹ Nkwogé aε, nyédii nyésum nlem áwēm ábel bon modmod eékobné nyé nimen nsábe.

¹² Bad ábe bétómé mekan mé mbéb áte, mēbel bó akon á ndáb echē ádēm Dyõb, béebid-taá áwēd-te ámpē mbéd. Mētél bó ðin áde ádēm Dyõb áyāl, mētél ðin á dyad áde ádēm Dyõb, Jerusalem a ekóólé awē ahúú ne ádēm Dyõb, ámín. Mētél-le bó ádēm ðin dékṓlē á yāl.

¹³ Kénzée awē awóó metúu áwóge' chõm éche Edáádān élanḡeé mwembé.”

Jõne alómmé mwembé nime rídé a Laudesia póle

¹⁴ Anláá-'ε me ámpē aá, “Telé ángel echē edé á mwembé nime rídé á Laudesia, nén wεé, “Ane awē adé Ebē nē, awē abele ngáne Dyõb áhedeé, abé mbón e mbále, mbwiined ne mós-'aá se á mbooted Dyõb dēnhagké chõm ésyā́l, mós alómé enén póle.

¹⁵ Mbíi nsón nime nyébelee. Mbíi mée nyéehóó' é nyéehunnē-'áa. Nyēmbé nyéhóó' ké'ε nyéhunne'.

¹⁶ Né-óó, ngáne nyédíi etané, nyéehóó' é nyéēchodté-'aá, mébidēd nyé áwēm nsəl tē.

¹⁷ Nyéhóbe nén bán nyédé nhon, nyéwóó bwēm é'syā́l, nyé bán nyéetógéé-'ε chõmchõm. Bon nyéebíi' é bán nyédii bad ábe bétõmtan atag ábe békóbténé etyag, ábe bédé atóg, ábe békwdé ndím, bēbē-'ε nsób.

¹⁸ Né-óó, nlébe nyé nén mée nyéchan gól áwēm echē bétómté á muú-te, ábel nén nyébē nhon. Nyéchan-ne mbóté áwem éche épúbe nyéwáa chó, ábel bon e'són ábe nimen nsób nipeeneé, béenyinnād. Nyéchan-ne dyõg áwēm áde nyéwōgēdtē á mīd ábel bon nyényinne'.

¹⁹ Bad ábe rídáá nkāne bó áte ríkōgsān-ne bó. Né-óó, nyéwōn kán nyétede-'ε áden abé dé mbéb.

²⁰ Nyénõne', ntyéémé á ekob nkume-'ε chó. Kénzée awē awóge me ehób bon áðibē ekob, mēsāl, ndyé ndyééd ne mós, mós-'ε adyé ndyééd ne me.

²¹ Bad ábe bétómé mekan mé mbéb áte, mēbe bó kunze ádyεε ne me á atii dé nkamlen, melemlem ngáne mmēn ámpē méntõmmē bad bé ekóyí áte bon rídyēε ne echem Sān áwē atii dé nkamlen.

²² Kénzée awē awóó metúu áwóge' chõm éche Edáádān élanḡeé mwembé.”

4

Jõne anyiné atii dé nkamlen áde áde ámín

¹ Ambid enén dós rinyiné ndóg empée. Mennyín ekob ádyõb éche édíbnédé. Dós ríwógé ehób éche ésébpé ahób áwēm, ébédé née elon, élanḡeé me nén aá, “Hyāg ámín hén, mēlūmēd we mekan nime métánḡéné abenled ámbid e enén pónde.”

² Abwōg-ábwōg dós Edáádān é Dyõb épíidé me. Hē dós-'aá rinyiné atii dé nkamlen, rinyiné-'ε ngáne mod ádíidé dós.

³ Ane mod awē andíi ádē atii dé nkamlen, yāl epené-'áá mós áte née meláá nime béchagēé bán jáspa ne kanélian. Ngubélen-ne ámpē enlānéd atii dé nkamlen. Ene ngubélen epené-'áá áte née aláá áde béchagēé bán emeran.

⁴ Metii mé nkamlen mémpēe móom mébe ne méniin mēnlānéd ádē atii dé nkamlen, bad bēmbáá-'ε móom mébe ne béniin bēndíi nímē metii mé nkamlen. Bénwāā mbóté éche épúbe béhé-'ε e'kóté bé nkamlen é' gól á nló.

⁵ A atii dé nkamlen hē, emwεdmwεd ébídé-'áá, e'saád ébide', dyõb-pe ákumé áte. E'kag saámbé ábe é'chodne' é'bédé á'sō ábe ádē atii dé nkamlen. Abē e'kag saámbé é'díi e'dáádān é' Dyõb saámbé.

6 Chöm émpēe ebédé á'sō ábe ádê atii dé nkamlen éche émbē née edīb é nkwě éche ewágne dyené boŋ ényinné'áá áte.

Nyam éniin énləŋnéd ádê atii dé nkamlen pəd ésyāāl éniin. Mıd mébédé bó yāl esyāál, á'sō ne ámbıd.

7 Nyam e'só ebédéε née ngii, nyam echě elónténé éβε ebédé née nyag, echě elónténé éláán enwōŋ e'só é' moonyoŋ, echě chό-ε elónténé éniin embé née mbyε awě apumme'.

8 Echê nyam éniin téé, enwōŋ mepab ntóob, mıd-te ménlōn bó yāl esyāál, káəŋne á mepab-tê. Békóné'áá bwēm nkuu ne müte ésebán békōmme áte. Békóné'áá bán, “Sáŋ Dyōb á Ngumε, asáá, asáá, asáá.

Mó ambé, mó adé, mó-'áá äpě.”

9 Echê nyam éniin ékōnne ane awě adiídé atii dé nkamlen mó awě adé á alongé abé ne abé. Békōnnē mó nkəŋgé nıme nıbage mó ehúmé, edúbé ne meságnen.

10 Póndé echě békónéé nê, ábê bad bémháá móom méβε ne béniin bēnkwxě ásē á'sō wéε ane awě adiídé atii dé nkamlen, awě adé á alongé abé ne abé, bėbage mó edúbé, bėbwēm ábab e'kóté bé nkamlen á'sō ábe ádê atii dé nkamlen békōnē bán,

11 “Awεd Sáŋgwéé ne ádεd Dyōb, ekwōgnédé äkud ehúmé, edúbé ne ngıne, áyāle nén wε-εé ehəgé bwēm é'syāāl, mmōŋ-εé etíídé áhəg bó ne ábel é'bê.”

5

Mwän-a-Ndyoŋ ní mbód mó akwōgnédé ádibe nhıbe ní kálag

1 Héε nınyıne nhıbe ní kálag á ekáá émbáá éche ane awě adiídé atii dé nkamlen. Mmê nhıbe ní kálag, bēntel mó bwēm áyāl pəd ésyāāl éβε, bényāg bédıb-pε mó ne e'diben saámbé.* 2 Dóo nınyıne ángel e ngıne ehóbe ne ehób éche échəgkě áá, “Nzé-módé akwōgnédé ábóo e'diben boŋ ádıbē-ε nhıbe ní kálag áte?”

3 Boŋ ké ádyōb, ké á nkōŋsé ké'ε á mbwōg e baásē, modmod eebédéε awě ahélé'áá nımé nhıbe ní kálag adibe áte ké'ε ánən mó áte.

4 Menchiı bwāmbwam áyāle nén bėnkēnyınnē modmod awě akwōgnédé ádibe nımé nhıbe ní kálag áte ké'ε ánən mó áte.

5 Dóo mod ambáá nhóg álāŋgεé mε áá, “Weéchyēē'. Nōné', Ngii-e-nyamε awě abıdē á túmbé e Juda, á mbyaa nıme kəŋ Dabıdε atómé nzum áte. Ahεle ahúd-te ábê e'diben saámbé, ádıbē-ε nımé nhıbe ní kálag áte.”

6 Dóo nınyıne Mwän-a-Ndyoŋ ní mbód atyéémé áfıntê e atii dé nkamlen ne échê nyam éniin, bad bémháá bėlāŋnédé mó. Mmê nıdyoŋ ní mbód mémbē née nıme bėwúı. Ménwōŋ meséb saámbé, ne mıd saámbé. Mmê mıd saámbé móo médé e'dáədəŋ é' Dyōb saámbé ábe Dyōb álómé nkōŋsé áte nısyāāl.

7 Ane Mwän-a-Ndyoŋ ní mbód ankě nhıbe ní kálag atéd á ekáá émbáá éche ane awě andıı atii dé nkamlen.

8 Ade átédé nê échê nyam éniin ne ábê bad bémháá móom méβε ne béniin, bēnkwxě ásē á'só wéε ane Mwän-a-Ndyoŋ ní mbód. Abê bad bémháá bó mod té anwálé nılendε ne kúmbe é gól, elón e'twé áte. Abê e'twé é'dıı mekáne mé bad bé Dyōb.

9 Bėnkōn nkəŋgé mékōālē nén bán, “Ekwōgnédé áted nhıbe ní kálag, ne ádibe e'diben ábe bėndıbpé. Ekwōgnédé áyāle nén bėnwúı wε, ékōdnéd-te bad bé Dyōb nımōŋ mekiı. Ebelé bétımé bad bé Dyōb.

* 5:1 E'diben saámbé é'bédéε e'twé ábe bėpėnnáá nhıbe ní kálag, mod awě adıbpé'áá-ε bó abédéε mod awe ene kunze émbagnédte.

Bémbíd metúmbé ne metúmbé,
 béhóbé mehób nyaa ne nyaa,
 bébíd melon ne melon,
 bébé-’ε ndín é bad ésyāāl.

¹⁰ Abelé syánē beprise ábe bébenle ádæd Dyöb,
 békamlán-ne á nkõñsé.”

¹¹ Dóo rínóné ámpē bon ríwōgē ehób é’ ángel bííb, éláñnéde áde abwóg dé atii dé nkamlen wée échē nyam ne bad bémbáá bébéde. Echē ángel ébéde e’kálé ne e’kálé, e’dun ne e’dun.

¹² Bénkōn ne ehób éche échágké bán,
 “Mwän-a-Ndyon mí mbód nĩme bénwū’é
 akwōgnéde ákud ngíne, nhon, debyéé, ngum,
 edúbé, ehúmé ne mekenag.”

¹³ Dó-’áá ríwógé nhagtéd rísyāāl nĩme rídé ádyōb ne á nkõñsé, á mbwóg e baásē, á edíb é nkwx-te, bwēm ésyāāl ábe é’dé áwēd-te békóne bán,

“Mekenag, edúbé, ehúmé ne ngum
 bébé ne ane awē adiidé atii dé nkamlen,
 bébé-’ε ne Mwän-a-Ndyon mí mbód, abé ne abé.”

¹⁴ Echē nyam éniin ehóbé’áá bán, “Ebê nê.” Bad bémbáá-’ε bēnkwx ásē bébagé-’ε mó edúbé.

6

Jone anyiné Mwän-a-Ndyon mí mbód adĩbpé e’ diben ntóób

¹ Dóo rínyiné ane Mwän-a-Ndyon mí mbód adĩbpé ediben ehóg áfinté e e’diben saámbé. Héε ríwógé nyam póg áfinté e échē nyam éniin ehōbē áá “Hyäg!” Ehób ébéde chó néε dyōb ákume áte.

² Héε rínóné bon rínyinē hósε echē épúbe’. Mod awē andii chó anwálé épwεε bébē-’ε mó ekóté e nkamlen. Abéde mod awē ayōgké nzum atóm áte akagé’áá-’ε áke dētóm nzum empēe áte éche áwanné ne bad bé ekoyí.

³ Dóo rínyiné ane Mwän-a-Ndyon mí mbód adĩbpé ediben éche élónténé é’be. Dóo ríwógé nyam echē élónténé ébe, áfinté échē nyam éniin ehóbe áá, “Hyäg!”

⁴ Héε hósε empée, echē eyage bwámbwam, ébidé áwed. Bémbē mod awē andii chó kunze bán áhūd nsan á nkõñsé-te ábel bon baányon béwúε’ nhóg ne aníníí. Bémbē-’ε mó sanjalaa a nkwaté.

⁵ Ade rínyiné ane Mwän-a-Ndyon mí mbód adĩbpé e’ diben ábe é’lónténé é’láán, dóo ríwógé nyam echē élónténé éláán, áfinté e échē nyam éniin ehóbe’ áá, “Hyäg!” Héε rínyiné hósε echē ehíne’. Mod awē andii chó anwálé kilo á ekáá.

⁶ Dóo ríwógé ehób nēngáne ehób éche ébidé áfinté e échē nyam éniin, ehóbe nēn áá, “Asii á ngun ahóg ngên áyāl e nsábe mé nsón mé epun é bñ ne mesii mé báli méláán nĩme méélele nkun áyāl e nsábe mé epun é bñ. Bon pen mod eebébté möl ne mĩm.”

⁷ Dóo ane Mwän-a-Ndyon mí mbód adĩbpé ediben éche élónténé é’niin. Héε ríwógé nyam echē élónténé éniin ehóbe’ áá “Hyäg!”

⁸ Héε rínyiné hósε echē edé mbále. Mod awē andii chó béchágé’áá mó bán Kwééd, Mbwóg e kwéede-’ε áhídē mó ámbíd. Bémbē bó ngíne ákamlen eped é nkõñsé ehóg áfinté e’ped éniin. Bénhōb bán ábenlad nkwaté, nzaa, nkole ne e’loo nyam áwúene bad, á nkõñsé te.

⁹ Dóo ane Mwän-a-Ndyon mí mbód adĩbpé ediben éche élónténé é’táan. Héε rínóné á menyán mé e’twé sé, bon rínyinē’ e’dáádān ábē bad ábe bénwū’é áyāle békálé’áá eyale é Dyōb béhōbē-’ε mam mé mbále tñgene Dyōb nyaa eche sébíí bán mbále chó edé.

¹⁰ Abē e' dā́odəŋ é' hóbé' áá ne ehób éche échágkē bán, "A-Sán Dyöb a Ngum, wε awě esáá ebé-'ε mbále, kááŋse pónde ehéé wékāadtē bad bé nkōŋsé boŋ ékūn mekií nımēd nıme bésyógé?"

¹¹ Héε bebágé bó mod téé mengombe nıme mepúbe', beláá-'ε bó bán bésine mwāmpın nı pónde, kááŋ ne á pónde eche mesoŋgé mé baányəŋ bé bembəledε ne baányəŋ bé Krısto mēlōnnē, ábe bēwūū' é bōmpē melemlem ngáne bēnwūū' é bó.

¹² Dóo ane Mwān-a-Ndyəŋ nı mbód ádíbpē ediben éche élónténé ntóob. Héε nınyíne ngáne ndəob énáŋnéde ne ngıne, enyεn-ne énhın bwāmbwam, ngəŋ esyā́l-le éyage' néε mekií.

¹³ Betintine bēnhūn á nkōŋsé ngáne e'pum é' mēl é'soodεé nchəle áde epub éságté alın á bwel.

¹⁴ Abobe dénnıyōŋ nēŋgáne bédáá nhıbe nı kálag áte nıme bēnnyı' é áte. Mbəod ésyā́l ne mbwóg ésyā́l éche mendıb mēláŋnéde bēnhıde á e'dii.

¹⁵ Héε kəŋ é nkōŋsé, ndəle é bad, bad bémháá bé sánze, behəŋ bé bad, ngıne é bad, betəŋ ne kunze békōŋgé yəl á pwóg é meláá tē ne á meláá nıme mēbédé á mbəod mın.

¹⁶ Béchágé' áá mbəod ne meláá bēhəbē bán "Nyéhınted sé ámın nyékútεn sé ábel boŋ ane awě adé á atii dé nkamlεn eenıyíne sé, melıŋgá mé Mwān-a-Ndyəŋ nı mbód-tε méepııde sé.

¹⁷ Epun é ebébtéd éche nımāb melıŋgá mēbıdeé áwed émáá apε, modmod éehεnlé-'áá chí atəŋεn."

7

Bembəledε bé Dyöb békúde e'chem á'só é' mbəm

¹ Ade nē atómé, mennyın ángel éniin étyéémé á metoŋgé mé nkōŋsé méniin. Echē ángel énkəŋ metoŋgé mé nkōŋsé méniin nıme epub étóméé ábel boŋ epub étōmē' á nkōŋsé, ké'ε á edıb é nkwxé ké'ε təŋεne bwel ké e'hóg.

² Dóo nınyíne ángel empée ebıde á pεd echē enyεn ébıdeé, awánlé e'chem é' Dyöb dé aloné. Héε ene ángel ne ehób éche échágkē, échəgεé échıníı ángel éniin eche bebágé ngıne ábēbed nkōŋsé ne edıb é nkwxé

³ boŋ álāŋgē bó áá, "Nyéebébté nkōŋsé, ké'ε edıb é nkwxé ké'ε mēl, kááŋne á pónde echē débādēε bembəledε bé Dyöb e'chem á mbəm."

⁴ Dóo nıwógé mesoŋgé mé bad nıme bebádté e'chem á mbəm. Bébédé Mbwókεl ekələ póg, móom mé e'kálé méniin ne e'kálé é'niin. Mmē mesoŋgé mēmbıd átıntē e metúmbé mé alon á Israel mésyā́l dyōm ne mébe.

⁵ Mesoŋgé mé bad nıme bēmbādēε ábē e'chem á mbəm á túmbé e Juda mēbédé dyōm dé e'kálé ne é'be. A túmbé e Rubεn mēbédé dyōm dé e'kálé ne é'be, á túmbé e Gad mēbédé dyōm dé e'kálé ne é'be.

⁶ A túmbé e Ashεε mesoŋgé mé bad mēbédé dyōm dé e'kálé ne é'be, á túmbé e Naftali mēbédé dyōm dé e'kálé ne é'be, á túmbé e Manasε mēbédé dyōm dé e'kálé ne é'be.

⁷ A túmbé e Simıone mesoŋgé mé bad mēbédé dyōm dé e'kálé ne é'be, á túmbé e Levi mēbédé dyōm dé e'kálé ne é'be, á túmbé e Isaka mēbédé dyōm dé e'kálé ne é'be.

⁸ A túmbé e Zεbuləŋ mesoŋgé mé bad nıme bēmbādēε e'chem á mbəm mēbédé dyōm dé e'kálé ne é'be, á túmbé e Josεb, mēbédé dyōm dé e'kálé ne é'be, mēbé-'ε á túmbé e Benjamin dyōm dé e'kálé ne é'be.

Nsábe nıme bad bé Dyöb békudté

⁹ Ade nēn atómé dóo nınyíne nkúı nı bad. Bēmbuú áte nyaa echē modmod éehεle'áá bó atōŋ. Bēmbıd melon ne melon, bēmbıd metúmbé ne metúmbé, bēbé nyaa é bad ésyā́l bēhəbē-'ε mehób nyaa ne nyaa. Bentyēēm á'sō bé atii dé nkamlεn ne é' Mwān-a-Ndyəŋ nı mbód. Bēnhē mengombe nıme mepúbe' bēwálé-'ε e'kıkag é' mıı á mekáá.

¹⁰ Béhóbé'áá ne ehób éche échágkē bán, “E'soóson é'baányon é'húe ne ádeD Dyöb, Dyöb áde ádífé atii dé nkamlen, é'húe-’ε ne awe Mwän-a-Ndyon mí mbód.”

¹¹ Bad ábe bēnləñéd áde atii dé nkamlen bébédeé ángel ésyāāl, bad bémbáá, ne éché nyam éniin. Bēnkwe áse á'sō bé atii dé nkamlen bébagé-’ε Dyöb edúbé.

¹² Béhóbé'áá bán, “Ebê nê! Nnam, ehúmé, debyéé, meságnen, edúbé, ngıne, ne ngum bébê ne ádeD Dyöb abé ne abé! Ebê nê.”

¹³ Dóo mod ambáá nhóg ásedteé me áá ken, “Benzéé bēn ábe béwáá mengombe nıme mēpúbe? Héé bébíde?”

¹⁴ Mentimtén mós meé, “A-sán, we-εé ebíí.” Dóo álāngéé me áá, “Abén bad bóo bétómé metake me ngıne áte; béwóbpé nımāb mengombe ne mekií mé Mwän-a-Ndyon mí mbód, bēpúbté mós.

¹⁵ Né-'áá abéle bonj bébé á'sō bé atii dé nkamlen á Dyöb, bébagé-’ε Dyöb edúbé nkuu ne müte áwe ndáb e mekáne. Ane awé adé á atii dé nkamlen, adé áhed pónde ésyāāl ānon bó.

¹⁶ Nzaa éewaá bó ámpē mbéd, pid-te ámpē éekóbpé bó mbéd. Enyen éebábédte bó, béewóg-kaá e'chode bé ekıde é' ngıne.

¹⁷ Ayāle nēn ane Mwän-a-Ndyon mí mbód awé adé áfıntē e atii dé nkamlen, mwēn ānon bó. Alyāgēd-te bó wēe mendıb nıme mbıde á n'yéle nıme mbage' alongé médíí. Dyöb-pe ámpē dépinē bó mēsod mésyāāl á mıd.”

8

Mwän-a-Ndyon mí mbód adıbpé edıben éche élonťéné saámbé

¹ Dóo ane Mwän-a-Ndyon mí mbód adıbpé edıben eche élonťéné saámbé. Ade adıbpé chó, ekıde énhōó áte ádyöb, dyam-éε áde eped é háwa.

² Héε nınyıne ángel saámbé éche étyéémé á'sō e' Dyöb, bébágé bó e'lonj saámbé.

³ Dóo nınyıne ángel empée epedé, etyéémé á'sō e' menyán mé e'twé, awánle díse á gól áde béhyāñteé e'twé áte. Bēmbud mós e'twé abe bán áladten mekan mé bad bé Dyöb bésyāāl ábe mende á menyán mé gól. Mmē menyán mébéde á'sō bé atii dé nkamlen.

⁴ Mwēntud mbıde'áá ayāl e e'twé ábe ángel énwālē, rıkāg ámın ne mekáne nıme ene ángel ékánadıáá bad bé Dyöb. Ene ángel entyéém á'sō é' Dyöb.

⁵ Héε ene ángel étédé kúmbe eche e'twé é'béde áte, atéd muú nıme mémbıd á menyán mé e'twé, alónéd áwēd-te, bonj ásyōg á nkōñsé. Nēn dēmbel dyöb ákumé áte e'saad ébıde, emwedmwed étóme, ndəb-pe éñəñnad.

Ángel etós e'lonj bé'só é'niin

⁶ Dóo éché ángel saámbé éche énwālē e'lonj saámbé ébōñséné átōñ abē e'lonj.

⁷ Ángel e'só entōñ éché elonj. Héε meláá mé mbúú ne muú nıme meládténé ne mekií bébótéde asoo á nkōñsé. Eped ehóg áfıntē e'ped bé nkōñsé é'láán émmad ahyáñ. Eped é ahın é mel ehóg áfıntē e'ped é'láán ne byaá é'syāāl bēmmad ahyáñ.

⁸ Ángel eche élonťéné ébe entōñ éché elonj. Héε chōm éche éwágné néε sánkalaa a mbōod eché ehyáa' éhúne á edıb é nkwe te.

⁹ Eped e edıb é nkwe ehóg áfıntē e'ped é'láán, éntım mekií. Donje ahóg-ke áfıntē e monje meláán mé bwēm ábe é'dé á alongé bēnwē á edıb é nkwe-te wē. Donje á stıma ahóg-ke áfıntē monje meláán éche ébéde á edıb é nkwe te wē chómpē émmad abéb.

¹⁰ Ángel eché élonťéné éláán entōñ éché elonj. Héε sánkalaa a tintine awé achōdné'áá néε ekag ábíde ádyöb, ahún ámın e eped ehóg áfıntē e'ped bé e'dıb é'láán ne ámın e mendıb nıme mébíde' á n'yéle.

¹¹ Dın áde ane tintine ádíí “E'chəə.” Eped é mendıb ehóg áfıntē e e'ped é'láán, é'chóó'áá. Bad híin ábe bēmmwē nımē mendıb bēnwē ayāle nēn méchóó'áá.

12 Angel echē elónténé éniin entónj échē elonj. Dóo chōm ébómé eped é etondεε ehóg átíntē e'ped é'láán, ébōm eped é ngon ehóg átíntē e'ped é'láán, ébōm eped é betintine ehóg átíntē e'ped é'láán. Nê dēmbēl eped ehóg-téé átíntē e'ped é'láán ábe ábén bwēm bēnkwx̄ ehíntén. E'nyínen bé ekíde bēnkēmbáá á eped é mūte ehóg átíntē e'ped é'láán, bēnkēmbáá-'áá á eped é nkuu ehóg átíntē e'ped bé nkuu é'láán.

13 Dóo rínóné bonj rínyinē' mbyε apumme se ádyōb te álēbpē-'ε ne ehób éche échágkē áá, “Medim, medim, medim mēbē ne bad ábe bēdyé' á nkōjsé á póndé eche échíníí ángel é'láán étōngē ábāb e'lonj, ábe bēkwógé atónj.”

9

Elonj éche elónténé é'taan

1 Angel echē elónténé étáan entónj échē elonj. Dóo rínyiné tintine abídé ádyōb ahún á nkōjsé. Bēmbε mō e'kii bé echóg échē éewóo asóg.

2 Andibé nsal mé echóg échē éewóo asóg. Mwēntud mémbid áwēd-te nıme rídé nēngáne mwēntud nıme mbídé á muú ní ngıne. Mmē mwēntud, mēmbēl enyεn éche épéné'áá éehelé'áá ekíde anyined.

3 Dóo bengóméé bēbídé á mwēntud tē wē, bēsūd á nkōjsé. Bēmbē-'ε bó ngıne nēngáne bengaabobε bé mpwεn ábe bédé á nkōjsé.

4 Bēnlāā ábē bengóméé bán bēebelé nkāákāā ké'ε byaá ké'ε mel ebébtéd ké ehóg. Bonj bán bēbel ebébtéd dāsō wēε bad ábe bēwōo e'chem é' Dyōb á'sō é' mbōm.

5 Bēkēmbáá ábē bengóméé kunze áwúu ábē bad. Bonj bēmbē bó kunze átaged bó á etūn é ngon étáan dēmpen. Metake nıme ábē bad bēwōgkē nzé ábē bengóméé bēlédé bó, mēbē néε metake nıme mod ákudéé nzé ngabobε a mpwεn alédé mō.

6 A etūn e échē ngon étáan, ábē bad bēhēd kwééd bonj béenyinné. Bédəŋ bán bēwē, bonj kwééd ēnyəgéd, ebəŋ bó áyāl.

7 Ábē bengóméé bēmbēē néε hōse éche bēbōjséné ákεen á bel. Bwēm ábe é'bédé bó á nló é'bédé néε e'kóté bé nkamlen é' gól, e'só-'ε é'bé bó néε e'só é' baányonj.

8 Nyonj ébédé bó néε nyonj é bebaád, mesonj-'ε mēbé bó néε mesonj mé ngii.

9 E'kíd é'bédé bó á tál ábe é'bédé néε e'kii ábe bad bēwáá'ε ákúdtēn tál á póndé e bel. Ntəgag nıme nımāb mepab mēbēlé'áá mbédé néε ntəgag mé e'bambam ábē hōse híin édoléé ákε á bel.

10 Bēnwōŋ nkon bēwōŋ-'ε nsyəg néε nkon ní ngabobε a mpwεn. Mmē nkon mō-'áá rıwóo ngıne ábel baányonj ebébtéd á etūn é ngon étáan. 11 Bēwóo kəŋ echē ekamlan bó. Ene kəŋ edíi ángel echē enəne' echóg échē éewóo asóg. Ade dīn ádíi á ehób é Hibru bán Abadəne, ábē-'ε á ehób é Grikia bán Apolyəne (nē adé nēn bán mod awē abébte).

12 Néε medim mē'sō métómé ámbíd enén, medim mémpēe mēbe médii méhúε'.

Angel etóo elonj éche elónténé ntóob

13 Angel echē elónténé ntóob entónj échē elonj. Dóo rıwógé néε ehób ébídé á metóngé méniin mé menyán mé e'twé mé gól nıme mēbédé á'sō é' Dyōb.

14 Echē ehób élanjē ángel echē elónténé ntóob, echē ewánlé elonj nēn áá, “Huné ángel éniin éche Dyōb ábánné á mehanj á edīb embáá é Yufretεs.”

15 Ene ángel enhuné échē ángel éniin. Bēmmād bó abonjεn áwúu donje ahóg átíntē e monje mé bad méláán ene póndé chēn, échē epun chēn, ene ngon chēn nımmē mwē mēn.

16 Bēnlāā mε mesonjé mé sánze éche édídé hōse. Ebédé mbwókεl é e'dun é'be.

17 Nēn dóo ményinné échē hōse ne bad ábe bēdíídé chō á ndóg-te. Bad ábe bēndíi chō bēnwāā e'kii ábē bēwáá'ε ákúdtēn tál á póndé e bel. Ábē e'kii é'yágé'áá néε muú, é'bē-'ε ebəŋ néε blúu, é'bē-'ε ebəŋ néε nsule. Nló mbédé échē hōse néε nló ní ngii, muú, mwēntud ne muú nıme rídé ebəŋ néε nsule bēbídē-'ε chō á nsal.

18 Mmē medim méláán, nédē muú, mwēntud ne ebəŋ éche édé néε nsule, ábe é'bídé'áá échē hōse á nsal bēnwūu donje ahóg átíntē e monje mé baányonj mé méláán.

¹⁹ Ngíne edé échê hósε dásō á nsəl ebé-’ε á nkon. Mmāb nkon rídé née nyǎ, ne nló áyāl, bébenlad-te mó ábel bad ebébtéd.

²⁰ Moonyon aníní asyāál awě alyagé ásē awě nímē medim ménkênwúú’ε bénkêntédéé abele á myōb níme bën bébélé. Bénkênsógké e’dáádəŋ bé mbéb abele, bénkênsóg-kaá myōb mémpēe abele, myōb níme bébenlé gól, sílva, brōns, ké meláá, ké’ε hyōn, myōb níme méenyinnē’, méewōgnē’, méēhelé-’ε akε.

²¹ Béetεdte-’áa ádāb abel dé mbéb átimen Dyōb. Béētēdtēē awúu á bad, béētēdtēē akum á ngan, béētēdtēē akáb dé mesón, béētēdtē-’áa echíb.

10

Jone anyine ángel

echě ewánlé mwā nhíbe ní kálag

¹ Hê dōo rínyiné ángel e ngíne empée ebíde ádyōb, esude’ ásē, mbag élanéd mó, ngubélen-ne ebé mó á nló. E’só bémbē mó née enyen, mekuu-’ε mébé mó née mekon mé muú.

² Anwálé mwā nhíbe ní kálag awě bédíbpé áte, ásūm ekuu é ekáá é mbáá á edíb é nkwě-te, ásūm-me ekuu é ekáá é emwed á nkin.

³ Héε áhóbé ne ehób éche échágké éche éwagné ehób é ngii echě edume áte. Ade álébpé esaád, ngin saámbé ênkwentén ne ndumag.

⁴ Ade ékúmé áte kumén, nhedé’áa chōm éche béhóbé abooted dé atel, bonj ríwōgē née ehób ebíde ádyōb nén bán “Koo mekan níme ngin saámbé éhóbé, mébê kun, weétēlé’ mó ásē.”

⁵ Dōo ángel echě ményinnē née ásúmé ekuu ehóg á edíb é nkwě-te bonj ásūm-me échiníí á nkin átíidé ekáá é mbáá amín

⁶ bonj ámwāg melé á dín á Dyōb áde áde á alonjé abé ne abé. Mó áhágé nkonj mí mín ne rísé ne edíb é nkwě ne bwēm é’syāál ábe é’dé áwēd-te. Ene ángel enhób áá “Abébed á pónde ké ahóg déebáá ámpē.

⁷ Bonj áde ángel echě elónténé saámbé étōngē échē elon, Dyōb débēl dyam áde ántíí’ε áá móbēl áde áde á e’konéd-te. Abēl ngáne ánlāā’ε ábē bembəledε, bekal bé’dáədəŋ.”

⁸ Héε ehób éche ménwōgkē née ebíde ádyōb élanjéé me ámpē nén áá, “Kág étéd nhíbe ní kálag níme rídíbnédé áte níme rídé á ekáá é ángel echě etyéémé ne ekuu ehóg á edíb é nkwě échiníí-’ε ébé á nkin.”

⁹ Dōo ríkíí wéε ene ángel bonj rílanjé mó méé ábe me ane mwā nhíbe ní kálag. Dōo álánjéé me áá “Kōb nén, édyē. Achəád wε abum áte bonj ānyīn wε á nsəl née e’chuu.”

¹⁰ Dōo ríkóbé mwā nhíbe ní kálag áwe ekáá, ndyé-’ε mó. Annyīn me á nsəl née e’chuu. Bonj áde nímáá mó amii, anchəád me abum áte.

¹¹ Dōo bəlánjéé me bán, “Etánjéné mekan ahób níme mébenléd ne melonj híin, bad nyaa ne nyaa, mehób nyaa ne nyaa ne kəŋ é bad híin.”

11

Jone anyiné mbónj ébe

¹ Dōo bébágé me ntónj níme rídé née chōm éche béhəgnéé bwēm, bonj bəlāngē me bán, “Kág éhəg ndáb e Dyōb, éhəg-ke menyán mé e’twé, étōŋ-’ε bad ábe bébage Dyōb edúbé áhed.

² Bonj weéhāgē’ eyáde pen áyāle nén bébágé chó wéε bad ábe béebíi Dyōb. Bédyanjéd Dyad áde Asáá amín á etún é móom mé ngon méniiin ne ébe.

³ Měbě échēm mbónj ébe kunze áhób mekan níme mébenléd á pónde echě ehúε’ á etún é e’pun ekále ehóg mbwókεl ébe ne móom ntóób. Béwāā-’ε mbóté é melebe.”

⁴ Echén mbónj ébe édii mel mé menzab mébe ne metii mé etrukánj mébe níme métyéémé á’sō ábe Sánjwéé awě akamlan nkōŋsé.

⁵ Nzé mod awémténé-’ε bó ebébtéd abel, muú míbíd bó á nsal nıme rıhyante ábāb bad bé ekoyı́ mımād-te bó ásē. Nén dōo kénzée awē awémténé bó ebébtéd abel béwūū’ε mó.

⁶ Abén bad béwóo ngıne ákōη abobe ámın ábel nén mbúú eechóg á pón dé echē bélāηgeé bad mam nıme Dyōb áhóbé aá mēbenléd. Béwóo-’ε ngıne ábel e’dıb é’tım mekiı́, béwōη-’ε áπεεν medım á nkōηsé pón dé ké ehée echē bédáá.

⁷ Ade bémād-taá mam ahób nıme belómé bó ahób, ene nyam echē ebıde á echóg echē éewóo asóg ētyēēmēn bó nzum, etóm bó áte ewúú-’ε bó.

⁸ Mmāb ndım-me ménaá á nzii echē epoo’ á dyad ámbáá tē wée bēmboméé awab Sāηgwée á awōg. Béchāge áde dyad á ngan-tē bán Sodom káa Egipto.

⁹ A etún é e’pun é’láán ne eped, bad bēbıd meloη ne meloη, metúmbé ne metúmbé, mehób nyaa ne nyaa, ne bad nyaa ne nyaa bēnōn mımāb ndım ésebán békwentan bán bélıme mó.

¹⁰ Bad ábe bédé á nkōηsé béwōgēn abén bad bébe echab kwéed menyıηge. Béchāg ngande, bēbāg-ke nhóg ne anıńı nde álúmed menyıηge. Bēbēl nē áyāle ábē bekal-bé-e’dáádāη bébe bēpıńnádtaá bó metake bwāmbwam áde bēbédé á nkōηsé te.

¹¹ Boη ámbıd e ábē e’pun é’láán ne eped, pemε e alongé embıd wée Dyōb esól bó áte bēpuu betyéem-me ámın. Mbwóg rı ngıne ménkōb bad ábe bényın bó.

¹² Dōo ábē bekal-bé-e’dáádāη béwōgeé ehób echē échāgké ebıde ádyōb née elāηgeé bó nén aá, “Nyéhyag ámın hén.” Dōo bésólé á mbag-tē béke-’ε ádyōb. Ábāb bad bé ekoyı́ bényın née békagké.

¹³ Abwōg-ábwōg ndōob énaηnéd ne ngıne. Eped é dyad ehóg átıntē e e’ped dyōm ábe áde dyad ámbáá émpāηtéd áte. E’kálé e’ bad saámbé bēnwē áde ndōob énaηnéde nē. Mbwóg ménkōb bad ábe belyágé ásē, bēbage Dyōb á ngumε, mó awē adé ámın, edúbé.

¹⁴ Medım nıme mélónténé mébe méntōm. Boη nōné! Medım nıme mélónténé meláán mékwógé ape.

Angel etóo eloη echē élónténé saámbé

¹⁵ Angel echē elónténé saámbé entóη eché eloη. Dōo ehób eche échāgké ebıde ádyōb ehōbē nén bán, “Nkamlen mé nkōηsé rıtımé nkamlen nıme awed Sāηgwée, Dyōb ne awē Krıstā, ákamlén-ne á ngınde ne á ngınde.”

¹⁶ Hē dōo ábē bad bēmbáá móom mébe ne bēniin ábe bēdíıde metii mé nkamlen á’sō é’ Dyōb bēkwédé ásē á’sō é’ Dyōb bēbage mó edúbé.

¹⁷ Béhóbé nén bán,
“Séságnéné we a-Sāη Dyōb á Ngum, we awē edé ane ne awē ambé.
Séságnéné we áyāle ebēnlédé echōη ngum eboótédé akamlen.

¹⁸ Bad ábe bébenlé we bēnlıη áyāle melıηgá mımōη mé ngıne mēmpē.

Pón dé epedé echē békáadté bad ábē bēwédé.

Pón dé epedé echē ábōη bembāledε, bekal bē’dáádāη,
ne bad ábe bēbenle we ábe bēbage we edúbé, bad bésyāāl,
ken bad ábe bédé etógnén-ε ké’ε ábe béesē etógnén, wésābēē bó.
Ene pón dé dōo wēbēbēdtē bad ábe bēbēbte bad á nkōηsé te!”

¹⁹ Hē dōo rınyıne ndáb e Dyōb echē edé ádyōb née edıbnédé. A ndáb-te wē-’ε, nnyın Ntyág mé Melē. Emwedmwed étómáá, e’saad é’bıde’, ádyōb ákumé’ áte, ndōob énaηnád ásē, meláá mé mbúú mé ngıne-’ε méhúne.

12

Jōne ányıne mmwaád ne dragōne

¹ Hē dōo e’chemléd é’ ngıne é’bıde ámın. Mmwaád ambé awē eche mbóté émbēē enyēn, ngōn chí-’ε ebé mó á mekuu sé. Ekóté é nkamlen eche betintıne dyōm ne bébe bēdíı áyāl ebédé mó á nló.

² Ambé dyēm, ákwōg-ke achyáa. E'wε ne metake mé achád nıme áwógé'áá mēmbēl akánéd awé ámın.

³ E'chemléd bé menyáké bémpēe bémbıd ámın. Dóo dragōn ébıdéd táléd. Enkāl bwāmbwam, éyágé-'ε. Enwōη nló saámbé ne meséb dyōm. Nló téé ménwāā ekóté é nkamlēn.

⁴ Andolén nımē nkon donje ahóg átıntē e monje mé betintine méláán ábe bébédé ádyōb, abwém-me bó á nkōηsé-te. Ene dragōn entyéem mmwaád awē ahédé'áá achyáa á'sō-te ábel nén nzé achyáá ádyē mó mwān.

⁵ Dóo ane mmwaád áchyáá mwān a mwēnchóm awē atāηgéné meloη mésyāāl akamlēn ne ekáá éche éhyédé. Boη bēnsog mwān, békēēn mó wēε Dyōb ádíı ne ádē atıı dé nkamlēn.

⁶ Ane mmwaád antóm mehélé á ehyāηge wēε Dyōb dēmbōηsénné aá bétōgen mó á etūn é e'pun ekálé ehóg mbwókel ébe ne móom ntóob.

⁷ Hē dóo nzum ékúmmé ádyōb. Maıkeε bó éche ángel bentyēēmēn ene dragōn nzum. Ene dragōn chó-'ε ámpē ne éche ángel bétyéémén bó nzum.

⁸ Boη Maıkeε ne éche ángel bēntōm ene dragōn ne éche ángel áte. Dragōne ne éche ángel bēnkēnwōηgé etál ádyōb ámpē.

⁹ Dóo béhúnté ene sāηkalaa á dragōn á nkōηsé-te. Ene dragōn chó ebédé ene nyā e'boód echē béchāgeé bán Devāle ne Satanε, awē adoge' nkōηsé řısyāāl. Bémbwēm-me éche ángel ésyāāl ásē á nkōηsé nchoo ne mó.

¹⁰ Hē dóo řwógé ehób éche echāgké ébıdéd ádyōb éhōbē nén bán, “Bōob-pōó, e'soósoη é' Dyōb é'pédé. Dyōb álúmté eche ngıne e nkamlēn née kōη. Awē Krıstā alúmté echē ngıne bōob. Ayāle ane awē ahóbé'áá á'sō é' Dyōb nkūu ne müte aá ábesyānē baányāη bébélé mbéb, béhúnté mó á nkōηsé. Abánáá bó mam áyāl á'sō é' Dyōb nkūu ne müte.

¹¹ Mekıı mé Mwān-a-Ndyōη řı mbód ne mbóη e mbále echē bébıdéd'áá bēmbēl bétóm Satanε áte. Bēnkwentén ké kwééd ákal eyale é Dyōb áyāle nkalaη nıme békálé'áá mbédé mbále.

¹² Né-ōó, mıne ne ábe bésyāāl ábe bédé áwed, bēnwōg menyıηge. Boη ndutul ébē ne bad ábe bédé á nkōηsé ne ábe bédé á edıb é nkwxé áyāle nén Devāle asudé ásē áwēn ne melıηgá mé ngıne ngáne ábíı aá eche póndé edé esōη.”

¹³ Póndé echē ene dragōn ényıné aá béhúnté mó á nkōηsé, embootéd ane mmwaád awē anchyáá mwān a mwēnchóm anan.

¹⁴ Boη bēmbē ane mmwaád mepab mébē nıme sāηkalaa a mbye, ábel nén ápume ápe hōm áde bébōηsénné mó á ehyāηge, hōm áde ákudté ntōgen á etūn é mwē řıláán né eped, wēε békāá'ε mó wēε ene nyā.

¹⁵ Dóo ene nyā ésádé ane mmwaád aléed á yāl. Adē aléed dēnsyōgé née edıb émbáá, ábel nén éhōod ane mmwaád.

¹⁶ Boη ndōob enwōηgén ane mmwaád émıı edıb éche émbıd ene dragōn á nsāl.

¹⁷ Dóo dragōn élıηné ane mmwaád, boη ákāg ákumé' bel ne nchyáátén nıme ane mmwaád řısyāāl nıme řlyágé ásē, bad bésyāāl ábe bébele ngáne Dyōb áhēdédé boη bébıdē-'ε Yesuε mbóη.

¹⁸ Dóo ene dragōn étyéémé á nkin mé edıb é nkwxé.

13

Jōne anyıné nyam ébe

¹ Hē dóo řnyıné nyam ebıdéd' á edıb é nkwxé-te. Ene nyam enwōη meséb dyōm ne nló saámbé, ewōη-'ε e'kóté bé nkamlēn dyōm áwe meséb mın. Nló téé ménwōη đın áde ásyāā' Dyōb.

² Ene nyam echē ményınnē embé née ebwé é ngā, nımē mekuu-'ε mékāl mébé-'ε nyōη áyāl née mekuu mé nyam e ahın echē ekaa' ewōη-'ε nyān éche échábé eche béchāgeé bán

Béε. Mmē nsəl mém̄bē nēε nsəl ní ngii. Drāḡone ambě ene nyam eche ngíne, ábe-’ε chó adē atii dé nkamlen ne ngíne e nkamlen.

³ Ene nyam enwón nlo nhóg nĩme mém̄bē byánán níkúde sii echě empon chó awúu, bon sii eched étim amaa. Yǎl enkóm bad bé nkōnsé bésyāāl áte áyāle enén nyam, bébootéd-te chó ahíd.

⁴ Bad bēbágé’áá draḡone edúbé áyāle ambě ene nyam nĩmē nkamlen. Bēbágé’áá ene nyam chómpē edúbé bēhóbé nén bán, “Nzé-módé adé nēngáne enén nyam? Nzé-módé ahele atyéémén chó nzum?”

⁵ Bēmbě ene nyam kunze áhób e’yale é’ kúmbe ne e’yale ábe e’syáá’ Dyōb. Bēmbāg-ke chó kunze ábenled nĩmē nkamlen á etún é móom mé ngon éniin ne ébe.

⁶ Dóo ene nyam énédté nĩmē nsəl áte bon ébootéd Dyōb asyáñ. Ansyáñ dñn á Dyōb, asyáñ abwóg á hóm wéε Dyōb ádyεε’ε, asyén-’ε bad bésyāāl ábe bédé ádyōb.

⁷ Dyōb dēmbě-’ε ene nyam kunze áwan nzum ne ábē bad, átóm-me bó áte. Ambě-’ε mó kunze ákamlen metúmbé ne metúmbé, melon ne melon, mehób té ne bad nyaa ne nyaa.

⁸ Moosyāāl awě adyεε á nkōnsé ábe chó edúbé. Bad ábe bēbēé chó edúbé bédii bad ábe bétélé dñn á kálag e alongé e Mwān-a-Ndyōñ ní mbód awě bēnwū’é. Bēntel bó mñn se á pónde echě Dyōb dēnhāgkē nkōnsé. Moosyāāl awě adyεε’ á nkōnsé ábe chó edúbé. Moosyāāl awě bētelee mó dñn á kálag e alongé se á pónde eche Dyōb dēnhāgkē nkōnsé. Mwān-a-Ndyōñ ní mbód awě bēnwū’é mó awóó enén kálag.

⁹ Kénzée awě awóó metúu áwóge’.

¹⁰ Kénzée awe edíí nén bán atāngéné ake á mbwōg ákě á mbwōg, kénzée-’ε awě atāngéné awé ne nkwaté, nkwaté-’áá bēwūennē mó. Nén áhednad bán bad bé Dyōb bēwōñ e’kan bé nlém, bēchāñned-te ngíne-ngíne ne eyale é Dyōb.

¹¹ Hē dóo rinyíné nyam empée ébídé á ndāb-tē, enwón meséb mébe nēngáne mwān-a-ndyōñ ní mbód, éhābē-’ε dyam nēε draḡone.

¹² Ebēnládtáá ngíne echě nyam e’só, ébelé-’ε áned áwe e’só-te dēn. Abelé-’ε nkōnsé ne bad ábe bédé áwēd-te áá bēbage’ ene nyam e’só edúbé. Ene nyam ebédée nyam echě enwón sii echě empon chó awúu bon ene sii émaa.

¹³ Ene nyam echě elónténé ébe embēl mekan mé menyáké mé ngíne. Embēl muú níbíd ádyōb níhún á nkōnsé bad bésyāāl bényín-ne.

¹⁴ Andög-ke bad ábe bédé á nkōnsé bésyāāl ne nĩmē mekan mé menyáké nĩme ákúde kunze ábel. Abelé’áá-’ε nē á’sō wéε ene nyam echě enkūd sii bon ene sii épon chó awúu. Anláá bad áá bēbel edíidñge éche bēbagéé edúbé éche éwágné nyam echě enkūd sii e nkwaté bon ebé ebé á alongé.

¹⁵ Bēmbě nyam echě elónténé ébe kunze áhébe pemε e alongé á edíidñge é nyam e’só ábel nén éché edíidñge éhel dyam ahób éwúu-’ε bad bésyāāl ábe bēekwentene mó edúbé abε.

¹⁶ Ene nyam ennyágéd bad bésyāāl, ken bad ábe bédé etógnén ké’ε ábe béesě etógnén, nhon ne ntógétōke, ntāñ ne kunze, áá bēhē bó e’chem áwab ekáá émbáá ké’ε áwab e’só é’mbōm.

¹⁷ Modmod eéhele’áá chōmchōm achan ké’ε asóm ésebán awóó ábē e’chem. Abé e’chem é’bédée dñn áde enén nyam ké’ε eche nómbε.

¹⁸ Nén áhedne debyéé. Mod ké ahée awě awóó nsōñten áhed áte chōm éche nómbε echě ene nyam edíí. Ene nómbε edíi nómbε e dñn á mod. Ane mod eche nómbε edíi mbwókel ntóób ne móom ntóób ne ntóób.

14

Jone anyiné Mwān-a-Ndyōñ ní mbód ne ábē bad

¹ Hē dóo rínóné bon rinyíné’ Mwān-a-Ndyōñ ní mbód atyéémé á mbōod eche bēchāgεé bán Zayon. Bad bēbédé ne mó mbwókel ekálé, móom mé e’kálé méniin ne é’niin ábe bēnwōñ áde dñn ne dñn áde Sáá áwab mesó mé mbōm.

² Ene pónde dǎo ríwógé ehób ébídé ádyōb. Echê ehób ébédéε née ntogag mé eláá éche ésoḅpe, ébé-ε née ntogag nĩmē mbāg nzé ngin etómé. Ehób éche ménwōgkē ébédéε nēngáne ntogag ní bad ábe békume rĩlendε.

³ Abē bad mbwókεl ekálé ne móom mé e'kálé é'niin ne é'niin béntyēem békōnē' nkāngé mékōlē á'sō bé atii dé nkamlen ne á'sō é' nyam chē éniin éche édé á alongé, ne á'sō é' bad bémháá. Modmod enkēhenlé nĩmē nkāngé ayáge nzése bó bad mbwókεl ekálé móom mé e'kálé méniin ne é'niin ábe Dyōb ákódté á nkōnsé-te.

⁴ Abén bad bēbédéε bad ábe béēwōgē mbinde e mmwaád áyāle nēn béēbíí'ε nsób mé mmwaád. Abē bad bóo béhíde, Mwān-a-Ndyōŋ ní mbód kéhéé wēε ákagké. Abén bad bóo békódté átíntē e baányōŋ. Bó-'aá bédé née e'pum bé'só ábe bēbágé Dyōb ne Mwān-a-Ndyōŋ ní mbód née mendε.

⁵ Metóm ké mehóg méesaá bó á nsal, béēwóo-'áa awusé ké ahóg á yāl.

Angel éláán épééné nkalan ní mbakú e Dyōb

⁶ Hē dǎo rĩnyíné ángel empée epumme' se ádyōb. Ene ángel empēén nkalan ní bwām nĩme rídé abé ne abé. Mmē nkalan mó-'aá álāngé'áa bad ábe bédé á nkōnsé, bad nyaa ne nyaa, metúmbé ne metúmbé, mehób nyaa ne nyaa, ne melon ne melon.

⁷ Ene ángel enhób ne ehób éche échágké aá, “Nyébage Dyōb edúbé, nyébage-ε mó mekenag áyāle nēn eche pónde e nkáásé emaa ape. Nyébage' edúbé ne ane awē ahəgé amĩn ne ásē, edíb é nkwx̄ ne n'yélé.”

⁸ Angel empée echē elónténé ébe enhíd mó, éhōbē nēn aá, “Ndəle e Dyad, Babilōn amaa ne amaa ásyāāl! Ambēl bad bé melon bésyāāl bēmmwē nĩme mĩm mé ngíne. Mmē mĩm mébédéε esíí é nkábtéd mé akwalεε.”

⁹ Angel empée eche elónténé éláán enhíd bó, éhōbē ne ehób éche échágké aá, “Kénzée awē abage' ene nyam eche ebídé á edíb é nkwx̄-te ne échē ediídingε edúbé boŋ ákūd-te ábē e'chem áwe e'só é' mbōm ké'ε á ekáá,

¹⁰ mómpē āmwē mĩm nĩmē rídé melingá mé Dyōb. Bésyógé mó á kōb e melingá mé Dyōb ne ngíne esyāāl. Kénzée awē abage ene nyam edúbé ane mod ákūd metuné mé muú nĩme rĩhunne' bwāmbwam á'sō é' ángel éche ésáá ne Mwān-a-Ndyōŋ ní mbód.

¹¹ Mwēntud nĩme rĩbídé á muú nĩme rĩhyānte' bó, ríchágke' amĩn á ngíndé ne á ngíndé. Nkuu ne müte, nkóme áte méesaá ne bad ábe bēbage ene nyam ne échē ediídingε edúbé. Né-'aá edíí ne kénzée awē awóó e'chem é' dīn ábe ene nyam.”

¹² Nēn áhednad bán bad bé Dyōb békaŋ nlém. Bad ábe bēbele ngáne mbéndé é Dyōb éhedéé boŋ bédúbe-ε Yesue.

¹³ Dó-'aá ríwógé née ehób ébídé ádyōb éhōbē aá, “Tēl ásē nēn wēé, bootya bōob, nnam ne bad ábe bēwédé, áyāle bédúbpé Sāngwéé.” Edəádəŋ éhóbe nēn aá “Eε, békūd nkóme áte áyāle nsón nĩme bēbélé, békūd nsábe áyāle nsón ní bwām nĩme bēbélé.”

Jōne anyíné bépáde' mbote á nkōnsé

¹⁴ Dǎo rĩnóné boŋ rĩnyínē mbag eche épúbe'. A mbag mĩn wē, mod andyεé awē awágné Mwān-a-Moonyōŋ. Ekóté é nkamlen é gól ébē mó á nló, páá echē ekóḅpe eche bépádnéé bwēm nēngáne ngun, chó-ε ebé mó ekáá.

¹⁵ Angel empée embíd á ndáb e Dyōb-te élēbpē ane awē andyεé á mbag mĩn ne ehób éche échágké aá, “Benléd echon páá ápád mbote, áyāle pónde epedé echē bépádeé. Mbote é nkōnsé emáá ayəg.”

¹⁶ Dǎo ane awē adyεé á mbag mĩn átōmtéé páá á nkōnsé, apád-te mbote é nkōnsé ésyāāl.

¹⁷ Dǎo ángel empée echē chó-ε ámpē enwálé páá echē bépádnéé bwēm nēngáne ngun ébídé á ndáb e Dyōb echē edé amĩn.

¹⁸ Angel empée empě echē ewóó ngıne ámın e muú, embíd á menyán mé e'twé bon álēbpē ángel echē ewánlé páá echē ekóbpe ne ehób echē écháǵké aá, “Benléd echon páá, éladen mechəŋ mé e'pum é' mel á nzag éche édé á nkōŋsé, áyāle e'pum é'yáǵé.”

¹⁹ Dóo ene ángel étómté eche páá á nkōŋsé bon áladé ábē bad ábwēmē bó wēe Dyōb álúmtéé nımē melıǵá mé ngıne, ngáne bēladéé e'pum é' mel bon bēbwém á bwāl bé e'pum é mel.

²⁰ Bēndyāŋ ábē e'pum é' mel á bwāl ábe bēesē á dyad tē. Mekiı mémbūl, mébé e'che ásē dyam méta mehóg ne eped, méchāb-pe áte dyam mbwókel é máyl ébe.

15

Jəne anyıne ángel saámbé ne medim saámbé

¹ Hē dóo rınyıne e'chemléd bémpēe ádyōb ábe bēmbē ngıne, bēnkōmēd me yāl áte. Menyın ángel saámbé éche ewánlé medim saámbé. Mmē medim móo médé medim mé asóg áyāle móo Dyōb débēnlédte álúmed nımē melıǵá ámād-te áte.

² Dóo rınyıne chōm nēe edıb é nkwx̄ éche édé nēe dyenē, éche békúmténé ne muú. Menyın-ne nēe bad bétyéémé á nkəǵ mé échē chōm éche ébédé nēe edıb é nkwx̄, bēwálé rılendē rı Dyōb. Ábē bad bēbédéé bad ábe bēntōm ene nyam áte, ne échē ediıdıŋge ne nómbē e dın áde ene nyam e'só.

³ Békóné'áá nkəŋgé nıme mbaledē a Dyōb, Mosēe, ne nıme Mwān-a-Ndyəŋ rı mbód, bán,

“A-Sáŋ Dyōb á Ngum,
rımōŋ mbeltéd rıde ngıne rıkómté-'e mod yāl áte.

A kəŋ e meloŋ, * echōŋ nyaa etəŋgéné, edé-'e mbále.

⁴ A-Sáŋ, nzé-módé éebáŋ we?

Nzé-módé eébāǵē we edúbé?

Mmōŋpen-naá esáá.

Bad bé meloŋ bésyāāl béhyē we edúbé abe.

Mmōŋ mbeltéd nıme rıtəŋgéné rıbíde áwed.”

⁵ Ade nēn átómé dóo rınyıne nēe bédıbpé ebem é Dyōb á ndáb e Dyōb.

⁶ Dóo ángel chē saámbé éche énwālē medim saámbé ébíde á ndáb e Dyōb-te wē. Bēnhē mbóté échē esáá éche ekine' áte, bēwáá-'e bengáá bé gól á təl tē.

⁷ Dóo nyam póg áfıntē nyam éniin, ébáǵé échē ángel kúmbe é gól saámbé, échē éloné ne melıǵá mé ngıne mé Dyōb, mó awē adé abé ne abé.

⁸ Dóo mwēntud mé ehúme é Dyōb ne ngıne e Dyōb bēloné á ndáb é Dyōb-te. Modmod-te ekēnhēnlé asól á ebem tē wē káəŋ né medim saámbé nıme échē ángel saámbé mépéde á asóg.

16

Kúmbe saámbé é melıǵá mé ngıne mé Dyōb

¹ Dóo rıwóǵé nēe ehób éche écháǵké ébíde á ndáb e Dyōb te wē, élanǵē échē ángel saámbé aá, “Nyékag, nyésyog melıǵá mé ngıne mé Dyōb nıme médé á kúmbe saámbé te á nkōŋsé te.”

² Hē dóo ángel e'só ékíi ene kúmbe e melıǵá mé ngıne mé Dyōb asyog á nkōŋsé-te. Melóg nıme médé ebébtéd, nıme méwag bwāmbwam mémbíde bad á yāl. Ábē bad bēbédéé bad ábe bēnwōŋ e'chem ábe ene nyam bēbé-'e bad ábe bēbáǵé'áá échē ediıdıŋge edúbé.

* 15:3 Doŋge á kálag dé'só áwóó: kəŋ e meloŋ; doŋge-'e áwóó: kəŋ e bad bé Dyōb.

³ Dóo ángel echě elónténé ébe ésyógé ene kúmbe e melingá mé ngıne á edıb é nkwě te. Měntım nęngáne mekiı mé ndim mı mod. Chóm-té éche ebédé á alongé á edıb é nkwě-te wě énwē.

⁴ Dóo ángel echě elónténé eláán ésyógé melingá mé ngıne nıme mėbédé áwē kúmbe', á e'dıb ne á n'yélé tē. Abē e'dıb bėntım mekiı.

⁵ Dóo nıwógé ángel echě ekamlan mendıb ehóbe' aá, "Mbakú e nkáásé echōn etąngéné. Wε awě edé, awě ambé-'ε. Wε awě Esáá."

⁶ Mbakú echōn etąngéné áyāle bėnsyōg mekiı nıme ábōn bad ne ábōn bekal-bé-e'dǎǎdǎn, né-ǎǎ ebagé bó mekiı ámwé. Mmē nkógsen mó-'aá bétąngéné akud.

⁷ Dóo nıwógé nēe ehób ebıdē á menyán mé e'twé ehǎbē nēn aá, "A-Sán Dyōb á Ngum, mbakú echōn etąngéné edé-'ε mbále."

⁸ Dóo ángel echě elónténé éniin ésyógé melingá mé ngıne nıme mėbédé áwē kúmbe-tē á etondεε. Dyōb dėmbě Etondεε ngıne áhyaád bad nēe muı.

⁹ Bad bėnhyān ne e'chode bé ekıde é' ngıne. Héε bėsyáá đın á Dyōb mó awě ákamlan nımē medim. Bon bėnkėnhǎnłénné mbeltéd mé mbėb átimen Dyōb ábe mó ehúmé.

¹⁰ Dóo ángel echě elónténé étáan ésyógé melingá mé ngıne nıme mėbédé áwē kúmbe á atii dé nkamlen áde ene nyam echě ebıdē á edıb é nkwě-te. Hē dóo nkamlen nıme ene nyam nıkwédé ehıntén áte. Bad ábe bėhıdē'áá ene nyam bėlááde'áá ábab e'chém áyāle e'wε ábe bėwógéé.

¹¹ Bėnsyōn Dyōb ámın áyāle mewε mé melóg nıme bėwógé'áá. Bon bėnkėntεdēé nımāb mbeltéd mé mbėb átimen Dyōb.

¹² Dóo ángel echě elónténé ntóob ésyógé melingá mé ngıne nıme mėbédé áwē kúmbe-tē á edıb é mbáámbáa é Yufretes. Echě edıb énlēn, ábonsen nzii ábel bon kǎn echě ebıdē wēε etondεε ábıdēé ehel atóm.

¹³ Dóo nınyıné nēe e'dǎǎdǎn bé mbėb é'láán ábe é'dé nēe e'bıd é'bıdēé. Abē e'dǎǎdǎn, ehóg émbıd á nsal nıme dragōnε, ehóg ebıd á nsal nıme nyam echě embıd á edıb é nkwě-te, échınıı-'ε ebıd á nsal nıme nkal e'dǎǎdǎn á metóm.

¹⁴ Abē e'dǎǎdǎn é'dıı e'dǎǎdǎn bé mbėb ábe é'bele menyáké, é'hyóme' nkōnsé áte nısyāł, bėtānē kǎn é bad, bėladé bó áte, ábel bėbonsen nzum e epun éche Dyōb á Ngum ákáádté bad.

¹⁵ Yesue ahóbe aá, "Nyénōné, mǎpě á epun éche modmod éebıı'é, ngáne nchıb ápagké. Nnam ne ane awě adyεé epin, awále-'ε eche mbóté áyāl ábel bon eékāg nsób bon awóg akwágké á'sō é' bad."

¹⁶ Abē e'dǎǎdǎn bėnlǎd echě kǎn áte á hōm áde bėchǎgεé á ehób é Hibru bán Amagadōn.

¹⁷ Dóo ángel echě elónténé saámbé chó-'ε ésyógé melingá mε ngıne nıme mėbédé áwē kúmbe-tē á pemε-tē. Ehób éche échágké émbıd á atii dé nkamlen á ndáb é Dyōb te, ehǎbē nēn aá, "Ebėnlédé."

¹⁸ Emwεdmwεd étómé'áá, dyōb ákumé' áte, ngın-ne étóme'. Ndǎǎb ennǎnǎd ne ngıne nyaa echě éebėnlédéé ámpē taa moonyon abág á nkōnsé. Ndǎǎb ennǎnǎd ne ngıne nyaa echě ebédé ebėbtéd.

¹⁹ Hē dóo dyad á ngıne ámbáá ákábné áte monje mėláán, myad mėmbáá nıme mėbédé á melon mėsyāł mėmpāā. Dyōb dėnkamtén ngıne-e-dyad, Babilōnε, ábēl-le aá bad ábe bédé áde dyad bėkud nkógsen adēhób aá móbel bėmwē mım nıme nımē melingá mé ngıne.

²⁰ Dyad ké ahée áde mendıb mėnlǎnǎdté dėmbō, mbǎǎd ésyāł-le ényōn.

²¹ Meláá mé mbúú nıme médé e'del dyam móom mé kıló mėniin ne étáan, mėbıdē'áá ámın mėhüntād baányon ámın. Abē bad bėnsyōn Dyōb áyāle ábē e'dim é' meláá-mė-mbúú bėntōmtēn ebėbtéd abé.

17

Jōne anyıné mmwáád awě adiıdē nyam

¹ Dóo ángel póg átıntê échê ángel saámbé éche énwālē kúmbe saámbé épédé boŋ élāngē me aá, “Hyǎg, nıke nılúmed wε nkógsen nıme akwalεε ambáámbáa ákudté. Ane akwalεε adyεε’ dyad ámbáá áde áde benben ne e’díb é’mbáá híin.

² Mmwaád awě kâŋ é meloŋ mé nkôŋsé ésyāāl énáŋnáádtáá. Bad bé nkôŋsé bémwágé’áá mım nıme ane mmwaád mékôbē bó békābē-’ε mesón ne mós.”

³ Dóo Edáádāŋ é Dyôb épíídé me, boŋ ángel ékεεné me á ehyáŋge. Ahed dó-’aá rınyıne mmwaád nhóg. Ane mmwaád andıı nyam echě eyāge. Ene nyam enwóŋ mın nıme mésyāā Dyôb yāl esyāāl. Ene nyam enwóŋ nló saámbé ne meséb dyôm.

⁴ Ane mmwaád anwáá mbóté echě eyāge’, ndın eche kâŋ éhāgkē ne echě etómtánnáá ayāg. Ankútén yāl esyāāl ne bwēm é’ gól ne bān bé meláá mé etógnén ábē bεpεε áte ne bwēm bé etógnén bémpēe. Anwálé kâb e gól á ekáá éche elóné ne mekan mé nkólongó ne mekan mé mbinde mé akáb dé mesón.

⁵ Dın ábédé mós á’sō é’ mbōm néε kun e e’koŋnéd áde mod énkēmbıı’é, ábédé bān, “Babilōn, Dyad á ngıne. Nyaá a bekwalεε ne mekan mé mbéb á nkôŋsé te.”

⁶ Dóo rınyıne ane mmwaád, mekıı mé bad bé Dyôb ne mekıı nıme bad ábe bébele’ ngáne Yesue áhedéé, mékóbé mós néε mım.

Ade rınyıne mós, menyáké mé ngıne ménkōb me.

⁷ Dóo ene Ángel ésedtéε me aáken, “Cheé ékáá boŋ menyáké mékôbē wε? Mēlāā wε kun e mmwaád ne e nyam echě ádíídé, echě ewóó nló saámbé ne meséb dyôm.

⁸ Ene nyam echě wényınnē, ekébē á alongé boŋ eesaá á alongé bōb. Embıd á echóg echě éewóó asóg, áke wée bėwūı’é chó. Bad ábe bédé á nkôŋsé, ábe Dyôb déetelεé nımāb mın á kálag eche ewóó mın nıme bad ábe békúdé alongé áde déemaá’ byánán áhǎg nkôŋsé, menyáké mékôb bó. Yāl ékōm bó áte ányın nyam echě embé á alongé boŋ eesē á alongé boŋ étim abé alongé ámpē.

⁹ Né dóo debyéé ne nsōŋten béhednadté. Mmē nló saámbé nıme ene nyam éwóó rıdıı e’kone saámbé ábe ane mmwaád andıı’é ámın, nıbé-’ε kâŋ saámbé.

¹⁰ Átıntê échê kâŋ saámbé, étáan émáá awé, póg edıı edé á nkamlen, enıńıı póg-ke eépédéé á nkamlen. Boŋ áde épeé, édyεé á esón é póndé.

¹¹ Ene nyam echě embé boŋ eesē bōb, chō elónténé kâŋ waam. Echê kâŋ saámbé chóó éwóó chó, ekag-ke wée éwēē.

¹² Meséb dyôm nıme ene nyam médıı kâŋ dyôm éche éékūdē nkamlen. Boŋ békūd ngıne ákamlen néε kâŋ nchoo ne ene nyam áyāle háwa póg.

¹³ Ntıı nhóg móó échê kâŋ dyôm éwóó, bėbage-’ε ene nyam echab ngıne ne nımāb nkamlen.

¹⁴ Bėwān nıum ne Mwān-a-Ndyōŋ ní mbód. Mwān-a-Ndyōŋ ní mbód átōm bó áte á nıum. Nén débenléd áyāle mós adé Sáŋgwéé a baásyāāl, abé-’ε kâŋ e kâŋ ésyāāl. Adé ne bad ábe Dyôb áchénlé boŋ ápwēd-ε, ábe bėbenle mós ne nlém nhóg.”

¹⁵ Dóo ene ángel élāngéε me aá, “E’díb ábe ényıne wée ane mmwaád-a-akwalεε ádyēē, é’dıı bad, amute, meloŋ ne mehób.

¹⁶ Meséb dyôm nıme ényıne bóobe ene nyam békóó ane akwalεε. Bėkobén mós chōm ésyāāl echě áwóó, bėbēl abé nsób. Bėdyē mós nyam, bėhyāād-ε mós á muú.

¹⁷ Bėbēl nē áyāle Dyôb áhédé bó nıme ntıı á nlém-tē, nıme áhedéé aá bėbel. Dyôb átıídé nén aá échê nyam éwōŋ ntıı nhóg, ábele mós néε mod nhóg. Bėbē ene nyam echab ngıne e nkamlen káŋŋe póndé echě e’yale ábe Dyôb áhóbé bėlōnnē.

¹⁸ Mmwaád awě ényıne adıı dyad ámbáá áde ákamlan kâŋ é nkôŋsé.”

18

Jōne anyıne ngáne Dyôb ákógséné Babilōne

¹ Ade nımén mekan métómé dóo rınyıne néε ángel empée ébíde ámın, echě ewóó nkamlen ní ngıne, éche ehúme épené’ nkôŋsé áte rısyāāl.

² Dóo ákáné áte ne ehób éche éhágké aá, “Akwedé, Babilɔnε, ndale e dyad akwedé! Atimé dyad dé e'dáádəŋ bé mbéb, abón dé e'dáádəŋ ábe béesáa é'syā́l, ne abón dé menɔn nıme méesáa* ne nıme bad békóó.

³ Ayā́le bad bé meloŋ mé nkõŋsé bésyā́l bėnwōŋ esíi ábel mekan mé mbéb nıme ábeléé byánán abagé bó nı́m nıme mékóbé bó. Kəŋ é nkõŋsé ékábne mó asón. Esíi é ngıne ábel mekan mé mbéb échē-’ε, ébélé bekáb bėnyoŋgé bé nkõŋsé bėsúde nhɔn.”

⁴ Dóo nıwógé ehób émpēe ébıde ámın nén bán,
“Abēm bad, nyébıd adē dyad áte,
ábel nén nyéelatán bó ábel mbéb boŋ nyéekūdē akab dé nkógsen nıme békudté.

⁵ Mbéb nıme nıkúmné mó á yāl nıde e'che se ádyōb,
Dyōb-pe ákamténé nıme mekan mé mbéb nıme ábélé.

⁶ Běl mó melemlen mé dyam nıme mó-’ε ábélé wε.
Sábé mó ngen ébe áyā́le mekan mé mbéb nıme ábélé.
Həgé mó nı́m ngen ébe á kōb echē áhágké wε ébe mó.

⁷ Ewōgēd mó ndutul ne metake nıme méde ngen ébe ne nhəgtéd mé ehúme ne esíi é ngıne ábel mekan mé mbéb éche ábágé yāl.

Ahóbe’ áwe nı́m-tē aá,
‘Ndyéé nēe ndale e mmwaád, meesáa nkúd, méelēb-paá mbéd.’

⁸ Né-óó, medim mésyā́l mépiıı mó epun ehóg.
Mmē medim médiı: Nkole, achii dé awé ne nzaa.
Béhyā́ad mó ne muú, áyā́le Səŋ Dyōbe, mó awē ákā́ad mó, awóó ngıne.”

⁹ Kəŋ é nkõŋsé éche ékábnaá mó mesón, bėlatán-ne mó ne esíi é ngıne ábel mekan mé mbéb, bėchiı bėlēb-pe pónde echē bėnyınnē mwēntud nımbıde’ áde áhyáa’é.

¹⁰ Bétyēēm nchabnede áyā́le bėwóge mbwóg bán bómpē békūd metake nıme ákúde. Bėbōnē bán, “Etyəg, etyəg ne ndale e dyad, a ngıne e dyad á Babilɔn, á etūn é háwa póg ngēn dóo ékúde nkógsen nén-ε?”

¹¹ Bekáb bé nyoŋgé bé nkõŋsé-’ε bėchyéé’, bėlebe-’ε mó áyā́le modmod éechanéé ábab bwēm ámpē.

¹² Bwēm é’ nyoŋgé bē é’bédēε bwēm é’ gól, sílva, bán bé meláá ábe bėkine áte ne bán bé meláá bé etógnén. Abē bwēm é’bédé káəŋne mebad nıme mélélé nkun, ahóg áde bėchəgēé lınen, démpēe bán Sílíke, ne mémpēe nıme méyage’, ndın éche kəŋ éhágkē ne nıme métōmtan ayəg. Abē bwēm é’bédé mebámbe nıme mébıde áyāl e mel mé e’lod é’ bwām ne bwēm ábe bėpódé ábe é’lélé nkun bwāmbwam. Abē bwēm é’bédé káəŋne bwēm ábe bėbėnlé mesoŋ mé nzyoŋ ne e’kii, brōns ne meláá nıme mékine áte nıme bėchəgēé mábel.

¹³ Bėnwōŋ káəŋne bwēm nēŋgáne sinamɔn, bwēm bé elod é bwām, e’twé, mía, frankinsen, nı́m, dyōg dé menzab, kase é mbumé nı́ ngun ne ngun éche bėchəgēé bán wıt. Bėsómé’áá káəŋne nyag ne mbód, hōse ne e’bambam, ne betāŋ ne bad ábe békóbé.

¹⁴ Bekáb bé nyoŋgé bėhóbé’áá áwē nén bán, “Bwēm é’ bwām é’syā́l ábe nyėnwōŋgē esíi áyāl, béesáa ne nyé ámpē. Ebóó bwēm é’ bwām é’syā́l ne bwēm bé elóon, wėekūd-taá bó ámpē.”

¹⁵ Bekáb bé nyoŋgé ábe bėwóó ábėn bwēm bėsúde nhɔn ne ábe bwēm. Bétyēēm nchabnede áyā́le bėwóge mbwóg bán bómpē békūd metake nıme ákúde, bėchyéé’ bėlebe-’ε.

¹⁶ Bėbōnē bán, “Etyəg, etyəg, á ndale e dyad, wε awē ewáá’áá mbóté é bwām éche bėbāŋnéde kase e abad eche bėchəgēé bán lınen, éwā́a-’ε áde áyage ne áde átōmtan ayəg. We awē ehágáá bwēm é’ gól, ábe bėbėnlé bán bé meláá mé etógnén ábe bėkine áte ne bán bé meláá bėmpēe ábe bėlélé nkun ábe bėchəgēé bán pēel,

¹⁷ á etūn é háwa póg ngēn nıme nhɔn nısyā́l nıbóó.”

* **18:2** Mbéndé é bad bé Israel elúmté’áá nén bán doŋge dé menɔn ne doŋge á nyam déesáa’é, né-óó bėedyáge’áá ábėn bwēm.

Bad bémbáá bé stıma ne bad ábe békag ne stıma, bad ábe bébele nsón á stıma tē, bad ábe békábe nyongé á edıb é nkwě te, béntyēēm nchabnede,

¹⁸ anyın áde bényınné mwěntud nıbıde' áde béhyáñtεé mó. Bénlēbē e'saad bán, "Ndále e dyad ké póg eébedéé nēñgáne enén!"

¹⁹ Dóo bésyəgεé e'bumbú áwab nló áyāle béchyéé'áá', bélebé-'ε, béhōbē bán, "Etyəg, etyəg, ne ndále e dyad, eché bewónj bé stıma bésúdé nhon ne ábe bwēm. A etūn é háwa póg ngēn abódé chōm ésyāāl.

²⁰ "Bwēl-amıne asyāāl áwōg menyıñge áyāle nkógsen nıme ane mmwaád ákúdé. A-bad bé Dyōb, bembapεε bé nlomag ne bekal-bé-e'dáádəñ, nyéwōg menyıñge áyāle Dyōb ábıdtédé nyé mbakú tññgene mó."

²¹ Dóo ángel e ngıne ényéné nyě ndim e aláá abwém-me dó á edıb é nkwě te, áhōbē aá, "Nén dóo bébwēmme ndále e dyad embáá, Babilone, ásē ne ewañge ésyāāl, bad béenyınnáa dó ámpē mbēb.

²² Ene pón dé ntəgag nıme bechəg bé rılendε, ne bekón bé nkəñgé, ntəgag nıme betónj bé ngəmbé ne betónj bé e'lon méewógnédté áwōñ dyad-tē ámpē. Bad bé nsón mé mekáá ábē béebáá ámpē, ntəgag mí mesın nıme mékəge' bwēm méewógnédté ámpē.

²³ Áwōñ dyad tē, etrúkáñ éepenné ámpē mbéd, ehób é sómbé bó nchóm éewógnédté ámpē mbéd. Adé dyad bébēbéd dó áyāle ábē bekáb bé nyongé bóo bébedé ndále é bad á nkōñsé, bad bé melonj mé nkōñsé mésyāāl-le bēndognéd áyāl e echōñ ngəñ."

²⁴ Dyōb ákógséné Babilone áyāle bad bé Babilon béwúú bekal-bé-e'dáádəñ, ne bad bémpēe ábe béwédé á nkōñsé.

19

¹ Ade ene Angel é máá nımén mekan mésyāāl ahób, dóo rıwógé chōm nēñgáne ehób éche échəgké é ndun e mod ébıdédé ámın, bébōnē bán "Mekəñag mébē ne Dyōb. E'soosəñ, ehúmé ne ngıne béhúú ne ádéd Dyōb.

² Eché mbakú edé mbále etəñgéné-'ε áyāle akáádté akwalεε ambáá awě abělté bad bé nkōñsé bésyāāl mbēb ne áde akáb dé mesón, akuné-'ε mekiı nıme ábē bembəledε nıme ane mmwaád ánsyəgké."

³ Dóo bébóné ámpē bán, "Mekəñag mébē ne Dyōb. Mwěntud nıme nıbıde' ngáne ene ndále e dyad éhyáá'é rıkag ámın á ngındé ne á ngındé."

⁴ Ábē bad bémbáá móom mébε ne béniin ne éché nyam éniin bēnkwxé ásē á'sō é' Dyōb bébagé-'ε mó edúbé, mó awě adiídé atii dé nkamlen, béhōbē nén bán, "Ebē nē! Mekəñag mébē ne Dyōb."

Jəne anyiné ngande e e'wóngé e Mwān-a-Ndyəñ mí mbód

⁵ Dóo rıwógé ehób ébıdédé á atii dé nkamlen, éhōbē' nén aá, "Nyékene' ádéd Dyōb. Nyé ábe nyédé ábē bembəledε, nyé ábe nyébage mó edúbé, ken bad ábe bédé etógnén-ε ké'ε ábe béesě etógnén."

⁶ Dóo rıwógé chōm nēñgáne esaád é ngıne é ndun e mod, ébédé byánán mendıb nıme mésobpe', ébédé ámpē néε dyōb ákumé' áte ne ngıne. Eché esaád éhōbē nén, "Mekəñag mébē ne Dyōb. Ayāle awəd Səñgwéé, Dyōb á Ngum adé á nkamlen.

⁷ Syánē déwóge' menyıñge bwámbwam, déhóbe bán dedé menyıñge dékéné-'ε mó, áyāle pón dé e e'wóngé eche Mwān-a-Ndyəñ mí mbód epedé, sómbé-'ε emaá abonşen.

⁸ Ayāle akwōgnédé, Dyōb ábágé mó kunze áhé mbóté eche bébáñnédé kəse e abad áde béchəgεé bán lınen. Apene' áte ásáá-'ε." Ene kəse e mbóté édé nēñgáne mekan nıme bad bé Dyōb bébeléé nıme Dyōb áhedéé.

⁹ Dóo ene ángel élanğéé me aá, "Tēl nén wε, Nnam ne ábē ábe bélébpé á ngande e e'wóngé eche Mwān-a-Ndyəñ mí mbód." Anhób áwēm ámpē aláá-'ε me ámpē aá, "Ábén e'yale é' mbále é'húú ne Dyōb."

¹⁰ Dóo rıkwédé ásē áwe e'só ábe mó edúbé. Anláá me aá, “Weébēlē nê, mēmpē ndii mbæledε a Dyöb née wε, mbé née bad bémpēe ábe bédúbpé Krıstəə, mbé-'ε née nhóg awē atyéémé áyāl e mbále eche Yesuε áyágté. Dyöb dóo nyétánǵéné edúbé abε. Ene mbále eche Yesuε ábídté áwed, chóo ebage bad ngıne ákal nkalan ı Dyöb.”

Mod awē adiídé hósε eche épúbe'

atómé nyam echē ebídé

á edıb é nkwx-te áte á nzum

¹¹ Menyın méε ádyöb ánédndé. Héε rınóné bon ınyıne' hósε echē épúbe', mod awē mó-'ε andii chó béchágé'áá mó bán Ane Awē Adé mbále ábelé-'ε bad ábii mbále tñǵene Dyöb. Akógsan bad nyaa echē etánǵéné áwanné-'ε ábē bad bé ekoyı.

¹² Mıd mébédé mó áte née muú nıme rıchodne', anhé-'ε e'kóté bé nkamlen hiin á nló. Anwón dın á yāl áde modmod éebii'ε éetómεé mwēn.

¹³ Anwáá-'ε megombe nıme béchúbé á mekiı-te, dın áde béchəǵé-'ε mó ádíı Eyale é Dyöb.

¹⁴ Sánze éche édé ádyöb énhē kase é mbóté éche bébáñnéde abad áde béchəǵé bán lınen, épúbē' ésan-'ε. Bēndii hósε éche épúbe' béhidē mó.

¹⁵ Páá echē ekóbpe' bwámbwam embıd mó á nsəl-tē. Chóo ábenléé ákógsen bad bé melon. Akamlén-ne bó ne ekáá éche éhyédé. Akógtéd bwäl bé e'pum áte ábel ámın besabé ábe bébenléé mım, álúmed nımē melıǵá mé ngıne mé ébébtéd nıme Dyöb á ngumε.

¹⁶ Dın áde áwē mengombe ne áwē epən mın nēn bán, “Kñ e kñ ésyāāl ne Sánǵwéé a besánǵwéé bésyāāl.”

¹⁷ Dóo rınyıne ángel etyéémé á enyεn-tē bon ábönnē menon nıme mēpúmmé'áá ádyöb ne ehób éche écháǵké aá “Nyéhyag nyéladen áyāle sánkalaa a ngande echē Dyöb débonśénné.

¹⁸ Nyéhyag nyedyē nyam é kñ, nyam é sánze émbáá, nyam é ndale é bad, nyam é hósε ne nyam é bad ábe bédıdíé chó. Nyéhyag nyedyē nyam é baányon bésyāāl, é kunze ne é betñ, bad ábe bédé etóǵné ké'ε ábe béesē etóǵné.”

¹⁹ Dóo rınyıne nyam ne kñ é bad é nköñsé ne échab sánze éladné áwan nzum ne ane awē ansébé ape ádíı hósε echē épúbe' ne éche sánze.

²⁰ Dóo békóbé ene nyam ne nkal é'dáədən a metóm. Ane nkal é'dáədən a metóm ambé chó á'sō-te, álúmtē e'chemléd ádog bad ábe békúdíé e'chem ábe ene nyam, bébagé-'ε échē edıdıǵε edúbé. Ade bédıı á alonǵé, bémbwēm bó bad bébe á edıb é nzab é muú, bēñhyāñ ne muú nıme rıhunne' bwámbwam.

²¹ Ane awē adiídé hósε ambenléd páá e echē embıd mó á nsəl tē awúú bad ábe bélyágé ásē, échē kñ ne échab sánze. Menon mésyāāl ménkōd áde bedyédé échāb nyam.

20

Devəle ábē á mehan á etün é ekále é mwē

¹ Ade ane mod átomé ábē bad bé ekoyı áte, dóo rınyıne née ángel ébídeé ádyöb ésudé ásē ewálé e'kii bé echóg échē éewóo asóg, ewálé-'ε sánkalaa a ngəbėngəbē awē adelé.

² Dóo ákóbé dragone, ene nyə e'böd echē edé Devəle, ebé-'ε Satane, áhan mó á etün é ekále é mwē.

³ Ambwém mó á echóg échē éewóo asóg ádıb, ápēn-ne chó ábel bon eéhēlē bad bé nköñsé adog ámpē káñne á pónde echē ekále é mwē émaá'ε áte. Ambıd enē bēñhūd mó á mehan á esón é pónde.

⁴ Dóo rınyıne metii mé nkamlen, bad ábe Dyöb dēmbéε kunze ákamlen, bóo bēndyεé áhed. Mennyın-ne e'dáədən é' bad ábe bēnwē. Bēnwū bó áyāle mbón echē bēbíde'áá Yesuε ne áyāle akal áde békále'áá nkalan nıme rıhúú ne Dyöb. Bēnwū bó áyāle béebage-'áá ene nyam edúbé ké'ε échē edıdıǵε ne áyāle akob áde bēnkēnkobpe' e'chem á mbəm

ké'ε á ekáá. Bétım ámbıd á alongé, bóobe Yesu Krıstəə bēbé á nkamlen á etún é ekálé é mwě.

⁵ Nén dáo débē mpuu mé e'só. Bad ábe bēnlyəg ásē ábe bēnwē bēnkēntımmé ámbıd á alongé káəne ámbıd e ekálé é mwě.

⁶ Nnam nıbē ne ábē ábe bēbē mpuu mé'sō áte. Bédıi bad ábe bésáá. Kwééd echē edé kwééd e edəádəŋ éewóŋgé ngıne ámın e bad ábe bédé mpuu mé'sō áte. Boŋ bēbē prıse é Dyöb ne echē Krıstəə bēbē-ε á nkamlen ne mós á etún é ekálé é mwě.

Jəne anyıné Satane akwedé nzum

⁷ Ade échē ekálé é mwě épεé á asóg, bēhūd Satane á mbwəg.

⁸ Abıd áde ábıdtē á mbwəg, əke metóŋgé mé nköŋsé méniin, ədög bad bé nköŋsé. Mmén metóŋgé mé nköŋsé médiı Gəg, ne Mágəg. Satane əläd bó əwan nzum, bēbuú-ε áte nēŋgáne nsıı nıme nıdé á edıb é nkwě.

⁹ Dáo békıı nköŋsé áte nısyəəl, bēləŋnéd abwəg á hōm áde Dyöb ádáá, wēε ábē bad bédıı, boŋ muú mēmbıd ámın nıhyaəd bó baasyəəl bam.

¹⁰ Devəε awě andog bó, bēmbwēm mós á edıb é nzab é muú nıme nıhunne' bwəmbwam, wēε ene nyam ne nkal é'dəádəŋ a metóm bédıı. Ahed dáo békudté metake mé ngıne nkuu ne müte á ngındé ne á ngındé.

Dyöb əkáádté bad á asóg dé nköŋsé

¹¹ Dáo nınyıne mod adiıdé atıi dé nkamlen ámbáá áde ápúbe'. Ahed-taá nköŋsé ne abobe ámın bēnnyöŋ'ε áwe e'só-te béetime abé ámpē.

¹² Héε nınyıne bad ábe bémáá awé, bad ábe bédé etógnén ne ábe béesə etógnén, bétyéémé á'sō bé áde atıi dé nkamlen. Kálag éche Dyöb dēntenlé nımāb mbeltéd áte, bēndıbé chós áte, bēndıbé-ε empée áte. Ene chós enwóŋ mın mé bad ábe bēbē abé ne abé ne Dyöb. Dyöb dékáəd bad ábe bēwédé, nchoo ne mbeltéd nımāb ngáne éténlédé á kálag-tē wē.

¹³ Bad ábe bēwédé á edıb é nkwě-te bēnkē wēε Dyöb əbel békáad bó. Abıniı bad-te ábe bēwédé ábe bédé á mbwəg e kwééd, bómpē bétyéēm á'sō é' Dyöb əbel békáad bó nchoo ne nımāb mbeltéd.

¹⁴ Bēmbwēm Kwééd ne Mbwəg e kwééd á edıb é nzab é muú. Enén kwééd e edıb é nzab chós edé kwééd e edəádəŋ.

¹⁵ Kénzée awě bēnkēntenlé dın á kálag e alongé, bēmbwēm mós á edıb é nzab é muú.

21

Jəne anyıné nköŋsé ne nkoŋ nı mın mé ekóólé

¹ Ade nkáásé nıtómé, dáo nınyıne nkoŋ nı mın mékəəlē ne nköŋsé mé ekóólé. Nkoŋ nı mın ne nıse mé'só bēnnyöŋ, edıb é nkwě-ε énkēmbáá ámpē.

² Héε nınyıne Dyad áde Asáá, Jerusalem e ekóólé, ahúε', ábıdeé ámın wēε Dyöb. Dyöb dēmbonşén mós ngáne bebaád bēbonşanné sómbé echē ekag á e'wóŋgé.

³ Dáo nıwógé ehób éche échəgké ébıde á atıi dé nkamlen éhəbē nén aá, "Nyénəne', e'dıi é' Dyöb é'dé ne baányon bəəb! Dyöb dédyεé hōm ahóg ne bó, bó-ε bēbé ábē bad. Dyöb dédyεé hōm ahóg ne bó.

⁴ Apıne bó mėsəd mėsıyəəl á mıd. Kwééd éebáá ámpē, bad bēelebpé ámpē, bēechıı-'aá ámpē, bēewóg-kaá e'wε ámpē. Ebē nén áyəle mam mé nchun métómé."

⁵ Dáo ane awě adiıdé atıi dé nkamlen əhəbē aá, "Nyénəne', mbele' bwēm é'sıyəəl ekóólé!" Anhób ámpē aláá-ε me aá, "Təl nén, áyəle e'yale ábe nıhəbē é'dé mbále é'dé-ε ábe moosıyəəl ádübēε."

⁶ Anhób ámpē aláá-ε me aá, "Emáá. Mε-εé ndé Alfaa mbé-ε Omégaa, mε-εé ndé mbooted mbé-ε asóg. Kénzée awě pıd ékóbé, məbe mós mendıb mé nhyélé nıme mod ámwākē boŋ abé á alongé abé ne abé. Měbē-ε nyé mós ngən.

⁷ Mod awě ätōm metake áte, adúbe áde adúbpe me, mẽbe mó ábén bwēm é'syāāl. Měbē áde Dyōb mó-’ε abé awem mwän.

⁸ Boη ne bad ábe béwóo mbwóg áte, ábe béewóo adúbe, ábe bébele’ mbinde é mekan, bad bé ewúen, bekáb bé mesón, bekum bé ngaη, bad ábe bébenle’ myōb mé metóm ne bekal bé metóm bésyāāl, ádab abwóg á hōm ádíi edib é nzab é muú nıme rıhunne’ bwāmbwam. Enén kwééd chó edé kwééd e edāádəη.”

Jōne anyiné Jerusalem a ekóolé

⁹ Dóo ángel póg átıntē e ángel saámbé éche énwālē kúmbe saámbé éche éloné ne medim saámbé épédé boη élanğē me aá, “Hyäg, mēlūmēd we sómbé, mmwaád awě Mwän-a-Ndyōη ní mbód.”

¹⁰ Dóo Edāádəη éche Esáá épíídé me boη ene ángel ékεεné me á mbōōd mın echě echabé ámın bwāmbwam. Ambané me áwedé-mın alúméd me Jerusalem, dyad áde ásáá, ngáne ábídeé ámın wéε Dyōb,

¹¹ ápené-’ε ne ehúmé é Dyōb. Adē dyad ákínáá áte néε aláá dé etógnén áde álélé akud, ákiné áte néε jáspa ánnýinnē-’ε áte.

¹² Adē dyad dénwōη sánkalaa a e’ké ábe é’chábé ámın. Bénwōη nsəl mé e’ké dyōm ne mẽbe, ne ángel dyōm ne ébe éche énone nıme nsəl mé e’ké rısyāāl. Ayāl e nıme nsəl mé e’ké, bēntēl mın mé metúmbé dyōm ne mẽbe mé bad bé Israel.

¹³ Abē e’ké bénwōη pəd éniin. Pəd e á akuu enwōη mmwe mé e’ké rıláán, á mekunekune mmwe rıláán, á mehúléhúlé mmwe rıláán á pəd e mbəη rıláán.

¹⁴ E’ké ábe bēnləηnéd adē dyad bēnsümén ámın e meláá dyōm ne mẽbe. Ámın e nıme meláá, bēntēl mın nıme bembapεε bé nlomag dyōm ne bébe ábe Mwän-a-Ndyōη ní mbód.

¹⁵ Ángel echě elángé’áá me nımén mekan, enwálé ntōη ní gól nıme áhágne’áá adē dyad, nıme nsəl mé e’ké ne ábē e’ké é’ dyad.

¹⁶ Adē dyad dénwōη metóηgé méniin, e’chab áte ne e’kəl áte é’bédé nyaa póg. Ene ángel embenléd nıme ntōη áhäg adē dyad. Abédé ekálé é máyl ehóg ne mbwókəl étáan. A e’chab áte, e’kəl áte ne e’chab ámın bébédéε nyaa póg.

¹⁷ Ene ángel anhäg kóəηne e’che bé e’ké, é’bédé móom mé méta ntóob ne ntóob. Ambenléd nhəgtéd nıme bad bésyāāl bébenladté.

¹⁸ Bēmbenléd jáspa álōη ábē e’ké. Bēmbenléd gól echě eésē mbinde áte, éche epene áte néε dyené álōη adē dyad.

¹⁹ Meláá nıme bēnsüméé ábē e’ké ámın, mébédé bán bé meláá ábe bélélé nkun nyaa ne nyaa. Aláá dé nsumε dé e’só, ábédéε jáspa, áde alónténé mẽbe, ábédéε safia, áde alónténé meláán áget, áde alónténé méniin émeral,

²⁰ áde alónténé métaan, ónis, áde alónténé ntóob kanélia, áde alónténé saámbé krisolit, áde alónténé waam béril, áde alónténé abog topas, áde alónténé dyōm kaladóni, áde alónténé dyōm ne ahóg hyasın, áde alónténé dyōm ne mẽbe amεtıs.

²¹ Mmén mmwe dyōm ne mıbe mbédéε meláá mé etógnén, mmwe nhóg téε mbédéε aláá dé etógnén ahóg. Nzii eche empōη á dyad tē ebédéε gól echě eésē mbinde áte echě epene’ áte.

²² A dyad-tē wē, menkēnyinné ndáb e Dyōb áyāle Sán Dyōb é Ngumε ne Mwän-a-Ndyōη ní mbód, bédii néε ndáb e Dyōb.

²³ Adē dyad déehednéé bán áwōη enyen ké’ε ngōn áwēd-te áyāle ehúmé é Dyōb édii ábe e’nyınen bé ekıde, Mwän-a-Ndyōη ní mbód-te ápene’ néε éche etrukánj.

²⁴ Bad bé nkōηsé bésyāāl bébenléd ábe e’nyınen bé ekıde ábel nımab mam nıme bétəηgéné ábel epun ké éhéé. Kəη é nkōηsé épεén nımab nhōn á dyad-tē wē.

²⁵ Mmē mmwe mé e’ké dyōm ne mıbe béepenné mó mbéd, áyāle nkuu méebáá áwēd-te mbéd.

²⁶ Bépεén bwēm é’ bwām ne nhōn ní bwēm é’ bad bé nkōηsé áwēd-te.

²⁷ Dyam á mbinde ké ahóg, ké'ε mod awě abele' e'bébtéd é' mekan, ké'ε mod awě akale metóm ké nhóg éesónlé á dyad-tê wê. Bad ábe m̄n médíí á kálag e alongé eche Mwān-a-Ndyoŋ mí mbód bēnpeŋ bóó bésāl áwēd-te.

22

Jone anyiné edib éche ébage alongé á ngíndé ne á ngíndé

¹ Dóó ene ángel élúmteé me edib é mendíb nîme mébele bon mod abé á alongé á ngíndé ne á ngíndé, ényinnē áte nēngáne dyené. Echē edib ébidé'áá á atii dé nkamlen áde Dyōb ne Mwān-a-Ndyoŋ mí mbód,

² époó' átíntē e nzii á dyad-tê. A nkin mé échē edib, ped ébe, nyaa e bwel póg eche echyáá' e'pum ábe é'bele bon mod abé á alongé abé ne abé ebédé áhed. Mmē m̄l méchyáá'áá e'pum nyaa dyôm ne ébe, méchyáá'áá ngon té. Bad bé nkōŋsé bēbēnládtáá ábab byáá ákud e'choóchoŋ.

³ Chōmchōm éche Dyōb ábágé ebómán éebaá á dyad-tê wê. Atii dé nkamlen áde Dyōb ne Mwān-a-Ndyoŋ mí mbód mébédé áwēd-te, bembaledε bé Dyōb-pe bēbage mó edúbé.

⁴ Bényin Dyōb e'só ne e'só, áde d̄in-ne démbē bó á mesó mé mbom.

⁵ Nkuu méebaá ámpē, béhēd-taá etrukāŋ káa enyen anyinen ekide áyale Sāŋ Dyōbe ábē ábab e'nyinen bé ekide, bēbē'-ε á nkamlen á ngíndé né á ngíndé.

Jone anyine epe éche Yesue

⁶ Dóó ene ángel élāngeé me aá, “Ábén e'yale ábe n̄lāngé nyé é'dé mbále, né-óó nyédúbe bó. Sāŋ Dyōbe awě abage bekal bé'daádāŋ échē edaádāŋ ábel bon békale n̄mē nkalaŋ, alómé eche ángel álúmed ábē bembaledε mam nîme mékwógé abenled.”

⁷ Dóó Yesue áhóbeé aá, “Nyénone', nkwogé ape. Nnam ne bad ábe bēhíde' mekan nîme bétélé á kálag-tê wén nîme mébenléd bóob ne á pónde echē ehúe' á'sō.”

⁸ Me, Jone nwógé nnyin-ne n̄mēn mekan. Ade n̄wógé n̄mēn mekan nnyin-ne mó, menkwě ásē á'sō é ángel echē enlúmed me n̄mēn mekan, ábe mó edúbé.

⁹ Bon anláá me aá, “Weébēlē nê! Mēmpē ndii mbaledε a Dyōb née we, ne née ábiníí baanyon bé Krísto ábe bédé bekal bé'daádāŋ ne bad ábe bēhíde' chōm éche éténlédé á kálag-tê wén. Dyōb dóó nyétāngéné edúbé abe.”

¹⁰ Dóó álāngeé me ámpē aá, “Nyéekōŋnād bad mekan nîme mébenléd nîme méténlédé á kálag-tê wê áyale mékwógé abenled.

¹¹ Bad ábe bébele mbēb bēbē bébele' mbēb. Abe bébele mekan mé mbinde bēbē bébele' mekan mé mbinde. Abe bébele mekan nîme métāngéné bēbē bébele' mekan nîme métāngéné, ábe bó'-ε bésáá bēbē bésāŋ.”

¹² Dóó Yesue áhóbeé aá, “Nyénone', nkwogé ape, ásábe mod-té nchoo ne nsón nîme ábélé.

¹³ Me-éé ndé Alfaa mbé'-ε Omégaa, awě Asébpé ne awě Adĩmténé, mbé'-ε Mbooted ne Asóg.”

¹⁴ Nnam n̄bē ne ábē ábe bēwóbpé n̄māb megombe, bēwōŋ kunze ápon á mmwe mé e'ké ásól á dyad-tê ábel bedyē e'pum é' bwel ábe é'bele mod abé á alongé abé ne abé.

¹⁵ Bad ábe béesól á dyad-tê wê, bédíí bad ábe bēbélé mekan mé mbinde, bad ábe békume ngaŋ, bad ábe békábe' mesón, bad ábe bēwúε bad, bad ábe bēbenle myōb mé metóm ne bad ábe bédáá akal dé metóm ne ábe békale metóm.

¹⁶ Me Yesue, me-éé nlómé echem ángel áláa nyé ábe nyédé á mwembé-te n̄mēn mekan. Ndií ane awě abídé á mbyaa nîme k̄ŋ Dabidε, tintine a mbwembwe awě apene'.

¹⁷ Edaádāŋ é Dyōb ne Sómbe bēhóbe nēn bán, “Hyäg.” Kénzēé awě awógé nēn, mómpē áhōb aá, “Hyäg.” Ane awě píd ékóbé áhyε ámwē mendíb n̄mē mébele bon bad bēbe á alongé á ngíndé ne á ngíndé. Mod ké ahéé awě ahede' n̄mēn mendíb átēd mó ngen.

Jone ahábé eháb é asóg

¹⁸ Nsıme mod ké ahéé etúu áte awě awógé e'yale ábe é'ténlédé á kálag tê wén tâŋgene mekan nıme mébenléd. Nzé mod abádé kéchéé á kálag tê wén, né Dyöb débādē mó medim nıme bétélé á kálag tê wén.

¹⁹ Mod ké ahéé-ε awě ähūd ké eyale ámın e mekan nıme méténlédé á kálag tê wén tâŋgene mekan nıme mébenléd, Dyöb déhūd áde asii dé e'pum é' mel é' bwel ábe é'bele boŋ mod abé á alongé á ngíndé ne á ngíndé. Dyöb déhūd-ε éche etál á Dyad áde Asáá. Mmén mekan méténlédé á kálag tê wén.

²⁰ Ane awě abıde mbón tâŋgene nımén mekan mésyāāl ahóbe nén aá, “Ne mbále, nkwoyé aε.” Ebê nê, hyäg a-Sángú Yesu.

²¹ Nsimé nıme Sängú Yesuε nıbê ne bad bésyāāl.*

---

* **22:21** *Bad bésyāāl*; donje á kálag dé'só áwóó *Bad bé Dyöb káa Bad bé Dyöb bésyāāl*.